Zala Jenőné

ZALA Jenőné dr.-né, iparművészeti magyar népviseletű **BABÁK.** VI. Teréz-krt 25. Isz. **116-580**

Bptávb 1940 szept.

Máté evang. VI. 25

Mayer /Zala/ György szobrász 1858-1937 Ybl

Fél a baba zsánerszobor

Budapesti Hirlap 1882. VII.24.
202.sz. 3.o. /Sz.és M./

Ybl.

Mayer /Zala/ György /1858-1937/

a müncheni Képzőmüv.Akadémián Fél a baba c. szobra ezüst-érmet nyert. /1882./

Budapesti Hirlap 1882.VIII.7. 216.sz. 3.o. /Sz.és M./

Ybl

Zala /Mayer/ György szobrász 1858-1937

Fél a baba c. csoportja A Képzőmüv. Társ. 1882. őszi kiállitásán.

Budapesti Hirlap 1882. VII.24.
202.sz.3.o. /Sz.és M./

Ybl.

Zala /Mayer/ György /1858-1937/

a müncheni Képzőmüv.Akadémián Fél a baba c. szobra ezüst-érmet nyert. /1882./

Budapesti Hirlap 1882.VIII.7. 216.sz. 3.o. /Sz.és M./

MDK

dr. Zala J-né ipm.

Népmüv. háziip. és ipm. kiáll. Rigában. M. Iparművészet 1936. 1.sz. 4.l.

MDK

Zala J. dr.-né

Babákat állitott ki az Iparmüv.Társ. 1936.évi jan.19.-én megnyilt kiáll.-án Rigában.

Cikk: Népmüvészeti, ...

Magyar Iparmüvészet, 1936. 3-4,lap

MDK

Zala J.-né dr.

Babákat készitett a tallini kiállitásra.

Cikk: Népmüvészeti, háziipari és ...

Magy. Iparmüvészet, 1936. 29-30. lap

MDK

Zala Jenőné dr.

A háziipari részben résztvett a Szép Otthon kiállitasan.

Cikk: A mi kiállitóink.

Magyar Iparművészet, 1936. 25.1.

MDK

Zala M.

Zrinyi Miklós siremléke

Szépmüvészet 1943, 1.sz.

MDK

Zala Mária

Régi rábaközi himzés részlete, rajz, repr.

Muskátli 1937. 124.l.

Az iparügyi minisztérium a mellett, hogy tanfolyamok rendezésével a szabóipart előkészítette a magyar ruhák elkészítésére, még a háziipar irányításába is beleviszi a szükséges népi, nemzeti formákat. Benkő Sándor házi iparifőfelügyelő magyar lelke megérzí és megérti a magyar formák szépségeit és a célszerűség szolgálatába is magyar elemeket visz bele.

A magyar hímzőipar és a háziipar kivitelünket is szépen növeli. — Számszerű adatokkal most nem kívánok szolgálni, mert azt a Magyar Iparművészet szokta a közönség tudomására hozni. Csupán mint a mult esztendő jó eredményének egyikét könyvelem itt el.

A háziipari rész szép eredményeihez mint a jövő szükségletét szeretném az illetékeseknek figyelmébe ajánlani. A nagy eucharisztikus kongresszus-sal kapcsolatban várható idegenforgalomra való hivatkozással a borospalackok kukoricahánccsal való befonásának bizonyos szabályozását.

Kívánatosnak találom, — ha még szabályozva nem volna — azt, hogy a fonott palack-forgalomba bizonyos fajta borok csak bizonyos fajta palackban kerülhessenek eladásra. Így a közönség már messziről ráismer a „badacsonyi"-ra, „tokaji"-ra, „mérgespusztai"-ra.

Az a véleményem, hogy a nagy vasúti eladási forgalomban jelentősen növelné a külföldiek bizalmát. Szinte törvényre volna itt szükség és a formák — mint csomagolás szigorú és félreismerhetőséget kizáró — védelmére stb.

Aki Olaszországban járt, nem felejti el a fonott üvegben forgalomba hozott „Chianti"-t. A palackolással elérték azt, hogy a közönség a bor és a fonott palack formáját már tudatába elraktározta.

Erre volna a mi sokféle fajta jó borunknak is szüksége. Még a bornemisszák is megvennének a tetszetős üveg kedvéért egy-egy háromdecis vagy félliteres üveget s reklámozóivá válnak akaratlanul a bornak azzal, hogy megkínálnak vele másokat.

Vasúti állomásainkat ilyen szabadalmazott boros üvegekkel kellene elárasztani s bennük a meghatározott márkás jó bort a vasúton utazók figyelmébe ajánlani. Természetesen, ahol a specialitás hazája van, ott csak azt a bort lehetne árulni palackokban. Egerben egrit, Pécsett villányit, Móron mórit stb.

A vasúton utazó külföldi és belföldi közönség iránti figyelem de a borunk elhelyezésének az érdeke is megkívánja ezt a jó csomagolást, amit a vasúti árusítás szépen elbír.

Nemcsak a hánesfonást, hanem a palackoknak alakját is (egymástól összetéveszthetetlenül) meg kell egy bizottságnak állapítani. Vagy a borfajtának (a forgalombahozatal előtt) a palack alakjának és befonásának is a fajtáját be kell jelenteni a borral együtt.

Így ezen a réven sok rendelést kapnának boraink a kongresszusi évvel kapcsolatban.

Egy magyar specialitással volna többünk.

E mellett a külföldiek által annyiszor hangoztatott magyar zamatot az utcán a járkálók magyar ruhája adná meg.

Akármennyire lelkükön viselik az iskolák a magyar ruhát, egyedül még nem képviselnek elég nagy tömeget. Ma ez a kérdés nálunk Magyarországon, sajnos nincs még annyira megszervezve, hogy már ebben az évben számíthatnánk a férfiak sok százainak magyar viseletben való megjelenésére.

Ceglédd városa jár elől a magyar férfiruha viseletének terjesztésében. Ha az ott dicséretesen tért-hódító mozgalom nagyobb mértéket öltene, már egymagában idegenforgalmi értéket jelentene a város számára. A ceglédi úri társadalom a kezdeményezéssel nagy dolgot cselekedett s Cegléd büszke lesz még erre a kezdeményezésére és a kezdeményezőkre.

A női magyaros ruhaviselet terén Szúnyogh-né Tüdős Klára és társai Pántlika magyar divatműterme a mult év haladási oldalára írható tétel, amit a jövő évben talán mások is mernek utánozni.

A jó utánzáshoz azonban ugyanaz a tehetség és magyar megérzés, a magyar megérzése szükséges, ami benne megvan.

A magyar téli sportruhák terén is megtörtént a kezdeményező lépés, ami dr. Nemes István érdeme. Ő látta meg külföldi útjain, milyen nagy hátrányt jelent kitűnő versenyzőinknek a külföldiekkel szemben, hogy sportruháikon a magyar nemzeti jelleg nem domborodik ki kellőképen.

A magyar sportruhák megkedveltetése nagy misszió. Szép jövőnek nézhetnénk elé nemzeti szemszögből, ha ebben az irányban nagy buzgalmat fejthetnénk ki az egész vonalon, minden sportágban.

A sporttereken, felvonulásokon magyar ruhás versenyzőket szeretnénk látni és szeretne látni mindenki.

A téli sportok a magyar jelleget jobban kiemelhetik, mint azok a sportágak, ahol nagyon neki kell vetkőzni.

A budapesti táncmulatságokon itt-ott — inkább díszmagyar, mint újkeletű — magyar ruha már látható volt az elmult esztendőben. Kíváncsian várjuk, hogy mit hoz ezidén — jót, magyart, nemzetit — szóval a mi szempontunkból haladást az idei farsang.

Mikor valósul meg végre a szabóipar számára gazdaságilag és számunkra nemzeti vonatkozása miatt olyan jelentőséges magyar operabál?

Most pedig tekintsünk egy hatalmas területre, amin a magyar jellegnek éppen az idén — szerintünk okvetlen — meg kellene jelennie és ez a magyar templomok, oltárok, templomi ornátusok hímzés- és csipkedísze.

Örömmel látjuk templomaink tatarozását, festését, javítását. De végtelen örömmel fogadnánk, ha templomaink néhányában jellegzetes népi virághímzéseink mosolyognának ránk és a külföldi vendégeinkre.

Oh ha ezt meghozná az 1938. év — Szent István jubileumi éve — az Eucharisztia világkongresszusának esztendeje.

SPOLARICH LÁSZLÓ

Régi rábaközi hímzés részlete. Rajzolta Zala Mária. Fényképe a (133) oldalon látható.

Miskolc 1937.

Zala Mária

l.

Magy. Iparmuvenet

1938. 5-6. sz. Muskatli

1938. 67. l. Eppel

80. l. "

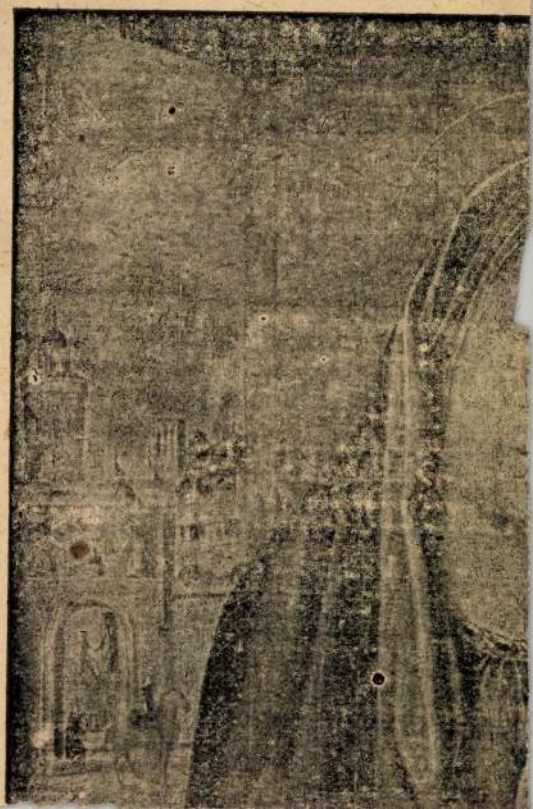

Zala Mária

1907/8 — 1910/11

1929/30

Ferképzőmfoiskévk

14 p. l.

Müemlékek orsz. bizottsága

Aréna út 43

Könyvet elhozni

Singer és Wolfner
irodalmi intézet és könyvtársaság
könyvtár [illegible]
Budapest, VI., Andrássy-út 16.

Átvettem az Islamról
szóló művet, 1 kötetet
Budapest, 1929. február 21.

[illegible]

= Österreicher Jakab

MUSKÁTLI

MAGYAR KÉZIMUNKAUJSÁG

A MAGYAR IPARMŰVÉSZET HÁZIIPARI MELLÉKLETE. SZERKESZTI SPOLARICH LÁSZLÓ, A MAGYAR KIR. ÁLL. NŐIPARISKOLA IGAZGATÓJA

AZ ÉV VÉGÉN - AZ ÚJÉV ELEJÉN!

Ilyenkor év végén kétféle anyag szokott az ember tolla alá kerülni, mint ahogy az ember gondolatai is két irányúak.

Önkéntelenül is visszatekint a multba, az eltöltött esztendőre és összeszámlálja az esztendő eseményeit — bizonyos szemszögből nézve azokat.

A másik a jövőbe tekintő gondolatok raja, ami a toll alá kívánkozik.

Azt hiszem ezt cselekszi minden vezető ember, politikus, gazda, kereskedő és az ember, mint ember. Úgyszólván mindenki, akár anyagi, gazdasági, akár lelki számadást szokott vetni egy nagyobb időegység — egy év — elteltével.

Minden esztendő tele van gonddal, bajjal, szomorúsággal, örömmel. Ezek az események, eredmények, mint tanulságok fontosak és hasznosak. A multat áttekinteni éppen a jövő kialakítása érdekében célszerű tehát. A bizakodó ember optimista; inkább a jókra emlékszik. S bizakodó az az ember is, aki tervekkel van tele a jövőre nézve. A szempontok — amik szerint a visszapillantás történhet — sokféle. Lehet egyéni boldogulás, gazdasági fellendülés, erkölcsi javulás, nemzeti és ezer más kiindulás, ami szerint elvonul előttünk a mult és ami szerint következtetéseket vonunk le abból a jövőre.

Az iparművészet és azon keresztül az ország nemzetibbé, egységesebbé tétele is egy területe a szemlélődésnek, valamint az ilyen irányban észlelhető pozitív vagy negatív eredmények érdemesek a megfigyelésre.

Mi a magyar iparművészet, a magyar boldogulásnak egyik szempontjából nézzük a körülöttünk zajló életet. S így örömmel állapítjuk meg, hogy a lap hasábjain szerényen elindított vágy, minden otthon, minden magyar lakás egy-egy magyar sarkának megteremtése érdekében — hovatovább az egész hivatalos magyar iparművészetnek vágya lett az egész lakás megmagyarosítása az új magyar otthon formájában.

Ennek a célnak szolgálatába állítja ma az egész iparművészeti gárdát az Országos Magyar Iparművészeti Társulat, s ebben az esztendőben is minden elgondolás, felolvasás az új magyar otthon megteremtéséhez akarja hozzásegíteni a magyar társadalmat.

Olyan komoly eredmény ez, hogy ezt az Országos Magyar Iparművészeti Társulat mult évi legjobb, leghelyesebb lépésének kell elkönyvelnünk. Mert a magyar otthon fogja termelni a külföldi dicsőséget szerző kiállításokra az új anyagot.

Az új magyar otthon megteremtése igen hatalmas elgondolás valódi programmja egy ország, egy nemzet iparművészetének és iparművészeinek.

Nagy hordereje van, — s hamarosan nemzetnevelési, iparművészeti, kiviteli és idegenforgalmi vonatkozásban éreztetni fogja jótékony hatását.

Eszköz a magyarnak értékei megismerésére, az összetartozás érzetének megerősödésére, sajátos művészetének továbbfejlesztésére.

Olyan hatalmas cél, aminek szolgálatába kell állítani a szervezett erőket és a szervezett erők egységes

1937. évf.

irányítással tudják majd az elgondolást legjobban és leghamarabb elérni.

Az iskola, színház, a sajtó, a múzeumok, kiállítások, a család felvilágosító oktatása — mind figyelmet érdemlő területek, amiket ésszel, szívvel, lelkesedéssel kell meghódítani az ügy érdekében.

Minden agy és minden kéz tudatosan állítsa be magát a vezérkar rendelkezése alá tartozó katonának.

Úgy érezzük, van gondolatunk és eszközünk annyi, hogy az ügy szolgálatában hasznos tényezőként működjünk.

Amikor örömünknek adunk kifejezést az új magyar otthon jelszavas lobogó kibontása alkalmából, — eszköznek, lépcsőnek és a lelkekhez vezető útnak ajánljuk a magyar sarkok legszélesebb körben való propagálását.

A magyar sarok legyen magában az otthonban a lakásban első lépés az első megmozdulás és iránymutatás az új magyar otthon megteremtéséhez.

Az új magyar otthon egy nagy cél, amihez a megvalósítás különböző útjai vezetnek.

Az iparművészek már megkapták a célkitűzést, már minden irányban megkezdték a formailag magyar és gyakorlatilag célszerű, időszerű bútorok, használati és díszítésre alkalmas tárgyak tervezését, készítését. A talaj előkészítése azonban olyan gyakorlati és könnyen kivihető módon kell hogy történjék, amihez mindenki hamar és jutányosan hozzáférhet. Ilyen lépés az új magyar otthon felé a magyar népi kézimunkákból összeállított kereveten elhelyezett párnákból, falvédőből, fali polcból, esetleg két székből álló — olvasóink által már jól ismert — magyar sarok.

Nagy lelkesedéssel üdvözöljük az új magyar otthon gondolatát, mint a mult elhatározását és a jövő iránymutatását, a magyar iparművészet ezidei célját.

Magyar asszonyolvasóinknak pedig figyelmébe ajánljuk a magyar sarkot, mint az új magyar otthonhoz vezető út máris megkezdhető egyengetését.

Nagy örömünkre és példaadásul szolgálna, ha megkapnánk néhány megvalósított magyar sarok fényképét leközlés céljából.

A magyar otthon elindítását, egy-egy magyar sarkot minden magyar asszony felállíthat. Nem is tart soká, néhány párna, falvédő elkészítése.

A délutáni asszonyösszejöveteleken igen jól lehet kézimunkázni.

Egy nagyon kedves és egészen fiatal nagymama — aki Németországban leányát és négyhónapos kis unokáját látogatta meg — résztvett leánya asszonybarátnőinek „zsúr"-jain, ahol minden meghívott és a háziasszony nagy buzgalommal köt, horgol, kézimunkázik.

Ez ott természetes, finom, megszokott és a legjobb körökben általános.

Zavarát, a német asszonykák ama kérdésére, hogy a magyar nők zsúrokon mit szoktak kézimunkázni — ezennel vegye át minden kártyás, bridzselő magyar vagy magyarországi hölgy. Restellte honleányaink kártyaszenvedélyét beismerni. Túlnagy lett volna a megbotránkozás.

A kézimunkázás mellett jól lehet diskurálni, beszélgetni, csevegni, társalogni. A kártyázás alatt nem kell beszélgetni, de hisz nem is marad sok mondanivalójuk azoknak, akik kártyázni naponként összeülnek.

Nagy vívmánya lenne az országnak, ha az 1938-ik esztendő a kézimunkázó magyar asszony alakját hozná vissza és száműzné a család szempontjából jóval értéktelenebb kártyás asszonytípust.

Vegyük át a külföld jó szokásait az 1938. évben, különösen azokat, amiknek itt is megvannak a jó gyökereik.

A nemzeti öntudat megnyilatkozásának másik szép fejlődése a magyar öltözködés terjedése.

A vallás- és közoktatásügy minisztere, dr. Hóman Bálint, nagy megértéssel támogatja a mozgalmat azzal, hogy a magyar egyenruhák bevezetését jó szemmel nézi. Ugyancsak élénk érdeklődéssel és hazafias lelkesedéssel pártolja a magyar öltözködés ügyét dr. Pintér Jenő budapesti tankerületi főigazgató is, aki a legelső megmozdulásnál már rögtön felmérte a magyar diákegyenruhák nevelő hatását és a mozgalom lelkes barátja lett. — Dr. Kemenes Illés, a pestvidéki tankerület főigazgatója, már a bencés tradiciók alapján is pártolja ezt a jó magyar ügyet.

A magyar ruhát az ifjúság szereti, büszke rá. Az egyes iskolák tanári testülete fáradozik az intézeti egyenruhák tökéletesítésén. A kirakatokban mind sűrűbben jelennek meg a magyar diákegyenruhák.

Láttam egy bájos úriasszonyt magyar — diáklányok egyenruhájának tervezett — sötétkék ruhában. Olyan üde látvány volt, hogy bizton követője lesz hamar. Arra az időre, amikor a lányos matrózruha volt a fiatalabb felnőtt hölgyek között olyan általánosan elterjedt, még jól emlékezünk.

Ez a divat nagy közkedveltségét annak köszönhette, hogy a köztudatba már beidegződött és a fiatalság fogalmával annyira egybeforrott ruhaforma már tudat alatt a fiatalságot feltételezte a ruhában. Ezt a divatot 30—32 esztendős koráig bátran hordhatta az üdébb arcú fiatal asszonyok legtöbbje.

Ugyanez az eset következik be most is — azzal a különbséggel, hogy szinte kifogyhatatlan változatát is tudja adni ennek a formának s ezzel hosszú, talán kis különbséggel — kisebb változatokban — állandó divatját teremthetjük meg a — fiatalító — ruháknak.

Az iparügy minisztere, Bornemisza Géza, temperamentuma és lendülete szerint aktíve is támogatja a magyar öltözködés ügyét. Br. Kuchina Károly dr. elnökletével több ankét volt már az érdekeltek bekapcsolásával. A szabók mind több magyar-ruhamegrendelést kapnak. A magyar öltözködési mozgalom, amit dr. Ferenczy Ferenc belügyminiszteri osztálytanácsos megindított, annakidején ugyancsak az ipari minisztériumtól kapta meg az első támogatást.

Az iparügyi minisztérium a mellett, hogy tanfolyamok rendezésével a szabóipart előkészítette a magyar ruhák elkészítésére, még a háziipar irányításába is beleviszi a szükséges népi, nemzeti formákat. Benkő Sándor házi iparifőfelügyelő magyar lelke megérzi és megérti a magyar formák szépségeit és a célszerűség szolgálatába is magyar elemeket visz bele.

A magyar hímzőipar és a háziipar kivitelünket is szépen növeli. — Számszerű adatokkal most nem kívánok szolgálni, mert azt a Magyar Iparművészet szokta a közönség tudomására hozni. Csupán mint a mult esztendő jó eredményének egyikét könyvelem itt el.

A háziipari rész szép eredményeihez mint a jövő szükségletét szeretném az illetékeseknek figyelmébe ajánlani. A nagy eucharisztikus kongresszus-sal kapcsolatban várható idegenforgalomra való hivatkozással a borospalackok kukoricahánccsal való befonásának bizonyos szabályozását.

Kívánatosnak találom, — ha még szabályozva nem volna — azt, hogy a fonott palack-forgalomba bizonyos fajta borok csak bizonyos fajta palackban kerülhessenek eladásra. Így a közönség már messziről ráismer a „badacsonyi"-ra, „tokaji"-ra, „mérgespusztai"-ra.

Az a véleményem, hogy a nagy vasúti eladási forgalomban jelentősen növelné a külföldiek bizalmát. Szinte törvényre volna itt szükség és a formák — mint csomagolás szigorú és félreismerhetőséget kizáró — védelmére stb.

Aki Olaszországban járt, nem felejti el a fonott üvegben forgalomba hozott „Chianti"-t. A palackolással elérték azt, hogy a közönség a bor és a fonott palack formáját már tudatába elraktározta.

Erre volna a mi sokféle fajta jó borunknak is szüksége. Még a bornemisszák is megvennének a tetszetős üveg kedvéért egy-egy háromdecis vagy félliteres üveget s reklámozóivá válnak akaratlanul a bornak azzal, hogy megkínálnak vele másokat.

Vasúti állomásainkat ilyen szabadalmazott boros üvegekkel kellene elárasztani s bennük a meghatározott márkás jó bort a vasúton utazók figyelmébe ajánlani. Természetesen, ahol a specialitás hazája van, ott csak azt a bort lehetne árulni palackokban. Egerben egrit, Pécsett villányit, Móron mórit stb.

A vasúton utazó külföldi és belföldi közönség iránti figyelem de a borunk elhelyezésének az érdeke is megkívánja ezt a jó csomagolást, amit a vasúti árusítás szépen elbír.

Nemcsak a háncsfonást, hanem a palackoknak alakját is (egymástól összetéveszthetetlenül) meg kell egy bizottságnak állapítani. Vagy a borfajtának (a forgalombahozatal előtt) a palack alakjának és befonásának is a fajtáját be kell jelenteni a borral együtt.

Így ezen a réven sok rendelést kapnának boraink a kongresszusi évvel kapcsolatban.

Egy magyar specialitással volna többünk.

E mellett a külföldiek által annyiszor hangoztatott magyar zamatot az utcán a járkálók magyar ruhája adná meg.

Akármennyire lelkükön viselik az iskolák a magyar ruhát, egyedül még nem képviselnek elég nagy tömeget. Ma ez a kérdés nálunk Magyarországon, sajnos nincs még annyira megszervezve, hogy már ebben az évben számíthatnánk a férfiak sok százainak magyar viseletben való megjelenésére.

Ceglédváros jár elől a magyar férfiruha viseletének terjesztésében. Ha az ott dicséretesen térthódító mozgalom nagyobb mértéket öltene, már egymagában idegenforgalmi értéket jelentene a város számára. A ceglédi úri társadalom a kezdeményezéssel nagy dolgot cselekedett s Cegléd büszke lesz még erre a kezdeményezésére és a kezdeményezőkre.

A női magyaros ruhaviselet terén Szúnyogh-né Tüdős Klára és társai Pántlika magyar divatműterme a mult év haladási oldalára írható tétel, amit a jövő évben talán mások is mernek utánozni.

A jó utánzáshoz azonban ugyanaz a tehetség és magyar megérzés, a magyar megérzése szükséges, ami benne megvan.

A magyar téli sportruhák terén is megtörtént a kezdeményező lépés, ami dr. Nemes István érdeme. Ő látta meg külföldi útjain, milyen nagy hátrányt jelent kitűnő versenyzőinknek a külföldiekkel szemben, hogy sportruháikon a magyar nemzeti jelleg nem domborodik ki kellőképen.

A magyar sportruhák megkedveltetése nagy misszió. Szép jövőnek nézhetnénk elé nemzeti szemszögből, ha ebben az irányban nagy buzgalmat fejthetnénk ki az egész vonalon, minden sportágban.

A sporttereken, felvonulásokon magyar ruhás versenyzőket szeretnénk látni és szeretne látni mindenki.

A téli sportok a magyar jelleget jobban kiemelhetik, mint azok a sportágak, ahol nagyon neki kell vetkőzni.

A budapesti táncmulatságokon itt-ott — inkább díszmagyar, mint újkeletű — magyar ruha már látható volt az elmult esztendőben. Kíváncsian várjuk, hogy mit hoz ezidén — jót, magyart, nemzetit — szóval a mi szempontunkból haladást az idei farsang.

Mikor valósul meg végre a szabóipar számára gazdaságilag és számunkra nemzeti vonatkozása miatt olyan jelentőséges magyar operabál?

Most pedig tekintsünk egy hatalmas területre, amin a magyar jellegnek éppen az idén — szerintünk okvetlen — meg kellene jelennie és ez a magyar templomok, oltárok, templomi ornátusok hímzés- és csipkedísze.

Örömmel látjuk templomaink tatarozását, festését, javítását. De végtelen örömmel fogadnánk, ha templomaink néhányában jellegzetes népi virághímzéseink mosolyognának ránk és a külföldi vendégeinkre.

Oh ha ezt meghozná az 1938. év — Szent István jubileumi éve — az Eucharisztia világkongresszusának esztendeje.

SPOLARICH LÁSZLÓ

Zala Mária

Régi rábaközi hímzés részlete. Rajzolta Zala Mária. Fényképe a (133) oldalon látható.

Zala Mór
szobrász

Feszty Árpádéknál a Bajza utcai kisházban is odalmi szalon alakult. Ezen részt vett a művész is.

Feszty Masa: Dankó Pista és Feszty Árpád barátsága
Nők Lapja, 1968. aug - 31 szám.

MDK

Zala Pál,

a zsüri 160 pályamü közül kilenccel foglalkozott érdemlegesen. Pályamüve 300 pengös jutalmat kapott.

Tervpályázat.- Döntés a Kálvin-tér rendezése ügyében. Vállalkozók Lapja. 1933 nov.16. 7.old.

ZALA TIBOR grafikus, Munkácsy- és SZOT-dijas
Pestszentlőrinc, 1920

1946-49-ig az Iparmüvészeti, majd 1949-52-ben a Képzőmüvészeti Főiskolán tanult; mesterei Konecsni György és Ék Sándor voltak. 1947 óta kiállitó müvész; a hazai tárlatok mellett rendszeresen szerepel a magyar müvészet külföldi bemutatóin, és a nemzetközi grafikai és plakátgrafikai rendezvényeken. 1957-ben a Mücsarnokban, 1963-ban az Ernst Muzeumban, Miskolcon, Szegeden, Dunaujvárosban, Tatabányán és Hódmezővásárhelyt, 1967-ben és 71-ben a Dürer Teremben, 1972-ben Varsóban, 73-ban Salgótarjánban és a Helikon Galériában, 74-ben Dunaujvárosban mutatott be önálló kollekciókat. A Kilencek müvészcsoport tagja és valamennyi tárlatuk kiállitója. 1964 óta a Képző- és Iparmüvészeti Szakközépiskola igazgatója. 1957-ben és 64-ben Munkácsy-dijat, 69-ben SZOT-dijat kapott. - Sokoldalu, a plakát müfajában is jelentős eredményeket magáénak mondható müvész. Mint képgrafikus is a plakát felől közeledik a témához, megfogalmazásán érezni a direkt, tömondatokra egyszerüsitett tartalom igényét. Agitativ erejü háboruellenes sorozatain mondanivalójának tolmácsolására a szürrealista elemekre épülő allegórikus fogalmazásmód és a montázs-technika szolgál. Felszabadultabb, játékosabb hangulatu, népi ihletésü lapjain a dekorativ felületkitöltés és a céltudatos technikai historizálás eszközeivel gazdagitja kifejezőtárát.

Müvés zéletrajzok 1975

Zala Tibor

„1962. Magyar - szolidaritási könyv. 1962."
plakát, 98 x 65 cm MNG. Bp.

„Nem!" plakát 97 x 67 cm ugyf.

„Szolidaritás a függetlenségért küzdő néppel" 1965
plakát. 68 x 50 cm OSZK Bp.

Nemzetközi Antifasiszta Plakátkiállitás 1975 MNG

Zala Tamás, iparművész

1976-ban készült el Óperti Vermező szélén a Mikó utcai játszótér. Ötletes fa játszó, eszközeit négy iparművész: Bezzegh Tibor, Nádas László, Seres József és Zala Tamás tervezte. Ezekből ma már semmi sem látható a Mikó utcában, minden elpusztult. Hogy milyen volt akkor 8 éve ez a játszótér, arról Nádas László- és Seres Józseffel beszélgetünk.

Izlések és pofonok.

1984. VII. 19. Televízió 18.35 (Sz. Lue).

Szala Tamás,

Szabadtéri játszóterek c. kiállítás a Fényes Adolf termében aug. 7-szept. 5.-ig látható. A kiállítás célja, hogy a tervezők: Antoni Rozália, Kádas Zoltán, Nádler Istvánné, Scherer József, Szabó Károly és Szala Tamás munkáit megismertesse mindazokkal, akik a játszóterek berendezésével foglalkoznak.

Múcsarnok és Kamaratermei,
1982. aug. hó.

ZALA TAMÁS ipari formatervező

Munkácsy Mihály dijat kapott, 1991

Magyar Nemzet, LIV.évf. 62.sz.1991 márc.14. 6.p.

Zala Tibor

A népművészet hatása változatlanul sokféle formában mutatkozik meg az alkotásokban, gyakorta külsőségesen, dekoratív hatású díszítésekben, olykor játékosan népieskedve, vagy éppen szecessziós beütésekkel, mint *Zala Tibor* újabb kompozícióiban. Az ő Bartók-litográfiája

Magyar Hirlap 1976/26/lo

Flórián:Graphica Hungarica II

Zala Tibor, grafikus

— KIÁLLÍTÁS ÓZDON. Zala Tibor Munkácsy-díjas érdemes művész grafikai kiállítása nyílt meg tegnap Ózdon, a Liszt Ferenc Művelődési Központban.

14.

—: Hk

Népszabadság, Bp. 1977. jún. 26.

M.D.K.

Zala Tibor

Grafikusmüvész tervezte a cimlapját a Magyar rajz müvész c. kötetnek.

Népszava 1960. nov.27. 4.old. 282.szám.

Zala Tibor, grafikus

MOk

Négyoldalas karton lap első oldalán vörös alapon Lenin-portré. Alatta vörös színnel felvonuló tömege. A rajz Zala Tibor munkája.

-: Művészi üdvözlő lap november 7-re 9.(

NÉPSZABADSÁG, bp. 1961. okt. 20 [Vidéki]

Zala Tibor

MDK

A Műcsarnokban a VII. magyar képzőművészeti kiállítás nyílik meg. A Tanácsköztársaság évfordulója tiszteletére.
Fenti szobrász is részvesz.

Esti Hírlap 75 sz. 1959. márc. 29. 2 old.

M.D.K.

Zala Tibor
grafikus

Opera kozmetikai plakátja

Láncz Sándor: Kabálytalan hozzászálás a IV. plakát kiállításhoz.
Élet és Irodalom, 1962 jan 13 – 10 l.

Zala Tibor
grafikus

M.D.K.

Algériat háboru ellenes
plakatja

Láner Sándor: Szabálytalan vizzászolás a IV. plakáthi
Élet és Irodalom, 1962. január 13 — 10 l.

állításhoz

Zala Tibor

MDK

A nőmozgalom félszázados évfordulójára a jubileumi ünnepséget hirdető plakáttervet 4 művészünk nyerte el. Fenti művész egyike a nyerteseknek.

/Kristóf Károly cikke/

Esti Hirlap 255 sz. 1959. okt. 30 2 old.

MDk

Zala Tibor, grafikus

Imperializmus ellenes plakátjával szerepel a IV. Magy. Plakátkiállításon a Művasarnokban.

Péter Imre: Mai plakátművészetünk a mérlegen
N.L.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1962. jan. 7.

MDK

Zala Tibor

Ne engedjük

NEM!

II. Plakátkiállitás. 1956. N.Szol. 18. 1.

20. 1.

M. D. K

ZALA Tibor grafikus

Rigai utcai raji
(retr.)

A Magyar Nemzet góleriája

Magyar Nemzet 1962. május 13. 4. l.

mdk

Lala Tibor grafikus

politikai plakátja a Műcsarnok kiállításán

Ábra a 45. l-on

Szántó Tibor: IV. Plakát-kiállítás
Magyar Grafika 1962. 6 szám 1. sz. 44 l

Zala Tibor, [ ] MDK

Az Ernst Múzeumban állítják ki
új alkotásait.

— : A Múczarnok terveitől 8. l.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1963. jan. 22.

ZALA Tibor grafikus M.[illegible].K.

Kiállitás müv iból / palkátok/

Otszáz kiállitást rendez idén a Műcsarnok

Magyar Nemzet 1963. január 18. 4.1.

MDK

Zala Tibor 192o--

Sztálinv. martinmühely környéke, pitt

" technikumnegyed, "

Ernst Muz. M.Kisplaszt. és Graf. kiáll.

1954. szept.

28. 1.

MDK

Zala Tibor 192o--

Sztalinvasmü, rk.

Ernst Muz. M.Kisplaszt. és Graf. kiáll.1954. szept.

32. 1.

MDK

Zala Tibor

Résztvett az Ernst Múzeumban rend. Plakátmű-
vészeti Kiállitason 1953-ban.

Plakatművészeti kiáll. 1953. Kat.

Zala Tibor, grafikus MDG

Don Quijote c. plakátja remek.

(-bák): „Hirdető oszlop" a Műszaruhban 2. l.

ESTI HIRLAP, Bp. 1960. nov. 11.

Žala Tibor grafikus M.D.K.

Plakátokat készit

Bauer Tamó: Az elmult 2o év plakáttermése Magyarországon

Müvészet 1965. Febr.

Zala Tibor M.D.K.

Művei a plakátkiállításon

Varga Aranka: Történelem a plakátokon

Csongrádmegyei Hirlap 1965. szept. 9.

MDK.

Zala Tibor

Plakátteriveiről

Müvészet 1965 nov. lap -

N.D.K.

Zala Tibor grafikus

Műve a "Politikai plakátok 1945-1965" c. kiállításon

V.A.: Történelem a plakátokon
Vas Népe 1965. szept. 12.

MDK.

Zala Tibor

Kiállitási kritika

Müvészet 1965 nov. lap 22.

Zala Tibor

Munkái szerepeltek a politikai plakátok kiállításán.

Népszava 1965. aug. 27.

Plakátok évekről — emberekről. Rajk Andrés

M.D.K

Zala Tibor
grafikus

Az „Éljen május 1" című plakát
napjaink „Éljen május 1" (repró)

Gerelyes Ede: Politikai plakátkiállítás
Művészet, 1965. november - 22 lap

M.D.K.

Zala Tibor grafikusmüvész

A Munkácsy-dij II. fokozatával tüntették ki,- irja a lap "Müvészeti dijak 1964" cimmel.

Film Szinház Muzsika, Bp. 1964. ápr. 3.
VIII. évf. 14. sz. 12. lap

.B.D.

Zala Tibor
grafikus

M D.k

„Memento II." (repro)

Művészet, 1965. december - 30 cap

Zala Tibor

A „Politikai plakátok 1945-1965" kiállításon szerepelt művei.

Fejér megyei Hírlap 1965. szept. 5.
Történelem a plakátokon. Varga Aranka

"ala Tibor grafikus M.D.K.

Plakátja a kiállitáson

Varga Aranka: Történelem a plakátokon

Szolnok megyei Néplap 1965. szept. 12.

MDK

Zala Tibor

2 plakát

VIII. M.Képzőmüv. Kiáll. Mücs. 196o. ápr.

MDK

Zala Tibor

Soha többé Hirosimát! plakát, repr.

VIII. M. Képzőművész. Kiáll. Műcs. 1960. ápr.

MDK

Zala Tibor

a kiállitás zsüribizottságának tagja

S. M. Képzőmüv. Kiáll. Műcsarnok, 1960. ápr.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

ÉSZAKMAGYARORSZÁG
1964 JAN 19

Zala T.

kiállítása

rafikai Kiállítás mellett
atók a sokszorosító gra-
egy újabb válfajában
tnek tanulságos és él-
zerű tájékozódást.
iállítást ma délben a
n Ottó Múzeumban
László, a megyei párt-
ág osztályvezetője nyit-
g.
iállítás egyik érdekes
át itt mutatjuk be.

Vízszi

1. Gor
hivatásár
sorban.) 1
donít. 13.
Léte. 15.
Férfinév.
Türkmenisz
O. L. N. 25
26. Nyerssz
tart. 29. Két
zó. 30. Műv
Orosz súlym
tott kettősbet
napisten 36.
össze. 38. Zen
Személynévmá
rája. 41. Angl.
42. A rádium
Névelő. 44. Kett
tesz. 47. Létez
számmal 950. 49.
rang hangja. 51.
53. Község Szeged
Gazdag vidék. 58.
59. Határozószó.
mondai hős. 63.
den. 64. Gyümölcs
Érzékszerve. 67.
költészet múzsája
gat. 71. Átnyújta

Függőleges:

1. Franciaorszá
Időjelzőt. 3. Pél
film. 5. Német
Szavazatgyűjtő
rium vegyjele.
zó, fonetikusan.
Tartozást kiegy
rűalakú korallz
R. 17. Idegen fé
csomó. 21. R
Igekötő. 23. R
banóanyag. 28
serű anyaga.

Zala Tibor

tanulságosak abból a vák Gr
ntból is, hogy a bemu- a látog
eredeti tervek, a sokszo- fika
ttak mellett, betekintést nyerhe
dnek a művész műhely- ménysz
aiba, amikor sokszor a A k
egyszerűbb megoldással éri Herma
a kívánt hatást. Deme
Miskolcon először nyílik bizotts
plakátművészeti kiállítás. Ez- ja meg
zel a lezajlott Grafikai Bien- A
nale, a jelenleg látható Szlo- darabj

ENICA VENERDI

RIZSI KA

Meghívó

ZALA TIBOR

„...A művészek részben önmaguk kritikusai. Ha valaki objektív, akkor pontosan tudja, hol helyezkedik el. Én itt vagyok ezek után, ezek meg ezek vannak előttem. Ha szubjektív, akkor azt hiszi, hogy a Michelangelo kisinas mellette. Az ember érzi, tudnia kell azt, hogy hol helyezkedik el."

Zala Tibor

A Tető Galéria tisztelettel meghívja
Önt és barátait

ZALA TIBOR

grafikus művész
kiállításának megnyitójára

1999 november 5-én,
pénteken 18 órára

A kiállítást megnyitja

ABA-NOVÁK JUDIT

művészettörténész

Közreműködik

GALKÓ BALÁZS

színművész

NAGY BÉLA

hegedűművész

A kiállítás megtekinthető:
1999. december 1-ig,
hétfőtől csütörtökig 17– 21 óráig,
Cím: Tető Galéria 1115 Budapest Ecsed u. 13.
Telefon: 203-5607

MŰVÉSZETI CENTRUM

ALAPÍTVÁNY ÉS A SZEGFŰ KLUB

TISZTELETTEL MEGHÍVJA

ZALA TIBOR

GRAFIKUS, MUNKÁCSY-DÍJAS, ÉRDEMES MŰVÉSZ
KIÁLLÍTÁSÁRA

1995. MÁJUS 11-én (csütörtök) 17.30 ÓRAKOR
VIII. KÖZTÁRSASÁG TÉR 26. FÖLDSZINT

A kiállítást megnyitja:
Dr. ARADI NÓRA
művészettörténész

Közreműködik:
BALOGH KÁLMÁN
cimbalomművész,
GALKÓ BALÁZS
szinművész,
BERKI TAMÁS
spirituálékat énekel.

Házigazda:
GYURCSEK FERENC
szobrászművész

ZALA TIBOR

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Zala Tibor
MAGYAR NEMZET

1966 NOV. 6

Magyar Nemzet

1021

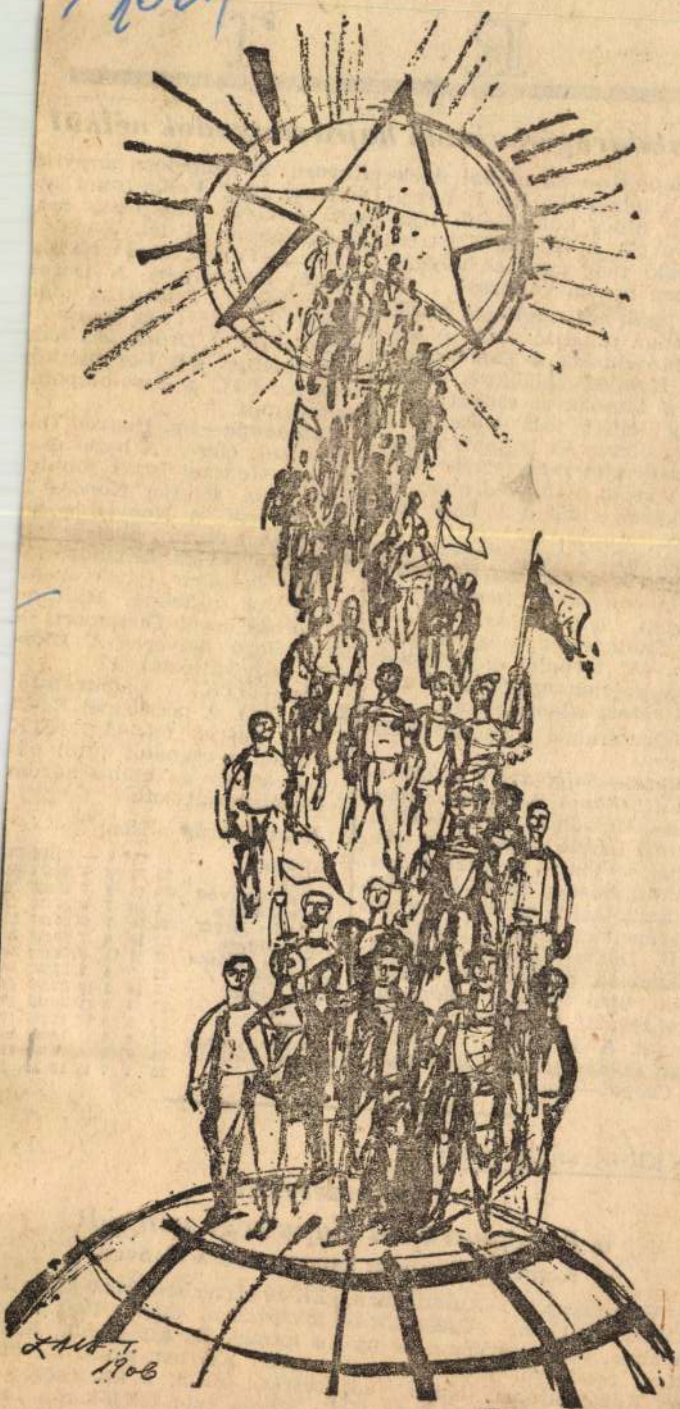

Zala Tibor rajza

R T

Labdarúgó-bajnoki hajrá rangadók nélkül

Ellentétben az utóbbi évekkel, a labdarúgó NB I. hajrájában nincs különösebb izgalomra ok. A hátralevő három forduló már csak a helyezésekben hozhat változást.

A mai hét mérkőzés között egyetlen rangadó sincs. A legjelentősebbnek a *Tatabánya—Bp. Honvéd* találkozó tűnik. Ha a tatabányai csapat győz, nagy lépést tesz előre a 3. hely, illetve »a legjobb vidéki csapat« cím megszerzése felé. Ha viszont a Honvéd nyer, lényegében eldől a 3. hely sorsa is.

Az MLSZ rendelkezése értelmében a mai mérkőzéseket *egyidőben* kell megrendezni. Három összecsapásra kerül sor Budapesten, négyre vidéken. A forduló érdekessége, hogy *valamennyi fővárosi csapat vidéki ellenfelet kap.*

Jelentéseink a mérkőzésekről:

Vasas—Salgótarján (játékvezető: *Schopp*). A bajnokcsapatban *Mészölyt* kell pótolni. *Sárosi* László játszik a helyén, tehát a Vasas hátvédnégyese: *Bakos, Sárosi, Berendi, Ihász.* A Salgótarján az Ózd ellen jól szerepelt csapatával játszik.

Ú. Dózsa—Dunaújváros (játékvezető: *Szegedi*). Az Újpestben újra játszik *Káposzta, Kuharszkit* pedig *Fazekas* váltja fel. A dunaújvárosi csapatban *Földi* kerül a balszélre.

Csepel—Győr (játékvezető: *Kaposi*). A Csepelben annyi a változás, hogy *Vellai* ismét játszik. A Győr megszokott összeállításában áll fel.

Dorog—Ferencváros (játékvezető: *Emsberger*). A Dorog együttesében *Fellegi* az idén először kap helyet és bemutatkozik a fiatal *Debré*, aki még nem játszott NB I-es mérkőzést. Az FTC a kupa-csapatát szerepelteti.

Tatabánya—Bp. Honvéd (játékvezető: *Gere*). A hazai csapatban *Menczel* ismét jobbfedezet lesz, miután *Kovács I* újra játszik. A Honvéd a sérült *Tichyt* és a megbetegedett *Sipost* kénytelen nélkülözni.

Ózd—Diósgyőr (játékvezető: *Fáth*). Az ózdiaknál *Murányi* és *Borbás* kerül *Temesvári*, illetve *Bozó* helyére. A Diósgyőr nem változtat.

Pécs—MTK (játékvezető: *Balla Gy.*). A pécsieknél *Rádi* *Tüske váltja fel.* Az MTK ugyanazt a csapatot küldi pályára, amely az utolsó három fordulóban játszott.

A bajnokság állása:

1. Vasas	23	15	8	—	62:24	38
2. FTC	23	13	5	5	58:31	31
3. Bp. Honvéd	23	13	3	7	43:33	29
4. Tatabánya	23	10	7	6	34:17	27
5. Győri ETO	23	10	7	6	28:24	27
6. Ú. Dózsa	23	10	6	7	59:37	26
7. Pécsi Dózsa	23	7	11	5	26:29	25
8. Csepel	23	9	6	8	28:32	24
9. Diósgyőr	23	10	3	10	27:24	23
10. MTK	23	7	5	11	26:43	19
11. SBTC	23	6	5	12	23:35	17
12. Dunaújváros	23	4	8	11	18:34	16
13. Ózd	23	4	3	16	26:60	11
14. Dorog	23	1	7	15	18:53	9

A KK-bizottság célja:

Visszaszerezni a Középeurópai Kupa régi rangját

Kemény ellenfelet kap szerdán a Honvéd

Valamikor Ausztriában, Olaszországban, Csehszlovákiában, Jugoszláviában és nálunk rendkívül népszerű volt a Középeurópai Kupa, sőt eredményeit Európa-szerte figyelemmel kísérték. Az utóbbi évtizedben bevezetett nagy *EK-rendszerben írták ki és 16 jóképességű csapat vesz részt a tornán.* Ez azt jelenti, hogy az idei KK-ban *nívós mérkőzéseket* láthat a közönség.

Szerda este fél 6-kor a Latorca utcai Elektromos-pályán a magyar közönség is mind-

M.D.K.

Zala Tibor
grafikus

A Robinson család"-ot plakáton
népszerűsítette.

(– ner): Felszolalás plakátügyben
Élet és Irodalom, 1963. okt 5 – 2 kep.

mdk

Zala Tibor grafikus
(munkácsy díj)

Kiállítása az Ernst Muzeumban.

/. Karácsonyi program a muzeumokban.
Nepszava, 1963 dec. 17.

S. L

MDK

Zala Tibor

Opera.1959.című plakát repr.

Magyar Plakát-Történeti Kiállitas.1960.
Műcsarnok. Kat.

MDK

Zala Tibor /1920-/

Moulin Rouge / filmplakát/ 1957., 59x50 MH

Zala Tibor plakátkiállitása. 1957., 81x56 MH

10 éves a termelőszövetkezeti mozgalom. 1958., 84x59 MH

Magyar Plakát-Történeti Kiállitás.1960. Műcsarnok. Kat. 42.l.

MDK

Zala Tibor /1920-/

Don Quijote / filmplakát/ 1958., 80.5x56.5 MH

A mátrózok dala / filmplakat/ 1958., 58.5x40 MH

Asch őrvezető kalandos lazadása / filmplakát/

Magyar Plakát-Történeti Kiállitás.1960.
Műcsarnok. Kat. 42.1.

MDK

Zala Tibor /1920-/

Vörös lesz a rét /filmplakát/ 1959., 84x59 MH

Opera /rúzs/ 1959., 100x70 MH

Magyar Plakát-Történeti Kiallitás.1960.
Műcsarnok. Kat. 42.1.

Zala Tibor

Védőétel, olaj

Fiatal Képzőművészek és Iparművészek kiállitása

Ernst Muzeum, 1955. június 20 l.

70. kép. *Botticelli követője: Madonna.*

71. kép. *Cantarini: Szent család keresztelő Sze*
Jánoskával.

Zala

Szolidaritás-plakát,1962

A fekvő formátumu lapon szögesdrót mögül néz szembe a néger női fej.

Aradi Nóra:A szocialista képzőművészet jelképei
Kossuth Könyvkiadó/Corvina Kiadó 1974 169.o.

Zala

Szolidaritás,1962

Néger fej előtt függőlegesen huzodnak a szögesdrótok.

Aradi Nóra:A szocialista képzőművészet jelképei
Kossuth Könyvkiadó/Corvina Kiadó 1974 229.o.

Zala

Sóha többé, 1960

A plakáton gombafelhőhöb bontakozik ki a hálálra váltan kétségbeesett szem.

Aradi Nóra: A szocialista képzőművészet jelképei
Kossuth Könyvkiadó/Corvina Kiadó 1974 99.o.

Zala

Toba töpöe,1950

A plakaton egyszerűbbnek bonyolultnak kell a hatást
vajban keresgéltett mese.

Zala Tibor

Grafikái a Dürer teremben.

Magyar Nemzet, 1967. XI. 21. 4. o.

Zala Tibor

Carmina Burana
(reprod).

Minőségi, 1968, szept.

Falu aptar

Zala tibor:
Allami Pictorito

1963. M. H. Arch.

Ujévi üdvözlő

Zala tibor:
Tech noimpex

1963.

Leporello

Zala Tibor:
Magyar vöröske-
rent,

1963.

Leporello

Lala Tibor: Könnyű
ide jelentorgalmi

1963. M. Sl. Holh.

Katalógus

Zala Tibor:
Elektronikus mé-
rőkészülékek.

1963. M. H. HRCH

Illustráció

Zala Tibor: Szédülés c. filmhez

1963.

Előlap

Zala Tibor

VIII. ker. Vendéglátó

1963

Ёнар

Zala Tibor:
Modern Ethern,

1963-

Csomagolás

Zala Tibor:
Amerikai paprika
(mit. ner.)

1963.

Gomagolás

Kala Tibor
Pantallo,
vel. her.

1963 -

Cimke

~~Lalg tibor~~
Tanulmi pel,

1963.

Ciuke

Lakes Tibor: Tanuimi
pex, nüe.
her.

1963.

Sajtógrafika

Zala tibor:
a „Magyar Reklám"
c. lapban,

1963.

Jajtografika.

Zala ti bor:
Szép ohkon c.
lap van.

1963.

Sajtógrafika

Zala tibor:
Hungarotex,

1963

Prospektus

Zala Tibor:
Technoimpex

1963. M.H.Arch.

Plakát

Zala Tibor: Apr. 4.
(59 x 84)

1963. M. H. Arch.

Plakat

Zala tiboj;
Hői láska,
59 x 84

1963. M. H. Hich.

Plakát

Kala Tibor:
Toborzó, 100 éves
a vöröskerent,
50 x 70

1963. M. H. Hrch.

Plakát

Zala Tibor:
Magy. Vörös Keresztkongresszus.
(50 x 70)
1963. M. H. Hrch.

Mallát

Zolla Tibor:

100 éves a vörös-
kereszt

1963. M. H. Arch.

Plakát

Zala Tibor:
Hogy allunk fiatal
ember? bilm. 59x84

1963. M. H. Hrch.

Plakát

Zala Tibori
Szédülés, film,
59 x 84

1963. M. H. Hoch.

Plakát

Zala Tibor: Szédülés, film.
(118 x 84)

1963. M. H. Hrch.

MDK

Zala Tibor, 192o--

Plakátkiállitás a Nemzeti Szalonban

Riadó

Szavazz a Hazafias Népfront jelöltjeire!

1885-196o. M. plakáttört. kiáll. Műcs. 196o.

MDK

Zala Tibor, 192o--

Moulin Rouge, filmplakát

Zala Tibor plakátkiállitása

lo éves a termelőszövetkezeti mozgalom

Don Quijote, filmplakát

1885-196o. M. plakáttört. kiáll. Műcs. 196o.

Zala Tibor, 192o--

A matrózok dala, filmplakát

Asch őrvezető kalandos lázadása, filmplakát

Vörös lesz a rét, "

Opera /ruzs/

1885-196o. M. plakáttört. kiáll. MÜcs. 196o.

Zala Tibor

M.D.K

Munkiae unlikentesch

D. Fehér Ismaza: Soha többé fasizmust

Művészet, 1966. ápr. 15 - 7 lap.

MDK.

Zala Tibor

Kiállitási kritika

Kisalföld 1965 szept.26.

MDK.

Zala Tibor

Plakátjairól kritika

Pestmegyei Hirlap 1965 szept.7.

Zala Tibor, grafikus

MNDK

Hódmezővásárhelyen a Tornyai Múzeumban nyílik meg tárlata.

– : Kis híradó

2

ESTI HIRLAP, Bp. 1965. jan. 21.

Zala Tibor.

Bányásztanulók toborzására mozgosító plakátját láttuk a Békplakát és Ötéves Terv grafikus kiállításon, az Ernst-Múzeumban. (említve.)

Népszava, 1952. Okt. 18.

Kala Tibor.

a Békeplakát és Ötéves Terv grafikai kiállításon plakátjai szerepeltek.

Kéri Budapest, 1952. Okt. 14.

Zala Tibor, grafikus MDk

Május 1. solidaritási hónap c. plakátja az 1962. évi legjobb politikai plakátja díját kapta.

–: Kiosztották „az év legjobb plakátja" díjakat 10. l.

NÉPSZABADSÁG, 1963. ápr. 10.

MDK

Zala Tibor

Szavazz a Hazafias
Népfront jelöltjére 1955 plakát Műv.t.

Képzőművészetünk tiz éve.Műcsarnok.
Kiállitott művek jegyzéke. 23.1.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Zala Tibor

MAGYAR NEMZET

1964 MÁR 5.

1021

Zala Tibor Munkácsy-díjas grafikusművész kiállítása nyílik meg a szegedi Móra Ferenc Múzeumban. A tárlatot március 8-án délben Szelesi Zoltán művészettörténész nyitja meg.

Zala Tibor, grafikus plakátrajzoló MDh

Ott éve mutatkozott be a Műcsarnokban. Azóta többször nyert díjat. Kiemelő plakátjai: Lenin-fejek, Tiltsák be! Opera-reklám;

itt-ott mej egyenetlenség érezhető művében: Istenek tanácsa c. film, Chemol-reklám (art.): Zala Tibor Kiállítása 2

ESTI HIRLAP

Sp. 1963. dec. 17.

Zala Tibor

Munkácsy - díjas grafikus, a Budapesti Képzőművészeti gimnázium igazgatója. Plakátkiállítását vasárnap nyitják meg Miskolcon, a Herman Ottó Múzeumban.

Keddi mozaik.
Népszava, 1964. január 21. 4. lap.

Zala Tibor, grafikus

Hetven plakátját állítják ki Miskolcon, a Herman Ottó Múzeumban megnyílt tárlaton.

— : Hír

6

ESTI HIRLAP, bp. 1964. jan. 20.

Zala Tibor

Radóthal szerepel a „Lenin a magyar képzőművészetben" c. kiállításon Esztergomban

Dévényi Iván: Lenin alakja a magyar képzőművészetben

Jelenkor 1967. XI. m. 1053 old.

MDK

Zala Tibor

repr.:

Béke

Dolgozó emberek között, képzőm. kiáll.

Ernst Muz. 1968. jan.

MDK

Zala Tibor

Béke, lito.

Vietnam, "

Memento V., sz.lito.

Dolgozó emberek között, képzőm. kiáll.

Ernst Muz. 1968. jan.

Zala Tibor

MDK

repr.:

Memento V. Hirosima II.

4. miskolci o. graf. biennale 1967. miskolci Gal.

MDK

Zala Tibor

Vietnam: Élők és holtak esküje, lito

Memento V: Hirosima II., sz.lito

4. miskolci o. graf. biennale 1967.
miskolci Gal.

MDK

Zala Tibor, grafikus

Részvesz a jugoszláviai Porecben megnyíló kiállításon.

—: Magyar képzőművészeti kiállítások Moszkvában 8.

Népszabadság, Bp. 1968 aug. 8.

Zala Tibor, grafikus MDK

Májusi szolidaritási hónap c.

plakátja. Repr.

–: Az év legjobb plakátjai 7. l.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1963. ápr. 11.

Zala Tibor grafikus M.IK.

"1962 legjobb plakátja" díjat nyert

A politikai plakátok díját nye rte:"Május,szolidaritási hónap"c. plakátjával

Napló

Magyar Nemzet 1963. április 10. 4.l.

Zala Tibor 1.

Plakátjai:

Augusztus 20. Bp.1961. 70x48 cm.
Ábrázolás: Nemzetiszinü szalagokkal körülfont buzakalász és sarló.

Augusztus 20. Bp.1962. 68x48.cm.
Ábrázolás: Erős kéz kalapácsot és buzakalászt markol, melyet nemzetiszinü szalagok öveznek.

Az 1961 és 62. évi grafikai plakátok és metszetek. /összeállitotta: Munkácsi Piroska / O.Sz.K. kiadványai Bp. 1965. 127. l.

Zala Tibor 2.

Plakátja:
Éljen Április 4. Bp. 1962. 70x50 cm.
Ábrázolás: A Parlament épülete körülállványozva.

Az 1961 és 62. évi grafikai plakátok és metszetek. /összeállitotta: Munkácsi Piroska / 127.1.
O.Sz.K. kiadványai Bp. 1965.

Zala Tibor

Plakátja:

Téli vásár a szövetkezeti boltokban. Bp.1962.
82x58 cm.

Ábrázolás: Előtérben Télapó, mögötte férfi,nő
és gyermekek csomagokkal.

Az 1961 és 62. évi grafikai plakátok és metsze-
tek. /összeállitotta: Munkácsi Piroska /
O.Sz.K. kiadványai Bp. 1965. 121.l.

Zala Tibor 2.

Plakátjai:

Tisza Állami Áruházból az iskolába. Bp.1961. 82x58cm

Ujpesti Állami Áruházból az iskolába.Bp.1961. 82x56cm

Uttörő Állami Áruházból az iskolába. Bp.1961.82x58cm.

Ábrázolásuk: Kis iskolás fiu könyvekkel, táskával, irószerekkel vásárlás után.

Az 1961 és 62. évi grafikai plakátok és metsze é tek. /összeállitotta: Munkácsi Piroska / 118,119. l.
O.Sz.K. Kiadványai Bp. 1965.

Zala Tibor

1.

Plakátjai:

Alföldi Állami Áruházból az iskolába. Bp.1961. 82x58

Állami Áruházból az iskolába. Bp.1961. 82x59 cm.

Körös Állami áruházból az iskolába. Bp.1961. 82x58cm.

Pannonia Állami Áruházból az iskolába. Bp. 1961. 82x58cm.

Ábrázolásuk: Kis iskolásfiu könyvekkel, táskával és irószerekkel vásárlás után.

Az 1961 és 62. évi grafikai plakátok és metszetek. /összeállitotta: Munkácsi Piroska /

O.Sz.K. Kiadványai Bp. 1965. 118. l.

Zala Tibor

Plakátja:

Csomagját adja fel értéknyilvánitással! Esetleg kára megtérül. Bp.1962. 66x47 cm.

Ábrázolva: Egy piros nyil a csomag cimzésére, egy pedig a feladóvevényre mutat.

Az 1961 és 62. évi grafikai plakátok és metszetek /összeállitotta: Munkácsi Piroska / 172.l.

O.Sz.K. kiadványai Bp. 1965.

Zala Tibor

Grafikákkal szerepel a „Dolgozó emberek között" c. kiállításon az Ernst Museumban

Vasga Imre: Kiállítása dolgozó emberről

Tiszatáj 1968 VI. n. 534 old.

Lala Tibor
grafikus

M.D.K.

Nyomatai sa magyar népmúvészet elemeit és általánosabb mitikus nyelvet összegzik

Perneczky Géza: Csoportok és múvészek
Élet és Irodalom, 1968. okt. 12 - 8 lap

MDK

Zala Tibor

Kiállitási hir

Népszabadság 1968 aug.8.

RMÉSZETVÉDELMI HIVATAL
V., EGYETEM TÉR 5.
EFON: 385-179

Tárgy: _____

Ügyintézőjük: _____

Hiv. sz.: _____

Mell.: _____

Laba Tibor
grafikus

M.D.K

Szinkár és mozi plakátjai
ismertek.

Bauer Jenő: Az elmult 20 év plakátkerviese Magazonsk-
gon

Művészet, 1965. február – 35 lap.

MDK

Zala Tibor

1918.pécsi katonai felkelés	szénrajz	40x55 N.M.
1942.március 15.	"	40x60 N.M.

VI.Magyar Képzőművészeti Kiállitás.Műcsarnok. 1955.Kat. 39.1.

Zala Tibor

Népművészet c. könyv
kötését terverte
Diszérete

A szép magyar könyv. 1963 35 old.

Zala Tibor MDK

Plakátkiállitás a Nemzeti Szalonban, 1948

Riadó, 1952

Szavazz a Hazafias Népfront jeleltjeire, 1954

Moulin Rouge, filmplakát, 1957

Mücsarnok 1960. Magyar plakát-történeti kiáll.

Zala Tibor MDK

Zala Tibor plakátkiállitása, 1957

lo éves a termelőszövetkezeti mozgalom, 1958

Don Quijote, filmplakát, 1958

A matrózok dala, vilmplakát, 1958

Mücsarnok 1960. Magyar plakát-történeti kiáll.

Zala Tibor

Asch örvezető kalandos lázadása, filmplakát, 1958

Vörös lesz a rét, filmplakát, 1959

Opera, /ruzs/, 1959

Micsarnok 1960. Magyar plakát-történeti kiáll.

Zala Tibor

MTK

Opera, repr.

Műcsarnok 1960. Magyar plakát-történeti kiáll.

MDK.

Zala Tibor

Kiállitási kritika

Esti Hirlap 1967 juli.8.

MDK.

Zala Tibor

Kisállítási kritika

Esti Hírlap 1967 július 8.

Zala Tibor MDK

Soha többé Hirosimát, repr.

Műcsarnok 1960. VIII. Magy. Képzőm. Kiáll.

Zala Tibor MDK

Soha többé Hirosimát, plakát

Szocialista brigádmozgalom, plakát

Műcsarnok 1960. VIII. Magy. Képzőm. Kiáll.

MDK

Zala Tibor

Zala T. plakát kiáll. Ernst Muzeum, 1963.

P.S.

Könyeivel locsolja
Óh mert itten az á
Sok jótól el van z

Óh élet gyönge lám
Miért nem lobogsz t
Fényed lobbot miért
Hisz árváin még ki
Ha én alszom sirha
Ki viseli majd gon

MDK

Zala Tibor

az alanti katalógust tervezte

Dolgozó emberek között kiáll. Ernst Muz.
1964. máj.

MDK.

Zala Tibor

Plakátterv

Magyar Hirek 1967 jan.1.

MDK

Zala Tibor

Plakátművészeti Kiállítás Ernst Museum 1953.
Kat.

mOK

Zala Tibor
grafikus

két plakátja Bizsu e. (kereskedelmi)
és 1917–1960 e. (politikai) díjat nyert.

÷ Díjnyertes plakátok

Népszava, 89 évf. 112 sz. 1961, máj 13, 8 lap.

MOK

Zala Tibor
grafikus

10 éves a Fermelőszövetkezeti mozgalom e.
plakátja disszeretet nyert
Ábra 255 l-on

/. Az év legszebb plakátja.
Magyar Grafika 1959, 3 évf 4 sz 254-255 l

M.D.K.

ZALA Tibor grafikus

Mszériai plakát

Dutka Márka- Flórán László: Párbeszéd a IY Magyar plakátkiállitáson

Magyar Nemzet 1962. január 8.1.

ZALA Tibor grafikus

Lengyel György: Faragás (képzőmův. Alap kiadás) c. művének kolésterve

-os -t: Könyv a népművészeti faragásról

Magyar Nemzet 1962. január 31. 4. l.

mdk.

Zala Tibor grafikus

plakátja a kiállításon

Flórián László: Magyar plakáttörténeti kiállítás

Magyar Grafika 1960, 4. évf. 6 sz 438 l.

Zala Tibor

grafikus

M.D.K.

„Algéria szabad lesz" (repro)

Szamosi Ferenc: IV. Magyar Plakátkiállítás a Műcsarnokban

Művészet, 1962 március — 46 l.

M.D.K.

Lala Tibor
grafikus

Plakátjáról

Szamosi Ferenc: A IV. Magyar Plakátkiállítás a Műcsarnokban
Művészet, 1962. március — 44 l.

Zala Tibor

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

1970 SEP 2 61

1/ 1021

Bartók: „Az éjszaka zenéje" – Zala Tibor litográfiája

...ódott volna ez a probléma; mindmáig az ötvenhat tájékán lerakódott, • megülepedett nézetek élik tovább halott életüket.

S ez annál komikusabb, egyben elkeserítőbb, mert a valóság fütyül a beidegzettségre, és formálja százezernyi színű önmagát.

★

Nagyon sok funkcionáriust ismerek, sokukat még abból az időből, amikor nem párt és állami tisztségviselők voltak, hanem csendőrök elől bújkáló, egyszerű és többnyire ösztönös, műveletlen lázadók; társadalmilag és személyükben megalázott szegény emberek. Huszonöt éve figyelem ezeket az ismerőseimet, s igazán sok mindent tudok róluk, amit majd el is mondok, ha erőm, s időm engedi. Most csak annyit: többségükben remek emberek voltak a kezdet kezdetén. S ha a mi negyedszázados történelmünkre nem nehezedik rá a hibák, tévedések és bűnök rövid, ám mégis katasztrofális korszaka, ezek az emberek gyönyörű ívben emelkedhettek volna hivatásuk, rangjuk magasába.

A nagy törés azonban természetesen őket is megtörte; sokukat úgy, mintha mozsárban morzsolódtak volna szét. Sajnos, az ő drámájukról keveset tud a szélesebb nyilvánosság, mert a köztudatba az a hamis szemlélet ette bele magát, hogy ők inkább okai, mint szenvedő alanyai voltak a nyomorúságnak, amely az ötvenes évek elején az országra szakadt. Holott, abban az időben, a funkcionáriusok színe-virága megtizedelődött, börtönök és ideggyógyintézetek rabjai lettek, rabjai annak az iszonyú gyötrelemnek, hogy nem értették — mert nem érthették —: mi történik velük, s körülöttük!

Percig sem állítom, hogy minden funkcionárius ilyen volt. Annál kevésbé, mert éppen a java emberek üldözésével együtt-járó jelenség volt, hogy nagy számban kaptak helyet semmi-emberek: sunyik, buták, gátlástalan törtetők. Azt sem állítom, hogy ezek tevékenysége nem vetett — okkal — rossz fényt az apparátus egészére. De ezek mégsem jelentették magát az állami és pártapparátust.

★

Azt sem állítom, hogy ma ninc-senek feladatukhoz és munkájukhoz méltatlan emberek a társadalmi és politikai közélet különböző posztjain. S ha vannak, az nagy baj, mert rongy-emberek ugyan mindenütt felüthetik a fejüket, de a közéleti poszton állva messzebb látszanak az ilyenek és nagyobb veszélyt jelenthetnek, mint egyebütt. Ám a konkolyt el kell tudnunk választani a búzától. Rendelkeznünk kell a képességgel, a józan belátással, hogy ne pre-koncepciók, ne mindent egybemosó általánosítások alapján ítéljünk.

Ezt magamnak is mondom. Most, hogy eltűnődtem ezen a problémán: belátom utólag a tárcámmal kapcsolatos felháborodások jogosságát. Mert az igaz, hogy normális körülmények között érthetetlen és nevetséges lenne egy íróra támadni, amiért borozgató tanácsi és pártembereket ábrázol, hiszen: mi van abban? Orvosok, munkások, tanárok, cipőfelsőrész-készítők, vagy éppen írók talán soha nem iddogálnak? Mi ebben, vagy ennek a leírásában a hibáztatható?

Mint mondtam, normális körülmények között: semmi. Normális körülmények között az e tájékon létező valódi visszásságokról is teleszájjal és tiszta lelkiismerettel lehet szólni. Ám, ha csak ezt látjuk, akkor torzítunk, hazudunk. Ha az utóbbi tíz esztendőben alig-alig született írásmű, amely a funkcionáriusokat munka közben, tisztességüket, erőfeszítéseiket s erőfeszítéseik eredményeit megmutatva ábrázolta, akkor félrevezető lehet, hamisítás lehet egy olyan leírás, amely mulatozás közben ábrázolja őket. Akkor nem kell csodálkozni, ha egy ilyen leírás hiper-érzékenységbe ütközik.

Nem is csodálkozom, csak szomorkodom, és fogadkozom magamban, hogy jobban rányitom a szemem arra a munkára, amit a feltételek nélkül elkötelezett emberek, a foglalkozásukra, kenyérkeresetükre nézve hivatásos forradalmároknak nevezett emberek végeznek Magyarországon, a társadalmi haladás érdekében.

Mert minden át
Hétfőtől „majd

Nincs

Nincs mit keresned; állj, mint
Utolsó háborúd!
Légy még összefogottabb,
Még szigorubb.

Azóta, hogy mondod ezt,
Megjártál száz határt.
S már tudod, hogy ne keresd,
Csak ami magadba zárt.

Azt is, hogy futni kell, magad
Elhagyva kívül, körül,
Megtudnod: mint ki vagy, nincs más „a nagy
Világon e kívül"

Merre mentél, érezted is,
S hogy Valaki — nem ereszt.
Táj, kép hullámzott: s te ott, belül
Ülve, érezted ezt.

Mentél és csak ült ott valaki;
Nézted, hogy völgy repül,
S magad középen. Míg villámlottak: te csak
Ültél ott egyedül.

Egyedül, egyedül, s kint villámlottak a
Hegyek, a völgyek, a fák.
S bárhová mész, ülsz csak közbül, belül, —
Bent te, és kint a világ.

2

Zala Tibor

Közölt műve, fekete-fehér reprodukció: „Bazsók"

„Művészet," folyóirat, Budapest, 1968.

mósc. 3. sz.

44 f.

Zala Tibor

A művészt eddig plakátgrafikusként ismertük, most új oldalról mutatkozott be: témáit variálja mint láthattuk „Memento", valamint a Busójárás változataiban.

Tölgyesi János: Zala Tibor grafikái. Dürer teremben. „Művészet" folyóirat, Budapest, 1968. március 3 sz.

42 l.

Zala Tibor

221. „1919" nájus 1. litogr. 65 x 50
222. Nem cukott el " 64 x 50

5. Miskolci Orsz. Grafikai Biennale. Miskolci Galéria 1969. Kiáll. kat. Bev.: B. Supka Magdolna.

Zola Tibor

a miskolci Biennálén kiállító grafikus művész.

D. Fehér Zsuzsa: A miskolci grafikai Biennálé. „Művészet" folyóirat, Budapest. 1968. febr. 2. p. 12 l.

Zala Tibor

Ésmékkel

Szerepel az arábbi fáslatom

Horváth György: A V. balatoni nyári fáslat Keszthelyen

Magyar Nemzet 1970 VIII. 12

Zala Tibor

1. Memento II., 1965 kto, 67 x 53
2. Carmina Burana, 1966. 67 x 56.
3. Varázsló II., 1967. cinl. 70,5 x 46 cm

Magyar Műcsarnok 1945–1969
Műcsarnok, 1969. sep–okt.

Zala Tibor

Közölt műve: „Memento", fehete-fehér reprodukció:

„Művészet" folyóirat, Budapest, 1968. febr.

2 sz.

43 f

Zala Tibor

1. Föld és tűz VII bronz 8,5 cm
2. — " — VIII — " — 9 cm
3. — " — IX — " — 8,5 cm

V. Balatoni Nyári Tárlat
1970. Keszthely

Zala Tibor

1. Föld és víz IV. lerovás 8,6 cm
2. —"— V. —"— 8,5 cm
3. —"— VI. —"— 8 cm

V. Balatoni Nyári Tárlat
1970. Keszthely

Zala Tibor

1. Föld és víz I. kron 9,7 cm
2. — " — II. — " — 8,5 cm
3. — " — III. — " — 8,5 cm

V. Balatoni Nyári Tárlat
1970. Keszthely

Zala Tibor

1. Föld és víz X. bronz 9 cm
2. — " — XI. — " — 8,5 cm
3. — " — XII. — " — 8 cm

V. Balatoni Nyári Tárlat
1970. Keszthely

Zala Tibor

"Az éjszaka zenéje" c. litográfiájának repr.-ját bemutatja a lap.

Élet és Irodalom, Bp. 1970. szept. 26.
XIV. évf. 39. sz. 6. lap

Zala Tibor

Kitüntetést kapott.

Kenin emlékérem magyar írónak
és művészeknek. Élet és Irodalom
Bpest 1970. jún. 13.

Zalai Tibor

Emlékre

Kárpáthy Gyula: Kevesebb – több
lett volna
Portás Dalgozójától. 1970. sept. ?

Zala Tibor

Alábbi kiállítás katalógusát tervezte.

Varga Nándor ~~festő~~ Lajos festőművesz kiállítása. 1970 Műcsarnok. Kiáll. kat. Bev.: B. Supka Magdolna.

Zala Tibor
grafikus

Markáns nagyvonalúsággal
megfogalmazott Lenin feje szere-
pel a tarlaton.

Bauer Jenő: Reklám'70
MŰVÉSZET, 1970.augusztus - 39.lap

Zala Tibor

Kétszeres Munkány díjas.

Réntvett a „Magyar plakát 66" c.

kiállításon a Műcsarnokban

Székely Artár: Magyar plakát 66

Magyar grafika 1967 1. n. 19.

Zala Tibor

Babij Jar c. litografiája emlitve

„A Kilencek Ziállitása a Müvasnetben"

Magyar Nemzet 1968 okt 15.

Zala Tibor

szerezte az alábbi Kiállítás Katalógusát

VI. Énekmagyarországi Területi Képzőművészeti Kiállítás. Salgótarján 1970. Kiáll. zat. Bev.: Kovács Gyula

Zala Tibor

grafikusművén kiállítása. Bp. Dürer Terem.
Im. F. j. Élet és Irodalom, 1967. dec. 2.
-h gy. Magyar Nemzet, 1967. dec. 21.

Az 1967.évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Ért. 197o.1.sz. 68-1o7.l./

9½. l.

Zala Tibor

is szerepel a „kilencek" csoportjának a Műcsarnokban megrendezett kiállításán. A cikk népmesei ihletésű sines litográfiáit dicséri:

A „kilencek" már tizennégyen (Szabó György)

(Kultura-Művészet)

Magyar Hírlap, 1968. október 8. 9. l.

Zala Tibor

A müvész Lenin-emlékérmet kapott a Lenin-centenárium emlékére.
Az érmet a Szovjetunió Legfelső Tanácsa elnöksége létesitette.

Élet és Irodalom, Bp. 197o. juni. 13.
XIV. évf. 24. sz. 2. lap

Zala Tibor

szerepel

az alábbi táslaton

Bojás Iván: Ossz. grafikai biennale Miskolcon

Magyar Hírek 1969 XII. 13

Zala Tibor

"Litográfia" cimmel hozza a lap a müvész munkájának repr.-ját.

Élet és Irodalom, Bp. 197o. juni. 2o.
XIV. évf. 25. sz. 11. lap

Zala Tibor

Litográfiájának repr.-ját bemutatja a lap címlapján.

Élet és Irodalom, Bp. 1970. aug. 1.
XIV. évf. 31. sz. címlap

MDK

Zala Tibor, grafikus

Pusztulás után c. grafikája az atomháború látomását idézi.

Székely András: A „Kilencek" kiállítása a Műcsarnokban 7

Népszabadság, Bp. 1968. [illegible] 11

MDK

Zala Tibor, [ ]

Szerepel.

-: Tizennég, képzőművén tárlata.
Műcsarnokban 9
Népszabadság, Bp. 1968 okt. 6.

MDK

Zala Tibor, grafikus

A Kilencek kiállításán népi motívumokra épülő lapjai komoly sikert biztosítanak neki.

Harangozó Márta: Vezet a grafika 2

ESTI HIRLAP, Bp. 1968. okt. 14.

Zala Tibor, grafikus

Szerepel majd a Kilencek
közös tárlatán.

(f.f.): A Kilencek ..... 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1968 szept. 25.

MDK

Zala Tibor

Plakát:
1962 május - szolidaritási hónap. Bp. 1962.
Ábrázolva: egy néger rab.

Az 1961 és 62. évi grafikai plakátok és metszetek. /összeállitotta: Munkácsi Piroska/ O.Sz.K. kiadványai Bp.1965. 59.1.

Zala Tibor

Nemzetközi Mezőgazdasági Szemle
Bp. 1961. Tenyv.
68 x 48 / 5 szín /

Az 1961 és 62. évi grafikai plakátok és metszetek. /összeállitotta: Munkácsi Piroska /
O.Sz.K. kiadványai Bp. 1965.

29. l.

Zala Tibor

Plakát: Giccs a festészetben kiállitás
1962.

Egy kiemelt kép.

Az 1961 és 62. évi grafikai plakátok és metszetek. /összeállitotta: Munkácsi Piroska/ O.Sz.K. kiadványai Bp. 1965. 50. l.

Zala Tibor

Plakát:
Május 1. Bp.1962.
Ábrázolva: kis uttörő békegalambbal.

Az 1961 és 62. évi grafikai plakátok és met - szetek. /összeállitotta: Munkácsi Piroska / O.Sz.K. kiadványai Bp. 1965. 55.1.

Zala Tibor

Plakát:
Május 1. Bp. 1962.
Ábrázolva: egy nagy 1-es szám és egy nő szalagcsokorral.

Az 1961 és 62. évi grafikai plakátok és metszetek. /összeállitotta: Munkácsi Piroska / O.Sz.K. kiadványai Bp. 1965. 56.1.

Zala Tibor

neve emlékére

Megnyitotta a Kölcsey Társaság

Magyar Nemzet 1968 okt. 6.

Zala Tibor

Memento repr.

Magyar Művészet 1945-1969
Műcsarnok, 1969. sep-okt

Zala Tibor

"Édes" étel

Fiatal képzőművészek és grafikusok
kiáll. 1955

Bań Béla

Töpfengő olaj

Fatörzs pasztell

A Szentendrei Művésztelep jubiláris kiállítasá

1926-1956

Katalógus: Lyka Károly

Zala Tibor M.D.K.

Vietnám / Élök és holtak esköje/

Carmina Burana c.

Memento IV. c.

grafikáját megvásárolta a Művelődési Minisztérium 1967.

Művelődési Minisztérium 22 vásárlási 1967. 9.k.

Zala Tibor

Kiállítása Veszprémben

„Tizennégy festő, szobrász és grafikus kiállítását nyitották meg Veszprémben a Vegyipari Egyetem Aulájában.

(Magyar Hírlap, 1967. VIII. 12. 6. o. Napi Krónika

MDK

Zala Tibor

Kiállitási kritika

Esti hirlap 1968 okt.14.

Zala Tibor

– váth: Tizenhárom művész
tárlata Veszprémben.

Magyar Nemzet, 1967. IX. 15. 4. o.

Tala Tibor

részvett a Magyar Művészek Vietnámért c. Kiállításon.

Magyar Nemzet, 1967. VII. 19. 3. o.

Zala Tibor

Oelmacher Anna: Októler a plakát művészetben. Kiállítás a Néphadsereg Tisztiházának nyári helyiségében.

Magyar Nemzet, 1967. X.19. 4.o.

Zala Tibor

részt vett a jugoszláv Porec-i nemzetközi képzőművészeti kiállításon

Magyar Nemzet 1968. aug. 25. 12.o.

Zala Tibor grafikus

Javaslatok az idei SZOT díjra

N. N.: Javaslatok az idei SZOT
művészeti díjakra

Dunaújváros 1969 I. 28

Zala Tibor grafikus

„Nach der Vernichtung" i. műve (separó) nerepel az alábbi tárlaton

Iván Bojár: Alle „Neune"

Budapesti Rundschau 1968 X. 18

Zala Tibor

~~[illegible]~~ litográfiája

Magyar Nemzet 1968. júl. 14. 11. o.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Zala Tibor

Kiállítás a Dürer Teremben.
Kiemelik a „Nap és hold,
és a Carmina profána,
továbbá a Memento Hirashima-
c. műveket'

Élet és Irod.. F.J., Kiállítás-
ról

Zala Tibor

Szerepelt a „Kilencel" nevű
akrotócsoport tárlatai.

Népszabadság 1968, okt. 6.
„Tizennég" akrotóművész tár-
lata a Műcsarnokban,

A „Kilencek" kiállítása

A „Kilencek", akik tizennégyen állítanak ki, viszont már az alapító tagok egy része is kivált közülük, szinte provokálják a kérdést, miért ragaszkodnak ehhez a sokat sejtető — a fél századra általános erjedést elindító „Nyolcak" csoportjára utaló — elnevezéshez, amikor sem a csoportószszetartozás, sem a művészeti élet nagy egészétől való elkülönülés jegyeivel nem rendelkeznek? Egy „Őszi tárlat" vagy hasonló cím mindenesetre jobban kifejezné a társulás alkalmi jellegét és azt a kötetlenséget, amely megengedi, hogy a javarészt frissen készült művek között a kiállítók egyike retrospektív anyaggal szerepeljen.

A tárlaton tehát együtt van friss és régi, az előbbiek között pedig valóban új törekvés és megállapodottság. Friss kutatószellem nyilvánul meg elsősorban *Zala Tibor* színvonalas grafikáiban és gobelinjében, *Kiss Sándor* szoborkompozícióiban, *Plesnivy Károly* szőnyegterveiben, ilyen törekvések színezik *Raszler Károly* útirajzait és *Illés Gyula* néhány szobrát is. (A szobrok között nagyon tetszett még *Tar István* 1943-as Paraszt kofája.)

A Műcsarnok csaknem valamennyi termét betöltő kiállítás többi anyagára azonban inkább a monotónia meghatározás illik. Nem túlzott egymásra hatásról van szó, hiszen az egyéniségek felismerhetően elkülönülnek, inkább korai megállapodásról, egy már otthonossá lett formálásmódnál. (A kiállítók többsége 30—40 éves.) Nem csupán olyan tünetekre gondolok, mint a *Konfár Gyula* képein minduntalan ismétlődő nagy fejek. Még ennél is feltűnőbb jele az elmechanizálódásnak, hogy egy-egy festő vagy grafikus teljesen azonos eszközökkel fejez ki teljesen különböző hangvételt igénylő dolgokat. Például egy nyugalmas tájat és egy kivégzést Vietnamban. Nem mintha bármilyen tárgy nem volna alkalmas rá, hogy kifejezze akár a legsúlyosabb, legszélsőségesebb művészi tartalmakat, de ezúttal éppen az ellenkező történt.

(havas)

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor utca 17.
Telefon: 188—296, 188—307

NÉPSZAVA

1968 OKT 24

Zala Tibor

miköz... a pári... békés... beszél... *mindl... kozzá... jukat.* ben a... pek á... *gitám... re.*

Ha... küld... szerd... Egye... kész... Újbó...

rítani az Egyesült Államokról a felelősséget, mondván, hogy „Hanoin bukik vagy áll a tárgyalások kimenetele".

Ellsworth Bunker, az Egyesült Államok nagykövete és *Thieu,* saigoni elnök szerdán este zárt ajtók mögött tanácskozást tartott. *Bunker* az elnöki palotából távozva cáfolta a *France Soir* keddi tudósítását, amely szerint a

jóvárosában, ... kalommal tíz-tíz percre. A légvédelem haladéktalanul működésbe lépett, de a támadás célpontja messze volt *Hanoitól.* Szombat óta összesen *négy légiriadó volt és VDK-jelentés szerint két pilótanélküli felderítő repülőgépet lőttek le* a Vörös folyó deltájának vidékén, szombaton, illetve vasárnap.

Az Apollo 7. utasai Kennedy-fokra érkeztek

Az *Apollo 7.* űrhajó három utasa, *Walter Schirra, Donn Eisele és Walter Cunningham,* a keddi leszállást követően *alapos orvosi vizsgálaton* esett át az *Essex* repülőgép-anyahajón. Az első

nak indult *Kennedy-fok* felé. Schirra gépe 15 perccel a felszállás után azonban kénytelen volt motorhiba miatt visszafordulni.

Végül a három amerikai űrhajós kis késede-

MDK

Zala Tibor

Carmina Burana, sz.lit.

Pusztulás után, rk.

Varázsló, cink

11. M. Képzőm. kiáll. Műcs. 1968.

MIK

Zala Tibor

Kiállitási kritika

Jelenkor 1968 szept.p.812.

Zala Tibor

Szerepel az alábbi tárlaton

Korács Gyula: Tv. Balaton Nyári Tárlat

Művészet 1968 XI-n. 45 old.

Zala Tibor

Szerepel az alábbi tárlatok

Borbély László: A Ü. miskolci grafikai biennálé

Nagyjaink 1970 I. sz. 4old.

MDK

Zala Tibor, grafikus

Rajz : Rep.

— : (— rajz —

VM. 5.

Népszabadság, Bp. 1969. aug. 17.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

TÁRSADALMI SZEMLE

VILÁG
PROLETÁRJAI,
EGYESÜLJETEK!

A MAGYAR SZOCIALISTA MUNKÁSPÁRT
ELMÉLETI ÉS POLITIKAI FOLYÓIRATA

1919
1969

XXIV. ÉVFOLYAM
1969 MÁRCIUS

3

1021

Zala Tibor

Zala Tibor:
Fölszállott a páva

Zala Tibor

részt vett az Ernst Múzeumban
rendezett Dolgozó emberek körén c.
kiállításon

R. Gy.: Dolgozó emberek körén
Postmester Hilep 1968. jan. 28. 9. o.

MDK

Zala Tibor, grafikus

Művészeti díjat kapott.

– . SZOT – díjasok 2.

ESTI HIRLAP, B[illegible] 1969. ápr. 30.

Zala Tibor grafikus

szerepel a „Kilencek" tárlatán a műcsarnokban

Tasnádi Attila: A Kilencek és a Stúdió

Kortárs 1969 IV. n. 666 old.

Zala Tibor

Puszkulás után i műve (ent.) szerepel az alábbi tárlaton

Székely András: A „Kilencek" Liánitása a hűsaznadban

Népnabadság 1968 X. 11.

Zala Tibor

libarajzai

Magyar Nemzet 1968. ápr. 4. 10. o.

MDK

Zala Tibor, grafikus

Díjat kapott.

-: Átadták az idei SZOT-díjakat 10.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1969. má 1.

Zala Tibor

litográfiái szerepelnek az Ernst Múzeumban a Dolgozó emberek Kórusa c. kiállításon.

Oelmacher Anna: Dolgozó emberek Kórusa
Magyar Nemzet 1968. jan. 30. 4.o.

Zala Tibor

Carmina profana; Carmina Burana c. művekkel (szerző) szerepel a „Kilencek" kiállításán

Szabó György: A „Kilencek" új kiállítása a Műcsarnokban

Társadalmi Szemle 1968 XII. n.

Zala Tibor grafikus

Szot díjat kapott

N. N.: Átadták a Szot művészeti díjait

Magyar Hirlap 1969 V. 1

Zala Tibor
grafikus művész

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

1983 NOV 06

SOMOGYI NÉPLAP

1021

Zala Tibor rajza

PORTs
SPORT
sport
PORT sport sport/sport/sport SPOR

Karaté – először

Jala Tibor

Képzőművészet - vizuális kultúra

Hevesi szemle 1985/5

Zalai Tibor
grafikus kiállítása az ősszel pesti
bemutatóteremben lesz.

V.T. Uj képzőművészeti bemutatóterem
nyílik Nyíregyházán.

Magyar Hírlap 1971/207 Sold.

Zalai Tibor grafikus

Részt vett a XI. Magyar Képzőművészeti Kiállitáson a Műcsarnokban 1968-ban.

Kortárs 1968/10 1673. old.

Zala Tibor, Munkácsy-díjas grafikusművész

A fordulat éve után, a dogmatizmus időszakában a politikai plakátművészet elvesztette lendületét. A hatvanas évek elején azonban Konecsni György szárnyai alatt felnőtt nemzedék tagjainak a műfaj mai derékhadának — Zala Tibor, Zelenák Crescencia és még többeknek — plakátjain a korszakváltással együtt a stílusváltás is megtörtént. Plakátművészetünk a nemzetközi eredmények átvételével néhány év alatt újjászületett.

Brestyánszky Ilona: Korunk politikai plakátjai.
Békés Megyei Népújság, 1982. nov. 27.

Zala Tibor

Kiállítás a Műcsarnokban

Mogyar Nemzet 1985. 11. 2.

Zala Tibor

△ Zala Tibor Munkácsy-díjas grafikusművész plakátjai, valamint sokszorosított grafikái tekinthetők meg azon a retrospektív kiállításon, amely január 8-án nyílik meg a Műcsarnokban.

Népszabadság, 1985. 1. 4.

Zala Tibor

Zala Tibor grafikusművész munkáiból nyílt meg kiállítás kedden a Műcsarnokban. A retrospektív jellegű tárlat a művész 35 éves munkásságából kínál válogatást.

Magyar Nemzet 1985. 1. 9.

Zala Tibor, grafikus

● ZALA TIBOR *grafikusművész és Kanyorcsik János szobrászművész kiállítása megnyílt a Budapesti Zöldért Vállalat központjának kiállítótermében (IX., Nagyvásártelep). Megnyitotta Varga J. László, a IX. kerületi Pártbizottság titkára.*

– O Zala Tibor

12

Esti Hírlap, Bp. 1981 ápr. 2.

Zala Tibor, grafikus-

festőművén (Munkácsy díjas, érdemes művész)

A művész 35 éves munkásságából most a plakátok és sokszorosított plakátok retrospektív kiállítása látható a Műcsarnokban 1985. jan. 8 – febr. 3-ig

Műcsarnok és Vigmaratmer

1985 T. hó

A MŰCSARNOK
MEGHÍVJA ÖNT

ZALA TIBOR

MUNKÁCSY-DÍJAS, ÉRDEMES MŰVÉSZ
RETROSPEKTÍV KIÁLLÍTÁSÁNAK
MEGNYITÁSÁRA
1985. JANUÁR 8-ÁN,
KEDDEN DÉLUTÁN 5 ÓRÁRA

MEGNYITJA:

BERECZKY LÓRÁND

A MAGYAR NEMZETI GALÉRIA
FŐIGAZGATÓJA

MŰCSARNOK

BUDAPEST, HŐSÖK TERE

MEGTEKINTHETŐ: 1985. FEBRUÁR 3-IG

F. k.: Néray Katalin – 84-2283 GENERALART Dorogi Ny

Szalay Tibor, szobrászművész 1) Folytatás

A 20. században kitágult az érem művészet emlékező-emlékeztető funkciója: nemcsak arcképpel, emblémával emlékezik, hanem többnyire a hátlapon – illusztrálja is a témát. – A művész 1966-os „Világűr" c. érme a földre és halálra utaló formával, az égitest rácsos felületével idézi fel a tudományos érdeklődés új terepét. (említve)

Aradi Nóra: Az új a holnap.
Népművelés, 1974. 8. 15 old.

Szala Tibor, szobrászművész 2) Folytatás

„Világűr", 1966.

Aradi Nóra: Az ujj, a holnap.
Népművelés, 1974. 8. 15. old.

Zala Tibor

MAGYAR HIRDETŐ SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

grafikusművész

KELET-MAGYARORSZÁG

1979 MÁR 31

1021

KELET-MAGYARORSZÁG

Zala Tibor grafikusművész munkáiból nyílt kiállítás pénteken Nyíregyházán, a Jósa András Múzeumban. Képünkön: a tárlat első látogatói. (Gaál Béla felvétele)

GYERMEKVILÁG

Hurrá, szünidő!

Céllövés és tojásfestés

Idén hosszabb a tavaszi szünidő a megszokottnál, s ez nemigen okoz bánatot a diákságnak. A nyíregyházi Szamuely úttörőház gazdag programot állított össze a gyerekek számára. Mindjárt az első napon, április 5-én délelőtt rajzversenyt rendeznek a kisdobosok részére, délután a gésen vehetnek részt a gyerekek. Ugyanezen a napon a nyíregyházi lőtéren az MHSZ céllövőversenyt rendez: a helyszínen lehet nevezni, 10 órakor.

Ne feledkezzünk meg azonban arról a két eseményről sem, melyeket a nyíregyházi 9. számú iskolában tartanak. Április 10-én délelőtt a Kazinczy-verseny vá-

Tréfák

FÖLDRAJZÓRÁN

Tanár: Honnan tudták meg az emberek, hogy a Föld gömb alakú?

Tanuló: Hát megnézték a földgömböt...

FIZIKAÓRÁN

Zala Tibor

grafikus

Plakáttervek (1975)
Plakát (1960)
} repro

Bauer Jenő: Beszélgetés Zala Tibor grafikusművésszel.
Művészet, 1974. január — 44 oldal.

Zala Tibor
grafikus

Zala Tibor a mai grafikai egyik legmarkánsabb személyisége. A plakáttól és az alkalmazott grafikától indult el.

Bauer Jenő: Beszélgetés Zala Tibor grafikusművésszel.
Művészet, 1974. január - 44.oldal

Zala Tibor
grafikus

Ma a művészt a kőrajz, a
fametszet, monotipia, tollrajz
egyaránt fogalkoztatja.

Bauer Jenő: Beszélgetés Zala Tibor grafikusmüvésszel.
Müvészet, 1974. január - 44.oldal

Zala Tibor
grafikus

A legutóbb a Művész a Hilekon
Galériaban bemutatott hőrajz-so-
rozatával adott számot újabb el-
hotói periódusáról.

Bauer Jenő: Beszélgetés Zala Tibor grafikusmüvésszel.
Müvészet, 1974. január - 44.oldal

Zala Tibor
grafikus

Zala Tibor 1962-ben az év legjobb plakatja mivójutalom, o da itélésekor a politikai kategóriában az első díjat kapta.

Bauer Jenő: Beszélgetés Zala Tibor grafikusmüvésszel.
Müvészet, 1974. január - 44.oldal

Zala Tibor
aláírása

1962-ben készült a művész
„Szolidaritási Hónap", a „Tiltsák
le", az 1914-1960" című poszté-
hai példányai.

Bauer Jenő: Beszélgetés Zala Tibor grafikusművésszel.
Művészet, 1974. január - 44.oldal

Kala Tibor

Megnyílt Veszprémben a „Kilencek" nevű képzőművészeti csoport kiállítása, melyen művei szerepelnek.

Napló (Veszprém), 1968. dec. 1.

Zala Tibor

A veszprémi egyetem aulájában rendezett „Kilencek" kiállításán, – amely 14 főre szaporodott művészcsoport lett, – szerepelnek munkái: színes rézkarcai, litográfiái „Carmina profana" – két színes cinke „Napér Hold I–II." (említve)

Gerhát József: A „Kilencek" második kiállítása Veszprémben.

Napló (Veszprém), 1968. dec. 3.

ZALA TIBOR.

Katalógust, meghívót és plakátokat tervezett az alábbi tárlatra, Salgótarjánban.

T. E. Zománc művészeti Biennálé.

Nógrád, 1971. május 4.

Zala Tibor, [grafikus]

megemlítve

(gy. k. gy.): Lékely Bertalan Shidis 2

Ésti Hirlap Bp. 1979. okt. 6

Zala Tibor

Vásárhelyi őszi tárlat.

Képzőművészeti Alkotóház
1986. XI. 21.

Zala Tibor, grafikusművész

Az 5.-i, balatoni kisgrafikai biennálé a Tihanyi Múzeumban vasárnap nyílik meg. A művész alkotásai szerepelnek a biennálén.

Jó reggelt!

1979. VII. 14. Kossuth 5.20

Zala Tibor, grafikus

Kiállít

↓

–: Kultúránk bemutatkozása Regensburgban 8.

Népszabadság, Bp 1973. ápr. 10.

08

Zala Tibor, grafikus

Regensburgban állít ki.

– : Külföldi magyar bemutatók, kiállítások

19.

Népszabadság, Bp. 1973. ápr. 14.

Zala Tibor, grafikus

Búcsúbeszédet mondott Kemper
Klára festőművész temetésén.

— : Hír

8.

Népszabadság, Bp. 1973. jún. 1.

Zala Tibor
szines rézkarcai emelkeduek ki a grafikák sorából. Részt vett a balatonnyári tárlaton. (keszthelyi múzeum).

Láncz Sándor: Kiállításról kiállításra

Magyar Hirlap 1972/212 6 old.

Zala Tibor:

Olyan művel szerepelt az Új művek c. kiállításon a Műcsarnokban, amelyben az alaphang közvetlenül politikai tartalommal társul.

Bojár Iván: Szerepcsere a Műcsarnokban

Magyar Hírlap 1971/67. szám 6 old

Zala Tibor
grafikus

Bortók sorozatában a réális
és népművészeti elemek kombi-
nációja érződik.

Borbély László: A VI. miskolci országos grafikai..
Művészet, 1972 junius - 45 oldal.

Zala Tibor

Székely András kiállításismertetőjének /"Kilencek"/
a fenti művésszel kapcsolatos megjegyzéseit bírálja

Ujvári Béla recenziója /Képzőműv.Almanach 2., 1970/
Művtört.Írt.1972.2.sz.156-160.l.
157-158.l.

Zala Tibor

Sajkód I. rajz.

6. Balatoni Nyári Tárlat
Balatoni Múzeum, Keszthely 1972.

Zala Tibor

Sajkód I. sinesvézk. 40×32 cm
Sajkód III. — " — 40×30 cm

6. Balatoni Nyári Tárlat
Balatoni Múzeum, Keszthely, 1972.

ZALA Tibor

kiáll.Bp.,1985 Műcsarnok

ism. BÁN András: Visszatekintés. = Három kiállitás a Műcsarnokban. = Magyar Nemzet, 1985.febr. 2. 9.

rsadalmi átalakulás elengedhetet-
zője a világiasodás, a polgáro-
ároslakó társadalom rangja és
ez elsősorban lakóházában, de
meg. Ez a magyarázata egyúttal
s szinvonalnak.

hasonló gazdagsággal, a fej-
a szobrászat terén kevésbbé
és lehetőségek szerények, a
ékanyag gazdagságának csökkené-
egyházi szobrászattal is kap-
ények ellenére is több mes-
e téren
, mint ahogyan az eddigi kézi-
legendő Aggházy Mária barokk

ZALA TIBOR

Kiáll. Bp. Mün, 1985

isw. Losonci Miklós: Zala Tibor grafikái. =
Új Tük. 1985. jan. 27 3-4. ill

ZALA TIBOR

Tasnádi Attila

Zala Tibor gyűjtemé nyes tárlata a Műcsarnokban

Népszava 1985. jan. 25. 6.

role. Several referer
both contemporary and
indicate how extraord
considered this friend
he appreciated Popper'
latter's ability "uner
the qualities of any p
friendship originated
hood and lasted until
death in 1911. Their
which, fortunately, ha
number of valuable fac
their relationship.
their shared experienc

Zala Tibor

Zala T. Münsur, 198[illegible]
Kurucz D. — " — — " —
Tornyai, MNG 1984/1985
Udvardy, Vigalá 6, 1985

T. A.

Mi újság a kiállítótermekben.?
[Zala Tibor, Kurucz D. István, Tornyai János, Udvardy Emébet]

Népszava 1985. jan. 8. 6.

ZALA Tibor

Vadas József

Életmüvek

[Kurucz D. J. Zala Tibor]

Élet és Irodalom 1985 jan. 25. 13.

előtt jegyzőkönyvi számmal ellátva
sommás uton hozott fenyitő itéle-
hozattak, két példányban, egyben
végrehajtás, egyben pedig a' rabok'
be vitel végett kiadandók.
rendszer által, hogy minden hiva-
— lehető legjobb rend, pontosság
ákább mint valaha fenntartassék, 's
tárgyak, ugy a' magánosok' ügyei
ljenek, — ennek elérhetését egy-
lának szinte czélszerűbb rendezése
lhatlan szükségesnek látták a' RR.
egyéneknek — kik addig gyakran
dijas irnokokból állottak, — jövőre
ndszeres irnokokkal felváltását, mi-
ónak — és a' főjegyző' oldala mel-
levéltárnok mellett dolgozó irnokot

tisztujitáskor e' hivatalra senkit sem fog kinevezni. — E' pont feletti heves vita' alkalmakor D. E. számos conservativ táblabiráink' egyike egy tiszteletbeli ügyészünk' szabadelmü nyilatkozatára ezt jegyzé meg: ha főispán ur a' hivatalnokok' kinevezésében valaha hibázott, az akkor történt, midőn önt tiszteletbeli ügyésszé nevezte. Erre csekély számú szabadelmü tisztviselőink' egyike' — lovagias finom érzésről ismeretes P. S tiszteletbeli aljegyző ur — nehogy ő mlga utóbb az ő kinevezése iránt is hasonló nyilatkozatot legyen kénteles hallani — hivataláról leköszönt. — A' 4-ik pont' tárgyalásánál a' netalán szükséges katonai erő' használását az őrszékre akartuk bizni, — de a' többség egyes személyben több biztositékot látván; — ez főispán ur' kötelességei közé soroztatott, olly hozzáadással: hogy a' katonai erő' alkalmazása' esetében ő mlga a' tisztujitást addig elhalasztani köteles, mig a' kedélyek' lecsillapultával a'

csak tervb
kor- 's cz
sajnosan k
mezején, s
felakadunk
mes, emlit
kozás' gya
rul 's esö
naphossza
boldog nös
letkeznek,
hogy már a
megyénk,
dolgoztató
alatt 2000
seny, ha j
fog tartatn
külföldi v
kal egyete

Zala Tibor

Plakátkiállítását a miskolci Herman Ottó Múzeum mutatta be. 1953-ban végezte el a Képzőművészeti Főiskolát. Számos hazai és külföldi kiállításon szerepelt. Egyéni kiállítása 1957-ben és 1963 volt Budapesten. 1957-ben Munkácsy-díjat kapott plakátjaival 1958 óta több alkalommal elnyerte az év legjobb plakátja címet. A jelen kiállítás több mint 70 plakátot mutat be, politikai, kulturális és kereskedelmi. Új technikai megoldásokkal is foglalkozik. (Pl. fotó

Zala Tibor

Plakátfiállítását a miskolci Herman Ottó Múzeum mutatta be. 1953-ban végezte el a képzőmű. Tőrskolát. Szóma be. Ez kiállítás kiállítása szerepelt. Egyéni kiállítása 1954-ben és 1963 volt Budapesten. 1954-ben Munkácsy-díjat kap, plakátjaival 1978 óta több alkalommal elnyerte az ez legjobb plakátja-ért. A jelen kiállítás több mint fo plakátot mutat be, politikai, kultu-rális és kereste eddelmit. Új te dunkai megoldásokkal is fogalakozik. (Pl. Jot

Zala Tibor

Grafikai kiállítás, Miskolc.

Plakátterv, reprodukció.

Napjaink, 1963, 3. szám, 2. lap.

(Zala Tibor, folyt.)

és grafika, v. nyomtatvány és grafika együttes alkalmazásával.

(említve)

Napjaink, 1964 3. szám, 2. lap.

Gala Tibor grafikus M.D.K.

Munkácsy-dijas

Kiállitása az Ernst Muzeumban

Hirek

Pest megyei Hirlap 1943. december 4. 7. 5.1.

M.D.K.

Zala Tibor

grafikus

A Miskolci Grafikai Biennalen is bemutatta műveit. A „Giocski-állítás" c. műve frappáns ötlettel tapint a lényegre.

Láncz Sándor: Az utca művészete a kiállítóteremben
Művészet, 1964. március — 44 lap

Laka Tibor

grafikus

M.D.K.

Az Idegenforgalmi plakát pályázát

III. díját nyerte

—: Hírek

Művészet, 1964. junius – 94 lap

MDK.

Zala Tibor
grafikus

Szegeden volt kiállítása.

– : Hírek
Művészet, 1964. június – 47 lap

Lala Tibor
grafikus

M.D.K

A Munkácsy Mihály díj
II. fokozatát nyute el.

–: Hívek
Művészet, 1964. junius – 44 kap

Zala Tibor
grafikus

M.D.K.

1959-ben készült az Opera kozmetikai
cikkek, 1960-ban a Bizsu, 1962-ben
„Szolidaritási" a Szolidaritás plakiat. Lenin portre,
November 7-i plakátjaiismeretek.
A „Kapó", a „Párizsi kaland" c. művei

Láncz Sándor: Az utca művészete a kiállítóterem
Művészet, 1964. március — 44 lap.

Fénykép

Milgné.

Képzőművészeti Főiskola - 181 ltsz.

Zala Tibor: Gyere Te is bányászipari Tanulónak.

Diplomamunka: 1951/52

Grafika. Plakát.

Negatív nincs.

Zala Tibor, grafikus MDh

A Munkácsy M.-díj II. f.-t kapta.

–: Kiosztották az idei művészeti díjakat 9.1

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1964. ápr. 3.

Zala Tibor, grafikus

Harmadik díjat nyert.

–: Magyar idegenforgalmi plakát – Kiállítás nyílik

NÉPSZABADSÁG, Dr. 1964. aug. 25.

Laka Tibor
grafikus

M.D.K.

Mátrai kiadatását állította ki
a Kulturális Kapcsolatok Futé-
letének kiállításán.

Frankfurt: Idegenforgalmi plakátok.
Élet és Irodalom, 1964. május 9-8 lap.

Zala Tibor grafikus M.D.K.

Plakátok: Szolidaritási hónap, /1959/ben Algir cimmel

~~Algircimmel~~ Augusztus 20-a plakát.

1917-1960-plakát.

Betiltani "

kereskedelmi és kulturális-plakátok:

Párizsi kaland, Kápó, Viccskiállitás, Dalcsev bolgár szobrászmüvész kiállitásának plakátja.

Magyar Nemzet 1963. december 19. 4.l.

/

Zala Tibor grafikus M.D.K.

A miskolci Grafikai Biennálé plakátja.

Az 1958-ban alapitott "legjobb Plakát" cimet kétszer is elnyerte kereskedelmi plakátjaival.

Opera, Bizsu, Chemolimpex

Camping-plakát.

Ritly Valéria: Zala Tibor kiállitása az Ernst Muzeumban

Magyar Nemzet 1963. december 19. 4.1.

Zala Tibor grafikus M.N.K.

Munkácsy-dijas

Kiállitása az Ernst Muzeumban

Napló

Magyar Nemzet 1963. december 6. 4.l.

Zala Tibor, grafikus

MDK

December folyamán Zala Tibor állítja ki plakátjait az Ernst Múzeumban.

– : Őszi és téli Képzőművészeti Kiállítások 9. l.

NÉPSZABADSÁG bp. 1963. aug. 30.

0/1

Zala Tibor, [szobrász ?] MDK

A Mezőgazdasági kiállítás főbejárat-
ánál egy 22 m magas könnyűfém-
tornyot helyeznek el. A tornyot
Zala Tibor műanyagból készült
plasztikái díszítik majd.

– : Hír 8.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1964. júl. 24.

MDK

Zala Tibor

Szerepelt a Kulturális Kapcsolatok Intézetének Dorottya utcai termében rendezett kiállításon.

/Mátrai hirdetésén erdei táj/

Frank János : Idegenforgalmi plakátok. Élet és Irodalom. 1964. aug. 9.

Molk.

Zala Tibor munkácsy díjas grafikusművész

kiállítását megnyitották az
Ernst Múzeumban

/ Városunnapi Mozaik. az Ernst Múzeumban

Nyíregyháza 1963. dec 8.

6.l

Lala Tibor
grafikus

M.D.K.

Politikai plakátja egy fiatal arab nőt ábrázol.

Szamosi Ferenc: Az év legjobb plakátjai - 1962
Művészet, 1963. augusztus - 21 lap

Zala Tibor

Politikai plakátjaiért a Munkácsy Mihály-díj II. fokozatát kapja.

említve.

Népszava, 1964 ápr. 3. 2. lap.

Zala, Tibor

Politikai filozófiquest a

Mikáczy Mihály-dy II. fokos-

tetét kaga.

Gulibor

Népszava, 1964 apr. 3. 2. 2.

M Dk

Zala Tibor, grafikus

Az őszi mezőgazdasági kiállításon
a főbejárat feletti 30 m-es oszlopot
Zala Tibor grafikái díszítik majd.

– Hír 10.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1964. márc. 7.

Zala Tibor, grafikus

MDk

Plakátkiállítása március 8-án nyílik meg Szegeden a Móra Ferenc Múzeum Képtárában.

— : Hír

10.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1964. március 4.

Zala Tibor

grafikus

MDK

A Munkácsy Mihály díjat nyerte el 1964-ben.

—: Itt 1964. évi művészeti kitüntetései és díjai
Élet és Irodalom, 1964. április 4 - 2 lap

"ala Tibor grafikus M.D.K.

Munkácsy-díjjal kitüntetve II. fok.

/ politikai plakátok /

Kiosztották az 1964-es művészeti díjakat

Pest megyei Hirlap 1964. április 3. 5.1.

MDK

Zala Tibor

grafikus

A Munka Érdemrend ezüst fokozatát nyerte el.

— : —

Veszprém, 1966. május – 6 lap

Zala Tibor grafikus

Sürerj emlitt tèswètelèt a grazi Künsìlerhaus
magyar Riàlli Sàsàn

1966. Sept. 16. Magyar Nemzet

Zala Tibor

Az 1960 telén a Galériában rendezett plakátkiállításon vesz részt.

Mihályfi Ernő: „Magyar Plakátművészet"
THE NEW HUNGARIAN QUARTERLY, Vol. II. No. 2. 1961
159 l.

Zala Tibor grafikus M.D.K.

Kötésterv Lengyl György a kalocsai népművészetről szelőkönyvéhez / Népi Iparművészeti Tanács /

Napló

Magyar Nemzet 1963. szeptember 29. 8.1.

Z ala Tibor grafikus M.D.K.

Kötésterv és borító Manga János: Pásztorművészet c. művéhez. /Képzőművészeti Alap Kiadóvállalata/

Könyvespolc.

Magyar Nemzet 1963. szeptember 7. 4.l.

Zala Tibor grafikus M.D.K.

Munkácsy Mihály-díjjal kitüntetve 2. fok

politikai plakátjaiért

Kiosztották az 1964-es évi művészeti díjakat

Magyar Nemzet 1964. április 3. 2.1.

Zala Tibor grafikus M.K.

Munkácsy-díjas

Kiállitása a szegedi Móra Ferenc Muzeumben

Napló

Magyar Nemzet 1964. március 5. 7.1.

Zala Tibor

III. díjat kapott (3000 ft) az Ideegenforgalmi plakáspályázaton

Nagymaros, 1904, ápr. 25, 4 oldal

"ala Tiber grafikus M.D.K.

Munkácsy-díjas

Illusztráció Mátrai-Betegh Béla: Tavaszi füst c. íráshoz. repr.

Magyar Nemzet 1964. április • 4. 12.1.

Negativ

Petrás Kerényin

209 Zala Tibor: Szabad Kina.
palkát.

MDK

Zala Tibor, festő

Vásárhelyi juhász. olf.

Műcs.-IV.M.Képzm.Kiáll. 1954.jan.-febr. Kat.11.1.

mdk

Zala Tibor

politikai plakátja a kiállításon
„Algéria Szabad Lesz."

reprodukció

(Szantó) IV. Plakátkiállítás

Magyar Grafika, 1962, 6. iof 1. sz. 44 l után

ZALA Tibor grafikus M.D.K.

Rajzok Perczel Erzsébet: Szőttes C. tanulmányához
/ Népmüvészet sorozat/

Napló
Magyar Nemzet 1962. julius 28. 4.l.

Zala Tibor graf. MDK

a Munkácsy-dij III. fokozatát kapta

Kiosztották a művészeti dijakat. Népakarat, 1957. ápr. 4.

Zala Tibor MDK

1918 pécsi katonai felkelés, szénrajz

1942. március 15. szénrajz

Mücsarnok 1955 VI. Magy. Képzőm. Kiáll.

Zala Tibor

1919-1959, plakát

Tanácsköztársaásg 1919, plakát

Műcsarnok 1959 VII. Nagy. Képsőn. Kiáll.

Zalą Tibor MDK

Szavazz a Hazafias Népfront jelöltjére 1955 plakát

Mücsarnok 1955 Képzőművészetünk tiz éve

Zala Tibor

MDK

Magyar Reklám.
Népszava 1958. dec. 23.

MDK

Zala Tibor

Plakát kiállitás, 1948. N.Szal. képek

MDK

Zala Tibor

Aradi N: Illusztrációk a VI.M.Képzm.Kiállításon. Szabad Művészet, 1956. 1-2. sz.

43 l. képpel

Zala Tibor

— **Zala Tibor** grafikus, Munkácsy-díjas, érdemes művész munkáiból nyílt kiállítás kedden, a Műcsarnokban.

Ujpraha 1985. 1.9.

Zala Tibor, grafikusnüvész

A.L.: Kovács Ferenc szobrai
Zalai Tibor képei
Óbudai Pincetárlat.

Tükör, Budapest, 1947. márc. 13

Zala Tibor

Zala Tibor tárlatcén bemutatta az „Itáliai emlékek" című sorozatot, eleven szinei, játékos formái teszik érdekessé a létográficet.

A.L.: Kovács Ferenc szobrai és Zala Tibor képei
Tűhőr, 1977. március 13-41 lap.

Zala Tibor

Munkácsy dijas grafikusmüvészt, a Képző és Iparmüvészeti Szakközépiskola igazgatóját elkötelezett grafikai müvészetének elismeréséül a Magyar Népköztársaság érdemes müvésze cimmel tüntették ki 1975-ben.

Magyar Hirlap 1975 92/4

Zala Tibor

Munkácsy dijas grafikusművész illusztrációiból plakátjaiból, litográfiáiból nyilt kiállitása okt 3-án Tatán.

Magyar Hirlap 1974 273/lw

Zala Tibor grafikus

Müve szerepelt a salgótarjáni megyei József Attila Művelődési Központban rendezett Tavaszi Tárlaton.

Napjaink 1974 junius 12.old.

Zala Tibor (grafikus)

A II. országos plakátfeiállításon szerepelt műveivel.

Népszava, 1975. ápr. 27. 103 erf. 98 sz. 8 p.

Zala Tibor (grafikus)

1975-ben megkapta A Magyar Népköztársaság Érdemes Művésze kitüntetést.

Népszava, 1975. dec. 3. 103. enf. 78 n. 1/p.

Zala Tibor, grafikus

Szerepel.

↓

(harangozó): Jubileumi plakátkiállítás a Szépmű vénéti Múzeumban 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1975. márc. 24.

Zala Tibor, grafikus

Kitüntetve:

↓

—: A Magyar Népköztársaság Érdemes Művésze 4.

ESTI HIRLAP, Bp. 1975 ápr. 2.

Zala Tibor, grafikus

Megemlítve. (Szolidaritás-plakátja.)

(Jubileumi plakátkiállítás.)

Aradi Nóra: Jó művek, nem jó rendezés 7.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1975. ápr. 9.

Zala Tibor

Az 1974-es Balatoni Tárlaton kesztelyen grafikával részt vett.

Népszava, 1974. júl. 21. 102. erf. 169 sz. 9 p.

Zala Tibor

Itáliai emlék, sz. litogr. 49×51 cm

7. Balatoni Nyári Tárlat.
Balatoni Múzeum, Keszthely, 1974.

Zala Tibor

Gyökerek, sz. litogr., 45×45 cm
Öreg fa, —"—, —"—

7. Balatoni Nyári Tárlat
Balatoni Múzeum, Keszthely, 1974.

Zala Tibor

Italiai emlék, 31. old.,
repr.

7. Balatoni Nyári Tárlat
Balatoni Múzeum, Keszthely, 1977.

Zala Tibor

271. sz. „Szolidaritási plakát," 1962, plakát, 65 x 99 cm. bpesti Magyar Hirdető. Reprodukció:

Aradi Nóra: A szocialista képzőmű-vészet története, Budapest, 1970.

Zala Tibor

1960-os solidaritási plakátja monumentálissá nőtt alkotásként tartható számon.

Aradi Nóra: A socialista képzőművészet története, Budapest, 1970.

Zala Tibor
grafikus

/1920/

Magyar művészet. 10.44.
Képzőművész. Kiad. 1971.

Zala Tibor grafikus

Tasnádi Attila " A Kilencek és a Studió" c.
esztetizáló cikkében szerepel.

Kortárs 1969/4 666. old.

Zala Tibor

Részt vett a Kilencek szombathelyi tárlatán a Savária Múzeumban.

Kortárs 1970/5 837. old.

Lala Tibor
grafikus

Dekoratív hatású grafikákkal
szerepel a tárlaton.

B.Pálosi Judit: VII.Miskolci Országos Grafikai
Biennale.
Művészet, 1973.december - 10.oldal

Szalay Tibor
grafikus

A Helikon Galériában november 29
és december 30 között látható a művész
kiállítása.

----------: Kiállitási naptár.
Művészet, 1973.november - 46.oldal

Zala Tibor grafikus

Részt vesz a "Kilencek" Műcsarnokban rendezett kiállításán 1968-ban.

Kortárs 1968/9 1498. old.

Zala Tibor
grafikus

Zala Tibor kiállítását a
Helikon Galériában ven-
dertik.

— : Kiállítási naptár
Művészet, 1973. december – 47 oldal

Zala Tibor

Sajkod I Ásnes vézkarc

— " — II — " — — " —

40x32

6. Balatoni Nyári Tárlat

Zala Tibor

a Helikon Galériában
levő kiállításon 1973-ban

Nógrád 1973 január 19
Zala

Zala Tibor

grafikus

Zala Tibor varsói kiállítása után
julius 14 és augusztus 6. között a
torunni Sajtóklub közönsége lát-
hatta az anyagot.

-.- Magyar müvészek kiállitásai külföldön.
MÜVÉSZET, 1972.szeptember - 46.oldal.

Zala Tibor

grafikus

Május 8-án nyílt Zala Tibor grafikáiból és emlékéből a Varsói Stúdiószínházban kiállítás.

—: Magyar művészek kiállításai külföldön
Művészet, 1972. szeptember — 46 oldal.

Zala Tibor

Sajkod I. rajz.

6. Balatoni Nyári Tárlat

Zala Tibor

Májusban nyílt meg a Vasvári Intézet új székházában grafikáinak és érmeinek kiállítása. Az anyag vidékre is elkerül.

Héjj; Műgyűjtő, 1972/2. sz. 64. l.

Zala Tibor

1971. XI. 3-a és 17-e közt kiállt a Dürer.

Teremben.

"Műgyűjtő", 1971/3. 01., Kiállítási naptár

Zala Tibor

Szolidaritás, 1962

plakát

Aradi Nóra: A szocialista képzőművészet jelképei
Corvina Kossuth Könyvkiadó 1974 270.o.

Zala Tibor

A Szépművészeti Múzeumban szombaton nyílt meg a jubileumi plakátkiállítás – 1945-től napjainkig. Lenin-centenáriumot köszöntő műve szerepel.
(ennélfve)

(harangozó): Tettre kész ceruza.

Esti Hírlap, 1945. márc. 24.

Kolláth Tibor grafikus

A 30. éves jubileumi kiállításon szerepel műve.

Mahár Ksolt: Jubileumi tárlat a Műcsarnokban.

Magyar Ifjúság, 1945. máj. 16.

Zala Tibor

„1962 május – szolidaritási hónap". (1962.)
(repr.)

—•—

„Lenin 1870 – 1970" (1970). (repr.)

—•—

„XI. 1975. március 17." (1975) (repr.)

Három évtized politikai plakátjaiból.
Társadalmi Szemle, 1975. ápr.

Zala Tibor. Munkácsy-díjas grafikusművész.

Felszabadulásunk 30. évfordulója alkalmából a Minisztertanács a művészt a Magyar Népköztársaság Érdemes Művésze címmel tünteti ki.

Magyar Nemzet, 1945. ápr. 3.

MAGYAR HÍRDETŐ SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726
1975 MÁR 28
Ganz - Mávag
Zala Tibor
1021

ÁPRILIS 4.

Zala Tibor grafikája

nak az a nu, már o
a dicsérő szó, az elisr

Engem r

Ha törzsgárdistával beszélgetünk, legelőször a hűség szó jut eszünkbe. *Huller László*, a kohászati gyáregység G-kovácsüzemében a hőkezelő részleg művezetője. A vállalatnál 1937. áprilisa óta dolgozik. Itt volt inas, itt szerezte meg a géplakatos szakmát. Egész eddigi életében itt dolgozott. Még közelebbről mindig a kohászoknál.

monaja Huller László. — *Lényegében itt töltöttem el a fél életemet. Hogy miért? Látja, erre könnyű is, meg nehéz is válaszolni. Könnyű, mert azt is válaszolhatom, nagyon szeretem a hőkezelési munkát. Nehéz azt megmagyarázni, hogy miért, hiszen ebben a részlegben nem ideálisak a munkakörülmények. Az anyag az, ami lenyűgöz. Tréfálkozva szoktam mondani, hogy olyan a mi szakmánk, mint a belgyógyászat. Vizsgálni az acél anyagát, belsejét „felboncolni", hogyan lehetne még tökéletesebbé varázsolni, hogyan lehetne az olcsó anyagból minőségileg jobbat kihozni.*

Pillanatok alatt belefeledkezik a munka szeretetébe. Számára fontosabb a hőkezelő részleg, a kohászati gyáregység, az egész vállalat érdeke, mint a sajátja. Számára a becsületes, lelkesedéssel végzett munka a legfontosabb.

á. e.

Zala Tibor

Beszélgetés Zala Tibor grafikusművésszel

Bauer Jenő

Zala Tibor: Plakátterv (1957)

Zala Tibor: Plakát (1960)

Fontosnak és sürgetőnek találtuk munkánk során, hogy a tantárgyak között, a gyerekek között, a tanárok között kapcsolat vagy ennek lehetősége étre jöjjön. Ez a kapcsolat nem logikus, nem törvényszerű, nem kényszerített, hanem mindig átalakulás során jön létre. (Ahogy bölcsődés gyerekeknél az állandó légzőszervi megbetegedések, a nátha nemcsak fertőzés útján terjed, hanem a krónikus és korai anyahiány miatt lép fel. Azaz, egy helytelen átalakulás pszichológiai-fizikai elváltozást eredményez.)

A mindennapi gyógyító változás ugyanúgy joga és kötelessége az embernek, mint az evés. Az elég és jó étel, melyet átalakít „erővé, emlékké, megalkotott tárgyakká".

De ahogy a kevés vagy túl sok, vagy romlott étel beteggé teszi az embert, ugyanúgy a meg nem látott tárgyak, a bletykán, vagy „fúráson" át megismert társak is beteggé tesznek bennünket.

Reméljük, hogy csoportjaink igyekvő jelenléte közvetlen és jó hatást gyakorolt.

Egyéves munkánk összegezése és dokumentálása még folyik. A munkában résztvevő és támogató igazgatók, tanártársaink tapasztalatainak és véleményének dokumentálása és az eredmény

Művészet és érdekvédelem

(Folytatása 7. oldalról)

kérdéseiről van szó! A minisztérium, a Szövetség, valamint az Iparművészeti Tanács közös munkájával készült el most egy tervezet, amely remélhetően rövidesen megfelelő fórumok elé kerül.

– A vidéken élő képzőművészek helyzetét jelentősen befolyásolja majd a január 1-vel életbe lépett ún. decentralizálási rendelet. Van-e és milyen a szerepe a szakszervezetnek a végrehajtási folyamatban?

– Elnökségünk az elmúlt évben foglalkozott a vidéken élő művészek helyzetével. Úgy láttuk, hogy alkotói körülményeiket tekintve helyzetük sok esetben *jobb a fővárosiakénál*. Ez érthető is, hiszen Budapest túlzsúfolt, a szakmának körülbelül 80%-a él itt. Ellenben vannak tanácsok, amelyek mindig is nagy erőfeszítéseket tettek a művészek letelepítésére, alkotói körülményeik javítására (pl. műterem, lakás). Sorolni lehetne a példákat Hódmezővásárhelytől Salgótarjánig. Szakszervezetünk mindenekelőtt szakmai és nem területi szervezet, tehát a vidéken élő művészekkel is *közvetlen* kontaktusunk van.

– Az említett problémák mind olyanok,

Zala Tibor

neve említve ,műve szerepel a "Száz politikai plakát" c.kiállításon a Szépművészeti Muzeumban

Magyar Nemzet 1973 november 1o 4.old.

Zala Tibor

„Száz politikai plakát" c. a Szép-
művészeti Múzeumban rendezett kiál-
lításon szerepel műve, Lenin-plakát-
ja. (említve)

Népszava, 1973. nov. 7.

Zala Tibor

A recenzens kiemeli jól megkomponált terveit (Reklám '70 kiállítás az Ernst Múzeumban).

F.L.: Láttuk-hallottuk; Magyar Hírlap, 1970. III. 3. 9. l.

Zala Tibor grafikusművész.

Kolerzár Erzsébet grafikusművész kiállítását nyitja meg jún. 20.-án a Studió Galériában.

Meghívó.

1973. jún. 20.

Zala Tibor, Munkácsy-díjas grafikus

Máj. 11.-én nyitotta meg a gyulai Dürer-teremben Kiss György festőművész önálló kiállítását.

Vollmuth Frigyes: Kiss György tárlata Gyulán.

Békés m. Népújság, 1973. máj. 20.

Zala Tibor

A müvész grafikája Lenint ábrázolja. A kép illusztrációként szerepel "Lenin halála napjára" c. megemlékezéshez.
Repr.

Élet és Irdalom, Bp. 1974. jan. 19.
XVIII. évf. 3. sz. 5. lap.

Zala Tibor

A lap bemutatja a művész litográfiáját.
Cime nincs.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1974. jan. 12.
XVIII. évf. 2. sz. 10. lap.

Szalay Tibor grafikus

A Keszthelyen rendezett Balatoni Nyári Tárlaton művei szerepelnek.

Balogh Elemér: Jegyzetek a Balatoni Nyári Tárlatról.

Napló (Veszprém), 1942. július 29.

Kádár Tibor

A kecskeméti múzeumban nyílt balatoni nyári tárlaton szerepelnek: színes tenkarcai.

Lányi Sándor: Kiállításról kiállításra. Magyar Hírlap, 1942. aug. 2.

MAGYAR HIRDETŐ
SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068. 337-748. 340-726

1974 ÁPR 1
TÁRSADALMI SZEMLE

Zala Tibor

1021

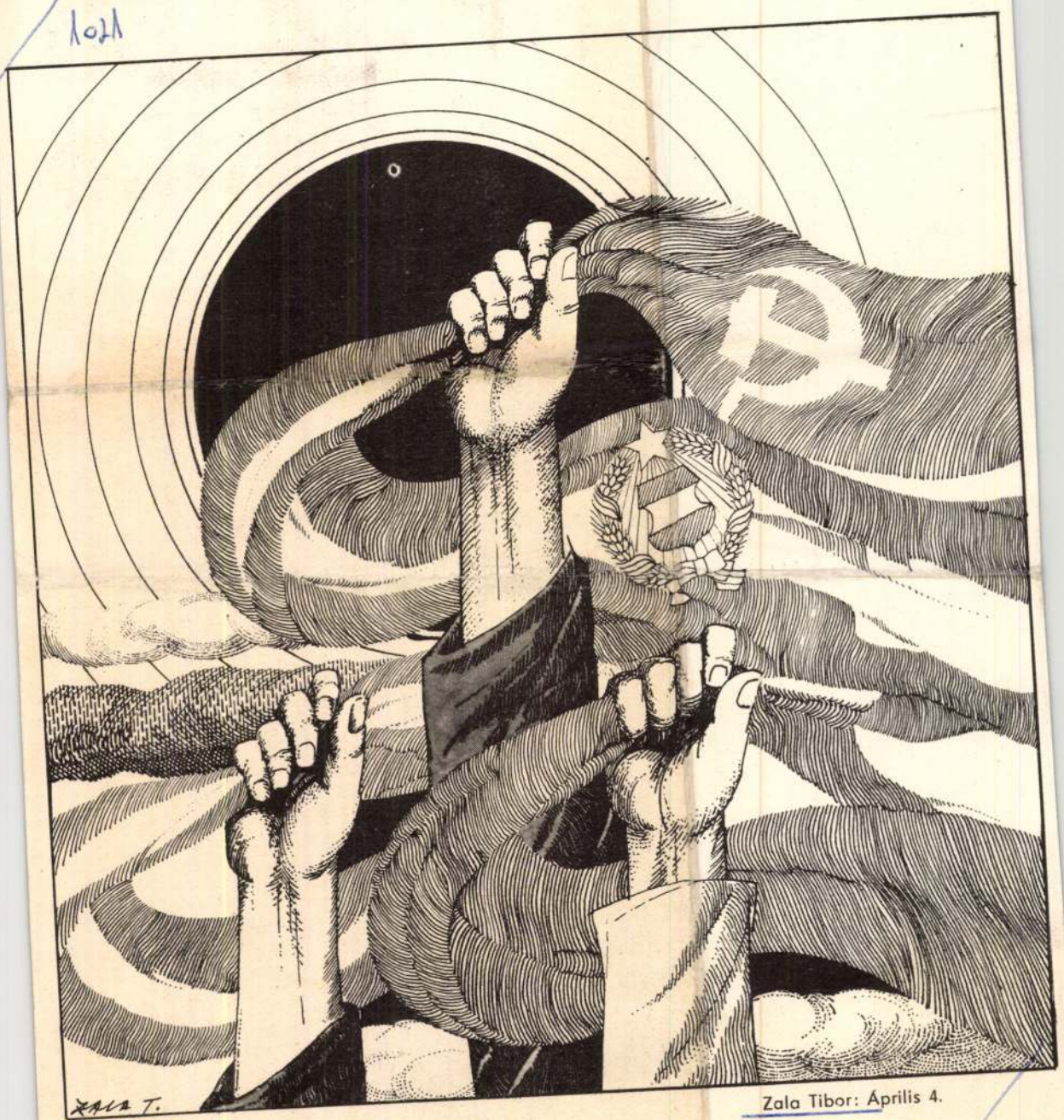

Zala Tibor: Április 4.

TÁRSADALMI SZEMLE

VILÁG PROLETÁRJAI, EGYESÜLJETEK!

A MAGYAR SZOCIALISTA MUNKÁSPÁRT
ELMÉLETI ÉS POLITIKAI FOLYÓIRATA

4

XXIX. ÉVFOLYAM 1974 ÁPRILIS

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068. 337-748. 340-726

1974 JÚL 11

TÁRSADALMI SZEMLE

Zala Tibor

1021

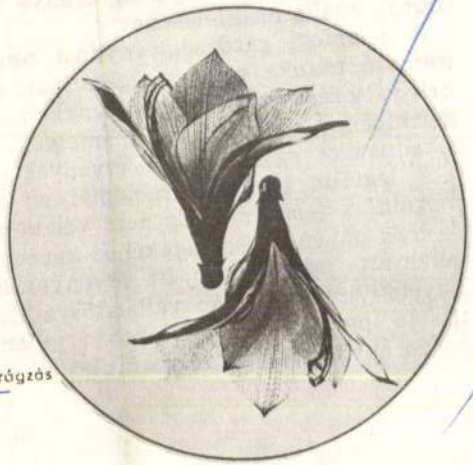

Zala Tibor: Virágzás

szolva azonban néhány könnyűipar
— az általános érvényesség igénye nél
munka reális megítéléséhez.

A jelenlegi gazdaságirányítási rends
irányító munka minden ágazatban ala
beli változást igényelt, még azokban is
delemben, a közlekedésben), amelyek ko
alkalmaztak egyes, ma is érvényes eszközöket,

A legtöbb gondot, problémát az ipar irányításával kapcsolatos
megoldása jelentette. Ez nem véletlen, hiszen az ágazati irányítás az iparban
— más népgazdasági ágakéhoz képest — viszonylag kevés hagyománnyal ren-
delkezett, ugyanakkor itt érvényesült leginkább a tervfeladatoknak a fel-
ügyeleti szervek útján vállalatokra történő részletes lebontása, továbbá éppen
itt, az iparban volt általánosan jellemző a vállalatok sajátos helyzetére sza-
bott irányítás is, javarészben utasításokkal.

Kala Tibor grafikus

A Keszthelyen rendezett Y. Balatoni Nyári Tárlaton szerepeltek művei.

Heller László: Vegyetek a balatoni kiállításról.
Életünk, 1944. 7. 450. old.

Zala Tibor, grafikus

A Helikon Galériában lesz tárlata.

—: A budapesti kiállítások idei programja 7.

Népszabadság, Bp. 1973. jan. 10.

Zala Tibor, festő

Salgótarjánban lesz kiállítása.

— : Változatos közművelődési program januárban 7.

Népszabadság, B. 1973. jan. 10.

Zala Tibor

Szerepelni fognak művei a szept. 7.-én rendezendő kamarakiállításon, az indokínai szolidaritási hét keretében, a Fészek Klubban.

Magyar Nemzet, 1972. szept. 5.

Zala Tibor

A Szépművészeti Múzeumban rendezett politikai plakátkiállításon szerepel rasztorpontokból összálló Lenin-portréja. | említve |

Kádár Márta: Száz politikai plakát.
Fejérmegyei Hírlap, 1973. nov. 18.

Zala Tibor

Csohány Kálmán, Ferdinándy Judit, Maurer Dóra és Pásztor Gábor művészek az V. Krakkói Nemzetközi Grafikai Biennálén vesznek részt Magyarországot képviselve, husz rézkarccal, linóleummetszettel, illetve vegyes technikáju lapokkal, -mint a lap közli: "Biennálé Krakkóban, Firenzében" cimmel.

Élet és Irodalom, Bp. 1974. juni. 22.
XVIII. évf. 25. sz. 6. lap.

Zala Tibor, Munkácsy-díjas grafikusművész.

Dunaújvárosban megnyílt a művész tárlata.

Népszabadság, 1974. jan. 12.

Zala Tibor grafikusmüvész

A III. Pécsi Országos Kisplasztikai Biennálén szerepel müveivel. A kiállitásról Vadas József számol be "Szobor a kockában" cimmel. Felsorolja a müvészeket, de alkotásaikról külön nem beszél.

Élet és Irodalom, Bp. 1971. szept. 25.
XV. évf. 39. sz. 12. lap

Zala Tibor

Szerepel az alábbi tárlaton

Flórián László: Berlin – „Intergrafik 70"

Magyar Hírlap 1971 I. 9

Zala Tibor

"Április 4" c. grafikáját bemutatja az Innosztrannaja Lityeratura c. szovjet lap, mely az áprilisi számot az uj magyar irodalom és müvészet bemutatásának szenteli abból az alkalomból, hogy a szocialista Magyarország megszületésének harmincadik évfordulóját ünnepli.
"Szovjet lap magyar száma" c. közlemény.

Élet és Irodalom, Bp. 1975. május 10.
XIX. évf. 19. sz. 7. lap.

Zala Tibor (grafika)

1975. aug.-ban a 16. Szegedi Nyári Tárlaton részt vett.

Népszava, 1975. aug. 8. 103. sz. 185 m. 5 p.

Zala Tibor

Említve

Tasnádi Attila: A Kilencel és a Studió
Korhány 1969/4. 667-668. l.

Zaha Tibor

Emlitve

Tasnádi Attila: A Kilence Szombathelyen

Kortárs, 1970/5. 837. l.

Zala Tibor

grafikai lapjai szerepelnek az „Új művek” kiállításon a Műcsarnokban

Magyar Nemzet 1971 március 9
4. old.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1975 NOV 5

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

Zala Tibor

1021

KÖNYV

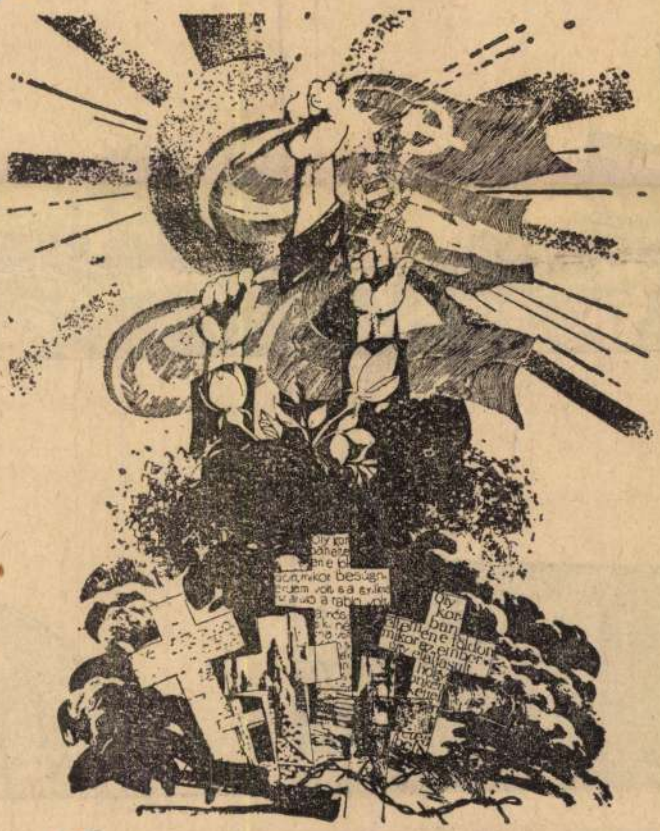

Zala Tibor: Oly korban éltem én e földön

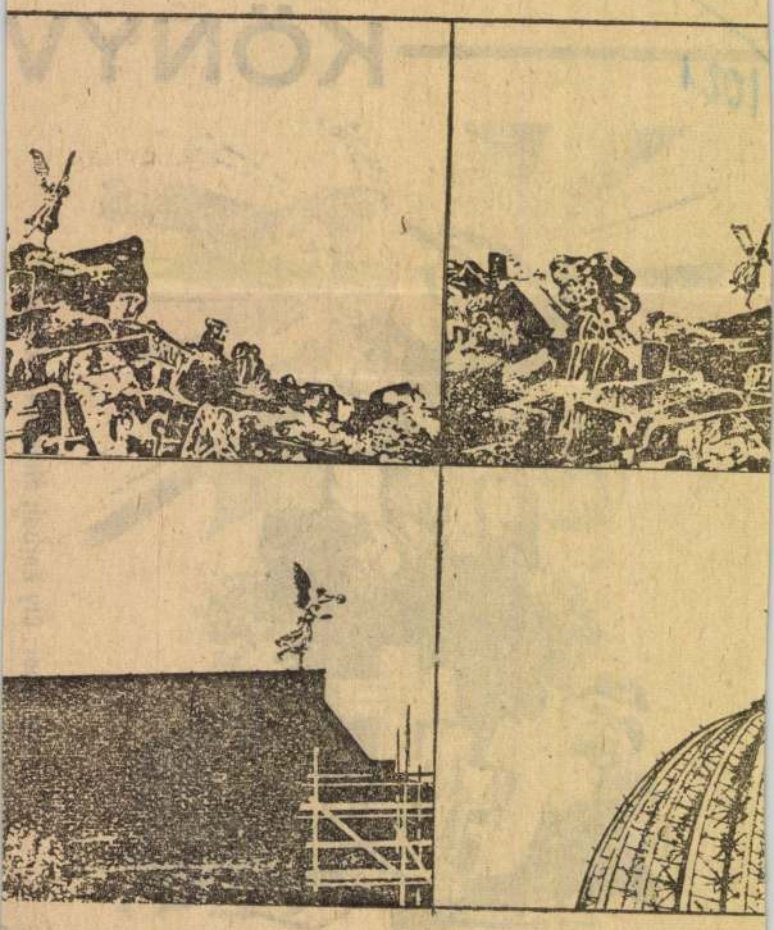

Ma délután 6 órakor *Ottó*, a Kiállítási Intézmények igazgató-helyettese nyitja meg *Zala Tibor* Munkácsy-díjas grafikusművész önálló tárlatát az Ulpius-teremben. A kiállítás február 3-ig tart nyitva, tartama alatt *Pálfalvi János* grafikusművész és *Birkás István* festőművész minden hétfőn délután 5 és 6 óra között tárlatvezetést tart.

SAJTÓFIGYE

MAGYAR HIRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068. 337-748. 340-726

1974 JAN 11

DUNAÚJVÁROSI HÍRLAP

Lala Tibor, Munkácsy-

Zala Tibor grafikusművész

Kiállítását a Helikon Galériában rendezték meg.

Perti Műsor, 1973. dec. 6.

Zala Tibor

a Helikon Galériában rendezték meg kiállítását, melyen plakátjai teljes formai felvértezettséggel és ízléssel kísérik római útját.

Sasonci Miklós: Fővárosi kiállítások.
Pestmegyei Hírlap, 1973. dec. 5.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

ÉLET ÉS IRODALOM
1974 JAN 12

Zala Tibor

1021

maradéktalanul befogadható és élvezhető, az a mű egy másik társa-

Archaikus Apolló-torzó?

séggel szorosabbra fűzzék.

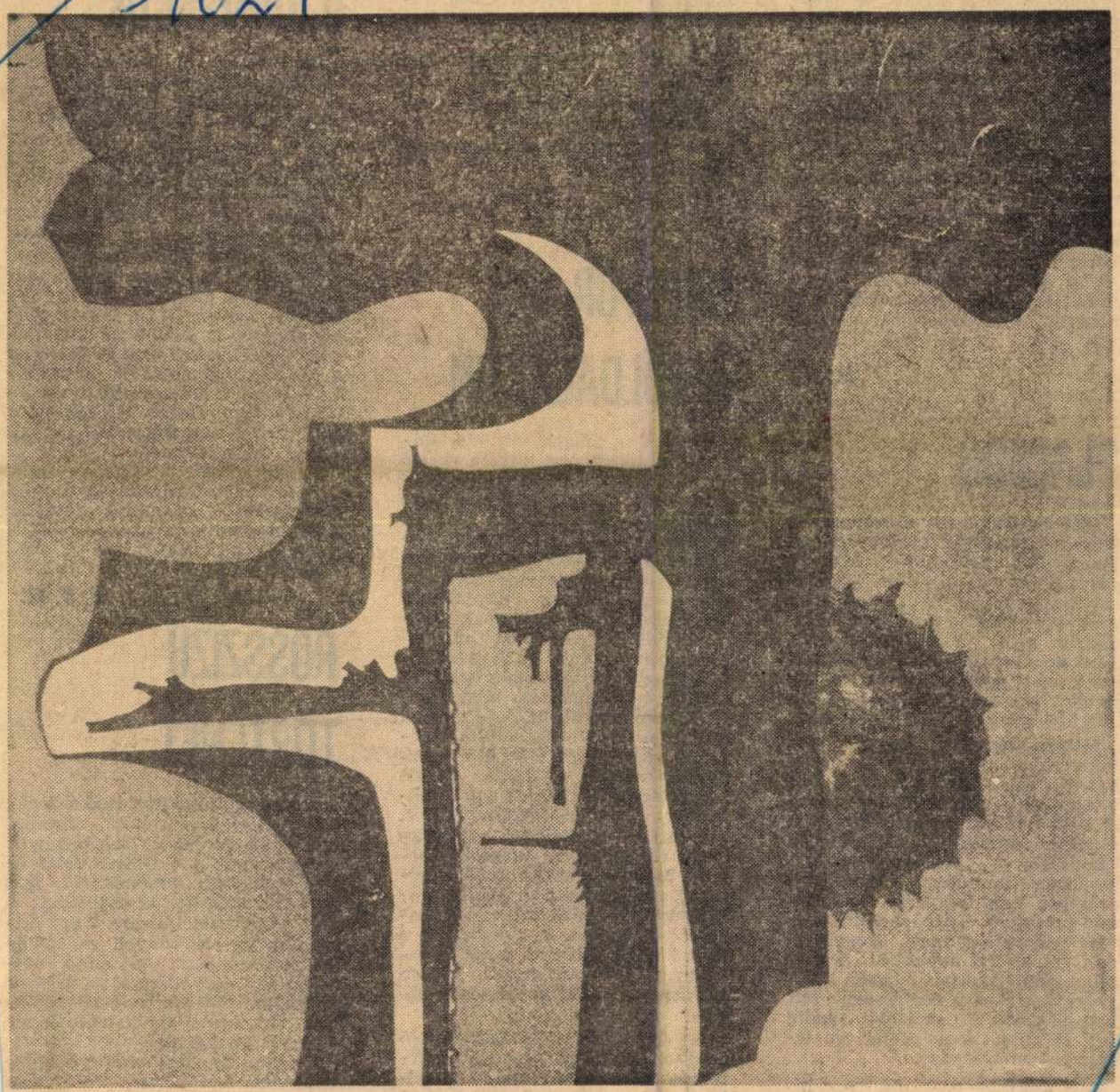

Zala Tibor litográfiája

1974. JANUÁR 12.

dász kosztüm, az esős, borús idő „kellék vagy háttér," akárcsak egy szélesvásznú színes, történelmi szuperprodukcióban. „A hozzátartozók valtmennyien stílusos vadászkosztümben, díszes négyes fogatokon kísérték a lovasokat." Meg is volt ám valamennyiük jutalma! A versengő hölgyeknek, uraknak díszes lovasnálca jutott, „egy-egy kedves lovasemlék" pedig a hozzátartozóknak és a kísérőknek.

Hogy inas, komorna, pucer, szobalány akadt-e az utóbbiak között? Mindent nem köthetnek az ön orrára. Elégedjék meg a tudattal: ha *jet-set*-ünk még nincs is, a *horse-set* már alakulgat.

M. J.

PLACEBO

Már megint mit csinált ez a Merckx! Köhögött szegény a nagy lombardiai kerékpáros körverseny előtt, s a jó orvos kanalas orvosságot írt föl neki. Hogyhogy nem, ephedrin is volt a szirupban, ez pedig a legveszedelmesebb doppingszer (magyarul ajzószer), ezért nemcsak megsemmisítették eredményét, még nagy büntetéspénzt is kellett fizetnie.

Milyen szerencse, hogy nálunk soha egyetlen sportoló se használ ajzószert. Így csak arról kell vitatkozni — olvassuk —, vajon el kell-e tiltani versenyzőinket a placebo szedésétől. A placebo tudniillik „látszatgyógyszer", mondjuk porcukor, tablettává préselve, vagy ostyában, s a sportoló (akárcsak a hipochonder) beveszi, lenyeli, s igazi gyógyszernek vélve, érzi a hatását. A placebo tehá pszichés alapon meggyógyíthatj a hipochondert vélt betegségéből, a sportolót pedig úgy fölajzza, hogy utóléri és lehagyja vetélytársait.

Mit szóljunk ezek után egy hivatalosnak ható sportorvosi nyilatkozathoz? A „placebókat sem javasoljuk, mert az igazi ajzószerhez hasonlóan megszokáshoz

...y vauszodát világítással, fűtéssel is ella így a hideg téli hónapok használhatja *a nagyközön* lamint Szentes iskolás kc talsága. A tervek szerint *tolóknak is* rendelkezésé csátják."

Az örvendetes hírnek f jobban örülnénk.

A különlegességet m csudálkozással.

— ár

NYELVŐR A FÖLDALATTIN

Utazom a megújított kis-földalattin. Mikrofonon közli a vezető az állomásokat. „November *hetedike* tér", hallom, s éppen azon lepődöm meg, amin nem kellene: helyesen mondja. Szokatlanul helyesen. A forradalmi, nemzeti ünnepnapok, a róluk elnevezett utcák, terek, gyárak, termelőszövetkezetek, vagy akár csak a város-kerületek *előszavas* megnevezésében ugyanis olyannyira *elharapózott a sorszámnév helyett a tőszámnév* használata, hogy szinte már fel sem tűnik. A tévé- és a rádióriporter, s beszélgető partnere, az ország színe előtt szóló gazdasági vezető, politikus Április *négy* Gépgyárat, Május *egy* Ruhagyárat mond *negyedike, elseje,* március *tizenötöt* augusztus *húszt tizenötödike, huszadika* helyett. Mondja, s ezáltal tovább terjeszti, sőt, legalizálja. „A *huszonkét* kerületi tanács határozatot hozott" — hallom a riportertől, s csak később derül ki, hogy Budapestnek nem az összes, hanem a *huszonkettedik* kerületéről beszél.

Az ismeretlen földalatti-vezető hasznos, de kis hatósugarú nyelvtisztító tevékenysége mellé fel kellene zárkóznia mindenkinek, aki a nyilvánosság előtt megszólal.

Fábri Ervin

fölöslegessé tette. De akadnak a naptárban más újdonságok is.

Siófok. Az új szállodasor — így a képaláírás. Új? Az ősszel akár iskolába is mehetett volna, elmúlt már hat éves. Két lappal odébb: *üres grund* tátong a Parlament mellett, pedig tavaly már *birtokukba is vették* az ott dolgozók a Kereskedelmi Kamara és a METESZ új épületét. A következő lapon a Nemzeti Múzeum — háttérben *a Rádió új székháza* épül, pedig van annak talán négy éve is, hogy *elkészült.*

A tanulság?

A *mai* Magyarországot, a *mai* Budapestet bemutató naptár nem használhatja már a tavalyelőtti fotókat sem.

Hálistennek.

B. B. M.

ROSSZÍZŰ TÖRTÉNET

A *Ludas Matyi* idei első számában „Borízű történet" címmel megjelent egy humoreszk bizonyos Kvantánéról, a Grabanc utcai új társasháztömb gondnokáról, akit zárt intézetbe kellett szállítani: az volt a kényszerképzete, hogy Pityi Pál, az első emeleti garzonlakás tulajdonosa újesztendő hajnalán egy negyedóra alatt kétszer tért haza; előbb a teste télikabátban, vidoran, majd a lelke fehér alsóban, nyüszítve.

Ötletes kis írás, ajánlom mindenkinek. Ám ha valaki már nem jutna hozzá a Ludas Matyi említett számához, segíthet magán: kölcsönözze ki a könyvtárból Örkény István hat éve megjelent kö-

Zámbó Kornél

a ma nyíló jubileumi kiállításon műve szerepel.

Jenkei János: Komárom megyei képzőművészek jubileumi kiállítása Tatán.

Komárom Megyei Dolgozók Lapja, 1969, márc. 21.

Kalla Tibor grafikus.

A X. Miskolci Orsz. Képzőművészeti kiállításon litográfiái szerepelnek.

Szerző: X. Miskolci Országos Képzőművészeti kiállítás.
Képzőművészet, 1969. febr. 24-29. old.

Zala Tibor

grafikákkal részt vett az
„Új művek" c. tárlaton a
Műcsarnokban

Horváth György: Elkötelezett
alkotások az „Új művek" körből

Magyar Nemzet 1971. III. 9.

Zala Tibor grafikusmüvész

A Magyar Népköztársaság Érdemes Müvésze cimmel tüntették ki,-mint a lap közli, "Dijak, kitüntetések -1975" cimmel.

A lap bemutatja a müvész képét, melynek cime: "Oly korban éltem én e földön".
A kép szerepel a Jubileumi Képzőművészeti Kiállitáson a Mücsarnokban. Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1975. ápr. 5. XIX. évv. 14. sz. 2. lap.

11. "

Zala Tibor

Memento; Vietnam; 1919 május

1 c. műve (emlj.)

szerepel az alábbi tárlaton

Péreli Gabriella: A Kilencek
Dabason

Pest megyei Hirlap 1971 IX.5

Zala Tibor, grafikus

Érdemes Művész

Átadták...

– : Kiváló és érdemes művész 6/D

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1975. ápr. 3.

Lala Tibor
rajza.

Magyar Ifjúság 1972/30 sz. 11 old.

Zala Tibor grafikus

Megnyílt Keszthelyen a VII. Balatoni Nyári Tárlat, melyen tizenöt művész

Tasnádi Attila: Balatoni tárlat Keszthelyen.

Népszava, 1974. júl. 21.

Zala Tibor, grafikus

l.: Kmetty J.

9.

—: A hétvégi . . . .

Népszabadság, Bp. 1977. febr. 12.

Zala Tibor

Harminc év plakáttermésének válogatott darabjai kerültek bemutatásra a Szépmüvészeti Muzeumban rendezett, Jubileumi Plakátkiállitáson, melyet Vadas József: "A látható jelszó" cimmel ismertet.
A müvész plakátjáról mondja kritikájában:
Hasznos utbaigazitónak bizonyult a római tizenegyes szám a föléje rajzolt csillaggal, de hiába igazitotta ki a kissé csámpásra sikerült csillagot, hiába tett milliméter papirost a háttérbe, müve egyszerü jelzés maradt.
Élet és Irodalom, Bp. 1975. ápr. 5. XIX. évf. 14. sz. 13. lap.

1021

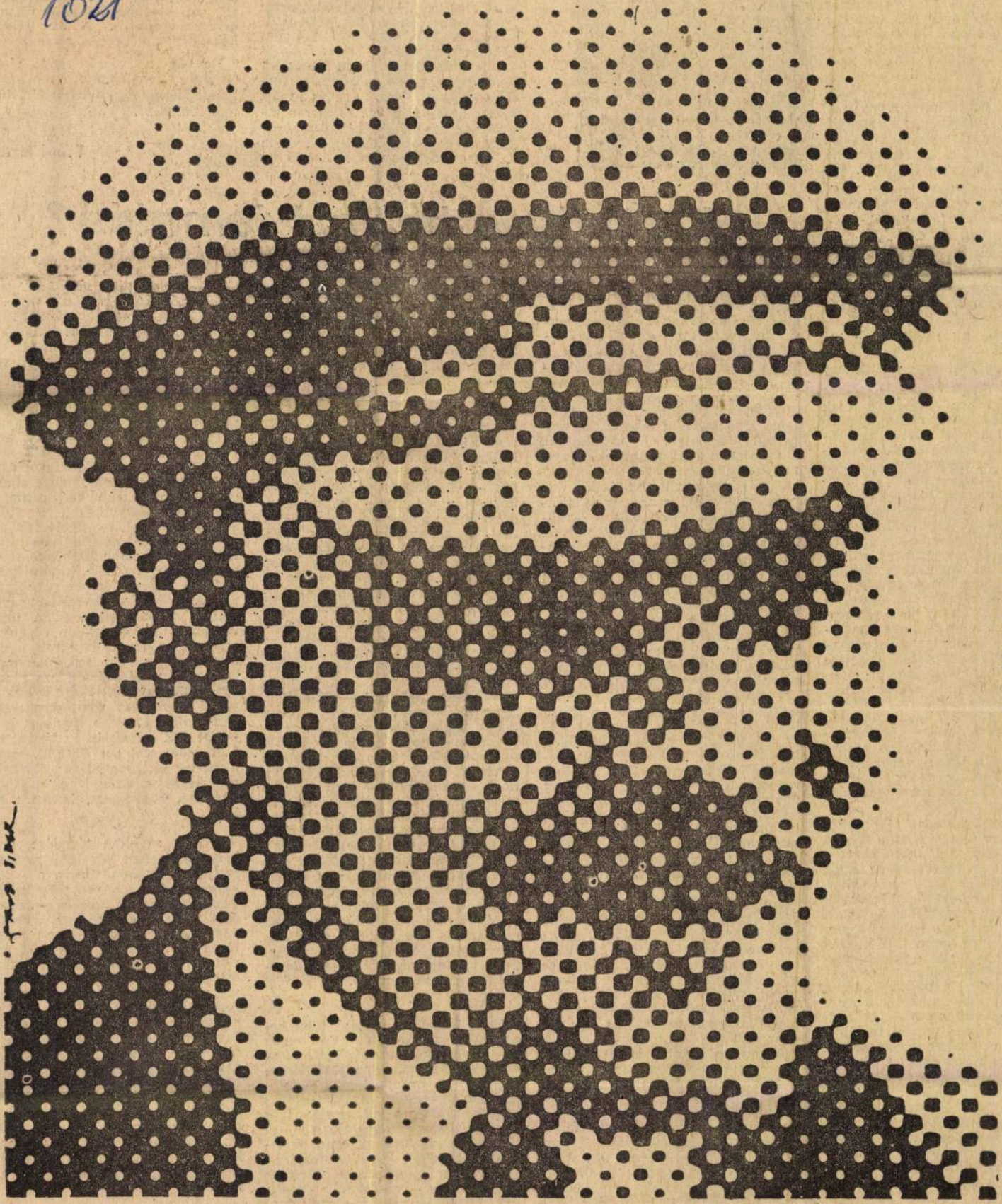

Zala Tibor Lenin-plakátja

ÁRA: 2,50 Ft

ágért. Vérmérgezéssel fenyegető
ebére egy magyar gyógyszerész
gyen adott gyógyírt. Amikor
isszatért, a karján és mellén sé-
ült seblázas honvédtisztet a sze-
encsétlen véletlen Haynau báró
lé sodorta. A báró tisztjeivel az
radi polgárok riadtságán és félel-
nén szórakozott. Zombory súlyo-
an sérült karjával nem tudott
sztelegni, ezért katonás köszönés
élkül haladt el a felhorkanó
sztrák tisztek csoportja előtt.

„Halt!" — ordított Haynau báró.
– „Hatvan botütéssel tanítlak
szteletre te, lázadó kutya!"

Haynau parancsát ott az utcán,
zonnal végrehajtották. Egyik
omszédos üzletből fapadot hoza-
ott katonáival, s a sebesült hon-
édtisztet a járókelők szeme láttára
gyonverette.

Az október 6-i tizenhármas ki-
égzés után — október 25-én — a
árságban lőtték agyon *Kazinczy*
ajos ezredest is.

Lenkey János tábornok csak
zért került el a megszégyenítő
ötél általi halált, mert a szabad-
ágharc összeomlása miatti kétség-
eesésében — még a halálos ítélet
ihirdetése előtt — megőrült. Tra-
édiája talán még szörnyűbb volt,
int bármelyik vértanú sorsa. A
ogoly tábornok aradi várban ra-
oskodó testvéröccsének későbbi
ljegyzéseiből tudjuk, hogy milyen
inszenvedések végeztek a testileg,
lkileg teljesen összeroppant sza-
adságharcos tábornokkal: *Lenkey*
ároly huszárezredes hosszas után-
rással kieszközölte, hogy megláthassa a lelki egyensúlyát vesz-
tt testvérét. A szabadságharc hőse
eztelenül feküdt piszkos börtönén a rongyos szalmazsákon,
melyből idegrohamaiban kitépte
s szétszórta a szalmát. A hideg
askályhát feldöntötte őrjöngésében, s a vasrácsos ablakon szaba-
on süvített a hideg októberi szél.
'estét gyulladásos sebek borítot-
ák: puskatus és szuronydöfések
yomai.

A szabadságharcos tábornokot
850. február 7-én váltotta meg a
lki sötétségtől a halál. Testvéré-
ek kivételesen megengedték, hogy
alottját kikísérhesse a sírhoz,
melyet az október 6-án felakasz-
ott tábornokok vesztőhelyén ástak.
A ládába helyezett holttestet sze-
nétszállító szekéren indították
tolsó útjára. De a porkoláb elfe-
jtette az őrködő katonáknak meg-
nondani, hogy a parancs szerint
enkey János tábornokot is a vesz-
őhelyen kell eltemetni. Így test-
éröccse a városi temető felé irá-
yíthatta a lovakat hajtó pecért.
z aradi polgárok ásták a szabad-
igharcos tábornok sírját.

Az Aradon utolsónak kivégzett
értanú: *Hauch Lajos* alezredes.
ebtében hozott halálos ítélet alap-
n 1850. február 19-én a Maros
rtján felakasztották, s az osztrák
kók szokása szerint az alkalmi
esztőhelyen temették.

Nedeczky Ferenc

tek. Hátha többet mond a francia szöveg? Ott ez áll a megfelelő szakaszban: *„Fileur éternel des immobilités bleues"*, vagyis magyarul *„Kék mozdulatlanságok örök szövője"*. A *kék mozdulatlanságokat* újította meg tehát Timár György: *kék rögzületeknek*. Nem ismertem föl indítékait, föllapoztam a fordító-elődöket. Tóth Árpád: *„s ki újra s újra vár a kék és merev távol"*; Kardos László: *„én, örök bújdosó a kék ég horizontján"*. Tóth Árpád ködösít, Kardos László jó

[redacted]

már fönnakad.

Tornai József

Hümmögés helyett temetés?

Erdődy János hetek óta visszhangot verő cikke *(Nyelvsorvadás, nyelvsorvasztás)* igazán rokonszenves írás volt; indulatával, túlzásaival együtt is. Annak a féltő indulata ez (és szomorúsága és nosztalgiája és hát igen: részbeni tévedése), akiben elevenen élhet a Kosztolányi-hitvallás: „Az a tény, hogy anyanyelvem magyar, és magyarul beszélek, gondolkozom, írok, életem legnagyobb eseménye, melyhez nincs fogható."

Egy gúnyolódva archaizáló kis pamfleten kívül a visszhang általában értő és felelős volt, s Erdődy cikkének gondolatébresztő, egyéb nyelvi problémákat is kiugrasztó voltáról tanúskodott.

Az ÉS október 5-i számában azonban egy túlságosan szigorúnak tetsző álláspont látott napvilágot, *R. Hutás Magdolna*, az MTA Nyelvtudományi Intézet tudományos munkatársa tollából. Erdődy némely nyelvészeknek a nyelvrontásba, nyelvszegényítésbe való „hümmögő belenyugvását" emlegette kissé vagdalkozó indulatában? Nos, R. Hutás Magdolna írása azt mutatja, hogy szó se lehet hümmögésről: sokkal inkább temetésről! Kijelenti: „Ikes igéink ragozása végérvényesen kiveszett nyelvünkből." Amilyen meglepő a halottá nyilvánítás, olyan fura a halál okainak ismertetése. „Több oka van" — közli R. H. M. — „Először is: abszolút mértékben minden időre, módra, személyre és számra sohasem terjedt ki. Többesszámban nem létezett ikes ragozás." (Érvényes példák.) „Ugyanígy nem terjedt ki a múlt időre, de itt már az egyes számra sem." További vitathatatlan példák után az adu: „Ehhez járul még az is, hogy nyelvjárásainkban (s ez kétszáz évre visszamenően tudományosan igazolható) számtalan ikes ige ingadozik."

Olyan ez, mintha azért kellene meghalnia valakinek, egy különben érdekes, színes egyéniségnek, mert csak járni tud, hozzá csak sík terepen, esetleg — uram bocsá — ingadozva is olykor, az úszás, repülés, görkorcsolyázás sehogy sem megy neki (kétszáz évre visszamenően . . .' Fura „verdikt" — illetőleg több annál: halottkémi jelentés, mert hiszen R. H. M. már boncolást is emleget; imígyen: „Látjuk tehát, hogy anyanyelvünknek ez a kétségtelenül színt, változatosságot jelentő ragozási formája egyszerre több betegségbe halt bele. Mi, nyelvészek csak a boncolóorvos szerepét tölthetjük be, a halottat nem támaszthatjuk fel."

★

Révai Miklós és Verseghy Ferenc nyelvész-pere e tárgyban közismert. Elképzelhető, hogy ha Kazinczy, Toldy, s — ami „perdöntő" lett — Vörösmarty, Petőfi, Arany, Jókai és nyomukban jószerivel az egész magyar irodalom nem Révai ikes táborát erősíti, ma már csakugyan nincs meg ez a szín a *köznyelvben* (Erdélyben, s Debrecen környékén a nép ajkán akkor is élne). Dehát *van, létezik*, annak *ellenére*, hogy a régi Akadémia kötelezővé tette a használatát. Talán ez a — 45-ig érvényben lévő — kötelezővé tétel ártott neki leginkább. A türelmetlenség türelmetlenséget szül. Sokan akadémikus erőszaknak, „igának" tekintették, „finomkodásnak". Érdekes, hogy még a népköltészethez oly közel álló Heltai Jenő is, például. Kiváló nyelvtudósunk, Gombocz Zoltán, a húszas évek elején azt jósolta, hogy egy-két évtized alatt teljesen megszűnik a külön ikes ragozás. Nem szűnt meg fél század múlva sem, szerencsére. Szerencsére, mert hiányával nemcsak mai nyelvünk volna szegényebb, mai fülünk is idegenebbül hallgatná régi, s mába nyúló költészetünk, irodalmunk szavát — Petőfi Csokonairól szóló tréfás versének *ihatnám-ihatolját* már így is furcsálkodva tanulja a mai kisdiák. Mint ahogyan a régmúlt igealak végérvényesen idegenül hangzik számunkra.

★

Hogy ingadozó, változó, következetlen ez az „ikesség"? Egy másik nyelvi vita kapcsán már idéztem az értelmi kifogások tárgyában Kosztolányit: „A nyelvben csak lélektani következetesség van, az értelmi következetesség a legjelesebb írók kristálytiszta mondataiban se több, mint az ősnépek, vagy az ötéves gyermekek következetessége." Bizony, nem matematikai képletek gyűjteménye — szervezet a nyelv, élő, szeszélyes; ezért is tudjuk annyira szeretni. Nem „létezett" többes számban ikes ragozás Arany János idejében se. Igaza van R. H. M.-nek: sohasem „létezett". És a múlt időre se terjedt ki. Aranyt s a többieket azonban mindez mit sem zavarta. Neki, nekik jó volt így is. Nekünk miért ne volna jó?

R. Hutás Magdolna is élő szervezetnek mondja a nyelvet, három pontos nyilatkozatának elsejében, ám csak annak bizonyítására, hogy ronthatatlan. Egészséges, élő szervezet, írja. Majd: „Tönkre nem teheti senki más, csak maga a nép. De erre még nem volt példa az emberiség történelmében. Ha kihal a nép, kihalhat a nyelv is." Az emberiség történetébe nem kívánok belemélyedni. Csak annyit erről, hogy egyes élő és kihalni cseppet sem akaródzó népcsoportok nyelve erősen sorvadóban van, sajnos, századunkban is. A tizennyolcadik század elején annyira szorította nyelvünket a latin és német abroncs, hogy Bod Péter megállapíthatta: „közel vagyon a magyar nyelv a megzavarodáshoz, és abból következő romláshoz"; igazán idejében jöttek Kazinczyék . . . — De hát minek is e „tézist" cáfolni, megteszi azt R. H. M. maga, a harmadik pontjában: „Nyelvművelésre szükség van." (Tehát nemcsak boncolásra, istennek hála.)

★

Erdődy egyetlen tévedése, hogy kizárólagosságot követel az ikes ragozás dolgában. Pedig a népköltészettől s Aranytól kezdve használták így *is*, úgy *is* ez igecsoport tagjait: sokszor egy versen, vagy egy próza-mondaton belül. Hangulati, hangzási szerepük szerint. Gyanítom, a mereven „szabályoskodó" régi iskola emlékén kívül az tüzelhette Erdődy „ikes" türelmetlenségét, hogy úgy látta: napjainkban ritkábban „ikezünk". S ebben lehet is valami. Márpedig akkor, ha törvényt ülni nem is — egy kicsit injekciózni nem árt; boncolás helyett, mert hisz élni él a páciens. Annyi csacskaságot hozunk divatba (elvárás és társai!....), miért ne tennők divatossá, miért ne csinosítanók ki ezt a kissé megkopott jó öregünket, anélkül persze, hogy piperkőcöt csinálnánk belőle?

Telegdi Polgár István

Zala Tibor

1973. dec. -ben kiállítása volt a Helikon Galériában.

Népszava, 1973. dec. 7. 101. erf. 286 m. 7 p.

Zala Tibor

Lenin-plakátja révén vett a Szépművészeti Múzeum-
ban rendezett „Szép politikai plakát" c. kiállításon.

Népszava, 1973. nov. 7. 101. erf. 26 1/2. 6p.

Zala Tibor

"Lenin-plakát" cimmel a lap bemutatja a művész munkáját a cimlapon.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1974. nov. 2.
XVIII. évf. 44. sz. cimlap.

Zala Tibor

1973. nov. 29 - dec. 30 ig a Helikon Galériában kiállítása volt.

Népszava, 1973. okt. 26. 101. évf. 251 sz. 6p.

Zala Tibor

Zala Tibor képeit és Kovács Ferenc
szobrait mutatták be az Óbudai
Pincetárlaton.

A.L.: Kovács Ferenc szobrai és Zala Tibor képei
Tiéhor, 1977. március 13-41 lap.

Szalay Tibor grafikusművész

Nov. 3-án nyílik meg kiállítása a Dürer Teremben.

Kiállításak.

Élet és Irodalom, Budapest, 1941. okt. 30.

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

MAGYAR HÍRLAP

Zala Tibor

1971 NOV 4

ZALA TIBOR GRAFIKÁINAK ÉS ÉRMEINEK KIÁLLÍTÁSÁT nyitották meg szerdán a budapesti Dürer-teremben. A művész alkotásait Supka Magdolna dr. művészettörténész méltatta megnyitójában.

Szalai Tibor
grafikus

A Lenin emlékérmet nyerte el a magyar-szovjet barátság ápolásában kifejtett tevékenységéért

— : —

Művészet, 1970. november - 11 lap

Zala Tibor

1. Gyökerek színes litó. 45 x 45

2. Öreg fa — " — — " —

VII. Országos Grafikai Biennálé
Miskolc 1973.

Zala Tibor

Öreg fa rep.

VII. Országos Grafikai Biennálé
Miskolc 1973.

Zala Tibor

Munkácsy dijas grafikus kiállitása nyilt meg I.11-én Dunaujvárosban.

Magyar Hirlap 1974/11 8.

Zala Tibor 1

grafikus művész Dürer-terembeli kiállitásával új alkotó korszakához érkezett. Kettős értelemben is: egyrészt régebben kialakitott grafikai stilusa fütött új fázisba, másrészt új anyagban. Új műfajban is kifejezésre törekszik; az éremművészetben.

Bojár Iván: Kiállitásról kiállitásra

Magyar Hirlap 1971/3.12 6old.

Zala Tibor 2

Dürer emlékére I. cimű lapja a pop-art kezdeteit idézi fel, nevezetesen annak a műnek az emlékét, amely Leonardó Mona Lisáját sokszorozza egymás mellé egyetlen képfelületen, ezzel a felírással: „A sok több mint az egy".

Bojár Iván: Kiállításról kiállításra.

magyar Hírlap 1971/312 6 old.

Zala Tibor 3

Csakhogy a popmüvészetben ez a megállapítás ironikus: mintegy megkerdőjelezi a tömegtermelés előbbrevalóságát a minőségivel szemben. Ebből a sokszorozásból azonban formális divat lett, elveszítette eredeti jelentését, és a sokszorozás immár nem gúnyos tartalom, hanem öncélú formai trükké vált mind világszerte, mind hazai műveszeink kezén.

Bojár Iván: Kiállításról kiállításra.

Magyar Hirlap 1971/312 6old

Lala Tibor 4

Igy ezen a lapon Dürer arcmásának többszörös ismétlése, méretbeli variálása tartalmilag mitsem tesz a témához. De egy művész fejlődésének vannak közbülső állomásai, ezekről indul később megoldandó problémák felé. Innét az esetlegesség, a formalizmus.

Bojár Iván: Kiállításról kiállításra.

Magyar Hírlap 1971/312 6 old.

Zala Tibor 5

Mint a Dürer emlékére II. grafikai lapból kiderül: Zalát a motívumismétlések és méretvariációk inkább mintegy zenei értelemben foglalkoztatják. É második lapon ugyanis a kozítív főtémát egy negatív tükörkép mellék témája kíséri, mint – itt természetesen csak módszerbeli egybevetésről van szó – Bach vagy Bartók kompozíciójában.

Bojár Iván: Kiállításról – kiállításra.

Magyar Hírlap 1971/312 Gold.

Zala Tibor 6

E feltételezéseinkben megerősít, hogy egy másik lapon, (Bartók: Cantata Profana) most már Sisztán zenei utalásokkal találkozunk, úgyanígy a többi Bartók Sisztelete készült grafikán is. (Virágzás, Éjszaka zenéje) amelyek a központi téma bemutatásától a téma széles, cifrázatokkal díszített kibontásáig vezetnek.

Bojár Iván: Kiállításról kiállításra.

Magyar Hírlap 1971/312 6old.

Zala Tibor 7

A valóság (pop-art-os) elemei azonban itt is visszajátszanak: Bartók szeme az egyik lapon motívumként többször visszatér. Zala mind bonyolult abbá váló alkotómodszerének további jó példái a Sajkod I és II. Ezeken a századvégi emlékkönyvek zsúfolt ékitményei szándékolt triviallitással elevenednek fel, mintegy az emlékezetből előbányászottan és rendszertelenül összedobálva.

Bojár Iván: Kiállitásról - kiállitásra.

Magyar Hírlap 1971/312 6old.

Lala Tibor 8

Amíg azonban a metszetek formanyelve mind differenciáltabb és tartalmuk egyre zsúfoltabb addig az érmék úgy hatnak, mintha a művész az elveszi tett egyszerűségért a központi gondolat tisztaságáért fohászkodna. Az érmékben a világosan felrakott plasztikai formák, értékek a döntőek, skálájuk a patinázott, mattbárna bronzváltozatoktól a csiszolt felületek ékszerszerű megoldásáig terjed.

Bojár Iván: Kiállításról kiállításra.

Magyar Hírlap 1971/312 Gold.

Lala Tibor 9

Igaz, egyes érmékben találkozunk festői törekvésekkel is, elsősorban a figurativ plasztikákon. Ezek azonban, úgy-hünik, kevésbé megoldottak.

Bojár Iván: Kiállításról kiállításra.

Magyar Hírlap 1971/312 6 old.

Zala Tibor
grafikának és érmeinek kiállítását nyitottak meg szerdán a budapesti Dürer-teremben.

Magyar Hirlap 1971/307 Sold

Zala Tibor

A Dürer-teremben vézkarcainak kiállítása nyílt.

Múzeumok-kiállítások.

Magyar Hírlap, 1971. nov. 6.

Zala Tibor

Az Országos Hadtörténeti Múzeumban lévő kiállításon grafikái szerepelnek.

Csongrád Megyei Hírlap, 1971. okt. 24.

Gáldi Tibor festőművész,

az első országos szobrászművészeti biennálé katalógusát, meghívóját és plakátjait a művész tervezte.

T.F.: Szobrászművészeti biennálé.

Nagyvárad, Szalgótarján, 1971. május 4.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 136-068, 337-748, 340-776

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

Zala Tibor

1971 NOV 6

ET

1021

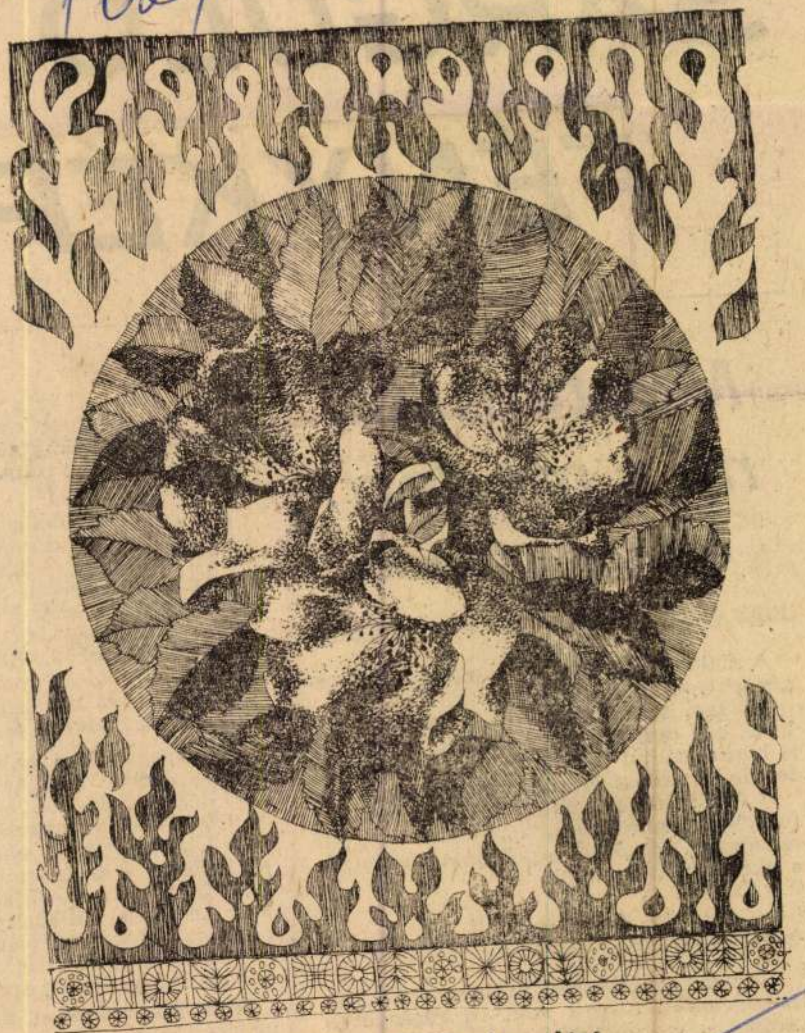

Zala Tibor: Kiállítási meghívó

Zene

ILLÉS ENDRE:

SÁRGULÓ FÉNYKÉPE

Megtanulta, mi a modern

(KÖRMENDI FERENC)

ELŐLJÁRÓ SZAVAK EGY BÍRÁLATHOZ:

A fiatal író megnyeri a nemzetközi regénypályázatot.

Mi sem természetesebb: a fiatal író azt hiszi, egy csapásra nagy író lett. S már azt is hiszi: ezentúl mindig nemzetközinek kell lennie, és szünet nélkül nagyon *modern*nek.

A fiatal író nem tudja: ezek a nemzetközi regénypályázatok okos könyvkiadók ügyes manőverei. Mögöttük a pillanatnyi siker. És a siker mögött a semmi.

A BÍRÁLAT:

Körmendi Ferenc első regénye a díjnyertes *Budapesti kaland* volt. Új regényében verejtékes erőfeszítéssel újabb címet, rangot, méltóságot akar szerezni, mint aki *átlép* valamin. A *Találkozás és búcsú*ban nem kevesebbet markol: egyszerre szeretne

halál, olyan volt ez a köd: hogy van, de még csak n rejt magában. Vagy talán az élet: megyünk benne, ne san, miért és hova?"

De nem érdektelenek az í sem. Az igazság, a valóság mesterkélt *leírva* — közli v szemrebbenés nélkül. S a „Erre vigyázni kell. Hiszen előfordulhat, hogy így van. leírni nem szabad. Akadn lyekben a valóság rémlik ami hiteles, az nevetséges. tánlátás s a művészi érzék

És a mazsolák! („Az álom kissé testvérek.") — A per sék! („Ez a pillanat, ez a A felgyújtott vágyakozás, és a lángoló gyönyör elsöpö elnémította a lélek szavát, lelősség tudatát, megfojtotta beri becsületet. Diadalmas nünk az izzó vér; ez volt a minden más megszűnt. Így éjszaka.") Így ejt meg egy lá

És milyen művelten, talá getnek hősei:

„— Geheimnisse sind noc — vágtam közbe haragosa

MTI SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Zala Tibor

ESTI HÍRLAP

1971 NOV 3

• KIÁLLÍTÁS. Zala Tibor grafikáiból délután fél 6-kor kiállítás nyílik a Dürer-teremben.

KÁDÁRAN

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

Zala Tibor

1971 DEC 4

1021

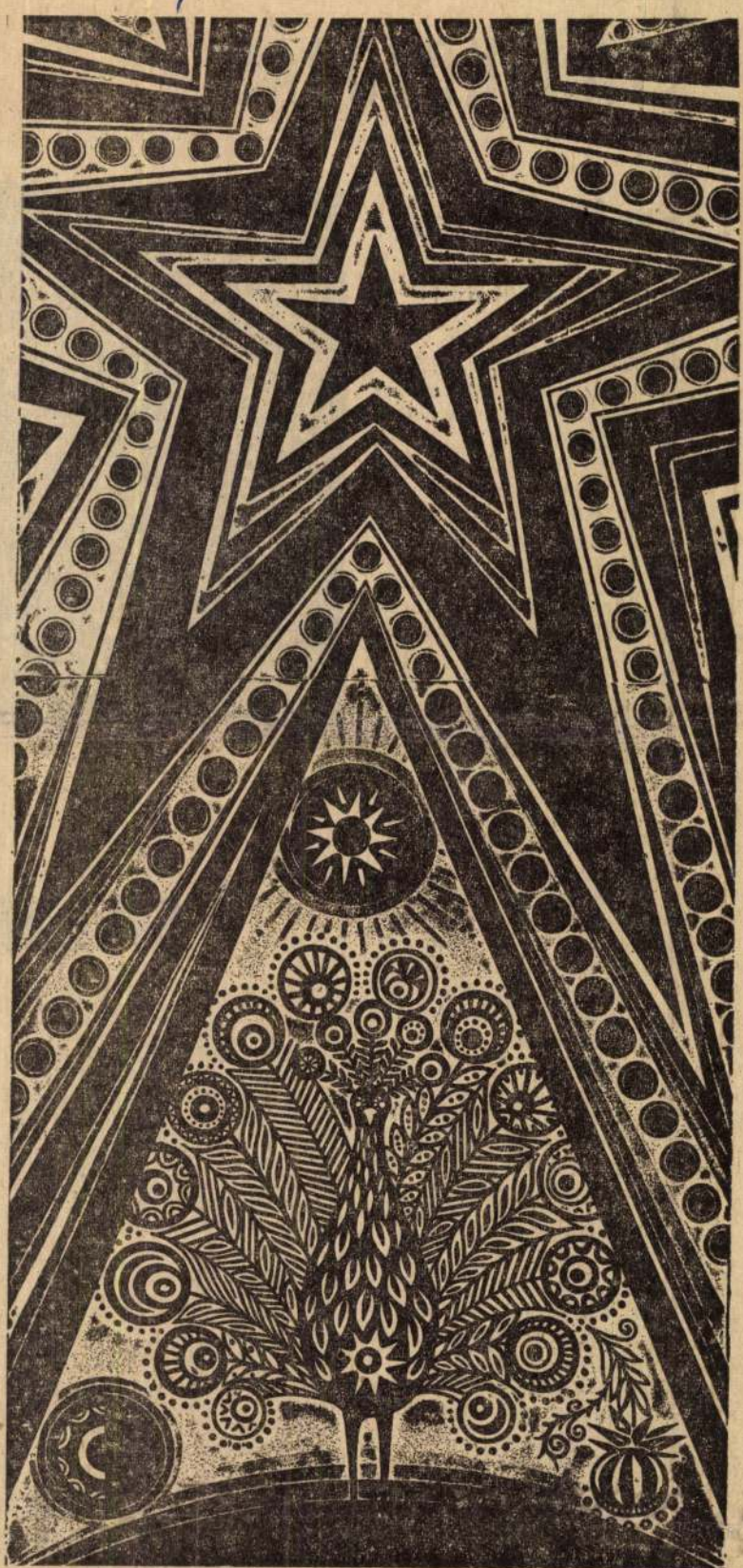

Zala Tibor: Fölszállott a páva

TÁJÉ

Ostobaságok

Az idei Goncourt-díjról

Noha a Goncourt fivérek végrendelete szerint a díjat „fiatal szerző, szellemben és formában újító" művének kellene odaítélni, s bár a „szuperfavorit" az idén a huszonhat éves Didier Decoin volt, a verejtékes szavazások a Drouant vendéglőben elköltött lucullusi ebéd során végül is olyan kompromisszumhoz vezettek, amely a Goncourt-díj, s az egész francia irodalmi díjrendszer (évente körülbelül 1500 díjat osztanak!) újabb „kontestációjához" vezet: a hatodik fordulóban, öt szavazattal kilenc ellenében Jacques Laurent *Az ostobaságok* című, több mint hatszáz oldalas regénye nyerte el a legnagyobb díjat. A kiadók versenyében pedig, amely egyre inkább hasonlít az amerikai republikánusok és demokraták vetélkedésére, az idén a Grasset győzött (igaz viszont, hogy a Gallimard „akasztotta le" a második díjat: a Renaudot-t ugyanis P.—J. Rémy harmincnégy éves diplomataíró kapta, akinek *A Nyári Palota kifosztása* című, Pekingben játszódó regénye ennél a kiadónál jelent meg)...

Laurent ötvenkét éves, de még mindig „fenegyerek": a felszabadulás után ő irányította annak a „huszárok" nevű csoportnak a támadását, amely különösen Sartre, s általában az elkötelezett írók ellen irányult. Laurent akkor a jobboldali ARTS hetilap, majd a hamar megszűnt reakciós PARISIENNE című folyóirat szerkesztője volt, s mellesleg Cécil Saint-Laurent néven neoromantikus bestsellerekkel árasztotta el a könyvpiacot. Dumas-t idéző történelmi kalandregényei rekordpéldányszámban keltek el, s imponáló csúcsnak számít az is, hogy tizenegy álnéven ír, mert a „komoly" regényeken, a kalandregényeken, a krimiken kívül, heves gúnyiratokat is szerkeszt, s a film-, a színi-, és a tévéiparnak is dolgozik. Igazi irodalmi nagyiparos...

Az ostobaságok-at húsz évig írta. Bonyolult barokk mű, a *Le Monde* illusztris katolikus kritikusa (P...

M

SALZBU

H

Német nyelvterületen — nyugati területekre gondolok — máig is inkább csak nyomoz, szondáz az ember: tudnak-e rólunk? És máig inkább csak ott tart, hogy az élő magyar irodalmat bizony négy-öt (nyolc-tíz?) prózairónk néhány könyve képviseli, a mai líra képviselete elenyésző.

Ezt fölpanaszolni szinte fölösleges. Könyvkiadási (üzleti) tény, hogy a nyugati német nyelvterületen megjelenő fordítás-irodalom java angol, amerikai, francia, orosz és szovjet, olasz, dél-amerikai és csak valamiféle maradékon osztoznak a kis irodalmak (vagyis a terület és lélekszám szerint kis népek irodalmai). A mi esetünkben közismert nehézség, hogy német írók, költők között alig találni kettőt, aki tudna magyarul. Gyakorlatiatlan a panaszkodás, álom volna azt hinni, hogy el kell jönnie az időnek, amikor a nyugatnémet líraolvasó úgy fogja ismerni a mai magyar lírikusok legjavát, mint a mai franciákat, vagy amerikaiakat. Be kell érni kevéssel. És örülni minden...

Zala Tibor
grafikus

Többször kiállított Moszkvában, Varsóban, 1957-ben Bécsben, 1963-ban Frankfurtban, 1966-ban Párizsban, 1968-ban Charlottenburgban volt kiállítása.

Makay László: Zala Tibor műtermében.
Művészet, 1971. július - 20.oldal.

Zala Tibor
grafikus

Önálló kiállításai 1957-ben a Műcsarnokban, 1963-ban az Ernst Múzeumban, 1967-ben pedig a Dürer-teremben voltak

Maksay László: Zala Tibor műtermében.
Művészet, 1971. július - 20.oldal.

Zala Tibor
Grafikus

1966-ban a Magyar Plakat kiállításon szerepelt sikerrel. 1967-től kezdve a Szlenczek művészcsoport tárlatainak rendszerűje.

Maksay László: Zala Tibor műtermében.
Művészet, 1971. julius - 20.oldal.

Zala Tibor
grafikus

Már diákkorában is rendszeresen szerepelt tárlatainkon. 1961-ben a miskolci plakátkiállításon szerepelt.

Maksay László: Zala Tibor műtermében.
Művészet, 1971. július - 20.oldal.

Zala Tibor

Grafikus

Zala Tibor élelmüvében lótbregiszetrű kitárulást és haposokatot látunk. Plakát, litografia, rézkarc és plakett területei jelzik a művész tevékenységét

Maksay László: Zala Tibor mütermében.

Müvészet, 1971. julius - 20.oldal.

Zala Tibor

1967-ben csatlakozott a csoporthoz, szerepelt a veszprémi tárlaton. Stettner Bélához hasonló igényes művész.

Székely András; A Kilencekről K-állítás a Miccdarnokban; Képzőművészeti Almanach 2; Corvina 197o, 17.1.

Zala Tibor, grafikus,
kiállítás

Grafikáiból és érmeiből kiállítás
nyílt a Dürer Teremben.

— = Hír

8.

Népszabadság, Bp. 1971. nov. 4.

Zala Tibor, grafikus

Kiállítása nyílik meg a

Dürer-teremben.

—:o Kiállítás

8.

ESTI HIRLAP, Bp., 1971. nov. 3.

Zala Tibor

Litográfiái kitünö mesterségbeli tudásról lanuskodnak.

Seres János: x. Miskolci országos képzőművészeti kiállítás

Népművelés 1969/2 29 old.

Zala Tibor
grafikus

A Baby Jar sorozata is tiltakozás az embertelenség ellen. A 19-es sorozatában a szürrealista asszociációs képelemeknek van döntő szerepe.

Maksay László: Zala Tibor mütermében.
Müvészet, 1971. julius - 20.oldal

Zala Tibor
grafikus

1964-óta a Képző és Iparművészeti Szakközépiskola igazgatója, így művészi pályáját pedagógiai munkája teszi még teljesebbé.

Maksay László: Zala Tibor műtermében.
Művészet, 1971.július - 20.oldal

Zala Tibor
grafikus

1957-ben és 1964-ben a Munkácsy
díjjal tüntették ki. 1969-ben pedig
a SZOT-díjjal, 1971-ben a Munka
Érdemrend arany fokozatát nyerte el.

Maksay László: Zala Tibor műtermében.
Művészet, 1971.július - 20.oldal

Zala Tibor
grafikus

Több kiállításban szerepelt. 1960-ban
és 1962-ben elnyerte az év legjobb
poszterei plakátja díjat.

Maksay László: Zala Tibor műtermében.
Művészet, 1971.július - 20.oldal

Zala Tibor
Grafikus

Az 1967-es Dürer-Teremben lévő kiállításán legújabb színes litografiáit és rézkarcait mutatta be. 1969-ben Kielben és Bolognában szerepelt számos műve.

Maksay László: Zala Tibor műtermében.
Művészet, 1971.július - 20.oldal

Zala Tibor
grafikus

Zala Tibor műterme a nagymultú
Kelenhegyi réti műtermekben van,
ahol Czóbel, Ulitz, Mattioni Eszter,
Kántor és még sok neves művész dolgozik.

Maksay László: Zala Tibor mütermében.
Müvészet, 1971. julius - 20.oldal

Lakatos Tibor
grafikus

"Betiltani" (plakáttervek)
"Lenin" (plakát)
"Nem" (plakáttervek)

Makrisz László: Lakatos Tibor műtermében,
Művészet, 1971. július – 20 kép.

Zala Tibor

grafikus

1920-ban született Pestszentlőrincen.
Tanulmányait az Iparművészeti Fő-
iskolán, majd 1949-1952 között a
Képzőművészeti Főiskolán végezte.

Maksay László: Zala Tibor műtermében.
Művészet, 1971. július - 20.oldal

Zala Tibor
grafikus

Oeuvréjét nagy távlatok jellemzik, plakátjai, grafikái nem leszűkített világot, hanem új társadalmi belső problémákat tükröz.

Maksay László: Zala Tibor mütermében.
Müvészet, 1971. julius - 20.oldal

Zala Tibor

grafikus

Zala Tibor mesterei a Képzőművészeti Főiskolán Konecsni György és Ék Sándor voltak.

Maksay László: Zala Tibor műtermében.
Művészet, 1971. július - 20.oldal

Szalay Tibor
grafikus

„1919 május 1" (repró)

A borító hátlapján
Művészet, 1971. július

Zala Tibor
Grafikus

Elindulás nehéz volt, mert a főiskolát az ötvenes évek elején végezte. Magának breltett a plakátművészet saját egyénisége szamára legjobban járható utat kiakatúlani,

Maksay László: Zala Tibor mütermében.
Müvészet, 1971. julius - 20.oldal

Zala Tibor
grafikus

Első sikerett politikai plakátjainál érte el. Az elkötelezett művészek közé tartozik. Főiskolás kora óta különféle kulturális és politikai területen működött. Ezek szolgálatába állította művészetét.

Maksay László: Zala Tibor mütermében.

Művészet, 1971. julius - 20.oldal

Zala Tibor

grafikus

Legelső plakátja amit főiskolás korában
tervezett az MKP választási plakátja volt,
Az utóbbi évtele sol plakátot tervezett
Május 1-re, az alkotmány ünnepre és No-
vember 7-re.

Maksay László: Zala Tibor műtermében.

Művészet, 1971. július - 20.oldal

Zala Tibor
grafikus

Egy sor műve foglalkozik az elnyomott
népek felszabadulási mozgalmával. Is-
mertek az algériai és vietnami hőris-
mert plakátjai

Maksay László: Zala Tibor műtermében.
Művészet, 1971. július - 20.oldal

Zala Tibor
grafikus

A korunkat fenyegető legnagyobb-
veszély, az ato mháború reme ellen
is több, nagyerejű plakátjával tib-
takozott.

Maksay László: Zala Tibor mütermében.
Müvészet, 1971. julius - 20.oldal

Zala Tibor
grafikus

A Szabadságos Algériaiak című
kompozíciója két változatban jelent
meg. A Szolidaritási Hónap plakatja -
ként is megjelent, 1962. májusában.

Maksay László: Zala Tibor műtermében.
Művészet, 1971. július - 20.oldal

Zala Tibor
Grafikus

Ujabb műveiben gyakran alkalmaz szürreálisba képkapcsolódást. E kiintetben össze kell hasonlítani a Május 1 plakátját is az 1969-ben készült 1919. Május 1 című litografiával

Maksay László: Zala Tibor mütermében.

Müvészet, 1971. julius - 20.oldal

Zala Tibor
Grafikus

Az avantgarde stílustörekvéseket
mutatta be magyarként Lenin
plakátjában. Ez az 1970-ben készült
plakát nemcsupán fejezi ki a forradal-
márt és az államférfi eszméiségét.

Maksay László: Zala Tibor műtermében.
Művészet, 1971. július - 20.oldal

Zala Tibor
Grafikus

Modern formai megoldások jellemzik
kulturális vonatkozású plakátjait is.
Ilyen a „Hamlet" A nőrahozott profesz-
nor "című plakát" is a Gioca plakát.

Maksay László: Zala Tibor műtermében.
Művészet, 1971. julius - 20.oldal

MDK

Zala Tibor

Szerepelt a Kulturális Kapcsolatok Intézete kiállitótermében az Országos Idegenforgalmi Tanács és a Magyar Képzőművészek Szövetsége által rendezett kiállitáson és

dijat nyert.

--: Magyar idegenforgalmi plakátkiállitás nyilik.

NÉPSZABADSÁG 1964 ápr. 25

Zala Tibor

MDK

A "ha gsulytorony" emblémáját alkotta.

Dutka Mária: Ujszerü formák, ötletek, megoldások a mezőgazdasági kiállitás rendezésében.
Magyar Nemzet 1964. szept. 6

Zala Tibor
grafikus

Zala Tibor grafikus a plasztikához nyúlt, amikor sajátos természeti elemeinjét kívánta kifejezésre juttatni.

Maksay László: Zala Tibor műtermében.
Művészet, 1971. julius - 20.oldal

Zala Tibor
Grafikus

Kereskedelmi plakátjai hőzül is mert
a Bizsu, meg az Opera zúzsplakat.
Az Opera zúzs műve nyerte el 1959-
ben az év legjobb plakátja díjat.

Maksay László: Zala Tibor mütermében.
Müvészet, 1971. julius - 20.oldal

Zala Tibor
grafikus

A „Memento" című litografia sorozata drámai erejű tiltakozás a háború réme ellen. Ere deti lap a háború iszonyat idéző borak kavargó lendülete, vagy a Hiroszimára utaló kompozíció.

Maksay László: Zala Tibor mütermében.
Müvészet, 1971. julius - 20.oldal

Zala Tibor
grafikus

„A Föld és víz", a „Nap és Hold" stb
„dombormüvei a Keszthelyi Balatoni
Tárlaton szépsikert arattak.

Maksay László: Zala Tibor mütermében.
Müvészet, 1971. julius - 20.oldal

Zala Tibor
grafikus

Legújabb érdeklődési területét
tükrözi műtermének falán elhelyezett
bronz plakettsorozat, amelyek a
művész balatoni, siófoki élményeiből
merítettek.

Maksay László: Zala Tibor műtermében.
Művészet, 1971. julius - 20.oldal

Zala Tibor
grafikus

Műterme falán a Carmina Profana
című sinus litografiája gobelinbe
szőve is látható.

Maksay László: Zala Tibor mütermében.
Müvészet, 1971. julius - 20.oldal

Zala Tibor
grafikus

Derrishang jelentkezik a Carmina
Profana című szines litografiája
meservilágába.

Maksay László: Zala Tibor műtermében.
Művészet, 1971. julius - 20.oldal

Zala Tibor

grafikus

Képgrafikáinak egyik csoportjának nép-
művészeti ihletségük van. Ilyenek a
Busójárás, a Varázsló, a Nap és Hold,
Páva vagy galamb szines linknyomatai.

Maksay László: Zala Tibor műtermében.

Művészet, 1971. julius - 20.oldal

Zala Tibor

Bemutatott müvei:

221. sz. "1919" május 1. litográfia 65 x 50 cm

222. sz. Nem bukott el litográfia 64 x 50 cm

Katona László: V. Miskolci országos grafikai biennálé, Miskolc, 1969.

Zala Tibor

1919. Május 1. repr.

I. Salgótarjáni Tavaszi Tárlat 1971.

Zala Tibor

1. Nem fukott el! litó 64×80

2. 1919. Május 1. litó 64×50

I. Salgótarjáni Tavaszi Tárlat 1971.

Zala Tibor

1. Fel vörösök proletárok sz. linó 51x62
2. Nap és Hold cink 63x42

I. Salgótarjáni Tavasi Tárlat 1971.

Lala Tibor
grafikus

A Képző- és Iparművészeti Szakközép-
iskola igazgatója a Munka Érdem-
rend arany fokozata kitüntetésben
részesítette.

-------- Kitüntetések.

Művészet, 1971.április - 10.lap

Zala Tibor
grafikus

A kiállításon bemutatta „Fel vörösök, proletárok", „Nem bukott el 1919 május 1" című litográfiai lapjait.

Kovács Gyula: Az Első Salgótarjáni Tavaszi Tárlatról
Művészet, 1971. junius – 45 lap.

Zala Tibor

A Humana Hungarica c. kötet egyik illusztrátora.

P. Bresztyánszky J.: H. H.; Magyar Grafika, 1970. 2 sz. 44. l.

Zala Tibor, grafikus

Az NDK-plakát bemutatóját megnyitotta.
(kult. kapcsolatok Intézete.)

—: Két NDK-kiállítás Budapesten 9.

Népszabadság, Bp. 1972. szept. 23.

Zala Tibor

Bemutatott művei: „Carmina Burana", színes litográfia, 67 x 54; „Pusztulás után", rézkarc, 40 x 30; „Varázsló", cink, 68 x 42.5.

Zala Tibor: XI. magyar képzőművészeti kiállítás, Budapest, 1968

Zala Tibor

ZALA TIBOR Munkácsy-díjas, érdemes művész grafikai kiállítását nyitotta meg tegnap Ózdon a Liszt Ferenc Művelődési Központ kisgalériájában dr. Bereczky Loránd művészettörténész. A tárlaton a művész 28 grafikája szerepel.

Magyar Hirlap 1977/1977/149/13 VI.25.

Zala Tibor [grafikus]

L.: Szalai Imre

—: Magyar képzőművészeti .... 8.

NÉPSZABADSÁG Bp. 1975. dec. 7

Zala Tibor, [ ]

L.: Keményi Éva

Aradi Nóra: A Duna-kanyar ... 8,

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1975. dec. 14.

Zala Tibor, grafikusművész

a Vaszary-teremben kiállított művek ízelítőt adnak a grafikusműhelyekben folyó munkáról. Néhány közös vonás alapján egy csakorba állíthatjuk Hertay, Varga N., Zala, Czinke, Csahány, Rozanits, egy-egy grafikáját.

H. B.: Országos grafikai hét.
Somogyi Néplap, 1978. máj. 19.

1021

Zala Tibor

Zala Tibor: 1919. május 1.

6,– forint

1978.II.13.Kossuth 18.3o
Esti Magazin

Zala Tibor grafikusművész 102

- Budapest felszabadulásának 33.évfordulóján koszoruzási ünnepséget rendeztek a Gellérthegyen a Felszabadulási emlékműnél. A budai önkéntes ezred Vérmezői emlékművénél és a Déli pályaudvaron lévő emléktáblánál ugyancsak elhelyezték a megemlékezés virágait. A hagyományoknak megfelelően ilyenkor adják át a fővárosért végzett munka legjobbjainak a Pro-urbe kitüntetéseket. Ma 5-en vették át az aranyérmet. Csatos István a Csatornázási Müvek csoportvezetője, Fazekas György mérnök, a Metro nyugdijas kutatási és tervezési igazgatója. Kuti Jánosné a Kállai Éva Egészségügyi Szakközépiskola igazgatója. Zala Tibor grafikusmüvész és Hajdu György a Fővárosi Vizmüvek igazgatója. Akivel a kitüntetés átadása után Szatmári Ilona beszélgetett.

- Könnyü volt 9oo éve Lászlókirálynak szomjuságtól elepedő harcképtelen vitézei láttán az egekhez fohászkodott aztán legendás karjával, vagy harci szekercéjével ki hogy ismeri a mondát, sziklára ütött és máris bőségesen bugyogni kezdett a tiszta üde viz és a csatát megnyerték.

- Csodák már nincsenek, ma nem ilyen könnyü dolog egy nagyváros vizellátását biztositani. Fohászra van szükség ma is, mert ahhoz, hogy a pénzösszegeket előteremtsük néha fohászok is kellenek. Meg aztán lassanként az épitőipari vállalatokhoz is fohászkodnunk kell, hogy a munkát elvállalják.

- A kétmilliós Budapest most már téli napokon is inni, fürdeni, mosni, edényeket és autókat mosogatni, mintegy 85o ezer köbméter vizet fogyaszt, persze ebben az ipari vizfogyasztás is benne van, tikkasztó nyári napokon pedig most már az egymillió köbméter vis is kevés. Amikor Hajdu György, a Főváros Pro-urbe aranyérmének egyik mai kitüntetettje 1962-ben a Vizmüvek szolgálatába lépett, mennyi volt Budapest vizfogyasztása?

- Akkor ilyen téli napon 5oo ezer köbméter körül volt.

- Ezer szerencsénk és ezer szerencséjük, hogy a Duna átfolyik a magyar fővároson, ez rengeteget segit.

- Budapestnél nagyon kedvező a Dunaparti kavicsrétegek összetétele, amig a Duna medrégből a viz eljut a kutjainkhoz, addig több hetet vándorol a talajban, kristálytisztává tisztul és igy sikerül Budapesthez viszonylag közel nagyon jóminőségü, kezelésre alig szoruló ivóvizet kapni. Ez nagy szerencséje a fővárosnak. Budapesten viszonylag nem drága a viz előteremtése, viszonylag mondom, más nagyvárosokhoz viszonyitva, mert ha a közelben is nézünk körül, például Prága 8o km-ről viszi már a vizet, nem beszélve Bécsről, amely 2oo km-ről, vagy Belgrádról, melynek ugyan közel van a vize, de minden cseppjét nagy fáradsággal és költséggel tisztitani kell. Az idén fejezzük be a Szentendrei szigeten a partszakaszok teljes kiaknázását, Tahitótfalutól északra épitjük a Tahi vizmüvet, és ugyanakkor folyik a Csepel szigeten több szakaszban is a szigeti vizkincs feltárása és a fővárosba való hozatala.

- És hogyne érjen bennünket meglepetés, számos nagy tárolómedencét kell épiteni.

- Legjelentősebb ilyen munkánk a Gellérthegyi medence épitése, ahol két 4o ezer köbméteres kamrával bővitjük a tározó térfogatokat, ebből az egyik kamra idén májusban már üzembe fog lépni.

- Kamrának nevezi ezt a hatalmas fedett medencét.

- Hát az egy akkora kamra, amelybe egy fotballpálya belefér.

- Megdöbbenéssel hallottuk Öntől, hogy Budapesten még ma is, mintegy 5o ezer lakásban nincsen vezetékes ivóviz, sőt itt benn a belvárosban, az V. kerületben is több száz olyan lakás van, ahol nincs csap, folyósoról kell a vizet hordani.

- Ez sajnos a mult századi bérkaszárnya épitési formának a maradványa, remélem, hogy a következő tiz évben ezt teljesen megszüntetjük, minden egyes lakásban egészséges ivóvizet kapnak az ott

lakók.

- Honnét került a Vizmüvek élére?

- Én korábban az egyik hajógyárban voltam lakatos, aztán müveze főmüvezető lettem, ott kezdtem el a Müszaki Egyetemet, és tekin ve, hogy a hajóépitésnek is meg a vizellátásnak is a viz az ala eleme, lényegében itt is a vizet kell megfelelő módon terelni, hogy a kuttól a fogyasztóig jusson.

- Ha Budapesten egyenletes a vizellátás azt hiszem a Vizmüveket senki sem figyeli. Bezzeg, ha valahol valami baj van, vizkorlátozásra van szükség, vagy viznyomás csökkenés, avagy nem folyik a csapokból a viz, akkor azt hiszem, hogy maguk nagyon népszerütlenek.

- Ez együtt jár a munkánkkal, egy vizmü akkor jó, ha nem beszélnek róla.

„Szolidaritás", Zala Tibor grafikája

Zala Tibor

Békés m. Népújság, 1975. okt. 11.

polgár, Békéscsaba. Sajnáljuk, hogy e közérdekű észrevételt névtelenül írta. Lehetőséget találunk azonban arra, hogy megvizsgáljuk és felhívjuk az illetékesek figyelmét.

utcát. Minden, ide betorkolló utcára úgynevezett rázatót készíttetett. Ez alól csupán az Egység utca a kivétel. Az V. kerület nagy részé-

semmilyen nem történt, jön az esős útszakasz válik főleg sok, iskolásol

Gimbelném-gombolnám

Őszintén megvallom, szeretem a békéscsabai Centrum Áruházat, mindig szívesen járok oda vásárolni. Sikerült kialakítaniuk már régen azt a jó légkört, ami a jó kiszolgálás első feltétele. Szándékosan nem „eladást" írok, mert más az, hogy csak eladnak egy üzletben valamit és megint más, ha udvariasan, kedvesen kiszolgálják a vevőt. És itt ez járja.

Problémám — néha — csak a rövidáru osztályon akadt, de az is lerendeződött a vásárlási lovagiasság szabályai szerint. Ha éppen hosszas beszélgetés folyt a két eladónő között, megkértem őket, halasszák későbbre az egyébként biztosan halasztathatatlan mondanivalót, mert sietek. Ezután nyomban kiszolgáltak.

Legutóbb mégis a panaszkönyvet kértem. Alulvarrós inggombot kerestem, de mivel nem kaptam, jó lett volna a közönséges átvarró is, mert sürgősen kellett. De azt sem tudtak adni, csak egészen nagyot, olyan köpenyre valót, ezért kifogásoltam, hogy még a közönséges inggombot is hagyták kifogyni, bosszant a dolog. Harag nincs, de beírom a panaszkönyvbe. Az azért van.

Furcsának csak a postafordultával megjött választ találom, udvarias hangja ellenére. „Az Ön által keresett gyöngyház blúzgomb (nem inggomb) raktárunkon a jelen időszakban azért nem volt kapható, mert a Nagykereskedelmi Vállalat több hónapon keresztül megrendelésünket a fenti cikkre nem tudta teljesíteni." Mit mondjak? Meglepett, hogy az áruforgalmi vezető, aki a levelet aláírta, enyhén szólva is helytelen tájékoztatást kapott az eladótól.

Kár, hogy nem hitte el a panaszkönyvbe rótt sorok állítását. Ez újfajta megoldást sugall: ezután, ha szükségem lesz rá, panaszkönyv helyett az áruforgalmi vezetőt kérem. Vass Márta

A Szerkesszen velünk rovatot összeállította: Kasnyik Judit

1978.III.2o.Kossuth 12.oo
Déli k[illegible]

- [illegible]st a hazai beszámolók. 2oo éve Mária Terézia irta alá a budai Rajziskola alapitó levelét. Innen számitják a Képző- és Iparmüvészeti Szakközépiskola létezését, amelynek 2 évszázados történetéről ma tartottak tájékoztatót. Szatmári Ilona riportja.

- A Budapesti Török Pál utcában állványerdőtől körülfogva tetőcserére várva fennállása 2oo. évfordulójának ünnepére készül a Képző és Iparmüvészeti Szakközépiskola. A patinás iskolában 332 diák, 12 féle szépmüvességet tanul. Az osztálytermekben hétfői órák, foglalkozások folynak, miközben Zala Tibor kétszeres Munkácsy-dijas grafikus müvész az iskola igazgatója sajtótájékoztatón ismerteti, az európai hirü intézet multját jelenét.

-Ősünk az 1778 április 2-án alapitott Budai Rajziskola. Ezt az alapitói levelet Mária Terézia irta mégalá, tiz évvel később megalakult a

Pesti Rajzoló Iskola is. Az egyesitett két iskola 1886-tól kezdve mint székesfővárosi Ipar Rajziskola müködött . A történelem változásait figyelembevéve természetesen folyamatosan müködik ez az iskola, most március 31-én a Mücsarnok három nagytermében egy kiállitással ünnepeli 2oo. évfordulóját. Az Intézetnek olyan hirestanárai voltak, mint Koós Károly, 1903-tól kezdve Lyka Károly, tanitott itten Fülöp Lajos, Kozma Lajos az épitész és amit nagyon kevesen tudnak, hogy Kacsho Pongrác a János vitéz zeneszerzője ebben az iskolában tanitott matematikát.

- Jelenleg 332 diák tanul. Hát ebben a különleges szakközépiskolában.

- A célunk és az oktatási feladatunk kettős. Egyrészt előkészitést adni a Képzőművészeti és az Iparmüvészeti Főiskolára, másrészt pedig a szépmüves mesterség számára például bőrmüves, ötvös, kerámikus, üveges, középfoku szakembereket adni.

- Évről évre nagyon sokan jelentkeznek ide felvételi vizsgára.

- A jelen pillanatban zárult le a felvételi vizsga, 58o-an jelentkeztek és mi csak 76 tehetséges fiatal ember t tudtunk felvenni.

- Azt mondják, hogy akik ebből a szakközépiskolából kikerülnek, elég nehezen tudnak elhelyezkedni.

- Igaz is meg nem is. Nem tudunk olyan növendékünkről, aki nem tudott volna elhelyezkedni a tanult szakmájában. Nehéz a helyzetük azonban azért, mert sajnos az ipar nehezen érti meg, hogy középfoku tervező emberekre is szüksége van, mert enélkül az ipar szinvonalát nem tudjuk magasabb szintre emelni.

M.D.K.

Zala Tibor
grafikus

Részt vett a tárlaton.

Bauer Jenő: 5. Magyar Plakátkiállítás.
Művészet 1967. március - 38 kép.

MDK.

Zala Tibor

Kiállitási kritika

Magyar Nemzet 1966 dec. 17.

Zala Tibor

MDK

Vásárhelyi juhász, olf.

Műcsarnok 1953 IV. Magy. Képzőm. Kiáll.

Zala Tibor grafikus

M.D.K.

A nagymarosi müvésztelepen dolgozik

Dozvald János: A táj varázsa
/ tizéves a nagymarosi müvésztelep
Pest megyi Hirlap 1966. jan. 1. 4.1.

Zala Tibor

Bartók: Kantáta profana
Lido 49×61

XVI. Szegedi Nyári Tárlat
1975. Jul. - Aug.

Zala Tibor

Részvétel a kiállításon

Jubileumi Plakátkiállítás
Bp. 1975 Építőművész. Múz.

Zala Tibor

Szabó György: "Fa és erdő" c. kritikájában kiemeli a müvész grafikáit, melyek a Mücsarnokban rendezett, "Uj müvek" c. kiállitáson szerepelnek.

Élet és Irodalom, Bp. 1971. márc. 6.
XV. évf. lo. sz. 13. lap

Zala Tibor

"Reális és naiv stilusban készült elemekből alkotott montázsai"-ról tesz említést Vadas József: "Bartók a képzőművészetben" c. beszámolójában, mely a zeneszerző művészetének szentelt emlékkiállitásról szól.
A tárlatot a Fészek Klubban rendezték, melyen huszonhat művész munkája szerepel, közöttük a művészé is.

Élet és Irodalom, Bp. 1971. ápr. 3.
XV. évf. 14. sz. 13. lap

Zala Tibor

Kiállitási meghivó cimmel a lap bemutatja a müvész rajzát.

Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1971. nov. 6.
XV. évf. 45. sz. 13. lap

Zala Tibor

"Fölszállott a páva" müvét bemutatja a lap.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1971. dec. 4.
XV . évf. 49. sz. 5. lap

Zala Tibor

"Mementó" c. képét a lap bemutatja cimlapján.
Repr.

Élet és Irodalom. Bp. 1971. dec. 11.
XV. évf. 5o. sz. cimlap.

Zala Tibor

"Dürer emléklap" cimmel hozza a lap a müvész munkáját.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1972. febr. 5.
XVI. évf. 6. sz. 5. lap

Zala Tibor

grafikusmüvész kiállitása. Bp.Dürer Terem. -Ism: Tasnádi Attlia, Kortárs,1968.4.sz.668.l. - Tölgyesi János, Müvészet,1968.3.sz.42.l.

Az 1968.évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája. - Művtört.Ért.1971.1.sz.149-162.l.

171.l.

Zala Tibor

Bemutatott művei: „Bartók: Virágzas" litográfia, 62 x 40; „Bartók: Cantata Profana", litográfia, 62 x 49; „Bartók: Éjszaka zenéje", litográfia, 63 x 49; „Bartók: Gyermekeknek", litográfia; „Carmina Burana II."; „Dürer emlékére"

Katona László: VI. Miskolci országos grafikai biennálé, Miskolc, 1971.

Zala Tibor

Önálló grafikai kiállítása Budapesten 1957, 1963, 1968. Bemutatott műve: „Érem," 1971, bronzérem, 8,9 cm.

Romváry Ferenc: III. országos kisplasztikai biennálé, Pécs, 1971.

Zala Tibor

Miskolcon él és dolgozik (1957, 1964). Pestszentlőrincen született 1920. február 7-én. A Képzőművészeti Főiskolán végzett, grafikus. Jelenleg a Pp.-i Képző- és Iparművészeti Szakközépiskola igazgatója.

Romvary Ferenc: III. országos kisplasztikai biennálé, Pécs, 1971.

Zala Tibor, grafikus

A ferencvárosi Pince tárlatban megnyitja a „Mai bolgár grafika" c. Kiállítást. (Jan. 5-én.)

— : Bolgár grafika 2.

EST / HIRLAP, Bp. 1972. jan. 4.

Zala Tibor, [ ]

herepel a fének Klubban.

↓

—: Kamaratárlat 2.

EST / HIRLAP, Bp. 1972. szept. 6.

Zala Tibor

Béke repr.

Dolgozó emberek között
Képzőművészeti kiállítás
Ernst Múzeum 1968

Zala Tibor

Béke, lito, 43.5 × 58

Vietnam "Élők és holtak eskü-
jé", lito, 52 × 67

Dolgozó emberek között kiáll.
Ernst múzeum 1968. jan.

Zala Tibor

Memento V. (Hirosima II.)

vznes lito, 77 x 40

Dolgozó emberek között kiáll.

Ernst muzeum 1968. jan.

Zala Tibor

Memento V. (Hirosima V)
olaj, lica 77×40

Dolgozó emberek között
Képzőművészeti, kiállítás
Ernst Múzeum 1968.

Zala Tibor

Béke linó 43,5×48

Vietnam „Élők és holtak
esküje" linó 52×67

Dolgozó emberek között
Képzőművészeti kiállítás
Ernst Múzeum 1968.

Zala Tibor

Béke

Dolgozó emberek között kiáll.

Ernst múzeum 1968. jan.

Zala Tibor

Szekepel a III. Orsz. kisplasztikai Biennálén Pécsett

Vadas József: Szabor a kocsában

Élet és Irodalom 1971. IX. 25

Zola Tibor

Kétszeres Munkácsy-díjas. Medimpex plakátját emléti a szerző. Reklámgrafikái megkapó sú-mích.

Székely Artár: Magyar plakát '66; Magyar Grafika, 1967. 1. sz. 18. f.

Zala Tibor
grafikus

Részt vett a kiállításon.

Solymár István: A magyar grafika tisztelgése Dürer előtt.
Művészet, 1971.augusztus - 10.oldal.

Zala Tibor grafikus
a X. miskolci országos tárlatos
szerepelnek művei.

Kovács A. Béla: Képzőművészetünk X. miskolci
országos tárlata.

Napjaink, 1968. dec.

Zala Tibor grafikus

A KÉPCSARNOK VÁLLALAT MEGHÍVJA ÖNT ZALA TIBOR GRAFIKÁIBÓL RENDEZETT BEMUTATÓJÁNAK MEGNYITÁSÁRA 1967. NOVEMBER 15-ÉN, SZERDÁN DÉLUTÁN FÉL 6 ÓRAKOR. MEGNYITJA DR. SUPKA MAGDOLNA. DÜRER TEREM, BUDAPEST, V. KER. BAJCSY-ZSILINSZKY ÚT 52.

Gala Tibor

az Országos Hadtörténeti Múzeumban rendezett kiállításon a vietnámi háború ellen tiltakozó grafikái szerepelnek.

Szabolcs Néplap, 1971. okt. 24.

Zala Tibor

a miskolci grafikai biennálén litográfiái szerepeltek.

Chikán Bálint: VI. miskolci országos grafikai biennále.

Népújság, Eger, 1971. dec. 19.

Zala Tibor

Bartók: Éjszaka zenéje repr.

6. Miskolci Országos Grafikai
Biennálé '71

Zala Tibor

Carmina Burana II. Lito 64×53

Dürer emlékére -"- 65×50

6. Miskolci Országos Grafikai Biennálé '71

Zala Tibor

Bartók: Éjszaka zenéje lito
-"- : Gyermekeknek lito
63 x 49

6. Miskolci Országos Grafikai
Biennálé 71

Zala Tibor

1. Bartók: Virágzás litó
2. —"— : Cantata profana —"—
62 x 40

6. Miskolci Országos Grafikai
Biennálé '71

Fala Tibor

Munkácsy-díjas

alkotásai szerepelnek a "Grafikai hét 1978" c.kiállításon a budapesti Csontváry Teremben 1978.V.18-25.

Katalógus a könyvtárban.

Zala Tibor, grafikus

Nemzetközi gyermekrajz-kiállítás nyílt Budapesten

Több európai ország után hazánkban is bemutatják azt a gyermekkarikatúra-kiállítást, amelynek anyaga a III. törökországi gyermekrajzverseny legjobb alkotásait tartalmazza. A kiállítást *Zala Tibor* grafikus nyitotta meg hétfőn a XV. kerületi Kavicsos közi lila iskolában. Huszonhat ország 131 gyermek alkotójának rajza látható a bemutatón, köztük két magyar tanuló díjazott munkája.

– Nemzetközi gyermekrajz – kiállítás ... 6.

Népszabadság, Bp. 1977. okt. 18.

Zala Tibor, grafikusművész

az afrikai rabság második világháborus európai reminiszcenciája nyomán nem rács, hanem inkább szögesdrót mögött ábrázoltan az öntudatra ébredő, sorsát intézni akaró afrikait, mint Zala Tibor közismert, bélyegként is terjedt szolidaritásplakátja. Terve 1958-ban készült, plakátként 1962-ben került az utcára (említve)

Ir. Aradi Nóra: afrika ébred.

Népművelés, 1977. dec.

Zala Tibor, grafikus

Zala Tibor grafikusművésznek, a Képző- és Iparművészeti Szakközépiskola igazgatójának, kiemelkedő művészi alkotásaiért, a főváros művészeti szakemberképzésében elért jelentős eredményeiért.

5.

—: Kioszlottak a fővárosi tanács Pro Urbe arany érmeit

Szabadság, Br. 1978 febr. 14.

Zala Tibor, grafikus

L: Lóránt János

Rózsa Gy: Az Auróra emléke 7.

Népszabadság Bp. 1977 nov. 25.

Zala Tibor, grafikus

megemlítve.

Pálffy Judit: Az iparművészet szakiskolája 2.
Esti Hírlap,
Bp. 1978. márc. 31.

Zala Tibor

ZALA TIBOR GRAFIKUSMŰVÉSZ kiállítása tegnap nyílt meg Miskolcon, a József Attila Könyvtárban. A tárlaton több mint félszáz színes litográfiát és rézkarcot mutatnak be.

Magyar Hirlap 1976/296/1o

102

Zala Tibor grafikusművész

1978.II.14.Televizió 19.3o Gné
TV Hiradó

- Tegnap délután a Városházán Szépvölgyi Zoltán tanácselnök átnyujtotta a főváros idei aranyérmeit. Beszédéből idézünk.

- A kitüntetésre javasolt személyek közül azokat választottuk, akik magas ś hivatástudattal, kiemelkedően eredményes és példamutató munkájukkal követésreméltó emberi magatartásukkal a kiemelkedők között is élenjártak. A Pro-urbe Budapest kitüntetést 1978-ban a következő elvtársak kapják. Csatos István kőmüves szakmunkás a Fővárosi Csatornázási Müvek szocialista brigádvezetője. Hajdu György a Fővárosi Vizmüvek igazgatója. dr.Kóti Jánosné tanár a Kállai Éva Egészségügyi Szakközépiskola igazgatója. Fazekas György a Metro Beruházási Vállalat nyugállományu főmérnöke. Zala Tibor grafikus müvész kimagasló és sokoldalu képzőművészeti munkásságáért részesitjük elismerésbe.

Zala Tibor

Részt vett a IX miskolci országos grafikai tárlaton.

Magyar Hirlap 1977-3o7-6
Wagner:Stafétaváltás a grafikában?

Zala Tibor, grafikus

A grafikus

Pálffy Judit: A grafikus 2.

Esti Hírlap, Bp. 1978. febr. 13.

Az előadás nem mond le a hálószoba-komédiák által kínált megszokott poénokról, de a hangsúlyt egy kissé máshova helyezi. A nevetésbe mindig üröm is vegyül, a győztes és a vesztes egyaránt áldozatok, egy erkölcstelen erkölcs áldozatai. Olyan világban élnek, ahol a csalás, a hazugság megbocsátható bűnnek számít, a fontos csak az, nehogy egy illetlen szó elhangozzék.

Kár, hogy a rendező valóban érdekes koncepcióját nem tudta maradéktalanul megvalósítani, így a néző két szék között a pad alá esik; nem szórakozik igazán jól, de nem érti meg azt sem, ami ebből a komédiából napjainkban is véresen érvényes.

Az est legjobb alakítása mindenképpen Vári Éváé, aki a ledér Amelie szerepét játssza el vérbő humorral és nagyon kedvesen. Rajta kívül örömet szerzett még a közönségnek Nagy Annamária is, ugyanúgy, ahogy Sipos László vagy a valóban örökifjú Faludy László és nyúlfarknyi szerepében Dévényi Ildikó. *(Képünkön Vári Éva)*

Mayer Tamás Egon

FILM

AZ ISTENEK A FEJÜKRE ESTEK
Színes botswanai film

A négy évvel ezelőtt fergeteges sikerrel bemutatott *Sivatagi show* című filmjével az ismeretlenségből egy csapásra a tudományos szórakoztatás nagymesterévé előlépett Jamie Uys rendező bámulatosan tud mesélni. Felkészült filmes Andersenként jár-kel távoli, egzotikus vidékeken és ötletei, türelmes kitartása segítségével egy csodásan harmonikus világ mozaikkockáit egységes, látványteli élménnyé varázsolja. A *Sivatagi show*-ban a Kalahári-sivatag állatvilágának szellemes, a megfigyelés elképesztő gazdagságával megidézett „társadalma" attól vált izgalmassá, hogy Uys — aki írója, rendezője és fotográfusa is egyben munkáinak — az emberi viselkedésnormák felől közelített az állatok életéhez és így az ellesett furcsa pillanatok a képzettársítások özönét indították el.

Az istenek a fejükre estek című remekével Jamie Uys megismétli az egyszerinek hitt csodát. Játékfilmes dramaturgiával összeállított, néprajzi kuriózumokkal tarkított elragadó vígjátékot élvezhetünk ebben a végül is szűknek bizonyuló két órában, ezúttal a Kalahári-sivatagban élő busmanok kapcsán. A legendásan apró termetükről ismert, már-már paradicsomi békében élő emberek egy coca-colás üveg „képében" találkoznak a civilizáció átkával. A kezdetben az istenek ajándékának tulajdonított, de csak állandó viszályt hozó tárggyal Xi, a busman férfiak egyike elindul a világ végére, hogy megszabaduljon tőle. Kalandjai a civilizációval ötletek tűzijátékává teszi a filmet. Öröm látni ezt az alkotást, mert benne Jamie Uys rendező az emberekről is ugyanolyan szeretetre méltó, szirupmentes bájjal képes mesélni, mint kedvenc afrikai állatairól.

Gáti Péter

REMÉNY ÉS TÁMASZ
Színes szovjet film

A *Remény és támasz* a Szovjetunióban oly népszerű termelési drámákból való. A termelési dráma (és film) tétje mindig kettős: látszólag egy építkezés (terv, új termék) minősége valójában emberi tartás, *erkölcs* méretik meg bennük.

Szemléleti árnyaltság emeli ki Vitalij Kolcov művét a termelési filmek tengeréből. A saját maga állította keretek közül úgy lép ki könnyedén a rendező, hogy filmjét pergővé, érdekessé teszi. Egy kicsit mozdul csak el a sablontól, de az a kis elmozdulás is felüdülést jelent: Kurkov, a főhős, például nem korlátolt és bürokrata főnökével, hanem patronálójával, kortársával, barátjával „küzd". Az ő vitáik így kilépnek a tétel unalmából, és a néző érdeklődve figyel, mert a meccs kimenetele nem biztos.

Termelési film, moralizálás — gyanúsan hangzik egy filmkritikában, mely a művészi megvalósítást hivatott vizsgálni. De hát mit tegyünk, ha ez a film ilyen derűsen vállalja, hogy egy új gazdaságpolitika mintafilmje? Hogy bemutat egy, a nehézkes centralizáció, a kapkodó terveljesítés ellen modern — egyébként Magyarországon ismert — módszerekkel „harcoló" kolhozelnököt, egy energikus, fiatal, jóképű és indulatos férfit, korunk hősét?

Faragó Zsuzsa

EX-KÓDEX
Színes magyar film

Müller Péter Iván filmje, az *Ex-kódex* a Balázs Béla Stúdióban készült, egy átlagos magyar film költségeinek egytizedéből — tudatják az alkotók, jogos büszkeséggel. Az alacsony költség természetesen nem érdem, mindenesetre elgondolkoztató, hogy a hivatalos filmgyártás „előszobájában", csekély pénzből, üdítően friss, formagazdag mű született.

Az *Ex-kódex* nemcsak jellegzetes avantgarde film, formai kísérletekkel, új narrációval, hanem szellemes, olykor azonban túlhajtott játék, egy új mítosz megteremtésére. *Fejezetek a Kis Magyar Fénytanból* — olvashatjuk a film alcímét, s az első és utolsó fejezet bölcsességeivel („a Zen tanítása értelmében a váratlan ütés megvilágítja a tanítvány elméjét." Állítólag a könnygáznak is van ilyen hatása, vagy: „a fény is lassabban terjed a halálnál") meg is ismertet az *Ex-kódex*. A fény az az őselem, amelyből egy új világ születhet, s a film lényegében visszafelé írt történelem, utazás egyre hátrább a múltba, a fény kutatóinak s csodás képességeinek felfedezésére. Az *Ex-kódex* szürreális-groteszk világában ott van a jelen, legendákra éhes korunk, még ha a hallucinációk vörös ködéből nem könnyű is kihámozni.

Az *Ex-kódex*szel nemcsak a rendező, Müller Péter Iván, hanem egy ígéretes operatőr, Dávid Zoltán is bemutatkozik. *(Képünkön Rubik Ernő és Gémes János.)*

Koltai Ágnes

BOMBAJÓ BOKSZOLÓ
Színes olasz film

Éppen két évvel ezelőtt írtam e rovatban az *Akit bulldózernek hívtak* című filmről. Most nagyon könnyű dolgom lehetne: akkori recenziómat szinte változtatás nélkül újra leadhatnám. Michele Lupo ugyanis egyszerűen lemásolta korábbi filmjét. Állandó alkotótársával, Marcello Fondato és Francesco Scardamaglia forgatókönyvíróval csupán egyetlen „újításra" futotta fantáziájából: Bud Spencer ezúttal nem híres rögbijátékosból lett kagylóhalászt, hanem egykor ünnepelt ökölvívóbajnokból lett munkanélküli hajóskapitányt alakít. Minden más egyezik.

Úgy látszik, nem múlik el év Bud Spencer nélkül. Ez a majd kétméteres, száznegyven kilós, szakállas, mackómozgású óriás menetrendszerű pontossággal tűnik fel a hazai mozikban, hogy hatalmas ökleivel tegyen igazságot. Az egykori olimpikon vízilabdázó ezúttal is egy nápolyi amerikai támaszpont gonosz katonáit leckézteti meg.

Michele Lupo, akinek a közelmúltban láthattuk két ál-sci-fi blődségét, ósdi filmtrükkökkel, elcsépelt gegekkel és burleszkszerű verekedések sorozatával operál. Gyermeteg filmjének soványka alapötletét a komikus Jerry Calà ripacskodásaival és a *Rocky*ból ellesett, végélhatatlan bokszmérkőzésekkel igyekszik földobni. Hiába. Igazi konfliktushelyzet nélkül előbb-utóbb a nevetés is erőltetetté válik. Ám, akik szeretik Bud Spencert, s az ilyen „üsd-vágd, nem apád" kalandfilmeket, hát csak tessék: fogyasszák egészséggel!

Hollós László

HANGLEMEZ

HÄNDEL VOKÁLIS KAMARAZENÉJE

A Hungaroton *Antiqua*-sorozatában megjelent Händel-lemez mind különlegesen szép programját, mind kiváló előadóművészi színvonalát tekintve méltó tisztelgés a nagy barokk mester előtt, akinek tricentenáriumát idén februárban ünnepli a zenei világ. A felvétel olyan műveket — mégpedig remekműveket — szólaltat meg, melyek koncertpódiumon úgyszólván soha vagy csak elvétve hallhatók, holott szerzőjük zsenialitását nagyon is elevenen tükrözik. Händelt nálunk leginkább oratóriumai reprezentálják a hangversenyéletben — persze azok is elég ritkán, inkább csak kivételes alkalmakkor —, operái közül évek óta egyetlenegy sem szerepel a műsorrenden, így hát megkülönböztetett érdeklődésre számíthat a tíz duettet és két szólókantátát kínáló kiadvány, Zádori Mária és Paul Esswood újabb közös produkciója. A szerkesztés, a zenei rendezés és

a szólisták kiválasztása egyaránt Székely András imponáló szakértelmét dicséri; a hangzásképkiegyenlítettsége az avatott hangmérnököt, Berényi Istvánt. A kompozíciók életre keltése pedig — bár helyesebb volna talán feltámasztást mondani — az elragadóan muzsikáló közreműködőket, akik a historikus előadói stílust belső elkötelezettséggel és anyanyelvi természetességgel művelik. A két énekes hangszín és felfogás dolgában eszményi partner, s a hangszeres művészek (Németh Pál — fuvola; Falvay Cseperke — gordonka; Ella Péter — csembaló) valósággal együtt lélegeznek velük. Kiváló „csapat", melyet élő hangversenyen is boldogan üdvözölnénk. *(Hungaroton)*

Kerényi Mária

KIÁLLÍTÁS

ZALA TIBOR GRAFIKÁI
Műcsarnok

Zala munkássága példázza, hogy a rajzművészet régi és új grafikai eljárásaival mekkora értékké válhat akkor is, ha alkalmazottá tesz a társadalom szolgálatában. Lehet a mű litográfia, rézkarc, cinkmaratás, szitanyomat, tempera, fotó, akrilkép; idézheti Radnóti emlékét, Lenin portréját, Dürer világát; járhat a plakát ösvényén vagy közelítheti saját vonalakká nemesedett álmait — a Zala-grafika mindig egyöntetű, manuálisan és gondolatilag is választ ékos, kifogástalan. Ezért alig észrevehető, mennyire elmélyült. Hiszen könnyed. Pontosabban annak tűnik, jóllehet töprengve, száz rajzi változatból találja meg az igazit; a lehetőségek között mindig a megoldást. Ezért, csak ezért tud Zala Tibor minden lapja az üzenet erejével hozzánk szólni, alakítani szemléletünkön.

HETI AJÁNLAT

Az 1959-ben komponált *Algéria* című plakátja egy világ fájdalmát és energiáját támasztotta fel a földrész méretű tekintetben, a nyíló szemek lendületében, miközben roppan — azóta szét is roppant — a gyarmati rabság drótkerítése. Nemcsak ezen a plakáton, hanem a valóságban. Mindez ma már történelem, s a plakát a műfaj nemzetközi teljesítménye lett. *(Képünkön a Betiltani! című plakátterv)*

Losonci Miklós

BERND SVETNIK AKVARELLJEI
Dorottya utcai Kiállítóterem

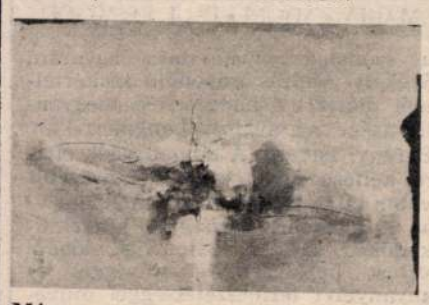

Már a papír is műalkotás: maga a festő készíti, aki a kézművesség felől érkezett a festészethez. Volt gépszerelő, aranyozó és tíz éve él művészetéből.

Svetnik alkotói módszere látszólag az absztrakció konkretizálása. Úgy tűnik, sárgás, domború papírjára középtájon színfoltok kompozícióját helyezi el, majd néhány könnyű vonallal tájjá, mozdonnyá vagy éppen akttá formálja a színek csoportját. Ezáltal a tájak valamiképpen maguk is elvonttá válnak, és nyilván ez is a szándék. Példaként említhetnénk egy híd képet, amely a *Híd a léthez* címet viseli, jelezve, hogy nem a konkrét valóság egy részletének képmásáról, hanem valamiféle lelki, kivetített tájról van szó.

Az expresszionizmusnak a mai neoexpresszionizmustól független, rokonszenves kései hírnöke karintiai vendégünk. A hagyományhoz való kötődés, különösen aktjain látszik, amelyeken érezhető a nálunk méltatlanul kevéssé ismert zseniális osztrák festő, Egon Schiele hatása. De ha ez nem így volna, Svetnik nem is lenne jó osztrák. *(Képünkön a Táj című festmény)*

Székely András

MAGÁNTERMÉSZET
Bartók 32 Galéria

A galéria előterében fotókból, magyarázó szövegekből összeállított tablókat helyeztek el a rendezők. Az egyik fotósoron különös formájú felhőket, puha földben kirajzolódó kerék- és lábnyomokat, faktúrájával, színeivel lírai hangulatú, nonfiguratív festményt idéző füves domboldalt látunk. A véletlen esztétikai hatását vizsgálják e képek, a gyakorlati célú, de akarva-akaratlan a táj vizuális képét is megváltoztató emberi beavatkozás eredményeit. Az ember és a természet kapcsolatának változása, a mikro- vagy a makrokörnyezet szépségeinek felfedezése, megőrzése vagy éppen elpusztításának lehetősége — ezek azok a kérdések, amelyek egyformán foglalkoztatják a három kiállítót, Dinnyés László és Tiry Péter festőt és Mitsui Sen szobrászművészt. Érdeklődésünk hasonló, szemléletmódjuk, stílusuk azonban természetesen meglehetősen különböző. Mitsui Sen Tokióban végezte főiskolai tanulmányait, plasztikái elsősorban a japán művészet hagyományaihoz kapcsolódnak anyagszerűségükkel, finom kidolgozottságukkal, tömörségükkel. A természet alapformái, alapjelenségei foglalkoztatják, anyagán, a különös formájú márványtömbön vagy fatörzsön csak annyit változtat, hogy a nézőben a kívánt asszociációsort elindíthassa. Számára a természet — ahogy *Meditáció* című munkája jelzi — végtelenül sok egymáshoz hasonló, de sohasem ismétlődő, egymással párbeszédet folytató egységből áll. Tiry Péter visszafogott, szürkés, kékes-zöldes tónusú festményeit polarizációs mikroszkópikus képek ihlették, több munkáján növényi részek, textíliák felragasztásával gazdagítja a mű fakturális hatását. A természetben rejlő elemi esztétikum feldolgozásának lehetősége és az idő problematikája egyaránt foglalkoztatja Dinnyés Lászlót. Képei a természetről, emberről, történelemről kérdeznek, s e kérdések, a többiekéhez hasonlóan — nem magántermészetűek.

P. Szabó Ernő

FOLYÓIRAT

PROPAGANDISTA

A Propagandista 1984/8. számában olvashatjuk Izsák Lajos A KOALÍCIÓ BALOLDALI PÁRTJAI, PROGRAMJAIK ÉS VEZETŐIK A FELSZABADULT MAGYARORSZÁGON című tanulmányát. A szerző — miként a cím is jelzi — a Magyar Kommunista Párt, a Szociáldemokrata Párt és a Nemzeti Parasztpárt háború utáni újraindulásáról, a pártok programjáról, valamint vezetőikről ír.

A felszabadulás után a változásra leginkább felkészült, s a legkimunkáltabb programmal a Magyar Kommunista Párt rendelkezett. A pártprogram az ország előtt álló legfontosabb feladatként az újjáépítést jelölte meg. A párt kiemelkedő személyiségei közül Izsák Lajos részletesen foglalkozik „az egykori adai kiskereskedő fiával", a későbbi pártfőtitkárral, Rákosi Mátyással, a párt „második emberével", a gazdasági kérdésekben döntő szavú Gerő Ernővel, valamint a pártteoretikus Révai Józseffel.

A Szociáldemokrata Párt 1944 augusztusában dolgozta ki programját, amely sok rokon vonást mutat a kommunista pártéval, fő célként itt is az ország újjáépítése szerepel. A gyakorlati végrehajtást azonban gátolta az a körülmény, hogy a pártvezetőség nem volt egységes. Jól elkülöníthető volt egy jobb- és egy baloldali csoport. A baloldalt képviselte a pártfőtitkár, Szakasits Árpád, a főtitkárhelyettes, Bán Antal, valamint a vezető titkár, Marosán György. A jobboldal legerősebb bástyái, pedig — ebben az időben — a szocialista nőmozgalom kiemelkedő alakja, Kéthly Anna és a több évtizedes földmunkásmozgalmi múlttal rendelkező Szeder Ferenc voltak.

A két munkáspárt mellett a Nemzeti Parasztpárt 1944 végén, lényegében szervezeti előzmények nélkül kezdte meg tevékenységét az ország felszabadított részén. A parasztpárti program középpontjába a földreform következetes végrehajtásával kapcsolatos intézkedések kerültek. A tanulmány alapján a parasztpárti vezetők — Veres Péter, Erdei Ferenc, Kovács Imre — életútjáról is képet formálhatunk.

Földesi Margit

KAJÁN

TÜKRÖM, TÜKRÖM...

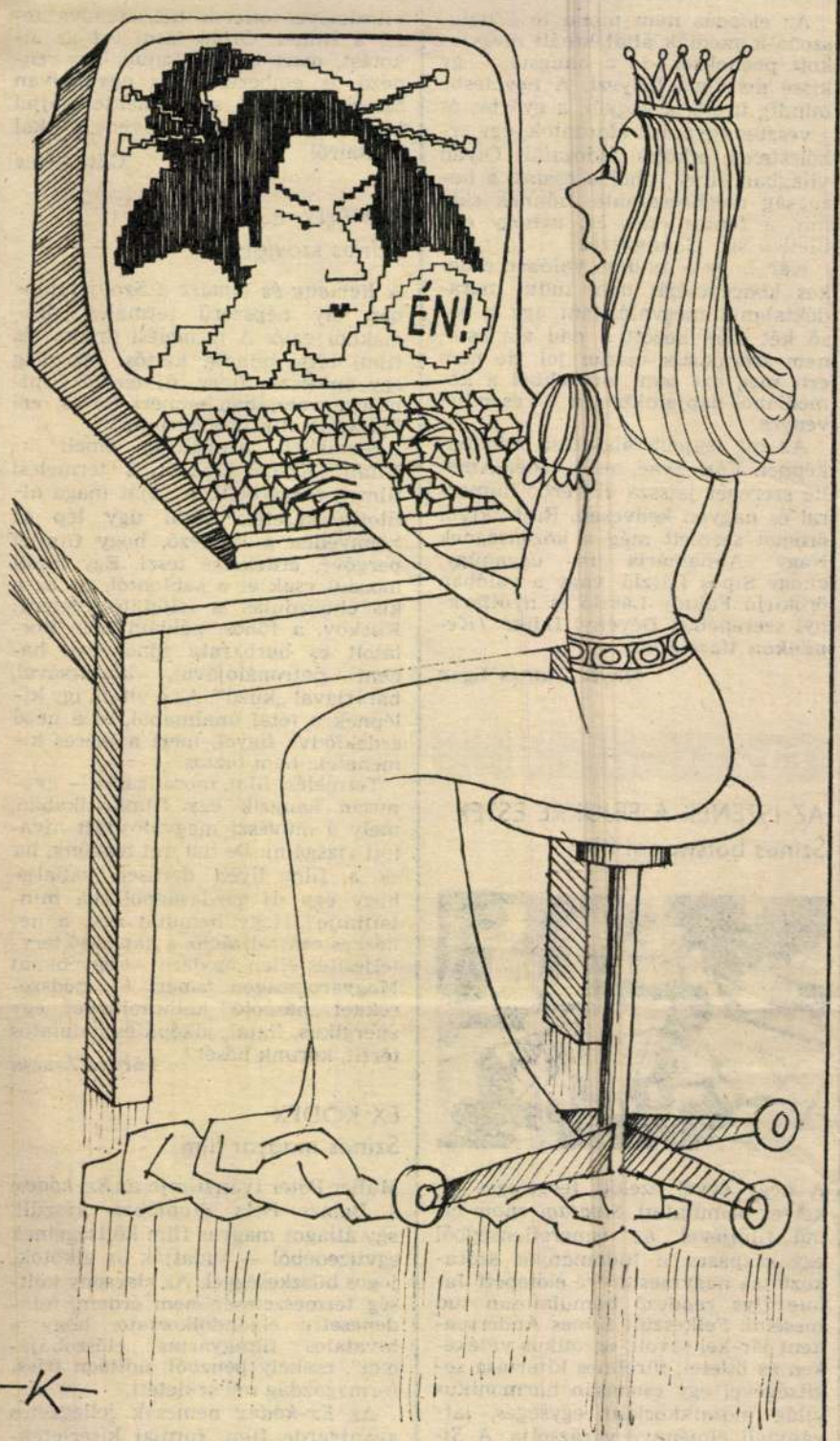

... mondd meg nékem, ki a legszebb a világon.

ÚJ TÜKÖR / Képes kulturális hetilap

Szerkesztőség: Budapest VII., Lenin körút 9–11. 1073
Telefon: 221-285, 429-350, 222-408
Főszerkesztő: **BENJÁMIN LÁSZLÓ**
Főszerkesztő-helyettes: **FEKETE SÁNDOR**

Kiadja: **LAPKIADÓ VÁLLALAT**
Budapest VII., Lenin krt. 9–11.
Felelős kiadó: **SIKLÓSI NORBERT,** a Lapkiadó Vállalat vezérigazgatója
HU ISSN 0133–1361

Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető a hírlapkézbesítő postahivataloknál, a kézbesítőknél és a Posta Hirlap Irodánál (Postacím: Budapest V., József nádor tér 1. – 1900) közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a KHI 215–96162 pénzforgalmi jelzőszámára. Előfizetési díj: negyedévre 120,– Ft, 1/2 évre 240,– Ft, 1 évre 480,– Ft.

85.0122 Athenaeum Nyomda, Budapest, rotációs mélynyomás. Felelős vezető: **Szlávik András** vezérigazgató. **INDEX: 25 817.** Meg nem rendelt fényképekért és kéziratokért a szerkesztőség nem vállal felelősséget.

A MŰCSARNOK
MEGHÍVJA ÖNT

ZALA TIBOR

MUNKÁCSY-DÍJAS, ÉRDEMES MŰVÉSZ
RETROSPEKTÍV KIÁLLÍTÁSÁNAK
MEGNYITÁSÁRA
1985. JANUÁR 8-ÁN,
KEDDEN DÉLUTÁN 5 ÓRÁRA

MEGNYITJA:

BERECZKY LÓRÁND

A MAGYAR NEMZETI GALÉRIA
FŐIGAZGATÓJA

MŰCSARNOK

BUDAPEST, HŐSÖK TERE

MEGTEKINTHETŐ: 1985. FEBRUÁR 3-IG

F. k.: Néray Katalin – 84-2283 GENERALART Dorogi Ny

Zala Tibor

grafikus szerdán átvette a SZOT 1969. évi

művészeti díját.

Átadták a SZOT művészeti díjait.

Magyar Hírlap, 1969. május 1. 9. l.

99. Zala Tibor: Iriszek, szita, 32x39 cm

A SZEGÉNYEKET TÁMOGATÓ ALAPÍTVÁNY

meghívja Önt és családját
1990. december 5-én 14 órára
a Magyar Nemzeti Galéria III. emeletén rendezendő
kiállítására

A kiállítást megnyitja *MÉSZÖLY MIKLÓS*
(aki a 10 évvel ezelőtti kiállítást is megnyitotta)

A KIÁLLÍTÁS KÉPEIT
1990. december 8-án 11 órakor
AUKCIÓRA BOCSÁTJUK,
melynek bevétele a SZETA számlájára folyik be.

6.000.-

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

Zala Tibor

NAPJAINK

1972 JAN 5

IRODALMI ÉS KULTURÁLIS LAP

1021

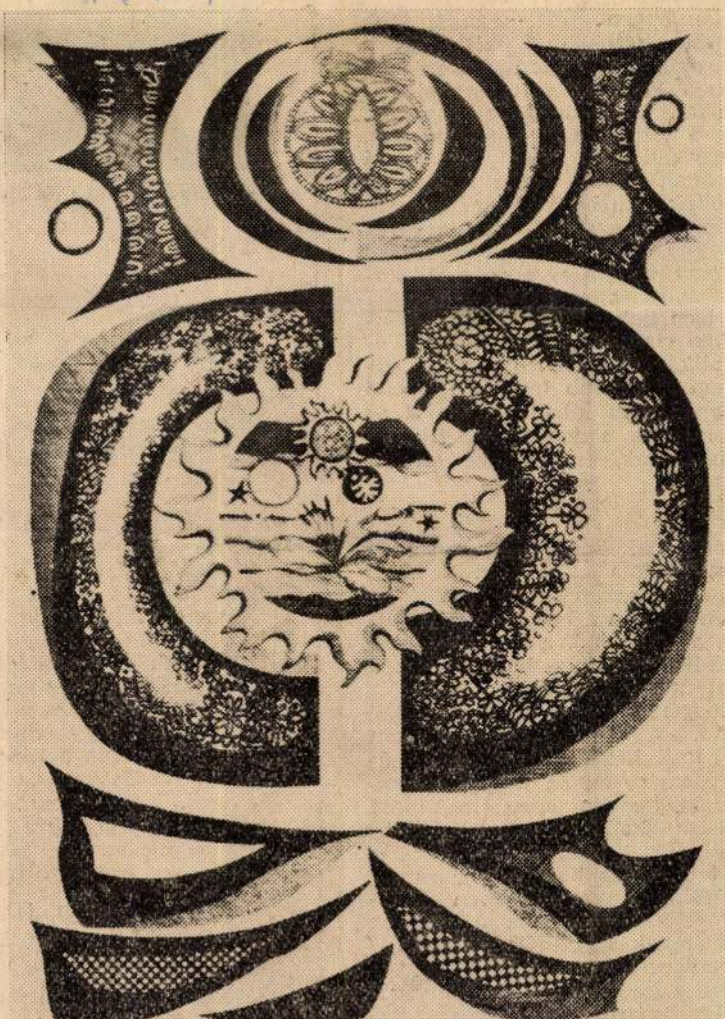

ZALA TIBOR: BARTÓK: VIRÁGZÁS (LITOGRÁFIA)

an órái is kedveznel
jedésének. És nemcsa
hanem a százezreket
s.
hogyan kezdhetek e
eség tárgyában oknyo
m sem vagyok mente
yásától?
ietán éppen ezért, s
Hiszen kétségkívül *m*
en, akik megisszuk a s
lesik. Folytatván törté
ainkat, mértékletesebb
Árpád vitézei a krónikás szerint,
„nagy áldomást ivának", „naponta
gszenek". (Bár ők is már csak
voltak a helyi hagyományoknak
ájon, ahol a szőlő — a Vitis To-
— egy erdőbényei lelet tanúsága
néhány millió évvel régebbi ős-
nint maga az ember...)
ne igen bolygassuk az okokat ép-
akik viszonylag könnyen elvise-
az alkoholizmus elleni újabb had-
yomán még több lesz az innivaló
több alkalom kínálkozik majd az
Mert erre a harci menetrendre
építhetünk, nálunk be szokott

*

obb baj az, hogy a szeszes italt
indig kívánja az ember. S issza,
sza — nem kap mást.
a nem lehetne a magyar gyümölcs-
zörp, a hideg tej, a szódavíz ellen
ot indítani? Hátha beválnék az a
nenetrend visszájára is.
or megfordultam a nyáron a Déli
lvaron. A frissen főtt debreceni
nál hétről hétre elfogott a bosszú-
ir lépésnyire onnan két gyümölcs-
utomata, egyik sem működött.
lenül a kolbászárus mellett egy
stand: kaphattam volna többféle
lt kimérve, és bort is, palackban,
egy álltó helyemben fenékig ihat-
Nem sokkal messzebb, a büfében
ért tolongtak a pultnál; ráfanyalod-
lna olykor én is, ha nincs akkora
és, vagy nem sürget úgy a vonat
a. Így maradtam hétről hétre
n az alkohol hadszínterén. Ám aki-
y szikrányi virtus parázslik, az lép-
mon felveheti nálunk „az érintke-
ellenséggel" — erről folyamatosan
gondoskodás.
bocsánat, ennyire azért nem va-
ellenség embere, hogy akkor is
italt igyak, amikor nem azt kí-

RÉKASSY CSABA: PÁLINKAFŐ

Város
unifor

(Folytatás az 1. old

HORVÁTH ISTVÁN: A cs
is a szívéhez nőnek a lo
Sokan elítélnek majd, mégis
kell mondanom, hogy Misk
ban kevés olyan épület van
nunk kellene. Szép az avas
környéke. Az is szép, ahogy
utca vonala lágy ívben köv
folyását. És van néhány meg
épület is. De kevés. Ha l
kivárni, hogy akkor építsül
várost, amikor erre elege
lesz, akkor az új Miskolc
értékesebb lesz, mint a régi

— E beszélgetés is meg
nem azt a véleményt, hogy
lenül érte a várost a házgy
lyezése. Nem lehetett volna
megfontolni, milyen követke
a szalagszerű lakástermelés
azt például Debrecenben tett

NAGY ZOLTÁN: Debr
hirdetett pályázatot már jó
üzembe helyezése előtt; olya
kért, melyek az adott techn
is változatosabb, szebb város
A két első díj közül az egyi

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

BUDAPESTER RUNDSCHAU

1972 JAN 24

1021 Zala Tibor

Zinkätzung von Tibor Zala

chend modernisiert werden. Bei der Auswertung der Lage kamen wir nämlich zu der Schlußfolgerung, daß einzelne Maßnahmen des STGB, einzelne Regelungen die Gesellschaft und den Staatsbürger gegen die verschiedensten Angriffe heute nicht mehr wirksam genug schützen.

Die Vorschriften der neuen Verordnungen ermöglichen eine strengere Beurteilung der Rückfallstraftaten, der

Kreis ode
te Zeit N
strafen zu
die Hoffn
der Täter
vollzug od
wirklich g

Das Ges
human un
Voraussetz
geben sind
habt wer
kann jedo
spruchen, der sie verdient. Das Recht und seine Anwendung sind nur dann menschlich, wenn vor allem die berechtigten Interessen der Betroffenen effektiv geschützt werden.

Die Wirksamkeit eines Gesetzes hängt zum guten Teil auch davon ab, ob die Staatsbürger die Vorschriften verstehen und anerkennen. Die Modifizierung will auch diesem Erfordernis Genüge tun. Wir wollen uns nur auf einige Vorschriften berufen. Bisher wurde zum Beispiel jede Straftat vom STGB ein-

leichter, sie zu ertragen und vor allem sie zu beheben, wenn die Perspektive klarer ist.

Heute, gestern, morgen — das sind die Begriffe der vergehenden Zeit. Wir müssen unseren Weg nicht nur deshalb kennen, weil er einen Teil unserer nationalen Geschichte bildet, sondern auch, weil er unsere Gegenwart und Zukunft bestimmt und beeinflußt. Wir sollen nicht darum mehr über unsere Zukunft erfahren, damit wir die Sorgen von heute vergessen. Wir wollen keine rosa Zukunftsbilder malen, sondern die reale Zukunft, zu der der Weg genausowe-

MAGYAR HIRDETŐ SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-725

DÉLI HÍRLAP

1972 JAN 20

Zala Tibor.

1021

* Zala Tibor, Bartók: gyermekeknek

✶ *A Szentpéteri-kapui gyermekkönyvtárban*

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

ÉLET ÉS IRODALOM

Zala Tibor

1971 FEB 5

Zala Tibor: Dürer emléklap (részlet)

ROMANTIKA-KUTATÁS

A magyar romantikakutatásról számol be az Irodalomtörténeti Közlemények új száma. A Magyar Tudományos Akadémián rendezett vita *Horváth Károly* tanulmányával indul, amely visszatekint az 1954-es romantikavitára, ismerteti a nemzetközi szakirodalom eredményeit és a magyar kutatások történetét.

A vita csaknem a romantika keletkezésével egy időben lángolt föl, és tulajdonképpen ma is tart. A legtöbben valamiféle szembenállást láttak a romantikában, de ellentmondásossága miatt, sokféleképpen értelmezték. Az utóbbi évtizedekben egyre kedvezőbben ítélik meg, és különösen sokat foglalkoznak a modern költészetre gyakorolt hatásával.

A marxista kritika elsősorban a romantika társadalmi hátterét vizsgálja. A romantika kezdeteit általában a felvilágosodás korához kapcsolják, de abban már különböznek a nézetek, hogy a felvilágosodás eredménye-, vagy ellenhatásaképpen jött-e létre, s hogy mikor ért véget. Amellett ki önálló, ki átmeneti korszaknak tekinti. Az egyes nemzeti romantikák sajátosságai mellett, ma mindinkább az irányzat egyetemességének elismerése, párhuzamainak vizsgálata kerül előtérbe.

AZ ÚJ KRITIKA

Sok szó esett már egy olyan folyóirat szükségességéről, amely alapvető feladatának az irodalmi és művészeti kritikát, a művelődéspolitikai kérdések vitákra késztető, nyílt felvetését tekinti. A megújult és új formában először február végén megjelenő *Kritika* ilyen művelődéspolitikai és kritikai fórum kíván lenni. A lap az új magyar irodalom, színházművészet, film- és zenei élet jelentős eseményeivel, művészeti életünk elvi kérdéseivel foglalkozik majd.

Rendszeresen ismert[illegible]

TA[illegible]

KASSÁK-M[illegible]

„Kassák meglehetősen újszer[illegible] jelenség a magyar költészetben, d[illegible] az ő még a mai világirodalomba[illegible] is... nevét egész bizonyosan bel[illegible] fogják írni a költői maradandó[illegible] ságba..." — írta 1922-ben *Juhás[illegible] Gyula*, és a bölcs előrelátássa[illegible] megjósolt világirodalmi út újab[illegible] bizonyítékát látjuk a kétféle olas[illegible] a német, eszperantó, lengyel é[illegible] más nyelvű fordítások után mo[illegible] ismét franciául megjelent Kassák[illegible] kiadványban. „Az utak csodálato[illegible] san összeszaladnak a megjelö[illegible] vándorokkal" — írta Kassák, [illegible] mivel vándor volt, sohasem tel[illegible] pes, nyilván gondolt a saját útjá[illegible] is.

„A bécsi évek alighanem legn[illegible] gyobb és legmaradandóbb költ[illegible] teljesítménye" — mondja *Rón[illegible] György — A ló meghal, a madara[illegible] kirepülnek* című Kassák-eposz. [illegible] tűnik talán a legelfogadhatóbb mű[illegible] faji meghatározásnak, bár a szaba[illegible] asszociációkon felvirágzó mű i[illegible] kább afféle „lebegő hangulato[illegible] teremt, képek villannak elénk, ner[illegible] a cselekvés megszokott egymás[illegible] utánja. A műnek nem kevés ko[illegible] társi előzménye és párdarabja var[illegible] *Apollinaire* Égövét és *Blaise Cend[illegible] rars* hasonló szerkezetű elbeszél[illegible] költeményeit szokták az elemző[illegible] említeni. Magát a műfajt legkitű[illegible] nőbben maga Kassák mutatja b[illegible] az általa magyarított Cendrars[illegible] kötet előszavában. Mi mellésorol[illegible] nánk *Majakovszkij* Nadrágban já[illegible] ró felhőjét, de némi erőfeszítésse[illegible] találhatnánk hasonló „vagabun[illegible] dus" témájú és ugyanígy csapong[illegible] műveket; az „új eposz" műfaja — [illegible] benne a nincstelenül kóborló köl[illegible] tők valóságos és szellemi kalandja — az 1910—1930 közötti esztendő[illegible] európai irodalmának levegőjébe[illegible] termett.

Az eredeti módon és avantgard[illegible] szépséggel tipografizált Kassák[illegible] eposz 1922 őszén jelent meg Bécs[illegible] ben (nem két évvel később, min[illegible] az 1967-es magyar kiadásban ol[illegible] vasható), a Kassák és Németh An[illegible] [illegible] című

Zala Tibor

Meghívott vendége az T. salgótarjáni tavaszi tárlatnak, ahol litográfiái szerepelnek „Nem bukott el" – „Fel vörösök, proletárok" (említve.)

Papp Lajos: Egy új, tavaszi szeregszemléről.

Északmagyarország, 1971. ápr. 28.

Zala Tibor

Bartók: Virágzás — lító 40×62
—"— : Éjszaka zenéje —"— 62×50

XVI. Szegedi Nyári Tárlat
1975. Jul. - Aug.

ZALA Tibor (1920-)

Zala Tibor életéről, művészetéről.
Szerk. Zala Judit. Bp. Mais-Kép Kult. BT,
1997 174 p. ill

ma. Ar. ezüst,

, cm F. van.

g. XVII. sz.

népies munka,

csipke, XVIII-

kettős pohár

l, a mostani

KIÁLLÍTÓTEREMBEN

Grafikai műtermek '91

ÚGY KÖZELEDIK új tárlathoz az érdeklődő nézői, ahogyan *Árkossy* István szép akvarelljén az *Idegen* közeledik egy fényes ablakú ház felé – nem tudhatja, mi várja ott, mi hívogatja, és megfordítva: a háziak sem sejthetik, mit hoz magával az Idegen: hulló falevelek bánatát-e, vagy talán vidám zeneszót?

A kiállítást a képzőművészek szövetsége Grafikai Szakosztályának körlevele előzte meg, és negyvenhat művész jelezte részvételi szándékát a Képcsarnok Vállalat Vörösmarty téri elegáns termében. Ahhoz, hogy ezt a nyári tárlatot országos keresztmetszetnek tekintsük, a létszám és a művek száma is kevés, ám ahhoz, hogy sokoldalúságában megmutatkozhassék a jelenkori magyar grafika, s kedvet csináljon a hozzá közeledőnek a grafikai műtermek közelebbi megismerésére, felkeresésére, ahhoz jó kezdet.

NÉVSOROLVASÁST tartani nem szeretnék, sem a hiányzók nevét felvésni egy fekete táblára. Örvendetesnek tartottam, hogy egy festő is "feliratkozott" a listára: *Kádár* J. Miklós *Don Quijote*ja még fekete-fehérben is elárulja, hogy ecsethez szokott kéz lendülete vitte. Ugyanakkor – ha már a műfaji közeledésekről esik szó – festőibb lett az egyik legrajzosabb grafikus: *König* Róbert, akinek főleg fekete-fehérben alkotott, sűrű rajzai oly jellegzetesek, hogy akik egyet-kettőt láttunk közülük, tévedhetetlenül felismerjük: most tágasabb egek alatt, a háttér fekete foltjának nagyobb teret szánva, nagyobb szerepet szabva, játszatja le zsugorított előtérben régi kedves témái közül például a *Hastingsi csatát*.

Ámde kezdjük mégis az elején ezt a „tárlatvezetést", ott, ahol belép az ajtón az Idegen, hiszen az első impresszió igen fontos. Jól tudja ezt *B. Supka* Magdolna művészettörténész, a kiállítás rendezője – és a zajos térről a csend világába vezet be. *Molnár* Péter leheletfinom drappos *Csönd* nyomata, illetőleg *Klossy* Irén hajszálvékony vonalainak fátyolos szövedéke *(A múlt emléke)* alkalmas arra, hogy az érkezőt a még kintről magával hozott tempó lelassítására bírja. Azután majd fokról fokra fel fog hangosodni e terem falainak felénk vetülő hangja, mind harsányabb színek szólítanak meg, miközben a tárlatrendező olyan közbülső ötletek megvalósítására is módot talál, mint annak bemutatása, hogy ugyanazt a témát miként fogalmazza meg a végtelenül sok színes vonal "szalmakazlaival" egyéni kifejezési módot teremtő *Kovács* Péter Balázs, és kafkai szomorúságú rovaremberével a Jugoszláviából mintegy tíz éve áttelepült *Benes* József, akinek "magával kötve, mint a kéve"-zsákfigurái a maguk eredetiségében és változatosságában ismerős részvevői a hazai képzőművészeti kiállításoknak (*Vízparton*, illetőleg *Parton*).

A POLITIKAI VÁLTOZÁSOK jeleit nem „illendő" ma már műkritikának észrevennie sem – visszahatása ez az egykori túlpolitizáltságnak –, mégis, miután a grafika gyors műfaj (s a plakáttal, a karikaturával határos), megpróbáltam e régi rossz „szempont" alapján is nézelődni a tárlaton. *Ábrahám* Ráfael egész sorozatot szentel a *Csillaghullás* élményének, a tőle megszokott magas szakmai színvonalon, meditálva a jelenségek fölött, a mélyebb filozófiai összefüggéseket látva, láttatva. *Zala* Tibor, ellenkezőleg, azzal „politizál", hogy nem politizál, hanem megannyi korhoz kötött mű után a régi énjét keresi (*Régi rajz*). A Kolozsvárt született, Romániából nemrég áttelepült *Nagy* Stoica George új hangot hoz a szorongásos álmok rögzítésében: a hasonló élményeket másként megfogalmazó motivumzuhatagot (*Emlékhatár, Határeset*). A marosvásárhelyi születésű, ugyancsak áttelepült *Borgó* (*György* Csaba) szintén nyeresége a hazai képzőművészeti kultúrának – furcsa, mirói játékosságú, titokzatos rajzaival. *Butak* András, aki épp tíz éve érkezett, az egyetlen a tárlaton, aki átlép műfaji kötöttségeken és meghatározatlan tárgyú, valamiképp rossz emlékeket ébresztő grafikák mellett (mit ábrázolnak vajon? felrobbantott bunkert? használhatatlanná tett krematóriumot? *A hely emléke* a címük) tárgyat is kiállít, egy *Doboz*-sorozat részeit, a doboz ódon könyvre hasonlít inkább, s ha kinyitjuk, talán csontváz van benne, ama riasztó angol megfigyelést illusztrálva, hogy minden család őriz csontvázat a szekrényében? (Lehetséges, hogy a teremben ez a legdirektebben politizáló mű?)

S ha a már Magyarországon alkotó új művészek néhányszavas bemutatásának – nem puszta udvariasságból – nagyobb teret szenteltünk, köszöntsük még ezeken a hasábokon a Franciaországból a szó szoros értelmében hazaszaladt *Csorba* Simont, aki saját meghatározása szerint "futóművész", s ugyanakkor tehetséges festő, a gesztusfestészet művelője. Néhány munkáját évekkel ezelőtt Párizsban láthattam, most meghatottan álltam aprólékosan míves festmény„firkája" előtt, melyen a hazafelé araszolgatás (1735 km-es futás 28 nap alatt) egyhangúságát festette meg – s a hosszútávfutó magányosságát.

NEM SZÁMOLHATTAM BE minden műről, jóllehet van itt régies hangulatú táj, vízeséssel (*Csurgói* Máté Lajos) és a még mindig modernek számító média, a film hatásáról – a filmszalag pergésének „csodájáról" – tanuskodó sorozat (*Hegedüs* 2. László), hogy a két végletet említsem. E kettő között helyezkednek el a dekorativitástól az absztrakció küszöbére elérkezett *Kopasz* Márta és a barokk első mesteréhez „visszahátráló" *Kéri* Imre, aki *Caravaggio* műveit elemzi triptichonján. Az elvonatkoztatás határán jár *Rátkai* György, meglehet, a régészet iránti érdeklődése finomítja-tágítja látásmódját. Térhatású gyöngéd absztrakcióival tűnik ki *Parádi* Tamás.

„Milyen izgalmas festő lett *Stefanovits* Péter!". (Rajzolóként is érdekes volt) – gondoltam magamban, jóllehet nem értem *Ősi szeizmográf* című sozatát, s közben rájöttem, hogy izgalom, vagyis új kísérletek nincsenek ezen a tárlaton. Még az anyaggal való próbálkozások is elmaradnak, talán egyedül *Kunt* Ernő *Soproni udvara* az, amelyen a téma nyugalma ellen hat a nyugtalanító cinkmaratás.

Marad a megbízható minőség. *Maracskó* Gabriella szálkás tusrajzai, *Almásy* Aladár lírai látomásai (*Sámson és egy filiszteus!*), *Engel Tevan* István groteszk illusztrációi E.T.A. *Hoffmann* novelláihoz, *Olajos* György őskori fossziliákat áhítatosan „feltámasztó" rézkarcai, *Sulyok* Gabriellának ősanyánk willendorfi idomait költészettel körüludvarló rajzai, *Sáros* András Miklós dús és gyönyörű trópusi fái...

Ember Mária

(A Grafikai Műtermek '91 kiállítás a Csontváry Teremben július 20-ig tekinthető meg.)

SCHILLER
OPEL GM
MÁRKAKERESKEDÉS
DRÁVA AUTÓ KFT.
JÚLIUS 12-ÉN, 13-ÁN, 14-ÉN, PÉNTEKTŐL VASÁRNAPIG A HASZNÁLT AUTÓT VÁSÁRLÓ ÜGYFELEKET 5%-OS ENGEDMÉNNYEL VÁRJA
A XIII. DRÁVA UTCA 17. ÉS A XIII. VÁCI ÚT 113.

ZALA TIBOR

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

NAPLÓ (VESZPRÉM)
1978 NOV 24

Zala Tibor, grafikus

1021

Munkás képzőművészeti-körök számadása

Két évvel ezelőtt rendezték meg először Ózdon a munkás képzőművészeti körök országos találkozóját és kiállítását. Az akkori tapasztalatok arra indították a rendezőket, hogy ismételten megrendezzék és biennale jelleggel rendszeresítsék az Ózdon tartandó kiállításokat és találkozókat, alkalmat teremtsenek ezzel a kétévenkénti megméretésre, számadásra. Így került sor az idén október végén Ózdon a munkás képzőművészeti körök második országos találkozójára és kiállítására.

A kiállításra huszonegy szakkör és tizenegy egyéni jelentkező küldte el munkáit, összesen 685 művet, amelyből a zsüri 235-öt válogatott ki, illetve fogadott el. Ebből 77 festmény, 80 grafika, 62 plasztika és 16 környezetalakítási terv és annak fotódokumentációja. A bemutatott művek legjobbjainak honorálására díjakat ajánlott fel a Szakszervezetek Országos Tanácsa, a Népművelési Intézet, a Borsod megyei Tanács művelődésügyi osztálya, valamint Ózd Város Tanácsa. Díjazásban négy szakkör, hat szakkörvezető művésztanár, tizennégy egyéni alkotó, valamint egy alkotócsoport részesült.

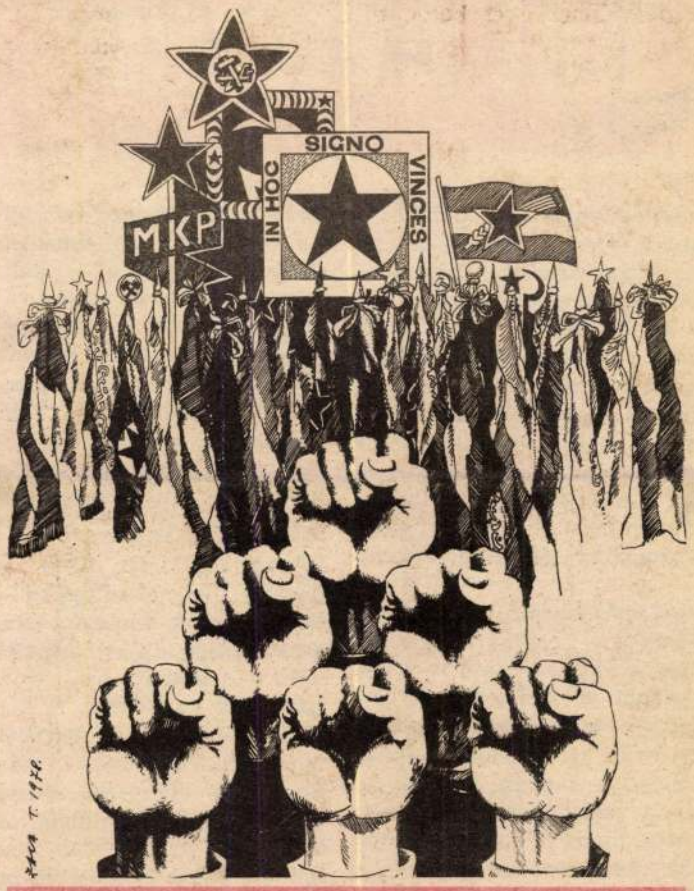

Zalá Tibor műve

A tárlati anyag megkapó. Különös figyelmet érdemel a szobrászati anyag. A kő, fa és fém kisplasztikák mind tematikailag, mind kifejezési eszközeiket tekintve széles skálán mozognak. Megtalálható itt egymás szomszédságában az aprólékos kidolgozottság és a tömbszerű megjelenítés, a márvány hajlataival való téma érzékeltetése, vagy a fa eredeti adottságainak a kompozícióba való beillesztése csakúgy, mint a mértani formák egymáshoz illesztésével történő gondolatközlés. E sokféleség ellenére a szobrászati anyag színvonala a legmagasabb, leginkább kiegyensúlyozott. Vonatkozik ez a nagy számban látható érmékre és plasztikai kísérletekre is. A grafikai anyag sokszínűségében tükröződik leginkább a munkás képzőművészeti körökben folyó műhelymunka. A tárlat rendezése — nagyon helyesen — helyet adott a különböző kísérleti jellegű törekvéseknek, a különböző technikák ötvözési próbálkozásainak. S az anyag egésze azt bizonyítja, hogy a grafikai ágazatban realizálódik leginkább a Népművelési Intézet irányította képzőművészeti táborokban, körökben néhány éve folyó, szemléletváltozást szorgalmazó, térbeli gondolkodásra sarkalló, az egész képzőművészetet értelmezni és elfogadtatni akaró, az élet komplexitásába mindinkább beilleszteni kívánó nevelőmunka. Ezeknek a törekvéseknek az elfogadását és helyességét tükrözik, ennek a komplexitásnak a jó példái a környezetalakítási tervek, amelyekkel éppen a házigazda ózdiak jeleskedtek leginkább. A jelentékeny hányadot kitevő festészeti anyag jobban kötődik a hagyományos táblaképfestészethez, s bár ebben az ágazatban is igen sok értékkel találkozunk, itt lelhető, vagy érhető tetten leginkább a modernkedés, vagy mesterkéltség is. Talán éppen a festészet gyökerezik olyan erős hagyományokban, amelyekben a változás nem megy zökkenők nélkül.

A Népművelési Intézet képzőművészeti táboraiban évről-évre munkás amatőr képzőművészek százai és ezrei akkumulálódnak, majd a tábori új ismereteket egész évi köri munkájukban feldolgozzák, átadják, továbbfejlesztik. A kiállításokon való számbavétel szükséges. A nyári tatai amatőr tárlat mellett az ózdi, munkás körökre szűkített kiállítás roppant sok tanulsággal jár a találkozón megjelent mintegy 180 munkás képzőművészeti köri tag számára.

A találkozó befejeződött, a tárlat még látható Ózdon. A jelenvoltakban bizonyára tovább munkálnak a második országos munkás képzőművészeti találkozó tanulságai, Ózdon pedig már arra készülnek, hogy két esztendő múltán miként készítsék elő és rendezzék meg a harmadik találkozót, amely országos jellege mellett a kohászváros képzőművészeti életének is igen jelentős eseménye, élesztője.

Benedek Miklós

A NAPLÓ

A KMP megalakul

60. évfordulója tisztel

Pártunk hat évtizede

Történelmünk nagybetűs évfordulójára emlékezünk. A szocialista forradalmak hajnalán, a lenini eszme ihletésére, ma hatvan esztendeje, 1918. november 24-én alakult meg a Kommunisták Magyarországi Pártja. Létrejötte korszakos jelentőségű népünk életében. Olyan erő született, amely magasra emelte a marxizmus-leninizmus zászlaját, s hatvan esztendőn keresztül vezette és vezeti munkásosztályunk, dolgozó népünk nehéz, küzdelmes harcát az igazságosabb társadalmi rendért, a szebb, boldogabb holnapért, a szocialista Magyarország megteremtéséért. Olyan párt alakult akkor, november végén, amelyre illettek Marxnak és Engelsnek „A Kommunista Párt kiáltványá"-ban, a tudományos szocializmus alapokmányában megfogalmazottak: „az osztálypártban kommunisták tömörülnek, akik a gyakorlatban minden ország munkáspártjának leghatározottabb, szüntelen továbbhaladásra ösztökélő részét alkotják: az elmélet terén a proletariátus többi tömegeivel szemben az az előnyük, hogy tisztában vannak a proletármozgalom feltételeivel, menetével és általános eredményeivel".

Pártunk 1918 őszén forradalmi helyzetben alakult meg. 1918 október 31-én győzött a polgári demokratikus forradalom, amely megdöntötte az Osztrák-Magyar Monarchiát és kivívta Magyarország állami önállóságát. S november közepén kikiáltották az akkori legdemokratikusabb köztársaságát. Az őszirózsás forradalom véget vetett a háborúnak, megteremtette a polgári szabadságjogokat, s ezzel lehetőség nyílt a szabadabb gazdasági-társadalmi fejlődésre. Azonban a polgári demokratikus program 1918 végén és 1919 elején már nem volt elégséges. Napirendre került a gével — melynek ebben az időben a fővároson kívül erős szervezetei voltak Debrecenben, Nagyváradon, Szegeden, Salgótarjánban, Sátoraljaújhelyen, Pápán stb. — köztulajdonba vette a 20 munkásnál többet foglalkoztató üzemeket, kisajátította a 100 holdnál nagyobb földbirtokokat, és intézkedéseket tett az életviszonyok megjavítására, a nép kulturális színvonalának emelésére, s megteremtette a magyar Vörös Hadsereget. Nagy lendülettel kezdtek hozzá az új típusú szocialista állam létrehozásához.

A magyar munkásosztály tette — pártja vezetésével — egyben nagy jelentőségű internacionalista tett is volt. Segített terjeszteni a szocialista forradalom lángját az európai országokban, támogatást nyújtott az élethalál harcát vívó Szovjet-Oroszországnak. Lenin szavaival szólva „a vakot is látóvá tette", s bebizonyította, hogy a proletariátus diktatúrájának megteremtése a kapitalizmusból a szocializmusba való átmenet törvényszerűsége.

A fiatal Tanácsköztársaságnak úgy kellett léteznie, hogy szinte az első perctől fegyveresen is meg kellett védel-

cára vinni a burzsoázia ellen. — vezetőinek sorozatos letart kivégzése ellenére — hallatt a totális fasiszta diktatúra ki kísérlete, majd a fokozott há zsákmányolás ellen, a fasiszta ges blokkból való kilépés, a lenes háború haladéktalan érdekében, a független, szaba ratikus Magyarország meg mellett, az antifasiszta egység

Amiért a kommunisták küz fehérterror alatt, 1945. ápri hazánk felszabadításával k be. A szovjet hadsereg elhozta várt felszabadulást, népünk e nyílt a felemelkedés, a szebb gabb élet lehetősége. A kis lé legális kommunista pártból n nap alatt több tízezres számot tikai erőt képviselő, szervezet séges marxista-leninista párt MKP volt az egyetlen erő, felszabadulás kezdetétől muta a magyar népnek a háború o szeomlásból a kivezető utat, dette: lesz magyar újjászületé 1945 májusi országos értekezl rozatainak megfelelően küzdö

Zala Tibor

"Sajkod /I. és III./" cimmel két rézkarcát mutatja be a lap a cimlapon.
Repr.-ók.
Vadas József: "Bemutatjuk Zala Tibort" cimmel ir a müvészről: Pestlőrincen született 192o-ban. 1946-1949 Az Iparmüvészeti Főiskolán Konecsni György, 1949-1952-ben Ék Sán dor tanitványa. Első plakátja főiskolás korában jelent meg a KMP 1947-es választására. Politika plakátjai közül megemliti a "Szabadságot Algériának" a háboru ellenes "Nem" és a mult évben készitett "Lenin" plakátot.
Élet és Irodalom, Bp. 1971. nov 2o.
XV. évf. 47. sz. cimlap és 2. lap

Zala Tibor

Müve szerepel a Magyar Grafika 1978.

c.kiállitáson

Magyar Nemzeti Galéria,1979.február

-katalógus a könyvtárban -

MDK

Zala Tibor

Gyere te is bányászipari tanulónak, plakát

Békeplakát és 5 éves terv graf.kiáll. Ernst Muz.
1953. szept. 5 l.

Zala Tibor
grafikus

M.D.K

10 éves a termelőszövetkezeti mozgalom című műve.

Kiosztották az 1958-as évi legjobb plakatja díjakat
Magyar Nemzet, 1959. június 6.

5.

Zala Tibor
grafikus

M.D.K.

„Opera mira" című plakátja.

Pályázatok.
Művészet, 1960. szeptember.

Szabó Tibor
grafikus

M.D.K

November 7 alkalmára
készített plakja

Művészeti életünk
Művészet, 1961. április. – 41 l.

Zala Tibor MDK

A boritót tervezte

PATAKY DÉNES: A magyar rajzművészet. Bp. 1960.

MDK

Zala Tibor
graf. müvész plakát kiállitása a mücsarnokban.
"Dinamic" és "Malev" reklámok.

Esti Hirlap 299 sz. 1957. dec. 21 2 old.

M. D. K.

ZALA Tibor grafikus

Részvétel a kiállításon

Dutka Mária: Magyar Plakáttörténeti Kiállítás a Múcsarnokban

Magyar Nemzet 1960. (XVI.) 265. sz. 8. l

nov. 7.

M. D. K.

ZALA Tibor grafikus

Részvétel a Német Képzőművészek Szövetsége atomháborúellenes plakátkiállításán

Magyar Nemzet 1960. (XVI.) 273. sz. 4. l.
nov. 17.

MDK

Zala Tibor,
Iparmüv. Föisk.

festő

149. Munkás tanulmány.

Nagy. Kf. Képzőm. Kiáll. /VII/
Füv. Képtár. 1949 aug. 10.-szept. 10. Kat.

Zala Tibor MDK

"10 éves a termelőszövetkezeti mozgalom" 1958.

"Don Quijote" filmplakát 1958.

"A matrózok dala" filmplakát 1958.

"Asch őrvezető kalandos lázadása" filplakát 1958.

"Vörös lesz a rét" filmplakát 1959.

"Opera" /ruzs/ 1959.

Magyar Plakát-Történeti Kiállitás.Bp.1960.
42.l.

Zala Tibor /1920- /

"Plakátkiállitás a Nemzeti Szalonban" 1948.

"Riadó" 1952.

"Szavazz a Hazafias Népfront jelöltjeire" 1954.

"Moulin Rouge" filmplakát. 1957.

"Zala Tibor plakátkiállitása". 1957.

Magyar Plakát-Történeti Kiállitás. Bp. 1960.
42.l.

MDK

Zala Tibor

Repr:

"Opera" 1959.

Magyar Plakát-Történeti Kiállitás. Bp. 1960.

66. kép.

MDK

Zala Tibor,
Iparm. Föisk.

147. [redacted] Lánchidépités tanulmány.

Magy. Ifj. Képzöm.Kiáll. /VIT/
Föv.Képtár. 1949 aug.16.-szept. 10. Kat.

M. D. K

ZALA Tibor grotikus

nov. 7. i plakát

Bizsuplakát

(- ter) Díjazták az év legjobb plakát-
jait

Magyar Nemzet 1961. máj. 13. 7. l.

Zala Tibor
gráfikus

M.D.K.

Sokra többi Hirosimát "című"
"plakátja vesz részt a kiállításon.

D. Fehér Ilsa: A rajzművészet ifjú mesterei
Magyar Ifjúság, 1960. ápr. 30.

M.D.K.

Tala Tibor
grafikus

1917 – 1960 című plakátja a Képzőművészeti Alap díját nyerte. A Bizsu plakátjával a Belkereskedelmi Minisztérium díját nyerte. „Opera" c. plakátjáról:

Lehőcz Mária: Az én legjobb plakátja
Művészet, 1961 augusztus, – 16l.

M.D.K.

Lada Tibor
grafikus

1917 - 1960 "plakátja
" (repro)

A borító hátlapján
Műveket 1961. augusztus

Zala Tibor MDK

A nőmozgalom félszázados évfordulójának jubileumi ünnepségét hirdető plakáttervekre, meghívásos pályázaton négy művészt hívtak meg.: Konecsni,Kas,Papgábor, Zala Tibor.

Kristóf Károly:Képzőművésznők nemzetközi kiállitása, film a nők életéről,nőirók novellaskötete,a nőmozgalom félszázados évfordulóján.
Esti Hirlap. 1959. X. 30.

Lala Tibor
grafikus

M.D.K.

1959-es Operaris plakátja

Lehőcz Mária: A magyar plakát útja. 28 l.
Művészet, 1961. február.

MDK.

Zala Tibor grafikus

"1918.pécsi katonai felkelés" /szénrajz/
"1942.március 15." /szenrajz/

mindkettő a Népmüvelési Minisztérium megvizsgálása

VI.Magyar Képzőmüvészeti Kiállitás
Mücsarnok,1955. 59.1.

Zala Tibor, grafikus

1917 - 1960 című plakátja nyerte

az 1960. évi legjobb politikai plakátja

címért adott díjat.

Bizse E. plakátja a kereskedelmi

kategóriában kapott első díjat.

– : Kiosztották az év legjobb plakátjai

díjakat

Bp. 1961. május 3.

NÉPSZABADSÁG

Lala Tibor
grafikus

M.D.K

Plakátjával részt vett a
Műcsarnokban a kiállításon.

Artner Tivadar: Fiatal grafikusok a Műcsarnokban.
Magyar Ifjúság, 1959. ápr. 30.

MDK

Zala Tibor, IV.é.hallg.

Plakátterv

Ifjuségi Képzőm. és Iparm.kiáll. N.Szal. 1950.jun.
9 l.

Zala Tibor

festő

l.

Szabadművészet

1949. 3.5. l.

Zala Tibor

festő

l. Szabad Művészet.

1949. 410. l.–

412. l.

1954-1909
Ok. 7207.

JAKOBOVITS GYULA
ÉPITÉSI IRODÁJA
ZÓLYOM.

Interurban telefon szám 14.

Tekintetes

Műemlékek Országos

Tisztelettel megkeres
javítási munkálatainak kijavít
hogy intézkedni sziveskedjenek, u
engedhetem és a mennyiben ez irá
lálna, legnagyobb sajnálatomra

Zala Tibor, grafikus

Kiállítása nyílik meg
jan. 11-én Dunaújvárosban.

-:o Grafikák

EST I HIRLAP, Bp. 1974. jan. 11.

Zala Tibor, grafikus

A tárlat ismertetése. Kiemelt és elemzett művek: Budapest-lapok, Gyökerek, Il Mare, Hullámok, Kompozíciós sorozat.

Bereczky Lóránd: Zala Tibor grafikái a Helikon Galériában 7.

Népszabadság, Bp. 1973. dec. 22.

Zala Tibor, grafikus

Lenin-plakátja: Repe

(harangozó): Történelem száz plakáton 2.

ESTI HIRLAP, Bp 1973. nov. 6.

Zala Tibor, grafikus

A Helikon Galériában nyílik meg tárlata.

— : Hallgatók

2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1973. nov. 23.

Zala Tibor, grafikus

Kiállítása nyílt meg
Dunaújvárosban.

— Kulturális hírek

7.

Népszabadság, Bp. 1974. jan. 12.

Zala Tibor
grafikusművész, a természetben fellelhető készen kapott formákat felhasználó irányzatot követi: repesszerű feindarabokat olvasztanak a plasztika testébe, vagy modelláláskor nyomják az agyagmintába e tárgyak formáit, mint pl. Zala Tibor (ő ezúttal először jelentkezett, még pedig szerencsésen kisplasztikuskeit) részt vett a pécsi kisplasztikai biennálén.

Bojár Iván: Kisplasztikai seregszemle
Pécsett.

Magyar Hirlap 1971/260 6 old.

Zala Tibor

A miskolci Országos Grafikai biennálén részt vett Kertik Károly, Jurida Károly linómetszettel, Pásztor Gábor, Zala Tibor, Cziráki Endre litográfiával.

Magyar Hirlap 1969/343/9

Zala Tibor

rajza

Magyar Hirlap 1969/308/1

Zala

Benczur és Zala nem akartak osztozkodni.Harcoltak ,mégpedig nemcsak müvészi eszközökkel,de néha csalafinta módón is.Mikor a botrányt elkerülendő rákényszerültek,hogy a hivatalos tárlatokra egy Rippl-Rónait,Ferenczy,Csókot,Fényest vagy Iványi-Grünwaldot beengedjenek,akkor eldugott helyre raktár,a rendezés az ő kezünkben volt. Bálint Lajos:Ecset és véső,Szépirodalmi Könyvk. 1973.Bp. 14.old.

Zala Tibor grafikus

SzOT díjat kapott,

„Memento" c. metszete a S. oldalon

Népszava 1969 május 1

Zala Tibor

Emlékre

Tasnádi Attila: A „Kilences" kiállítása elé.
Korunk, 1968. /9. 1498. l.

Zala Tibor

A lap bemutatja a müvész következő müveit:

Pusztulás után c. rézkarc.	3.	lap
Busójárás /cinkmaratás/	4.	"
Varázsló "	5.	"
Részlet c. rajz	7.	"
Tavasz litográfia .	9.	"
Szemeket /emberi szemek/ ábrázoló rajz, Részlet cimmel	1o.	"
Carmina Burana /cinkmaratás/	11.	"
Két Dürer emléklap c. rézkarc 12. és	16.	"
Galamb c. /Cinkmaratás/	13.	"
Sajkod III. c. rézkarc.	15.	"

Élet és Irodalom, Bp. 1971. nov. 2o.
XV. évf. 47. sz. fenti lapszámok.

Zala Tibor

1957-ben a Mücsarnokban, 1963-ban az Ernst Muzeumban, 1967-ben a Dürer Teremben volt egyéni kiállitása. Jelenleg is itt állitotta ki müveit. Külföldön: Moszkvában, Bécsben, Varsóban és Kijevben mutatta be munkáit. 1960-ban és 1962-ben elnyerte az év legjobb politikai plakátja kitüntetést. 1957-ben és 1964-ben Munkácsy dijat kapott. 1969-ben SZOT-dijas lett. 1964 óta a Képző és Iparmüvészeti Szakközépiskola igazgatója.

Élet és Irodalom, Bp. 1971. nov. 20.
XV. évf. 47. sz. 2. lap

Zala Tibor

A második salgótarjáni Tavaszi Tárlaton műveit szerepelni fognak.

Múzeumi Szta.

1972. IV. 2. 10.30 D. /6/ Petőfi

Zala Tibor

Litográfiájának repr.-ját bemutatja a lap.

Élet és Irodalom, Bp. 1971. január 23.
XV. évf. 4. sz. 3. lap

Zala Tibor, grafikus

- munkái az Ernst Múzeumban a Dolgozó emberek között c. kiállításon.

Ujvári Béla: Találkák és tettek
Magyar Ifjúság, 1968. II. 9. 9. l.

Zala Tibor, képrőművész

– a Tizennégyek tagja

„Tizennégyek"
Magyar Ifjúság, 1967. XII. 1. 15. l.

Zala Tibor, festő

– Carmina profana c. műve a Kilencek velencei kiállításán

(ujvári): A „Kilencek" – Velencében Magyar Ifjúság, 1968. XII. 13. 9. l.

Zala Tibor grafikai a Julileumi Képzőművészeti kiállításon szereplő művei.

Horváth György: Julileumi Képzőművészeti kiállítás a Múzeumokban.
Magyar Nemzet, 1941. dec. 27.

Gala Tibor

1955-ben a II. plakátkiállításon szerepelt munkái.

Tasnádi Attila: Plakátművészetünk útja.

Népszava, 1975. ápr. 27.

Zala Tibor

A Szépművészeti Múzeumban rendezett jubileumi tárlaton, – mely egyben a VII. országos plakátkiállításon szerepel műve, a Lenin-centenáriumot köszöntő grafikája. /említve/

Csongrádmegyei Hírlap, 1975. ápr. 17.

Zala Tibor 1

A Helikon galériában állit ki Barcsay ,Somogyi, Würtz Ádám, Reich után 1973 decemberében. 1957 ben volt első önálló tárlata.politikai, kereskedelmi és kulturális plakátokat készit.

Rajztanitás 1974/2/32

Dr M KISS Pál:Zala T kiállitása

Zala Tibor 2

A Dürer teremben zenei és müvészeti illuszt rációit állitotta ki. Azerepelt a Best-Buda egyesitésének évére készült litográfiá ja is., az Öreg fa, Gyökerek, Leninfej.

Rajztanitás 1974/2/32

Zala Tibor 3

Mesterei voltak Konecsni György, Ék Sándor

Kiállitása volt főiskolás korában, majs Ndk

Berlinben, Bécsben, Buenos Airesben, Bolognáb

Addis Abebaban, Tuniszban, Torontóban, Tokióban

Zala a Képző és Iparmüvé zeti Középiskola

igazgatója.

Rajzbanitás 1974/2/3 2

Zala Tibor

Faraglioni emlék

Rajztanitás 1974/2/boritó

Zala Tibor

Kompozició I.

Rajztanitás 1974/2 belső boritó

Zala Tibor

Grafikus

Kiállítás a Helikon Galériában

Elvont formanyelvű munkák, vizuális jellegzet

Magyar Hírlap 1973 IV. 335

Zala Tibor

Grafikái szerepelnek a IV.
Miskolci Országos Képzőművészeti
Kiállításon

Napjaink 1967 február 1
5. old.

Zala Tibor

Grafikái szerepelnek a
X.~~Or~~ Miskolci Országos Képzőművészeti
Kiállitáson

Napjaink 1968 december
4.old.

Zala Tibor

Rajz (rajzon)

Magyar Hírlap, 1969. március 21. 1. l.

Zala Tibor grafikusművész

a Miskolci Galéria immáron tizedik alkalommal rendezi meg a Rajzok ámnii kiállítást, - melyen szerepelnek a művész művei.

„Bogáncs" c. (publitve)

Csutorás Annamária: Rajzok.

Észak-Magyarország, 1978. máj. 7.

Zala Tibor, grafikusművész

Május 18.-án megnyílt Nyíregyházán, a Benczur Gyula-teremben a grafikai hét, melyen a művész művei szerepelnek.

Kelet-Magyarország, 1978. máj. 19.

MAGYAR HÍRLAP
SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

MAGYAR HÍRLAP

Zala Tibor

1971 NOV 13

MÚZEUMOK – KIÁLLÍTÁSOK

Bajor Gizi emlékmúzeum: Jászai Mari-, Márkus Emília-, Bajor Gizi-emlékszobák. — **Budapesti Történeti Múzeum:** Középkori királyi palota a budai Várban. — Fővárosunk ezer éve. — Régészeti ásatások Budapesten. — Pest-budai városképek. — A budapesti helytörténeti gyűjtő tíz éve. — **Dürer-terem:** Zala Tibor rézkarcai kiállítás. — **Ernst Múzeum:** Dezső József festőművész kiállítása. — Jugoszlávia ma c. fotokiállítás — **Fényes Adolf-terem:** Fülöp Erzsébet festőművész kiállítása. — **Hadtörténeti Múzeum:** Magyarország hadtörténete a honfoglalástól a Rákóczi-szabadságharcig. — Magyarország hadtörténete 1711—1848. Az 1848—49-es szabadságharc. Az 1848-tól 1914-ig terjedő korszak. Az első imperialista világháború. Az 1919-es Magyar Tanácsköztársaság Vörös Hadseregе. Magyar önkéntesek a spanyol nép szabadságharcában. Fegyverrel a fasizmus ellen. A második világháború és Magyarország felszabadítása. Nevezetes csaták kilenc diorámajelenetben. Haditechnikai park. — **Hopp Ferenc Kelet-ázsiai Művészeti Múzeum:** A múzeum legszebb műtárgyai. (Zichy Jenő kaukázusi és szibériai régészeti gyűjteménye. Közel-Kelet, Mongólia, Nepál, Pakisztán, India, Hátsó-India és Indonézia művészeti tárgyai.) — **Iparművészeti Múzeum:** Tíz év új szerzeményei. Európai kerámiaművészet. — A XVIII. századi legyezők. — Anatóliai szőnyegek. — Magyar és európai csipkeművészet. — Kaukázusi szőnyegek és hímzések. — Az evőeszköz története. — **Kína Múzeum:** A kínai rekeszzománcok művészete. — Japán művészete a Meidzsi-korszakban, 1868—1912-ig. — **Kiscelli Múzeum:** A fővárosi képzőművészeti gyűjteményeinek kiállítása. — Pest-Buda művészete 1681—1872-ig. — Budapesti nyomdák a XIX. században. — Iskolai szemléltető eszközök a fővárosban 1850—1938-ig. — **Kulturális Kapcsolatok Intézete:** Eszkimó művészet. — **Magyar Nemzeti Galéria:** A XIX. és a XX. századi magyar festészet. — A XIX. és a XX. századi magyar szobrászat. — Pest megyei képzőművészek kiállítása. — Mai magyar festészet — kísérleti kiállítás, II. Közlekedés a képzőművészetben. — Muraközy János kiállítása. — **Magyar Nemzeti Múzeum:** Magyarország népeinek története a honfoglalás korától. — Magyarország története a honfoglalástól 1849-ig. — Hegedűkincsek Magyarországon. — **Magyar Vendéglátóipari Múzeum:** A magyar szakácsmesterség és cukrászmesterség múltjából. — A kávé útja a termelőtől a fogyasztóig. — **Magyar Mezőgazdasági Múzeum:** Pásztorélet. — Sertéstenyésztés. — Szarvasmarha-tenyésztés. — Lótenyésztés. — Juhtenyésztés. — Takarmányozási kiállítás. — Erőgép-kiállítás. — Erdészeti, borászati, halászati, vadászati világkiállítások. — Ekék a XVII—XIX. században. — Ló- és lovas ábrázolása a magyar képzőművészetben. — A tejgazdálkodás története. — **Magyar Közlekedési Múzeum:** A vasutak története. — A közúti közlekedés története. — A városi közlekedés története. — A repülés és az űrhajózás története. — Eredeti történelmi járművek kiállítása. — Közlekedési munkásmozgalom története. — Közlekedési játékterem. — A 75 éves Közlekedési Múzeum története. — **Műcsarnok:** Nemzetközi kisplasztikai biennale. — **Nagytétényi Kastélymúzeum:** Magyar bútorművészet a XVIII. században. — A XV—XVII. századi európai bútorok. — A XIX. századi bútorművészet. — A XV—XVIII. századi elefántcsont-faragások. — Kályha- és kályhacsempe-bemutató. — Nagytétényi lapidárium. — **Petőfi Irodalmi Múzeum:** Teremteni új nemzedéket. — A XIX. század második felének irodalomtörténete. — Radnóti Miklós, Komját Aladár, Móricz Zsigmond emlékkiállítások. — A Nyugat — jubileumi emlékkiállítás. — Dosztojevszkij emlékkiállítás. — **Semmelweis Orvostörténeti Múzeum:** Képek a gyógyítás múltjából. — **Szépművészeti Múzeum:** Egyiptomi kiállítás. — Görög-római kiállítás. — Régi képtár. — Modern külföldi képtár. — Modern szobor-kiállítás. — Francia élet, francia grafika. — Párizsi múzeumok remekművei.

Megyei rangadó

Megyei rangadóra kerül sor vasárnap 13.30 órai kezdettel Komlón, ahol a két baranyai csapat, a *Komló és a Pécsi Dózsa* játszik NB I-es mérkőzést. A találkozó bírája *dr. Vincze* lesz.

A múlt heti első győzelme után a Pécsi Dózsa reméli a jó folytatást. Amennyiben viszont az augusztus 7. óta veretlen Komló legyőzi megyei ellenfelét, úgy pontszámban utoléri a tabella élén álló Újpesti Dózsát. Híreink szerint egyik csapat sem változtat múlt heti összeállításán.

matőr sportolóinak sikere

A világ minden táján ismerik a megye rádióamatőreit. Fennállásuk óta *több mint huszonháromezer összeköttetést teremtettek négy földrésszel.* Üzeneteket tolmácsoltak és kaptak például Uljanovszkból, Lenin szülővárosából. A világméretű lenini amatőrversenyen a második helyet hódították el. A rádióamatőrök tanácsköztársasági versenyén, és a Lenin-centenárium alkalmából végrehajtott feladatokért kitüntető nemzetközi diplomát nyertek. *Kiss András,* a rádióklub amatőr versenyzője Európában első, a világ rádióamatőreinek vetélkedőjében pedig második helyen végzett. A sikerek láttán az idén tizennégy új amatőr rádióállomás alakult a megyében.

Minden jegy elkelt

Baranyi elégedetl

A Vasas Pasaréti úti fedett csarnoka szűknek bizonyul. A szombaton és vasárnap sorra kerülő Magyarország—Spanyolország fedettpályás Király Kupa teniszmérkőzés előtt ugyanis már pénteken

a következő ellenfelünk

B CSOPORT:

1. Jugoszlávia	3	3	—	—	74:46 6
2. Magyarország	3	2	—	1	61:56 4
3. Románia B	3	1	—	2	52:57 2
4. Spanyolország	3	—	—	3	48:76 —

Pénteken szünnap volt, szombaton megkezdődik a keresztbejátszás az alábbi

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

ÉLET ÉS IRODALOM

Zala Tibor

1971 DEC 8

1021

Zala Tibor: Mentő

n

RŐL

(3. old.)

ÉLET É

IRODA

IRODALMI ÉS POLITIKAI HETILAP

XVI. ÉVFOLYAM, 2. SZÁM 1972. JANUÁR 8.

azok felett a magányos kőemlékek felett, amelyek a Balkántól Britanniáig és az Orkney-szigetekig, Dél felé Spanyolországig és túl az óceánon, Észak-Amerika keleti partjáig feltűnnek itt is, ott is, néma tanúiként az egykor hatalmas goltok és a messzi tengert járó vikingek hajdani nagyságának. Írásuk, a runák, ez a furcsa vonalas írás, több mint ezer éven át élt, hogy megörökítse a mágikus időket, elmondja a hősi tetteket, fényt vessen a viking erkölcsre és becsületre.

Sárkány és kereszt

Rendkívül érdekesek azok a gránit- vagy homokkőleletek, amelyeknek vésett rajzolatán átfonja a keresztet — a kereszténység jelképét — az ősmondabeli sárkánykígyó. A kígyótestre írt betűk jelentését három századon át vitatták a tudósok, és vitatták azok eredetét is. Zavarbahozó ugyanis a runák betűinek hasonlósága, az ógörög, a korai latin, sőt az etruszk betűkkel. Ma már a tudomány elfogadott megállapítása az, hogy a gótok a Fekete-tenger mellékén és a Duna alsó szakaszának tájékán jutottak a maguk betűihez, a föníciai és a görög kereskedők közvetítésével, később pedig a római légiók köl*csönözték az alfabetikumot. A legkorábban használt runikus ábécé 24 betűje csaknem teljesen megegyezik a korai görög* betű

kore iro neve is szerepel.

Egy norvég falu melletti gabonatábla tulajdonosa küldte el a fényképét annak a közel ezeréves kőgúlának, amelynek felirata a következő: »*Ingefast emeltette ezt a követ és a hidat apjának, Jarlabanke-nak emlékezetére. Fia volt Jorunnak. Opir véste ezeket a runákat.*«

Ez az ezeresztendős *Opir* — mint sok más adat bizonyítja — híres volt a viking világban arról, hogy a legszebb és legolvashatóbb runákat vési a kőbe. Vele vésettek hát, hogy könnyebben olvashassanak az istenek..: »*Szerették is őt az istenek*« — mondja róla egy felirat.

Festett kő is akad: az alakok körvonalait vékonyan belevésték a kőbe, s a hátteret korommal, földfestékkel — bámulatosan időálló anyaggal — bekenték. Ilyen festett kő a VII. századból származó lelet: az élet és halál legendáját mutatja be. Fent harcosokat látunk csatázás közben, alatta a győzelmi menet és megérkezés a *Valhallába*. Emberekkel zsúfolt viking hajó jelképezi a halál utáni túlvilági utazást.

Az istenek alkonya

Igen érdekesek az Amerikából érkezett leletek vagy azoknak fényképei. A norman vikingek időszámításunk ezredik esztendejében, tehát félévezreddel *Kolumbus* előtt — lakói voltak már Észak-Amerika keleti partvidékének. A mai *Maine* állam területét *...land*-nak: Szőlőföldnek ne*...land* a mai *Lab-* *...volt*, a

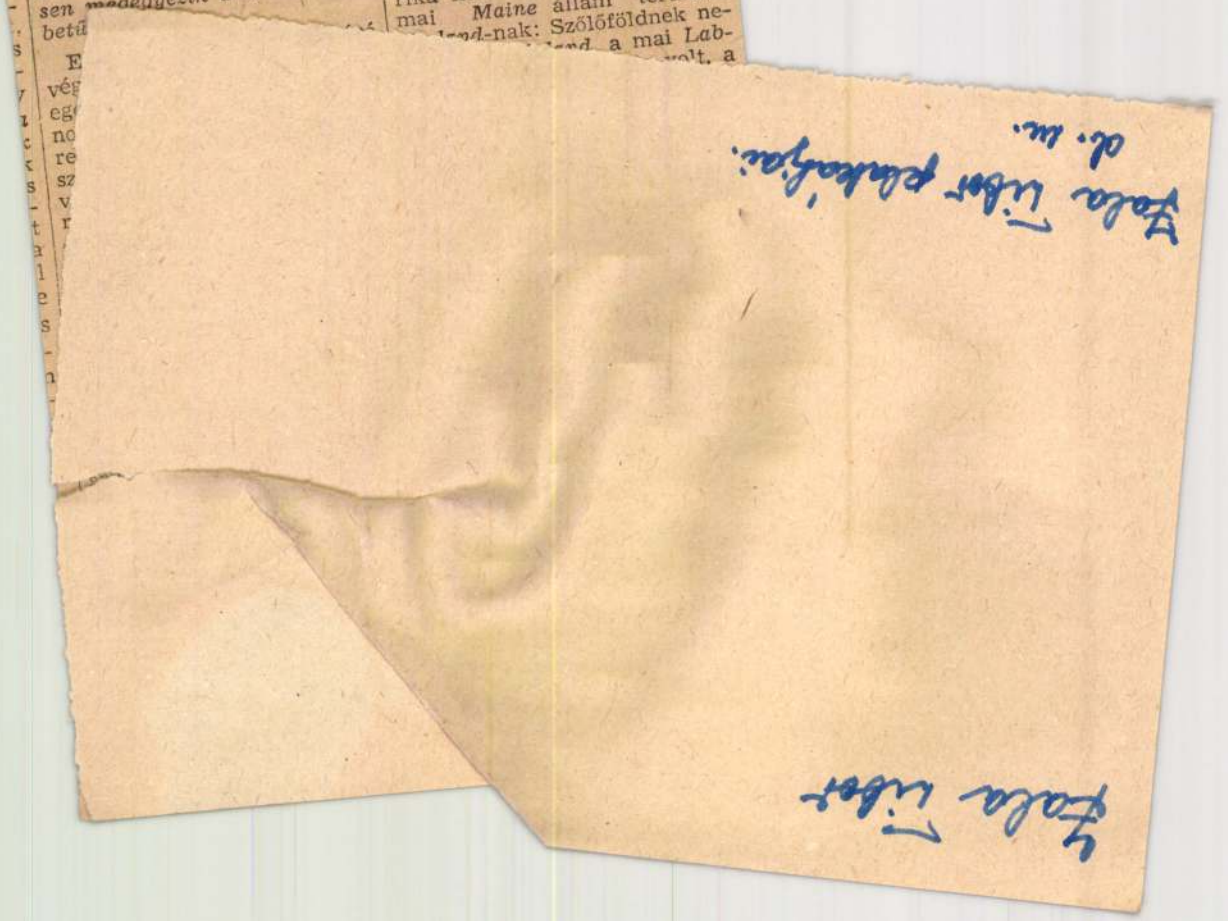

kísérettel énekel, szanzonjainak

F. T.

Zala Tibor plakátjai

A művészi plakátgrafika fiatal művelői között a Munkácsy-díjas Zala Tibor már rangot vívott ki magának néhány utcáról ismert, ízléses plakátjával. Pénteken nyílt kiállítása a Műcsarnok kamaratermében közelebbről ismertet meg Zala egyéniségével, de egyben azt is megmutatja, hogy kitűnő, a külföldön is elismert plakátgrafikusaink tehetségéből sokkal művészibb, színvonalasabb munka is telik, semmint képességüket a hirdetőoszlopok képviselik.

A gyors munka, a rövid határidő, amelyhez a plakátok megrendelői sokszor »objektív körülmények« miatt ragaszkodnak — és gyakran nem hozzáértők döntése —, bizony nem válik előnyére az alkotó munkának. Ez akkor jutott eszünkbe, amikor összehasonlítást tettünk Zala két Don Quijote-plakátja között. Az egyik aprólékosabb, nem annyira szemfogó s bár térelosztása és színei kellemesek, nem emelkedik ki az átlagos plakáttermésből. Ezt láthattuk a hirdetőoszlopokon. A másik, ami nem került kivitelre, hatásosabb, kiérleltebb és művészibb. E plakát sárga hátterére a középkori lovagregény paródiájának szellemében fogant, három jól jellemzett figura szürke árnyéka vetül. Szűkszavú és mégis sokat mond ez a plakát és általában Zala fejlődése azt az utat mutatja, amint jelképeit mindinkább egyszerűsítve a lényegre sűríti, finom színeivel dekoratív foltokba osztja.

A most kiállított plakátok változatos témakört ölelnek fel, a békeplakátok mellett a kereskedelmi és moziplakátok egész sorát mutatta be. Politikai plakátjait a meggyőződés, művészi kialakításukat a jelkép közérthetősége, a színek kifejező összhangja jellemzi. Ezek között talán a leghatásosabb a szürkében és feketében tartott plakát, amelyen szöges drótsövény mögött, csaknem az egész felületet betöltő, rémült tekintetű, gyarmati lányka fejét látjuk. És nem kevésbé sikerült a mondanivaló megfogalmazása azon a munkáján, ahol a bilincsbevert arab, türkiszínű háttérből kiemelkedő fehérruhás alakja felé három oldalról három szurony szegeződik. S alatta három szó: liberté, egalité, fraternité.

Több érdekes ötletét láttuk még, nem mindig azonos hőfokú megvalósításban. Említsük meg kedves, Tejúton szálló Béke-szputnyikját, szellemes »Öl, butít« című alkoholellenes plakátját, az elegáns Durdilly-jét, amelyek mind a fiatal grafikus sokoldalúságát, a műfajra való rátermettségét tükrözik.

d. m.

HAZA

Irta: BALÁZ

Már nem volt messze Pórhalom, legfeljebb ha két-három kilométerre, de Cséri a kiserdő mellett megállt. Gondolta, megvárja, míg egészen besötétedik, nem akarta, hogy a faluban meglássák. Inkább befordult a kiserdőbe, ott a fák, bokrok között meglesz addig, míg elindulhat. A négyórás gyaloglás is benne volt a térdében, mert nem jött végig a vonattal, hanem már Répcelakon leszállt, onnan gyalogolt idáig. A vonaton is akadhat falujabeli és ott nem lehet kitérni előle.

Megvolt rá az oka, hogy tartózkodjék. Tavaly novemberben ment el hazulról és most októberben jött haza. Hogy miért ment el? Maga sem tudja. Csak felkapaszkodott egy teherautóra, ahonnan hívogatták és kiment velük Ausztriába. Nem volt semmi baja, törte a kukoricát és egyszerre, mintha eszét vesztette volna, csak otthagyott mindent, kukoricát, asszonyt, gyereket és ment neki a világnak. Pedig maradhatott volna, nem csinált ő semmi rosszat, nem volt ott, mikor a szövetkezetet kiosztották, a marhákat, lovakat elhajtották, csak egy kismalacot vett pártfogásba, amelyik a

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR NEMZET

1967 NOV 1 9

A Magyar Nemzet galériája

Zala Tibor litográfiája

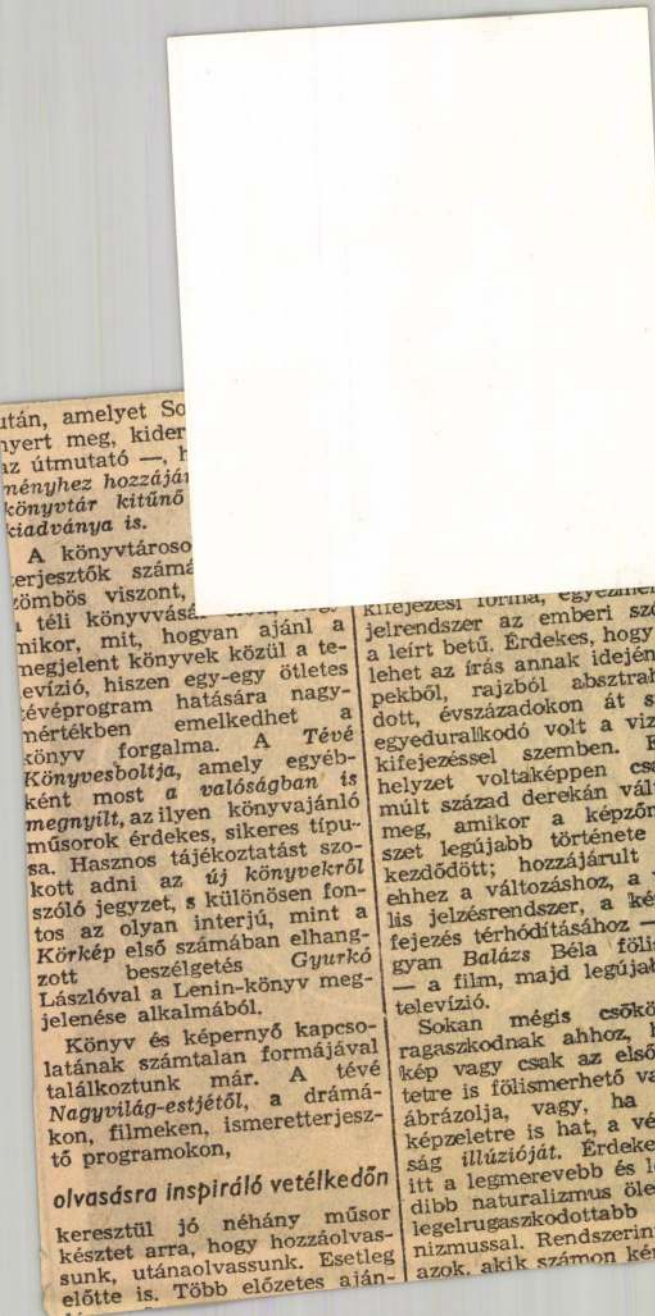

után, amelyet So
nyert meg, kider
az útmutató —, h
ményhez hozzájá
könyvtár kitűnő
kiadványa is.

A könyvtároso
terjesztők számá
zömbös viszont,
a téli könyvvásá
mikor, mit, hogyan ajánl a
megjelent könyvek közül a te-
levízió, hiszen egy-egy ötletes
tévéprogram hatására nagy-
mértékben emelkedhet a
könyv forgalma. A *Tévé*
Könyvesboltja, amely egyéb-
ként most *a valóságban is*
megnyílt, az ilyen könyvajánló
műsorok érdekes, sikeres típu-
sa. Hasznos tájékoztatást szo-
kott adni az *új könyvekről*
szóló jegyzet, s különösen fon-
tos az olyan interjú, mint a
Körkép első számában elhang-
zott beszélgetés *Gyurkó*
Lászlóval a Lenin-könyv meg-
jelenése alkalmából.

Könyv és képernyő kapcso-
latának számtalan formájával
találkoztunk már. A tévé
Nagyvilág-estjétől, a drámá-
kon, filmeken, ismeretterjesz-
tő programokon,

olvasásra inspiráló vetélkedőn

keresztül jó néhány műsor
késztet arra, hogy hozzáolvas-
sunk, utánaolvassunk. Esetleg
előtte is. Több előzetes aján-

kifejezési forma, egyezményes
jelrendszer az emberi szó és
a leírt betű. Érdekes, hogy jól-
lehet az írás annak idején ké-
pekből, rajzból absztrahálódott, évszázadokon át szinte
egyeduralkodó volt a vizuális
kifejezéssel szemben. Ez a
helyzet voltaképpen csak a
múlt század derekán változott
meg, amikor a képzőművé-
szet legújabb története meg-
kezdődött; hozzájárult aztán
ehhez a változáshoz, a vizuá-
lis jelzésrendszer, a képi ki-
fejezés térhódításához — aho-
gyan *Balázs* Béla fölismerte
— a film, majd legújabban a
televízió.

Sokan mégis csökönyösen
ragaszkodnak ahhoz, hogy a
kép vagy csak az első tekin-
tetre is fölismerhető valóságot
ábrázolja, vagy, ha már a
képzeletre is hat, a vélt való-
ság *illúzióját*. Érdekes, hogy
itt a legmerevebb és legmara-
dibb naturalizmus ölelkezik a
legelrugaszkodottabb illuzio-
nizmussal. Rendszerint ugyan-
azok, akik számon kérik, mer-

MDK.

Zala Tibor

Kiállitási hir

Neue Zeitung 1967 szept.1.

MDK.

Zala Tibor

Kiállitási kritika

Népszava 1967 szept.3.

MDK.

Zala Tibor

Kiállitási hir

Szocialista Müvészetért 1967 szept .

M.D.K

Zala Tibor
Grafikus

A Dürer Terembe rendezett
tárlatot

—: Kiállítások
Művészet, 1967 október - 48 lap.

Zala Tibor
Grafikus

M.D.Y

Plakátjai kicsinelhednek a
megszokottságból.

Lance Sándor: Sós László-Kemény Éva politikai plakátjai
Művészet, 1967. november - 27 lap.

MDK

Zala Tibor, grafikus

A Dürer Teremben nyílik meg tárlata november ben.

—: Gazdag ön a Képcsarnoknál 7.

Népszabadság Bp. 1967. okt. 6.

Zala Tibor

grafikákkal mé
kiállítását Veszprém

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR NEMZET

1967 NOV 16

Zala Tibor

Zala Tibor grafikusművész kiállítását szerdán este nyitották meg a Bajcsy-Zsilinszky úti Dürer-teremben.

1021

Nagyvarad 1967 IX. 3 7 old.

MKD

Zala Tibor, grafikus

Tárlata nyílik a

Dürer Teremben.

– : Kis híradó

2

ESTI HIRLAP, Bp., 1967. nov. 13.

Zala Tibor MDK

plakátok
Dinamic, 1947

Plakátkiállitás 1948

Az én lányom,

Moulin Rouge

Don Qijote

Mücsarnok Kamaraterem 1957 Zala Tibor kiáll.

MDK.

Zala Tibor

Kiállitási kritika

Magyar Nemzet 1967 szept.15.

MDK.

Zala Tibor

Kiállitási meghivó

Veszprémi E_yetem 1967 aug.11.

Zala Tibor

MDK

plakátok

Milliók a szigeten

Karnevál, 1956

Dorogi brikett, 1948

Tér és forma, 1948

Műcsarnok Kamaraterem 1957 Zala Tibor kiáll.

Zala Tibor MDK

plakátok
Cirkusz

Magyar külkereskedelem

Budavox Külkereskedelmi Vállalat 1957

Budavox, Külkereskedelmi Vállalat I-II.vázlat

Műcsarnok Kamaraterem 1957 Zala Tibor kiáll.

Zala Tibor MDK

plakátok

Durdilly 1956

öl, butit 1957

Ne részegeskedj

Mücsarnok Kamaraterem 1957 Zala Tibor kiáll.

Zala Tibor MDK

Tokaji 1956

MALÉV 1957

Don Qijote, 1957

Mezőgazdasági kiállitás 1956

Mücsarnok Kamaraterem 1957 Zala Tibor kiáll.

Zala Tibor MDK

plakátok

Békecsillag

Tiltakozz mig nem késő

Május 1. plakátvázlat

Műcsarnok Kamaraterem 1957. Zala Tibor kiáll.

Zala Tibor MDK

plakátok

Gyarmati civilizáció nyugati demokrácia, 1957

Liberté Egalité Fraternité 1957

Háborus uszitás emberiség elleni büntett,1948

Műcsarnok Kamaraterem 1957. Zala Tibor kiáll.

Zala Tibor

MEK

plakátok

Népszabadság 1957

Tiltsák bem 1956

Emberiség elleni büntett, 1957

Műcsarnok Kamaraterem 1957. Zala Tibor kiáll.

Zala Tibor MEK

plakátok

Esküszünk; 1957

1956 október

Indul a terv, 1957

Mücsarnok Kamaraterem 1957. Zala Tibor kiáll.

MDK

Zala Tibor, grafikus

szerepel a Műcsarnok
tárlatán:

Zsugán István: Képzőművészet —
ötmillióért 2

ESTI HIRLAP, Bp. 1967. júl. 8.

MDK

Zala Tibor, grafikus

Memento-sorozata értékes.

Tamás István: Tizennégy festő, szobrász és grafikus kiállítása Veszprémben 7.

Népszabadság, Bp. 1967. szep. 6.

MDK

Zala Tibor, grafikus

Kiállít.

—: Vesprémi tárlat 2

ESTI HIRLAP, Bp. 1967. szep. 6.

MDK

Zala Tibor, grafikus

Rézkarcokat, litografiákat állít ki.

— : Gyűjteménye Kiállítás Vesprémben 2

ESTI HIRLAP, Bp. 1967. aug. 12.

Zala Tiber grafikus M.D.K.

Részt vett a kiállitáson

"Mátra"

/f1/ Idegenforgalmi plakáttervek kiállitása

Magyar Nemzet 1964. május 1. 13.1.

MDK

Zala Tibor grafikus

† Munkácsy M.- díj II. f.- †

Kapta.

—: Ma délelőtt kiosztották az
1964-es művészeti díjakat 2.

ESTI HIRLAP, bp. 1964. ápr. 2.

Falkép

Zala Tibor falképe

Szabad Művészet 1949

III. évf. 1.12.34.o. Kiállítások.

falképek a Kommond-kiállításon

MDK.

Zala Tibor

Utalás a nagymarosi müvésztelepre

Szabad Föld 1965 máj.16.lap-

MDK

Zala Tibor

Nagy Tibor: Győzött a párosa munka az ifju épitészek és képzőmüvészek kiállitásán. KU 1952 ? nov. 5. 4 l.

Zala Tibor MDK

grafikus

"Nem"

Szántó Tibor: A III. magyar plakátművészeti kiállításról.
Műterem 1968 I. évf. 5. sz. 42-43.o.

Zala Tibor MDK

Plakát-kiállítása a műcsarnokban

Durdilly-plakátja
film-plakátjai /"Don Quijote"/"Moulin-Rouge"/
politikai plakátjai
"Plakát" /Gyarmati civilizáció.../ Repr.

M. B. : Zala Tibor
Müterem 1958 I. évf. 2. sz. 41. o.

Zala Tibor, grafikus

B dk

A kereskedelmi plakátok díját nyerte „Opera rúzs" c. plakátjával.

Repr.

Kamosi Ferenc: 1959 legjobb magyar plakátjai

Népszabadság. Bp. 1960. máj. 3.

8.L

R. D. K.

ZALA Tibor grafikus

A 30. velencei Biennale (1960) magyar kiállításának katalógus-ámlapja

Magyar Nemzet 1960. (XVI.) 109. sz. 9. l.

(d.) Derkovits-kiállítás Velencében

M.D.K

ZALA Tibor grafikus

Az 1959. évlegjobb plakátja díj kiosztásakor a kereskedelmi plakát kategóriában nyert díjat (Opera rúzs)

Magyar Nemzet 1960 (XVI.) 113. sz. 4. l.
Ankéton vitatták meg plakátmű-vészetünk helyzetét

Zala Tibor, [grafikus]

MDK

Köpeczi-Boócz István, Zala Tibor és Papp Gábor Berlinbe utaznak az ápr.28.-án megnyiló Magyar Plakátkiállitásra.

M : Magyar Plakátkiállitás ....

Esti Hirlap, II. évf, 95.sz. 1957.ápr.25.csü.
2.oldal

M. D. K.

Zala Tibor
festő

Plakátművész.

Dutka Mária: A gobelin és a grafika a ....
Magyar Nemzet, 1959. ápr. 10

4 l.

MDK

Zala Tibor

Pusztuljanak a gyilkosok, plakát

Békeplakát és 5 éves terv graf. kiáll. 1953.
Ernst Múz. szept. 3 l.

Zala Tibor

grafikusművész kiállítását
megnyitották a Dürer-teremben.
(XI. 15-én)

(Magyar Hírlap, 1967. XI. 16. 4. o.
Hanó.)

MDK

Zala Tibor

Kiállitási hir

Magyar Nemzet 1968 aug.25.

Zala Tibor

Kerepel a Tv. Balatom Nyár.
Táslaton a keithelyi múzeumban

Heitler László A Tv. Balatom
Nyár. Táslat

Jelenkor 1968 IX.n 811old.

Zala Tibor, grafikus

MDk

Kiállítása nyílik az Ernst Mú-
zeumban.

— : Kulturális hírek 7.

NÉPSZABADSÁG, Bp. '963. dec. 8.

Zala Tibor grafikus.
munkáczy szigas. Pedrát-
kiallitása nyilt Miskolcon
a Herman Ottó Muzeumban

Nap, jacik, 1964, 2 n., 11 o.

Zala Tibor grafikus

1953-ban végezte el a Képzőművészeti Főiskolát. Számos bel- és külföldi kiállításon szerepelt. Egyéni kiállítása volt 1957-ben és 1963-ban Bp-en. 1957-ben kapott munkácsy díjat. Többször elnyerte az év legjobb plakátja díjat.

Zala Tibor plakátkiállítása

Magyarország, 1964. 3. n., 20.

Zala Tibor

grafikai kiáruítás (plakát, szepre)

Nagyjaszk, 1964, 3 x., 20.

Zala Tibor grafikus. -2-

A miskolci Herman Ottó Muzeumban, lévő kiállításán Jo-nál több plakátja nekepel. pl: Tiltsák be; Friede der Welt; Lenin; Kápó; Kiátkozot, Párisi kalaná; Opera, Birsu.

Zala Tibor plakátkiállítása

Nap jainka 1964, 3 n, 2 o.

M.D.K

Zala Tibor

grafikus

Memento - sorozatával szereplt

a tailalon.

Ungyal Endre: A Zsennyei Művésztelep...

Művészet, 1967. augusztus - 42 lap

Zala Tibor MDK

Mementó I-II, szines litográfia

Mücsarnok 1965. X. Magy. Képzőm. Kiáll.

Zala Tibor

Csoportkiállításon szerepelt Veszprémben.

M.N. 1967. aug. 12.

Zala Tibor

Csoportkiállításon szerepelt Nemzetközben

Esti Hírlap 1967. aug. 12.

Zala Tibor

csoportkiállításon részvel Veszprémben.

Siófok Siófok 1967. aug. 11.

Zala Tibor

Csoportkiállításon szerepelt Velencében

Napló 1967. aug. 13.

Zala Tibor

Csoportkiállításon szerepelt Versprémben.

Napló 1967. aug. 8.

Zala Tibor

csoportkiállításon részvett Veszprémben.

Napló 1967. aug. 12.

MDK

Zala Tibor, grafikus

Rézkarcokat, litográfiákat
állított ki.

— : Tizennégy műve kiállítása
Veszprémben

12

Népszabadság Bp. 1967. aug. 12. [Vidéki]

Zala Tibor

"Város örömei" francia film plakátja /repr/

Kiss Pál: A plakát

Rajztanitás 1963VI. sz 24.1

M.D.K.

Lala Tibor
grafikus

Kiállításán bemutatta a „Nap és hold", a „Carmina profana", a „Memento Hiroshima" ciklusú műveit a többi között.

F.J.: Kiállításokról.
Élet és Irodalom, 1967. dec. 2 - 9 csp

MDK

Zala Tibor
grafikus

A Dürer Terembe mutatkozik be grafikai lapjait. Eddig megjelenő plakát-grafikával foglalkozott.

F. J.: Zala Tibor
Élet és Irodalom, 1967. dec. 2. - 9 lap.

MDK.

Zala Tibor

Kiállitási hir

Müvészet 1967 okt.p.47.

Zala Tibor

Budapest Fővárosi Tanácsa VB
és a Kiállítási Intézmények
megbízója Ont a KÍLENCEK
kiállításának ünnepélyes megnyi-
tására 1968 okt. 5-én hombatou
d. c. 11h – Megjelő bérelet mond
Horatos János a Fővi Tanács VB.
Elnökhelyettese, Műcsarnok Kőrösi

Zala Tibor

plakátja Leninről.

Oelmacher Anna: „Lenin a magyar képzőművészetben" (Kiállítás az esztergomi Balassi Bálint Múzeumban)

(Magyar Hírek, 1967. XI. 11. 4. o.

M.D.

"Zala Tibor festő"

"Carmina Burana"
(repro)

Múvészet, 1968 szeptember – 2 lap.

Zala Tibor

litografiája. (A M.N. Galériája)

Magyar Nemzet, 1967. XI. 19. 9. o.

Zala Tibor
grafikus

M.D.

Részt vett a tárlaton.

Kovács Gyula: IV. Balatoni Nyári Tárlat
Művészet, 1968. november – 45 lap.

Lala Tibor
grafikus

M.D.Y.

Művészi mondanivalójának
tolmácsolására gazdagon kesz-
nálja a színeket. Témái közt sok
az elvont, Szerepel munkám
az ornamentika.

Ujvári Béla Helenak
Művészet, 1968. október - 21 lap

M.D.K.

Lala Tibor
grafikus

Kiállításon bemutott műve a „Carmina burana" a „Carmina profana", a „Vaarslo", a „Busójárás".

Ujvári Béla: Stilenek
Művészet, 1968. október - 21 kep.

Zala Tibor

„Carmina profana" c. mina (eml)
nerepel a Kilencek

kiánitásán

ujvári: A „Kilencek" Veszprémben

Magyar / finnség 1968 XII. 13

MDK

Zala Tibor

az alábbi katalóg ust tervezte

Boldogfai Farkas Sándor gyüjt. kiáll.

Ernst Muz. 1968.

Zala Tibor

MDK

Busójárás, sz.rk.

Falusi menyecske, cink

4. Balatoni nyári tárlat. Keszthely, Balatoni Mus. 1968.

Zala Tibor

Grafikus

M.D.V

Kétszínnyomtatás „Memento III.", a szürke Memento IV." és „Viet-nam" című lapjai szerepelnek a tárlaton

Heitler László: 14 műszer kiállítása Veszprémben

Művészet, 1968. február - 37 lap.

Zala Tibor
grafikus

M.DK

Szines litografiái „Hirosima I., II." -t
ábrázolják.

Érvné Takács Margit: Tizennégy művész Vesprémben
Művészet, 1968. február – 36 lap.

Zala Tibor

Kolidaritási hónap /1962/

c. plakátja nagyon a politikai plakatok c. kiállításban a Nemzeti Galériában /szepkó/

Négyművelés 1965 X.n. 35 old.

Zala Tibor

1942. márc. 15. (repr.)

Szabad Művészet 1956. febr.

Illusztráció a VI. Magyar Képzőművészeti Kiállításon. Arodi Nóra.

M.D.K.

Zala Tibor grafikus

Rajz / gyermekfejek , május 1-i zászlóval /

repr.

Magyar Nemzet 1966. május 1. 1.1.

M.D.K.

“ala Tibor grafikus M.D.K.

M.D.K.

Műve a grazi Künstlerhausban rendezett reprezentatív kiállításon

Napló

Magyar Nemzet 1966. febr. 16. 4. l.

"als Tibor Gretikus M.D.X.

Zala Tibor

Szerepelt a III. miskolci biennálén.

Borsodi Szle 1965. 4.

Kocogh Ákos ciikke.

Z ala Tibor

M.D K.

Rajz / / haladó népek egysége

repr.

Magyar Nemzet 1966. nov. 6. 5.l.

Zala Tibor M.D.K.

Müve a kiállitáson

Oelmacher Anna: Magyar Plakát 66 Kiállitás a Mücsarnokban

Magyar Nemzet 1966. dec. 17. 4.1.

Zala Tibor

MDK

plakát:

Május. Szolidaritási hónap

Szolidaritás a függetlenségért...

M. képzőművészek a fasizmus ellen.

N.Gal. 1965.

MDK

Zala Tibor

Kiállitási kritika

Délmagyarország 1968 jan.26.

MK

Zala Tibor

Kiállitási kritika

Kisalföld 1968 jan.28.

MDK

Zala Tibor

Kiállitási kritika

Pestmegyei Hirlap 1968 jan.28.

MDK

Zala Tibor

Kiállitási kritika

Látóhatár 1968 2.p.168.

MDK

Zala Tibor

Kiállitási kritika

Magyar Nemzet 1968 jan.31.

Zala Tibor

Grafikai lapokkal merepel a „Dolporó emberek törött" c. kiállításon

Kovács Gyula: Dolporó emberek törött

Kortárs 1968 VI. 992 old.

MDK

Zala Tibor [grafikus]

kiállított az Ernst Múzeumban.

T. A.: Dolgozó emberek között 7

Népszabadság, Bp. 1968. jan. 26.

MDK.

Zala Tibor

Kiállitási kritika

Müvészet 1967 márc.p.38

MDK

Zala Tibor

Litográfia I., lit.

" II., "

3. Miskolci O. Grafikai Biennale,

Nemz. Színház 1965.

Zala Tibor, grafikus

MDK

Műveit a ferencvárosi pincetárlatok mutatja be

— : Hír

8

Népszabadság, Bp, 1968. febr. 9.

MDK

Zala Tibor

Memento I., Memento II., szinlit.

M. képzőművészek a fasizmus ellen.

N.Gal. 1965.

Zala Tibor grafikus.

Korábban fölep plakátokat készít.
Grafikáiból kiállítása nyílt a
Dürer teremben.
Memento; Vietnam; Tavasi; Tenger;
Béke; Busójárás, Varázsló (eml.)
Béke (repró)

Jasnádi Attila: Kiállítási jegyzetek

Kortárs 1968 IV. 666 old.

Zala Tibor

Válogatott plakátjainak gyűjteményes kiállítása Miskolcon.

Plakátkiállítás a Herman Ottó Múzeumban
Északmagyarország 1964. jan. 17. 4. l.

Zala Tibor

Munkácsy-díjas grafikus művei kiállítása a miskolci Herman Otto Múzeum termeiben 1964. jan. 19-től, 65 alkotásából.

Északmagyarország 1964. jan. 15. 3. l.

Zala Tibor grafikus

Szerepel a Veszprémi Vegyipari Egyetem „14 művész" c. kiállításán

Jasnádi Attila: Kiállítási jegyzetek

Kortárs 1967 X. 168 old.

Zala Tibor

algériai plakátja

Aradi Nóra: Gondolatok művészetéről
Magvető-almanach 1964/2. 258. l.

MDK

Zala Tibor, grafikus

Tárlata lesz a Mester utcában.
(Pincegaléria.)

– : Sok ezer érdeklődő nézte meg eddig a Ferenciek tere pincegaléria kiállításait 13.

Népszabadság, Bp., 1967. dec. 17.

M.D.K.

Zala Tibor
graphics

Részt vett a tárlaton.

Pogány Ö. Gábor: „Dolgozó emberek között"
Műnészet, 1968. május – 33 lap

M.D.K.

Zala Tibor, grafikus

„Pusztulás utan" c. metszetét közli a lap a hátsó borító belső egész oldalán, a hűcsarnok XI. Képrőművészeti Kiállításáról

BUDAPEST, 1968. VI. évf. 6. sz. old.

hátsó borítón belül

MDK

Zala Tibor, [ ]

Részt vett a képzőművészeti bemutatón.

— : Vietnámi est 2

EST! HIRLAP, Bp. 1968. máj. 29.

MDK

965. 5000. FNyV. 4. 3233.

Zala Tibor

Kiállitási kritika

Müvészet 1968 márc.p.42.

M.D.K.

Zala Tibor, grafikus

alkériai plakátjait említi:

Aradi Nóra: Daumier, Derkovits és utódaik

Bp. 1968. Magvető, 276. old.

MDK

Zala Tibor, grafikus

Kiállít.

– : Újkiállítás a ferencvárosi Pincetárlatban 12

Népszabadság, Bn. 1968, márc. 23.

MDK

Zala Tibor, grafikus

A ferencvárosi Pincetárlaton mutatnak be műveiből.

— : Hír 8.

ESTI HIRLAP Bp. 1963. febr. 8.

M.D.Ç

Zaka Tibor
Grafikus

A Dürer Terembenvendeett
tárlatot.

Kiállítások: 1967 november-december
Műveszeti 1967. december - 47 kap.

MDK

Zala Tibor, grafikus

Kiállít a miskolci grafikai biennálén.

Rózsa Gyula: Élen toporgás? 7

Népszabadság, Bp., 1967. dec. 14.

MOK

Zala Tibor

Lenin ábrázolásáról

Magyar Nemzet 1967 nov.11.

MDK

Zala Tibor

Memento III., szin.lit.

9. miskolci o. képzőm. kiáll. 1966.

MDK

Zala Tibor

Magyar plakát 66. 5. magyar plakát kiáll.
Milan. 1966. dec.

EA ..... ltsz. Gyűjtés h

MDK

Zala Tibor

Kiállitási hir

Népszabadság 1968 febr.9.

MDK

Zala Tibor

Kiállitási kritika

Müvészet 1968 febr.p.12.

MDK

Zala Tibor

Kiállitási hir

Népszabads g 1967 ddec.17.

MDK

Zala Tibor

Kiállitási hir

Népszabadság 1968 márc.23.

MAGYAR MADÁRTANI INTÉZET OTvH.
BUDAPEST, II., GARAS UTCA 14.
Telefon: 359—123

MDK

Zala Tibor

Kiállitási hir

Müvészet 1967 dec.p.47.

Zala Tibor

Roja Repr.

-"- -"-

Látóhatár 1969. 432; 567.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1966 MÁR 3

TÁRSADALMI SZEMLE

1021

Zala Tibor

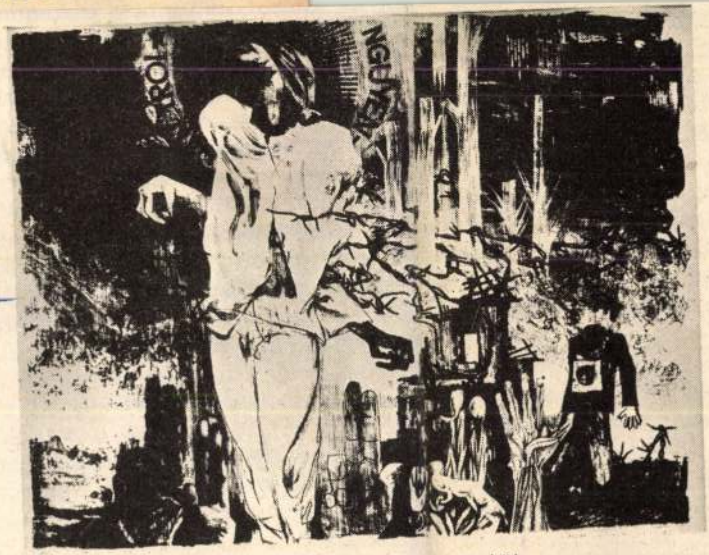

Zala Tibor: Élők és holtak esküje

mélyrehatóbb rendszabállyal enyhítettük.
csak most, a népgazdaság energiáit az ir
új, gazdaságirányítási rendszer bevezetés
után életbelépett a gazdaságirányítás ref
kodást ígér, és amely fordulópont lesz g
sának útján. A gazdálkodás tervszerűsé
tervezés az ötéves és hosszabb távlatok
a gazdálkodás pedig a kiutalásoknál, ut
hatásosabb közgazdasági, pénzügyi eszközök kiterjedtebb alkalmazására épül.

A gazdasági fejlődés célja hazánkban végső soron a tömegek életkörülményeinek maximális javítása — beleértve ebbe civilizációs és kulturális színvonalát is — közeli és távolabbi perspektívában egyaránt. Ennek alapfeltétele: a nemzeti jövedelem maximális növelése. A közeli és távolabbi perspektíva arányosságának követelményét elsősorban a nemzeti jövedelmen belüli fő elosztási arányok biztosíthatják, ezen belül is elsődlegesen a felhalmozás és a fogyasztás megfelelő viszonya. A lehetséges optimum keresése közben óhatatlanul eljutunk a termelési és foglalkoztatási szerkezet problémáihoz. Ez ma a gazdaságpolitikai mérlegelések és tanulmányok egyik fő témája — nem is érdemtelenül.

Még szintetizáltabb és szemléltetőbb módon közelíthetjük meg témánkat egy másik nézőpontból.

Minden gazdasági programnak két sarokpontja van: a gazdaság növekedése (az expanzió) és a gazdasági egyensúly. Ezek köré csoportosulnak a megoldás részproblémái. A tervgazdaság és a pénzügyi politika is e körül a két

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi S. u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Zala Tibor
Budapesti Rundschau
1961 DEC 22

1021

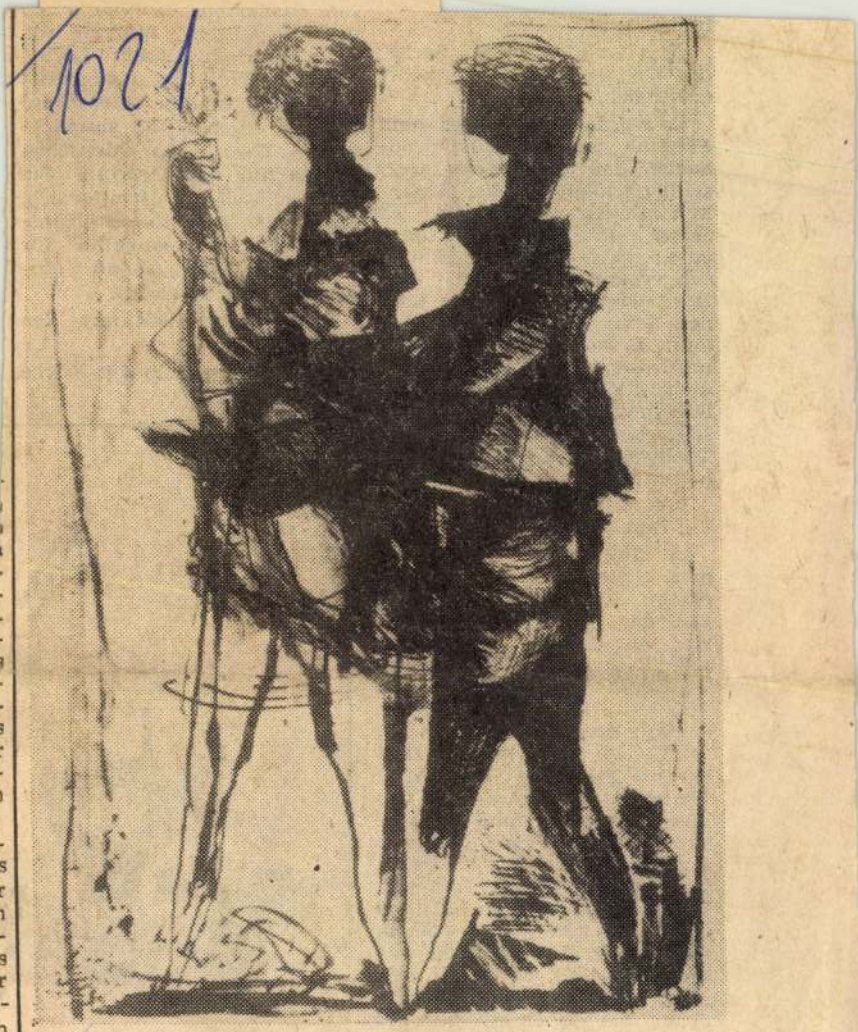

Tibor Zala: Frühling. Lythographie

Aufnahme: Kálmán Kónya

funkelnd und kühn.

„Das ist die größte S
die Welt schaffen ...", r
er bei sich.

Er wurde ganz Feue
Flamme, was für eine
Sache das sei. Sein
schlug schneller, seine
ken blitzten wie Funk
selbst wußte nicht, wi
er so gestanden hatte.
sah er einen Mann au
Dorf, wie er mit seine
nen Sohn von der Sta
kam. Es war ein aufge
und verspieltes kleines Kind,
nicht älter als fünf. Nur seine
Kleidung war die der Großen:
seine Stiefel, die Strümpfe, die
Tuchweste und die Mütze aus
Lammfell.

„So was haben wir auch!",
fiel ihm plötzlich ein.

Er ging in die Schlafkammer. Neben dem Spiegel fand er den kleinen Puppen-Jungen, der genauso angezogen war wie der kleine Muntere auf der Straße.

„Komm!", sagte er zu ihm.

Er trug ihn hinaus in die Werkstatt. Dort befreundeten sie sich eine Weile. Dann nahm er das Werkzeug hervor und machte sich daran, dem kleinen Puppen-Jungen eine Wiege zu tischlern. Aber nicht egal was für eine, sondern ein Meisterstück! Sie geriet auch schön, wohl wahr. Aber die Zeit war draufgegangen. Es wurde erst beim Lampenlicht fertig. Dann machte er ein weiches Lager darin zurecht und ernannte die Puppe zum Jesuskind. Sorgfältig legte er sie hinein. Statt auf Blumen

Er ging hinaus in die Küche

Magda

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307.

1968 ÁPR 4

MAGYAR NEMZET
Zalatiber

1021

Zala Tibor litográfiája

harcolt szovjet tis

radt és az egyik paras
elrejtette őket istállójá
németek két napig la
házban, a gazda azonb
adta ki a sebesült katonákat.
A harmadik éjszaka sikerült
visszaszökniük csapatukhoz és
amikor egy hét múlva a szov-
jetek újból visszafoglalták a
falut, keresték a gazdát, hogy
megköszönjék neki, amit ér-
tük tett.

— Én is ott voltam velük,
de a házban nem találtunk
senkit. *A németek teljesen ki-
ürítették a falut.* Most már
sajnálom, hogy abban az idő-
ben nem írtam fel neveket,
utcákat, falvakat.

Volgográdban Morozov ve-
zérőrnagy ezt a magyarországi
emlékét idézte fel:

— Csapattestünk Arad,
Karcag, Szolnok irányába tört
előre. *Tiszabőnél* keltünk át
a folyón, ahol nagy harcko-
csicsatát vívtunk a németek-
kel. Itt vetették be először
új típusú harckocsijukat, a
Királytigrist. Tiszabő lakossá-
gával jó egyetértésben éltünk,
segítettük egymást. Úgy hal-
lottam, elesett harcosaink em-
lékére a falu lakói emlékmű-
vet is állítottak.

Kantamirovkában Guszárov
alezredes elevenítette fel né-
hány magyarországi emlékét.
Akkor még hadnagy volt
és a németektől zsákmányolt
ágyúkkal felszerelt alakulat-
nak volt a parancsnoka. Ezért
a hadosztályban »bosszú üte-
ge« elnevezést viselték.

— *Budán*, 1945 februárjá-
ban azt a parancsot kaptam,
hogy helyezzük át állásainkat
a *Farkasréti* temető környé-
kéről a *Szabadság-hegy* lábá-
hoz. A bekerített fasiszták ki-
törési kísérletének megakadá-
lyozása volt a cél. Az útvo-
nalat térképen kaptam meg.
A romos utcákban eltéved-
tünk. Két magyar férfi segít-
ségével egy rövidebb, *sokkal
védettebb útvonalon jutottunk
el a megadott pontra.* Ha-
sonló feladatot kapott az
egyik géppuskás századunk.
Ők azon az útvonalon men-
tek, amelyen nekünk is kel-
lett volna. A várból nehéz-
fegyverekkel tüzet nyitottak
rájuk, több katonánk odave-
szett...

tények megítélésekor is már
tapasztaltunk, mert gondola-
tokat, érzéseket váltott ki be-
lőlünk: a múzeumot bemutató
ezredes a fehér zászló előtt
általában a fasisztákat emle-
gette, a fénykép előtt pedig
a *magyarokat*.

Kecrű Ernő

Ty

A sebesült katona a moszkvai

Moszkva, 1968. A megbízás:
kedves-különös. A moszkvai
rádió magyar adásának min-
den munkatársa megkér, Bu-
dapestre hazatérve keressem
meg a hivatalosan Magyaror-
szágon tartózkodó osztályvezе-
tőjüket, Jurij Goncsarukot,
»akinek holnap lesz a szüle-
tésnapja«, gratuláljak, kíván-
jak a nevükben további jó
egészséget, boldogságot, s
igyak vele — helyettük is —
egy-két pohár vodkát; a vod-
kát mellékelik.

A magyar vámszabályok ér-
telmében »szeszes italt az or-
szágba behozni tilos«, a vám-
cédula megfelelő rovatába
ezt írtam: »Az áru neme:
Születésnapi köszöntő. Meny-
nyiség: fél liter.«

*

Jurij Goncsaruk budapesti
szállodai szobájában két is-
meretlen férfi. Az egyik szem-
üveges, a másik igen testes.
Előttük borosüveg; már a
születésnapot ünneplik. A tes-
tes férfi feltűnően jól beszél
magyarul.

— Ez nem csoda, én ma-
gyar vagyok, Onódy László, a
Komárom megyei Szikvíz- és
Szeszfőzde Vállalat igazgató-
ja. Jurijt pedig, vagy ahogy
mi neveztük, Gyurit, illetve,
ahogy ő mondta, »Tyurit«, 23
éve ismerem. 1944 októberétől
fél évig nálunk lakott Békés-
csabán, anyám ápolta, fiatal
katona volt — sebesült.

Előveszem a jegyzetfüzetet.

— Nem, most nem adunk
interjút. Majd máskor. Most
születésnapot ünnepelünk.

Öntünk a moszkvai vodká-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

MAGYAR HÍRLAP
Budapest

1021 1959 NOV 7

Zala Tibor rajza

Zala Tibor

A vietnami helyzet fejlődése meggyőzően tanúsítja, hogy *a vietnami probléma igazságos megoldásához csupán egy dolog szükséges: az amerikai csapatokat vonják ki Vietnamból és szüntessék meg a vietnami nép belügyeibe való beavatkozást. Sajnos, az Egyesült Államok elnökének november 3-i beszéde azt mutatta, hogy az Egyesült Államok vezető köreiben még nem kerekedett felül a józan álláspont.*

A szocialista államokról

Podgornij ezután így folytatta beszédét: — A szocializmus eszméihez való hűség, a testvéri kölcsönös segítés, az elvtársi együttműködés a bonyolult politikai és gazdasági feladatok megoldásában — íme *ez az a tartós alap, amelyen sikeresen fejlődnek a Szovjetunió és Csehszlovákia kapcsolatai.* Nagyra értékeljük a csehszlovák párt- és állami delegációjának a Szovjetunióban tett látogatása eredményeit és a szovjet—csehszlovák közös nyilatkozatot. Ez bizonyítéka az egész szocialista közösség egysége további szilárdításának.

— Nagy jelentőséget tulajdonítunk — folytatta — a Kínai Népköztársasághoz fűződő viszonyunknak. A KNK megalakulásának 20. évfordulójáról nemrégiben megemlékeztünk. A kínai nép a forradalom győzelmét követő néhány esztendőben *a Szovjetunió és más szocialista országok segítségére támaszkodva,* nem kis sikereket ért el országa átalakításában. Sajnos, az utóbbi években a Kínai Népköztársaságnak a Szovjetunióhoz és más szocialista országokhoz fűződő kap-

nek a gyakorlati előkészítéséhez és Helsinkiben tartsák meg. *Finnország zetői készek továbbra is tevékenyen h zájárulni az európai biztonsági rends létrehozásával kapcsolatos kérdések m oldásához.* Most *megérettek a feltételek összeurópai találkozó megtartására.* szocialista országok külügyminiszte Prágában kormányaik nevében konkr javaslatokat tettek az összeurópai értekez let napirendjére, időpontjára és színhe lyére vonatkozólag. Magától értetődik hogy készek vagyunk megvitatni bármi lyen más javaslatot is, amelyet más álla mok terjesztenének elő.

— Tudjuk, hogy az európai biztonság tartós rendszere létrehozásának útjában *sok nehézség áll,* sok bonyolult problémát kell megoldani. Ebben a kérdésben akkor lehet sikert elérni, ha *minden állam őszintén törekszik az európai béke megszilárdítására, elismeri azoknak a változásoknak a visszafordíthatatlanságát, amelyek az európai kontinensen a hitleri Németország szétzúzásának eredményeképpen következtek be.*

— A Szovjetunió állhatatosan és türelmesen dolgozik, hogy *együttműködést építsen ki a különböző társadalmi rendszerű államok között, a békés egymás mellett élés elvei alapján.* Együttműködés alakult ki *a Szovjetunió és egy sor nyugat-európai ország között,* közeledtek egymáshoz a nézőpontok számos fontos nemzetközi problémával, így az európai biztonság megőrzését érintő kérdésekkel kapcsolatban. Nagy jelentősége van *a szovjet—francia viszony* fejlődésének. Országaink együttműködése számos kérdés megoldásában már hagyományossá vált.

tok moszkvai nemzetközi tanácskozásának ez évi felhívását.

— Mélységesen egyetértünk a tanácskozáson elfogadott okmányokkal, amelyeknek kialakításában magunk is tevéke-

A szocializmus és

— *A szocializmus útja és a béke útja közös.* Ezen az úton haladunk, ezért küzdünk. Mélységesen egyetértünk az európai béke és biztonság kérdésében kibocsátott budapesti felhívással. Érdemes dolgozni és harcolni a felhívás alapvető mondanivalójáért: *„Európa váljék az egyenjogú nemzetek gyümölcsöző együttműködésének kontinensévé, az egész világ stabilitásának, békéjének és kölcsönös megértésének tényezőjévé."*

— A történelem útjai nem véletlen utak, a fejlődés visszavonhatatlan és áttör minden nehézségen és akadályon. A Nagy Októberi Szocialista Forradalom nagy tette és szelleme ma is megvilágít-

Zala Tibor

1021

NYÁR A VILÁG VÉGÉN

(15. old.)

THURY ZSUZSÁNÁL

(16. old.)

Zala Tibor litográfiája

ÁRA 2.50 Ft

Sarkantyú Mihály: Portré

...ÁSOK AZ ÉLET ÉS IRODALOM CIKKEIHEZ

„A prágai Vencel tér felső végén ...ló Nemzeti Múzeum impozáns ke...étében nem Szent György szobra, ...anem Csehország védszentjének, ...zent Vencelnek több alakkal kö...ülvett lovasszobra áll. Ez a leghí...esebb szobra Prágának s róla, a ...irályról nevezik az alatta zsibongó ...ret Vencel térnek. A Kolozsvári ...estvérek ennél sokkal kisebb ala...ú lovasszobra — a sárkányölő ...zent György — viszont fönn lát...ató a prágai Várban, a palota má...odik udvarán. Sajnos, már ez sem ...z eredeti alkotás, mert az eredeti ...háborúban megsérült s újra kel...ett önteni."

Ebrendelet

Pető Gábor Pál a két héttel ko...ábban megjelent *Kutyagumi* című ...losszához fűz megjegyzéseket s a ...öbbi között így ír:

„Nyitott kapukat dönget az Élet s Irodalom *Kutyagumi* című gloszszájának szerzője, amikor azt kí...ánja, hogy tiltsák ki a kutyákat ...fővárosi gyermekjátszóterekről. A ...saknem két esztendeje érvényes ...ővárosi »ebrendelet« erről egyér...elműen intézkedik.

... Gyakorlatilag mindenünnen ...itiltja a kutyákat az említett ren...delet; ahonnan pedig nem tiltja ki ...derék és többségükben békés ál...atokat, ott rabláncra fűzi őket. Az ...említett »ebrendelet« (sokak, s nem ...túlzók szerint: *»ebellenes* ren...elet«) ugyanis előírja, hogy a ku...yákat pórázon kell vezetni: a há...ak körfolyosóin (»gang«), lépcső...ázában, kapualjában, az utcákon, ...reken — és ha ebbe nem férne bele minden, erre az esetre gondosan megtoldja a fölsorolást egy »stb.«-vel. További »elmés« trükkje a rendeletnek, hogy minden be nem kerített, bármilyen elhanyagolt (akár szemétlerakodónak használt) területet közterületnek minősít, ahol a kutyákat ugyancsak pórázon kell tartani.

Mindezt egyezer forint pénzbüntetés terhe mellett.

Ez az intézkedés oly szigorú, hogy már-már állatkínzásnak tekinthetjük, és azt a következtetést sugallja, mintha az volna a célja, hogy miközben *elvileg* engedélyezi a kutyatartást a fővárosban, *gyakorlatilag* lehetetlenné tegye. (»A befizetett ebadó fejében — mondogatják keserűen a kutyások — a fővárostól tilalmat kapunk, mást nem.«)

Nem volna akkor — ha nem is jobb, de legalább őszintébb — kimondani, hogy *kutyát pedig Budapesten nem szabad tartani?"*

Unicornis

Dr. Kerényi Károlyné a múlt héten már szóba hozott Ferenczy Béni festménnyel kapcsolatban egyebek között ezt írja:

„Szerb Antalné felháborodott cikke a kecskének minősített egyszarvú miatt engem is szíven talált, minthogy ezzel a csodaállattal gyakran találkoztam, és nagyon szeretem őt. Mitológiájáról csak ennyit: már Arisztotelész és Plinius is emlegetik az ókorban, sőt, ősi sziklarajzokon is előfordul, de mint csillagkép is szerepel az égbolton. A középkorban a szűziesség és hűség jelképe, de valójában a mítoszok világába tartozik, hosszú, egyenes szarvú, leginkább lóhoz hasonló állat, bár szakálla van, és a lába is bozontos.

Ma Párizsból kaptam levelet, és mit látok a borítékon? Az új címeres bélyegek között Saint-Lo címerében három aranyliliom alatt piros mezőben ott ágaskodik hatalmas sörénnyel és dús farkával egy kecses ezüst unicornis, vagyis a mítikus egyszarvú. Valószínűleg Ferenczy Bénit is a francia licorne ihlette művének megalkotásában."

Az időjárásjelentés hanglejtése

Mint a százezer magyar önkéntes nyelvész egyike (keveset mondtam?) figyelemmel és egyetértéssel szoktam olvasni az ÉS-ben *Soltész Katalin* színes, elgondolkodtató glosszáit. De legutóbbi írásában fennakadtam valamin. Bírálja azt a hanglejtést, ahogy a rádióban az időjárásjelentést szokták közölni. Szerinte az ilyen mondatokban: felhőátvonulások zivatar nélkül — nem a zivatarra kellene nyomatékot tenni, hanem a *nélkül*-re, mert az a fontos.

A rádió, televízió bemondóinak beszédét, hanglejtését sokszor és alaposan kellene vitatni, bírálni. Milliók tanulnak tőlük — öntudatlanul is — helyes ejtést. Vagy hibásat. Érdemes volna ankétot rendezni, nyelvtudósok részvételével, akár csak egyetlen Esti Krónika szövegmondásának elemzésére.

De mielőtt ilyen ankét összeül, szeretnék gyorsan igazat adni a bemondóknak ebben az egy dologban. Nehogy holnaptól már így mondják: — megfogadva a bírálatot — zivatar *nél*kül.

A *nélkül* — és minden más névutó — a magyar hanglejtésben szorosan odasimul az előtte álló névszóhoz. Akárcsak a ragok, amelyek névutókból rövidültek a szóhoz tapadó elemekké.

Megeshetik persze, hogy a ragra is külön nyomaték esik: A kályhá*ba* tedd, ne a kályhá*ra*. De az időjárásjelentésben nincs ilyen különleges helyzet.

Nem a *nélkül* a fontos az idézett tipikus időjárásjelentésben, hanem együtt a *zivatar nélkül*.

Vajon ezt a népi találóskérdést hogy mondjuk helyesen: „Egy fa felnőtt ága nélkül, madár szállt rá szárnya nélkül, mind megette szája nélkül"? Nem hiszem, hogy a *nélkül* bárhol is nyomatékot kaphat itt.

Az teszi ezt a dolgot még kényesebbé, hogy a *nélkül* a mondat végén van. Megesik, hogy egy különálló fontos szó a mondat végén külön nyomatékot kap. Akár egyszótagos szó is. De a mondat végének minden külön megnyomása, elnyújtása, felcsapása általában hibának számít. Pedig gyakori hiba.

Molnár Ferenc nem restellt egyszer hegedűt ragadni, s eljátszani társaságban, hogy két pesti hölgy — megpillantva őt az utcán — hogy énekli ki:

— Te, ugye, ez a Molnár Fereenc?

— De hiszen én őt *ismereem*!

Régen — húsz-harminc évvel ezelőtt — az időjárásjelentést is ilyesféleképpen mondták a rádióban, mondatszakaszonként felcsapott hanglejtéssel, szinte kantillálva. Hiba volna, ha most erre térnénk vissza, hacsak a *nélkül* nyomatékosításával is.

Vargha Balázs

Hungaroton

Művészlemez-újdonságok

M. MUSSZORGSZKIJ
Egy kiállítás képei

LISZT FERENC
Vallée d'Obermann
Mephisto Walzer No. 1
Pertis Péter — zongora
Mono LPX 11430
Sztereo SLPX
Ára: 60,— Ft

ÁGAY KAROLA ÉNEKEL
Részletek Mozart, Erkel, R. Strauss, Verdi, Rossini és Donizetti operákból.
Mono LPX
Sztereo SLPX 11432
Ára 60,— Ft

A HANGLEMEZKLUB tagjai művészlemez-újdonságainkat is 9,— Ft-ért vásárolhatják meg.

SZIKLÁK. Regény. (Európa)
VASZILISZ VASZILIKOSZ: ANGYALKÉPZŐ. Kisregé...

KISPÉTER ANDRÁS: GÁRDONYI GÉZA. (Gondolat. Nagy Magyar Írók)
LENGYEL DÉNES: JÓKAI MÓR. (Gondolat. Nagy Magyar Írók)
NÁDOR TAMÁS: GIACOMO PUCCINI életének krónikája. (Zeneműkiadó. Napról napra...)
A SZOCIALISTA REALIZMUS. 1—2. kötet. A bevezető tanulmányt írta és a szemelvényeket válogatta Köpeczi Béla. (Gondolat. Izmusok sorozat)

Filmbemutatók

A DÉL CSILLAGA. Verne regényének színes, szélesvásznú francia—angol filmváltozata. Bemutató: Augusztus 6-án.
MÉRNÖK VESZÉLYES KÜLDETÉSBEN. Magyarul beszélő, szélesvásznú szovjet film. Bemutató: augusztus 6-án.
ECCE HOMO, HOMOLKA. Magyarul beszélő csehszlovák filmszatíra. Bemutató: augusztus 6-án.

Hangversenyek

A MAGYAR ÁLLAMI HANGVERSENYZENEKAR hangversenye, augusztus 1-én, a vácrátóti botanikus-kertben. Vezényel: Ferencsik János.
KÁRPÁTI JÓZSEF orgonaestje, augusztus 2-án, a főti műemlék templomban. Közreműködik: Barlay Zsuzsa.
A MAGYAR ÁLLAMI HANGVERSENYZENEKAR estje, augusztus 3-án, a Károlyi Kertben. Vezényel: Roberto Benzi.
JEAN VALACH orgonaestje, augusztus 4-én és 5-én, a tihanyi Apátsági templomban.
A MAGYAR ÁLLAMI HANGVERSENYZENEKAR hangversenye, augusztus 5-én, a Károlyi Kertben.
HORST GEHAN orgonaestje, augusztus 5-én, a szegedi Dómban.
BARÓTI ISTVÁN orgonaestje, augusztus 7-én, a köröshegyi műemlék templomban. Közreműködik: a Magyar Rádió Leánykara. Vezényel: Botka Valéria, Csányi László és Gregor József.

Kiállítás

KEPES ÁGNES kerámikusművész kiállítása a Fényes Adolf teremben. Megnyitó: augusztus 7-én.

1021

Zala Tibor: Május 1.

Lázár Ervin
(szépprózа)
Lengyel Péter
(interjú)
Máriássy Judit
(információ)
Mezei András
(vers)
Molnár Zoltán
(publicisztika)
Nagy László
(képszerkesztő)
Pintér Tamás
(nyomdai szerkesztő)
Varga Domokos
(riport)

SZERKESZTŐSÉG:
Budapest, V., Alpári Gyula u. 22.
Telefon:
111–424
310–920
314–164
111–087
113–221

Kiadja:
LAPKIADÓ VÁLLALAT
Budapest, VII., Lenin krt. 9/11.
Tel.: 221—285

Felelős kiadó:
SALA SÁNDOR

Nyomja:
SZIKRA LAPNYOMDA

Terjeszti a Magyar Posta

Előfizethető:
bármely postahivatalnál,
a kézbesítőknél
a Posta hírlapüzleteiben
és a Posta
Központi Hírlap Irodánál
(Bp., V., József nádor tér 1.)
Külföldiek részére előfizethető:
Kultúra Könyv- és Hírlap
Külkereskedelmi Vállalat
Budapest, 62. P. O. B. 149

ELŐFIZETÉSI DÍJ:
1 hónapra: 10 forint
negyedévre: 30 forint
félévre: 60 forint
egész évre: 120 forint

KÉZIRATOKAT ÉS RAJZOKAT
NEM ŐRZÜNK MEG
ÉS NEM KÜLDÜNK VISSZA

INDEX: 25 244

grafikus és *dr. Dömötör János* művészettörténész, *Simándy József* operaénekes, *Kroó György* zenekritikus, *Kerekes János* és *Vass Lajos* zeneszerző. A társadalom- és természettudományi ismeretterjesztésben végzett munkájáért kitüntették *dr. Marx György* fizikust, *dr. Öveges József* nyugalmazott egyetemi tanárt és *Popper Imrét*, a munkavédelmi és ismeretterjesztő rövidfilmek rendezőjét.

HOZZÁSZÓLÁS AZ ÉLET ÉS IRODALOM CIKKEIHEZ

A népdal él

Most, ahogy olvasom az És-ben Széll Jenő szép összefoglalóját a *Röpülj páva* befejezése alkalmából, jóleső érzésekkel gondolok vissza a népzene körüli vitákra. Lám, az élet megint rácáfolt az elméletre; ha nem tanul belőle, meddővé és feleslegessé válik.

Sajtónkban, közgondolkodásunkban gyakori a különböző hagyományok és értékek eltemetése, mintegy divatból, a „modernség" ürügyén. Minden újságcikk és reklám állandóan *modernségről, korszerűségről* beszél, soha nem éltek vissza talán így fogalommal. Tizenhetedik századi hajviseletet és századfordulói szecessziót tartunk korszerűnek; mikor mi a divat. Holott rég kiderült: az altamirai barlangrajzok, az egyiptomi szobrok és a népművészeti alkotások a legmodernebbek, belőlük táplálkozik mai művészetünk. Én a modernségbe nemcsak a divatost, hanem a célszerűt is beleértem. Az egyszerűség, tömörség, világosság nem hiányozhatik a korszerűség fogalmából.

Az ember világszerte keresi az egyszerűt, a népit, a hagyományost. Az is, aki petróleumlámpákkal és ódon gyertyatartókkal díszíti lakását, s a tehetősebb, aki nádtetős vidéki házába menekül a város zajából. De még nemesebb módon teszi ezt, aki népművészeti tárgyakat gyűjt. Ezekről éppen úgy cikkeztek, mint a népzenéről, egy rég letűnt múlt múzeumba illő ereklyéinek minősítvén a szőtteseket és faragványokat. Holott *divatba jöttek*, éppen a legjobb ízlésű emberek jóvoltából. Mert szépek s merő ellentétei minden giccsesnek, vásárinak, hivalkodónak.

Valahogy így vagyunk a népzenével is, vagy még igyebbül — a szellemi néprajz, a folklór több a tárgyi világ emlékeinél. Népviselet és háziszőttesek nélkül még el tudom képzelni az életet, népdal nélkül már nehezen. Élek is vele, amióta az eszemet tudom, önkéntelen dudolásaimban éppúgy, mint jókedvű dalolásokban s feledtető furulyaszóban. Egyidőben azt hittem, csak én vagyok ilyen elmaradott.

Nemrég Bukarestben jártam. Az ottani magyar fiatalok, akiknek körében küldöttségünk felolvasott, hetente összegyűlnek, s a viták, előadások és beszélgetések mellett rendszeresen énekelnek népdalokat. Beat-zenét is művelnek. De a népzene számukra valami egészen más, összehasonlíthatatlanul több.

Az a magyar népi ízlésvilág, amely egyfelől többezer éves dallamokat őriz, fejleszt, variál, másfelől —nem kevésbé csodálatos módon — jövevénydallamokat alakít biztonsággal ehhez az ízléshez. Éppen ezért — minden művészi értéken túl — ezek a dalok adják a legigazabb magyarság-élményt is, mert póz nélkül, természetesen adják.

S ha már túljutottunk a nagyon jól sikerült *Röpülj páva*-esteken, kérdések is merülnek föl a további tennivalók tekintetében.

1. A sikerrel lezárt ünnepi alkalmakon túl nem kellene-e a tévének mindennapos gyakorlatává tennie a népzene művelését, amelytől eddig — érthetetlen módon — meglehetősen idegenkedett.

2. A *Röpülj páva* legkiválóbb szereplőit nem volna-e jó rendszeresen szerepeltetnünk, s belőlük új népdalénekeseket képeznünk, örökítő tanár kérdésére a ritka és különös-szép ékítményekkel énekelt dalt *nagyanyjától tanult*nak mondta. Tehát még annyira sem halt meg a népdal, hogy *csak* kottából kelljen feltámasztani!

münkben is, hogy Béres Ferenc örö utánpótlás?

3. Nem volna-e a népzene győztes *magyar nóta* — zömét?

S általában: a t sora, de kivált a r *nóták, Népdalok* mű műsorai hely hozzájárulhatna a zásához s egyben séhez, hogysem velje a zűrzavart gyítésével. Mert érintkezésük, e ocsú a búzától, egymástól. S a szüksége a nála lanul értéktelene mankóira.

4. Tekintettel gére és népsze Halmos Béla sik re — nem volna csokor népdal való nagy példá tetése?

Csak néhány nyilván lehetne miképp sem vo várakozásban te *pülj páva* követ séig, s addig is a régiben. A tar a tapasztalatoka gős és elsőrendű

Válasz aggályokra

Eörsi István múlt heti ÉS-ben közölt írására szeretnék válaszolni. Kezdeném azzal, hogy a vers számomra zene. Ritmus és dallam. Szavak hullámzása. Gondolatok dinamikus sűrítése. Értelemre ható érzelmi megnyilvánulás. Néha játék nyelvünk zenéjével. És sok minden egyéb, hadd ne fogyasszam a papírt.

Kétkedő, önmagával vívódó, egy-

cseit kínálja", h sérletbe kezd: le olvasóra tett ha

Azt állítja Eö ciklust. Majd szöveget". Még hogy *utólag* írta *először* verseket kül; később szeg nyomába. Ezt fo kísérletnek.

Szerény vélem

Zala Tibor

"Május 1." c. képének repr.-ját bemutatja a lap cimlapján.

Élet és Irodalom, Bp. 197o. május 2.
XIV. évf. 18. sz. cimlap

TÁRSADALMI SZEMLE

VILÁG
PROLETÁRJAI,
EGYESÜLJETEK!

A MAGYAR SZOCIALISTA MUNKÁSPÁRT ELMÉLETI ÉS POLITIKAI FOLYÓIRATA

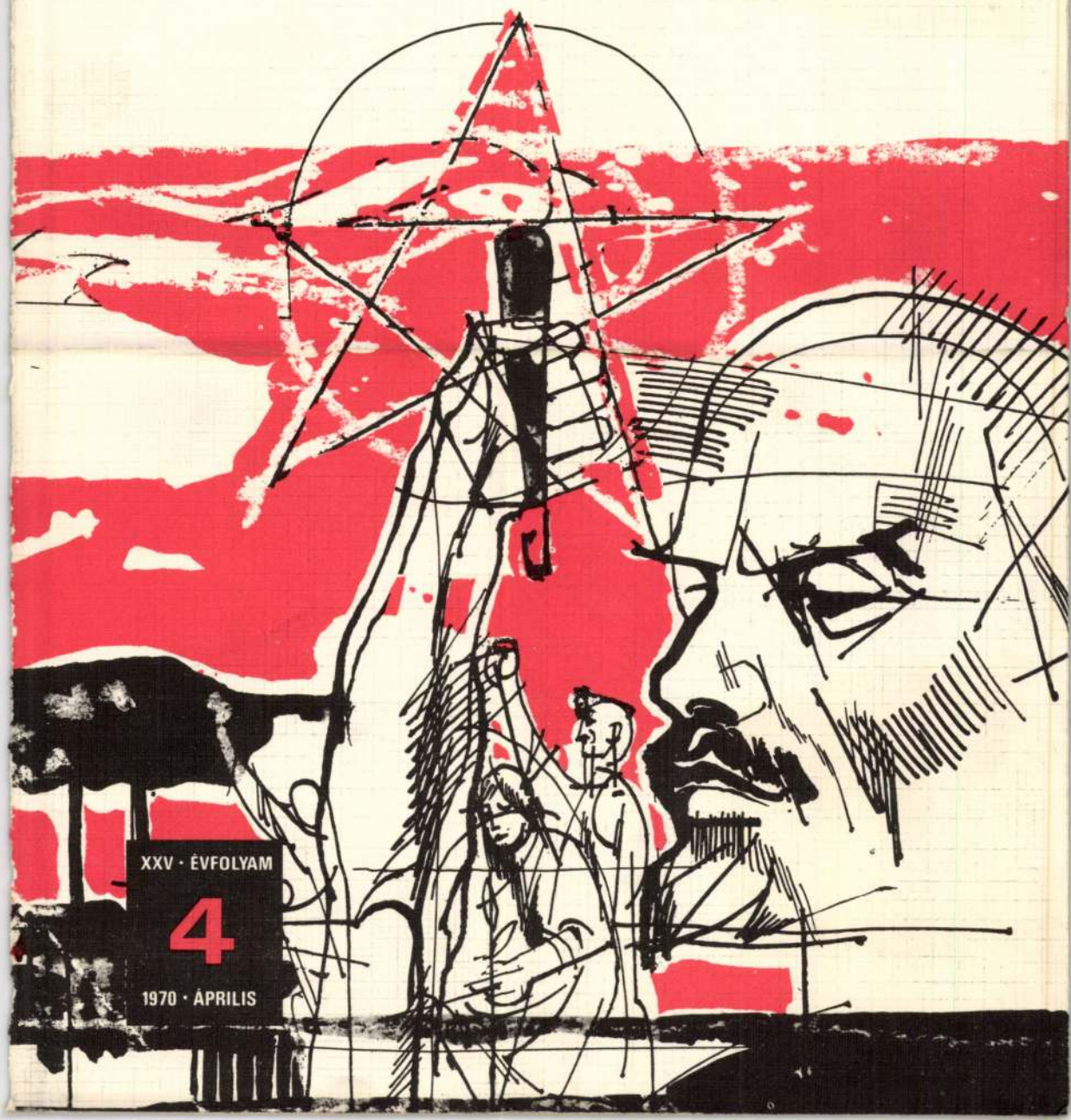

XXV · ÉVFOLYAM
4
1970 · ÁPRILIS

1021

Zala Tibor: Lenin

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

DÉLMAGYARORSZÁG

1969 ÁPR 4

1021

Zala Tibor

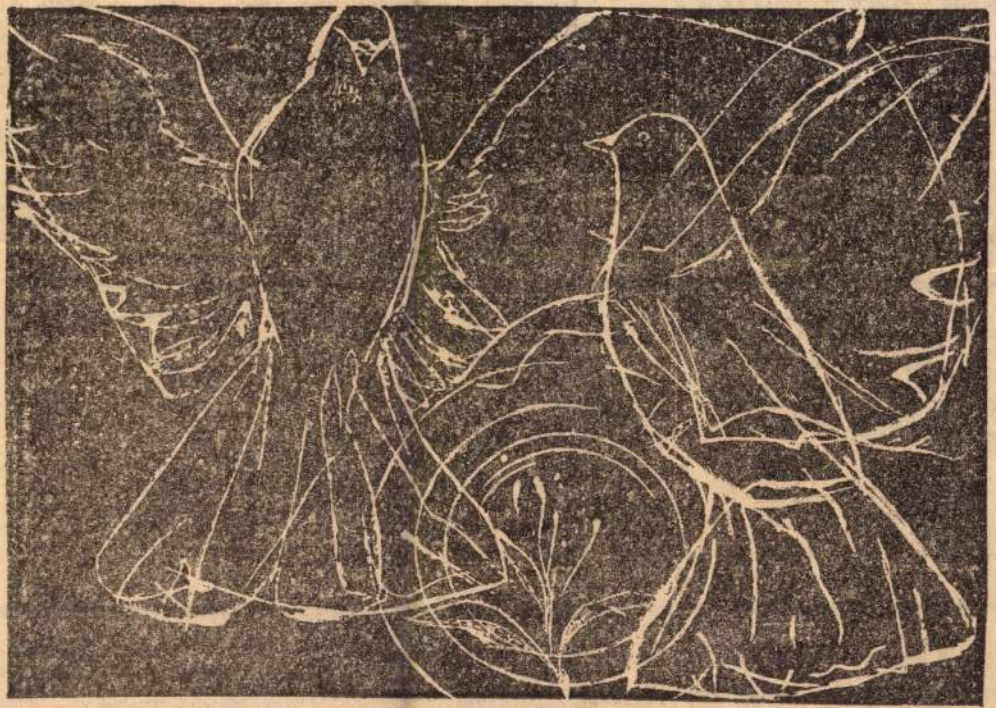

ZALA TIBOR - BÉKE

műsorszámok

O: 4.26 Rákóczi-induló. — 4.30—4.33 Hí-
. — 4.33—7.58 Hajnaltól reggelig: Zenés
4.45 Falurádió. — 5.00—5.05 Hírek, idő-
0—5.40 Reggeli krónika I. — 6.00—6.05
és. — 6.30—6.33 Hírek, időjárásjelentés.
krónika II. — 7.30 Új könyvek. — 8.00—
elentés. — 8.05 Műsorismertetés. A bu-
vidéki színházak műsora. — 10.00—10.05
nle. Időjárásjelentés. — 12.00—12.20 Déli
nika. Nemzetközi lapszemle. Időjárás-
10 Hírek, időjárásjelentés. — 16.00—16.05
i. — 17.00—17.05 Hírek, időjárásjelentés.
krónika. — 21.00—21.03 Hírek, időjárás-
0 Hírek, időjárásjelentés. — 22.20 Sport-
hírek. — 24.00—0.10 Hírek, időjár
0.55—1.00 Hírek, időjárásjelentés.

PETOFI RADIO: 4.25—7.58 Az
sorával. — Közben: 6.20—6.30 T
hullámhosszon. — 6.30—6.33 Hírel
7.15 Reggeli krónika II. — 8.00—
— 9.54 Idegen nyelvű vízjelzőszolgálat. — 11.00—11.03 Hírek, időjárásjelentés. — 13.00—13.05 Hírek, időjárásjelentés. — 13.47 Vízállásjelentés. — 14.30—14.35 Hírek, időjárásjelentés. — 15.30—15.33 Hírek, időjárásjelentés. — 16.30—16.33 Hírek, időjárásjelentés. — 17.30—17.33 Hírek, időjárásjelentés. — 18.00—18.10 Hírek, időjárásjelentés. — 19.54 Jó éjszakát, gyerekek! — 20.00—20.25 Esti krónika II. (A Kossuth Rádió 19.00 órai adásának ismétlése.) — 20.20 Sporthíradó. — 23.00—23.10 Hírek, időjárásjelentés. — 24.00—0.10 Hírek, időjárásjelentés.

A MOSZKVAI RADIO magyar nyelvű adásainak időpontja magyar idő szerint: Idő: 18.00—18.30, hullámhossz: 19; 25; 209,8. Idő: 21.30—22.00. hullámhossz: 25; 41; 209,8.

21.00 Népi zenekarok műsorából
21.30 Rákok a szigeten. Alekszej Dnyeprov fantasztikus elbeszélése rádióra
22.00 Kórusok, hangszerszólók
22.25 A hét előadóművésze: Walter Gieseking. (Ism.)
23.10 Könnyűzene

MAGYAR TELEVÍZIÓ

9.55 Szovjet cirkuszfilm
11.00 A V[illegible]usz urai. II. rész
16.38 Hat riport
16.50 Irodalom — mindenkinek
17.25 Hírnév nélkül. Riportműsor
17.45 Kedves verseim. Berek Katalin műsora (Ism.)
18.15 Szereposztástól a premierig. Riportfilm
18.55 Esti mese
19.15 Jó estét, Moszkva!
20.35 Hírek
20.40 Zárt tárgyalás. Olasz film
22.20 Hírek

JUGOSZLÁV TELEVÍZIÓ

16.45 Magyar nyelvu tv-szemle
17.00 Az írástudatlanság felszámolása
17.45 Tv-kertecske
18.00 Kis világ
18.20 A tudomány és mi
18.50 Az Ön slágere az idényben
19.20 Tv-posta
20.35 M. Kapor: „Ébredj fel Csipkerózsika" Tv-dráma
21.25 A zeneirodalom gyöngyszemei
21.40 Kortársak

---

zik
10.00 A zene hullámhosszán
11.45 Versek
12.00 Conchita Supervia és Mattia Battistini énekel
12.29 Törvénykönyv
12.44 Francia kórusmuzsika
13.05 Klasszikus balettzene
14.00 Kettőtől hatig . . .
Árpád énekel
19.00 A MÁV szimfonikusok hangversenye a stúdióban
20.25 Új könyvek. (Ism.)
20.28 Bemutatjuk új lemezünket. Rose Marie. Részletek Friml filmzenéjéből
20.58 A Rádió Hangmúzeumából
21.28 Slágerstaféta

MAGYAR TELEVÍZIÓ

9.00 A Tv politikai tanfolyama. (Ism.)
9.30 Szünidei matiné

JUGOSZLÁV TELEVÍZIÓ

17.45 Rajzfilmek
18.00 Bábjáték
18.20 Telesport
19.00 Népi muzsika

Zala Tibor

Föld és víz I-XII.

c. érmékkel (eml) szerepel az alábbi Távlaton Keszthelyen

Tóth Sándor: Balaton. Nyár. Távlat

Délmagyarország 1970 VII. 23

Zala Tibor

Ezmékkel

Szerepel az alább. Táslaton

Horváth György: Az V. balatoni
nyár. Táslat Keszthelyen

Magyar Nemzet 1970 VIII. 12 4old.

Zala Tibor

grafikus

„1919. május 1."

(repro)

Sorbely László: Az V. Miskolci Országos...

Mű vészet, 1970. márlius – 19 lap.

Zala Tibor
grafikus

Montázsképeit és litografiáit
mutatta be a tárlaton.

Borbély László: Az V. Miskolci Országos.
Művészet, 1970. március – 19 lap.

Zala Tibor

A „Humana Hungarica" c. kötetben részt illusztrációt

Humana Hungarica
Magyar Nemzet, Bp. 1970. júl. 22.

Zala Tibor, grafikus

Dec. 7-én kiállítása nyílik az Ernst Múzeumban.

—: Hír

10.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1963. dec. 4.

MDK

Zala Tibor

4. m. plakát kiáll. Műcs. 1961.

MDK.

Zala Tibor

Kiállitási kritika

Vas népe 1966 aug.2o.

Zala Tibor

Kiállítási kritika

Vas népe 1966 aug. 20.

MDK

Zala Tibor

Kiállitási kritika

Nógrád 1968 febr.8.

Zala Tibor

Emlétve

Tasnádi Attila: A Kilencek Szombathelyen

Kortárs, Bp. 1970, máj.

ZALA TIBOR

40. Vásárhelyi Ö.T.

el, a közelről megnézett és részleteiben is föltárt természetet.

Erdei Viktor pedig az elmélkedés és töprengés embere. Legmeghittebb óráiban önmagában merül el, a maga lényének törvényeit keresi, és lelke élményeinek igyekszik munkáin által alakot adni. Festményein, de még inkább rajzain, bonyolult lélek belső életének mozgása érzik. Vergődő léleké, amely kétségeivel viaskodik és szimbólumok mögé rejtőzik. Tartózkodó, sőt félénk léleké, amely ijedten lebbenti meg szemérmének takaróját. Olyan emberé, ki a valóságnál és a lehetőnél többre vágyódik, s kinek életideálja életentúlinak látszik. A természet azért nem minden neki. Ellentmondás tehát művészetében, hogy nem bír elszakadni tőle, hogy képzeletére rá nem képes hagyni magát. Képzelete volna az egyetlen erő, amely vágyódásának világába el tudná lendíteni. De naturalista nevelése szigorúvá fejlesztette önkritikáját, és képzeletét a természethez kötötte – a modellhez. Ez az eredendő ellentmondás végzetes hatású lett művészetére. Egész oeuvre-je ennek a kettősségnek: a természetre meredésnek és a természettől szabadulás törekvésének példasora.

Erdei Viktor ezért nem egy művész, hanem kettő. Az egyiket festményei képviselik, arcképei, tájai, kisebb kompozíciói, a másikat rajzai. Az első az a finom tónusfestő, akivé Nagybányán nevelődött. Amellett azonban lélekkereső is, aki az árnyékból gyöngéd érzéssel idézi a szemérmes lélek tükörvillanásait. Egész munkásságában ezek az arcképei a legkészebb alkotások, mert bennük az akarat, a szándék, az összönösség a legteljesebb harmóniában egyesült valósággá. Milyen finom és nemes ábrázolás *Fülep Lajos arcképe*, vagy azé a *Daróczy* nevű festőé, kinek groteszk megjelenése akkora jellemzőerővel kap életet a vásznon. Ebbe a sorba tartoznak Erdei önarcképei is, melyeknek változatai egész művészi pályáját végigkísérik. Ihletett

ZALA TIBOR

43. Vásárhelyi ÖT

1. LENIN, 1972.
színes litográfia
27,5x61,5 cm

2. BUDAPEST
100 ÉVES 1972
színes litográfia,
65,5x50,5 cm

3. BUDAPEST
100 ÉVES, 1972
színes litográfia
65,5x50,5 cm

4. VIRÁGZÁS I., 1972
színes litográfia
70,5x49,5 cm

5. VIRÁGZÁS II., 1973
színes litográfia
70,5x49,5 cm

6. SZENTIVÁNÉJI
ÁLOM, 1973
színes litográfia
66x53 cm

7. ÖREG FA, 1973
színes litográfia
45x45 cm

8. FARAGLIONI
EMLÉK, 1973
színes litográfia
45x45 cm

9. FIGURÁK I., 1973
színes litográfia
45x45 cm

A kiállítást rendezte
MORVAY ALICE

10. FIGURÁK II., 1973
színes litográfia
45x45 cm

11. GYÖKEREK
I-II., 1973
színes litográfia
45x45 cm

12. II. MARE I., 1973
színes litográfia
45x45 cm

13. II. MARE II. 1973
színes litográfia
45x45 cm

14. HULLÁMOK 1973
színes litográfia
45x45 cm

15. KOMPOZÍCIÓ
I., 1973
litográfia
45x45 cm

16. KOMPOZÍCIÓ
II., 1973
litográfia
45x45 cm

17. KOMPOZÍCIÓ
III., 1973
litográfia
45x45 cm

18. ITÁLIAI
EMLÉK 1973
színes litográfia
45x45 cm

Fotó
KOVÁCS FERENC

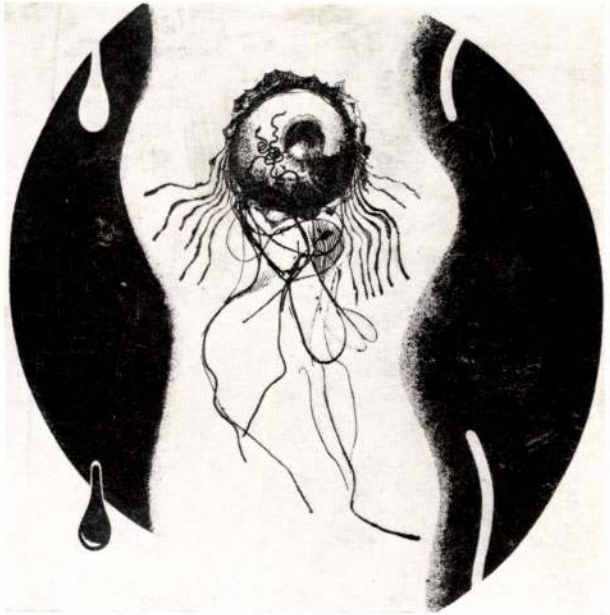

KOMPOZÍCIÓ I.

A KIÁLLÍTÁSI INTÉZMÉNYEK
ÉS A MAGYAR HELIKON
MEGHÍVJA ÖNT

ZALA TIBOR
GRAFIKUSMŰVÉSZ
KIÁLLÍTÁSÁRA

MEGNYITÓ BESZÉDET MOND:
VIZY OTTÓ
MŰVÉSZETTÖRTÉNÉSZ

1973. NOVEMBER 29-ÉN,
CSÜTÖRTÖKÖN DÉLUTÁN FÉL 6 ÓRAKOR

ZALA TIBOR

HELIKON GALÉRIA
BUDAPEST V., EÖTVÖS LORÁND UTCA 8.
A KIÁLLÍTÁS NYITVA:
1973. NOVEMBER 29—DECEMBER 30.
HÉTFŐ KIVÉTELÉVEL NAPONTA 11—19 ÓRÁIG
BELÉPÉS DÍJTALAN

Zala Tibor alkotói egyéniségét az a friss lendület határozza meg, mellyel az aktuális közéleti, politikai eseményekre reagál. Ezek a történések művészi meglátásán átszűrődve olyan vizuális élményekben kristályosodnak ki, melyek nem csak az adott eszme hordozói, de formai megjelenésük is magas esztétikai élvezetet képesek nyújtani. Ezt a formai megjelenítést is mindenkor a kifejezőerő fokozására használja, sohasem válik öncélú dekorációvá.
A gondolat és forma ötvözete Zala Tibor művészetének jellemzője.
Fejlődése egyenes vonalú. 1945-ben kezdte művészeti tanulmányait. Tehetsége korán kibontakozott, főiskolás korától kezdve állandóan részt vett jelentős kiállításokon. Egyéni bemutatkozásai határozott fejlődési irányt mutatnak, újabb és újabb kifejezésmóddal gazdagodik művészete. Mind magyarországi, mind külföldi bemutatkozásain nagyhatású politikai plakátjai és művészi litográfiái emelkedtek ki.
Mostani kiállításán jelentős litográfiai anyagot mutat be, ezek főleg személyes élmények hatására készültek. A természet vonzása minden művében jelen van, de nyugalma, rendezettsége ellenére sem passzív. Aktívan érdeklődik az aktuális kérdések iránt. Tiszta, egyszerű, jól komponált litográfiái szemléletesen bizonyítják, hogy kiváló mestereinek, Konecsni Györgynek és Ék Sándornak művészeti és művészetetikai elképzeléseit folytatja tovább korunk szellemében. A magyar grafika ezen irányvonalának képviselőjeként Zala Tibor is erősíti a hatvanas évektől jelentős rangra emelkedő hazai művészi grafika nemzetközi hírnevét.
Sok komponens szerencsés találkozására van szükség, hogy magasfokú műalkotás szülessen. Lukács György megállapítása szerint az igazi művész élményét meghatározott személyek és események szokták kiváltani, és az igazi művész azt tekinti hivatásának, feladatának, hogy ezeket az embereket és eseményeket életre keltse és helyesen értelmezze. Úgy érezzük, hogy Zala Tibor meg is felel ezeknek a követelményeknek. (Morvay Alice)

Életrajzi adatok

1920. II. 7-én születtem Pestszentlőrincen. Művészeti tanulmányaimat 1945, illetve 1946 – 1949-ig az Iparművészeti Főiskolán, 1949-től, majd 1952-ig a Képzőművészeti Főiskolán végeztem. 1952-ben grafikai művész diplomát, majd 1965-ben középiskolai rajztanári oklevelet szereztem a Képzőművészeti Főiskolán. Mestereim Konecsni György és Ék Sándor voltak. 1947. Prágai VIT Képzőművészeti kiállításán szerepeltem először, azóta rendszeresen kiállítok.

Csoportos kiállításokon való részvétel:
1957. NDK, 1959. Moszkva, Berlin (Frieden den Welt), NSZK, Bécs, 1963. NSZK-Frankfurt, 1964. Buenos Aires, 1966. Grác, 1968. Porec, Charlottenburg, 1969. Kiel, Bologna, Tokió, Kiev, 1970. Bukarest, Varsó, Addis Abeba, Berlin (Intergrafik), NSZK-Lüdenscheim, 1971. Tunisz, Tokió, Nápoly, Torontó 1972. Szófia. Tokió Biennálé, 1973. Regensburg.

Egyéni kiállítások:
1957. Műcsarnok, 1963 Ernst Múzeum, Miskolc, Szeged, Dunaújváros, Tatabánya, Hódmezővásárhely, 1967. Dürer-terem, 1971. Dürer terem, 1972. Varsó, 1973. Salgótarján.

Jelentősebb hazai kiállításokon való szerepléseim:
Nemzeti Kiállítások, Miskolc Grafikai Biennálé, Balatoni Nyári Tárlatok, 1962. Műcsarnok Plakát kiállítás 1963. Politikai Plakátkiállítás, 1966. Magyar Plakátkiállítás, III. Kisplasztikai Biennálé, (Pécs),
Dürer Emlékkiállítás, Dózsa Emlékkiállítás, 1967-től a „Kilencek" művészcsoport tagja vagyok.

Művészeti díjak:
1957. Munkácsy díj III.
1964. Munkácsy díj II.
1969. SZOT művészeti díj.
1964-től a Képzőművészeti és Iparművészeti Szakközépiskola igazgatója vagyok.

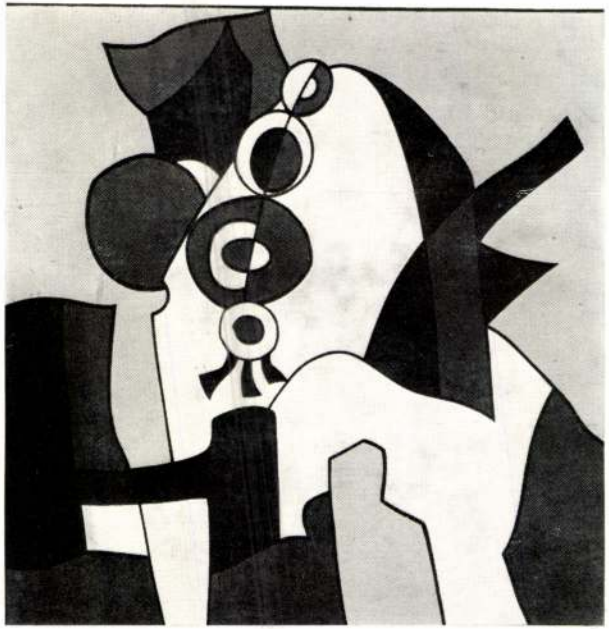

FARAGLIONI-EMLÉK

A kiadvány megjelenését támogatta

Budapest Főváros XI. ker. Önkormányzat Kulturális
és Média Bizottsága

Budapest Főváros XI. ker. Önkormányzat
VICUS Közalapítvány

Magyar Hitel Bank Rt. Művészeti Alapítvány

Nemzeti Kulturális Alap

VIGADÓ GALÉRIA

Meghívó

A MÁS–KÉP Kulturális BT.
örömmel tájékoztatja Önt arról, hogy
több éves előkészület után megjelenik
a Zala Tibor grafikusművész életművét
áttekintő reprezentatív kiadvány.

A könyvben közzétesszük Zala Judit
édesapjával készített életút-interjúját
és Aradi Nóra elemző tanulmányát
Zala Tibor pályafutásáról, munkásságáról.
A műhöz Feledy Balázs írt előszót.
A könyv gazdag illusztrációs anyagot
tartalmaz, 28 db fekete-fehér és 154 db
színes kép tájékoztatja az olvasót erről
a fontos XX. századi életműről.

A monográfia szakmai bemutatóját
a művész, a szerzők és a könyv készítőinek
részvételével tartjuk, amelyre Önt ezúton
tisztelettel és barátsággal meghívjuk.

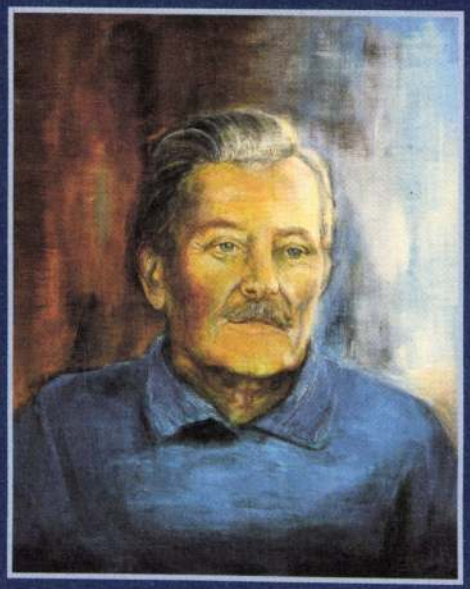

ZALA TIBOR

életéről – művészetéről

1997. november 26.

szerda 17 óra

Vigadó Galéria

földszinti kiállítóterem

(Budapest, V. ker. Vigadó tér 2.)

Evolúció, 1985

ZALA TIBOR

ZALA TIBOR

Tisztelettel meghívjuk Önt
és barátait

Zala Tibor
grafikusművész

kiállításának megnyitójára
1998. szeptember 25-én
17.00 órára.

Közreműködik Sebő Ferenc
és Cziprián Monika, színművész

Budapest, II. Keleti Károly u. 22.

Zala Tibor alkotásai elé

A második világháború utáni magyar képzőművészet a magyar kulturális hagyomány értékeinek feldolgozása és az európai progresszív törekvések hazai aktualizálása nyomán a 60-as években kereste először a kibontakozás lehetőségét. Ebben a mind tartalmi, mind eszközbeli megújulási folyamatban a különböző műfajok eltérő módon vállaltak szerepet. Voltak, amelyek szorosabban kötődtek a közvetlen hagyományokhoz, mások az anyagi lehetőség tekintetében kaptak kisebb szerepet és természetesen az akkori kulturális politika érdeklődése is befolyásolta a szerepvállalás lehetőségét. A 60-as években a megújulásban vezető szerepet a grafika vállalta. Tehette, mert az 50-es évek merevebb esztétikai értékrendszerében is szabadabban mozoghatott a könyv-illusztráció és az alkalmazott grafika néhány ágazata. Így az önállóvá váló képgrafika más műfajoknak is például szolgálhatott a gondolati igényesség, és az eszközhasználat tekintetében egyaránt.

A korszerűsödés nagy áramában kitűnő mesterek tűntek fel és váltak meghatározó szerepűvé a II. világháború után a magyar képzőművészetben. Közöttük is fontos szerepet játszott művei igényességével, szakmai szervező munkájával és pedagógiai tevékenységével Zala Tibor. Ő tulajdonképpen az „alkalmazotti" területről érkezett; tanulmányai és pályakezdése az ipari formatervezés textil ágazatához kötötték. De nagyon hamar utat talált az alkalmazott grafika területére, munkabírása már nagyon korán foglalkoztatott mesterré tette. Műhelyében elsősorban a plakát-tervezés területén meghatározó jelentőségű értékek születtek. Pazar szakmai felkészültség, ötlet és kommunikatív képesség jellemezték plakátjait. Jellemző, hogy az 50-es évek plakátművészetének minden ágában – kereskedelmi, kulturális, politikai – képes volt maradandót alkotni. Ezek a munkák nemcsak a magyar plakátművészet, hanem az egész magyar képzőművészet számára példaadó erejűek.

Carmina Burana, 1965

A hihetetlan rajzkészséggel megáldott mester alkalmazotti műfajban végzett munkája mellett folyamatosan rajzolt és folyamatosan vállalta, hogy az önálló képgrafika területén is dolgozzék. Rajzkészsége, dekorativitás iránti fogékonysága nyomán nagyon hamar azok közé került, akik a narratív jellegű, elsősorban illusztrációs stílussal szemben az önálló vizuális nyelvre építő grafika térnyerése érdekében tevékenykedtek. A nagyvonalú, a műfajt megújító modern eszközökkel készült munkák mellett mindig következetesen gyakorolta a hagyományos rajzolást, a mesélő kedvre építő stílust is. Szerkesztésére a kontrapunkt jellemző, akár a részlet és az egész viszonyát, akár az eszközhasználat mikéntjét vizsgáljuk.

Zala Tibor munkásságának lényege azonban a műfaj megújításán túl az alkotói program gondolati, tartalmi igényessége. Jellemző az embertisztelet és az emberszeretet, az emberi kapcsolatok fontosságának megbecsülése, a tisztesség vállalása és közvetítése. És ez nem csupán elvont alkotói program, hanem az életvitel által igazolt tény, amit mi sem bizonyít jobban mint az, hogy Zala Tibor pedagógusként is úgy élt és dolgozott, ahogy az műveinek tartalmából természetesen következik.

A 80. születésnap előestéjén rendezett tárlattal most tisztelettel adózunk életművének, és sok-sok szeretettel köszöntjük őt köreinkben.

Bereczky Lóránd

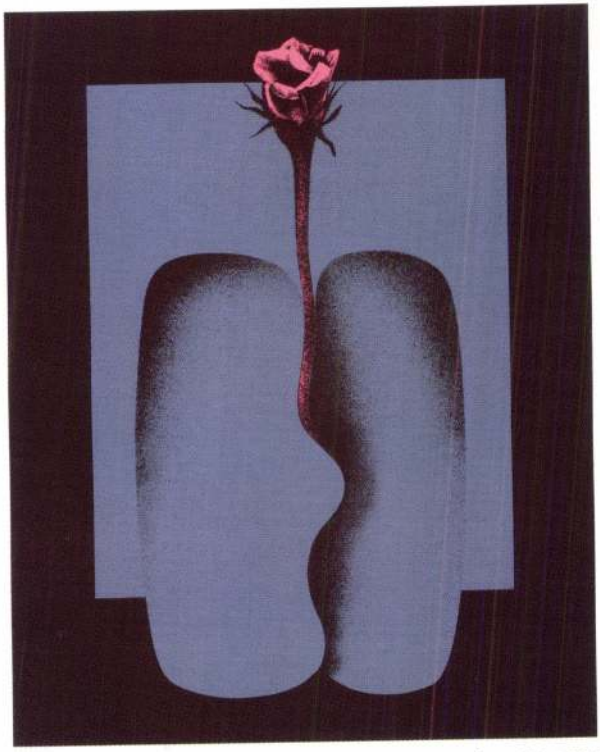

Születés II, 1984

Értelmiségi Klub Egyesület * Galéria * Budapest * 1995 *

„Társalgó"

A kiállítást a „Társalgó" Értelmiségi Klub Egyesület rendezi
a „Közéleti Mozgalom" helyiségeiben.
Budapest, II. Keleti Károly u. 22.
Telefon: 212-56-48

A kiállítás október 23-ig hétköznap 9 és 17 óra között tekinthető meg.

Felelős kiadó: B.E.S.T. - M Kft., Borsos Mihály

ZALA TIBOR

GRAFIKUSMŰVÉSZ RETROSPEKTÍV KIÁLLÍTÁSA

1985. JANUÁR 8 - FEBRUÁR 3.

MŰCSARNOK, BUDAPEST, HŐSÖK TERE

ZALA TIBOR

GRAFIKUSMŰVÉSZ RETROSPEKTÍV KIÁLLÍTÁSA

1985. JANUÁR 8 - FEBRUÁR 3.

MŰCSARNOK, BUDAPEST, HŐSÖK TERE

PLAKÁTKIÁLLÍTÁS A NEMZETI SZALONBAN

Harmincöt év művészi munkásságát bemutatni izgalmas, szép feladat minden kiállításrendező számára. Zala Tibor esetében még nehéz is. Sokoldalú tevékenységének olyan legjellemzőbb munkáit kellett kiválogatni, amely lehetőleg hű képet ad eredményeiről. A teljességről eleve le kellett mondani, a kiállítási helyiség adottságai miatt. Nem kerültek be közismert plakátok, grafikák, kimaradtak az érmek, a kerámiák, kiállítási prospektusok, a gobelin, s még sok más. Végül is felvillantva jelentkezik plakáttervezői munkásságának néhány jelentős darabja; olyanok, amelyek mindig valami újat, mást jelentettek Zala Tibor művészetében is. A korai plakátoknál még sokszor érződik a korábbi nagy elődök hatása, elsősorban a szeretett mester, Konecsni György szellemisége. Az ötvenes évek második felében döntő stílusváltás következett be plakátjainál. Egymást követik az erőteljes, drámai hangú politikai plakátok, amelyek itthon és külföldön egyaránt felhívják magukra a figyelmet. Gazdag, sokoldalú korszaka ez: sikeres kulturális plakátok (film, kiállítás, színház) sora is tanúskodik erről. Tíz évvel később Lenin alakja jelenik meg, számos megfogalmazásban: a raszteres megoldású plakátját határainkon túl is kiadják; magas elismerésben is részesül. Ez a téma napjainkban ismét foglalkoztatja: a lenini eszmék melletti rendületlen kiállás magas színvonalú megnyilvánulásai.

A kiállítás másik, nagyobb részében kapott helyet a képgrafikák válogatása. Már első pillanatban feltűnik témáinak sokfélesége, gazdagsága.

Egyik nagy csoportba tartoznak a háború, a pusztulás elleni tiltakozás drámai erővel megfogalmazott lapjai. Ezek – a többségükben litográfiák – az élet és halál, az építés és pusztítás ellentéteire épülve fejezik ki az egész emberiséget fenyegető értelmetlen háború rémét, ellenállást is ébresztve a szörnyűségek megismétlődése ellen. A hazai és külföldi utazások, élmények számos lapon jelentkeznek. A busójárás jellegzetes figurái épp úgy, mint a Colosseum lenyűgöző maradványainak szinte pop art-os motívumai, vagy az itáliai emlékek, a tenger egy-egy jellemző, képpé formált világa. Bartók zenéjének mélysége éppen úgy megragadja, mint az Ezeregyéjszaka titokzatos világa, vagy az élet, a születés misztériuma. Tiszteleg Dürer emléke előtt, s bensőséges gyásszal szól Devecseri Gáborról. Félti világunkat: az emberekét ugyanúgy, mint a madarakét; a szépet, a jót a rossztól, a pusztulástól. Foglalkoztatja Radnóti emléke, értelmetlen halála, szellemiségének megőrzése. Foglalkoztat-

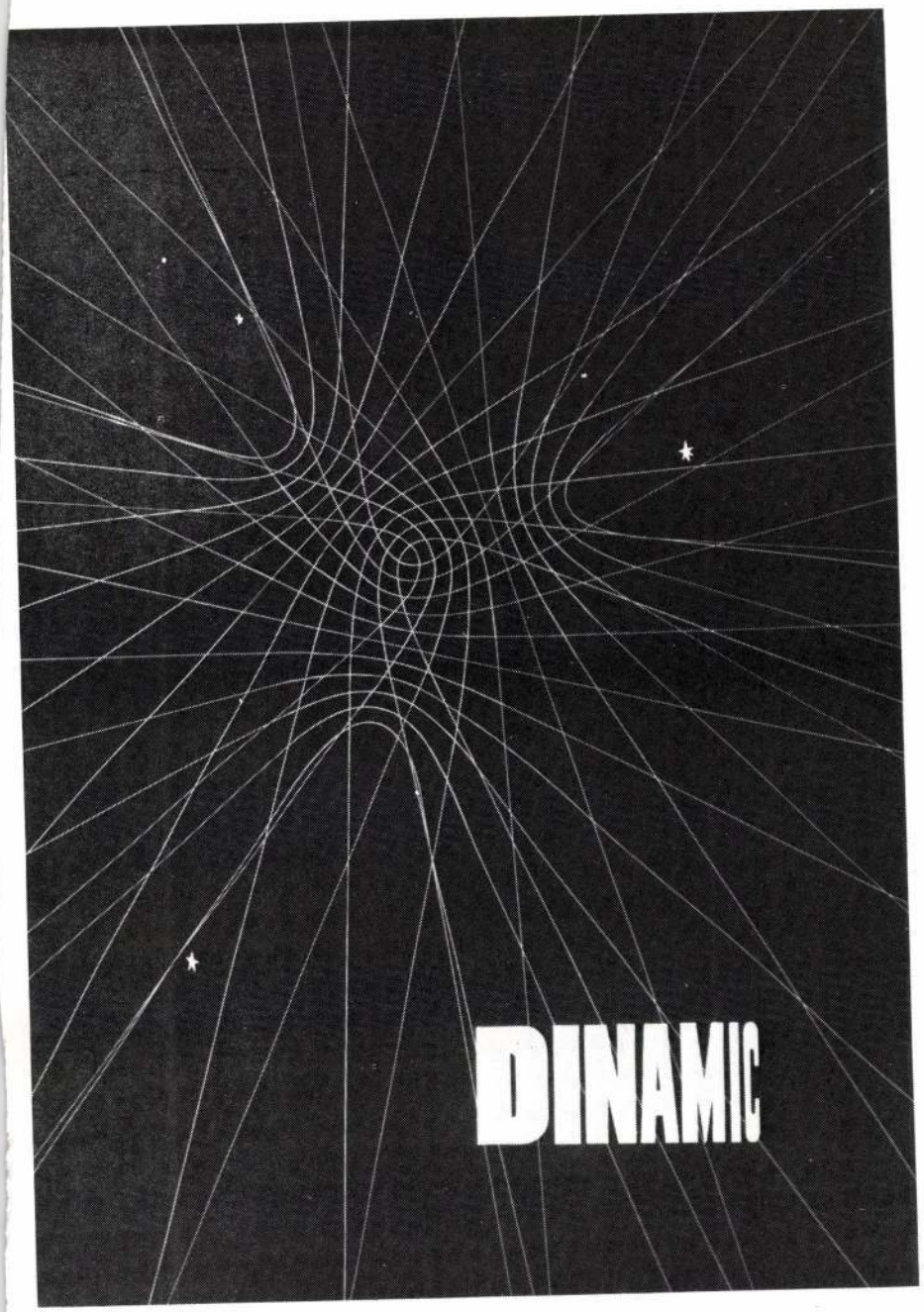

DINAMIC

ja minden, ami korunk, életünk, mindennapjaink és ünnepeink történelméhez kapcsolódik.
Eszköztára hihetetlenül gazdag. Kifejezési formáinak tárában az elvont jelzések éppen olyan meggyőző erővel szólnak, mint az egész lap felületét betöltő rajzok, vagy ismert motívumok, szimbólumok. Témáihoz mindig érzékenyen, helyesen választja ki a megoldás technikai módozatát. Magas színvonalon foglalkozik a sokszorosító grafika szinte valamennyi műfajával: litográfia, rézkarc, szérigráfia egyaránt szerepel oeuvre-jében. Jól ismeri a bennük rejlő lehetőségeket, bravúrosan alkalmazza azokat; sok esetben gazdagítva a színek megfelelő felhasználásával. Lapjainak technikai kivitelezésére mindig nagy gondot fordít, mindenkor maximális igényesség jellemzi.
Zala Tibor a kortárs magyar grafika egyik jelentős korszakának sajátos hangú egyénisége. Ez a nemzedék sokat tett a felszabadulás utáni, mai napig nemzetközi rangú magyar grafika megteremtéséért. Zala Tibor ebben az együttesben az egyik legpolitikusabb, a szó legtisztább értelmében vetten elkötelezett művészegyéniség. Ehhez társul magas színvonalú művészi-szakmai felkészültsége, kifejezési formáinak gazdagsága, sokoldalúsága. Soha nem hátrált meg, őszintén mondja el véleményét művészetében épp úgy, mint közéleti munkájában. Hosszú időn keresztül vállalt művészetpedagógiai tevékenységet, a tanításról mai napig nem mondott le.
Olyan életmű bemutatására vállalkozik ez a kiállítás, amely szorosan összekapcsolódik országunk, népünk felszabadulás utáni történelmével: meghatározója, alakítója Zala Tibor egész művészi munkásságának. A hatvanöt éves művész alkotói tevékenységének közelebbi megismerését kívánja segíteni a retrospektív bemutató.

Baranyi Judit

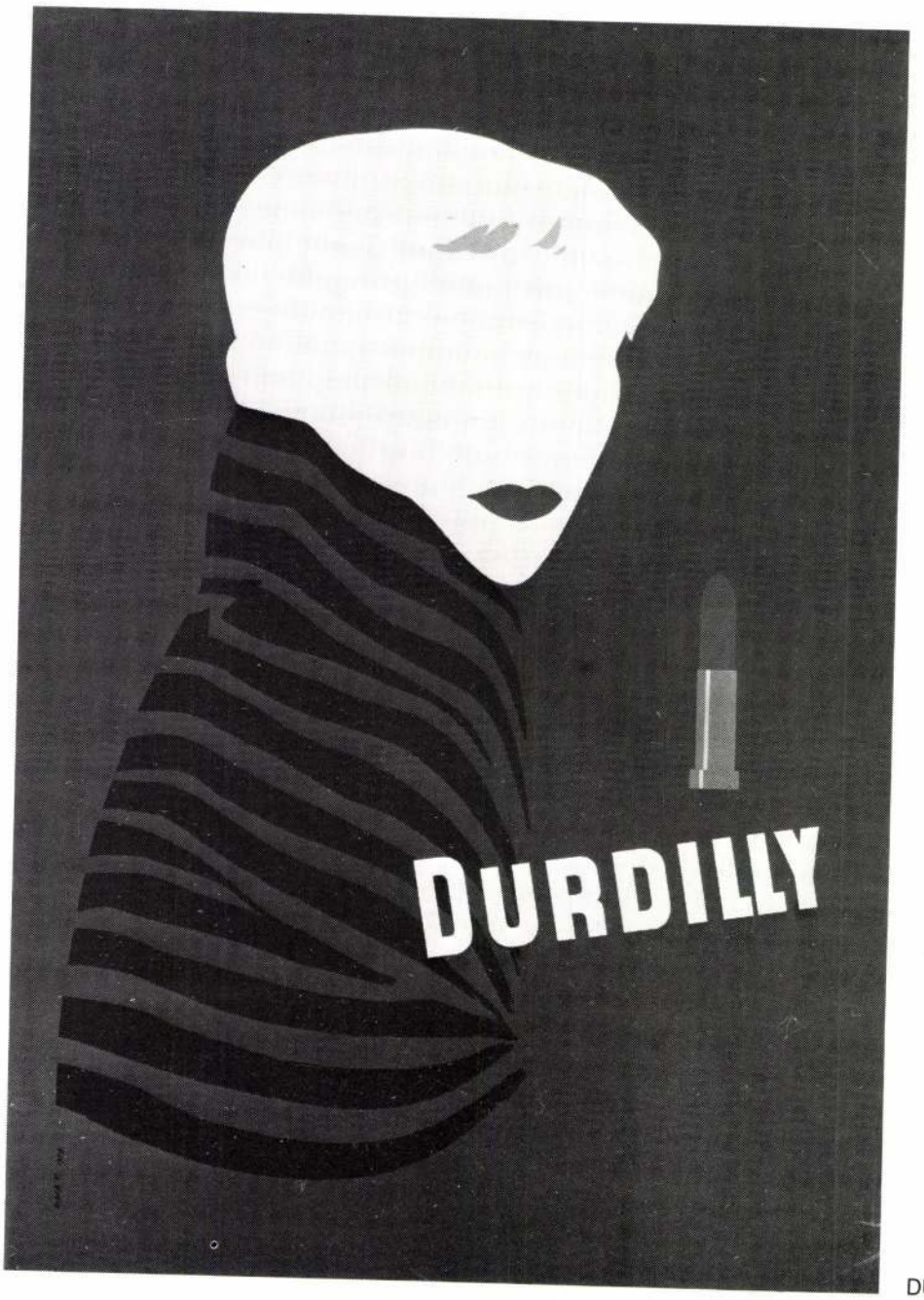

DURDILLY

ÉLETRAJZI ADATOK

1920-ban született Pestszentlőrincen. Tanulmányok: Magyar Iparművészeti Főiskolán (1946–49), majd a budapesti Képzőművészeti Főiskolán. 1952-ben diplomázott; Ék Sándor és Konecsni György volt a mestere. 1965-ben ugyanitt középiskolai tanári diplomát is szerzett. Képgrafikával és alkalmazott grafikával foglalkozik. 1947 óta rendszeresen részt vesz az országos képzőművészeti és plakátkiállításokon.
1964-től 1980-ig a budapesti Képző- és Iparművészeti Szakközépiskola igazgatója volt.

Egyéni kiállítások:
1957 Budapest, Műcsarnok
1963 Budapest, Ernst Múzeum
1964 Miskolc, Herman Ottó Múzeum
Szeged, Horváth Mihály utcai Képtár
Dunaújváros, Bartók Béla Művelődési Központ
Tatabánya, Népház
1965 Hódmezővásárhely, Tornyai János Múzeum
1967 Budapest, Dürer Terem
1971 Budapest, Dürer Terem
1973 Salgótarján, József Attila Megyei Művelődési Központ
Budapest, Helikon Galéria
1974 Dunaújváros, Uitz Terem
Tata, Művelődési Központ
1975 Kiskunhalas, Galéria
1976 Miskolc, József Attila Könyvtár
Sátoraljaújhely, Művelődési Ház
1977 Vác, Múzeum
Ózd, Liszt Ferenc Művelődési Központ
1979 Nyíregyháza, Művelődési Központ
1980 Mátészalka, Művelődési Ház
1981 Budapest, MSZMP Politikai Főiskola
1982 Kazincbarcika, Városi Kiállítóterem
Budapest, Magyar Néphadsereg Központi Művelődési Háza

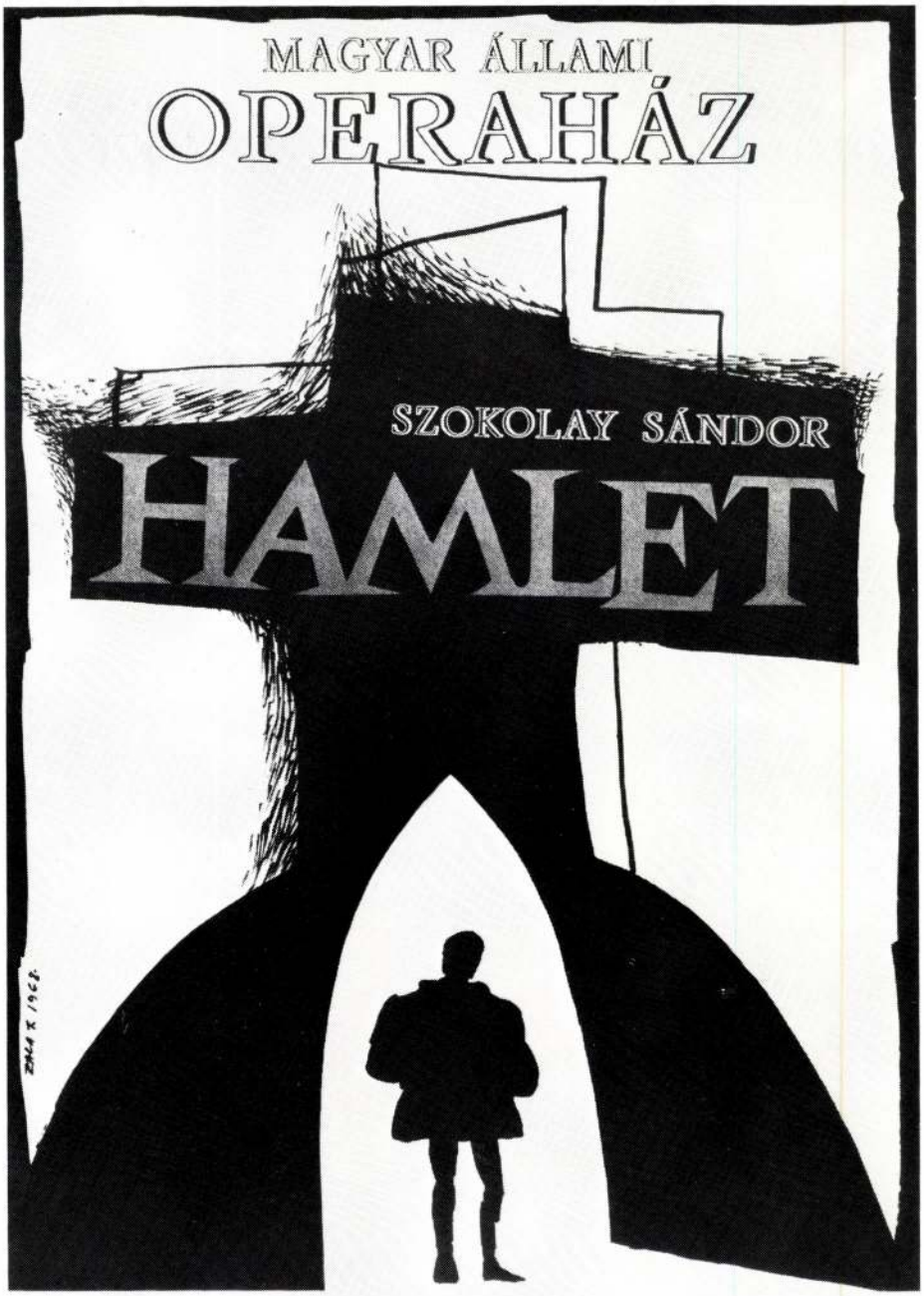

HAMLET

Egyéni kiállítások külföldön:

1972 Varsó, Magyar Kulturális Intézet
1981–82 Új-Delhi, Bombay, Calcutta, Madras (India)
1984 Zimbabwe (több helyen)

Külföldi csoportos kiállítások:

1948 Világifjúsági Találkozó, Prága (Csehszlovákia)
1957 Plakátkiállítás, Berlin (NDK)
1958 Magyar Forradalmi Művészet Kiállítás, Moszkva (Szovjetunió)
Magyar Képzőművészeti Kiállítás, Frankfurt/Main (NSZK)
1959 „Frieden der Welt", Berlin (NDK)
Magyar Képzőművészeti Kiállítás, Moszkva (Szovjetunió)
1963 Magyar Képzőművészeti Kiállítás, München (NSZK)
1964 Magyar művészek kiállítása, Linz (Ausztria)
Magyar művészek kiállítása, Graz (Ausztria)
Magyar Grafikai Kiállítás, Buenos Aires (Argentína)
1965 Magyar Grafikai Kiállítás, Belgrád (Jugoszlávia)
Magyar Grafikai Kiállítás, Zágráb (Jugoszlávia)
1966 Magyar Képzőművészeti Kiállítás, Graz (Ausztria)
1967 Magyar Plakátkiállítás, Prága (Csehszlovákia)
1968 Magyar Képzőművészeti Kiállítás, Oslo (Norvégia)
„Annale Porec", Porec (Jugoszlávia)
Grafika, Plakát, Iparművészet (Magyar Hetek), Charlottenburg (Nyugat-Berlin)
1969 Magyar Grafikai Kiállítás, Bologna (Olaszország)
Magyar Képzőművészeti Kiállítás, Kiel (NSZK)
Magyar Grafikai Kiállítás, Kiev (Szovjetunió)
Nemzetközi Grafikai Kiállítás, Tokió (Japán)
1970 „A háború és a fasizmus ellen" – Nemzetközi Képzőművészeti Kiállítás, Varsó (Lengyelország)
Magyar Grafikai Kiállítás, Addis-Abeba (Etiópia)
Magyar Képzőművészeti Kiállítás, Bukarest (Románia)
Intergrafik, Berlin (NDK)
1971 Grafikai Kiállítás (Magyar Hét), Dortmund (NSZK)
Magyar Grafika, Stockholm (Svédország)
Magyar Grafika, Tunisz (Tunézia)

BETILTANI

Grafikai Kiállítás, Tokió (Japán)
Magyar Grafika és Kisplasztika, Nápoly (Olaszország)
Magyar Grafika és Kisplasztika, Sorrento (Olaszország)

1972 VIII. Nemzetközi Grafikai Biennále, Tokió (Japán)

1973 Magyar Grafikai Kiállítás, Regensburg (NSZK)
Képzőművészeti Kiállítás, Beirut (Libanon)

1975 Magyar Képzőművészeti Kiállítás, Havanna (Kuba)
A Római Magyar Akadémia ösztöndíjasainak kiállítása, Firenze, Perugia, Milano (Olaszország)
Szlovénia „Béke '75" kiállítás, Gradec (Jugoszlávia)

1976 V. Nemzetközi Grafikai Biennále, Firenze (Olaszország)
„Művészek a faji megkülönböztetés ellen" – Nemzetközi Képzőművészeti Kiállítás, Bagdad (Irak)
„Szolidaritás a képzőművészetben", Berlin (NDK)

1977 Grafikai Kiállítás, Buenos Aires (Argentína)

1982 „A háború ellen" kiállítás, Berlin (NDK)

1984 Kortárs magyar grafika, Bukarest (Románia)

1985 „A háború ellen" – Nemzetközi Grafikai Kiállítás, Majdanek (Lengyelország, nyitás május 9-én)

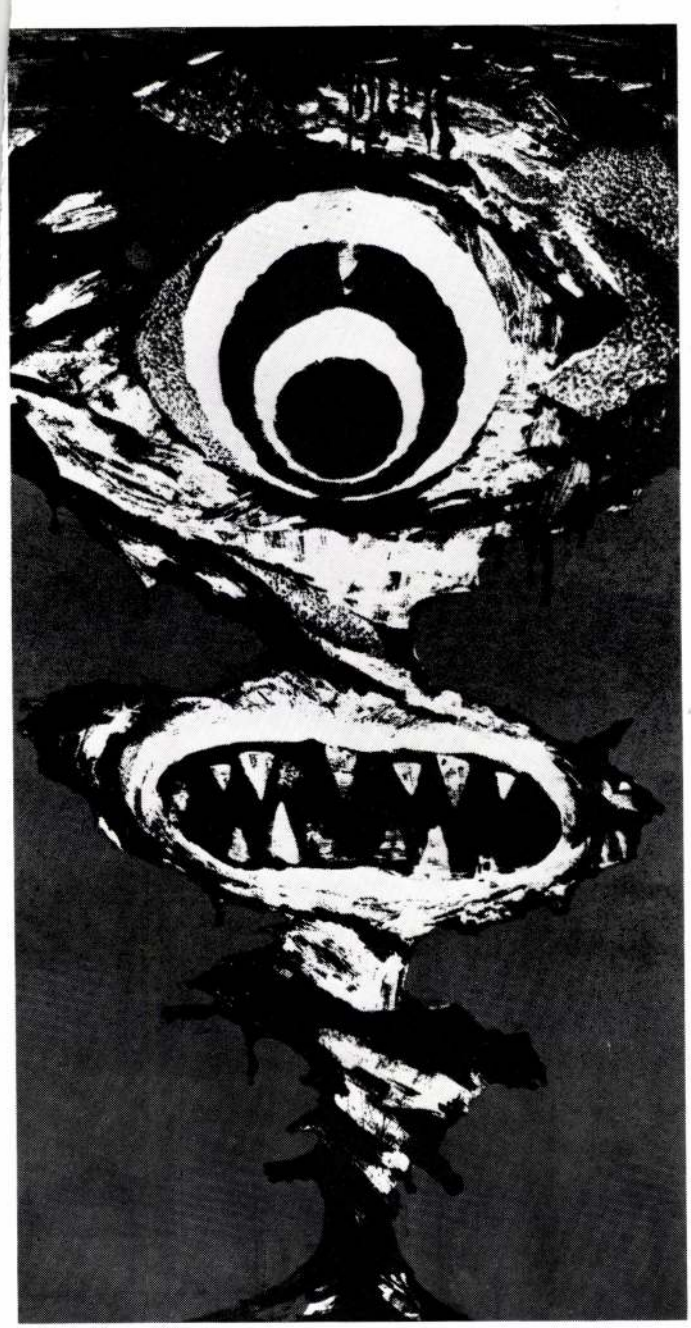

MEMENTO V (HIROSIMA II)

DÍJAK, KITÜNTETÉSEK:

1951–52 állami ösztöndíj
1957 Munkácsy-díj
1959. év legjobb plakátja díj (kereskedelmi kategória)
1960. év legjobb plakátja díj (politikai és kereskedelmi kategória)
1962. év legjobb plakátja díj (politikai kategória)
1964 Munkácsy-díj
1964 Idegenforgalmi plakátpályázat III. díja
1966 Munka Érdemrend ezüst fokozata
1968 olaszországi tanulmányi ösztöndíj
1969 SZOT művészeti díj
1970 Felszabadulási jubileumi emlékérem
Lenin emlékérem a Lenin-centenárium alkalmából (a Szovjetunió Legfelsőbb Tanácsának Elnöksége által alapított)
1971 Munka Érdemrend arany fokozata
1975 a Magyar Népköztársaság Érdemes Művésze
1978 Budapest Főváros Tanácsának „Pro Urbe" díja
1980 a Szocialista Magyarországért érdemrend

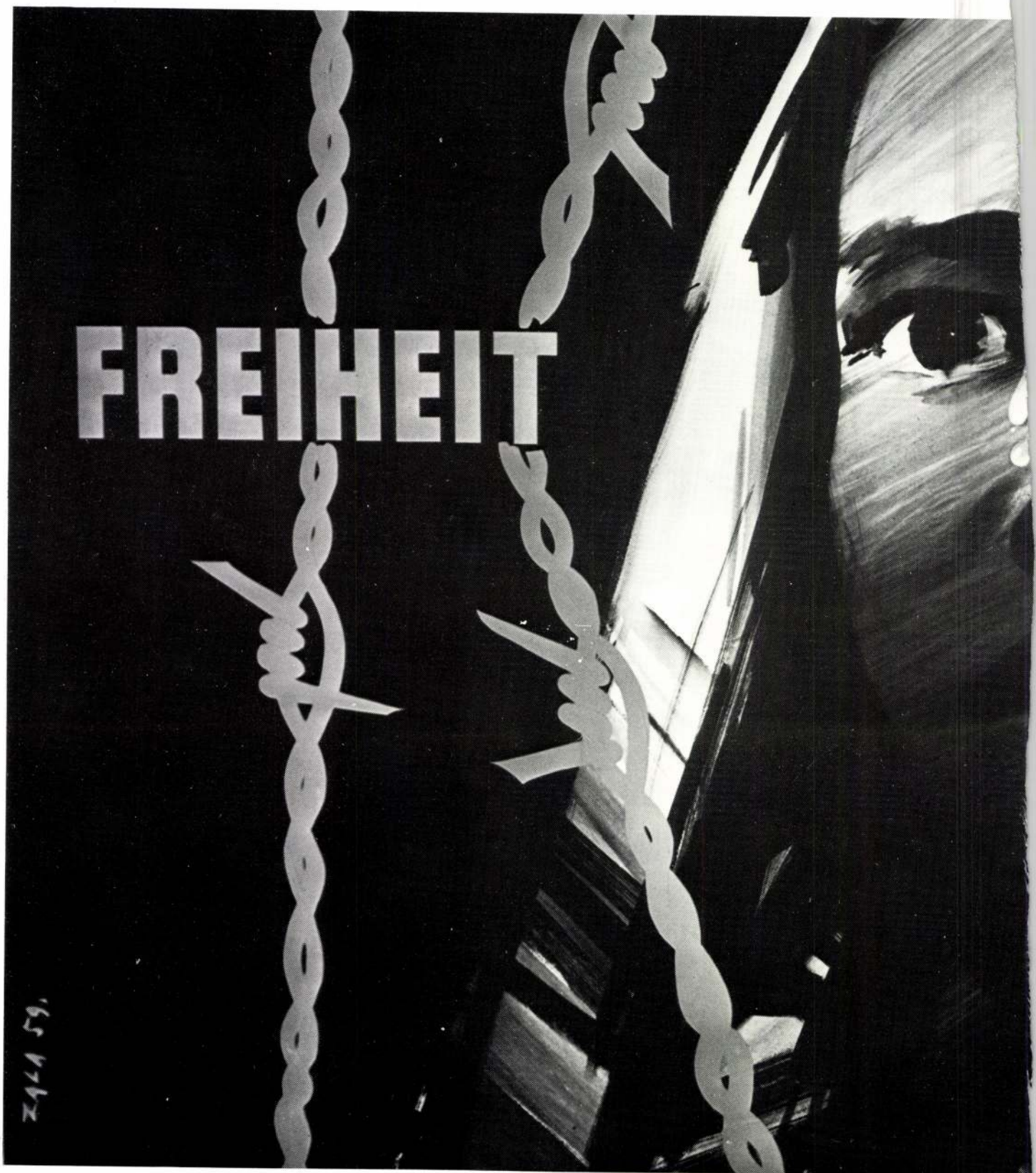

FREIHEIT FÜR ALGERIEN

FÜR ALGERIEN

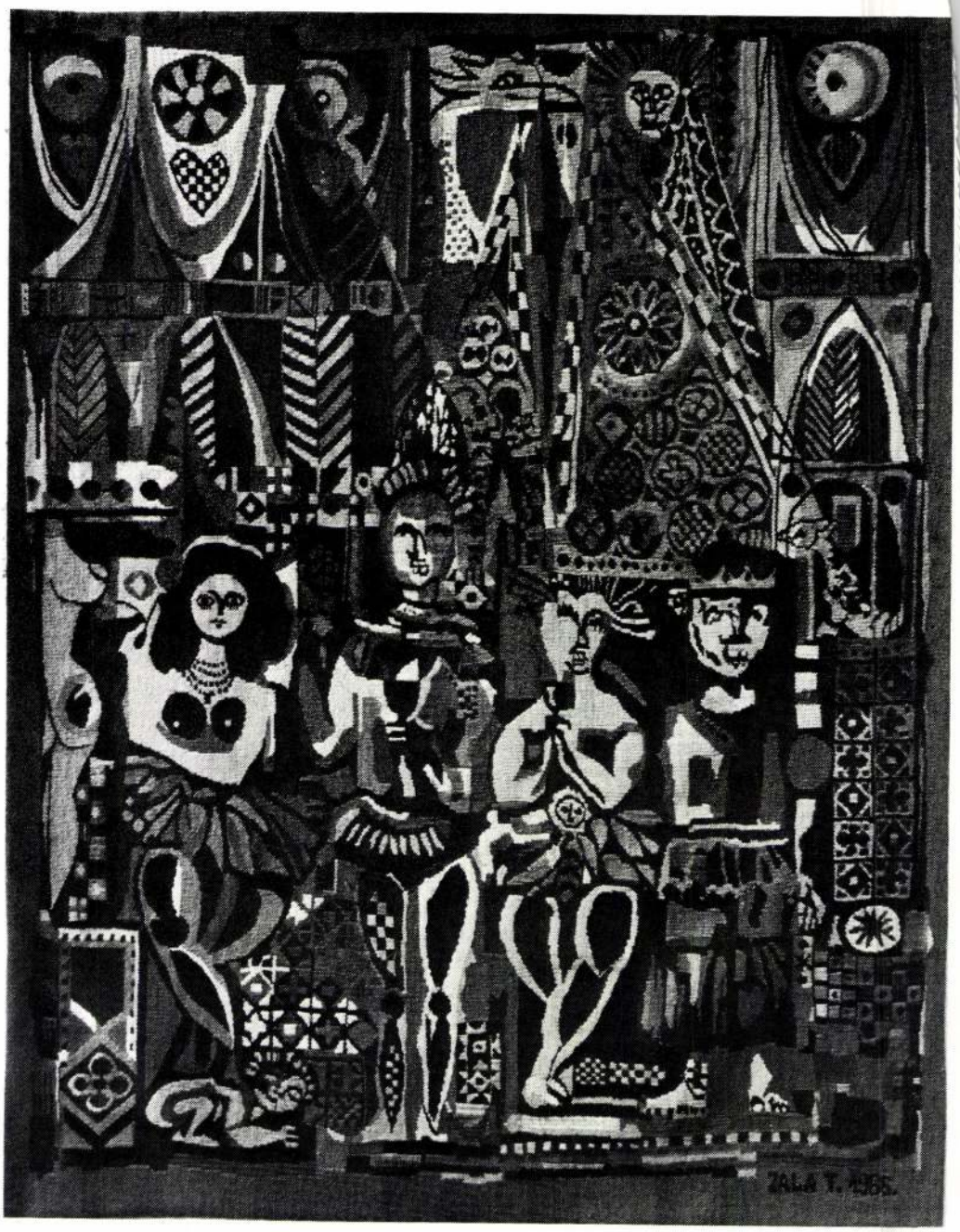

CARMINA BURANA (gobelin)

FONTOSABB IRODALOM

Aradi Nóra: Illusztrációk a VI. Magyar Képzőművészeti Kiállításon
Szabad Művészet, 1956. 12. sz.

Szamosi Ferenc: 1959 legjobb plakátja (Opera rúzs)
Népszabadság, 1960. május 3.

Péter Imre: Mai plakátművészetünk a mérlegen
Népszabadság, 1962. január 7.

Szántó Tibor: IV. Plakátkiállítás
Magyar Grafika, 1962. 1. sz. 44. o.

Frank János: Idegenforgalmi plakátok
Élet és Irodalom, 1964. május 9.

Molnár László: Zala Tibor művészete
Borsodi Szemle, 1964

Bauer Jenő: Az elmúlt húsz év plakáttermése Magyarországon
Művészet, 1965. február

Rajk András: Plakátok évekről – emberekről
Népszava, 1965. augusztus 27.

Gerelyes Ede: Politikai plakátkiállítás
Művészet, 1965. november

Oelmacher Anna: Október a plakátművészetben
Magyar Nemzet, 1967. október 19.

Dévényi Iván: Lenin alakja a magyar képzőművészetben
Jelenkor, 1967. 11. sz. 1053. o.

Tölgyesi János: Zala Tibor grafikái a Dürer-teremben
Művészet, 1968. március

Székely András: A „Kilencek" kiállítása a Műcsarnokban
Népszabadság, 1968. október 11.

BARTÓK: AZ ÉJSZAKA ZENÉJE

Selmeci Tóth János: Zala Tibor festőművész, a neves reklámgrafikus
Magyar Hírek, 1969. április 19.

Horváth György: Elkötelezett alkotások az „Új művek" között
Magyar Nemzet, 1971. március 9.

Maksay László: Zala Tibor műtermében
Művészet, 1971. július

Bereczky Lóránd: Zala Tibor grafikái a Helikon Galériában
Népszabadság, 1973. december 22.

Aradi Nóra: A szocialista képzőművészet jelképei
Corvina Kiadó, Budapest 1974. 270. o.

Bauer Jenő: Beszélgetés Zala Tibor grafikusművésszel
Művészet, 1974. január

Dutka Judit: Zala Tibor
Pesti Műsor, 1975. augusztus 7–13.

Szényi Gábor: Zala Tibor
Budapest 1978. 4. szám

Pálffy Judit: A grafikus
Esti Hírlap, 1978. február 13.

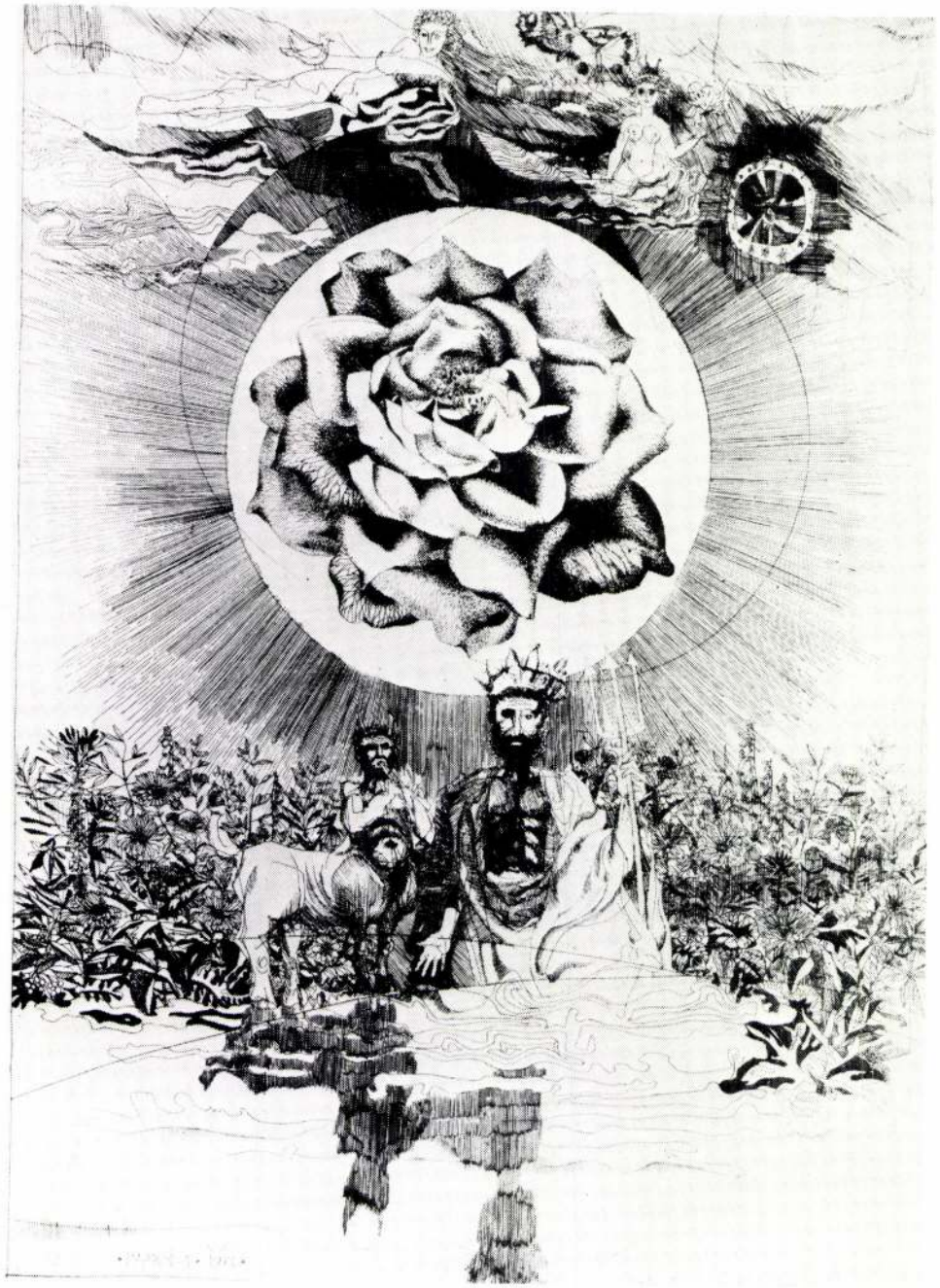

DEVECSERI GÁBOR EMLÉKÉRE (SAJKOD I

GRAFIKÁK

1. MEMENTO I, 1965
litográfia 6/6, 68x53 cm

2. MEMENTO III (HIROSIMA I), 1965
litográfia 8/17, 53x68 cm

3. TENGER I, 1965
litográfia 2/10, 68x53 cm

4. CARMINA BURANA, 1966
litográfia 8/19, 66,5x56 cm

5. MEMENTO V (HIROSIMA II), 1966
litográfia 8/16, 77x40 cm

6. PUSZTULÁS UTÁN, 1967
rézkarc (próba 3), 40x29,8 cm

7. NAP ÉS HOLD, 1967
cinkmaratás (próba), 63x43 cm

8. BUSÓJÁRÁS, 1967
cinkmaratás (próba 1), 43x32,5 cm

9. VARÁZSLÓ, 1967
cinkmaratás (próba 1), 66x43 cm

10. COLOSSEUM II, 1968
litográfia 7/10, 41,5x40,5 cm

11. COLOSSEUM, 1968
litográfia 5/10, 41,5x40,5 cm

12. COLOSSEUM III, 1968
litográfia 8/10, 41,5x40,5 cm

13. 1919 MÁJUS 1., 1969
litográfia 10/12, 64,5x50 cm

14. BARTÓK: CANTATA PROFANA, 1970
litográfia 5/20, 62x50 cm

15. BARTÓK: VIRÁGZÁS, 1970
litográfia 17/17, 61,5x40 cm

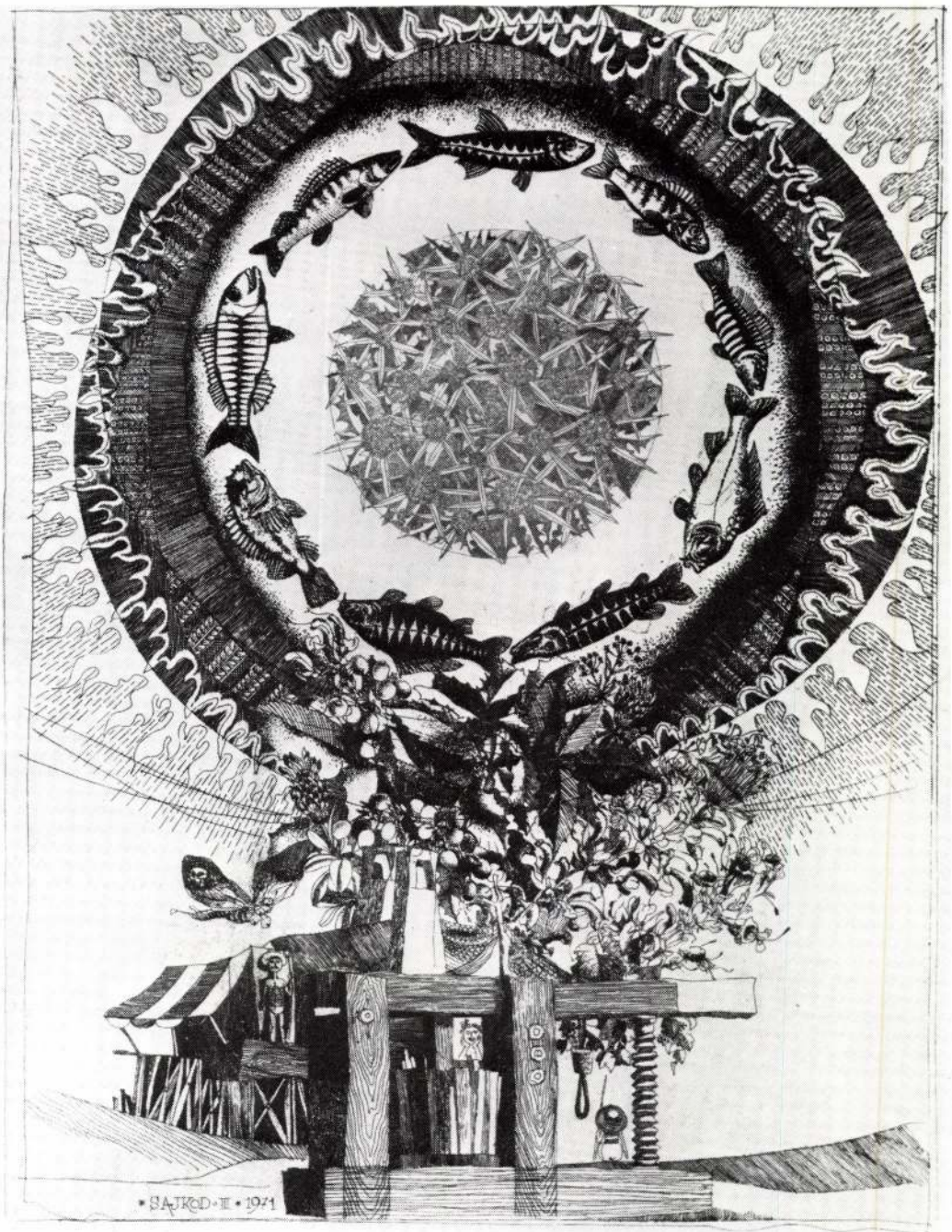

16. BARTÓK: AZ ÉJSZAKA ZENÉJE, 1971
litográfia 2/28, 63x50 cm

17. DÜRER EMLÉKÉRE, 1971
litográfia 1/17, 66x51 cm

18. DÜRER EMLÉKÉRE IV, 1971
rézkarc 5/10, 59,5x39,5 cm

19. SAJKOD I, 1971
rézkarc (próbanyomat), 40x31,5 cm

20. DEVECSERI GÁBOR EMLÉKÉRE (SAJKOD II), 1971
rézkarc 2/20, 40x29 cm

21. SAJKOD III, 1971
rézkarc (próbanyomat), 39x30,5 cm

22. MIKULÁSVIRÁG, 1972
rézkarc (próba I), 39x30 cm

23. VIRÁGZÁS III, 1973
litográfia 4/4/C, 45x45 cm

24. GYÖKEREK, 1973
litográfia 5/8, 45x45 cm

25. ITÁLIAI EMLÉK, 1973
litográfia 3/5, 49x45 cm

26. ITÁLIAI EMLÉK II, 1973
litográfia 4/5, 49x45 cm

27. FARAGLIONI, 1973
litográfia 3/15, 45x45 cm

28. TENGER II, 1973
litográfia 2/4, 45x45 cm

29. HULLÁMOK, 1973
litográfia 4/12, 45x45 cm

30. BUDAPEST 1873–1973, 1973
litográfia 24/25/E, 65x50 cm

31. EZEREGYÉJSZAKA I, 1976
rézkarc (próba V), 40x30 cm

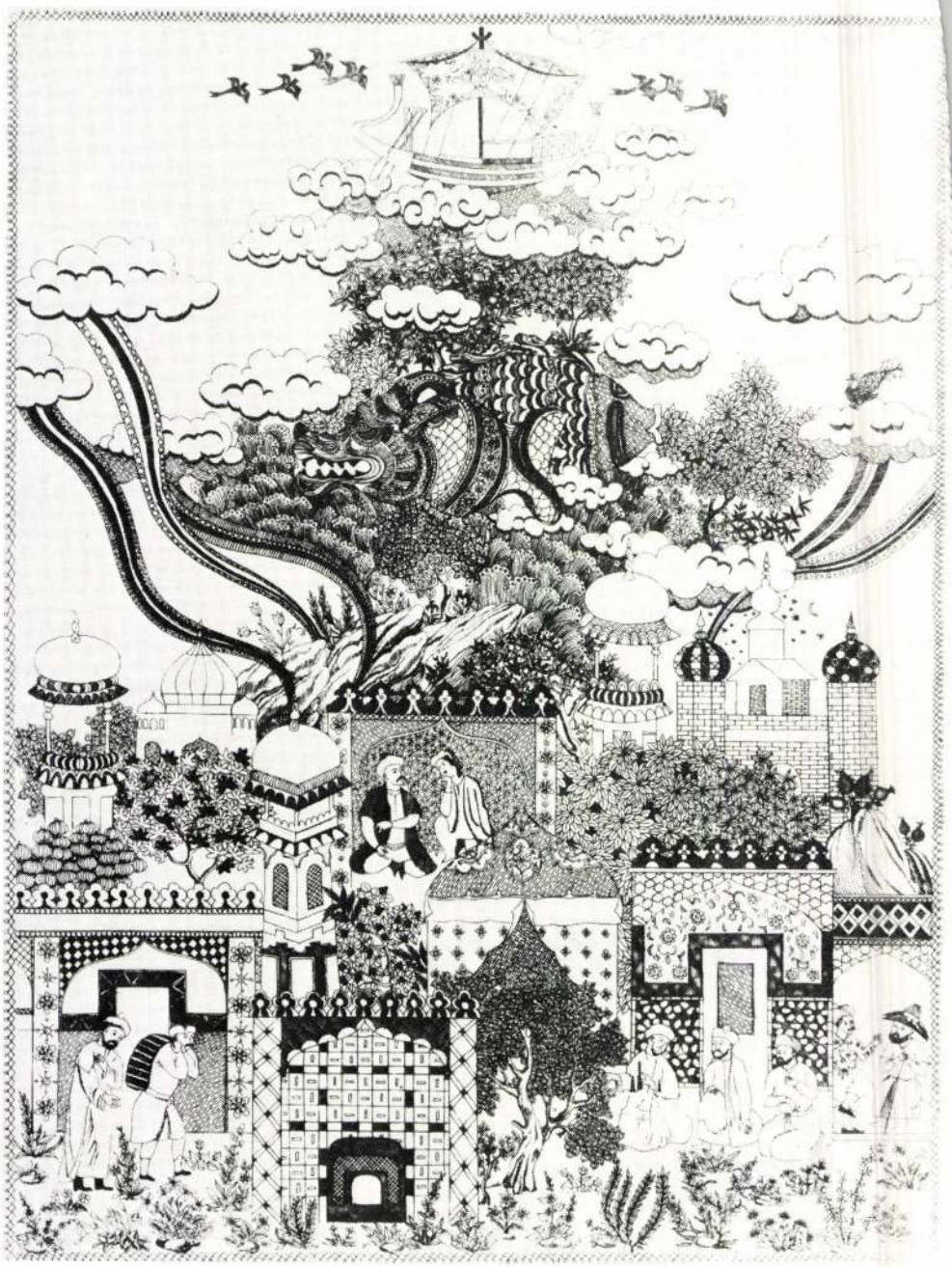

EZEREGYÉJSZAKA IV

32. EZEREGYÉJSZAKA II, 1976
rézkarc (próba VII), 39,5x29,2 cm

33. BOGÁNCS, 1978
litográfia (próbanyomat), 47,5x40 cm

34. SZÜLETÉS, 1978
litográfia EA IV/VII, 45x36 cm

35. EZEREGYÉJSZAKA III, 1980
rézkarc EA I/VII, 40x29 cm

36. EZEREGYÉJSZAKA IV, 1980
rézkarc (próba 2), 40x30 cm

37. GYÖKEREK II, 1981
szitanyomat VIII/XIV, 40x40 cm

38. REKVIEM (A MADARAKÉRT), 1982
litográfia EA I/XIV, 41x41 cm

39. ZÖLD KÖNNYEK, 1982
szitanyomat 1/20, 51,5x35 cm

40. TRIPTICHON, 1983
szitanyomat EA VI/XIV, 36,5x60 cm

41. SZÜLETÉS II, 1984
szitanyomat (próba I), 45x36 cm

42. SZÜLETÉS III, 1984
szitanyomat (próba I), 45x36 cm

43. VIHAR ELŐTT, 1984
szitanyomat 1/20, 51,5x38 cm

44. VIHAR UTÁN, 1984
szitanyomat 1/20, 51,5x38 cm

45. RADNÓTI MIKLÓS EMLÉKÉRE, 1984
szitanyomat (próba 1), 33x61,5 cm

46. IKONOSZTÁZ RADNÓTI MIKLÓS EMLÉKÉRE, 1984
szitanyomat 1/20, 74x46,5 cm

GYÖKEREK

PLAKÁTOK

1. DOROGI (szén), 1947
tempera, 70x50 cm

2. PLAKÁTKIÁLLÍTÁS A NEMZETI SZALONBAN, 1948
nyomat, 82,5x56 cm

3. DINAMIC, 1948
tempera, 58x39 cm

4. DURDILLY (rúzs), 1956
tempera, 100x70 cm

5. FREIHEIT FÜR ALGERIEN, 1959
fotó, 52x100 cm

6. SZOLIDARITÁSI HÓNAP, 1962
nyomat, 64,5x99 cm

7. OPERA (rúzs), 1962
nyomat, 98x66,5 cm

8. BETILTANI, 1963
fotografika, 99x70 cm

9. NEHÉZ EMBEREK, 1964
nyomat, 82,5x57 cm

10. HAMLET, 1968
nyomat, 67x47,5 cm

11. LENIN (1870–1970), 1970
nyomat, 97,5x67,5 cm

12. LENIN (triptichon), 1972–84
akril, 100x70 cm/db

13. CSAK A LENINI ÚTON!, 1984
akril, 70x100 cm

ZÖLD KÖNNYEK

ZALA TIBOR
GRAFIKUSMŰVÉSZ
RETROSPEKTÍV KIÁLLÍTÁSA
1985. JANUÁR 8–FEBRUÁR 3.
MŰCSARNOK, BUDAPEST

A MŰCSARNOK KIADVÁNYA
FELELŐS KIADÓ: NÉRAY KATALIN IGAZGATÓ
ISBN: 963–7161–40–6

A KIÁLLÍTÁST RENDEZTE ÉS
A KATALÓGUST ÖSSZEÁLLÍTOTTA:
BARANYI JUDIT
A KATALÓGUST TERVEZTE:
ZALA TIBOR
A FOTÓKAT KÉSZÍTETTE:
WAHR JÁNOS ÉS SZABÓ MIHÁLY
PORTRÉFOTÓ: KÓNYA KÁLMÁN

ÁRA: 30,– Ft

MAHIR – Zalai Nyomda Zalaegerszeg 84 4462 o

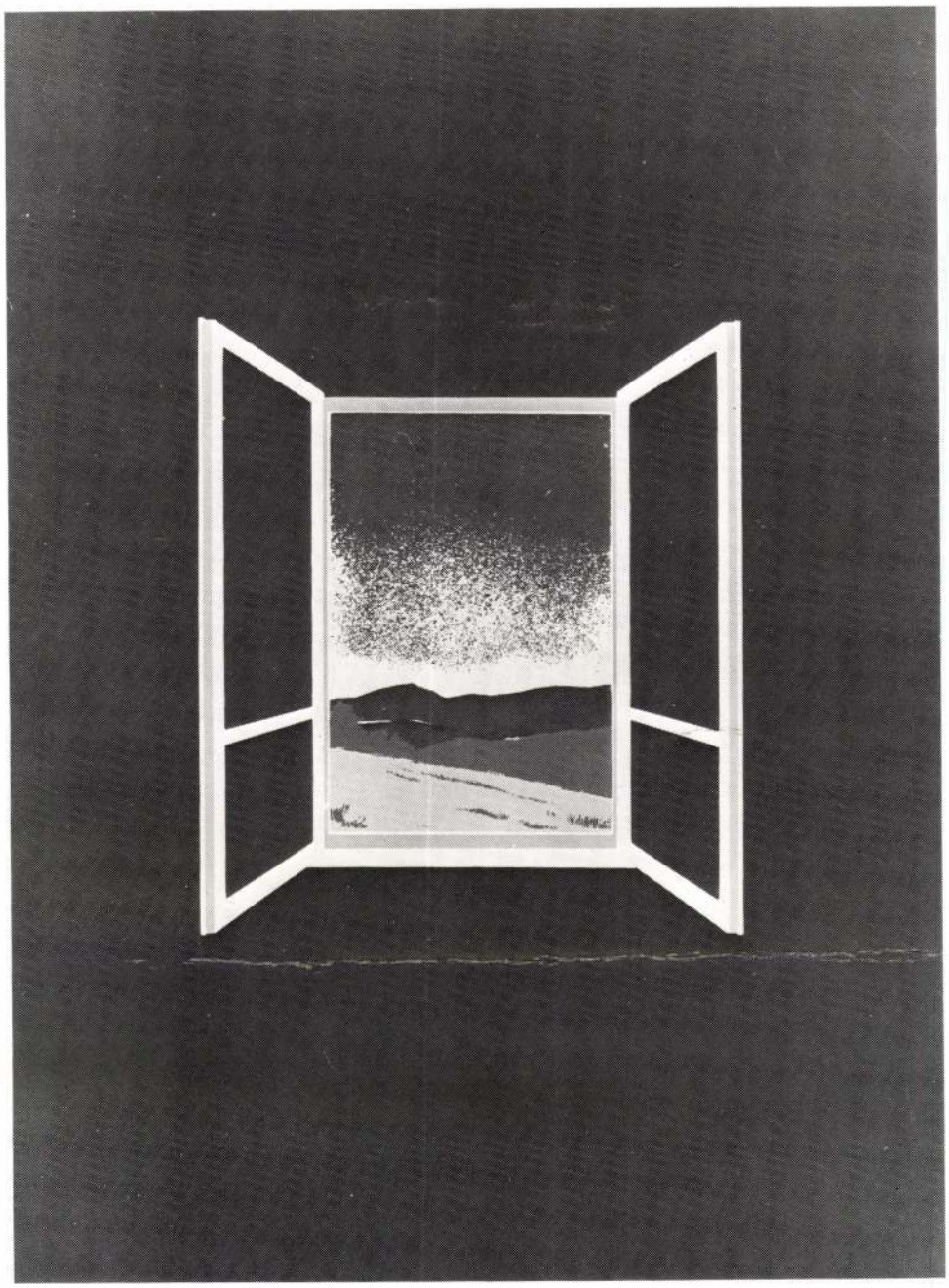

VIHAR ELŐTT

ZALA Tibor graf.

† 85 éves korban. Munkácsy-díjas

temetés 2004. július 20.

Rákoskeresztúr

NSzb 2004. július 15. 19

76.

1. Fan. The festival of love
2. Germany, c. 1795
3. Copper engraved silk leaf v

The sticks are fastened together by a copp

4. Restored by József Fabró,

with paper. Five sticks have been glued; th

recent.

5. L. 28 cm, w. 53 cm
6. Provenance unknown
7. Inv. no.: 63.93
8. The leaf, framed with undu

enjoying themselves ⌐making music, danc

left side the male member of one couple is

Zala Vilmos M.D.K.

"z előadás diszlete

Cs. O.:Boszorkányok pedig nincsenek
Felkai Ferenc játéka a Petőfi Szinpadon
Pest "ehyei Hirlap 1963. április 28. 4.1.

Zala Vilmos, díszlettervező MDK

Bevezényi Tibornal közösen készítette a „Boszorkányok pedig nincsenek" c. felkai vígjátékhoz a díszleteket.

A. G.: Új magyar vígjáték a Pest megyei Petőfi Színpadon 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1963. ápr. 18.

Zalaapáti rk. templom

l.

Mihábjifalueqzhm.

22. l., 23, 24. l.

2301. Csók István:

Öcsényi menyecske.

Az ablak alatt ülő és ünnel
fordul, de szembe néz, kezeit öl
tart és ballábát keresztbevetett
tötte be, szegélyes és rojtos vá
rágokkal diszitett réklijének ké
és rojtok ékesitik és kurta bo s
papucsa himezett. Jobbra a fal t
re meszelt ház ablakának jaloujá
CSÓK. ÖCSÉNY 1902.

Fa, méretei 54: 45.7 cm.
Vétetett a Képzőmüv. Társul
iki 90013 sz. leirattal 600 Kan.

Zalaapáti pléb.

tört

Veszprémi Hirlap

1906. 49–52. sz

Zalaapáti, bencés

apátság

Gyámkő

Gerevich. M. románkori
eml. 217. tábla

Zalaegerszegi rk. plébánia-templom

Két homlokzati tornyu, tekintéges méretű barokk templom a XVIII sz. második feléből. Érdekes freskódisze, mely az egész templomot betölti Cimbaltól, ismételten restaurálva - 1938-ban renoválták utoljára, mely alkalommal a vállalkozó hanyagsága miatt a szentély boltozatának freskója

fordits

beáras következtében
sokat szenvedett.
A vállalkozó ellen in-
dított perben 1939.
ápr. 17-én szakértőként
szerepeltem. ~~a perben~~

Zalaegerszeg

Bronzmécses Krisztus monogrammal.

Nagy Lajos: Pannonia sacra. Ser Szent István

I. K. 83. l.

1939

	Január					Február					Március				
Vasárnap	1	8	15	22	29		5	12	19	26		5	12	19	26
Hétfő	2	9	16	23	30		6	13	20	27		6	13	20	27
Kedd	3	10	17	24	31		7	14	21	28		7	14	21	28
Szerda	4	11	18	25		1	8	15	22		1	8	15	22	29
Csütörtök	5	12	19	26		2	9	16	23		2	9	16	23	30
Péntek	6	13	20	27		3	10	17	24		3	10	17	24	31
Szombat	7	14	21	28		4	11	18	25		4	11	18	25	

	Április					Május					Június				
Vasárnap		2	9	16	23	30		7	14	21	28		4	11	18	25
Hétfő		3	10	17	24		1	8	15	22	29		5	12	19	26
Kedd		4	11	18	25		2	9	16	23	30		6	13	20	27
Szerda		5	12	19	26		3	10	17	24	31		7	14	21	28
Csütörtök		6	13	20	27		4	11	18	25		1	8	15	22	29
Péntek		7	14	21	28		5	12	19	26		2	9	16	23	30
Szombat	1	8	15	22	29		6	13	20	27		3	10	17	24	

	Július					Augusztus					Szeptember				
Vasárnap		2	9	16	23	30		6	13	20	27		3	10	17	24
Hétfő		3	10	17	24	31		7	14	21	28		4	11	18	25
Kedd		4	11	18	25		1	8	15	22	29		5	12	19	26
Szerda		5	12	19	26		2	9	16	23	30		6	13	20	27
Csütörtök		6	13	20	27		3	10	17	24	31		7	14	21	28
Péntek		7	14	21	28		4	11	18	25		1	8	15	22	29
Szombat	1	8	15	22	29		5	12	19	26		2	9	16	23	30

	Október					November					December					
Vasárnap	1	8	15	22	29		5	12	19	26		3	10	17	24	31
Hétfő	2	9	16	23	30		6	13	20	27		4	11	18	25	
Kedd	3	10	17	24	31		7	14	21	28		5	12	19	26	
Szerda	4	11	18	25		1	8	15	22	29		6	13	20	27	
Csütörtök	5	12	19	26		2	9	16	23	30		7	14	21	28	
Péntek	6	13	20	27		3	10	17	24		1	8	15	22	29	
Szombat	7	14	21	28		4	11	18	25		2	9	16	23	30	

Királyi Magyar Egyetemi Nyomda

Igazgatóság — Nyomdaüzem — Kiadóhivatal — Néptanítók Lapja és a V. K. Minisztérium Hivatalos Közlönyének kiadóhivatala: Budapest, VIII., Múzeum-körút 6. Telefon: 146-145.

Királyi Magyar Egyetemi Nyomda Könyvesboltja

Magyar Könyvbarátok, Telefon: 186-281.
Könyvesbolt és Danubia Könyvkiadó R. T. Tel.: 189-540.
Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 18.
Levélcím: Budapest IV, 242. fiók.

közül, kitüzött irányától végre csak annyiban tért el pár év óta, hogy előfizetőinek szellemi olvasmányt is nyujtott, különösen buzgón igyekezett előmozditni, s ha fenyegetve látta, egész szenvedélyességig védte a debreczeni színészet ügyét.

Mert Balla bácsi nemcsak lapirodalmunkban, de színészetünkben is az uttörők közé tartozik, s mint ilyen is megérdemli a közméltánylatot.

Balla Károly 1803 ban született borsodmegyei Sály helységben. Édesapja ref. lelkész volt, s fiából is azt akart nevelni, de a 17 éves ifjuban egy vándor színész-társaság jelenléte felébresztette azt a hajlamot, mely a tógát Egressyvel is letéteté. Színész lett, s eleinte a komikumban, később mint ügyes s jó külsejü szerelmes a közönség kedvencze lőn. 1827-ben nőül vette Molnár Katalin első rendü színésznőt, s együtt szerepeltek előbb Nagy Károlynál, ki most Debreczenben jó erőben él, aztán Czelesztin, majd Megyeri igazgatása alatt.

1828 ban igazgatótárs lett Megyerivel, Heténvivel és Telepivel, s jeles szintársulatukkal több helyen szép sikerrel játszottak. Egy év mulva Balla magán ügyekben Pestre utazván, a király-utczai „arany hattyu“ vendéglő teremében játszott Horváth szinigazgatása alatt Jancsóval, Vásárhelyivel, Kántornéval. Majd Horváthék más városba vándorolván, (akkor minden magyar színész vándorlott) Ballát a pesti ugynevezett magyar polgárközönség megkérte, hogy télére szintársulatot rendezzen. Balla kivette a Beleznai-kert teremét és kis társulatával egész őszön és télen át szellemi és anyagi tekintetben jó eredménynyel müködött. Minden pénteken a városi német szinházban léptek fel, s ott is köztetszést arattak. E társulat tagjai voltak: Kántorné, Balláné, Anikó (később Lendvainé), ifj. Láng Lajosné, ör. Láng Ádám, ifj. Láng Lajos, Bartha, Lendvai, Jancsó Vásárhelyi és Fáncsi, ki itt kezdte szini pályáját.

Azután 15 évig volt Balla Károly szinigazgató, bejárta társulatával az ország nevezetesb helyeit, s végre belátva, hogy jobb, ha a színész hagyja ott idejében a pályát, mint ha a színészet hagyja el a színészt, nyugalomba lépett, s 1842 ben megalapitotta a „Debreczen-Nagyváradi Értesitőt.“

Mellette nem egy vihar zugott el, nem egy lap keletkezett Debreczenben, de Balla bácsi edzett szivvel s törhetlen színészi kedélyel fogadta a viharokat, kiböjtölte, mint mondani szokta, — a lapokat, egyen kivül mind, és boldog egyszerüségét csak is szeretett nejének és két szép leányának halála zavarta meg tartósan.

Ott lakik a Burgundia-utczán, csicsergő kanári-madarak közt, saját csinos házában, melynek udvara more theatrali barlangokká, tájképpekké s tréfás jelenetekké van alakitva, ott repes öreg szive, midőn a magyar színészet egy-egy mozzanatáról értesül, és csóválja fejét, ha a kor egyebekben nagyokat talál ugrani, ott fogadja a régi pályatársakat s az ujabb színészi nemzedék képviselőit, kik közül, Debreczenben megfordulván, egy sem mulaszja el őt meglátogatni, s ott szerkeszti az „Értesitőt“, melylyel egész lénye ugy összeforrt, mintha édes gyermeke volna.

Negyvenhat éve, hogy Balla Károly a színészi pályára lépett, negyven éve, hogy első szintársulatát szervezte, és huszonöt, hogy a most legrégibb magyar lapot alapitotta, huszonkét évet töltött szinpadon, huszonötöt szerkesztésben, — most jutalomjátékát adja. A legkedvesebb meglepetéseket ohajtjuk a hajlott koru, de még mindig munkás férfiunak, ki szerényebb hatáskörben ugyan, de következetes kitartással egész életét a nemzeti nyelv mivelésében töltötte.

Balla Károly.

Zala-Egerszeg.

A 97 □ mérföldnyi területü Zalavármegye egyik nagyobb megyéje Magyarországnak, ennek délnyugati sarkában. Nagyobb része hegyes-völgyes, de az alsó és közép vidékeken igen termékeny.

Legszebb tájéka nemcsak Zalának, hanem egész hazánknak is a Balaton melléke, melyen a nagyobb hegyek mellett, egymást felváltva gyönyörü erdők és szőlőhegyek, pompás mulatóházak, a tetőket koronázó régi omladozott várak, jól mivelt szántóföldek és sürüen elhintett csinos faluk gyönyörködtetik a szemet. A Dráva, Mura, Zala és Eger folyókon kivül számtalan kisebb hegyi patak öntözi e megye földét s nagy részét a fejedelmi Balaton tava mossa.

A szép Zalamegyének két rendezett tanácsu városán (Nagy-Kanizsán és Csáktornyán) kivül 30 mezőváros van, melyből 22 magyar, 5 horvát, 2 vend s 1 vegyes népességü.

Legélénkebb hely s legnagyobb jövővel biró városa a megyének kétségkivül Nagy Kanizsa, mely mint a buda-trieszti s a sopron-kanizsai vasutvonal csomópontja, már eddig is nagy virágzásnak indult s Magyarországnak a tenger felé irányuló kereskedelmében évről évre fontosabb szerepre van hivatva.

Most azonban nem erről akarunk szólani, hanem Zalamegye mezővárosai közül a legnevezetesebbek egyikét, *Zala-Egerszeget* kivánjuk nehány szóval megismertetni.

Zala-Egerszeg Zalamegyének régi fővárosa, közigazgatási és törvénykezési székhelye. A Zala folyó és a Sopronból Kanizsára vivő vaspálya mellett, kies, termékeny vidéken fekszik. Budához 24 mérföldnyi távolságra esik. Hajdan kőfallal keritett, erődditett hely volt ez is, s a török háborukban Egerszegnek is jutott egy-egy szerep.

Lakosai tiszta magyarok s kevés protestáns és zsidó családot kivéve, csaknem mind róm.-katholikusok. Mintegy 6000 lélekre megy az összes lakosok száma, kik között a gazdasággal foglalkozók mellett a kézmüvesek száma is igen nagy. A városnak 9 országos vására van évenkint, melyek azelőtt különösen a szarvasmarhára és lóra nézve igen élénkek és jelentékenyek voltak.

A mi Egerszegnek mindinkább városias szint és jellemet ad, az közintézeteinek folytonos emelkedésében és szaporodásában jelentkezik. Nemcsak hogy a város rendes postahivatallal, jó vendégfogadóval s két gyógyszertárral bir, a mi a czivilisatio legelső kellékei közé tartozik, — hanem a társadalmi élet is szükségét érzi itt egy állandó központnak, melyet az egerszegiek egy jól rendezett kaszinóban birnak; a humanistikus intézetek sorát pedig már megnyitották egy czélszerüen fölszerelt kórház felállitása által. Itt van továbbá a zalamegyei gazdasági egylet is, mely gyakran gyüjti össze hasznos eszmecserére a megye értelmes gazdáit.

Zala-Egerszeg legszebb része a tágas főtér melynek fő ékességét teszi a nagy vármegyeháza s a szép izlésü kath. templom kettős tornyával. E tér egy részét ábrázolja fénykép után készült, itt közlött képünk.

Zala-Egerszeg főtere. — (Fénykép után)

A Mondolat-pör.

(Irodalomtörténeti tanulmány.)

A sokaktól semmisnek, vagy legalább merő parányinak tartott magyar irodalomnak is vannak megkapó pontjai, vannak történetében oly momentumok, melyek odaállithatók a külföld nagy nemzeteinek nagy irodalmi jelenségei közé, minők hogy többet ne emlitsek: Himfy szerelmei, Zalán futása, Abafi, Toldi vagy az Ember tragédiájának fényes feltünte, de viszont ezek mellett vannak setét pontjai is, melyek csak tanulságul s nem egyszersmind mintául is szolgálhatnak az utókor számára. Ilyenek egyebek közt a XVI dik század keserü irodalmi harczai, melyek a reformátusok és az unitáriusok közt folytak le, a XVII-dik században a r. kath. egyház főbbjeinek tusája a protestans tudósokkal, kiknek polemiai müvei ma már könyvtárt alkothatnak, végre ilyen volt — minden egyebet mellőzve — a tárgyul felvett

Mondolatpör. Szomoruan tűnik ki a szenvedély ezen műveiből az önfeledés, mely gyülölséggé fajult, a kővel és sárral dobálás, melyet a helyett, hogy az irodalomhoz édesgette volna a nemzetet, még inkább elriasztotta azt, noha tagadhatlan, hogy mindezek némi ingerrel is birtak s a figyelmet maguk — tehát más irodalmi művek — iránt is felébresztették.

A Mondolatpör indoka a mult század végén nagy buzgalommal megkezdett nyelvreformáczióban keresendő. Meginditotta ezt nehány lelkes irodalmi férfiu, mint Dugonics András, Barczafalvi Szabó Dávid, Szacsvai Sándor, Molnár János, Márton István stb., noha kevés sikerrel; de már Kazinczy — szabadsága visszanyerése után — egész erejével oda munkált, hogy a nyelvszépitést előbbre vigye, hogy a „*szép*“ nyelvet megalkossa. E végre eleintén leveleiben s szóval majd gyakorlatilag — kiadott művei által — igyekezett hatni, azonban kevés idő mulva a jó törekvések elé gátak gördittettek. 1806-ban megjelent már egy *Busongó Ámor* cz. gúnyirat, de mely, mondhatjuk, hatástalanul enyészett el, azonban jött ennél egy erősebb ellen, mely — bár rövid időre, de mégis — idézett elő bizonyos élénkséget az irodalomban, annyira, hogy még német lapok hasábjaira is átfolyt az izgalom, és nevét, habár rosz oldalról is, maradandóvá tette az irodalom történetében. Ez volt a nagyhirü „Mondolat.“

Teljes czime imez: *Mondolat. Sok bövitményekkel, és egy kiegészitett újj-szótárral eggyütt. Angyalbörbe kötve, egy Tünet-forint. Dicshalom (Veszprém), 1813. 12r.* XIV + 102 + IV. U. Ajánlva van Zafyr Czenczinek, mely a czélpontul vett Kazinczy Ferencz névbetüiből van átalakitva, valamint a czimkép is őt teszi gunytárgygyá. Meg van támadva benne ujitásaiért, de nem egyedül ő, hanem Berzsenyi is merész költői képei és hasonló „neologiá“-jaért. A szoros értelemben vett Mondolat kevés helyet foglal el, s csak 19—46 lapig tart, de hozzá van csatolva egy 57 lapra terjedő szótár, mely az ujdon uj szavakból annyit közöl, hogy a később közhasználatba jutottak is felülhaladják a 160-at.

Eredeti szerzője a mű magvának, a sajátképeni „Mondolat“-nak *Szentgyörgyi* József professzor volt Debreczenből, kinek 1809 ben megirt munkája kéziratban forgott az „ósdiak“ között; s igy eljutott Dunántulra is, hol ez időben a nyelvujitók elleneinek egész tábora volt, részint Keszthelyen Festetich György körében, részint Veszprémben, hol Somogyi Gedeon, Théti Takács József és Ruszek József alakitottak kört.

Utóbbi körbe is eljutván a kézirat, nagyon természetesen pártfogókra talált s rövid idő mulva előfizetés utján a fennebbi czim alatt meg is jelent az irók megnevezése nélkül. Mozgalom támadt erre a nemzet összes irói között s csakhamar birálata s illetőleg czáfolata is megjelent a lipcsei *Allgemeine Literatur-Zeitung* 1814-dik évi folyamában, melynek irója már tudta s noha nem akarta, mégis felfedezte az iró kilétét, „egy reformált pap fia“ szavakkal.

Kazinczy volt leginkább a Mondolat által sértve, sőt pelengérre állitva, mindazáltal ő — épen a röpirat durvaságaért — nem méltatta azt feleletre, de helyette fellépett két tanitványa, Kölcsey Ferencz és Szemere Pál, s megirták a hasonlókép elhiresült *Feleletet a Mondolatra néhai Bohógyi Gedeon urnak. Pest, 1815. 12r.* Érdekes, mit ennek létrejöttére Kölcsey ir Helmeczyhez junius 23-án, 1814-ben, ekép: „Palim (Szemere Pál) elment innen hazul s magamban vagyok. *Unalom* és reflexio gondolatokat hoztak fejembe, melyek talán különben nem fogtak volna jőni, s ezek miatt némely könyvekre van szükségem“ stb. és kéri a Mondolatot, Perecsényi munkáit, Wandzát, Kovács példabeszédes könyvét stb.*) Ekkor (1814) lőn tehát megirva a *Felelet*, mit egyébiránt maga Kölcsey is bizonyit Kállay Ferenczhez irt levelében: „Egy bohó könyv, *Felelet a Mondolatra* jött ki nevem alatt Szemerétől és tőlem . . . . .; ez a bohóság *tavaly* Péczelen készült.“**)

E munkában már nem az irodalom hangja van használva, a legkeserűbb guny, szatira és vérigsértő kemény szavak, hol az ellenfél Somogyi Gedeon nem mint iró, nem mint a Mondolat kiadója, hanem mint ember, mint Veszprémmegye levéltárának registratora van a szégyenpadra állitva; nemcsak, hanem még azon felekezetet is, melyhez Somogyi Gedeon, de ép ugy Kazinczy, Kölcsey és Szemere is tartoztak, sértő szavakkal illetik. L. kétségkivül védhetlen és semmi egyébnek nem tulajdonitható, mint Kölcsey és Szemere ifjui hevességének.

A Felelet előszavában Bohógyi — Somogyi — Gedeonnak rövid életrajzát adja Kölcsey és adatai csaknem biztosak és teljesek, melyeket bizonyosan szemére szolgáltatott neki, miután épen Somogyi Gedeonnal tanult Pápán és igy azokat közvetlen tudomásából nyujthatta. Bohógyit már el is bucsuztatja benne s alapigéül Birák 6r. 23 versét vették: *Gedeon! békesség téneked, ne félj, nem halsz meg,*“ és a mi igen jellemző, halálakor a nagyszorgalmu és tudományu Pap István, akkor vilonyai ref. lelkész ugyanezen igéket vette beszéde alapjául 1821. deczember 4-én.*)

További tartalmát levelek és versek teszik, melyekben a debreczeni grammatika, az egyhangu és kadenciás verselők is szatirizáltatnak. Ez már helyes és megengedhető, miután elérkezett már akkor a kiábrándulás és kiábránditás ideje, melynek az irodalomban ép ugy van helye, mint van egy nemzet vagy egyén életében. A hosszu alvás után fel kellett ébredni s azt csak ily művek által lehete elérni. S meggyőződésem szerint az e korbeli irodalmi harczok segitették elő leginkább a nemzet mozgalmait a szellem és anyag terén, ezek voltak *némileg* a nagy Széchenyi fellépésének is inditó okai, noha őt más okok, nevezetesen a külföld ismerete és atyjának hazaszeretete, állitották leginkább a küzdtérre.

A Felelet nem hagyatott szó nélkül s a polémia leginkább a Tudományos Gyüjtemény hasábjain lett folytatva, noha már kevesebb ingerültséggel és több illemmel. Ottan-ottan felcsillámlott ugyan még a gyülölség szikrája, de már inkább elhaló fényben. Végre még Somogyi Gedeon szólalt fel „*Értekezés a Magyar Verselés módjáról, és fordittásokról. Tit. Petronius nevezetesebb Verseinek . . . Próba-fordittásával eggyütt.* (Veszprém, 1819) czimü müve előszavában közölt „Válaszában a Mondolatra felelőkhez és Recensensekhez“ (VII—XXII. ll.) s igyekezett mindent visszautasitani, mi szándéka helytelenségét mutatná, több érdekes adatot is sorolt elő, de már nem azzal a szenvedélyességel melylyel a felelet iratott, bár azon sem csudálkozhatnánk Kölcsey s Szemere előzményei után.

E küzdelem Kölcseynek egyidőre sok kellemetlenséget okozott; most az antineologus párt előtt, mely pedig ekkor még tulnyomó volt, elvesztette azon népszerüségét, melyet költeményei s személye már előbbi időben — jelesen 1812-ben szereztek neki, mihez még szigoru kritikái is járulván 1817-ben, csaknem megvetésben részeltették, de lassanként minden zaj lecsillapult s a közönség ujra megkedvelte az „olvadó keblü költőt.“ Szemerére nem volt hatása, mert neve nem jön elő a feleletben, Kazinczy pedig nemes lélekkel türte a bántalmakat, végre Somogyi vette a legkeserübb poharat, de leginkább már csak a történet itélőszéke előtt.

Vázoltuk lehető röviden e tollharczot s azon tudatra jöttünk belőle, hogy bár kivánatosabb lett volna szép módon elintézni s nem a személysértés terén megvivni a csatát, de ez szükséges volt, mivel kiforrván magát igy az ifju irodalom: azontul ez ügy a tudományos vitatkozás földjére lett átültetve s a nyelvészeti vizsgálódás szakszerüen üzetett. Ez haszna egyrészről. De másrészt meg a szóujitók bátorsága is megingatva lőn, mire immár égető szükség is volt, mert szóképzéseik nagy része tulhajtott volt, mert némelyek az érthetlenségig rosz szavakat alkottak, mi által csak a nyelv vesztette rugékonyságát, erejét. Mert azon kor irói vajmi kevés számot tettek, s azoknak is nagyrésze csak dilettans, hogy ugy mondjam, műkedvelő volt és ha a csekély számu iró elfogadta a rosz szavakat, az *irodalom* fogadta el. Ma már nem jöhet elő ily körülmény; gyárthat bárki ezer meg ezer uj szót, ha nem a szófejtésre és analogiára alapitja: senki nem hallgat rá. Hisz csak közel napjainkban is boldogult Jósika Miklós mennyi uj szavat hozott létre, de mily aránytalan sokat csak egyedül ő használt. Oka a nyelvészet terén való dilettantismusa és ennélfogva a szükséges elvek elhanyagolása s illetőleg nem tudása.

Mielőtt czikkünket bevégeznők, szabadjon egy kis tért kérnünk azon hibák kijavitására, melyek ugy kézikönyveinkben, mint másutt ép e pörre vonatkozólag találhatók. A mi az *Ujabbkori Ism. Tárában s e lapok 1864. évi folyamában* Fábián Gábor életrajza folytán a *Mondolatok* czimet illeti: ez a fönebbi betühiv közlés által helyre van igazitva. Azon állitás, mely Danieliknél (Magyar irók. II: 274) olvasható, hogy t. i. a Mondolatot Ruszek József „irta s adta ki“ — teljesen tarthatlan. Annyit megengedhetünk, hogy Ruszek, mint veszprémi hittanár és a szóujitásnak ösmert ellene — összeköttetésénél fogva — befolyhatott a kiadásnál, de hogy ő nem irta: az világos Somogyi „Válasz“-ából, melyben — sajátképeni Szent-györgyiféle Mondolatot kivéve — az egészről mint önmunkájáról nyilatkozik. Pedig 1819-ben még Ruszek életben volt († 1851.) és igy valótlant nem irhatott volna, noha annak halála esetén sem lett volna arra feljogositva.

Hogy végre a „Felelet“ teljesen Kölcsey munkája volna — mely véleményt tudomásom szerint Környei (Magy. irod. tört. vázl. 152.) Jámbor Pál (Magy. irod. tört. II: 220.) és Imre Sándor (Magy. irod. és nyelv története 254,) hangoztatnak — ezt megdöntik a magától Kölcseytől idézett sorok t. i.: „Egy bohó könyv, Felelet a Mondolatra jött ki nevem alatt *Szemerétől és tőlem.*“

Ennyit szükségesnek hittem ez érdekes irodalmi pör történetéből kiemelni, ugy vélekedvén egyoldalról, hogy lesznek e lapok olvasói közt olyanok, kik előtt e Mondolat pusztán nevéről ismeretes, de más részről meg felbátoritott erre az, hogy még tudtomra önnálló ismertetése sehol nem jelent meg. *Eötvös Lajos.*

*) Kölcsey Mind. Munkái. Pest, 1861. VIII: 165. l.

**) E levél kelt októb. 7. 1815. Id. L. 128. l.

*) Czime halotti beszédének: „Az Élet történeteire s jövendő állapotjára nézve magával békességre lépett Tudós.“ stb. Veszprémben, 1822. 8r. 42. lap.

Miben áll és mitől függ a fövés?

Ha valamely folyadék a levegővel érintkezésben van, tömege mindinkább és inkább fogy, és rövidebb vagy hosszabb idő mulva teljesen elenyészik. A viz, mely eső után befedi a földet, nem áll ellen a száraz szél fuvásának és a napsugár behatásának, hanem elenyészik a föld színéről, és pedig nemcsak azért, mivel a földbe beszivárog, hanem azért is, mivel a levegőben elpárolog vagy elgőzöl.

Az elgőzölés hamarább történik, ha a vizet csészébe tevén, tüz felett főzzük. Rövid idő alatt minden viz el van tünve, és mégsem az edény által nyeletett el, hanem a levegőben oszlott szét, elgőzölt. Az előbbeni tüneményt *önkéntes*, az utóbbit *mesterséges* elgőzölésnek nevezzük.

Az önkéntes és mesterséges elpárolgás közt mégis jelentékeny különbség létezik. Ha egy vizzel telt kis csészét a szabad levegőre teszünk, kétségkivül észreveszszük, hogy a folyadék idővel fogy, végre egészen elenyészik, de tovább semmit sem látunk, és bármennyire fölfegyvereznők is szemünket, mégis a mennyiség fogyatkozásán kivül semmit sem vennénk észre. Másként van a dolog, ha a vizet melegitjük, hozzá folytonosan meleget vezetünk. Ezen munkálat mindennap, minden házban történik, és mi a feltünő, a nélkül, hogy valakinek eszébe jutna a tünemény alapokát vizsgálni és megfejteni. A dolog mindennapi és nagyon közönséges, de azért nagyon fontos. Sokat tanulhatnánk belőle, ha nem sajnálnók a fáradságot, hogy megértsük.

Hogy minden jelenséget pontosan megvigyázhassunk, válaszszunk egy üvegedényt; ennek átlátszósága megengedi, hogy a természet titkait meglessük. Ha egy vizzel telt főző-palaczkot, milyent a vegyészek gyakran használnak, szeszlámpa fölé helyezünk, nemsokára sajátságos mozgást veszünk észre tartalmában. Áramlásokat látunk a vizben le- és feljárni; a megmelegedett viz a felszinre emelkedik, mivel kiterjedvén, könnyebbé válik, a hidegebb pedig a fenékre sülyed, és ez mindaddig tart, mignem az egész egyforma melegséget nyer. Egyszersmind az edény falai számtalan apró hólyagocskákkal rakodnak meg, melyek némi idő mulva a vizen át felemelkednek és azt kissé megzavarják; ez levegő, mely a meleg által kikapatik a vizből, a viznek egyik vegyülete, mely ezt alkalmassá teszi az állatok és növények táplálására és az ivóviznek az ő kellemességét kölcsönzi. Idővel azonban megváltozik ezen hólyagok természete. Látjuk, hogy azok megint eltünnek, mihelyt magasabban felemelkednek. Ezen hólyagok vizgőzből, légalaku vizből állanak, melyek a kevésbbé meleg viz felső rétegeiben megint megsűrűdnek. Az ezen hólyagokban foglalt gőz még nem bir azon erővel, hogy az őt minden oldalról környező vizrészecskék nyomását legyőzze. A gyorsan egymásután felemelkedő hólyagok elenyészésénél, az elpattanás által, zaj támad, s ekkor mondjuk, hogy a viz énekel. Ez jelenti, hogy a fövés közel van, és en-

Zalaegerszeg

lásd

Fará József dr

Zalaegerszeg és a
Göcsej sénletes
kalauza.
Bp. 1934.

könyvtáramban

BUDAPEST
41 XII 7 17
62

Zalaegerszeg

látképe

a XVII. században

kopé repr.

Márki Sándor dr

II Rákóczi Ferenc

I. k. 1676-1707.

Bp. 1907. 523. l.

Zalaegerszeg mü-
emlékei

laid:

Pesthy Pál: Zalaeger-
szeg multja és jelenei
Zalaegerszeg 1931
191 l.

För. könyvt.
76240. sz.

Zalacsányi rk. templom

barok

l.

Mihályi falucsoglum

24. l.

2318. L.M. Kranach iskolája:

Kálvária.

Fa, méretei 123: 93 cm.
Némethy Lajos adománya,
76959 ex 902 sz. leirat alapj
Becsértéke 1000 Ka.

Zalaboldogfai rk. templom

Ker. Szt. János tiszt. szentelve

1755-ben helyreállittatta
Biró Márton püspök

Pehm. 46 j. l.

Zalaboldogfai rk. templom

(Zala vm)

Kisasszony tiszt. építtette

Bíró Máton püspök.

XVII. sz.

Pelrm. 462. l.

Zalabsky

1825

kertépítő

l.

Biró Erdkast

1/4. P

Zalacsányi rk. templom

(Zala vm)

Mindszentek tiszteletére 1755-ben építtette Biró Márton püspök.

Pehm. 461. l.

Zalaegerseg 195

Zala vármegyei évkönyv
a millenniumra.

Petrik 1886–1900

Zalaegerszeg

Czutor J.

Észrevételek és toldalékok
Bátorfi Lajos „Adatok
Zalamegye történetéhez"
cz. munkájához

Petrik 1886–1900

Zalaegerszeg -

Deák Ferenc szobra.

Háry Gyula vásta

Repr.

Om IV. 237 l.

SZAMOSUJVÁR

Vár

Kéne VI 1815, 677 l.

Zalaegerszegi Nep. Szt.
János - templom

1750-ban építtette Biró
Márton püspök.

Pehm. 461. l.

Zalaegerszegi plébánia templom

Mária Magdolna tiszteletére 1756-ban építtette Bíró Márton püspök.

Pehm. 461. l.

Zalaegerszegi rk.
plébániatemplom

képe, leírása

Pehm

394, 395 e. i. kv

ll.

ÁNS LAP: „ . . . gazdag értékű forrásul szolgál-
yájunknak a Dr. HKG. könyve, ki írói készsé-
észen új oldaláról mutatkozik be előttünk, kik
ait mindíg nagyra becsültük. Imádkozó lélek.
mlokkal áll Istenével szemben s fohászkodásai,
nyörgései könnyedén szárnyalnak Isten trónusá-
yvének tartalomjegyzéke bizonyság rá, hogy min-
omra mily bőségesen fakadnak fel imádságai.
szívesen ajánljuk!"

ŐSÉG ISENNEK! ÜNNEPI IMAKÖNYV.
zve: 4 P, díszes feketekötésben: 5 P (+ portó 70 f).

JÁTOK NAPRÓL-NAPRA! KÖZNAPI
KÖNYV. (420 lap).
zve: 4 P, díszes feketekötésben: 5 P (+ portó 70 f).

DELHETŐ: Városi nyomda, Debrecen, Böször-
i-út 6; „Méliusz" könyvkereskedés Debrecen,
utca 26; Bethlen Gábor könyvkereskedés, Buda-
Kálvintér; Kiss Tivadar könyvkereskedése, Pápa;
pataki ref. főiskola könyvkereskedése, Sárospatak;
egyaljai Kiss Géza, Belsőbőcs.

Debrecen. 1937—2726

Zalaegerszegi plébt. templom

l. Pelsőczy József: A zalaegerszegi plébánia története. Kézirat.

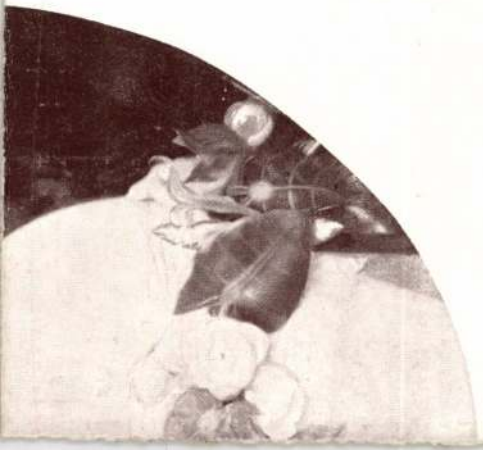

Abbazia. Pensio «Vier Jahreszeiten.» Egész éven át nyitva. Modern kényelem, telefon a házban. Sürgönyczim: Jahreszeiten Abbazia.

*

Abbazia. Bristol szálloda. Előkelő, minden kényelemmel berendezett modern szálloda. A magyarok találkozóhelye. Egész éven át nyitva. Tulajdonos Rudovics Vilmos.

*

Abbazia. Hausner pensió. Gyönyörű fekvéssel, 40 modernül berendezett szoba, magyar és német konyha, magyarok találkozóhelye. Tulajdonos **Braun & Lederer.**

*

Abbazia. Kroutil A. Első mű- és kereskedelmi kertészete. Pálma- és babértenyésztes. Virágpavillon Reichstrasse, szemben a postafeljáróval. Csokrok, koszoruk és diszitések a legszebb kivitelben.

*

Arco, Grand Hotel des Palmes. Modern kényelemmel berendezve, villamos világítás, lift, központi fütés, pensió. Elő- és utóidényben engedmény. Nagy pálmakert.

*

Arco, Szt Pankratius Szanatorium. Gyógyintézet tüdő- és gégebetegek részére. Legmodernebb berendezés. Kitünő gyógyeredmények. Idény szeptembertől májusig.

*

Brassó. Drexler-kávéház utóda. Idegenek találkozóhelye. Összes bel- és külföldi lapok. Jó kiszolgálás. Kitünő italok.

*

Bécs. Hotel Meissl és Schadn. I., Kärnthnerstrasse 16. és Neuer Markt 2. Előkelő elsőrangú ház. Lift, telefon, für-

BENOID GA
a legalkalmasabb és le
lakóházal
FÉNY! H
Díjtalan föl
Magyar Benoid -
Arad Telefon 561. Budapest V

Eau de Cologne Johann
Jülichsplatz Kölnben. A
C. Köller Bécs, VI/1. Est

Fiume. Európa kávéház.
Kitünő italok, az összes
kiszolgálás. Matcovich J.,

Fiume. Hotel Lloyd. Elsőr
lemmel berendezve. Kitün
kiszolgálás, mérsékelt ára

Fiume. S. Georgevic. Első
választéka. Fő-utcza, Lloy

Fiume. Wurzer Albano. Er
szám 70. Nagy választék

Zalaegerszegi Szt Anna templom.

1755-ben építtette Bíró Miklós püspök.

Pehm. 461. l.

Zalaegerszegi Szt. Kereszt templom

1756-ban építtette Bíró Márton püspök.

Pehm. 461. l.

Zalahegyi Zoltán fafaragó (Győr)

MH SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-718, 340-726

KISALFÖLD
1984 NOV 6

1021

■ Lófejes lengő és kosfejes mérleghinta tervezőjeként és kivitelezőjeként egyaránt ismertté vált a megyeszékhelyen Zalahegyi Zoltán győri fafaragó. E két munkája a győri Kun Béla lakótelep játszóterének ékei. A nagyobb fafaragások mellett kisebb használati és dísztárgyakkal is rendszeresen bemutatkozik a különböző kiállításokon, legutóbb Tatabányán, Nyíregyházán és Dunaújvárosban láthatták a győri fafaragó alkotásait.

Figyelem! Csallóközi napok

nov. 9—10—11-én
a Győri Áfész
TÓ VENDÉGLŐJÉBEN.
Kóstolja meg Ön is
szlovák ételkülönlegességeinket.
Az ételeket készíti:
a dunaszerdahelyi
HOTEL DUNA
mesterszakácsa.
Délben és este hangulatos zene.
Szeretettel várjuk Kedves Vendégeinket.

A GYŐRI ÁFÉSZ A LAKOSSÁG SZOLGÁLATÁBAN

A Rába kettőshíd felújítási
SZERETETTEL VÁRJÁK
kedves Ve
JEREV
ÉTTEREM
és
BÁR
vezetője
A hidak előtt közeli parkolá
Az emeleti különteremben
ZENE-TÁ

A Magyar Autóklub g
november 14-én
személygépkoc
tanfolyamot in
kedvezménnyel
Elméleti képzé
(a Bajcsy-Zs. ú
A gyakorlati képzé
és Trabant gépkoc
szerint.
Vezetési gyakorlás
JELENTKEZÉS: Győr, Bajcsy-Z

Győr belvárosában
megnyílt

Zalaháshágyi rk. templom

l. Pehm 462. l

szobá a tengerre nyilik. Tulajdonos: Klügl József.

*

Abbazia. Hotel Restaurant Dávid. Reichstrasse központján, polgári ház. Jó konyha és borok, pilseni hordósör. Tulajdonos a Stefánia-szálló volt konyhafőnöke.

*

Abbazia. Lokey József szálloda, pensió és kávéháza. Bécsi udvari sörpincze. Kitünő ellátás, figyelmes kiszolgálás.

*

Abbazia. Pensio Villa Schlosser. Pompás tengeri kilátás egész Fiuméig. Modern berendezés. Villanyvilágítás, vízvezeték a Monte-Maggioreról.

*

Abbazia. Hotel Pensio Plesch. Első diätikus konyha Abbaziában. Modern kényelemmel a központban, tengeri kilátás, egész éven nyitva. Th. Plesch tulajd.

*

Abbazia. Pensio Wienerheim. Hotel International. Minden kényelemmel berendezve. Mérsékelt árak. Friedr. Klein tulajdonos.

*

Abbazia. Pensio Kuben. Elsőrangú családi ház a tengerpart mellett, elegáns szobák, árnyas kert, fürdők a házban, jó bécsi konyha. Pius Kuben tulajdonos.

*

Abbazia. Hotel Pensio Lakner Villa «Alloro». Előkelő családi pensio a központban. Uj kényelmes berendezés. Villanyvilágítás fürdők. Mérsékelt árak.

*

Abbazia. Pensio «Vier Jahreszeiten». Egész éven át nyitva.

Cirkvenica. Tengeri szálló
Kitünő konyha és italok,
szállodás.

Cirkvenica. Therapia nag
jesen újonnan átalakítva.
lodát Csilléry Sándor
bérbe és ajánljuk a mag
ezen kitünően vezetett s

Csorbató. Nagyszálloda.
zett elsőrangú szálloda.
dijak. **Téli** és **nyári** tart

Dona Döme és Társa, IV.,
és névjegyek. Papir, iroda
tára. Poprádi papirgyár r

Dresden. Hotel Bellevue.
és az opera mellett, g
terrasszal. Auto-garage.
kráczia találkozóhelye. Ig

Elsner Oszkár Budapest, IV
legnagyobb csipkeárúház

BENOID-GÁ
a legalkalmasabb és le

Zalahásházyi

rk. templom

románkori

l. Fára Zal

17. l.

BUDAPEST
936 JUL. 31-1
LK 4 LK

Zalaháshágyi rk.

templom

Szenthárom ság tisz. szentelve

1746-ban helyreállíttatta

Bíró Márton püspök

Pehm 461. l.

Patena, réz, sora? átm. 15 cm.

Zalaegerszegi rk. templom

A Szent Keresztet feltalálása tiszteletére 1749-ben építtette Bíró Márton püspök.

Pehm. 461. l.

Zalahalápi plébá-
niatemplom
szentélye -
Képe repr.

Boggay Tamásdr
A Balatonvidék
műemlékei.
Magyar Építőművészet
1944. 198. l.

Zalahalaj

ZALAHALÁP (Zala)

RMV 5, 301.l. — R. K. PLÉBÁNIATEMPLOM építtette Bogyay Ignác győri nagyprépost 1760 körül

RMV 5, 301.l. — NEP. SZ. JÁNOS - SZOBOR

Zalai Gizgár Károly

„Eötvös Károly" mellszobra
emlékez

Szalai Imre: Balatonfüred
Képzőm. Alap. Bp. 1964
21. old

MDK

Zalai Margit

Kiállitási hir

Petőfi népe 1968 aug.14.p.5.

Zalai pálos kolostor

fordítás

3

Zala /Dabus/

Kisbán 19. A Sz. Jakabról nevezett kolostort rátholti Kesei Lőrinc alapította 1260-ban. Fejér: Codex dipl. VII. 5. 329. — Pázmány Péter: Appendix II. 126: Prior S. Jacobi de Zrada/

Zalai rk templom

Kar. Szt. János tiszteletére.
(Somogy vm.)

1754-ben helyreállitatta
Biró Márton püspök.
Az 1764-évi Can. Vis-
szerint 1764 ben.

Pehm 460. l.

FINN ÉS MAGYAR MESTEREK ALKOTÁSAI

FÁBÓL VASKARIKA

Györgydeák György: Nagyúr

Aune Kinnunen: Tobozmedve

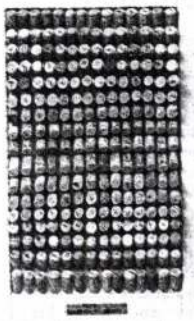

Zalán Károly: Parafadugó-

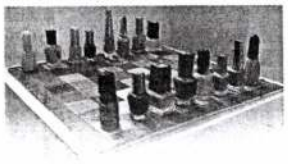

Rutkai Bori: Sakk lakk

Folytatás a 21. oldalról

Talán a leghatásosabb munka Józsa Illés Attila fából faragott hatalmas ingaórája. Hosszú a lista. Az emberi leleményesség végtelen. Látható még hatvan különféle, fából épült ironikus, fintoros szobabútor, farmotoros kolompoló, vagy említhetnénk a Böröcz Emil (a szobrász, András és a sokoldalú galériás, László atyja) átformálta kéziszerszámait. Festett fadugókból összeszerelt kompozíciók – az egyik talán a rendet, a másik az anarchiát jelképezheti.

Már-már klasszikusnak mondhatnánk Hermann János barackmagból faragott miniatűr portréit. Eddig háromezer különféle magot faragott meg, de csonttal, kővel és fával is dolgozik. A játékos fantázia kreálta Donauer Nándor nyüzsgő, „diózásnak" keresztelt mozgalmas világát, faforgácsból, hurkapálcából formált kis hajók, babák, repülőgépek, helikopterek, malmok, szánkók, emberkék, állatok univerzumát.

E bemutatón valóban szabadon szárnyal a képzelet. Valamennyi munkáról érdemes volna szólni, ám még jobb lenne, ha az olvasó maga is megszemlélné az elképesztő tárgyakat felvonultató kiállítást.

Román József

• ***Fából vaskarika***
A kiállításnak a Budapest Art Studió Alapítvány ad otthont az óbudai Zichy-kastély északi szárnyában Megtekinthető szeptember 5-éig hétfő kivételével naponta 10–20 óráig

ZALAI KÁROLY

ARGUS
DOKUMENTATIONS-SERVICE PRESSE, RADIO, TV
INTERNATIONALER ARGUS DER PRESSE AG
CH-8030 Zürich Telefon 01 252 49 37

Luzerner
Neueste Nachrichten
Luzern (CH)
Aufl.t.56 963

30. Mai 1983

1021

In Kürze

Kunst im Centro di Lettura. Unter dem Patronat des italienischen Konsulates in Luzern sowie des «Comitato Consolare» zeigt das Centro di Lettura an der Mythenstrasse 10 noch bis und mit morgen Dienstag eine Ausstellung mit Werken der beiden in Italien lebenden Künstler Anne Cotrel und Peter Zalai – sie ist Französin, er Ungar. Die Öffnungszeiten: Montag 14 bis 19.30 Uhr, Dienstag 17.30 bis 19.30 Uhr.

ZALAI Peter

Da nach dem Unfall der Tank des Postautos auslief, musste auch die Surseer Ölwehr aufgeboten werden. «Weil Passanten einen grossen Teil des Tankinhalts in Kübeln aufgefangen hatten, geriet aber praktisch kein Öl in die Kanalisation», erklärte der Feuerwehrkommandant Ruedy Kuster.

Vor rund einem Jahr war bereits der

Kassa

Zalai ötvös István, 1575

Arch.Közl.1899. XXI. 194

MDK

Zalai Szalay Pál, festö

Ut a hegyek között.

A Vall. és Közokt.Min. vásárlásainak kiállitása. Az O.M. Szépmüv.Hus.-ban. 1938 jul.1.-aug.1. Dp.1941. Kat. 9.l.

MDK

Zalai Tóth János, festö

A tenger reggel. Tempera.

A Vall. és Közokt. Min. vásárlásainak kiállitása. Az O. M. Szépmüv. Muz.-ban. 1938 jul. 1.-aug. 1. Bp. 1941. Kat. 10. 1.

Zalai Tóth János MDK

Párás napsütés a badacsonyi öbölben, tempera

Budai utca, tempera

Mücsarnok 1938 Szent István kiállitás

MDK

ZALAI TÓTH JÁNOS

Kós Károly három levele Z.T.J.-hoz. lásd K.K.

Toma Ádám:Kós Károly vallomásai

UJ TÜKÖR 1980./XVII./4.sz.2o-21.o.

tek, különféle esztétikai problémán
gtermészetesebb.
k vettek részt, festők: Barcsay, Dési
szobrász: Ferenczy Béni. Maga a kiállí-
lás nélkül mondhatom, esemény volt. Az
lt, ami igen nagy szó. A hivatalos kö-
tük meg. A megnyitón ott volt minden-
b is kint jártak, hümmögtek, igen-igen,
szerüség!, a közérthetőség! és igy to-
kijelentette, ha ilyen a modern magyar
ssen hazája sorsán. Ugyanigy voltunk
szidtak, átkoztak, felmagasztaltak,
llása szerint. Az anyag jó volt, leg-
iről is van szó a müvekben, ha lehet,
mellékelem. Elküldöm egyébként Lyka
talógusba irt s ami szintén kiváló

Ď= Zalai Tóth János

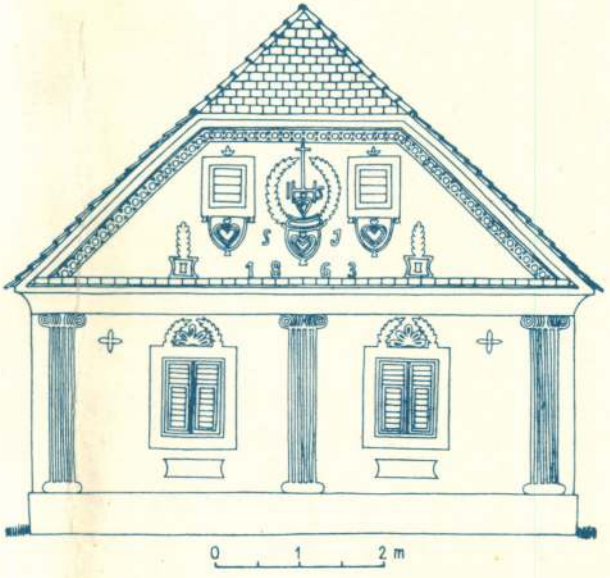

MEGHÍVÓ

Az ÉPÍTŐK MŰSZAKI KLUBJA igazgatósága meghívja Önt

DR. ZALAI TÓTH JÁNOS

(1899–1978)

építészmérnök emlékkiállítására. Kamarakiállításunkon bemutatjuk szakirodalmi munkásságának dokumentumait, néhány festményét és grafikáját.

Megtekinthető:

1981. március 1–15-ig, délelőtt 10 órától este 20 óráig.

Szombaton, vasárnap zárva.

ÉPÍTŐK MŰSZAKI KLUBJA, Budapest V., Petőfi Sándor utca 5.

Telefon: 185–406

A címoldalon: Vasszentmihályi paraszttház – Dr. Zalai Tóth János rajza

Csak elismerés illetheti az Építők Műszaki Klubját, amikor – építészetünk elhunyt jeles képviselőiről szóló megemlékezéseik sorozatában – elsőként ZALAI TÓTH JÁNOS egyetemi magántanár, a műszaki tudományok doktorának emlékét idézik fel.

A bartóki tiszta forráshoz vezető ösvényen járt egész életében, amikor a népi építészet mérhetetlen szeretetéből fakadt makacsságával kutatta szűkebb hazája, Göcsej, és az ország egyéb tájainak egyre pusztuló építészeti emlékeit. Tevékenyen résztvett szabadtéri néprajzi múzeumok szervezésében, az ő nevéhez is fűződik a Zalaegerszegre napjainkban sok szakembert vonzó Göcseji Falumúzeum. Kutatási eredményeiről több könyvben, tanulmányban számolt be, ezek egy részét e kamarakiállítás is bemutatja.

Bár könyvei jóvoltából dr. ZALAI TÓTH JÁNOS mint a népi építészet avatott kutatója került be a köztudatba, korai munkássága idején egyéb rangos építészeti feladatokat is megoldott. A népi építészet kutatása mellett a piktúra jelentett számára örömet. Ez a két feladat segítette át indokolatlan mellőzéséből, soha nem kérkedően említett meghurcolásából adódó buktatókon, adott erőt számára másokon is segíteni. Apró betűkkel írott jegyzetei, számtalan műszaki rajza okozta fáradtságát a finom ízlésű festő-mesterétől és barátjától, Egry Józseftől tanult érzékenységgel vázolt akvarellek készítésével oldotta fel, hogy azután újra és újra a népi építészet és műemlékvédelem kutatását, értékelését, elfogadtatását szervezze és végezze el.

MENDELE FERENC
az Országos Műemléki Felügyelőség
igazgatója

DR. ZALAI TÓTH JÁNOS SZAKIRODALMI MUNKÁSSÁGÁBÓL:

Így épít a vasi nép. Szombathely, 1938. 112 lap, 163 képpel.

Falusi épületek fejlődése a Nyugati Végeken. (Műsz. doktori disszertáció) Közli: Vasi Szemle VII. évfolyama.

A magyar falu építőművészete. Szombathely, 1945. 66 lap, 299 képpel.

Népi építészetünk hagyományai. Budapest, 1961. 238 lap, 368 képpel.

Göcsej népi építészete. Budapest, 1965. 155 lap, 279 képpel.

Az Őrségek népi építészete. Budapest, 1971. 154 lap, 334 képpel.

Az Őrségek népi építészete. Budapest, 1975. (II. kiadás)

A Felső-Tisza-vidék népi építészete. Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 1975. (Társszerzők: Gilyén Sándor és Mendele Ferenc) 215 lap, 776 ábra.

A műemlékek nyomában (Egy kutató építész beszámolója). Vasi Szemle, 1978. évfolyam, 1. szám, 61–68. oldal. Részletes bibliográfiával.

A kiállítást rendezte: Dr. Soós Imre

Építők Rota – D: 85

ZALAI TÓTH JÁNOS

UJ TÜKÖR 1930./XVII/ 16. sz. 45. o.

Zalai Tóth János, építész

Elhunyt Zalai Tóth János
építőművész

Zalai Tóth János építészmérnök, egyetemi magántanár, a műszaki [illegible]dományok doktora 78 éves ko[illegible] elhunyt. A magyar népi [illegible]nálja [illegible]értékeit feltáró és megténész egy[illegible] immár évtizedek óta [illegible] a néprajz és a [illegible] kasréti temetőben búcsúztatják.

-: Elhunyt Zalai Tóth János építőművész 8

Népszabadság, Bp. 1978. okt. 4

MDK

Zelai Tóth Lajos

Szigliget, temp.

Műcsarnok 1944 Tavaszi tárlat

MDK

Zalai Tóth János

Spalato piccolo Venezia, temp.

Szépműv. Múz. háborus veszteségeinek jegyzéke
Bp. 1952.

Zelai Tóth Lajos

MDK

Szigliget, tempera

Műcsarnok 1944. márc-ápr.
Tavaszi Tárlat

MDK

Zalai Tóth János

Kilátás a Badacsonyról, t.

Nagy. Művészetért kiáll. r. Mcs. 1940. febr. 16. 1.

M.D.K.

Zalai Tóth János /1899-

698. Spalato piccolo Venezia. Tempera. 35 x 43, karton.

Háborus mütárgyveszteség-jegyzékek. I. füzet. MUMOK. Bp. 1952. 78. l.

Zalai Tóth János

festő

Szombathely

Kálvária u. 46.

Tagsága ideig-
lenesen felfüg-
gesztve.

MKSz 1947

Azonos a hason-
lónevű szombat-
hely építésszel ??

Zalai Tóth János

festő Szombathely

lásd

Szt Márton Cék

1943. tav. kiáll

Kat.

MAGYAR JENŐ

KÖNYVESBOLTJA
ÉS ANTQUÁRIUMA
BUDAPEST, IV.
Muzeum-körut 31.
Postacsekk számla 33269

Legnagyobb raktár szépirodalmi orvosi jogi, technikai stb. kőnyvekben uj és ódon állapotban.

Az ország összes iskoláiban használatos tankönyvek raktáron. — Könyvtárakat és egyes könyveket a legmagasabb áron vásárolok — Bárhol hirdetett könyv nálam ugyan azon áron, esetleg olcsóbban is beszerezhető.

Telefon: 188—364

Budapest, 1930. II/2.

Nagys.

Dr. Szentiványi Gyula urnak,
Bpest,
Müemlékek Hőgyesi
Endre-u.

Árlesz.könyvek P. 14.20 bj

B. folyoszámláját megterheltük.

Nagyar

Zalai Tóth János

festő

l.

Lépm. Mur. Ésk

X. 207. l.

Zalai Tóth János

szombathelyi festő

1940-ben koll. kiállítást rendezett Sopronban.

Csatkai Endre dr.:

Sopron művészeti élete.

1939 szept. – 1940. szept.

Soproni Szemle

1940. 375. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Zalai Tóth János

festő Szombathely

lásd

~~[illegible]~~

Szent Márton Céh szombathelyi tav. kiáll. kat. 1943.

könyvtáramban

AZ ERNST-MÚZEUM KIÁLLITÁSAI

LXXX.

XXXV.
CSOPORTKIÁLLITÁS

RIPPL-RÓNAI JÓZSEF,
BERON GYULA, GARA ARNOLD,
SZÜLE PÉTER, VASS ELEMÉR

Zalay Tóth János

Kombathely, Kálvária
rá utca 46.

Lásd

Tóth János, Zalai
alatt

UTÉRÖSTÖ.

„Európa" Film-, Kompo-, Lapterjesztő és
Könyvkiadó R. T.

Budapest, V.,
Visegrádi-u. 36.

Zalai Tóth János, jezs

Megemlítve.

Bárdosi Németh János: Emlékek Weöres Sándorról
489-496.

XVI
6.

JELENKOR, Pécs, 19 73. június

Zalai Tóth János

L: Kós Károly

Balogh Péter: Kós Károly arcai 56-57

Magyar
Építőművészet Bp. 1983 83/6

Zalai Tóth János

emlektábla avatás
Szombathely, Kálvária u. 46
1993. okt 20

Asciano, 77, 80
Bač (Bács)
-ferences templom
--kórus, 74
Bijela
-bencés templom, 74
Božje Polje
-Szt. Ferenc?-templom
--kórus, 81
Čazma (Császma)
-dominikánusok, 63
Clairveaux, 73, 84
Đakovo (Diakovár)
-székesegyház, oszlopfő, 64, 7
Dubica
-domonkosok, 63
Dubrovnik, 85
-domonkos kolostor, 77
--alaprajz, *81*
--kerengő, 82, *82*, 84
--kőfaragóműhely, 82
--templom
---kórus, 81-82
-ferences kolostor, 77
--alaprajz, *80*, 82
--kerengő, 82, *83*, 87, 89
--kőfaragóműhely, 82
--templom

Halai Tóth János

Kő Károly kivételes egyénisége költőket és képzőművészeket egyaránt megihletett; Halai Tóth János is megörökítette a művészt. /említve/.

Dobogh Péter: Kő Károly arcai.
Magyar Építőművészet, Budapest, 1983. jún. 56-57-old.

ZALAI Tóth János

GONDA György: Tóth János emlékezete. = Vasi Szemle, 1993. 3. 453–456.

természethű, valójában azonban épített-ültetett, rajztáblán kialakított természeti összképet".[52] Ebben a dendrológiailag *platánkor*nak nevezett időszakban nyeri el a martonvásári angolkert azt a formáját, amely lényegét tekintve azóta is változatlan.

A park tervezőjének kiléte a szakembereket régóta foglalkoztatja. „A gondosan válogatott sokféle fa a vízparton, a szabálytalan partvezetésű meder és az egésznek békéscsöndes hangulata gondos és szakértő tervre vall" — írja Zádor Anna.[53] S mivel a másik, az alsókorompai Brunszvik-parkot, — amint azt az ottani levéltár ismeretében Jedlicska Pál már a múlt század végén megállapította[54] —, Heinrich Nebbien tervezte, Zádor Anna szerint elképzelhető, „hogy Martonvásáron is ő dolgozott, noha ennek bizonyítékát — mint 1973-ban írja — még nem sikerült fellelni".[55] A kérdés megfejtéséhez Dorothea Nehring kutatásai adtak új támpontot. Nehring 1981-ben közreadta Nebbiennek a Városliget újjáalakítására vonatkozó tervpályázatát, s könyve bevezetőjében Nebbien magyarországi munkásságának helyszínei közé sorolta Martonvásárt is.[56] Állítását magának Nebbiennek a szavaira alapozta, aki egy 1821-ben megjelent írásában említi, hogy „Magyarország néhány nemesének", köztük Brunszvik Ferencnek is segítségére volt birtoka és kertje átalakításában.[57] Állításának hitelességét most Brunszvik Teréz szavaival támasztjuk alá, aki évtizedekkel később, 1843. május 22-én írta naplójába: „M. V. [Martonvásár, a szerk.] mint mindig, kitűnő. A park, Nebbien által szépen kigondolva..."[58]

Christian Heinrich Nebbien (1778—1841),[59] akiben immár bizonyítottan a martonvásári angolkert múlt század eleji tervezőjét kell látnunk, egy lübecki német[60] szabómesternek volt a fia. Tizenhat éves korában, tanulmányait megszakítva sorra járta a német mintauradalmakat, majd pedig beutazta Európa számos országát, köztük Angliát, hogy a gyakorlatban sajátítsa el a mezőgazdaság, erdészet és kerttervezés legkorszerűbb módszereit. Nebbien, aki később magát többnyire gazdasági tanácsadónak („Ökono-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

KORTÁRS
1982
2

ZALA KOVACS JÓZSEF

1021

(Folytatjuk)

Zala-Kovács József: Kedves kiskutyám!

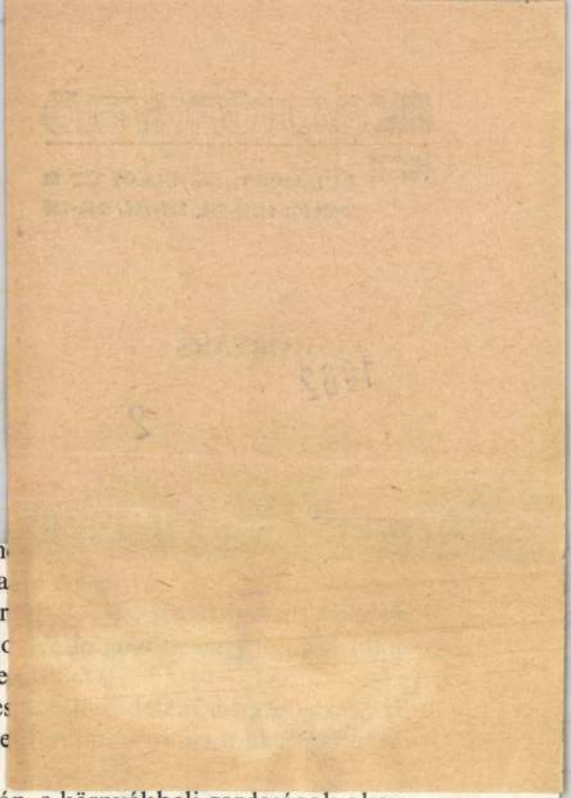

ni, éjjel egykor jöttek haza és háromkor már in
hagytam. Barátságban elváltunk, és elmentek la

Május 12-én permeteztünk először, és már
Tolcsván, Hercegkúton, mindenütt, ahol a heliko
rítottak be. Pokaraczky erről biztos mesélt neke

Feletteseim kitüntetést kaptak a repülőgépes
jutalmul a szezon végén nekem is adtak háromeze
az évi részesedésemből.

Aztán a dolgok mentek tovább a maguk útján, a környékbeli gazdaságok akartak venni még két gépet, 18 millió forintos költséggel járt, ehhez már biztos alapot kellett teremteni, a helikopterek átkerültek a Borkombináthoz – bár ma is a részesedés arányában használják őket a Társulat tagjai.

Közben egyesültek a szakszövetkezetek és a termelőszövetkezetek szövetségeinek szövetségei, az egész megyében csak egy szervezet maradt. Bekerültem Miskolcra, a szőlő-gyümölcs-erdő-konyhakertészeti ágazatért feleltem.

Reggelenként fél ötkor keltem, utaztam több mint egy órát, este is hat körül értem haza. Nem fértem meg az új fölöttesemmel, a titkárral sem, még a régi időkből származó ellentéteink voltak: annak idején én nem akartam siettetni, hogy a szakszövetkezeteket téeszekké alakítsák át, mert nem láttam biztosítva a tagok jövőbeli jogait – ő viszont tűzzel-vassal hajtotta.

MK SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-721

Zala Kovács József,
grafikus

NÉPSZAVA

1983 MÁJ 7

1021

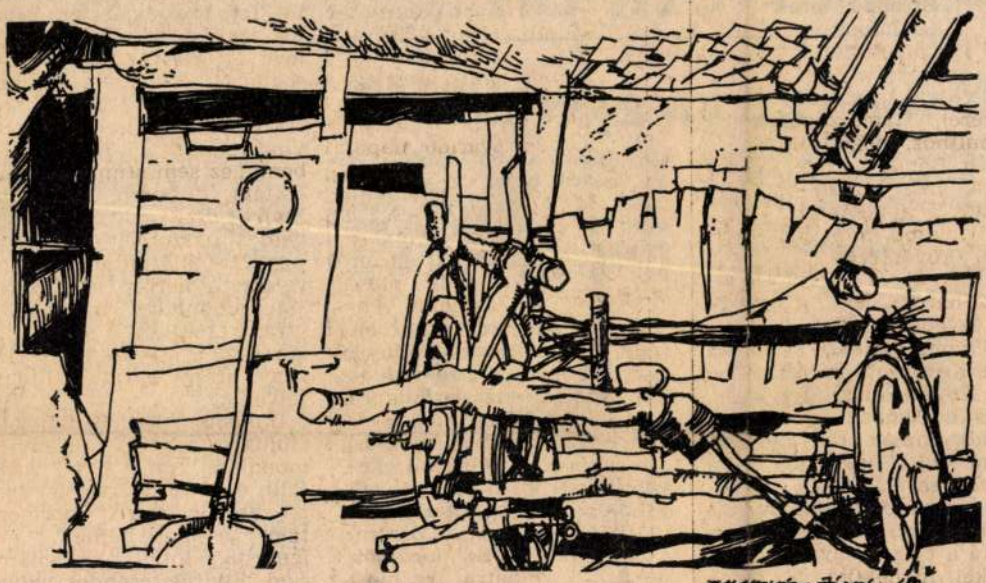

Zala Kovács József

SZEKÉR

12

Család-otthon

Mi van ezzel a gyerekkel?

Bizonyára ismerősen hangzik
lég sok pedagógus előtt az a
ondat, ha egy szülő így
ezdi: — *Én nem tudom, mi*
an ezzel a gyerekkel az is-
olában, hiszen odahaza
lyan jó, mindent megcsi-
ál . . .

A szülő csak azt felejti ki
dologból, hogy otthon a
yereke körül forog a világ,
z ő kedvében jár minden
saládtag, mert egyszem, az
kolában viszont súrlódási
elületnek ott van még hu-
zon-harminc-egynéhány má-
sik, plusz a kötöttségek, és az összes többi is szeretne ugyanúgy egyszem lenni, mint ő s mint otthon. Magyarul: alkalmazkodni kellene valamennyinek ahhoz hogy . . .

De akinek odahaza folyton alkalmazkodnak a szülei, az nem biztos, hogy képes lesz ezt elfelejteni, amint átlépi az iskola küszöbét.

Van azonban egy másikfajta variáció is: jön a szülő kétségbeesve — bár ez ritkább eset —, hogy ő nem érti, miért olyan jó a gyereke az iskolában, hiszen odahaza nem lehet vele bírni, ledobja a vázát, megveri a kistestvérét (ha van), csúnyákat mond, nem tiszteli se az apját, se az anyját. Alig akar enni! Egyik eset sem ideális. Mind a kettő valamiféle személyiségtorzulás kivetítődése. Sem a kényeztetés, sem pedig a gyerek háttérbe szorítása nem vezet jóra.

Próbáljuk meg reálisan értékelni saját magzatunkat! Ne legyünk vele szemben elfogultak, se pro, se kontra! Ha az iskolában probléma volt a gyerekkel, ezt mindenképpen el kell fogadni attól, aki elmondta. S nem azt kell nyomozni, hogy miért mondták megint. Le kell ülni a gyerek tanítójával, tanárá-

Zala-Kovács József

Fiatal-képzőművészek
Stúdiója. KISZ Szervezési Iroda
KISZ KB. Gellért
1987. május 4.

Zala-Kovács Jenő

Fiatal-Képzőművének
Studiója. KISZ Szemerkés Ciklus
KISZ KB. Szellhán
1987. május 1.

Zalakoppány rk. templom

Nagyboldogasszony tisztel. szentelve.

1755-ben helyreállíttatta
Bíró Márton püspök

Pehm 461. l.

is talpas verleg, mag. 14 cm. Bécs, 1737. Fi-
ligrános románcdísze XIX. századi

MH SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX. ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Zalakodási József

1984-11-17

ZALAI HÍRLAP

Főszereplők a színek

1021

Zalakovács József kiállításáról

A mű környezete új, vagy módosított értelmezési lehetőséget adhat a látogatónak. Ez az alapkoncepció vezethette Zalakovács József festményeinek kiállításrendezőjét, amikor a nagy felületű olajvásznakat úgy rendezte el, hogy a terek és formák a harsány színegyüttesek kellemes összhatást keltsenek.

De a zalaegerszegi Városi Művelődési Központ földszinti galériájában részletesen szemlélődve is a benyomása a látogatónak, hogy itt a színek a kompozíciók főszereplői, a forma alárendelt szerepet játszik. Ha közelebbről szemügyre vesszük a képeket, úgy érezzük, hogy átdereng rajtuk valami szomorúság, vihar előtti csend, egyfajta megadással tűrt keserűség, belső elégedetlenség —, de nem olyan, ami elementárisan robbanni készül, hanem fojtott, befelé forduló —, amely egyfelől sztoikus nyugalommal megérti a dolgokat, másfelől mégse akar tudomást venni ezekről. Valahol igaztalannak tart bizonyos jelenségeket, de ezeket nem tudja tudtára adni a világnak. Azt érezzük, hogy élménye privát szférában mozog, egyéni jelrendszere keveset közvetít a néző számára.

Zalakovács festői világa a 30-as évek avangard művészeti irányzatának stílusjegyeit hordozza, a különböző technikák ötvözésének igénye dominál a műfaji tisztaság igényével szemben. Tematikája nagyon széles skálán mozog. Mondanivalójának kifejezésére legtöbbször a tájat választja. Erről tanúskodnak a *Meleg nyár*, a *Táj dombbal*, a *Balaton*, az *Ismétlődés* című képei. Gyakran helyezi emberi alakjait a tájba, ezzel különböző érzésvilágot akar kifejezésre juttatni: *Egyedül*, *Elválás*, *Madonna*, *Mária*, című képei bizonyítékok erre.

Tudjuk, hogy Zalakovács József Zalából, pontosabban Zalaegerszegről került a fővárosba. A tájhoz, a szűkebb földrajzi környezethez való kötődésnek *nem ad hangot* festményeiben. Merész színhasználatával hangulatokat, pillanatnyi benyomásokat rögzít. Előfordul, hogy két olyan szín kerül egymás mellé, amelyek taszítják egymást, vibrálnak, feszültséget keltenek, ilyenek: kék-zöld, sárga-vörös.

Zalakovács első önálló kiállítása, amit a Városi Művelődési Központban láthatunk.

K. Sz.

Zalakovács József Balaton

alata igazgatójának, nondja, hogy ön me lett, nem tud beme ozni.

★

— Mindent fel ázért, hogy kijárhasd emet — panaszkodik —, és most, hogy o előled, az az első ogy megtiltsd neke ányzást és az ivást!

ágok hum

, az igaz, hogy az itt jelenle- úrral a szállodába mentem, de róla, minthogy megtévesztett, ciónál azt mondta, hogy a fe-

★ ★ ★

t volt ott egy bajor férfi, aki, tal a fejemre ütöttek, megje- ntségit, így nem lehet a dol- Erre itt vannak a hatóságok."

★ ★ ★

villogó nem működött, a ke- m, hogy be akarok kanyarod- r összeütköztünk, vettem ész- tettem az ablakot kinyitni.

★ ★ ★

ütöttem meg. Ismerem magam, gütök, sokkal hosszabb ideig telen, mint ameddig a pana- kaképtelen volt.

★ ★ ★

tudom pontosan, hogyan került pénztárca. Magát a pénztárcát elő- láttam, de a benne levő pénz va- nerősnek tűnt. Ezért megtartottam. cát pedig eldobtam.

★ ★ ★

hölgy a bíróság elé került, mert figyelembe a stop-jelet. A fiatal entette, hogy az ő korában már an nem szabadna vezetnie. Nyil- rossz a szeme. Az idős hölgy ki- arróeszközt a táskájából, egyetlen al befűzte a cérnát a tűbe és át- a bírónak: „És most fűzze be ön!"

★ ★ ★

kedés az elhunyt sírjánál röviddel ligetben" első hangjainak felhang- tört ki, amikor Thekla R. felkiál- , ó, istenem itt történt először!" — almában megfeledkezve arról, hogy ll az elhunyt hites felesége, akit a n vert le annyira, hogy önkívület- olna.

akar zárni 100 „munkaközvetítő irodát", amely az utóbbi években körülbelül 16 000 thaiföldi lányt küldött prostituáltként a világ minden tájára — jelentette a Bangkok Post. A közvetítők a lap szerint az útlevél, a vízumok és a repülőjegyek megszerzéséért minden nőtől, akinek „állást" közvetítenek, 45 000 schillingnek megfelelő összeget kértek.

Az ily módon álláshoz juttatott nők közül 3 000 él prostituáltként az NSZK-ban 5 000 —5 000 thaiföldi lány került Japánba és Hongkongba. Kétezren dolgoznak Görögországban, a többiek a Közel-Kelet országaiban.

(Ford: **Köller Ágnes**)

Cadillac-koporsó

A 26 éves Willy Stokes-t, egy chicagói gyilkosság áldozatát olyan koporsóban temették el, amelyet kedvelt gépkocsija, egy Cadillac Seville mintájára készítettek el. A felravatalozott különös koporsó előtt több mint 5 000 kíváncsi vonult el. A koporsót, hogy valóban olyan legyen, mint egy Cadillac, egy indianapolisi karosszériaműhelybe vitték és ott hűtőráccsal, kormánykerékkel, fényszórókkal és hátsó lámpákkal szerelték fel. Stokes-t egy chicagói motel parkolóhelyén lőtték agyon. Három férfi adta le a halálos lövéseket, amikor a fiatalember gépkocsijával el akarta hagyni a parkolóhelyet.

szultánság, fővárosa: Masqat. 5.

Zalakovács József festő

ZALAKOVÁCS JÓZSEF festményeiből nyílt meg kiállítás Zalaegerszegen, a városi művelődési központban. A zalai megyeszékhelyen született fiatal művész első önálló tárlatán 19 olajképét mutatja be. A kiállítás november 18-ig lesz nyitva.

Népszabadság, 1984. XI. 3

Zalakovács József

a. j.: Mesler és tanítványai

Művészet, 1982. november

Zalavány Lajos, épikáz

L: Farkasdy Zoltán

–: Skatuljába gyömönölve 233-240

Mozgó Világ, Bp. 1984. jan.-feb. X/1,2

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
1983 FEB 2 6
NÉPSZAVA

Zala Kovács József.

1021

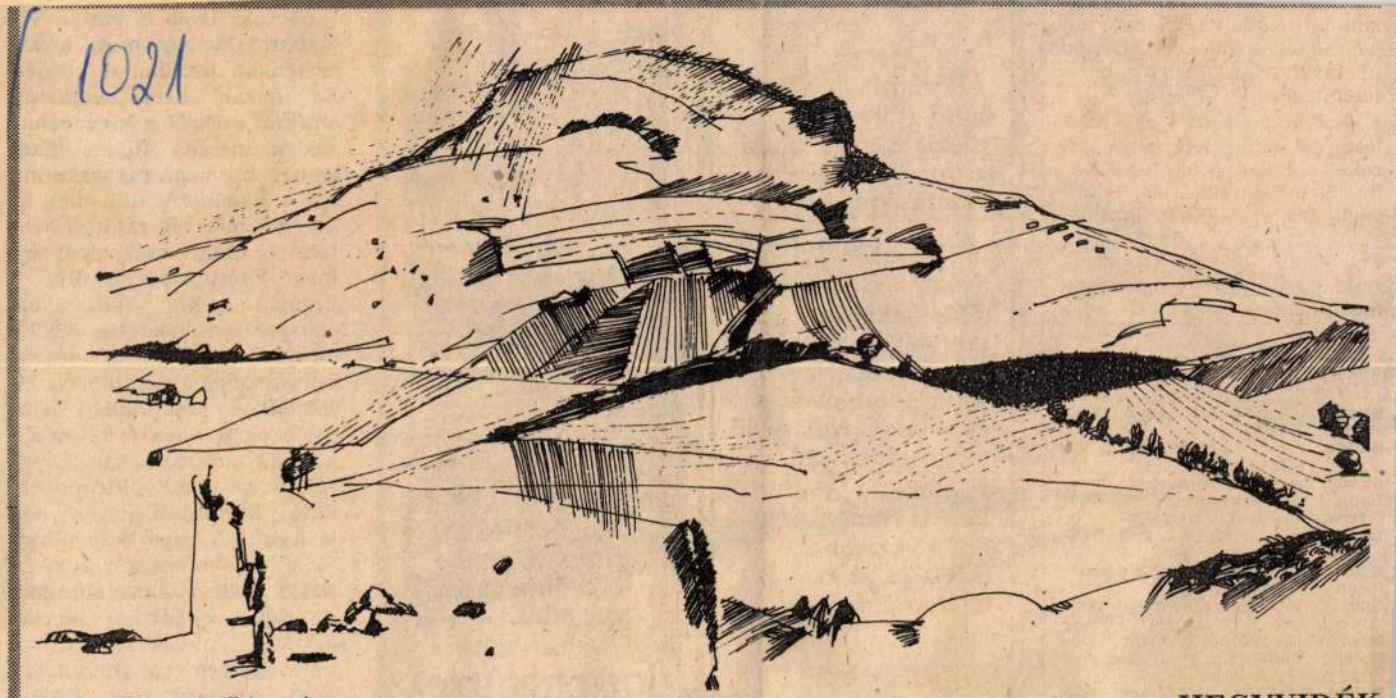

Zala Kovács József

HEGYVIDÉK

SZIGLIGETI UTCA

[illegible] érdemes élni... kivárni a hét végét. Nem egyszer azt gondolta, Csilla eltúlozza a korai felkelésekkel kezdődő kirándulások izgalmát, jó ízét. Ebben semmi túlzás nincs, azt máris aláírná, ha írni tudna. Ezentúl ő is mindig kirándulni akar, bármilyen korán kell is kelni. A Papa besorolhatja a legjobb követői közé... Majd bolond lenne átengedni ezt a nagyszerű terepet egyedül nekik... Ámbár nem egészen erre gondol, hanem Anyjára meg Apjára is. Milyen jó lenne, ha ők szintén itt lennének...

MAHIR
MAGYAR HIRDETŐ
SAJTÓFIGYELŐ
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

1984 JUN 16
Zalakovács József,
NÉPSZAVA grafikus

1071

Zalakovács József **FELLÉPÉS UTÁN**

szinttől mérjük, ahogy hegycsúcsokét.

Dunának, Oltnak: ez könyv címe, de nem folyt ja az Ady Endre-i sort. M jelent most a *magyarság* más az *egyetemesség*, m annak idején. A közeg is n rőben más. Joggal vető fel a kérdés: mennyire merjük mi innen az ott valóságokat, az élet mind napi rezdüléseit, hogy an „égi mását" megbízhat mérni tudjuk. Szellemi és művészi integrálási törekvésünket *nem* föladva, alighanem jobban kellene építenünk egyéni megközelítéseinkben is Bori, Zalabai, K. Jakab — a helyiek! — hitelesen megélt ítéleteire, megméréseire. A másik kritikai megjegyzésem: egy helyütt azt írja Szakolczay, hogy az egyetemes magyar irodalom értéktudata még mindig habozik, ha valamely szomhanem senki sem foglalkozik nálunk. Kívánom, hogy az értékek keresésétől és regisztrálásától jusson el az értékek szintéziséig, ügyelve az értékzónák tágításának veszélyeire. Nem tudom, hogy a könyvszakma ebből a munkából mennyit juttat el a határon túlra, de az bizonyos: kár lenne, ha csak itthon vitatkoznánk róla. *(Szépirodalmi)*

Stenczer Ferenc

MAHIR
MAGYAR HIRDETŐ
SAJTÓFIGYELŐ
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Zalakovács József
grafikusa

NÉPSZAVA
1984 JUL 2 17

8

1021

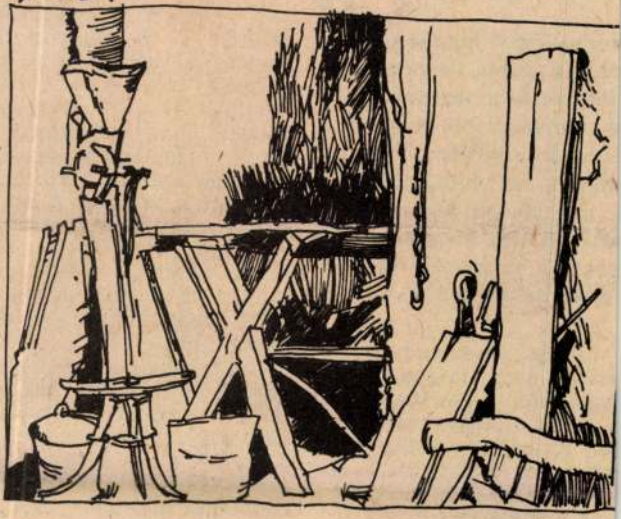

Zalakovács József SZERSZÁMOSKAMRA

ős bá

negváltozott munkaképes-
szt, az iparág dolgozóinak
töltötte be a negyven évet
a: mozgásszervi megbete-
és során a közelmúltban a
bányászati rehabilitációs
: a munkából kiesett 10,5
ozik. A föld alatt dolgozó
yegesen magasabb az or-
pécsi liászbányákban.

felnőtt gyermeke van.
esége nem dolgozik. A
ányászoknál akkoriban nem
t szokás, hogy munkába
jon az asszony. Igaz, ak-
tájt nem lett volna hely
n, ahová beszegődjön.
– A bányában hol dolgo-
t?
– Elővájáson. 1958-ban
csapatvezető vájár vol-
n. Brigádunk többször lett

hangját. — A műszaki fejlesztés nagyszerű dolog. Lényegesen több szenet lehet kibányászni a modern gépekkel, mint csákánnyal. De a sok jó mellett a gépesítés halláskárosodást, vibrációs ártalmakat is okoz. A por is több... Mit lehet tenni a por ellen? Nagyobb teljesítményű ventillátort alkalmazni. De az tovább növeli a zajt, huzatosabbak lesznek a munkahelyek és szaporodnak az ízületi megbetegedések. Korábban fát használtunk a vágatok biztosításához, ma vastámokat. Súlyuk többszöröse a fáénak, emelgetése, cipelése idővel megroppantja az ember derekát. Én csak tudom — néz rám és tapogatja a derekát.

Zalalövő

Mohl-Balics:

Lövő története.

BERLIN W 8
20.10.64 - 1
W 8

Zalalövői rk. templom

Szt Mihály tiszt. építtette
Bíró Márton püspök
XVII. sz.

Pehm. 462. l.

zisztenciákat tesz tönkre. De az még mindig istenes, ami az NDK-ban történik. Bulgáriában legalább tízszer annyiba kerül minden, mint került egy esztendővel ezelőtt, de a szerencsétlen állampolgár még a horribilis árakon sem tud vásárolni, mert a fontos és kevésbé fontos cikkekből is állandó a hiány. Az ország fizetésképtelen lett, jóformán nincs árubehozatala. Romániában az eddigi megrázó áremeléseket követően április 1-jétől újra megháromszorozódnak az árak! Jókora a drágulás Csehszlovákiában is, ráadásul a szlovák szeparatista törekvések miatt akár két részre szakadhat az ország. Lengyelország az adósságai elengedéséért kilincsel, mert csak ily módon véli elkerülhetőnek a nemzetgazdaság összeomlását. Az életszínvonal keserves, csak az ügyeskedők élnek jól.

Azokban az országokban, amelyekben a kormány, az uralkodó párt még mindig a szocializmus hívének vallja magát, a robbanás határáig éleződtek a gazdasági és társadalmi feszültségek. A Szovjetunióban tízmilliók élnek létminimum alatt, az átlagfizetés néhány kiló feketepiaci hús árának felel meg, az egész hatalmas

ZALÁN Klára
Magyar Nemzet 1991. III. 21

mellett egy *Yiftah* nevű kibucban, s megcsodálhattam az ottani alma-, körte- és kiwiültetvényeket. Máshol meg, például a Negev sivatag szélén levő *Dvira* kibucban — ahol szintén megfordultam — az sem számít ritkaságnak, hogy évente *háromszor aratnak* gabonát, a mi viszonyaink között elképzelhetetlen módon takarékoskodva az életet jelentő vízzel. A figyelmes turistának pedig az sem kerüli el a figyelmét, hogy a vékonyka Jordán folyó köves-sziklás túlpartja is egész évben zöldel — az izraeli csöpögtető berendezések jóvoltából. „*Öregem* — mondta csodálkozásomat látva Cvi, aki történész létére avokadót termeszt, s rendszeresen publikál az izraeli magyar lapokban —, *az üzlet az üzlet. Mindenkivel kereskedünk, akivel csak tudunk.*"

Aschner Lipót, a Tungsram halhatatlan igazgatója jutott akkor eszembe, akit *Rákosi* Mátyás hívott haza háború után svájci emigrációjából, mikor a részvénytársaság szétesése fenyegetett. Kinevezte ügyvezető igazgatónak — a prímet természetesen a *birkózóból* lett munkásigazgató vitte —, kapott egy eldugott kis szobá

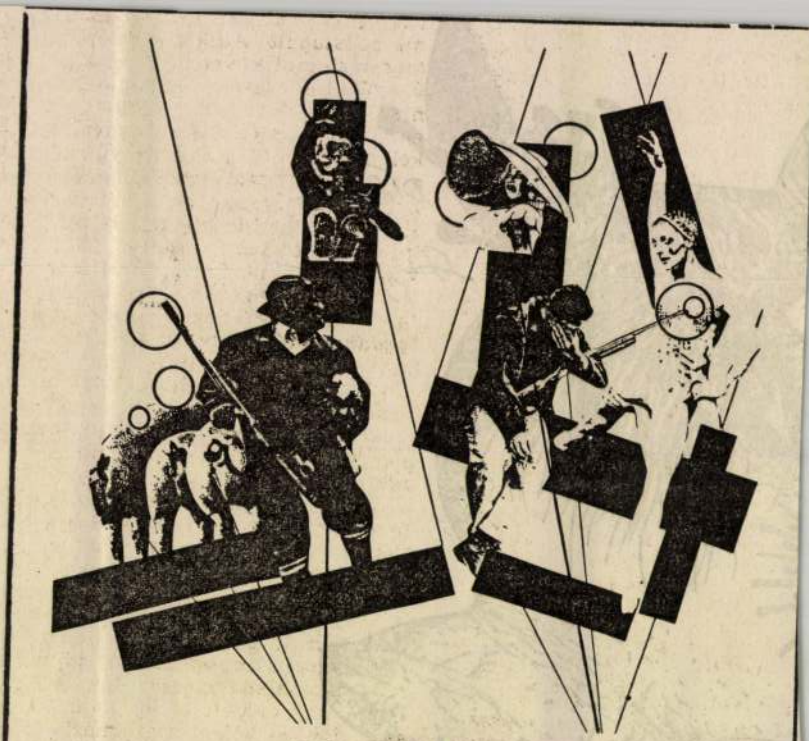

Zalán Klára kollázsa

Zalamegyei kis Erek

barokk kapolnak

A vasutról vagy 4-et is láttam a Köz-
ségek határában
Tanulmányozásuk
és ismertetésük kivá-
natos volna. A XVIII-
ik. végéről valóknak
látszanak és igen ha-
sonlítanak egymáshoz.

1939. ápr. 17.

Nagykanizsa – Zalaegerszegi vasut-
vonal mentén

Zalamerenyei templom

Strauss A. A merenyei pléb. tört. Veszprémi Hirlap

1908. 15-18. sz.

Zalaszentgyörgyi rk. templom

Szt Mihály tiszteletére
1757-ben építtette Bíró
Márton püspök.

Pehm. 461. l.

~~Milzenstelle~~

Zalamindszenti rk. templom

Mindenszentek tiszt. épit-
tette Biró Márton
püspök XVIII. sz.

Pehm 462. l.

Zalán Jenő

1910/11.

Ferképzomfoisk vk

149.1.

MDK

Zalán [ ], karikaturista

A legrosszabb esetben is c. rajza

a Borsszem Jankó (1919) ápr. 20-i

számából: Repr.

— : 1919 karikatúráiból 22.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1969. márc. 21.

Zalán Jenő

szül. Kassán 1882 dec. 19. Rk. 5 gimn. hadapród isk.

1910/11. I. első osztálybeli rendkmüvésznő. képz. főisk. Zempléyi Tivadar.

1910/11. II. első osztálybeli Zempléyi Tivadarnál

Czobor Béla II. 193

MDK

Zalán József, festöm.
megh. Hollandiában.

A kecskeméti müvésztelep 1919. évi anyagából. /

60. Önarckép.
61. Önarckép.
62. Festö arcképe.

Az "Aurora" müv. rt. kiáll. - Nikolszky Jenö gyüjt. káll. 1924. jan. 13.-febr. 3.-ig. Kat. 4.l.

Zalán Lajos

Soproni tájképekkel

Szerepel az alábbi táslaton

Medve Imola: Nosonmagyaróvári festők. Kiállítása muzeumban

Kisalföld 1969 XI. 2

H.D.K.

Zalán Lajos
festő

A mosonmagyaróvári festők
kiállításán vett részt.

Hirek
Művészet, 1961. december — 41 l.

Zalán Lajos MDK

szerepelt a győri tárlaton/máj 12-22/.

b.s.: Pedagógus képzőművészek megyei tárlata.
Kisalföld 1963. máj. 17.

Zalán Lajos

A meglepetés erejével hatottak munkái a mosonmagyaróvári Hansági Múzeumban rendezett kiállításon. Falun él, így érthető, hogy vonzódik a falusi hangulatokhoz, de nincinek fokozott ereje átsegíti a lefestés buktatóin. (Fő utca, Régi falu)

Salamon Nándor: Győr-Sopron megyei tanár festők kiállítása

Rajztanítás 1971/5

Zalán Lajos

A mosonmagyaróvári Hanság Múzeumban rendezett kiállításon művei szerepeltek. „Halas csendélet" – „Utcarészlet." (említve.)

– mi –: Pedagógus alkotók tárlata.

Kisalföld, Győr, 1971. máj. 29.

Zalán Tibor

Török László-Zalán Tibor: Költészet-Halál c. képe

"Vizuális művek" - Kortárs, 1967. 5.sz.

84-85.old.

ZALÁN Tibor

Uj Forrás 989. 2. sz.

Zalán Tibor: Kezezés (kollázs)

Ára: 18 Ft

Zalán Tibor

Xerox

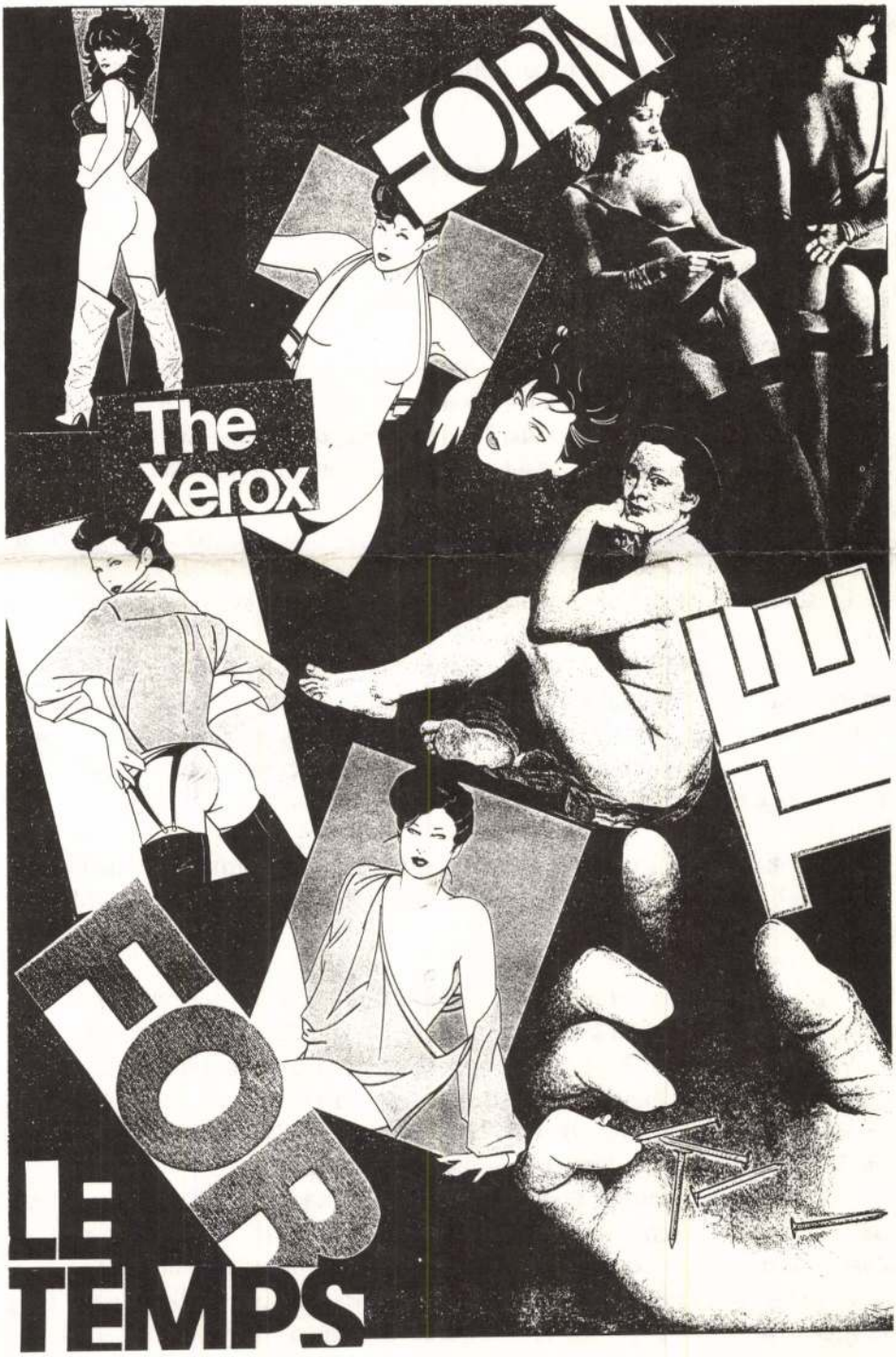

Molnár H. Lajos

Visszajátszás

Hatalmas farkaskutya ült a kávézó előtt, kikötötték a bejárati ajtó mellé. Öreg néni sántikált lefelé az utcán botjára támaszkodva. A kutya mellé ért, megállt, megsimogatta.

- Mi az te, mit csinálsz itt?

A kutya nem válaszolt. Ekkor rosszallóan, emelt hangon, hogy a bentiek is hallják, a néni hozzátette:

- Miért nem mész be már te is kávézni?!

Az okos állat ezt a célzást sem értette. Komolyan nézett a nénire s a többi járókelőre. Mintha az lett volna a feladata, hogy ne csak a gazdijára, hanem az egész kávézóra ügyeljen...

- Komoly konkurenciát a Cafe Tutunnak ma már tulajdonképpen nem jelent egyetlen marosvásárhelyi kávézó sem, már ami a fiatalok által látogatott helyeket illeti. Egy időben még szóba jöhetett a "Koporsó", ez a Kossuth utcai kiskávézó, de teljesen leromlott, az a társaság is ide jött, itt nem adnak szeszes italt, és ez nagy előnye a Tutunnak.

- Nem kell szeszes ital a Tutunba, régebben adtak, de a fiatalok úgysem itták, csak az idősebbek, akik betévedtek. Például délelőtt bejött egy nagyobb társaság, sofőr, anyám tyúkja, minden egy ilyen megrakott kocsin, kiküldetésben. Na, azok aztán ittak.

- Nagyon örültünk annak, hogy kitiltották a szeszes italt. A vészmadarak azt mondták, ebből nem lesz semmi, mert ha innen kitiltották a piát, akkor a vendégek zöme elmegy, az emberek a kávé mellé szeretnek egy kis konyakot... Nem így történt. Elment innen az, aki nem volt ide való, tehát azok a pasasok, akik valóban csak egy pofa italra tértek be, senki más nem ment el, sőt, nagyobb lett a forgalom.

- Sokan nem is kávét isznak, hanem ezt a rémes és kibírhatatlan fructót, ami ízetlen és bűzetlen, nem akarok itt kereskedelmi hitelrontást, de így van. Meg azt a..., hogy is hívják a másikat?

- Bem-bem.

- És a bem-bem, ez a két rémes. Pepsi Colát nem lehet kapni, ezt nagyon sajnáljuk. Colát az izében árusítanak nálunk..., a zöldségesnél. Itt nincsen.

- Na most, a Vári Ata azt írta, hogy a víkenden házasságok kötettek, ott kinn a cementlapoknál. Akkor én elmondhatom, hogy a Tutunban is volt ismerkedés, házasság, sőt, gyakorta megtörténik, hogy a zsenge csecsemőt is elhozzák a szülők, kinn van a kocsiban, kirohannak, megcsodálják...

- A Tutunnak van egy fantasztikus előnye: mindenki mindenkit ismer. Szóval, nincsenek teljesen ismeretlen emberek a Tutunban. Ha valaki véletlenül betéved, azonnal mindenki felszisszen: jé, valaki új jött be, ez még nem volt.

- Hogyan oszlik meg a Tutun népessége? Reggel nyolctól körülbelül tízig lezajlanak az intézmények kávéhordásai. Elsősorban a környező üzletekből jár-

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1982 9

ÉLETÜNK

1021

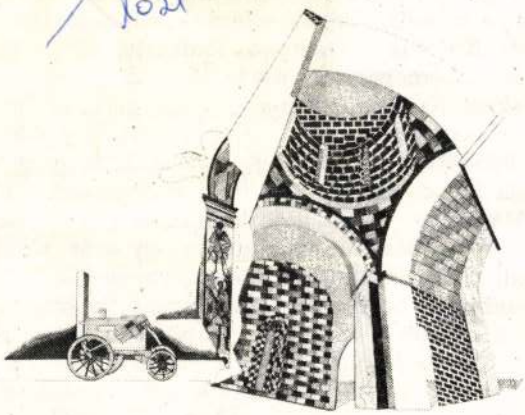

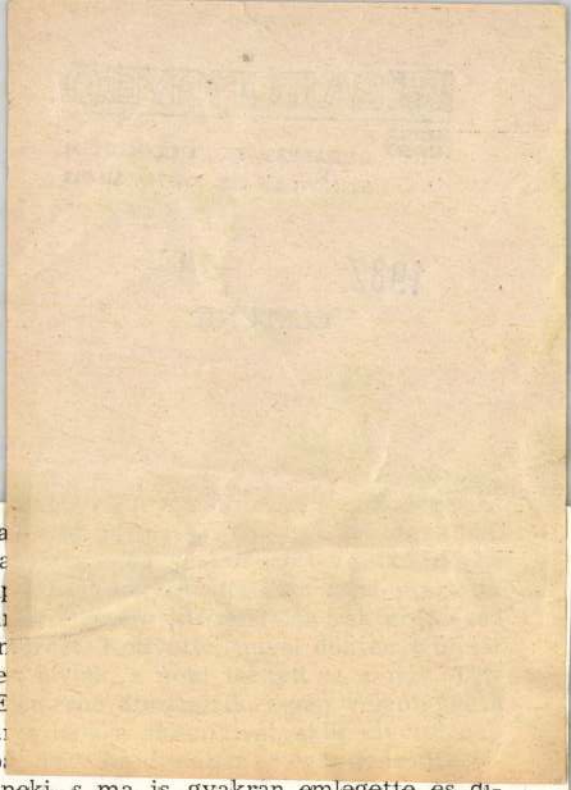

ber volt, jólnevelt polgárfiú, akinek a
zsaszínnek látni, a múltat dicsőnek, a
figyelmes, tapintatos és jó modorú ra
nem is mindig szeretett. A levesébe
és lenyelte, de azért nem mindig. En
volt, és kedvelte doktor Kulcsár Eler
Elemérnét doktor Kulcsár Elemérnéne
szett továbbá, hogy doktor Kulcsár E
világról, amiért sokszor meggyűlt má
kül utálatos sznobok. Tetszett tovább
lágháború előtt EL apja is udvarolt neki, s ma is gyakran emlegette és dicsérte a műveltségét. Márpedig, ha az apja valakinek a műveltségét dícsérte, az olyan volt, mint amikor a matróz azt mondja egy szárazföldi patkányról: „No ez is egy szárazföldi patkány, viszont a legelső közöttük."

Bercikét EL rendszerint a belváros csatornaszagú, zegzugos utcácskái felé vezette, a várfal és a sáncok környékére, történelmi helyekre. Egész úton iskolázta Bercikét, a szuperintelligens juhászkutyát, aki vakkantás nélkül tűrte az ő intelligenciakitöréseit. Ez itten a katolikus templom, magyarázta például neki, mi úgy mondjuk: katólikus. Ez az anyuka temploma. Ez pedig a református templom, ez az apuka temploma. Ez pedig a Bojárokhoz címzett fogadó, mi úgy hívjuk: kocsma. Ez EL temploma. Bár amióta egyszer megkéseltek itt bennünket, szakítottunk a klerikalizmussal. Az a kétemeletes, cirádás épület, amely kövér, kalapos delnőre hasonlít, aki naphosszatt a cuk-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

ÉLETÜNK

1982 9

ZALÁN

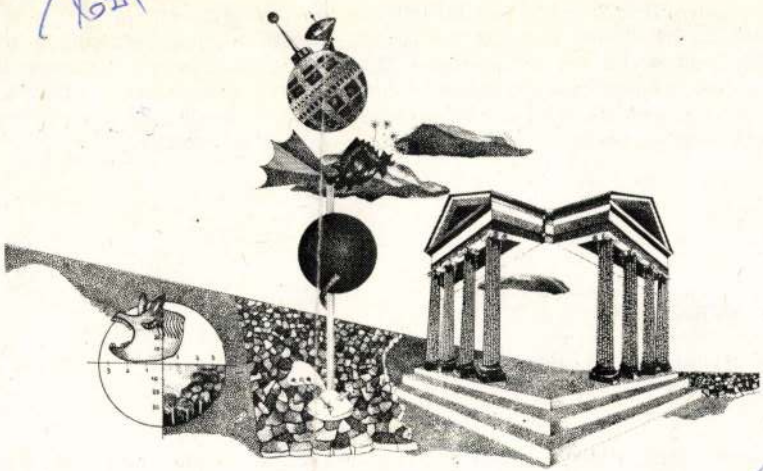

…ics a képekkel szemben; szöveg, foto és grafik
kell alkossanak.

Szűgyi Zoltán műve a szép élményét váltja k
kus" értelemben. Ezzel kritikai véleményemnek i
gött modernségben elmarad a mű. A „lélekkereső
Mondhatnám azt is: nem volt eléggé bátor fölle
költő.

Nem is olyan régen sokat vitatkoztam egy b
műnek szépnek lennie. Akkor mindketten elvetet
finiálhatatlan, az etikait is magában foglaló eszté…
fel. A *Két part között két folyó* című ciklus-kötet-plakát arról győz meg, — most —, hogy a költői műalkotáshoz hozzátartozhat a harmonikus-szép. A katartikusan nyugodt. A homogén és visszafogott. De meggyőz arról is, hogy a kísérletező művészethez több merészség és kockázat szükségeltetik — a költők részéről.

VITÉZ GYÖRGY: JEL BESZÉD

(Magyar Műhely Párizs, 1982)

Mi lesz veled, nyugati magyar avant-garde? A kérdés nem teljesen jogosult, de nem is indokolatlan. Vitéz könyvét a *Magyar Műhely* avant-garde munkacsoportja segítettte napvilágra, azt a könyvet, melyben az eltávolodás jelei (esztétikai értelemben) már könnyűszerrel érzékelhetőek.

Ezzel rögtön be is jelentem véleményemet: Vitéz György nem lépett elő új könyvében a nagy formátumú Missa Agnostica-hoz képest. Mert eklektikus, mert he-

MDK

Zalanák Crescencia

4. m. plakát kiáll. Mücs. 1961.

M.D.K.

Lalánfy Aladár
orgonaművész

Geyer József Lalánfy Aladár és Schmidthauer
Lajos tervezték az orgonát.

Bachó László: A gyöngyösi templomok története. 84 l.
A Ferencrendiek templomának története.

Zalaiffy Aladár

l.

Építészet

1943. 24. l.

Zalánfy Aladár

líra

Evang. templ.

928. l.

Zalánffy Gizella

l.

Tragorvácmúveszei

147-C

Bizottság!

tési vállalkozó azt a kérést in-
kói róm. kath. templom folyamatban
ra 3000 korona részletfizetés i-
lést intézve Inczinger Ferencz
munkák haladása iránt, csatolt vá-
lyólag ezennel bátorkodom javasolni,
kért részletfizetést kiutalni mél-

Zalánkemény vár

romjai

képe repr

Veress Endre dr

Zalánkeménye

Kakas István

M. Tört. Elektr.

Bp. 1905. B. t

egyetemi gyakornok (prof. Varga). 400 pengő ösztöndíjjal MoO_3

Lehoczky György (1901, Vihnyefürdő, ág. ev.), okl. építész (prof. Hültl) 400 pengő ösztöndíjban részesülve, Nászay Miklós főmérnökkel együtt a budapesti Vár egyik utcájának, a Fortuna-utcának házait mérte fel és egyúttal azok történetének összeállításával foglalkozott. A felmért anyagból és történelmi adatokból kiindulva, azt a célt tűzte ki maga elé, hogy megtervezze, vajjon miképen volna a Fortuna-utca „műemlék-utcává", élő budavári múzeummá átalakítható. Mindezt ortogonális és perspektív rajzokban, fényképekben és írásban igyekszik bemutatni, az idők folyamán az átalakítások alatt elrontott homlokzatok kijavított, illetve restaurált rajzaival együtt.

Palotás (Prokopecz) László (1905, Érsekújvár, róm. kath.), műegyetemi tanársegéd (prof. Mihailich) kutatásainak tárgyát a homokoskavics szemszerkezetének vizsgálata képezte. A műegyetem betón- és vasbetónépítési laboratóriumában végzett ezirányú munkásságainak eredményeit egyrészt a Magyar Építőmesterek Egyesületében január 3-án és 10-én, továbbá a Magyar Mérnök- és Építész-Egyletben március 16-án tartott előadásaiban, másrészt következő cikkeiben ismertette: „Gültigkeitsgrenzen des Abramsschen Feinheitsmoduls" (Zement, 1933. évf., 32. sz.); „Az Abrams-féle finomsági modulus gyakorlati jelentősége" (Anyagvizsgálók Közlönye, 1933. évf., 9—10. sz.); „A betón" (1934. évi Építési Zsebkönyv); „A legkedvezőbb szerkezetek"

Zalányi Béla dr.
tanár

A belvárosi Kötvös József föreáliskola képkiállítást rendez a tanár és növendékei műveiből.

Magyarság, 1927. dec. 17.

Halányi Béla

tanár

A helyszeni tiszta gömbi gyűrűlinkeles
lépcsőlétrát rendes a tanár és nő-
nemzetei műszerhel

Magyarország, 1927. dec. 17.

M.D.K.

Zalányiné

"Egy jól mintázott női fejével" tünt ki az Ernst muzeum nagyarányu tárlatán, amelyről Berend Ilona ir: "Vidéki müvészek monstre kiállitása" cimmel.

"Szinház Szeme Füle" c. rovat
Szinház, Bp. 1947. juli 8-14. III. évf.
28. sz.

Zalanyi Béladr

kül. 1887. Szászváros

teljes életrajz

lásd okv.

Erödi – Bodnár

176, 177 l

kép. *Az apostolvértanuságok mestere, 1490 il: Az angyal mutatja az útat Félix, Regula és Exuperantius sírjához.*

taurálta mindkettőt Nikássy Lajos, 1933.
Jajczay: Az eucharistia a művészetben. Tükör, VI., 1938., 330. l. — Jajczay János: A művészet hódolata az eucharisztia előtt. Bpest 1938., az első képe: 96. kép.

TLAKI FESTŐ 1490 körül

om vértanúsági jelenet (31. kép)

tempera, szélső képek 42·5×31·5, középső 34 cm.

écsi cs. kir. műcsarnokban tartott árverésen or prímás vásárolta.

estő további képei a vasmegyei Tótlakról a apesti Szépművészeti Múzeumban.

Maszlaghy: Az esztergomi érseki képtár. Új Magyar Sion, VII., 1876., 32. l. — Földváry István: Az esztergomi érseki képtár. Fővárosi Lapok, XIII., 1876., 760. l. — —ó: Az esztergomi hercegprímási képtár. Magyar Korona, III., 1879., 19. szám. — Z. Az esztergomi érseki képtár leírása. Új

Zalányi Béla

Nemzet a belvárosi reáliskola nagytermében rendezett kiállításra.

m. 929. XII. 13.

m. 929. XII. 17.

m. H. 929. XII. 15.

Zalányi Béla dr

festő

l.

Erődi-Bodnár

115. l. arckeppel

117. l.

118. l.

122. l. többször

61. kép. *Ligeti An*

772. l. — Maszlaghy II., 368. szám. — Gerevich: Az Újság, 1916. júl. 20, 4. l. — Gere-

Zalányi Nagy József

nagyváradi könyvkötő

XVIII. u.

l.

Zoltai delbruyomda

17. l.

1929. Szinyei Merse Pál:

Faun és Nymp

Az erdős és dombos vidé
~~[illegible]~~ keresztbevetett lába
Syrinx ~~[illegible]~~ = sipon játszik, mely
jú szőke Nympha közelea
hoz emelt ballal. A domb
Jelzése balról tollal ikva:
~~[illegible]~~ fiatal ~~[illegible]~~ ember é
Az ~~[illegible]~~ fejfi leereszt bal ke
~~[illegible]~~ tekintve ~~[illegible]~~

Fa, méretei 33·5: 2
ménynek eredeti vázlata.

⊥ a Faun

⊥ a forradalom kora beli öltözetben

⊥ jelkéreül annak ⊥ hogy még Robespiere kemény hivenek is vannak gyenge pillanatai.

⊥ ábrázolva,

Vétetett 1900: XI
nán (29/901). Elszámo
Az elszámolást elfoga

(569/902)

Zalapatakai vk. templom

Szt Anna tiszteletére,
1753-ban épittette Bíró
Márton püspök -

Pehm. 461. l.

A salonnaiai Com. Vis.
szerint 1750-ben épült -

Tűzszerszámok és dohányzóeszközök, 56
db. XVIII – XIX. század.

ZALÁNTAI Mária 1996. júl 31.

Hajdú-Bihari Napló

KULTÚRA

„Édes hazám, fogadj szívedbe"

Rege, I. – az Olaszországban élő Zalántai Mária vegyes technikával készült műalkotása Napló-reprodukció

Debrecen, Nagyvárad, Marosvásárhely (HBN) – A debreceni Kortárs Galéria is kiveszi részét a millecentenáriumi rendezvényekből. Kiállítássorozata az Édes hazám, fogadj szívedbe címet viseli.

A tárlat anyaga Debrecen, Budapest és Püspökladány után Erdélyben is látható lesz a napokban. Nagyváradon a Kanonok soron lévő Tibor Ernő Galériában Implon Irén művészeti író nyitja meg a kiállítást augusztus 2-án 16 órakor, augusztus 8-án pedig Marosvásárhelyen az unitárius egyház kiállítótermében nyílik tárlat a kortárs honi és külhoni magyar képzőművészetek alkotásaiból.

INNEN–ONNAN

ázkét éve, az egykori sóút részeként, Hajdú-Bihar megye jelenleg létező t készült az az ágotapusztai műszaki építmény, amelynek január óta a iorit Kft. A tölgyfa és kőelemekből kialakított, 370 négyzetméter alapterü avatják föl. A renoválás mintegy 11,5 millió forintot emészt föl Fotó:

DR

5.00–7.30 Napszemle
. Politikai vitaműsor.
n.). 10.00 HirdeTv. *Su*
újság. 17.55 HirdeTv.
smagazin (ism.). 18.30
nagazin. Téma: Debre-
rt a mesterséges meg-
lólakó hajléktalanok a
színházi esték. Bemu-
isical Stúdió – Beszél-
világtalálkozó esemé-
Napszemle. Hírek, in-
réfilm Lukács Gábor
Napszemle. Hírek, in-
acsok. Magyar film.
ek, információk. 22.00
g. *Ügyeleti telefonszám:*

é. 6.00–9.00 Napkelte.
by kalandjai. Ausztrál
0 Tízórai. 9.50 Játék.
ték. 10.50 Hírek. 11.00
mpia – összefoglaló.
lentés. 12.05 Üzlet dé-

CITY és UNIVERSUM a 92,3 MHz-en és kábelhálózaton a 100,8 MHz-en: 0.00 Egy éj az Universumban. Zenés műsor. 5.00 Útravaló. Információs magazin. 5.30 Napló-lapszemle. 6.50 Útinform. 7.10 Útinform. 7.35 Ügyeleti hírek. 8.00 Délelőtti sáv, benne: játékok, érdekességek, nyeremények. 10.30 Lakossági hirdetések. 11.50 Gazdasági hírek. 12.00–13.00 Slow-motion. 15.35 Útinform. 16.35 Útinform. 17.30 Napló-lapszemle. 17.35 Ügyeleti hírek. 19.30 A Hajdú-bihari Nap szenzációja. 19.45 Esti mese. 20.00 Élő, telefonos kívánságműsor. 21.00.–22.00 Akvarell. Színes beszélgetés a divatról. 22.00–24.00 Zenei kalandozás. *Telefonszám: 430-530.*

CÍVIS, a Magyar Rádió zenés magazinműsora a 103,5 MHz-en: 16.00–19.00 Születésnapi sorsolás. Útinform. Három a nyerő. Karátpercek. A nap slágere. A nap érdekessége. Lapelőzetesek. Szerkesztő-műsorvezető: Farkas Erika. *Telefonszám: 419-650.*

HAJDÚSÁGI FM 72,4 MHz-en, kábelhálózaton 101,5 MHz-en (6.00–24.00 óráig): 6.00–8.00 Vidám ébresztő. Magazinműsor. Hírek, útinform, riportok, kulturális ajánló. 8.00–14.00 Vidám hírek, főzési tippek, kulturális hírek, magazinműsorok, innen-onnan, másik világból. Sci-fi fé
rádé éjfélig. 24.00 Műso
422-282.

TANDEM a 94,7 MHz-
0.00–6.00 Éjszaka éberen.
nósoknak. 6.00–9.00 Regg
napköszöntő. 6.30 BBC-hi
rek. 6.45 Napló-lapszeml
7.15 Névnapköszöntő. 7
Napló-lapszemle. 8.15 La
rás. 9.00 Műsorzárás. 12.0
A Deutsche Welle rádió
sora. 14.00–16.00 Délutáni
donságainkból.) 18.00–
(19.00–21.00 Leveles
22.00–24.00 Éjszaka éberer
nósoknak. *Telefonszám: 06*

KOSSUTH, *középhullámo*
nika. 8.05 Atlanta '96. Ö
pia eseményeiről. 8.30
mány. 8.40 Paragrafus. 8
kultúráról. 9.05–10.59 Na
gerfilmek – filmslágerek.
zet. 12.00 Déli krónika.
12.40 Törvénykönyv. 12.5
ló. 13.05 Vendég a házná
ti énekek. 13.30 Dicsérje

Zalaszabari I. sk. templom

Nagyboldogasszony tiszt. szentelve-
1753-ban helyreállittatta
Biró Márton püspök

Pehm 461. l.

Zalaszabari II. sk. templom

Szent Vendel tiszt. szentelve
1757-ben helyreállittatta
fenti

u. 461. l.

Tánger, erüst, trébelt díszrel. Átm. 23·5 cm. Balkán, XVIII. század

Zalatgántó

v.k. templom Környöki 1886.

1). alapraj 1:200 kentsigház 1:10 faoszlopok "

tömpillér 1:100.

Zala

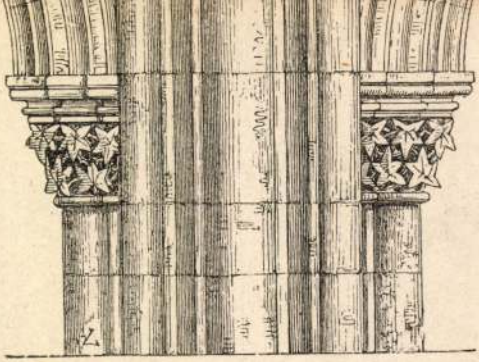

5.

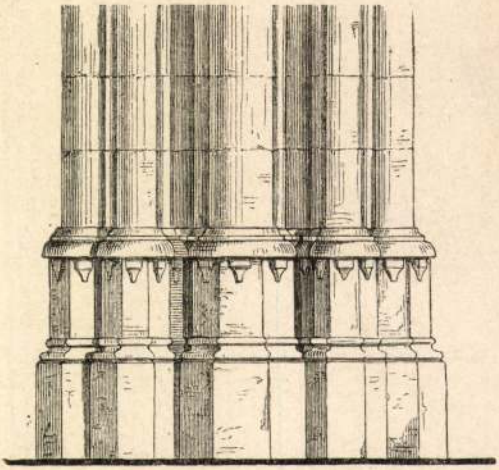

Zalaszegvári rk.

templom

Krisztus 5 szt sebe tiszteletére 1745-ben építtette Biró Márton püspök

Pehm. 461. l.

~~angaga~~ ?
~~ker~~ ?

Zalaszegvári plébs templom

l.

Veszprémi Hirlap

1909. 41. 7.

1814

Löcse
passzoetár
szárgrapei

Zalaszentbalázsi rk. templom

1754-ben építtette Biró Márton püspök.

Pehm ~~[illegible]~~ 46 i. l.

Kávéshanna ezüst, körteidomú testén vésett rajz, pedő, pekete fa fogantyú. Mag. 19·5 cm. Balkán, XVIII. század.

Zalapetendi rk. templom

l. Pehm 462. l
463. l

stb. részére.

HŐ! ᵛ ERŐ!

világosítást ad:

gáz Részvénytárs.

., Andrássy-ut 17. Telefon 26-60.

*

Maria Farina gegenüber dem lapítva 1709. Vezérképviselet: terházygasse 39.

*

Az idegenek találkozóhelye. bel- és külföldi lapok, figyelmes kávés.

*

rangú szálloda, modern kényenő konyha és italok, figyelmes k.

*

fiumei czipőkülönlegességek dús rd-szálló-épület.

*

zsébet-tér, Adria-palota. Telefonképes levelező-lapokban, iskolai ndezések. Nagy raktár kereskeen. Gyári árak,

Kaszinók kárpitosa. A koronás aranyérdemkereszt birtokosa.

*

Lemberg. G. Schneider utóda J. Rollauer kávéház, Idegenek találkozóhelye a város központján. Az összes bel- és külföldi lapok, figyelmes kiszolgálás.

*

Lemberg. Hotel Georges. Elsőrangú szálloda a város központján, több mint 100 elegáns szalon, fényes étterem és kávéház, kitünő konyha, a legjobb bor és pezsgőborok. A házban lift, villanyvilágítás és fürdőszobák. Figyelmes kiszolgálás és kényelemről az igazgatóság gondoskodik.

*

Lemberg. Central kávéház a belvárosban. Összes külföldi lapok. Figyelmes kiszolgálás, a magyarok szórakozó helye. Tulajdonos Bechtloff Vilmos.

*

Lemberg. Orenstein és Koppel. Mezei-, ipar- és keskenyvágású vasutak, mozdony és gépalkatrészek gyára.

*

Lemberg. Hotel San-souci. Szajnochi-utcza 1—5. Kényelemmel berendezett szálloda, mérsékelt árak. Danka M. tulajdonos.

*

Ladstädter P. és Fiai cs. és kir. udv. szállító, szalma- és nemezkalap gyára. Lemberg, Akademicka 10.

*

Lanson Père és Fils Reims. Alapítva 1760. Edward angol király udvari szállítója. Képviselet **Lembergben.** Lele-

Zalapetendi rk. templom

Assisi Szt Ferenc tiszteletére
1757-ben építtette Bíró
Márton püspök.

Pehm. 461. l.

Mellkereszt, ezüst, előlap aranyozva. Háromharélyos szárvégek. Mag. 9·5 cm. Hamis.
vagy Balkán XVII.

NYOMTATVÁNY

úrnak

Budapest

AZ ORSZÁGOS MAGYAR RÉGÉSZETI
ÉS MŰVÉSZETTÖRTÉNETI TÁRSULAT
és
A MAGYAR-OLASZ TÁRSASÁG

tisztelettel meghívja

L. VAN PUYVELDE

a belga művészeti múzeumok igazgatójának,
liègei egyetemi tanárnak

folyó hó 28-án (csütörtökön) délután $^1/_2$6 órakor
a Magyar Tudományos Akadémia előadótermében

Rubens et l'influence italienne

címmel tartandó előadására.

(Vetített képekkel)

GEREVICH TIBOR
az Orsz. Magy. Régészeti és
Művészettört. Társulat elnöke

FABINYI TIHAMÉR
a Magyar-Olasz Társaság
elnöke

Zalaszentgróti pléb.

templom Madonnája

kepe repr.

Hekler M.M. Tört

79. l.

80. l.

81. l.

Hekler federte fel.

~~Mihalik József VI. 166.~~

Zalaszentgróti rk.

templom

kepe repr.

Kisszikelkath Magy

738. l.

U. n. vörösbárátok

temploma

u. o. 739. l.

Zalaszentgrót

Kardos S.

Adatok Zalaszentgrót
történetéhez.

Petrik 1886-1900

Zalaszentgróti szobrocska mestere

MAGYAR MŰVÉSZET

1928. 91.

P690-89

Zalaszentgróti szob-
rocska mestere

Magyar Univerzet
1928. 91

1661-909-4
Meller-szobája.

182. Dolgozó-asztal.

F Dolgozva

Egy darab tölgyfa szinű dolgozó asztal egészen sima, fényezéssel, méretei 179 cm. széles, 179 cm. hosszu és 76 cm. magas.

Ára.....110 K

Készitette Csepreghy Janos és fia az 1905: I. 25-én kötött és 1905: III. 23-án 17753 sz. alatt jóváhagyott szerződés alapján a végszámla 24-ik tétele szerint (1431-907).

Zalaszentgróti I. rk. templom

Szt Gertrud tisztel. szentelve
1757-ben helyreállíttatta
Bíró Mátyás püspök.

Pehm 461. l.

Zalaszentgróti II. rk. templom

Szt Imre tisztel. szentelve.
1757 ben helyreállíttatta
fenti (új szentély
épült)

Pehm 461. l.

Zolaszentgrófi mester

Ülő remete, 1500 körül, fa, 79,5 cm. magas. Szépművészeti Muzeum, Bpest, fehete-fehér reprodukció

E. Gádor - G. Ö. Pogány: Ungarische Bildhauerkunst, Bpest, 1955. 32 l.

Zalaszentgróti Madonna vesture

Önállóan használta fel mintaképét (Schongauer)

Balogh Jolán: Középkori fazonmaink stilusszerdetéről
MTA II. Tdn.-tört. Tud. Ont. Közl. II. köt. 1. sz. (1951). 50. l.

Zalaszentgyörgyi rk. templom

Szt György tiszt. szentelve.

1756-ban helyreállit-
tatta Biró Márton
püspök

Pehm. 461. l.

A Szalon Ujság melléklete.

Tisztelettel ké

jük, hogy az el

fizetési dijat be

küldeni kegyes

Zala szentgyörgy

Zala

r. k. templom

Rh. 1891/159.

Henos antal.

1/ a templom tárlatiképe nyomat.

Nagyfalu

9.

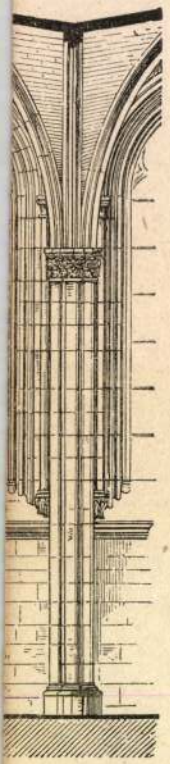

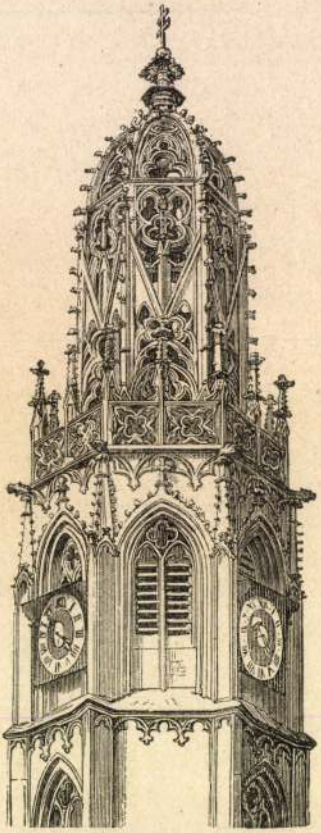

12.

Zalaszentiváni rk. templom

Ker. Szt János tiszt. szentelve

1746-ban helyreállíttatta
Bíró Márton püspök.
Pelm 461. l.

:: kednék

Mély tisztelettel a

SZALON UJSÁ

kiadóhivatala Budapes

VIII., Mária-utcza 46. sz

ZALASZENTMIHÁLYFA (Zala)

Schm József közlése

R.K. TEMPLOM, román stílusú

Zalaszentmihályfa

Zalaszentmihály fai templom.

Románkori.

Lásd

Bogyay Tamás dr.

A szentmihály fai templom.

MMÉE Közl.

1937. 34, 35, l.

(képekkel).

tán urnak,
Bp.
gyes Endre u.lo.

Zala Szemmihály

Zala

Henrik Antal. 1891/154 R.h.

1) a Zala m. Mihályi és Tárnoki r.k. templom alaprajzai $\frac{1}{2}^{\pi} = 1^{\circ}$

Zala ta mihályi részletek (vázlatok) $1^{\pi} = 1^{\circ}$

2) Zala szentmihályi templom alaprajza ($\frac{1}{2}^{cm} = 1^{m}$)

kisebbítve ugyanarról sokszorosítás (nyomat) zinkografia

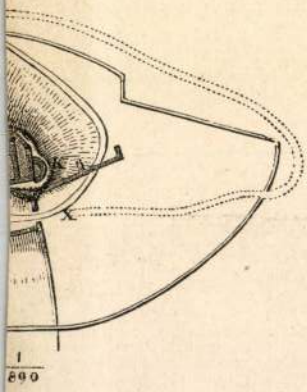

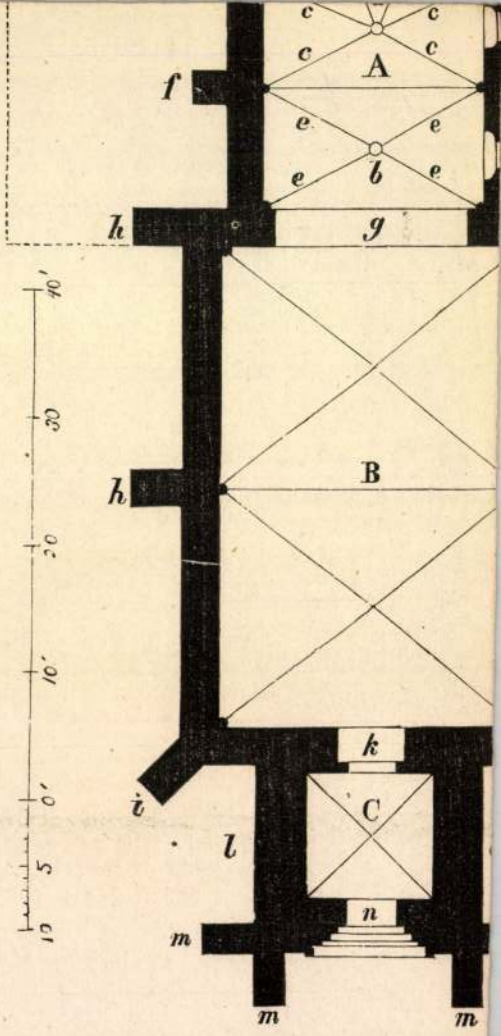

18.

Zalaszentmihályi

rk. templom

gótikus részletek

l.

Mihályifalucegyhm

25. l.

Frangepan F. K. kivégezteten

A „Il Signor Capitan dell'
kat tartó öröktől körülvett vérp
szemű Frangepán (D), kit „Il Pa
gasztal, mialatt az „Il Carnefice" (F
Paggio Veniero" (E), sir, kinek lábán
car la manno" (L) van s kit az „Il
hivatra támogatásban részesítem
decollato" tűnik szemünkbe „sotto
a „Le muraglie circolari della
di sopra le medisime" (B), a
cini" (H) van, számosan nézi

fölül jobbra: „№ 11."
Rézmethet, méretei a vond

Zalaszentmihályi rk.
templom

gótikus részletek

l.

Mihályifalnegyhm
22. l.

2303. Nyilasi Sándor:

Kapálók.

Az előttünk elterülő répafö
műveli[illegible]. Az előbbi kissé előreha
a földbe akarna csapni, az utóbb
baljával kapája nyelét fogja és
puha kalap, ing szükre fogott ké
csizma; az asszonyé: kék fejkend
meg piros kötény. A derült égbo
Nyilasi.

Vászon, méretei 140.5: 201

Vétetett a Képzőmüv. Társul
iki 90013 sz. leirattal 3000 Kán

Zalatárnok r. k. templom

1755-ben helyreállíttatta
Bíró Márton püspök.

Pehm. 461. l.

ELSŐRANG

Abbazia. Quisisana-szálloda és pensió. Legelőkelőbb szálloda. Gyönyörű étterem, társalgó, olvasó, zongora, billiard- és játéktermek. Óriási park. Tulajdonos: Munsch Marie.

*

Abbazia. Hotel Pensio Lanzer. Villa Ayram. Tulajdonos Lanzer Anna ezelőtt a felső-stájerországi Schwarzenberg herczegi Schrattenberg-vár pensió-tulajdonosa.

*

Abbaziai gyógyintézetek. A gyógyintézet összes épületei teljesen ujonnan átalakítva és a legelegánsabban berendezve. A hálókocsi-társaság összes épületei új telefonhálózattal lettek bevonva. Quarnero kávéház.

*

Abbazia. Lederer Pensió. A központban, pompás tengeri kilátás, 85 vendégszoba, villamos lift és világítás, legnagyobb kényelem. Pensió 7 koronától feljebb, januártól—májusig 9 koronától feljebb.

*

Abbazia. Speranza-szálloda és pensió. Legszebb és legegész-

Bécs. Hess Ferd. Hotel «C
thurmstrasse 18. és Hotel
strasse 10. Elsőrangú szá
Hires vendéglő, mérséke

Bécs. Café Europa. I., Stefan
italok, figyelmes kiszolgál

Bécs, Café Splendide. I. J
kávéház, kitünő kiszolgálá

Bécs. Hotel Dungl, Tegetth
Ujonnan berendezett mo
lyokkal és szobákkal. Kitü

Bécs. Hotel Royal. Graber
szálloda. Teljesen újjáalak

Zalotay [ ] 1 epitéń
[Zalotay]

L: Bodonyi csaba

Zoldi László: Kolház

13.

Élet és Irodalom Bp. 1986 márc. 7. XXX/10

zetet Dávid Károly vagy nem ismerte-kapta megrendelőjétől, vagy ösztönösen érezte a helyes arányokat; belmagasságot, térformát, oldalarányokat.

Ma akkor érezzük jól magunkat az építészeti terekben (tévesen komfortérzetet mondunk), ha ott a létszám, a méretezés, a funkció adta mozgások, a megvilágítás igényei, a funkcionális kötöttségek „kényelmesen", problémamentesen megoldódnak. Szinte maguktól. Ám e dolgok valójában nem maguktól, hanem egy beleérző építész döntései alapján és közreműködésével történnek. Alázatos szakma a miénk, a jó építész nem jó pontokat, utánozható gegeket gyűjt magának, hanem szinte észrevétlenül szolgál. És teszi – teheti – azt, olyan szinten, olyan eszközökkel, melyek átlépik a fizikai követelmények egyszerűen mérhető rendszerét, és többet adnak annál; jó érzést,

kellemes közérzetet (a tér zsúfoltság érzete nélkül) és néha a helyhez alkalmazkodó esztétikai élményt.

A mostani rekonstrukció szinte teljesen megőrzi a monumentális utas-csarnok vasbeton pillérvázas terét, a központi épületet szárnyaival, valamint a légi

oldali kilátó teraszt és a jellegzetes irányító tornyokat. A felújítás során a modern repülőtéri „technikák" az értékek sérelme nélkül beépíthetők voltak. A mészkő falburkolat, a tardosi vörös márványhoz hasonló karakterű-színű padlóburkolat felújításra került.

A létesítmény tervezése és kivitelezése – a megszabott – 16 hónapig tartott. Kapacitása 1000 utas/óra (induló-érkező), mely kapacitás – ezzel a funkcióval számolva – hosszabb távra, terv szerint 50 évre is elegendő lesz. Bővül még a program egy új városi oldali parkolóval, valamint a légi oldalon gépfelálló helyekkel. Rohanó, technikára épülő világunkban a repülőtér-tervezés és -építés az egyik legnagyobb és legfontosabb feladat (Kínában a következő 10 évben 250 Amsterdam-Schiphol méretű repülőteret terveznek!). Éppen ezért meg kell becsülnünk a Ferihegy 1 műemléki rekonstrukciójával létrejött épületegyüttest, melyre építészeti minősége alapján büszkék lehetünk. Nem sok hasonló, működő „régi" reptér létezik ma már a világban – őrizzük hát ezt az igazi építészeti kincsünket nagy gonddal és odafigyeléssel.

Borostyánkői Mátyás DLA

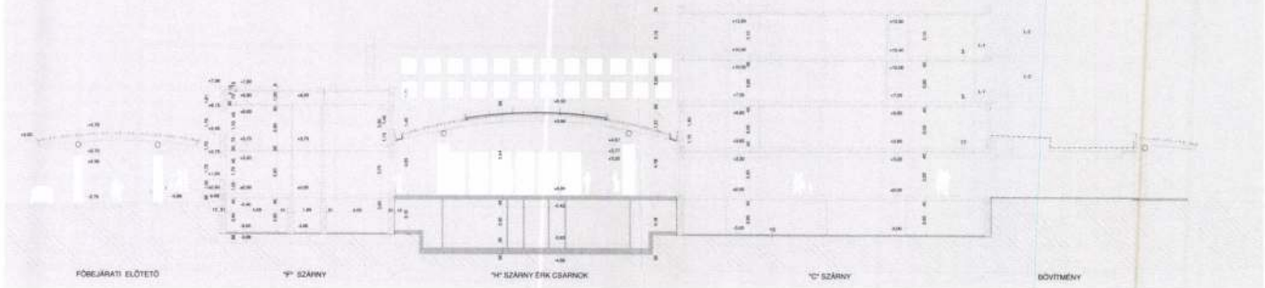

Zalotay Elemér kiállítása

N&n Galéria, 2005 november 9-28.

Be kell vallanom, készültem, de most a három órás autózásban idefele kicsit kétségbe estem – hogyan jövök én ahhoz, hogy Zalotay kiállítását bevezessem, és amit leírtam magamnak, mint kiállítási megnyitó szöveget, ez vajon érvényes-e?

ÚTKÖZBEN ZALOTAYRÓL először a repülés jutott eszembe – erről pedig egy körülbelül húsz éve látott, Nagy Lászlóval készült portréfilm, ahol Nagy

DUGVÁNYTÁROLÓ, BAJT, 1966

László épp arról beszélt, hogy visszatérő álma a repülés. És hogy sajátos módon nem úgy repül, mint a madár, hanem álló helyzetben, maga mellé szorított kezekkel. Valahol az akaratnak és a vágynak az erejével – talán mint az angyalok.

Én Zalotayval nem olyan nagyon régen találkoztam – csak néhány épületével persze – személyesen. Természetesen tudtam róla, sőt valamennyire még a gyermekkoromnak is része volt. Sárváron, ahol felnőttem, két épülete is áll, és kiskamasz koromból határozott emlékeim vannak ezekről a házakról – hogy nagyon bizarrak meg furcsák, és nagyon mások, mint a környezetük.

De ez a repülés arról a pillanatról is eszembe jutott, amikor úgy öt évvel ezelőtt először láttam a szombathelyi *Szputnyikmegfigyelő állomás*-t. Valósággal letaglózott ennek az épületnek az ereje és költőisége. Töprengek rajta azóta is, hogy – azon túl, hogy ez egy fantasztikus plasztikai mű – mi a tartalma? És arra jöttem rá, hogy egyben szimbolikus is, meg abszurd is. Egy olyan korban készült, ahol valamiféle központi akarat elhatározásából, az égen repkedő műholdakat akarták belőle megfigyelni. Nem sokkal miután felépült, abszolút funkcióját is veszítette. Az a csillagász, aki ott a szombathelyi Gothart Asztrofizikai Obszervatóriumban elmesélte ennek a történetét, említette, hogy amikor elkészült, hoztak egy mosógép nagyságú hatalmas kamerát és felvitték oda. Majd néhány hónap múlva ismét jött egy autó és elvitte. Azóta ott áll, üresen. Közben a kert körülötte elvadult, és ebben az elvadult kertben, ez a ház, vagy inkább

GOTHARD ASZTROFIZIKAI OBSZERVATÓRIUM, SZOMBATHELY, 1965

építmény, megtalálta a helyét. Hihetetlen aurája van ott. Egy tárgy az ég és föld között. A régebbi fotóin, amikor egy puszta mezőségen látszódik, még érthetetlenebbnek tetszik.

Zalotayról a másik dolog, ami útközben eszembe jutott, ez a visszatérő szó, vagy fogalom – az utópia. Az, hogy Zalotay utópista építész. Az utópiákkal valahogy úgy van pedig, hogy ha valami megvalósul, akkor az már nem az. A létrejötte minősíti az utópiát. Illetve, ha valami nem jöhet létre, lehet az utópia. Másrészt az utópiának van egy eredeti tartalma, jelentése is, hogy „hely nélküli", vagy „hely nélküliség". És ez a hely nélküliség Zalotaynak szinte minden házában benne van – mint ahogy benne van a *Szputnyikmegfigyelő*-ben, ugyanúgy van benne ezekben a magas házakban, a toronyházakban.

A harmadik dolog, ami eszembe jutott, és ami több cikkben, interjúban elhangzik Zalotayval kapcsolatban, az őszinteség. Nyilván egy őszinte emberről van szó, akiben számomra ennek az őszinteségnek az értelme nem etikai vagy erkölcsi norma vagy forma, hanem az építészetnek az őszintesége. Az építészet őszintesége, pedig valami olyasmi, mint amit Le Corbusier a tízes-húszas évek környékén megjelent, *Új építészet felé* című könyvében fogalmaz: hogy a terv és az építészet belülről kell, hogy szülessen – és a terv, az erők forrása az építésben. Vagyis az igaz építészet nem valami felé vágyódik, valamivé lenni igyekszik, hanem belülről fakad. Ebben az értelemben a Zalotay-féle építészet hihetetlenül őszinte.

Egy interjújában arra a megjegyzésre, kérdésre hogy művész-e, azt mondta: kikéri magának ezt a szót, hogy ő művész lenne. Mérnöknek tartja magát. A mérnök az, aki a valóságos, földi dolgokkal foglalkozik. Méricskél, számol és mértékegységekben határozza meg a dolgokat. Zalotay életművén végighúzódik ez a számolás. Egész életében mindent végigszámolt, minden egyes papírján, fecnijén, min-

den egyes rajzán, skiccpauszán ott vannak a számok, tonnában, kilogrammban, forintokban vagy éppen-

BŐRDISZMŰ TELEPHELY, SÁRVÁR, 1968

séggel svájci frankban. Mint valami belső kényszer a gravitáció és a repülés összehangolására, valami abszurd egyensúlyra.

Szinte abszurd az is, hogy ezek a magasházak, magasház tervek – akár a hatvanas évek első felében készült szalagház terv, akár ennek azóta készült továbbfejlesztései – mögött mindig ott van egyfajta szociális indok: az olcsó lakásépítés indoka. Zalotay mindig ezzel érvel, számolásaiban a kilogrammok, súlyok ezért változnak át forintokra. Abszurd azért is ez, mert ezek az építmények alapvetően, lényegük szerint nem szociális ügyek akarnának lenni. Az építészet történetében ilyen léptékű építészeti kifejeződések soha nem szociális okokból születtek, mindig valamiféle erősebb akarat, szellemiség, hatalom vagy egyéb állt mögöttük. Valószínűleg nagy tévedése Zalotaynak, hogy építészetének lényegét – esztétikáját, vagy ezt a fajta konstrukcióját – ilyen szociális indokkal szeretné alátámasztani és elfogadtatni.

A következő, talán legfontosabb, ami eszembe jutott út közben, az a hiány. Zalotay, aki a hatvanas évek végétől kezdve elvágyódott innen (és a repülés itt is, kicsit anekdotikus módon, jelen van – ezt Czeiner Gábortól tudom), kifejezetten azért tanult meg siklórepülni, hogy elhagyhassa az országot. Több kísérlete is volt, háromszor szállt le olyan gabonatáblában, amiről kiderült aztán, hogy még mindig itthon van. Ennek következtében megvonták tőle az engedélyt is, hogy egyáltalán felszállhasson. Tehát olyan valaki, aki a hetvenes években elhagyta az országot, és ugyanakkor valahol mégis, mint egy érzékelhető hiány, van jelen abban az építészeti körben, amiben mi itt élünk.

Ennek a kiállításnak talán a legnagyobb jelentősége: lehetőséget ad ar-

BŐRDISZMŰ TELEPHELY, SÁRVÁR, 1968

ra, hogy Zalotay valóságos része legyen a mi világunknak. Olyan ember, aki teljesen öntörvényű és belülről építkező. Aki lehet olyan igazodási pont számunkra, akik itt helyhez kötődünk és ebből a helyből, helyzetekből szeretnénk építészetet létrehozni, ami talán olyan, mint egy etalon. De hiány abban az értelemben is, hogy hiányzik Zalotay, a Mester. Mert ha az ember végignézi ezeket a tervlapokat, mögöttük hihetetlenül magas szintű és összetettségű mesterségbeli tudás érzékelhető és olvasható. És egy ilyen mester rendkívüli módon hiányzik.

A modern szó a latin „modo"-ból származik, aminek jelentése „épp most". Egy nagyon szellemes könyvben, aminek Nesze neked posztmodern a címe, definícióként ezt olvastam a modernről: „Mi a modern? Rettegés a régitől." Ebből logikusan következik, hogy a mai, modern utáni korszakot (itt persze nem a posztmodernről van szó, Zalotay ezt nyilván ki is kérné magának – neki a posztmodernről nagyon egyértelmű, elítélő véleménye van), mint ennek a régitől való félelemnek, a múlttól való fenyegetettségnek a meghaladását is fogalmazhatjuk.

Zalotayt a fenti „fenyegetettség" nem érdekli, talán sohasem érdekelte. Kérdései, kétségei nem az építészettel, nem saját építészetével, legfeljebb csak a feladással vagy folytatással kapcsolatban voltak. Hetvenhárom megélt év után – gondolom – már ezek a kérdések sem foglalkoztatják.

U. Nagy Gábor
építész

(Elhangzott 2005. november 9-én, az N&n Galériában)

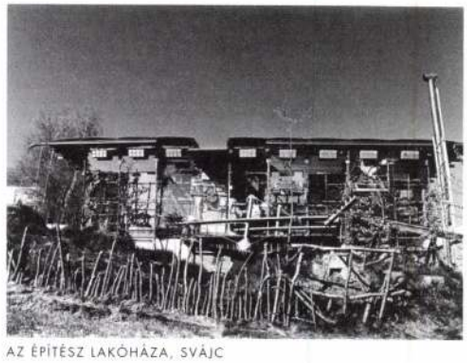

AZ ÉPÍTÉSZ LAKÓHÁZA, SVÁJC

Hárem, az Ezeregyéjszaka képei

Kunsthalle Krems, 2005. augusztus – november

„Idő és tér, látható valóság és megtévesztő bizonyosság, apró részletek és tág perspektívák elegye kell ahhoz, hogy a Kelet világa kifejthesse összhatását. Azt, amit a Kelet szellemének nevezünk."

Paul Valéry

A TÍZÉVES jubileumát ünneplő Kunsthalle Krems *Hárem* címen a 19. századi orientalizmust mint a romantika leglátványosabb festészeti témáját járja körül. 1995-ben Bécs *Egyiptománia* c. megatárlata egyszer már összefoglalta a romantikusok Kelet iránti áhítatát, de akkor a Louvre, a kanadai és a bécsi szépművészeti múzeumok összefogásában a főszerep az iparművészeteknek, az építészetnek, a színháznak és a régészetnek jutott. Most az utóbbi bécsi múzeum mellett a Budapesti Szépművészeti Múzeum, kisebb francia múzeumok és a londoni Najd Collection/Mathaf Gallery erőfeszítései az egzotikus nőideált és a rabszolganő misztikusnak, titokzatosnak fantáziált festői környezetét állították a középpontba.

A kor polgára és jómódú művésze ekkor kezdte észak-afrikai kulturális utazásait. Bécsből az 1850-es évektől lehetett vonattal Fiumébe, az onnan menetrendszerű gőzhajóval Alexandriába „repülni". Flaubert, Delacroix Egyiptomon kívül Marokkót és Algériát választotta ihlete forrásául. És már az utazások előtt, Byron vagy Lady Montagu (kairói brit nagykövetné) irodalmi műveiből is merített. A háremhez rabszolganőt bevásárlók piacát Giulio Rosati és a magyar Eisenhut Ferenc festette meg erotikus látomásként. Utóbbitól a *Kakasviadal* és a *Büntetésre* várva c. festmények is a tárlat főművei. Tornai Gyula *Marokkói könyvárus*-a, Canzl Ágost Elek oázisba állított *Arab nő*-je, valamint Ligeti Antal *Oázis* és Lotz Károly *Fürdőző* c művei képviselik még a 19. századi magyar festészetet. A Kelet építészeti miliőjét Ludwig Deutsch, Jean-León Gérôme, Rudolf Ernst és Fabio Fabbi olyan erővel közvetíti még a fotográfia áttörése előtt, hogy képeikről okkal feltételezhető: ott lehettek a romantika ekkor születő keleties–, mór építészeti irányának forrásai között: francia, olasz és német földön vagy az Osztrák-Magyar Monarchiában.

A korszellemet alakító etalonként itt van Ingres *Nagy Odaliszk*-jának egy kisebb változata is, 1824-ből. Végül, kijózanító kontrasztként van néhány 20. század eleji fotográfia a bécsi Néprajzi Múzeumból, melyeken tuniszi háremhölgyek villantják ki – civilizációnk szépségeszményétől messze eső –, szőrös lábszárukat (már teniszzokniban), és a leomló fátyol mögül a hárem-lét évtizedeinek, intrikákban edzett – csábosnak alig nevezhető –, annál beszédesebb tekintetét. De a katalógus tanulmányai azt is bemutatják, hogy a Nyugat makacsul lassan ábrándul ki. A vezető esszében Tayfun Belgin az utolsó egyiptomi török kormányzó háremében feleségként megfordult magyar hercegnő beszámolóját idézi. Djavidan Hanum (Sophie Vetter von Lilie és Theodor Puskás von Ditró 1877-ben Philadelphiában született, 1968-ban Grazban elhunyt lánya) May Török néven élte/írta meg a századelő kairói háremének erotikáját, egzotikumát és fényét. Andrea Winklbauer tanulmánya a modern idők femme fatale-típusát – Joan Crawford *Letty Lynton* (1932) c. filmjének fehér szőrmés, díványon heverő odaliszkjától eredezteti, a Playboy „Miss Hónap"-jainak során és a heti TV-műsorújságok és a bulvárlapok (fél)meztelen percdémonjain keresztül vezeti tovább a máig. De ez az újra és újra aktuális bulvártitokzatosság ott volt/van a sztárok lakberendezőitől a lakásmagazinokba, flaneur-designfolyóiratokba ömlő frivol, egzotikus enteriőr dömping egyedi-tipikus eszköztárában is.

Szegő György

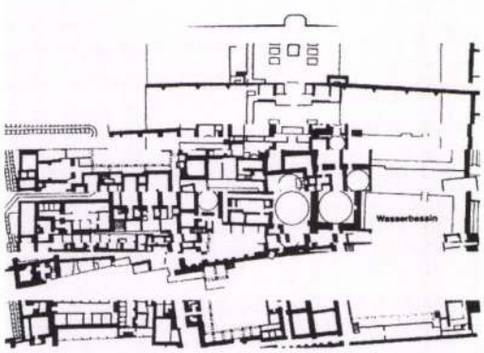

TOPKAPI-SZERÁJ, ISZTAMBUL (ÉPÜLT 1472-78), FÉNYKORÁBAN 40.000 ÁGYAS ÉS EUNUCH LAKTA

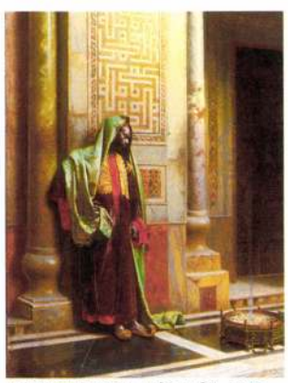

LUDWIG DEUTSCH, HÁREMŐR, 1903, NAJD COLLECTION, COURTESY MATHAF GALLERY, LONDON.

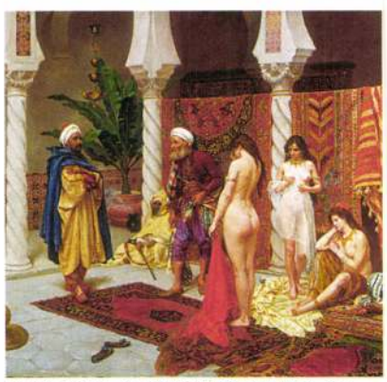

GIULIO ROSATI, EIN KAUF FÜR DEN HAREM, O. J., NAJD COLLECTION, COURTESY MATHAF GALLERY, LONDON

Zalatnay Pál

Résztvett a Téli tárlat 76 kiállitáson Kecskeméten.

A grafikusok közül Zalatnay Pál eszköztára a leghasználhatóbb. Szitanyomatai, rézkarcai technikai igényességről, hatáskutató szenvedélyről tesznek bizonyságot, noha a kísérletezés nem egészen kiforrott állapotában.

Forrás 1977/1/88

A. Szabó János: Jelenségek és furcsaságok Kecskemét müvészeti életében

Zalatnai ref. templom

Ernstyei.

Debreczeni László 1930

194. l.

12107/1943. szám
eln.C.

A Müemlékek Országos Bizottságának,

Hivatalból.
Közszolgálati ügyben.
Díj átalányozva.

Budapest, XI.,
Hőgyes Endre-ut 10.sz.

Zalatnai kőfaragó és
kőcsiszoló ipari
szakiskola

l.

Ráth György: 1896

234. l.

963. Francesco

Ez Romában 1747-ben. +

Kikötő

IV:175

97

A tengerpartom
gitótornyot látnu
~~ellátott~~ ~~kikötő~~ kő hid
reglye ~~kő le fogla~~ vesztegel
nak. Balról a mol
férfi ül; kissé o
kosara mellett ülő
leánynyal meg (a cso
jobbról jedyi hármau ~~lev~~
~~lyes a~~ a csolnakba, ~~a~~
~~csolnako~~ ~~hajó~~ tol
lett ~~ugyan rak~~ h
~~[illegible]~~ Font a m
molo oldalán ez (a r

Vásson, m
Pyrker Ja
~~hj vásson~~

Zalatnai Pál grafikus

Kecskeméten rendezik meg a megyei grafikai tárlaton. Új névként jelentkezett a tárlaton a kiskunfélegyházi Zalatnai Pál.

Halász Ferenc: Újdonságok a megyei grafikai tárlaton.
Petőfi Népe, 1976. márc. 14.

Zalatnay Pál, grafikus

A Kecskeméten megrendezett Téli Tárlaton szerepelnek a művész alkotásai, grafikái

Á. Szabó János: Téli tárlat '76.
Petőfi Népe, 1976. dec. 12.

Zalatnai Pál, grafikus

A III. Bács-Kiskun megyei grafikai kiállításon szerepelnek a művész művei: vézkarcai, szitanyomatai és vegyes technikájú lapjai azt bizonyítják, hogy egyedül ő kíván sokoldalú jártasságra szert tenni a grafikai műfajokban és nála fedezhető fel a politikus mondanivalóra törekvés. „Souvenir" (repr. és említve), – „Artexport" – „Életter" c. (említve).

Ö. Sz. J.
~~H. F.~~ Megyei grafikai kiállítás.

Petőfi Népe, 1977. febr. 24.

grafika

Forrás 1977-1-B/L

Zalatnai Pál

Szalatnai Pál

a debreceni „Holló László" Képzőművészeti Kör dec. 22.-én a Kisfaludy Múzeumban tárlatot rendezett, ahol művei szerepeltek.

S. G.: A „Holló László" Képzőművészeti Kör kiállításáról.

Petőfi Népe, 1942. jan. 24.

Zalatnai Pál, [ ]

kompozíció, Rep

Zalatnai Pál, Lelet

Borító 3.

Forrás, Kecskemét, 1980. júr.

XII/6.

Zalatnai Pál, [.]

Mű: Repr.

Zalatnai Pál: Triptikon Borító 2.

Torrás, Kecskemét, 1979. jan. XI/1.

Zalatnai Pál, grafikus

L: Bodri Ferenc

Bánszky Pál: A grafika új mestere 80-82

Forrás, Kecskemét, 1979. jan XI/1

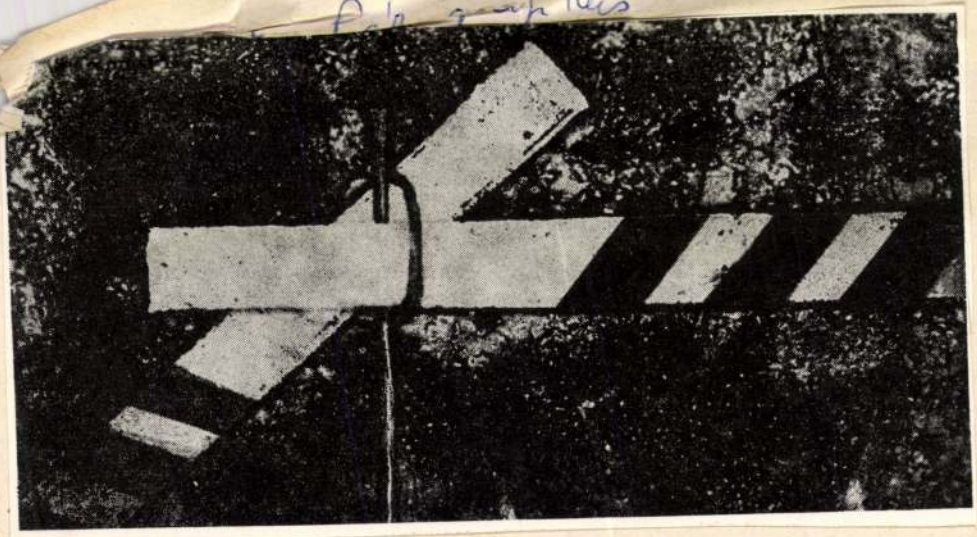

35.

Torrai, Kecskemét, 1970. máj. XI/5.

ZALATNAI PÁL: LELET

Zalatnai Pál | Forrás,
grafikusművész | 1980. fém.

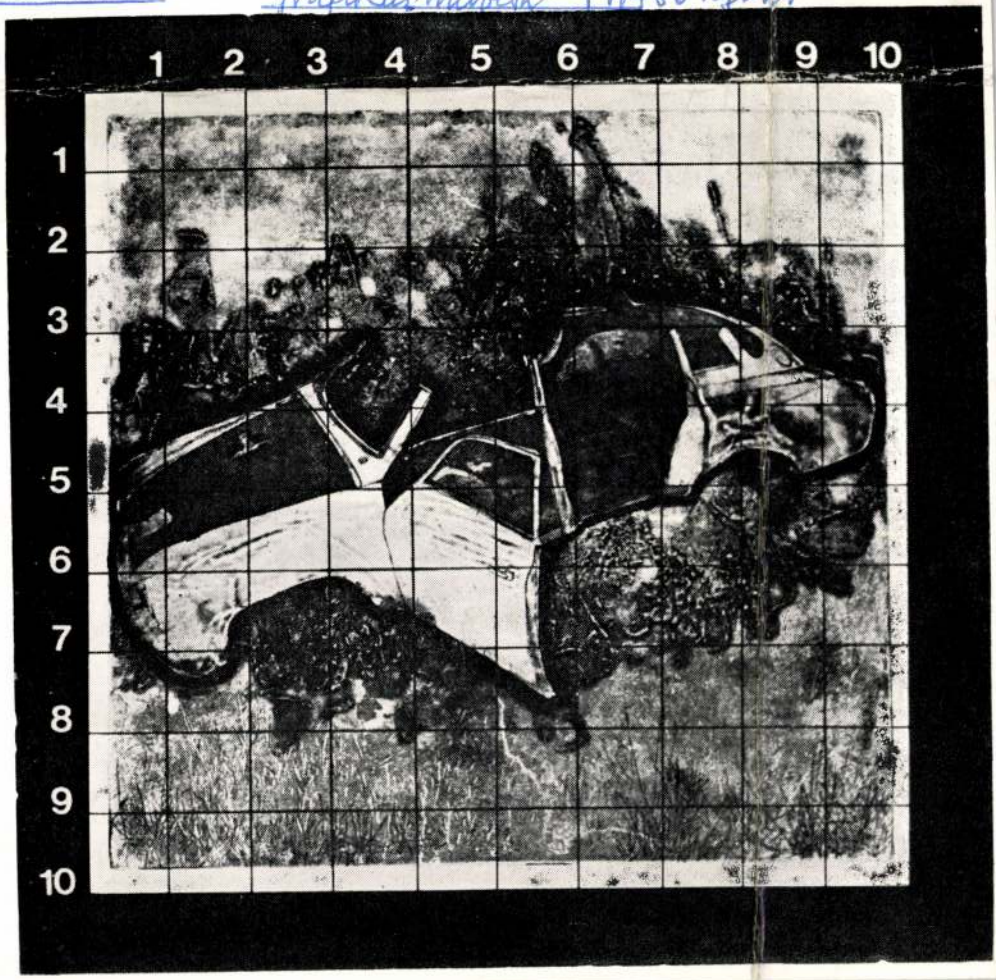

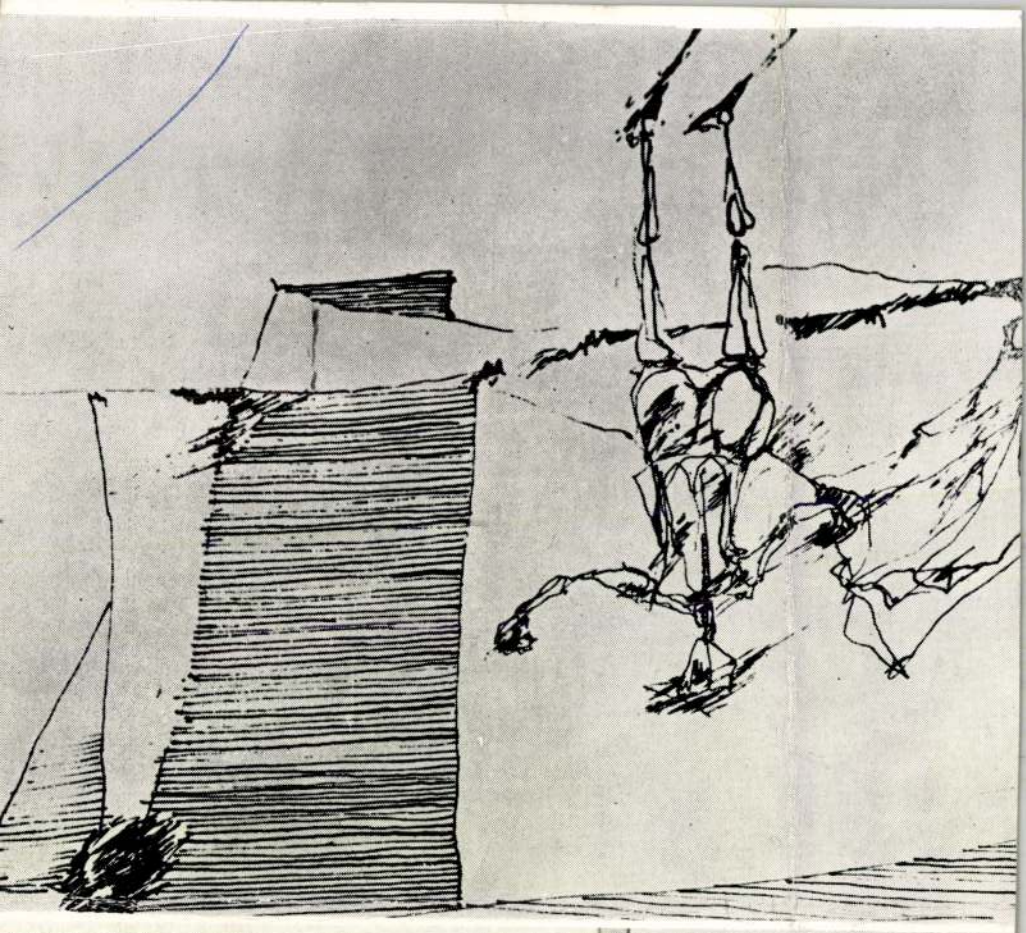

Zalatnai Pál
Komássokkal
szerepel az alább. Tájlaton
Kistimfélegyházán

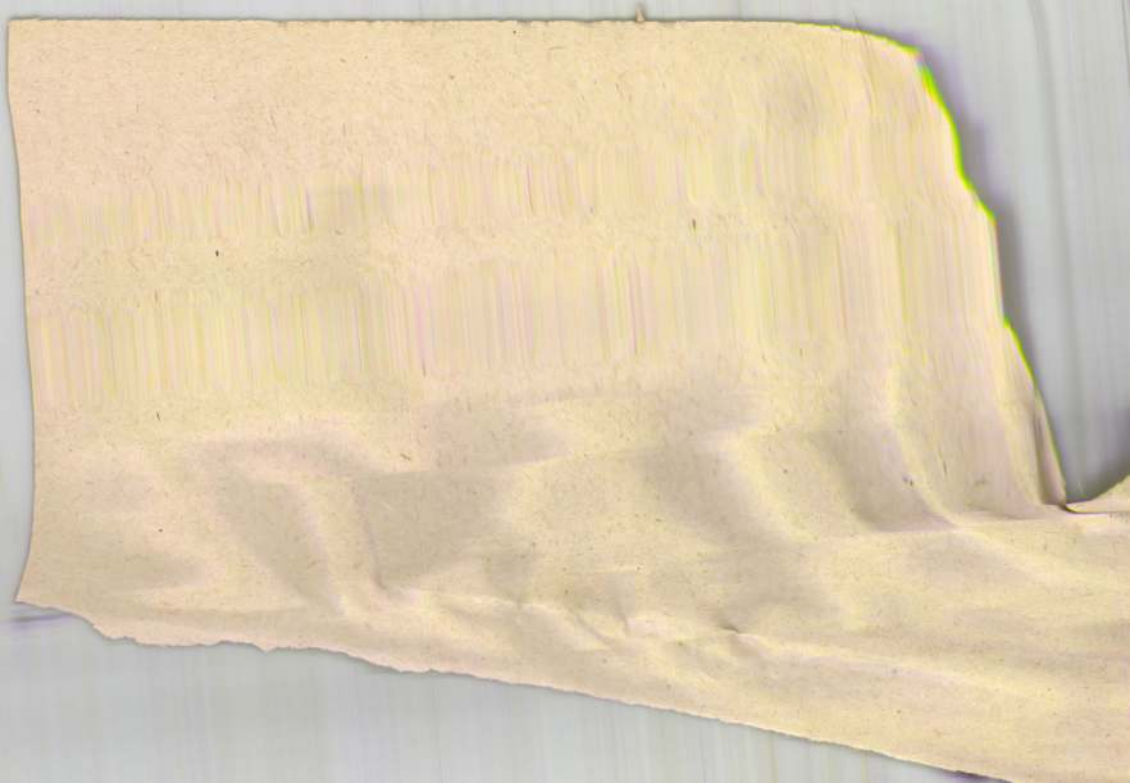

Zalavári apátsági templom ősei

Privina keleti morva fejedelemtől a IX. században épittetett monostor templom, szent Adorján tiszteletére.

Ujra épittette szent István 1019-ben, egyidejüleg megalapitva a zalavári apátságot

Hekler M M Tört

16. l. 17. l.

Kerpel

Gordianus bronzpénze VIII. 125.

Zalavári apátsági templom

Lásd

Füssy Tamás:

A zalavári apátság története Bp. 1907.

Zalavári benedekrendi

apátsági templom

Szabósárpép

113 – 114. l.

Zalavári sk.

semplom

1.

Mihályi faluegyhun

40-l.

fordult
~~nézve~~ s maga alá szedett lábakkal
a térdére támaszkodik s balját úgy
~~jén~~ Kerek turbán, ~~van~~ visel kiugró középpel,
Köntösét derekán öv szorítja, új nélkü-
két sorban hét kör van. Felirata a kép

ken

keretnek 15.6 x 10.2 cm.

140/95 N° 20.

Zalavári rk. újromán
templom

Terverte Kutassy
Ferenc

Mihályifalnegyhm
23. l.

méretei 69: 95 cm.
1903: II. 4-iki 7682 sz. leirat-

Zalavári romokban

falképmarad-
ványok

Gereczefalképek

542. h.

T. EUROPA RT.

Az Önök terjesztésében lévő kiadványokból részemre az alanti példányszámot kérem küldeni:

Collisban vagy Postán *(nem kívánt rész törlendő!)*

Magyar Nemzet		Film, Szinház, Irodalom	Független Magyaror.	Képes Sport	Rejtv. Uiság	Sztár			
köznap	vasárnap								
8	8	—	5	—	10	—			

Kelt Elesd

Wégner Ignácsné

aláírás.

Bogyay Tamás: Szent István korabeli oltár töredéke Zalavárról a Vasvármegyei Muzeumban.

Kny. Dunántúli Szemle
8° 2K, 6L, Szombathely, 1941

Zalavári oltár

XI. század

Zalavári bencés

apatság temploma

irod

Gerevich Tibor

Magyarországi művészet

Szent István korában -

Szent Istvánemlékk. III.

85, 86, 87

Zalavármegye

Velősy L.

A budapesti (budai)
kaniósegylet 25 éves
multja.

Zala vármegye

Römer Flóris: Zalamegye
középkori építményei és azok
jellemzése. Pest, 1863.

Zala vármegye

Zala vármegye története. Kiadja Zala vármegye közönsége. Okmánytár. 2 kötet. 1024–1498. Bpest, 1886–1890. fűzve n. 8° 24.–

...ványi Gyula

Budapest

Üllői út 35-39

Szamuvejeti Muzeum

MOB

Zalavári apátsági templom

ZALAVÁR

Apátsági templom

Gerevich, Tiberio: Il Santo Stefano e l'arte ungherese. Corvina, nuova serie, IV – 1941, 5791.

ZALAVÁR

Templomrom

Budinszky Cornelio: Gli artisti Italiani in Ungheria (Opera del Genio Italiano all' Estero) Roma 1936.
16

ZALAVÁR

Romok

Pleidell Ambrus: A magyar városi történet
első fejezete. Századok, LXVIII – 1934, 284 l.

ZALAVÁR

Egykori monostortól, egyhajós volt, egyik sarkán
toronnyal

Patay Vidor: A XVI. századi építészet Magyarországon.
A Bécsi Magyar Történeti Intézet évkönyve, 1-1931,
Nbl.

ZALAVÁR

Apátság

Sasinek, Fr. V: Zalavár és Mosaburg. Századok, XL – 1906, 172–174 l.

Stessel József – Melich János: Zalavár és Mosaburg. Századok, XL – 1906, 268–273 l.

ZALAVÁR

Vpátság rajza

Récsey Viktor: Zalavári emlékek. AÉ, XII–1892, 58–68.l (képe 66.és 67.l)

ZALAVÁR

Apátsági épület

Füssy Tamás: A zalavári konvent, mint hiteles helynek története. Századok, XXV–1891, 823 l.

ZALAVÁR

Rom

Grendrei János: Az Országos Régészeti és Embertani Társulat... AÉ, H—1871, 447l. 448l.

ZALAVÁR

Apátság romjai

Klassics Gyula: Hagiographia és a régi szalavári apátság. Századok, IV – 1870, 164 – 167 l.

SALIDAS

ZALAVÁR

Vnátság romjai

Ballagi Aladár: Legrégibb műemlékeink a keresztyén korból. Századok, XI–1877. 238 l.

JAPAN

Zalaváry apátsági templom

Gerevich Tibor

Magyarországi művészet
Szent István korában.
Szent István emlékkönyv III.

97. l. 107. l.
(Képpel) 108. l.

Zalavár

l.

Arch Ért
1892 58-68 l.

162

tornáczában balról ül Dido és bal kezét
ó és kissé meghajló Aeneast, ki beszédét
. A tyrusi királyleány két tagu kisé-
Aeneas kiséröi a hős mögött foglalnak

alapján
1891: XI. 23-án az 52625 sz. leirat~~ról~~

1-jén (189-92)
893: I. 18-án az 1226 sz. leirat (29-93)

Zalavár

története

Darnay Kálmán

Bujdosó gyöngyvor.

Bp. c. n. 246 cs

kv. ll.

1791-909-10

Térey-szobája.

212. Szekrény.

Egy két ajtós sötétre fényezett alacsony szekrény négy lábbal és két rézveréssel. Méretei lab nélkül: magas 84, széles 106, mély 61 cm.

Értéke.....80.00 K

Homan Kaptak? Delhaes?

Zalavár

Stessel József=

Zalavár és Pécs Privina tartományában. Századok 1902. 832. l.

Zalavár

Hessel József:

Zalavár és Mosaburg. Századok 1906. 268. l.

Zalavár

Sasinek V. Ferenc:

Zalavár és Mosburg.

Századok. 1906. 172. l.

Zalavár

Melich János:

Zalavár és Mosaburg

Századok 1906. 270. l.

38-DIK SZÁM. 1887. BUDAPEST, SZEPTEMBER 18. XXXIV. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt: egész évre 12 frt, félévre 6 «
Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG: egész évre 8 frt, félévre 4 «
Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK: egész évre 6 frt, félévre 3 «
Külföldi előfizetésekhez a postailag meghatározott viteldij is csatolandó

A ZALA-UJVÁRI KASTÉLY.

Csodálatosan változnak az idők! Régi poros okiratokban, krónikákban, de még magában a Corpus jurisban is van egy bizonyos passzus, melyet a mai kor gyermeke már alig ért s ha megérti, megcsóválja fejét és sehogy sem tudja összeegyeztetni sem a világhirűvé vált magyar vendégszeretettel, sem azzal az igaz és őszinte hódolattal, melylyel a magyar ember fölkent királya személye iránt mindig viseltetett. E passzus egy akkor igen nagyra vett privilégiumot tartalmazott, előkelő helyet foglalt el a kiváltságok között és akként szólt, hogy «X. város vagy Y. főur — egy szóval az, a ki a királyi kegy jótéteményeiben részesült — országjáró dolgában a királyt vagy kiséretét vendégül házába fogadni nem tartozik s ellátásuknak terhétől mentve van.»

Az akkori időket kell ismernünk, hogy megérthessük, miként mehetett még ez is olyan számba, mint bármi más köztehertől való mentesség. A mai korban, ha oly napi renden lennének a királyi donációk és szabadalomlevelek, mint akkoriban, nem tekintenék királyi kegynek azt, hogy ő felsége a magyar ember házát elkerülni tartozzék, sőt azt hiszszük, bármelyik város és bármely főur, a ki abban a módban van, hogy méltóan fogadhassa vendégül királyát, szivesen adná oda valamely más privilégiumát azért a kegyért, hogy a király nála megszállni s nehány napig ott időzni tartozzék.

A ZALA-UJVÁRI KASTÉLY.

Fénykép után rajzolta *Biczó* Géza.

Zalavári kastély

Látjuk ezt abból az örömből, abból a lelkesedésből, melylyel ő felségét országjáró utjában most, bármerre fordul, lépten-nyomon fogadják, s abból a lázas izgatottságból, melylyel az előkészületek folynak, hogy őt hozzá és loyalitásukhoz méltóan fogadhassák s számára olyan otthont készítsenek, a melyben jól, igazán otthon találhassa magát.

Nyitráról, a hol a város által épített sátortábor parancsnoki pavillonjában a püspök és a vidék főbb emberei gondoskodtak a főhadiszállás berendezéséről, egyenesen Csáktornyára utazott a király, mely alkalommal a város ünnepi szint öltött, föllobogózta magát, virágszőnyegbe és zöld lombdiszbe borult, mint valami vőlegényét váró menyasszony. Pedig csak a fogadási szertartások és ünnepiességek alatt időzött ott a király s azok végeztével a pályaházból egyenesen gróf Festetich Jenő közel eső zala-ujvári kastélyába kocsizott, mely ez alkalomra teljesen elkészült a magas vendég elfogadására.

Zala-Ujvár egy igénytelen kis falu, Csáktornyától kissé keletre ugy egy negyedórányira fekszik s nehány száz, jobbára horvát lakót számlál. Nem rég még Pribiszlavecz volt a neve s csak ujabban keresztelték el mai magyar nevére. E csendes kis falu sem hitte volna még nehány héttel ez előtt, hogy oly nevezetességre jut s nehány napra a magyar királynak lesz otthona. Pedig lett volna jussa hinnie, mert van egy olyan nevezetessége, mely magában is jogosit arra, hogy országszerte megemlékezzenek felőle és van e nevezetességnek egy lelkes magyar ura, a ki, ha armálisában benne volna, most kitörlését kérné annak a «privilégiumnak», hogy a királyt vendégül fogadni nem tartozik.

E nevezetesség épen az emlitett kastély, mely a stájer Alpesek egyik végső keleti nyulványán, elragadó kies ponton fekszik. A Festetich grófok amaz ősi kastélyának helyén épült, melyet még az Altheim grófok emeltek s melyet e messze környék boldog emlékezetü főura, a nevezetes alkotásairól hires gróf Festetich György renovált. Jelenlegi ura, gróf Festetich Jenő az egészet renaissance-stilben ujra épitteté, úgy hogy az mai napság az ország legszebb főuri kastélyainak egyike.

A kastély melynek rajzát ez alkalomból bemutatjuk, mindjárt a kis falu elején, az országúttól balra, gyönyörü park közepén emelkedik. Kivülről a magasra törő platánok, fenyők, nyár- és ákáczóriások lombja mögül csak a tornya látszik; környéke is magas kőfallal van elzárva a szem elől. De a mi e falon belül terül, az a magas tökélyre vitt kerti kultura, valóban csodálkozásra ragad. A kastély előtt délnek fenyves liget terül egész a bejáratig, rengő árnyékot vetve az alatta terülő üdezöld pázsitra. A bejárat előtt egy stilszerüleg épült őrház vonja magára a figyelmet. Odább keletre terebélyes gesztenyefasorok, körülövezve délszaki növények s a derekukon fölfutó iszalag zöldjétől; a kastélytól nyugatra gyönyörü virágszőnyegek tárják elé ritka izlésü pompájukat. A suttogó fenyőerdőben az illatos lombok között egy kies üdülőhely kinál pihenést, távolabb pedig, de még mindig a fenyvesben, Bajcsavár híres kapitányának, Malikóczynak szobra áll. A park berendezése olyan, hogy minden fordulatnál valami uj látvány lepi meg és gyönyörködteti a szemet.

Maga a park közepén álló kastély a maga nemében a legszebbek egyike. Egy emeletes négyszegü épület, délkeleti sarkán gót modorú toronynyal. A kastélyt Flor bécsi müépitész terve szerint Tiefenbrunn, ugyancsak bécsi épitész készítette, az impozáns és egyuttal megnyerő külsőnek teljesen megfelelő modorban és oly berendezéssel és kenyelemmel, mely valóban királyinak mondható.

A földszinten az említett torony aljából a dohányzó-szobába érünk, mely ezuttal ő felsége itt léte alkalmából cercle-ek tartására lőn berendezve. A drága keleti szőnyegek, dagadó kerevetek, támlányok, antik vázák, majolikák és értékes régiségek, a nagy rokoko kandalló valami középkori lovag termébe látszanak varázsolni a szemlélőt. A dohányzóból a gróf kényelmes dolgozó-szobáján keresztül, mely ez úttal ő felsége főhadsegede számára lett kijelölve, a tágas ebédlőbe jutunk, melyben az udvari ebédek tartattak. A földszint egész többi része, valamint a magas souterrain a szolgálattevő személyzet s a konyhák számára volt fönntartva.

Az emeleten az illatos virágágyakra néző tágas nagy termet ő felsége dolgozó és elfogadó-szobájává rendezték be. A pazar pompával butorzott terem padozatát egész terjedelmében süppedő perzsa szőnyeg borítja, a terem kerek fülkéjében honnan a park virágszőnyegeire és Csáktornyára nyilik kilátás, a király iróasztala volt elhelyezve. Az elfogadó-terem közvetlen szomszédjában volt ő felsége hálószobája, falán a csáktornyai vár mult századbeli hü képmásával, mely festményt még érdekesebbé teszi az, hogy a vártoronyban szövevényes óragépezet mutatja az időt.

A szomszéd szobában, melyben a gazdag kézi könyvtár áll, s az emelet többi termeiben az udvari kiséret volt elhelyezve, míg a kastély melletti vendégszobákat az udvari hivatalok és tisztségek foglalták el.

A kastélytól nem nagy távolságra esett a hadgyakorlatok szintere, melyhez ez alkalomból kitünő utat készítettek.

ZÚGOLÓDÁS.

Miért is élek e világon?
Hogy mindörökké rab legyek?
Hogy meghajolva, verítékkel
Keressek száraz kenyeret?

Hogy füstös, fulladt irodában
Ne lássak szép napot soha,
S ne boldogítson rét virága,
Tavaszi égnek mosolya?

Hogy engedelmes szolgaképen
Hurczoljam egyre az igát,
Hogy testem', lelkem' tönkre téve,
Bevárjam nyugton a halált?

Hogy a mi bennem örök-éltü,
Mind, mind elpazaroljam itt
S lemondjak az örök jövőről,
Jelennek hordván lánczait? . . . .

Csitt, csitt, szegény, törüld le könnyed',
Mely szemedből szivárgva foly,
Csak tűrj tovább is megadással,
Csak lankadj, hervadj, haldokolj!

Palágyi Lajos.

GRÓF BATTHYÁNY LAJOS IFJUSÁGA.

(Vége.)

Gróf Batthyány Lajosnak a felsőbbséghez benyujtott emlékirata még a következőket tartalmazta:

«Mivel ezredbeli bajtársaim, kik közül születés és vagyonra nézve legtöbb utánam áll, — hár om, de legalább is két jó lóval rendelkeznek, az én két lovam pedig még előljáróm által is használhatatlannak nyilváníttatott, azt hittem, hogy jobb lovakra én is joggal számíthatok. Ugy akarták ugyan, hogy egy 70 forintos lovat küldenek utánam, de azt korábban még csak meg se nézzem.

«Épen oly gunyosan válaszolt anyám akkor is, mikor arra kértem, hogy havidijamat emelné fel, mely, mióta tiszt vagyok, 100 forintból áll. És a megtagadásnál még jobban fájt az a modor, melylyel kérésem megtagadtatott.

«A közben nem szünt meg, hogy az eddigi barátaimmal való társalgást akként tüntesse fel, mint a mely az én tisztességemre nézve nagyon ártalmas, s nyomatékosan sürgetett, hogy magammal hason-születésü ifjakkal társalkodjam; sőt annyira ment, hogy azzal fenyegetett, miszerint, ha kivánságának eleget nem teszek, irni fog Vicenzába az ezredemnek s engedetlenségemért megbüntetésemet fogja kivánni.

«Hogy tehát anyám akaratának végre is eleget tegyek, s ez által ohajtásaim, teljesitésére őt is fogékonyabbá tegyem, legutóbbi bécsi tartózkodásom alatt előkelő ifjak társaságát kerestem fel, kik szivesen is láttak maguk között.

«De ez is mind hiába volt. De már ekkor türelmem, melylyel egy ideig lehet ugyan visszaélni, teljesen elhagyott, s mivel uj előkelő barátaim egyik-másik mulatságba magukkal hivtak, keserüségemben elköltöttem azt a kevés pénzt, mely birtokomban volt, s elfogadtam az egy idő óta mindig körülem ősgyelgett haszonleső alkuszok ajánlatát, kikkel, ugy látszik, csupán esetlegesen ismerkedtem meg.

«Fellázított a gondolat, hogy anyám az atyai végrendelet intézkedéseinek törvényellenes megakadályozásával törvényes jogaimban, s megillető jövedelmeimben annyira megrövidit, s hogy részvét és anyai szeretet nélkül győzelemittasan a nagyvilág veszedelmei közé lök ki.

«A benső felháborodás ezen állapotában ismét megjelentek a zsidók ajánlataikkal, s fáradhatatlanok voltak abban, hogy engem egy pénzmüvelet veszélytelenségéről meggyőzzenek. Én beleegyeztem. De alighogy megtörtént, legnagyobb fájdalmamra beláttam, hogy belekerültem a hálóba, melyet anyám már évek óta kivetett ellenem; s hogy most már kiméletlen hatalmába kerültem.

«Midőn nyughatatlanságom a legnagyobb fokra emelkedett, magamhoz kérettem Freibergert, felfedeztem neki mindent, a mi történt, és sürgősen kértem őt az általam kötött ügylet megsemmisitésére, még azon esetben is, ha ez némi veszteséggel volna összekötve. És e derék férfiu itt is igaz, és buzgó barátnak bizonyitotta magát!

«Anyám panaszainak lefolyása a Bécsben megtartott vizsgálatból sokkal világosabban fog Nagyméltóságod előtt állani, hogy sem azt itt nekem részletezni kellene.

«Mivel anyám volt az, ki ellenem először nyilvánosan vádlóként lépett fel, kötelességemnek tartottam, hogy magamat ez ügyben illetékes biráim előtt igazoljam.

«Végül alázatosan kérem Nagyméltóságodat, hogy ezen fontos s egész életemre kiható ügyben engemet elnézésére és kegyes pártfogására méltatni kegyeskedjék.

«Legmélyebb tisztelettel vagyok Nagyméltóságodnak

Treviso, 1828, május 28-án.

legalázatosabb szolgája
Gróf Batthyány Lajos,
m. k. cs. kir. alhadnagy.

Felesleges kommentálni e kiváló érdekességü iratot, de egy-két pontját a puszta igazságosság kedvéért is nem akarom megjegyzés nélkül hagyni.

Csak a szerfelett való elkeseredés szólhat a grófból, mikor úgy tünteti fel édes anyját, mint a ki maga is óhajtotta volna, hogy Lajos gróf a katonai pályára lépjen.

Hiszen maguk a gróf levelei is világosan azt tanusitják, hogy a grófné huzamosabb ideig ellenezte fia tervét, s csak Nugent gróf, Batthyány Vincze és a többi rokon befolyásának engedett.

A 100 forint havi dijat is Nugent tanácsára szállította le a grófné 60 forintra. Az igaz, hogy ez még messzebb esett a végrendeletileg megállapított havi 1000 forinttól, mint a 100 forint.

Ezen izgalmak után növelték az ifju gróf keserüségét s tágíták az ürt közte és anyja között azon hirek, melyeket az özvegy grófné adósságcsinálásairól és gazdálkodásáról hazulról bizalmas uton nyert.

A grófné ugyanis látván, hogy az ifjú gróf nagykoruságának ideje közelget, föl akarta használni a még hátralevő éveket, hogy a nagy grófi vagyont a saját hasznára minél jobban kihasználhassa.

E czélból adósságokat csinált, zálogba készült adni a grófi uradalmakat hosszabb időre s a tulajdonos fiatal grófra nézve terhes feltételek mellett. Az ikervári uradalomra és a hozzátartozó javakra nézve a szerződést 1828 szeptember havában a modenai herczeggel már-már meg is kötötte.

A jövedelmeket részint Bécsben, részint hosszabb utazások alatt élvezvén, fiától a végrendeletileg megállapított 12,000 forint évi dijat még mindig megvonta.

Ily körülmények között azután anya és fiu között nyilt szakadás állott be. Elkeseredett harcz

Zalatnai Pál grafikus

Dunaföldváron szept. 21.- én nyílt meg Kurucz Istvánnal közös kiát litása

Dunaújvárosi Hírlap, 1973. szept. 25.

ZALATNAI Pál (grafikus)

Hat kecskeméti grafikus c. kiállitáson szerepelt.
1985. április. szolnoki Megyei Müv. Központban.

Forrás, 1985/6.sz. 96.p.

Zalezsák Tamás

p.sz.e.: Szabadtéri játszóterek

Művészet, 1982. szeptember

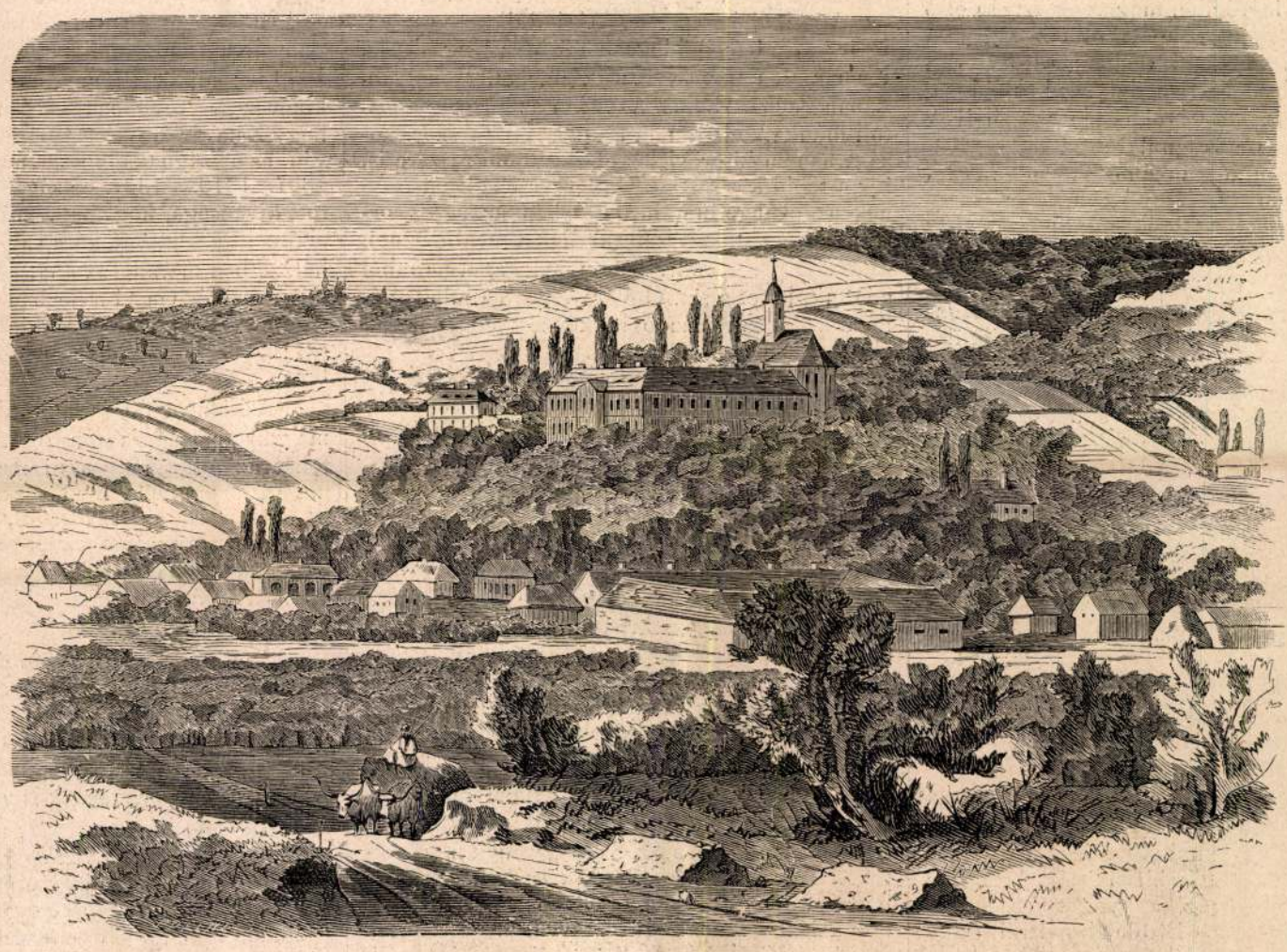

ZALAVÁRI APÁTSÁG.

BYZANCZI KÖVETSÉG ATTILA NEJÉNÉL.

A zalavári apátság.

Az ország legrégibb, még szent István első királyunk által alapitott apátságainak egyike a zalavári. A századok folyamában ez apátság, mely a mindig hazafias Benedek-rend tulajdona, sok és súlyos viszontagságokon ment át, melyek történetét érdekessé és tanulságossá teszik. Közelebbről azonban még inkább fokozta ez érdeket azon körülmény, hogy ez apátság, mely háromszáz év előtt a török pusztitások alatt megszünt létezni s midőn ujra helyreállittatott, önállóság nélkül egy ausztriai apátsághoz lőn csatolva, most a magyar kormány gondosságából ismét visszanyerte háromszáz évig nélkülözött önállóságát.

Lapunk egy régi barátja, Mezriczky Péter ur érdekes jegyzeteket közölt velünk ez apátság multjáról, melyeket az általunk felkért jelenlegi apát ur nemcsak egész történelmi rajzzá egészitett ki, de az apátság képének egy eredeti festményben velünk közlése által is érdekesbitett.

Midőn az eredeti festmény másolatát mai számunk egyik rajzában bemutatjuk, álljon itt a nagy gonddal összegyüjtött történeti adatokból is annyi, mennyit lapunk szük köre felvennünk enged.

A Szent Adorjánról czimzett zalavári apátság egyetlen emlékereklyéje a régi Pannoniában a Benedek-rendnek, azon időszakból, midőn még azt magyar őseink el nem foglalták.

Hogy Szent Adorjánról czimzett zalavári Benedek-rendü apátság már létezett, mielőtt azt Szt. István első királyunk 1019-ben másodszor alapitá, történeti adatok bizonyitják. Általános meggyőződés, hogy ez apátságot eredetileg 843-ben Privina vagy Bribinus nyitrai szláv herczeg alapitá.

Privina ugyanis Jámbor Lajostól, Nagy Károly német fejedelem utódjától alsó Pannoniában nagy terjedelmü birtokot nyervén hübérben, 828-ban Trasmauer maig is fenálló alsóausztriai helységben megkeresztelkedett, s a keresztyén hitet egész birtokában nagy buzgalommal terjeszté több helytt, nevezetesen Szombathelyen, Lendván, Veszprémben, Pécsett templomokat, 840-ben pedig Zala berkes posványában erős várat épittetett, melyet Mozburgnak, és egy pár évvel utóbb 843-ban Zala posványos berke mellett keletre Mozburgból egy várost népesitett, melyet „Salaburg"-nak nevezett, amazt egy templommal a boldogasszony tiszteletére, emezt három templommal ékesitve: Szt. Rupert, Keresztelő Szt. János és Szt. Adorján tiszteletére, s apátsággal együtt.

Őseinknek a IX. század végén történt foglalásaik Pannoniában a keresztyénség terjedésének véget vetettek; s a zalavári első apátság is romba dőlt. Emléke azonban nem enyészett el, mert Szt. István a keresztyén hitet terjeszteni kezdvén, czéljának előmozditására, jelesen azon szerzetes férfiak befogadására, kiknek közreműködése által remélte a vallásosságot és közmüvelődést előmozdithatni, zárdákat épittetett. Igy alapult a Szt. Adorjánról czimzett zalavári benedek-rendü apátság másodszor, mint egyike a Szt. István által alapitott öt apátságnak, 1019-ben, a Zala folyó szigetén, azon helyen, hol előbb Privina vára állott.

Az eredeti alapitó okmány 1341. évben több királyi és pápai okmánynyal együtt a sekrestyének véletlenül történt meggyuladása által elégett; de hiteles másolatban több helyütt fenmaradt, valamint Szt. István második, 1024-ben kelt okirata is, melylyel ezen apátságot nem csak jogaiban megerősité, hanem ujabb adományozással vagyonositá. E két oklevélen alapulnak a zalavári apátság jogai s kiváltságai, melyeket idő folytán mind az apostoli fejedelmek, mind a római pápák megerősitettek. E két okmányból kitünik Szt. István kegyelete és bőkezüsége a zalavári apátság irányában. Viszont, hogy a méltányos várakozásnak Zalavár ős atyái is megfeleltek: azt a történelem bizonyitja.

A szerzetesek a fejedelmek és főurak figyelmét magukra vonván, ezek által rövid idő alatt annyira megszaporittattak, hogy a XI. század közepe táján már 15 benedek-rendü apátság létezett az országban, melyek mind bőkezüleg lévén ellátva jószággal, a mellett, hogy a zárdákban iskolákat tartottak, könyvtárakat kezeltek, mezei gazdaságra ügyeltek, még elég nagy számmal munkálkodhattak a hit terjesztésében is.

A zalavári apát Zalában számtalan templomot épittetett, és lelkészeket állandósitott saját joghatósága alatt. Ilyenek voltak: Zalavár, Rada, Apáti, Csács, Gelse, Alsó-Rajk, Kerecsen, Igricze, Istebor, Boldogasszonyfalva, Ung, Tepse, Komár, Galambok, Karos, Kolon, Rokolyán, Zabar, Pacha, Eulicz. Azonban az apátság apostoli munkálkodása nem csupán Zalára szoritkozott, hanem kiterjedt az ország többi részére is, igy a többi között Szt. Gellért csanádi püspöknek az evangelium hirdetésében az egész országban segédlő szerzetes férfiak a szentmártoni, zalavári, pécsváradi, bakonybéli apátságokból adattak, kiket a szt. Gellért életirója mind válogatott és tudományosan képzett egyéneknek állit.

A későbbi királyok Zalavár kiváltságait nemcsak tiszteletben tartották, hanem okiratokkal is megerősitették; nevezetesen Szt. László, I. Károly, Nagy Lajos, Zsigmond, Albert, I. Mátyás, II. Lajos. És ámbár Kálmán király törvényei az ujabb kisebb apátságokat némileg korlátozák, de az öt első és Szt. István által alapitottak kiváltságait érintetlenül hagyták.

Több izben fenyegette nagy baj Zalavárt, midőn 1301-ben az Árpád-ház kihaltával az ország pártokra szakadván, a törvények nem tiszteltettek, s a féktelenség oly magas fokra hágott, hogy a hatalmasabbak nem ritkán törvénytelen birtokfoglalásokra vetemedtek.

A törvénytelen háborgatások többször ismétlődtek nemcsak Zalavárban, hanem más szerzetes házakban is. A mihez járul, hogy a XV. századtól kezdve sokszor oly egyének neveztettek a szerzet főnökeiül, kik szerzetesek sem levén, a monostortól távol laktak, s igy a szerzet érdekeit figyelmen kivül hagyva, megelégedtek annak jövedelmével. Ily körülmények siettették a szerzetes rendek hanyatlását, mig végre az 1526-ban bekövetkezett mohácsi vész az országgal együtt a szerzetes rendeket is végleg megsemmisitette és eltemette.

E gyásznap után fönállott ugyan Zalavár még mintegy félszázadig, azonban inkább már harczosok laktanyája, mint a szerény szerzetes foglalkozások elvonult magánya. Mig végre Szigetvár bevétele után Zalavárnak is elérkezett végnapja. A szerzet tagjai részint fölkonczoltattak az ozmán fegyver által, részint futással menekültek, az apátság birtokai pedig a zárdával együtt fölégettettek és szétdúlattak.

E feldúlatás legnagyobb valószinüséggel az 1574. évre tehető, mikor a Kanizsát ez évben is siker nélkül ostromló törökök a vidéken nagy pusztitásokat tettek. Zalavárnak levéltára ezután Vasvárra tétetett át, s onnan 1578-ban Szombathelyre; czime és birtokolható javai pedig érdemes egyházférfiaknak adományoztattak.

Zalavár viszonyait ez időtől egyedül a törvénytár jegyzé fel, mely egyszersmind bizonyságot tesz arról, hogy habár mint szerzetes-lak lenni megszünt is, de mint védvár az ország folytonos figyelmének tárgya maradt.

A török végre, másfel századig tartó hatalmaskodás után, kiszorittatván az országból, a feldúlt apátságok is lassanként helyre állittattak. Igy Csorna, Tihany, Zircz, Szt. Gothárdt, Telk. Zalavár 1715-ben az Alsó-Ausztriában fekvő akkoriban hirneves gotviczi apátsággal kapcsoltatott össze, következő feltételek alatt: 1. Gotvicz birjon fő-felügyeleti joggal, de Zalavárnak mindenkor külön apátja legyen; 2. a zalavári apát Gotvicz segedelmével törekedjék az apátság javait visszaszerezni; 3. a monostor mielőbb épittessék fel; 4. az elpusztult templomok állittassanak helyre; 5. annyi szerzetes egyén tartassék, a hánynak eltartására az apátsági jövedelmek elégségesek.

Ez rövid tartalma a III. Károly által 1715-ben kiállitott okmánynak, melynek erejével a Benedek-rend csakugyan visszaállittatott, miután Patacsics György czimzetes boszniai püspök az apátságról 2500 forint lefizetése mellett lemondott. Hogy ezen föltételeknek elég tétessék, Gotvicz akkori apátja, Bessel Gotfried, még azon évben kijelölte a zalavári apátságra Ludvigsdorf Emilt, a gotviczi konventből, ki III. Károly király által meg is erősittetett.

Azonban a jobbrafordulás reménye csak némi részben felelt meg a várakozásnak. Ugyanis Ludvigsdorf egy pár év mulva lemondván az apátságról, azt 100 forintért Gotvicznak adta haszonbérbe, s ezen állapot 1749-ig tartott. Ekkor Ludvigsdorf meghalván, Zalavár eltérőleg a kapcsoló okmányban irt feltételektől, egyszerüen a gotviczi apátnak adományoztatott. És csak 1769-ben, Zalamegye kérelmére jelöltetett Zalavárra ismét külön apát. Ez állapot tartott 1830-ig; mikor az apát meghalván: utódának kinevezése függőben hagyatott, azon okból, hogy Zalavár ügye hatóságilag megvizsgáltatván, az országnak többször, nevezetesen az 1802., 1807., 1810. s 1827. országgyüléseken nyilvánitott kivánsága, hogy Zalavár Gotvicztól egészen elkülönittessék, valahára valósulhasson. E függő helyzetben maradt az apátság ügye 1846. évig, mig ezen évben Gotviczban uj apát választatván, ennek Zalavár ujra adományoztatott, ki is ezt 1872. decz. 22-én bekövetkezett halálaig birta.

A Zalavár függetlenitésére és ismét önálló magyar apátságára irányzott törekvést valósitani tehát az alkotmányos uj magyar kormánynak maradt teendőjeül. A mit ez szerencsésen végre is hajtott és az 1873. okt. 23-án kelt királyi leirattal Zalavár Gotvicztól teljesen függetlenittetett s azon önállásba helyeztetett vissza, melyet 1019-ik év óta pusztulása idejéig, vagyis 1574. évig szakadatlanul élvezett.

S miután egy, 1873 évi deczemberben kelt pápai brevével az egyházi kötelék is fölbontatott, mely eddig Zalavár és Gotvicz közt létezett, az ügy teljesen azzal fejeztetett be, hogy az apátválasztás joga a Pannonhalmának 1802-ben kijelölt alakban Zalavárnak is visszaadatott.

Az apátválasztás 1874. márcz. 12-én megtörténvén, s e tisztre Modrovich Gergely, ép oly kitünő miveltségü és jótékony szellemü, mint szilárd hazafiságu szerzettag választatván meg, e minden tekintetben szerencsés választás Ő Felsége által 1874 apr. 2-kán kelt leirattal helyben is hagyatott. Igy lett Zalavárnak három század után ismét önálló magyar benczés apátja.

Ezen apátság ősidőktől hiteles országos levéltárral birván, meg kell még erről is röviden emlékeznünk. Okiratok bizonyitják, hogy a XIII. század közepén már hiteles hely volt. Valószinü, hogy II. Endre király 1231-iki törvényének 21. szakasza folytán lett hiteles helylyé. Gyakorolta hiteles müködését 1574-ig, de már az 1575-iki törvény 17. szakasza szerint Vasvárra rendeltetett szállittatni, honnan 1578-ban Szombathelyre tétetett át. A hiteles másolatok ez idő után onnan szolgáltattak ki az 1588-iki törvény 46. szakasza szerint, és ámbár időközben Zala és Somogy rendei vissza óhajták azt helyeztetni Zalavárba, de Kanizsának a törökök által 1600-ban történt elfoglalása folytán Szombathelyen hagyatott. 1751-ben törvényesen visszahelyeztetni rendeltetett ugyan, azonban e törvénynek csak 1758-ban lett tényleges eredménye, a midőn az okiratok Szombathelyről nem ugyan Zalavárba, hanem időközben Zala-Apátiban épült zárdába szállittattak vissza, hol szakadatlanul őriztettek, azon csekély egy pár havi időközt kivéve, midőn a levéltár, a konvent ellenmondásának daczára, II. József császár parancsa folytán 1789 végén Budára szállittatott. Innen 1790 tavaszán ismét visszahozatott, mig 1850. szept. 1-én felsőbb parancs következtében bezáratván, hiteles működése megszünt.

A zárdaépületet Szt. István a Zala folyó berkes posványának közepébe épittette, Kanizsától északra, mintegy 3 mérföld távolságra. Hagyomány szerint falai a török pusztulás után fennálltak a XVIII. század közepéig, a midőn az apátsági székhely és zárda Zala-Apátiba áttétetvén, azok a kőanyag felhasználhatása végett leromboltattak. Sajnos, hogy az ősi zárdának alakja legalább rajzban fönn nem maradt. Az ősi zárdának alapja pedig most egy kőhalmaz.

A Zala-Apátiban a XVIII. század közepén épült kisszerü zárda az 1774-ik évben leégvén, e helyett a most fenálló, s rajzunkban feltüntetett zárda épitése a templommal együtt 1774-től 1784-ig végződött be, mely ha nem mérkőzhetik is hazánk gazdagabb zárdáival, de tekintve a testületnek számarányát, elég tágas és alkalmasnak mondható.

Egyszerüségében ugy néz le, zöld fák lombjaitól félig eltakarva, bájos vidékére, mint az agg, ki nagy időket látva s nehéz küzdelmeket átélve, a körüle felsarjadzó fiatal nemzedékre nyugalommal tekint alá.

Szent István korabeli oltár töredéke Zalavárról a Vasvármegyei Múzeumban.

BOGYAY TAMÁS dr.

A töredék, melyet képben bemutatunk, a Vasvármegyei Múzeum régi leltárában a „Középkori vegyes anyagú tárgyak" 10. sorszáma alatt „dombormű, sas könyvvel" megjelöléssel szerepel. A leltár szerint méretei 59×53 cm, Nagykanizsáról, Zala megyéből származik, és Lipp Vilmos dr. ajándéka.

Mivel a régi növedéki naplók elvesztek, a darab megszerzésének pontos időpontját nem állapíthatjuk meg. Valószínű, hogy Lipp Vilmos szombathelyi múzeumi működésének idején (1871—1880) került a gyűjteménybe, de mindenesetre még az ő életében, azaz 1888 január 3. előtt. A töredék tehát a múzeum középkori kőtárának valószínűleg legrégebbi darabja, és az egész mai nagyszerű gyűjtemény kezdete. Az alábbiakban megkíséreljük eredeti rendeltetését, művészi eredetét, korát, és amennyire lehet, származását is tisztázni.

A töredék anyaga fehér márvány, amely Papp Ferenc dr. műegyetemi magántanár megállapítása szerint[1] valószínűleg Salzburg vidékéről származik. Mai legnagyobb átmérője 55 cm, tehát a leltárba vétel óta csonkább lett. Legnagyobb vastagsága 12'2 cm. A könyvet tartó sas feje felett jobbra megmaradt a kőlap eredeti pereme díszítésével együtt. Egyebütt mindenhol törésfelületet találunk. A kő felülete a sastól balra és főként alatta igen erősen lekopott.

A díszítés szerkezeti vázát, szinte lényegét a korai középkor legáltalánosabb díszítő motívuma: a hurkolt szalagfonat alkotja. A sast köralakban keretező szalag két vége ugyanis összefonódik és — amint a töredéken világosan kivehető — másik hasonló köralakú keretet képezve folytatódott. Szinte biztosra vehető, hogy a körök és a kőlap egyenes vonalú szegélydísze az érintkezési pontoknál ugyanígy egymásba fonódtak, de ennek nyomát a rongált, lekoptatott felületen legfeljebb sejteni lehet. Jellegzetes, egymásba fonódó gyűrűkből alkotott szalagfonat-minta töredékével állunk tehát szemben, amelyet a megmaradt részből elég könnyen visszaszerkeszthetünk.

Rajzban adott rekonstrukciónk helyességét az ikonografia is alátámasztja. A sas könyvvel ugyanis nyilvánvalóan szent János evangelista szimboluma. Az evangelista szimbolumok pedig az egész középkorban általában négyesével jelentek meg a dicsőségében trónoló Krisztus képe vagy valamilyen hasonló értelmű jelkép körül. Ilyen Maiestas Dominikompozíciónak a teljes minta ideális keretet adhatott.

Szent János evangelista a bal felső gyűrűt foglalta el. Elhelyezése megfelelt az általános középkori gyakorlatnak,

[1] Ezúton is őszinte köszönetet mondunk Papp Ferenc dr.-nak értékes támogatásáért. Kutatásainak eredményeire még többször lesz alkalmunk hivatkozni.

Dunántúli Szemle Könyvei 173.
Szombathely, 1941.

amely az angyalt és a sast az előkelőbb helyre, az oroszlán és a bika fölé helyezte. A középen feltétlenül valamilyen triumfális Krisztus-szimbolumnak kellett lennie. (Isten Báránya, monogrammos vagy ékköves kereszt stb.)

Az egész kőlap mintegy 97—98 cm magas lehetett. Szélessége mindenesetre nagyobb volt, mint a rekonstruált mintáé. A töredék bal széle ugyanis, amely ép egybe esik a minta baloldali függőleges szegélyével, nem faragott perem, hanem határozottan törés. Az egész kőlap tehát fekvő téglalapalakú

1. Oltárlap töredéke Szent János evangelista szimbolumával. (Szombathely, Vasvármegyei Múzeum.)

lehetett, amelynek középső mezőjét az önmagában teljes és befejezett egészet alkotó Maiestas-kompozíció töltötte ki, két szélső, keskenyebb mezőjét pedig ismeretlen, de egymásnak bizonyára szimmetrikusan megfelelő motívumok foglalták el.

Ilyenfajta kőlapok a korai középkori templomban a belső berendezésnek: szentélykorlátnak, oltárnak vagy ambo-nak a díszítésére szolgáltak. Mivel a megmaradt töredék hátsó lapja nincs simára kidolgozva, valószínűleg burkolólapként volt alkalmazva, amelynek csak díszített oldalát láthatták. Nehezen képzelhető el tehát a kőlapnak mindkét oldaláról látható korlát vagy mellvédként való elhelyezése. Ez a körülmény, továbbá a kőlap eredeti magassága és főként ábrázolásának tárgya: Maiestas Domini (a középkor első felének legkedveltebb kultuszképe), mind arra mutatnak, hogy egy oltárnak a hívők felé néző homlokfalát boríthatta. Körülbelül a 11. szá-

zadig ugyanis a misézö pap az oltár mögött, a hívekkel szemben állt, tehát az egyébként dísztelen oltárasztalnak elölapja kívánta a leggazdagabb, reprezentatív díszítést.[2]

A művészi eredetre és korra nézve a dekoratív elemek adnak elsősorban felvilágosítást. Mint megállapítottuk, a szombathelyi kőlap rekonstruálható díszítésének szerkezeti vázát öt egymásba fonódó kör adja. A jellegzetes, lapos reliefként kezelt hármas szalag, amelyből a mintát képezték, egy széles középső és két egészen keskeny szélső tagból áll.

Ezt a sajátos, erősen geometriai jellegű díszítést a középbizánci művészet alakította ki a 10. század végén és a 11. század első felében. Legjellegzetesebb emlékei azok a márványlapok, amelyeknek egész sora maradt fenn a 10. század második felében alapított Athos-hegyi kolostorokban (Lavra 963, Iviron 976, Vatopedi 972 után) az első építkezések idejéből. Néhány rokon darabot találunk a velencei S. Marco külső falain is. Magyarországon ezt a bizánci stílust a szombathelyi töredéken kívül még két, művészettörténeti szempontból egyébként is jelentős emlék képviseli: a székesfehérvári Szent István-koporsója[3] és egy zalavári töredék.[4] Mindkettőt már Gerevich Tibor összefüggésbe hozta a középbizánci művészet felső-itáliai emlékeivel (Velence, Aquileja, Torcello). A Szent István-koporsója készítési idejét az analógiáknak és a történeti adatoknak összevetésével 1040 körüli időre tette. A zalavári töredék pontos datálására már nem tért ki, csak rámutatott arra, Hampellel szemben, hogy a zalavári emlékek semmi esetre sem lehetnek Privina korabeliek, hanem 11. századiak.[5]

Ha a magyar emlékeket a velük kapcsolatba hozható külföldi alkotásokkal együtt vizsgáljuk, a következőket állapíthatjuk meg:

A földrajzilag legközelebb eső és pontosan datálható (1027—29) aquilejai faragványok durvább kivitelükkel és „északias", „longobard szellemű", zsúfolt, néha aszimmetrikus kompozíciójukkal az Athos-hegyi kolostorok és a velencei San Marco márványlapjairól ismert klasszikus középbizánci díszítő stílusnak provinciális, vidéki színvonalra süllyesztett változatát képviselik. Mind a három magyar emlék áttekinthető, kiegyensúlyozott kompozíciójával, a Szent István-koporsója és a zalavári töredék pedig fínom technikai kivitelükkel is messze felette állanak az aquilejai provincializmusnak és közvetlenül a tiszta bizánci alkotásokhoz csatlakoznak. A szombathelyi töredék rekonstruálható eredeti kompozíciója

[2] L. pl. a cividalei Pemmo-oltárt, melynek elölapját szintén a Maiestasnak egy változata díszíti (Trónoló Krisztus angyalokkal).

[3] Gerevich: Magyarország románkori emlékei. CLXIII. tábla.

[4] Gerevich i. m. CLXIV. tábla, legalsó kép. Rómer Flóris rajzainak tanusága szerint Zalaváron még több, hasonló faragvány is előkerült, amelyek, sajnos, utóbb elkallódtak.

[5] Gerevich i. m. 155—59. o. A zalavári töredékek datálásához támpontként az alapítás éve: 1019 szolgálhat.

követi tán leghívebben a jellegzetes bizánci szerkesztési módot, midőn a négyzet sarkait a középponti gyűrűbe fonódó négy gyűrűvel tölti ki.[6] A legtöbb önállósággal és nagyvonalúsággal viszont a székesfehérvári koporsó faragója használta fel a bizánci díszítő elemeket.

Mindegyik magyar emlékről hiányzik azonban a bizánci és veneto-bizantin mellvédek díszítésének egyik legjellegzetesebb és az esztétikai benyomás szempontjából igen lényeges motívuma: a sarkára állított négyzet vagy rombusz. Jellemző, hogy két aquilejai mellvéd, amelyen épúgy, mint a magyar alkotásokon, a raffinált bizánci geometriai szalagfonat-minta leegyszerűsítésére való törekvés világosan látszik, egyedül csak ezt a különös motívumot vette át. A zalavári, székes-

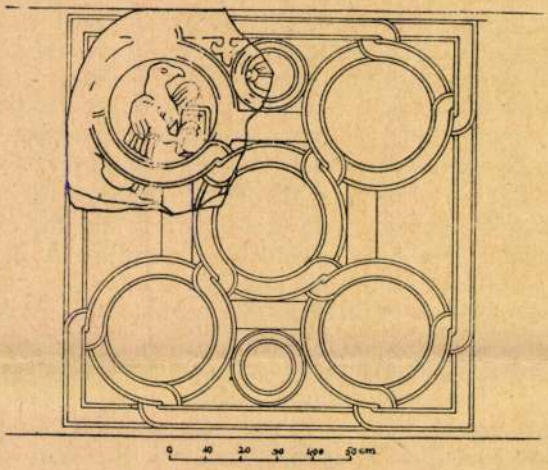

2. Az oltárlap rekonstrukciója.

fehérvári és szombathelyi faragványok stílusában felismerhető egységes jelleget tehát az italo-bizantin művészet aquilejai provincializmusától független, önálló magyar fejleménynek kell tekintenünk.

A magyar emlékek a figurális elemnek általában nagyobb szerepet juttatnak, mint a bizánciak legtöbbje. Ez a „képszeretet" a nyugati keresztény kultúra szelleméből fakad és ezért az aquilejai faragványoknak is jellemző vonása. Szent István koporsója és a zalavári töredék azonban motívumban és stílusban is még bizánci mintákat követnek: a székesfehérvári koporsó ábrázolásai Gerevich megállapításai szerint a bizánci kisplasztika alkotásaival függenek össze, a zalavári dombormű ábrázolását, a nyúlra (?) lecsapó ragadozó madarat pedig —

[6] Hasonló megoldást látunk az Athos-hegyi lapok javarészén, az athéni Gorgopiko és a phokisi szent Lukács kolostor falaiba illesztett faragványokon. A szombathelyi töredék teljes mintája ezektől csak abban különbözik, hogy középső gyűrűje sem nagyobb mérettel, sem külön négyzet- vagy rombuszkerettel nincs kiemelve. A teljes kőlap valószínű hármas tagolása sem volt ismeretlen ennek a művészetnek a körében (l. a velencei S. Marco márványlapját Gerevich i. m. 158. o.).

igen hasonló szalagfonatos keretben — egy lavrai márványlapon találjuk meg.

Egyedül a szombathelyi töredék üt ki, ikonografia tekintetében, a magyar csoportból, és tárgyával (evangelista szimbolumok) kétségtelenül nyugatra utal. A középbizánci művészet ugyanis teológiai-dogmatikai okokból nem tűrte az evangelista szimbolumok használatát.[7] A kompozícióból egyedül megmaradt sasmadár sem az antik, illetve ókeresztény eredetű frontális vagy félalakos ábrázolásban, hanem már egész alakban és oldalnézetben jelenik meg, ami a nyugateurópai monumentális román művészetnek lesz általánosan használt típusává.

A szombathelyi töredék kivitele, a figurális és ornamentális részeken egyaránt, határozottan gyengébb, kezdetlegesebb, mint akár a fehérvári, akár a zalavári faragványoké.[8]

Ez a kezdetlegesebb technika és a nyugati ikonográfiának a Székesfehérváron és Zalaváron is megjelenő bizánci díszítő stílussal való sajátságos összetalálkozása helyi mesterre enged következtetni, aki a rokon magyar emlékeket készítő műhelyek valamelyikével közeli kapcsolatban állva, a 11. század első felében a magyarországi nyugati kereszténység igényeihez pontosan alkalmazkodva dolgozott.

Az a körülmény, hogy a szombathelyi töredék a magyar román művészetben elég ritkán használt anyagból, fehér márványból készült,[9] a zalavári műhellyel való kapcsolatot teszi valószínűvé. A székesfehérvári koporsót ugyanis hazai kőből, budai mésztufából faragták, a zalavári mesterek ellenben Papp Ferenc dr. vizsgálatai szerint épúgy külföldi, a legnagyobb valószínűség szerint salzburgi eredetű fehér márványfajtákat használtak, mint a szombathelyi töredék faragója.[10] A Papp Ferenc által vizsgálat alá vett három zalavári töredék kétféle kőből készült és a szombathelyi kő anyaga igen közel áll ahhoz, amelyikből a szalagfonatos kapukávát és a hatszirmú virágokkal díszített lapot faragták.[11] Rómer, aki több, ma már elveszett zalavári maradványt ismert, lehetségesnek tartotta, hogy Zalaváron római márványemlékek anyagát használták fel.[12] Akárhogyan is jutottak a mesterek anyagukhoz, kétség-

[7] R. Berger: Die Darstellung des thronenden Christus in der romanischen Kunst. Reutlingen 1926. 148, 166. o.

[8] Érdemes összehasonlítani pl. a szombathelyi sas farkát és szinte értelmetlen szárnyát a zalavári töredéken lényegében ugyanolyan egyszerű, bekarcolt párhuzamosokkal ábrázolt, finom, dekoratív hatású tollazattal. Legjellemzőbb azonban, amint a faragó — az aquilejai provincializmussal teljesen ellentétes szellemben — a szalagok összefonódásának ábrázolását leegyszerűsítette.

[9] Gerevich i. m. 35. o.

[10] Papp Ferenc: Szent István korabeli építőkövek a Dunántúlról. „Technika" 1938. 10. szám.

[11] Gerevich i. m. CDXIV. tábla fent és középen.

[12] Rómer Flóris jegyzetei Zala megye középkori műemlékeiről Zala megye tulajdonában. Zalavár 209—210. o.

telen, hogy ugyanannak a külföldi eredetű márványnak alkalmazása csak bizonyosabbá és világosabbá teszi azt a közeli kapcsolatot, amelyet a szombathelyi és a zalavári töredékek közt stílusuk alapján fel kellett tételeznünk.

Zalavár felé utal az is, amit a szombathelyi töredék származásáról a leltár elárul. A leltár szerinti származási hely Nagykanizsa, a voltaképeni pontos lelőhely és a darab előkerülésének körülményei azonban teljesen ismeretlenek. Nagykanizsa vidékén viszont a legközelebbi és egyetlen jelentős 11. századi építészeti lelőhely ép Zalavár. Tudjuk, hogy ami a zalavári romokból a zalaapáti bencések 18. századi építkezései után megmaradt, azt a mult században majdnem mind széthordták a vármegyei útépítésekhez. A 30-as évek elején ép a nagykanizsai járásban fekvő Kiskomárom és a somogymegyei Simonyi közti útra, 1852-ben pedig Kiskomáromba vittek nagyobb mennyiségű anyagot.[13] Abban az időben Nagykanizsa volt ennek a vidéknek legjelentősebb gazdasági, közigazgatási és művelődési központja, ahol nem hiányoztak a régiségkedvelő gyüjtők sem.[14] Mindezek alapján az látszik a legvalószínűbbnek, hogy a szombathelyi töredék Zalavárról került, talán Kiskomáromon át, Nagykanizsára és onnan Lipp Vilmoshoz, akit ehhez a városhoz a piaristák révén személyi kapcsolatok is fűzhették.[15]

Reméljük, előkerül idővel olyan bizonyíték is, ami e feltevést bizonyossággá változtatja.

*

Dr. THOMAS VON BOGYAY: *Ein Altarfragment aus dem 11. Jahrhundert im Museum zu Szombathely.*

Auszug. Das hier zum erstenmal veröffentlichte Skulpturfragment aus salzburger Marmor gehörte wohl zu einer als Altarkleidung dienenden Platte, die teilweise noch zu rekonstruieren ist (siehe Abbildung). Es hängt stilistisch mit dem Sarkophag des hl. Stephans zu Székesfehérvár und mit einem Bruchstück aus Zalavár eng zusammen und alle drei sollen unter dem unmittelbaren Einflusz des mittelbyzantinischen dekorativen Stils des späten 10. Jahrhunderts entstanden sein (Vgl. die Marmorplatten in den Athos-Klöstern Lavra, Iviron, Vatopedi und in Venedig). Durch seine Ikonographie (Evangelisten-Symbole) schliesst sich aber das Relief von Szombathely der westlichen romanischen Kunst an. Es wurde zweifelsohne von einem einheimischen Künstler in der ersten Hälfte des 11. Jahrhunderts gemeiszelt und stammt vermutlich aus der längst zerstörten Benediktiner-Abtei von Zalavár.

[13] Rómer Flóris id. jegyzetei: Zalavár 187, 187/a. 208. o.

[14] Rómer Dr. Szukics és Pflanczer Boldizsár rajztanár gyüjteményeit említi. Zalavár 247, 249. o.

[15] Lipp u. i. a piaristáktól lépett át a premontreiekhez. Fenti következtetésünknek nem mond ellene az sem, hogy a szombathelyi darab a Kollár, Menapace, Storno, Rómer és Makay Béla által leírt vagy lerajzolt, ma javarészt elkallódott zalavári leletek egyikével sem azonosítható. Ők sem láttak u. i. mindent, ami Zalaváron előkerült. Pl. a mi töredékünkkel rokon, Gerevichnél a CLXIV. táblán lent közölt márványlapot sem ismerték.

ZALAVÁRI József

MEGHÍVÓ

A Szent Kristóf Jazz Galéria
szeretettel meghívja Önt és kedves családját
1992. május 3-án, vasárnap este 5 órára

ZALAVÁRI JÓZSEF

képzőművész kiállításának megnyitójára.

A kiállítást megnyitja Bak Imre festőművész.
Közreműködik a Budafoki Fúvós Egylet.
A kiállítás megtekinthető május 3-tól 13-ig.
Nyitva 14-től - 24-ig

1222 Budapest (Budafok), Kossuth Lajos utca 88.
Telefon: 226-0145

Zalavári románkori

emlékek

l. Ger-MRE 840 l.

ÁL

Ó VIZFESTMÉNYE

Zalavári műcm-
lékek

Lukcsbibl-
104 – 106 l.

Zalavári pléb. templom

Veszprémi Hírlap
1905. 39-40, 43 sz.

Zalavári ismeretlen mester

Ht. Adorján templom alapfalai

11. sz. közepe

Román stil. építéneti emlék

Művénettörténet az általános gimnáziumok lunán tagozatának 4. osztálya számára. Bs. 1957.

89.o.

Kalaváry Éva, iparművész

L: Tarr Bea

Zalavári ismeretlen mester

Privina szláv fejedelem nékhelyén épült templomok maradványai

Művénettörténet az általános gimnáziumok humán tagozatának IV. osztálya számára Bp. 1957.

89.o.

ZALAVÁRI JÓZSEF

KIÁLLÍTÁSA VOLT A FÉSZEK
GALÉRIÁBAN

MAGYAR IPARMŰVÉSZET
1995, 5-6, 93

eti ornamentum kivitelezésénél is
ar mesterek már 1483-tól kezdve e-
al: ők vették át a helyi lapicidák
zánsz diszitőmotivumokat./
nyitják, hogy Corvin Mátyás és felesé-
trice of Aragona/ 1479 juliusától kezd-
tipusu ornamentátort hivott Magyar-
firenzei Chimenti Camicia irányitot-
enter / lignarius/. Gyakorlata szerint
épitéshez, a viz és kertépitő mérnök-
rországon, Corvin Mátyás jóvoltából ju-
ectus"-i feladathoz. Az ő köréhez
s az a négy firenzei intarziátor, akik
vel Camicia után szerződtek Magyaror-

15 Herman terem
szerda

1995. nov.

"HOMMAGE á MALEVICS"

ZALAVÁRI JÓZSEF

festőművész
kiállítása

Megnyitó:
este 6-8 óra között

Megtekinthető:
naponta 2-8 óra között,
szombat-vasárnap kivételével

ZALAVÁRI József

14-26
kedd-vasárnap

Fészek Galéria

FÉNYMÁSOLATOK, IDEÁK II.

BODROSSY MÁRK
BOHÁR ANDRÁS
DÁRDAI ZSUZSA
HAÁSZ ÁGNES
HALBAUER EDE
TENKE ISTVÁN
kiállítása

Megtekinthető:
naponta 2-8 óra között,
szombat-vasárnap kivételével

EF ZÁMBÓ ISTVÁN

Béke repr.

Image of Peace
New Hungarian Avant-garde

British Embassy
June 12 - July 1, 1996

Zalaváry József.

„Posztgeometria" kiállítás a Fészekben.

Magyar Nemzet
1987. III. 31.

Zalavári József

158. l.
111. l.

Tisztelettel meghívjuk
1995 november 15-én, szerda du. 18 órára
a Fészek Galéria Herman termébe

"HOMMAGE À MALEVICS"

ZALAVÁRI JÓZSEF
festőművész kiállítására

Megnyitó: 18-20 óráig

Megtekinthető:
1995 december 1-ig, naponta 2-8 óráig

ZALAVÁRI József

FÉSZEK MŰVÉSZKLUB
Budapest VII., Kertész utca 36.
Postacím: Budapest
Postafiók 8.
1400

Timár Árpád

Bp.

Üllői út 119

1091

[26] ZML, A tapolcai járás falvainak országgyűlési választói névsora 1848. június. (A továbbiakban Választók 1848, Tapolcai járás) Petend község.
[27] ZML, Nemzetőri összeírások 1848, Tapolcai járás: Pula község, továbbá Választók 1848, Tapolcai járás: Pula község.
[28] ZML, Zala megyei nemzetőrszázadok 1848.
[29] ZML, Nemzetőri összeírások 1848, Tapolcai járás: Kapolcs, Taliándörögd és Vigánt községek.
[30] ZML, Nemzetőri összeírások 1848, Tapolcai járás: Kapolcs község.
[31] Molnár András (ZML) szíves szóbeli kőzlése Zalaegerszeg, 1999.
[32] ZML, Nemzetőri összeírások 1848, Tapolcai járás: Monostorapáti község.
[33] ZML, Nemzetőri összeírások 1848, Tapolcai járás: Taliándörögd község, továbbá Választók 1848, Tapolcai járás: Taliándörögd község.
[34] ZML, Nemzetőri összeírások 1848, Tapolcai járás: Vigánt község.
[35] ZML, Nemzetőri összeírások 1848, Tapolcai járás: Kapolcs, Monostorapáti, Taliándörögd és Vigánt községek.
[36] Novák M. 1906. 38. o.
[37] Barczy Zoltán, Somogyi Győző: A szabadságharc hadserege. Budapest, 1986. 62–66. o.
[38] ZML, A Zala megyei állandó bizottmány iratai (In.: Csillagh Lajos alispán iratai 1848/49.) 1848. VI. 17.
[39] Barczy Zoltán, Somogyi Győző i.m.: 77. o.
[40] Novák M. 1906. 43. o.
[41] Novák M. 1906. 38. o.
[42] ZML, A Zala megyei állandó bizottmány iratai: „Zala megye nemzetőrségének állomási helye". (In.: Csillagh Lajos alispán iratai 1848–49.) 1848. július.
[43] Magyar Országos Levéltár, Budapest (A továbbiakban MOL), H 103/4. cs. Vigyázó Ferenc százados, zászlóaljparancsnok levele Csány Lászlóhoz (1848. augusztus 7.)
[44] ZML, A Zala megyei állandó bizottmány iratai 1848/957. (In.: Csillagh Lajos alispán iratai 1848–49.) 1848. június 17.
[45] MOL H 103/4 cs. Vigyázó Ferenc zászlóaljparancsnok levele Csány Lászlóhoz (1848. augusztus 17.)
[46] MOL H 103/4 cs. Vigyázó Ferenc napiparancsa a zászlóalj századparancsnokainak (1848. augusztus 17.)
[47] MOL H 103/4 cs. Vigyázó Ferenc jelentése Csány Lászlónak (1848. augusztus 17.)
[48] Lichtneckert András: Csopak és Kövesd a polgári átalakulás útján (In.: Csopak története) Veszprém, 1996. Szerkesztő: Lichtneckert András (A Veszprém Megyei Levéltár kiadványai 12.)
[49] Hermann Róbert: A drávai hadtest hadműveleti naplója (In.: Zalai Gyűjtemény 36/1.) Zalaegerszeg, 1995. Szerkesztő: Molnár András 193. o.
[50] A szabadságharc zalai honvédei 1848–49. (Zalai Gyűjtemény 33.) Zalaegerszeg, 1992. Szerkesztő: Molnár András 319–408. o.
[51] ZML, A Zala megyei állandó bizottmány iratai (In.: Csillagh Lajos alispán iratai 1848–49.) 1849. június 6.

Somos Béla

Csönd

Mindenki elmegy. Csak a csönd
marad. A tétovaságé.
Az ide-oda
ütődő szavak. A kékfoltos
ég.

A pokol tornáca ilyen.
Nincsenek találkozások.
Nem éget tűz.
Nem fojt folyó.
Ha kiáltok nem kiáltok.

Nem csördül meg...

Nem csördül meg a telefon.
Nem kopognak. Nem hívnak.
A postás elmegy a ház előtt.
A csönd már-már megríkat.

Néha kacagni kellene:
mekkora a magányom!
De járok-kelek. Elvagyok.
S könnyek nélkül megállom.

Mert előiskola ez is.
Tréning a nagyobb csöndre.
Furcsa volna, ha odaát
valaki rámcsörögne.

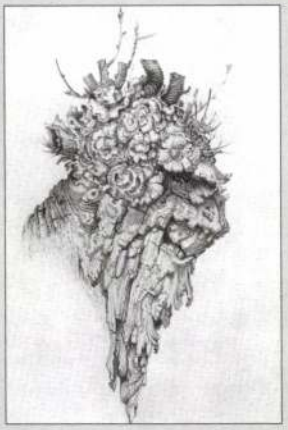

Zalaváry Lajos 2002/11

Kubinszky Mihály

A Halis István Városi Könyvtár új épülete Nagykanizsán

Építészetkritikai megjegyzések

A könyvgyűjtésnek és -olvasásnak Nagykanizsán is gazdag hagyományai vannak. Erre emlékeztet bennünket az új könyvtárépület létrehozása idején választott név is, mert a hajdani kanizsai helytörténeti kutató, a múzeum és a könyvtár alapító vezetője, Halis István (1855–1927) nevét vette fel az intézmény. Régóta tervezték a könyvtári szolgáltatás méltó elhelyezését. Ennek a tervezésnek az utolsó szakasza is már egy évtizedes. Még 1992-ben írták ki az épületre a tervpályázatot, 1993-ban hirdettek eredményt. Zalaváry Lajos, a magyar építészek szenior nemzedékének illusztris mestere kapta a tervezési megbízást. Anyagiak hiányában évekig húzódott a megvalósulás, 1999-ben egy parlamenti döntés biztosította a szükséges pénzügyi támogatást. 2001. augusztus 20-án ünnepélyesen felavatták az új épületet, október 1-jétől pedig az olvasók rendszeresen látogathatják.

Méltó környezetben áll az épület, templom, iskola és mozi között. Mintegy kulturális fókuszt képez. A mozi különösen neves mester alkotása, 1926-ban készült el Medgyaszay István, a huszadik század első felének neves magyar építésze tervei alapján. Kár, hogy ma elhanyagolt állapotban mutatkozik.

1934-ben épült a markáns református templom Vécsey Barnabás városi mérnök tervei szerint, ha nem is emelkedett még a műemlék rangjára, mégis impozáns hangsúlyt képvisel a környezetben. Nem is annyira tornyával, inkább aszimmetrikus kőfaldekorációjával.

Az együttes közel van a városmaghoz, ahhoz a széles főúthoz, mely urbánus érdemű téralkotásként egész Dél-Dunántúlon párját ritkítja. Az urbánus szövetben a könyvtárépület finoman igazodik a szegélyező utcákhoz. A jól tagolt kompozíció és az ennek megfelelő idomokra bontott markáns tető gazdagodást jelent az érdemes környezetben.

Egy korszerű könyvtárnak a középületek műfajában nagy lépésekkel kell követnie a társadalmi és a technikai fejlődést egyaránt. Ezért funkcióban sokrétűbbnek kell lennie, mint a régiek voltak. Ma már a könyvállomány nagyrészt szabad polcokon áll az olvasók rendelkezésére, ezzel a könyvtár otthonosabb lett. A gyermekeknek külön könyvtárrészük van.

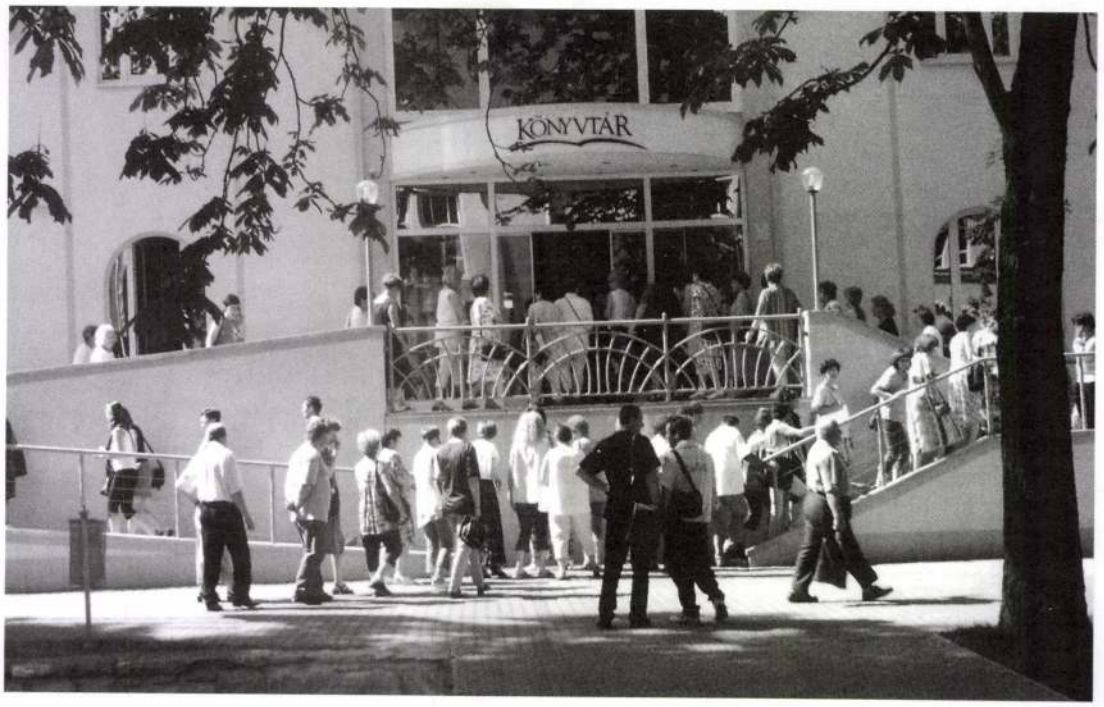

A szakkönyveket el kellett választani a szépirodalomtól, s az ismeretanyag jelentős hányada mágneslemezen és videoszalagon várja a közönséget, elektronikus katalógus váltja fel a hagyományos kartonlapokat is. Minden művelethez számítógépet használnak, napi gyakorlat az internet használata, elektronikus rendszer védi a könyveket. Újítások sokasága könnyíti a használatot.

A könyvtárépület forradalma mindez, nem kevésbé jelentős, mint volt a rajzolt, kézzel írott kódex korában Gutenberg könyvnyomtatása révén az olvasható anyag tömeges elterjedése.

Az új nagykanizsai könyvtárépület funkcionálisan maradéktalanul igyekszik a kor követelményeinek megfelelni: biztosítja a korszerű elemek beépítését-alkalmazását. Példaként: több számítógépes olvasóhely asztala tarkítja a polcokkal még nem egészen telített, de jól áttekinthető enteriőrt minden szinten, mint amennyi olvasó-számítógép máris rendelkezésre áll. Igen, az épület belsejének fő érdeme a jó áttekinthetőség. Középen a nagy bevilágító kupola az eligazító középpont. Az egyes szinteket láthatóan is összefogja, jobban, mint a közeli lépcső. Nem látható módon összefogja a szinteket a könyvfelvonó is a – csak belső használatra készült, és a mozgáskorlátozottakat szolgáló – személyfelvonó mellett. E mag köré szerveződik a könyvtár élete: a belépőszinten a kölcsönzés impozáns pultjával, majd rendre a folyóiratolvasó, a gyermekkönyvtár, a szépirodalmi és a szakirodalmi olvasók.

Az épület földszintjén – a lejtős terep miatt egy szakaszon már szinte alagsornak tekinthető – középen helyezkedik el a nagy könyv- és folyóiratraktár. Körülötte a könyvtárüzem megannyi kiszolgáló egysége: igazgatás, feldolgozás, számítógépterem, könyvkötészet, szociális és egészségügyi helyiségek. Az épület egésze mintegy negyed millió dokumentumot tárol-kezel-kölcsönöz.

A könyvtár a város közéletéhez, közművelődéséhez funkcionálisan is kapcsolódik, egyes termei a könyvtárhelyiségek érintése nélkül is látogathatók. Így az épület még további szálakon is kapcsolódik a város és környezete társadalomi és mindennapi életéhez.

Bevallom, az épület külseje első pillantásra meglepett. Modern, mellbetaszító megjelenésű épületet vártam. Szolid kompozíciójú épületre találtam. Dekorja kissé a szecesszió floreális korszakára, vagyis a régebbire, a Lechner Ödönhöz is közelálló, tehát száz évvel ezelőtti korszakhoz kötődik. A homlokzatokon a vakolatdekornál erőteljesebb motívumok a célszerűség jegyében épült különböző méretű és alakú ablakok. Összességében mégis a mai építészet igényeit kielégítő megjelenésre találtam. Megbarátkoztam vele. Leolvasható róla, hogy alkotója nem a mindenáron újító, lobbanékony fiatal nemzedékhez sorolható. Nagy érdeme, hogy az alkotás nem fog „kimenni a divatból" és nem is kíván konkurálni az elöljáróban említett jeles szomszédokkal. Zalaváry Lajosnak mindig is megvolt az a képessége, hogy nem hivalkodó épületekkel illeszkedett azok környezetébe, hanem „jólnevelt" tartózkodással. Igen, itt sem hazudtolta meg magát. És éppen ezért lehet, hogy rövidesen mindenki elismeri ezt az épületet az iskola, templom, mozi-színház együttes értékes egyedének.

Az épület főhomlokzatának markáns eleme a főbejárat, mely a kissé lejtős terepet megosztja a lépcső és a mozgássérültek rámpás feljárója között. Ez funkcionális perfekció, egyben formai bravúr is. Még ha nem is túl feltűnő. Meglepett, hogy a főbejárat után a belépő nem jut a fókuszként kínálkozó tetőkupolás centrumba, hanem oldalt lép a könyvtárépületbe, és jut a kölcsönző pulthoz. A szép feljárólépcső után az építész itt mintegy lemondott arról, hogy a látogató rögtön reprezentatív térsorba jusson. Lehet, hogy igaza van, mert így a belépő csak akkor ér az architektonikus értékhez-élményhez, amikor már elintézte az adminisztrációját. Amikor belépett az otthonba. Lehet, hogy ez a módszer is a tapasztalt építészre utal.

Zalaváry Lajos a legrégebben aktív magyar alkotóépítészek egyike. Aki az idő múlását, az adottságok fejlődését és az ízlésváltozását nem passzívan szemléli. A nagykanizsai könyvtár épülete arról tanúskodik, hogy lényegileg nagyon is lépést tudott tartani az építészettel szemben megnyilvánuló követelmények fejlődésével (változásával?) és a fiatalabb építésznemzedékekkel. Remélhető, hogy Nagykanizsa város és közönsége meg fogja becsülni ezt az új architektonikus értékét. A könyvtár látogatása mellett ennek bizonyítéka lenne a szomszédos Medgyaszay-épület rekonstrukciója, és az épületeket összefogó kis park gondos újjáalakítása is.

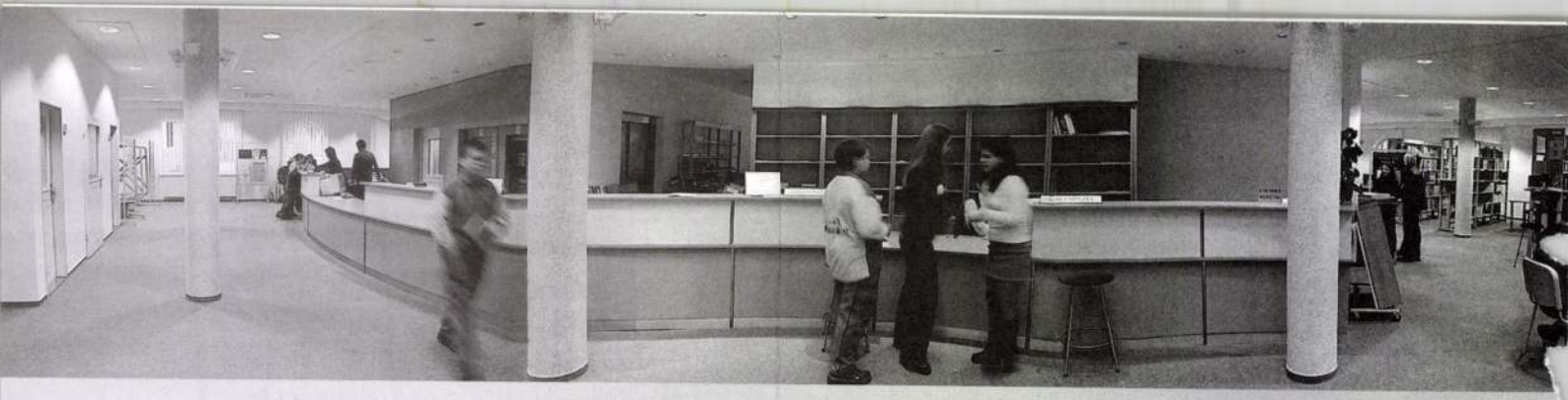

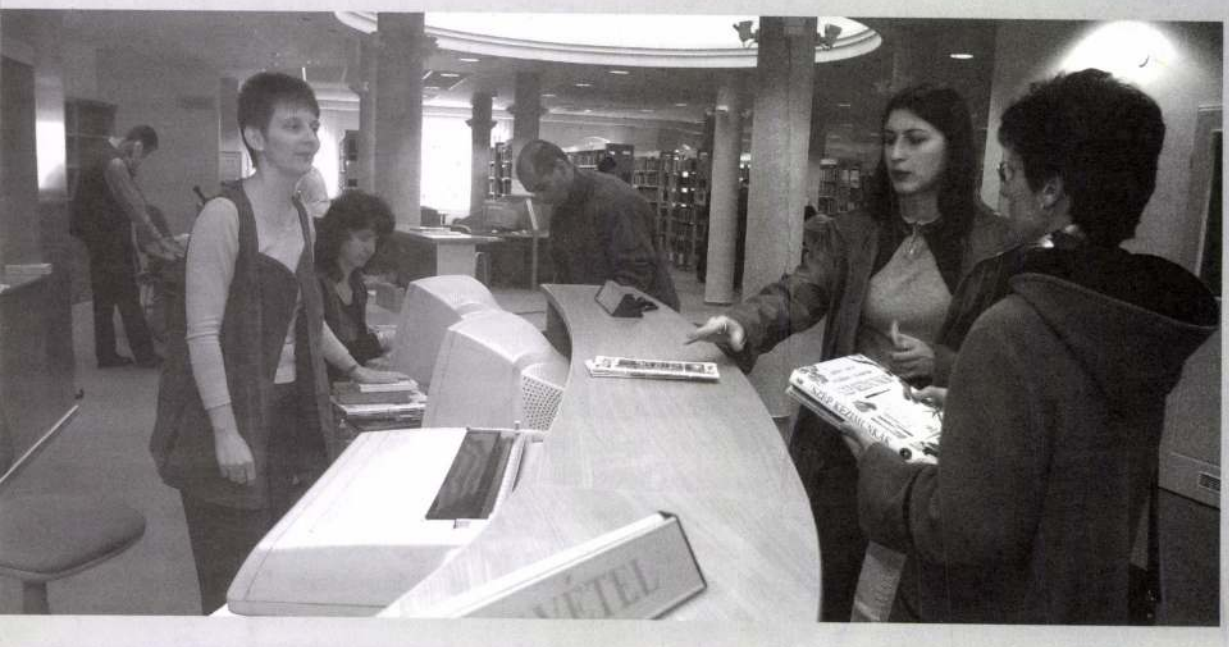

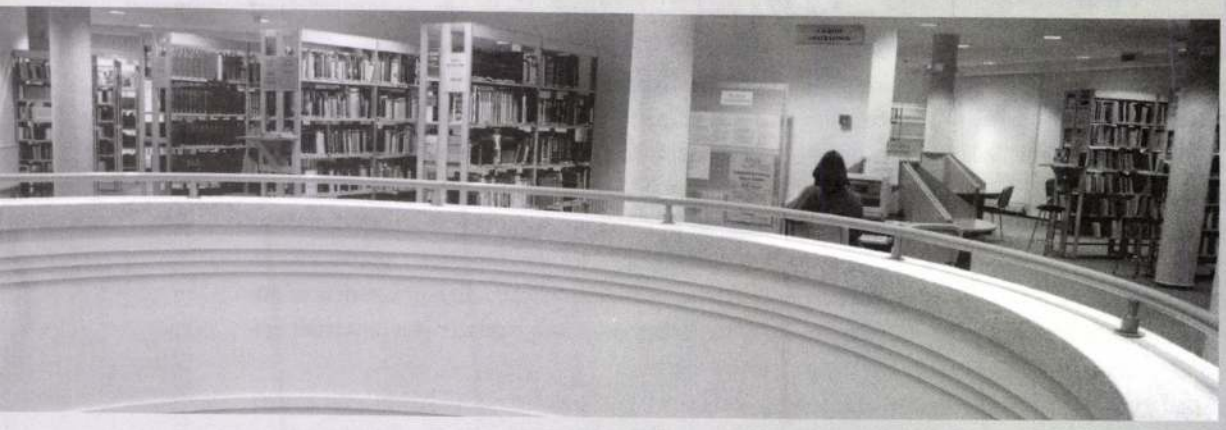

Halis István Városi Könyvtár

Zalaváry Lajos*

Nagykanizsa könyvtárának épületéről

Az utóbbi időben az országban számos városban épült a nagykanizsaihoz hasonló nagyságrendű objektum. Az önkormányzat által kiírt tervpályázat eredménye számomra kedvezően zárult le a 90-es évek első felében. A tervben a „totálkönyvtár" gondolat felvetésével újszerű szemlélet valósult meg, amennyiben a nagy, olvasók által használt tér – nem szobákra osztottan – egy légteret, válaszfal nélküli egységet képez. Itt a látogatók egy elegáns plaza elrendezésének előnyös oldalát kihasználó, jól áttekinthető térben, életkortól függetlenül szabadon mozogva válogathatnak a kínálatból.

Sokan érdeklődnek a könyvtár építészeti titulusa iránt. Nem tudok stílusirányzatot megnevezni, de az épület homlokzatain sajátos stílusjegyek jelennek meg. Talán Lechner Ödön munkáin fellelhető szerkesztési elvek közvetlen emléke érzékelhető rajtuk.

A Lechnert mesterének tartó Lajta Béla és Málnai Béla tanítvány-barátja volt mesterem, Janáky István. Ez a vékony szálon élő kapcsolat is magyarázhatja a homlokzatszerkesztésben kimutatható lechneri hatást.

Az épület, mely valójában a huszadik század végének terméke, határozott célja az építészet eddigi technikai és „kulturális" eredményeinek felhasználásán túl a hely szelleméhez való alkalmazkodó igazodás.

A ma építésze arra törekszik, hogy városképileg átfogó, széleskörű egységek jöjjenek létre, melyek egymásmellettiségükkel látványos, harmonikus térrendszereket alkotnak. Ez volt az elgondolás ez esetben is. A harmincas években épült mintázatos, modern református templom, és a valamivel korábban létrejött, sajátos egyéni jegyeket magán viselő Medgyaszay-féle színház-moziépület közé épülő könyvtárépülettel egy harmonikus városképet megteremtő objektumot kellett létrehozni.

A tervezés közben külön figyelemmel voltam az épület műfaji meghatározására. Én a könyvtár-funkcióhoz a palazzók ünnepélyes, előkelő hangulatát éreztem helyénvalónak. A főbejárat előtti előlépcső-rámpa-kompozició a klasszicista paloták kocsifelhajtóinak, a keretezett főbejárati kapuzat és előtető együttes a paloták főbejáratainak előkelőségét idézi. Amíg a történeti korok építészetében a bejárati kapuk nagy díszes, súlyos kiképzésükkel a pöffeszkedő főúriságot példázzák, addig az itt alkalmazott, üvegezett tolóajtó-bejárat a játékos könnyedséget jeleníti meg. A főbejárathoz vezető rámpa-lépcső együttes a nehezen mozgó és mozgásukban akadályozott látogatók kényelmét szolgálja. Ez a szociálhumánus gondolkodásmód egy új szemlélet eredménye. Ezt az újszerű figyelmességet a régmúlt korok épületein nemigen találjuk meg.

A homlokzat megépült ritmusa a tervezés első pillanataiban a könyvtári tér bútorozhatóságához igazodva alakult ki. Az A-B-A ritmusban elhelyezkedő ablakok további gazdagítására alkalmazott motívumrendszer őseink ornamentikatárából eredeztethető.

A lizénaformában megjelenő motívumok őseink életfaábrázolását önti modern, geometrikus formába. A fa – kinőve a földből – gyökerével az anyaföldbe kapaszkodik, onnan szívja az élethez elengedhetetlen nedveket, szárával nyújtózik a fény felé, hordja, tartja a lombozatot, mely a nap éltető sugarait szívja magába. A lenti háromszög a földet, a hold – nap szimbólum a mennyet jeleníti meg. Ennek a motívumábrának más olvasata Weörös Sándor *A teljesség felé* című munkájában található:

> Alattad a föld,
> fölötted az ég,
> benned a létra.

Az egymás fölötti nagy ablakokat az őseink övcsatját is keretező motívummal és a két ablak között megjelenő „szemdísz"-rozetta emblémával képeztem egy egységes kompozíciós rendszerré. A mintázatok grafittószerű kivitelezéssel készültek, így a motívumok anyagukban színezett vakolattal valósultak meg.

Egy város kedves vendéglátásával, látnivalóival és tartalmas rendezvényeivel tudja hathatósan csalogatni a távoliakat. A megépült könyvtárépület, a későbbiekben hasznosítandó színház-moziépület a felújított parkkal a környéken sehol nem található alkalmat kínálnak számottevő kulturális események rendezésére.

Az Erzsébet tér szomszédságában létezik egy épülettömbön belüli gyalogosátjáró, mely a városi múzeum mellett is elhalad, és így a múzeum is bekapcsolódhat egy jövőbeni eseménysorozatba. Egy esetlegesen továbbépülő passzázzsal létrejöhetne a kulturális intézményeket összekötő gyalogos kapcsolat, és kiteljesedhetne egy modern szemléletet tükröző, a városképet gazdagító térstruktúra.

* *A könyvtár Kossuth-díjas tervezőjének gondolatai.*

ZALAVÁRY LAJOS

1. Homlokzat
2. Helyszínrajz

1. Façade
2. Plan de situation

2 1

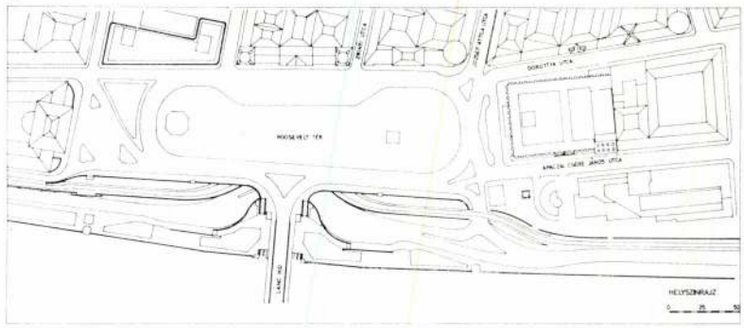

Hotel Atrium-Hyatt Budapest

Építész: Zalaváry Lajos (KÖZTI)

Belsőépítész: Németh István, Hefkó Mihály; konstruktőr: Bodoky Péter; szerkezettervező: Horváth Z. Kálmán; gépész tervező: Solymosi Antal; elektromos tervező: Frölich Tibor; kerttervező: Pócsy Györgyné; akusztikus tervező: dr. Karsai Elekné; mélyépítési tervező: Wágner István; fotók: Borbíró László és Zalaváry István; tulajdonosok: MALÉV Légiforgalmi Vállalat; Pannonia Szálloda és Vendéglátó Vállalat; bruttó beépített terület: kb. 40 000 m²; bruttó beépített térfogat: kb. 150 000 m³.

Kivitelező: ARGE UNIVERSALE-PORR; kiviteli tervek készítője: ARGE DONAUUFER HOTELS PLANUNGSGRUPPE Budapest, vezetője: Peter Maitz; a HYATT IPS cég konzulense: Gerry Green, Jean-Gerard Colinet.

A komplexum, mely a 365 szobás ötcsillagos szállodát és a MALÉV jegyirodát, utazási irodát, igazgatási irodákat foglalja magába, a Roosevelt tér déli oldalán a Dorottya utca és Apáczai Csere János utca által határolt telken épült meg. Helyén a háború előtt a Lloyd palota és Trieszti Általános Biztosító Társaság székháza állt. Mindkét épület a háború alatt annyira megrongálódott, hogy lebontották.

A hotel főbejárata a Roosevelt tér felől nyílik. A szálloda központja egy nagy, fedett belső udvar. A szállodai szobák a tér és a határoló utcák felé néznek. A szobákat és minden közösségi helyiséget az udvar érintésével lehet elérni. A hall a századfordulón épült budapesti bérházak belső udvarához hasonlítható, újdonsága, hogy az udvar padlója teraszosan van kiképezve, melynek legfelső szintjén egy kerthelyiségszerű terasz-étterem áll a vendégek rendelkezésére. A belső kert szökőkúttal, a földszinten elültetett fákkal, a teraszokon levő színes virágokkal, a mellvédeken levő futó zöld növényekkel kellemes hatást kelt, és a vendégek kedvenc tartózkodási helye.

A szálloda rendelkezik bálteremmel — mely a többi konferenciateremmel együtt, konferenciaközpontot képez —, egy sörözővel, Business Centre-el, két étteremmel, Coctail bárral, a sportközpontban uszodával, Regency Clubbal. A szállodát vonzóvá teszi, hogy éttermeiből, közösségi helyiségeiből és szobáiból gyönyörködtető kilátás nyílik a Dunapart, a budai várpalota és a Halászbástya felé.

Magyar Építőművészet 1982/6

1

1. Façade du côté de la Place Roosevelt
2. Plan du rez-de-chaussée
   1. Vestibule — lobby 2. Réception — portier — safe 3. Business Centre 4. Vestiaire 5. Brasserie 6. Agence locale MALÉV—IBUSZ 7. Groupe de toilettes pour hommes et pour dames 8. Drug store 9. Information 10. Bureau 11. Entrée de service (du personnel) 12. Entrée du garage 13. Entrée économique 14. Portier-réception 15. Dépôt 16. Réfrigérateur 17. Tranformateur 18. Secunder 19. Air Tours 20. Entrée de l'agence MALÉV 21. Ticket office
3. Façade vue du Danube
4. Vue du quai de Buda
5. Plan du niveau de la cave
   1. Foyer 2. Salle de bal 3. Vestiaire 4. Salle de banquets 5. Cabine d'interprètes 6. Studio 7. Bureau 8. Groupes de toilettes pour hommes et pour dames 9. Cabinet de toilette 10. Cantine du personnel 11. Cuisine de service 14. Local de lavage de la vaisselle 12 Buffet 13. Office 15. Magasin 16. Atelier

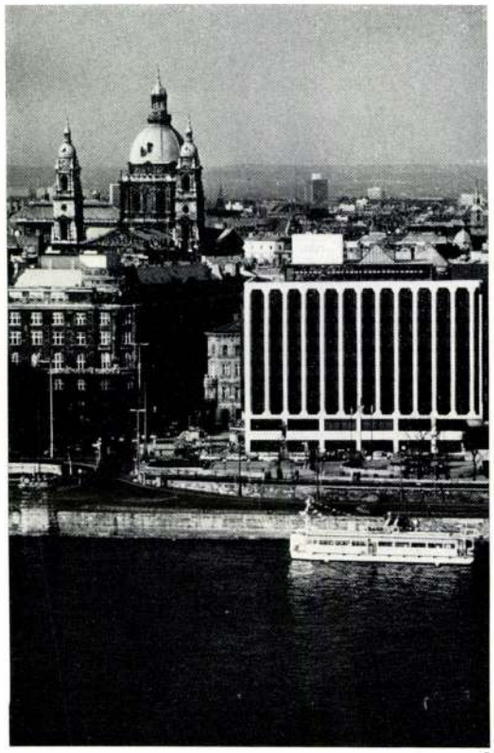

3

A komplexumban székel a SITA, melynek tulajdonában és szervezésében levő automatizált repülőgépes helyfoglalási rendszer van telepítve a MALÉV budapesti jegyirodáiban.

Az Atrium szálloda tervezése előtt több szállodát terveztem. Ezek közül a vári Mathias Rex szállodát emelem ki, mert ennél kerestem először azt a kifejezési módot és szállodatípust, melyben a szállodák visszakapják a sok időn át elfelejtett fogadók vendégszerető, vendéglátó, barátságos formájukat, műfajukat. A tervek 1965-ben készültek el. A vendégszobák abban a szállodában is belső udvar köré csoportosultak. Akkor a nagy fedett udvar a szállodatervezésben még újkeletű volt. A szálloda más formában valósult meg. Az ott körvonalazott gondolataim egy évtized után öltöttek határozott formát az azóta megépült Atrium szálló terveiben. A két elképzelés közös vonása még, hogy mindkét épület palotaépületre tett javaslatot. A vári környezet és a Roosevelt tér beépítése is palotaépület építését sugalmazta. Döntésemben befolyásolt — az Atrium szálló esetében —, hogy régen is palotaépület állott ezen a helyen. A Roosevelt tér álló épületei is rangos paloták.

Minden stíluskorszak megalkotta a maga palotastílusát. Alapvető közös vonásukat abban látom, hogy mindegyikük nagy, díszes, mutatós városi középület. Ilyen megfontolásokkal kezdtem tervezni a szállót, keresve a mai kor reprezentatív palotatípusának jegyeit. A tér már álló épületeinek elemeihez és homlokzati tagozataihoz a kis magasságú

2

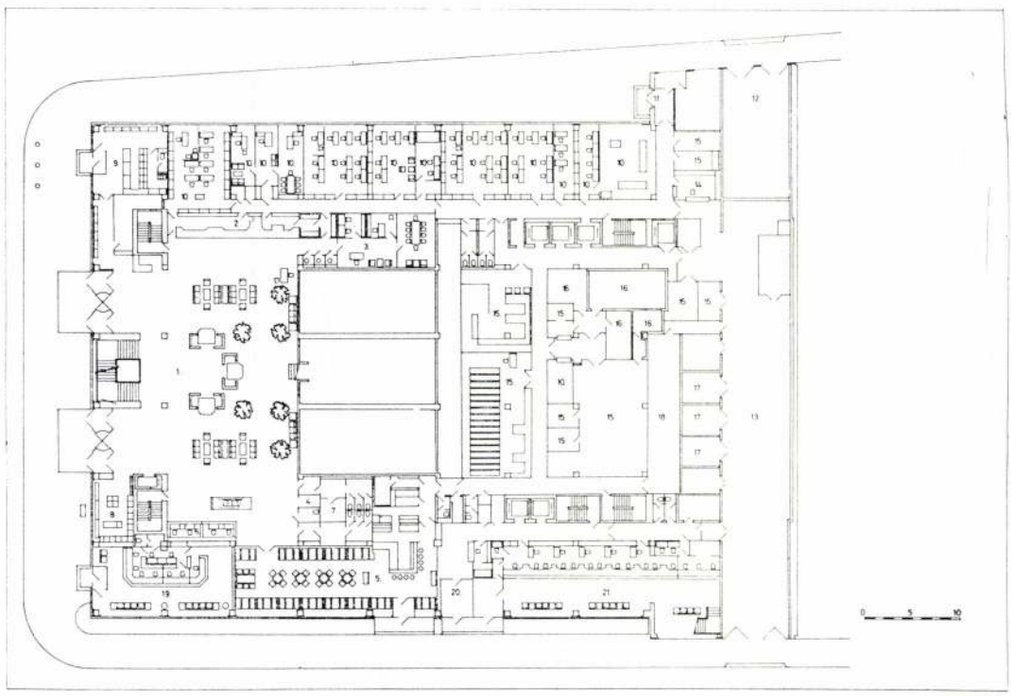

4

1. Homlokzat a Roosevelt tér felől
2. Földszinti alaprajz
   1. Előcsarnok — lobby 2. Reception — porta — safe 3. Business Centre 4. Ruhatár 5. Söröző 6. MALÁV—IBUSZ szerviz 7. Férfi-női W. C.-csoport 8. Drug store 9. Utastourist 10. Iroda 11. Szállodai személyzeti bejárat 12. Garázsbejárat 13. Gazdasági bejárat 14. Porta 15. Raktár 16. Hűtő 17. Trafó 18. Secunder 19. Air Tours 20. MALÉV iroda bejárata 21. Ticket office
3. Homlokzat a Dunáról
4. Nézet a budai rakpartról
5. Pinceszint alaprajza
   1. Foyer 2. Bálterem 3. Ruhatár 4. Különterem 5. Tolmácsfülke 6. Stúdió 7. Iroda 8. Férfi-női W. C.-csoport 9. Öltöző 10. Személyzeti étterem 11. Tálalókonyha 12. Büfé 13. Tálaló 14. Mosogató 15. Raktár 16. Műhely

5

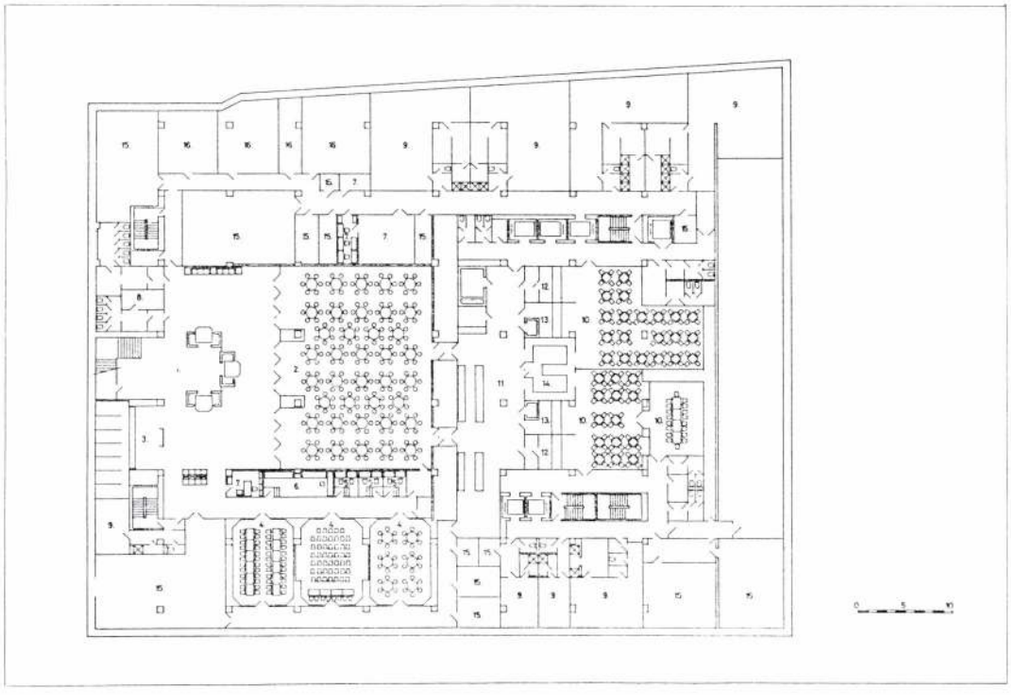

emeletekkel és az akkor szokásos szalagablakokkal nem tudtam volna igazodni. Az OT épület tervezője az illeszkedést három-három emelet összevonásával és az azok utcasíkból való visszalépésével érte el. Én a megoldást a homlokzatok elemeinek függőleges tagolásában kerestem. Mind a két említett módszer egy-egy lehetőséget rejtett magába, szándék volt, hogy az épületek ezáltal illeszkedjenek a környezethez, és minden vonatkozásban nyugodt és arányos képet nyújtsanak. A nyugodtságot én az épület főhomlokzatán, a tér felőli homlokzaton a hosszméret és magassági méret aranymetszés szerinti megválasztásával szándékoztam elérni. Az arányosság tekintetében törekedtem arra, hogy az építészeti elemek egymáshoz és az egészhez való viszonyában azonos törvény uralkodjék. (Átlós szerkesztést használtam.)

Célom volt, hogy a szálloda terei előre nem látott, meglepő, izgalmas, rendkívüli élményt — jó értelemben vett kalandot — jelentsenek a vendég számára. Nem tartottam fontosnak, hogy a vendég a szállodát otthonának érezze, de el akartam érni, hogy a szálloda otthonos legyen.

Törekvésünk volt a belsőépítésszel, hogy a terek megjelenésükben legyenek változatosak, és hogy a belsőépítész a közösségi termeket, de főképpen az éttermeket ornamentikával gazdagon díszítse és színesre tervezze. Ne riadjon vissza hatáskeltőnek lenni, a tartalomhoz képest túlméretezett megoldásokat keresni, egyszóval, ha kellett a megengedett határok között bombasztikus eszközökhöz

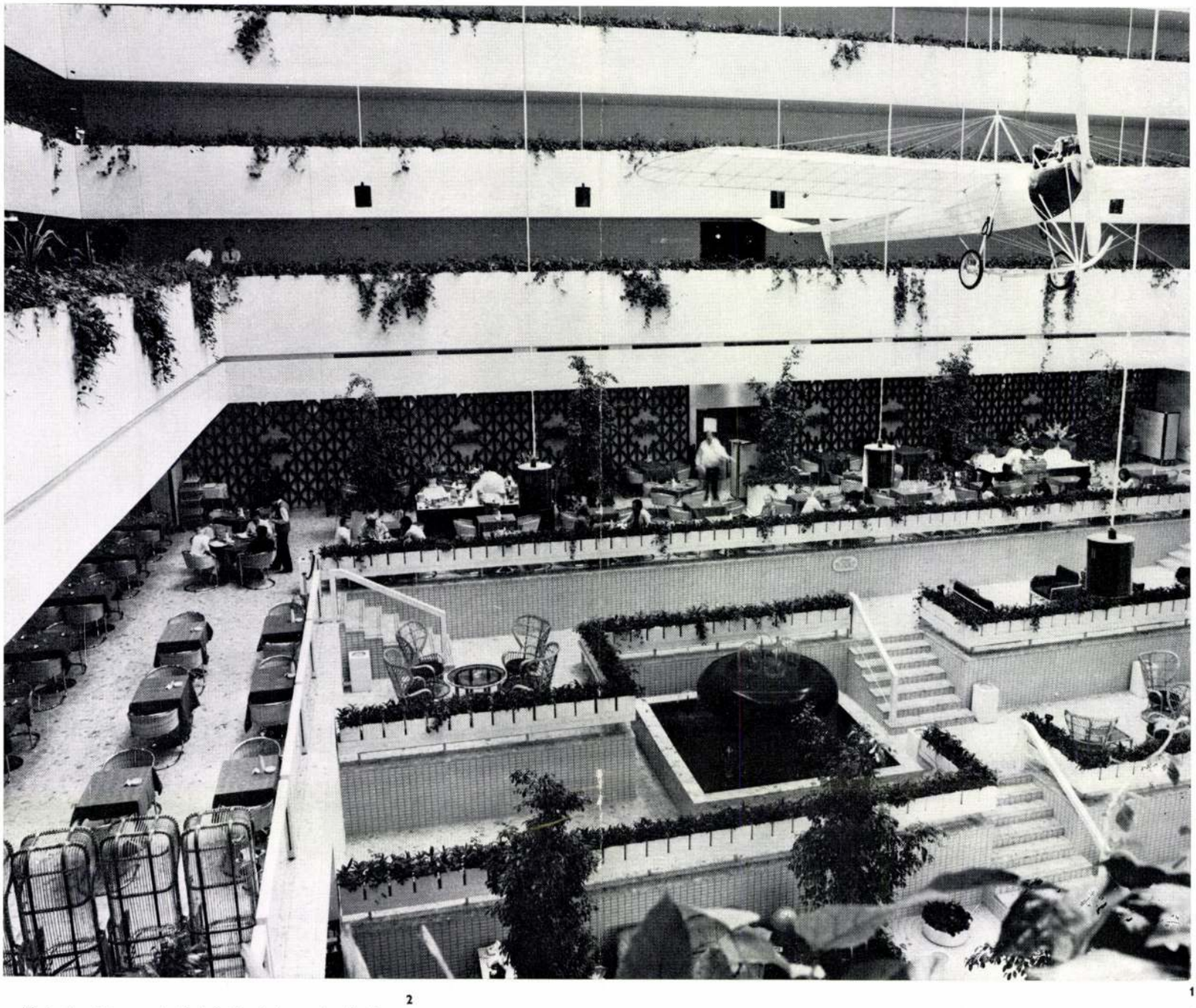

1

nyúlni. Az éttermek és közösségi terek díszítéseivel a szokásosnál gazdagabban már azért is lehetett bánni, mert ezek a terek egymással csak az átriumon keresztül érintkeznek. A központi hall részleteivel, arányaival, növényeivel, színeivel megnyugtató, kellemes hatást kelt. Vitalis optimista atmoszférájával az esetleges felborzolt érzelmeket lecsendesíti.

Természetesen tudtam, hogy mindennek, ami megvalósul, tetszetős formában kell megépülnie, a szépérzéket kielégítve, elismerést érdemlő módon. Minden, amit érzékelünk, hasson ránk ízlésesen, gyönyörködtetően. Az épületnek, mint minden alkotásnak, elengedhetetlen követelménye, hogy konstruktív legyen. A konstruktivizmus jegyében törekedtem arra, hogy az épület szerkezeti rendszere az első pillanatban leolvasható legyen. Konstruktív feltételenek éreztem, hogy meg kell őriznem az alkotás teljes egységét. A panelek és ablakok rendjére egy fiktív rendszert kerestem, melynek saját törvényei vannak. Az elemek egymáshoz illeszkednek, az egyik elem a másikat igazolja. Konstruktív

2

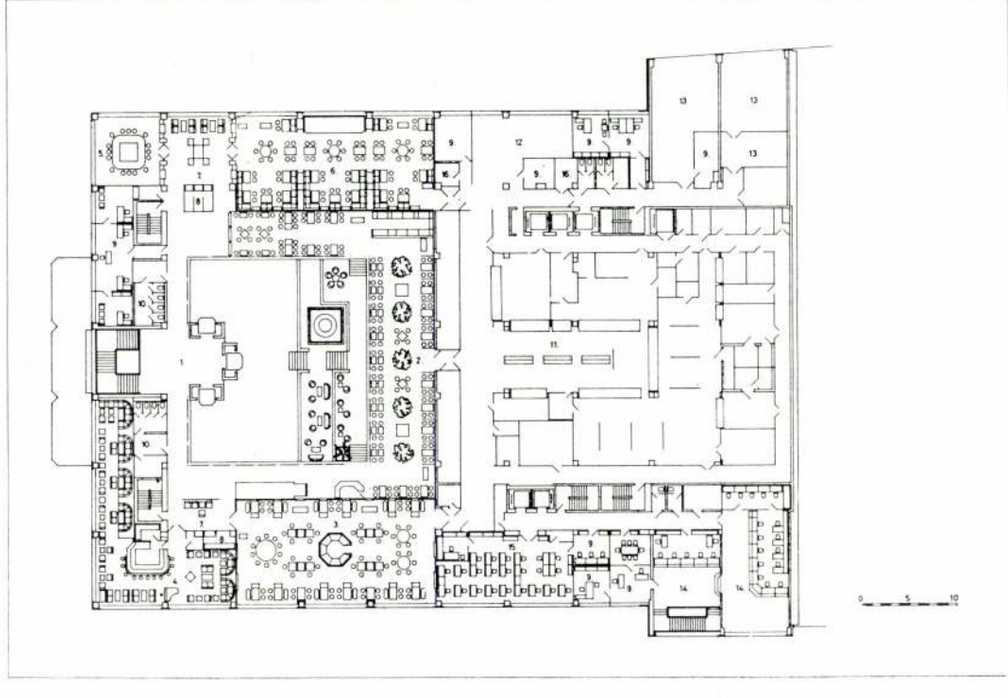

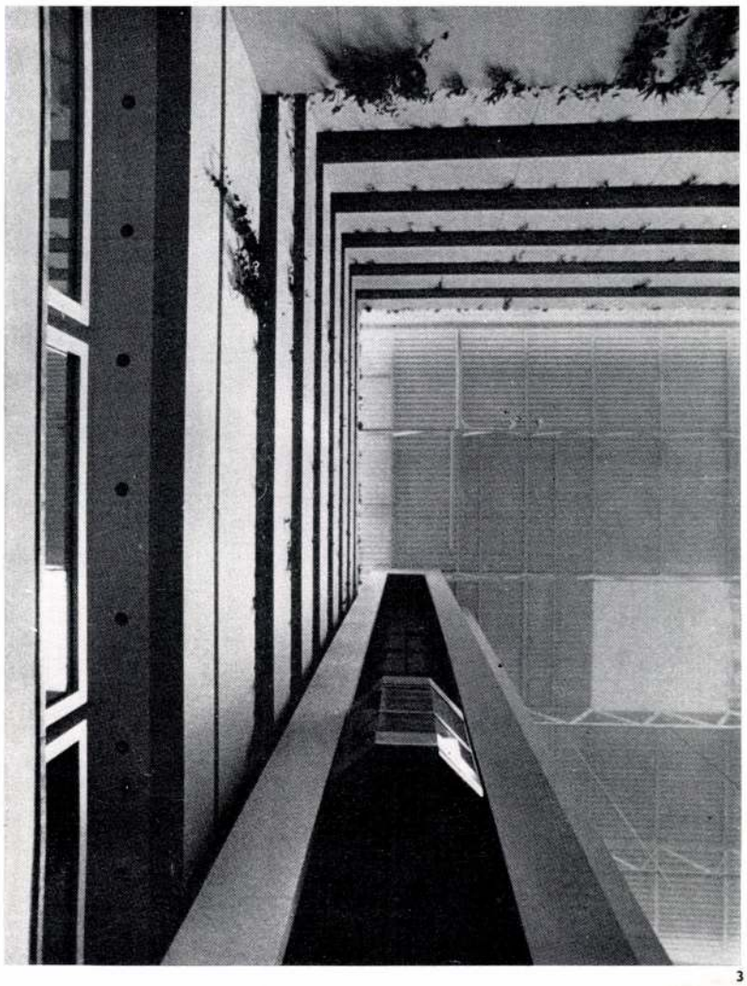

3

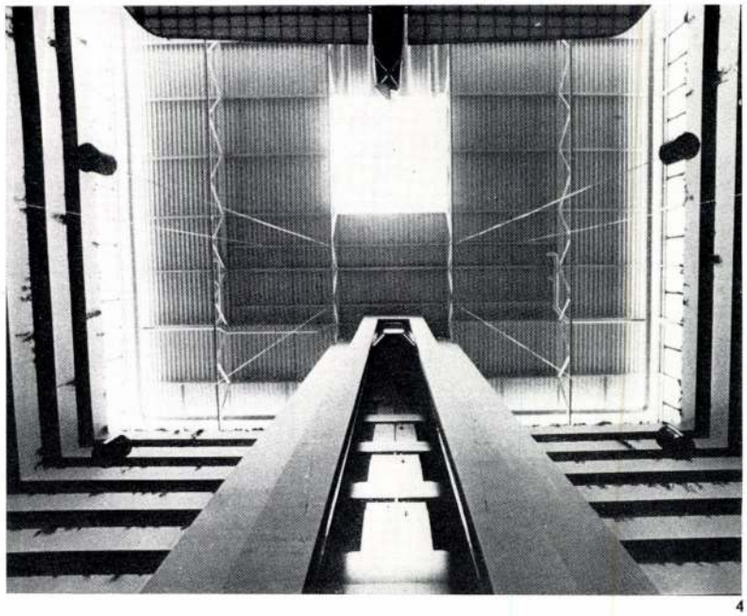

4

5

1. Terasz Étterem nézete
2. I. emeleti alaprajz
   1. Liftelőtér 2. Atrium Terasz 3. Old Timer Étterem 4. Ballon Bár 5. Széchenyi különterem 6. Tokaj Étterem 7. Előtér 8. Ruhatár 9. Iroda 10. Férfi-női W. C.-csoport 11. Tálaló — konyha 12. Room szerviz 13. Mosoda 14. Ticket Office 15. Space Control 16. Raktár
3., 4., 5., 6. Az átrium nézete
7. Metszet

1. Vue du restaurant-terrasse
2. Plan du 1er étage
   1. Devant de l'ascenseur 2. Terrasse — atrium 2. Restaurant Old Timer 4. Bar au Ballon 3. Salon particulier Széchenyi 6. Restaurant Tokaj 7. Vestibule 8. Vestiaire 10. Bureau 10. Groupes de toilettes pour hommes et pour dames 11. Cuisine de service 12. Room service 13. Buanderie 14. Ticket-office 15. Space control 16. Dépôt
3., 4., 5., 6. Vue de l'atrium
7. Coupe

7

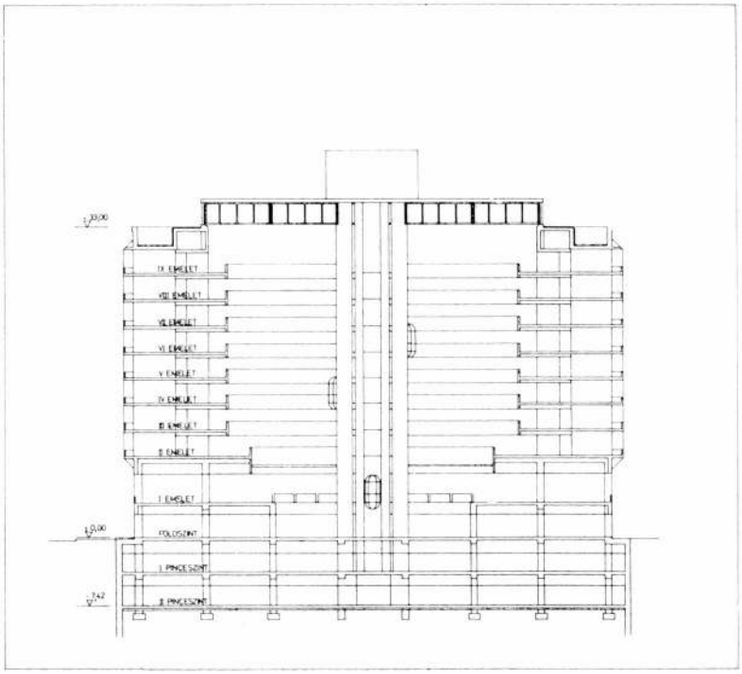

6

2

1. La salle de bal
2. Restaurant Old Timer
3. Séjour de l'appartement présidentiel
4. Détail du restaurant Old Timer
5. Comptoir de bar dans la piscine
6. Section dorée de la façade
7. Chambre à coucher de l'appartement présidentiel
8. Coctail-bar
9. Baasserie
10. Détail du Coctail-bar
11. Restaurant Tokaj
12. Chambre d'invité
13. Plan du 2ème étage

Chambres d'invité 1. Devant de l'ascenseur 2. Vestibule de la piscine 3. Salon de coiffure 4. Piscine 5. Cabinet de toilette — lavabo 6. Buffet 7. Solarium 8. Massage 9. Sauna 10. Slalle de gymnastique 11. Centre-dispatching 12. Caméríste 13. Dépôt 14. Centrale téléphonique de l'Agence MALÉV 15. Distributeur central 16. Accumulateur 17. Polycopie

3

4

1

5

követelmény, hogy a mű legyen egységes, világos és áttekinthető. Ez a követelmény a külső homlokzat és a belső terek viszonylatában is érvényes. A konstruktív jelentéshez tartozik, hogy a mű megjelenésében előremutató, hatásában építő szándékú és alkotó szándékú legyen. A haladást szolgálja.

Ismétlem, ilyen gondolatok foglalkoztattak a tervezés indításakor. Egyben élt bennem a pesti bérházak udvarainak, a debreceni Bika szállónak, a volt Hungária szállodának, a miskolci egyetem első tervének, a göteborgi városházának, a szegedi pártháznak, a szigorlati tervemnek a képe, melyek alapján mindig is kedvem volt egy hozzájuk hasonló megoldást megvalósítani. A legfontosabb impulzust a régi nyugat-amerikai szállodák — a Portmann közvetítésével —, a mindinkább elterjedő, nagy fedett, növényekkel gazdagon ellátott lobbyk jelentették számomra. Ez utóbbiaktól kaptam a legfőbb bíztatást. Ezek voltak a katalizátorok.

Akkor még a hetvenes évek közepe — végén ezek voltak az elképzeléseim — (ma 1982-t írunk). Azóta egy elsőrangú kivitelező vállalat munkája nyomán — hűen terveinkhez és elképzeléseinkhez — kifogástalan minőségben megépült a szálloda, úgy érzem, hogy a kudarcot, amely olyan gyakran ért tervezőt, elkerültem. Az eredménnyel nem vagyok elégedetlen, de nem vagyok maradék nélkül elégedett sem. A mai szituációban az épület idegenül hat környezetében. A kopottas környezetben, az elhanyagolt park mellett az épület pedáns tisztaságával rikító hatást kelt.

Úgy érzem és gondolom, hogy vagy a szálloda homlokzatainak várható elhasználódását kell megvárnunk, vagy a tér már álló épületeinek revonálását, lemosását kell elvégezni a megnyugtató városkép kialakulásáért. Valljuk meg, a tér a háború előtt az épületek nagy párkánymagasság-ingadozása mellett az azonos színvonal miatt volt egységes. Várható, hogy a Roosevelt tér bármelyik változat megvalósulása esetén megkapja a kívánt egységét. Reménykedem, hogy található erőforrás a második változat megvalósítására.

Zalaváry Lajos

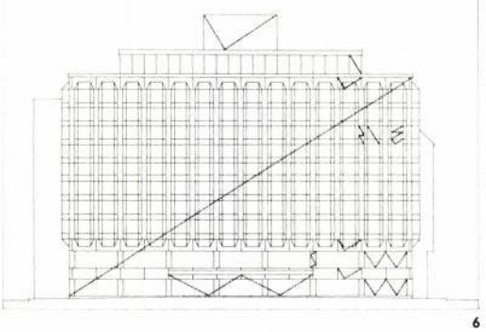

6

7

ZALAVARY LAJOS

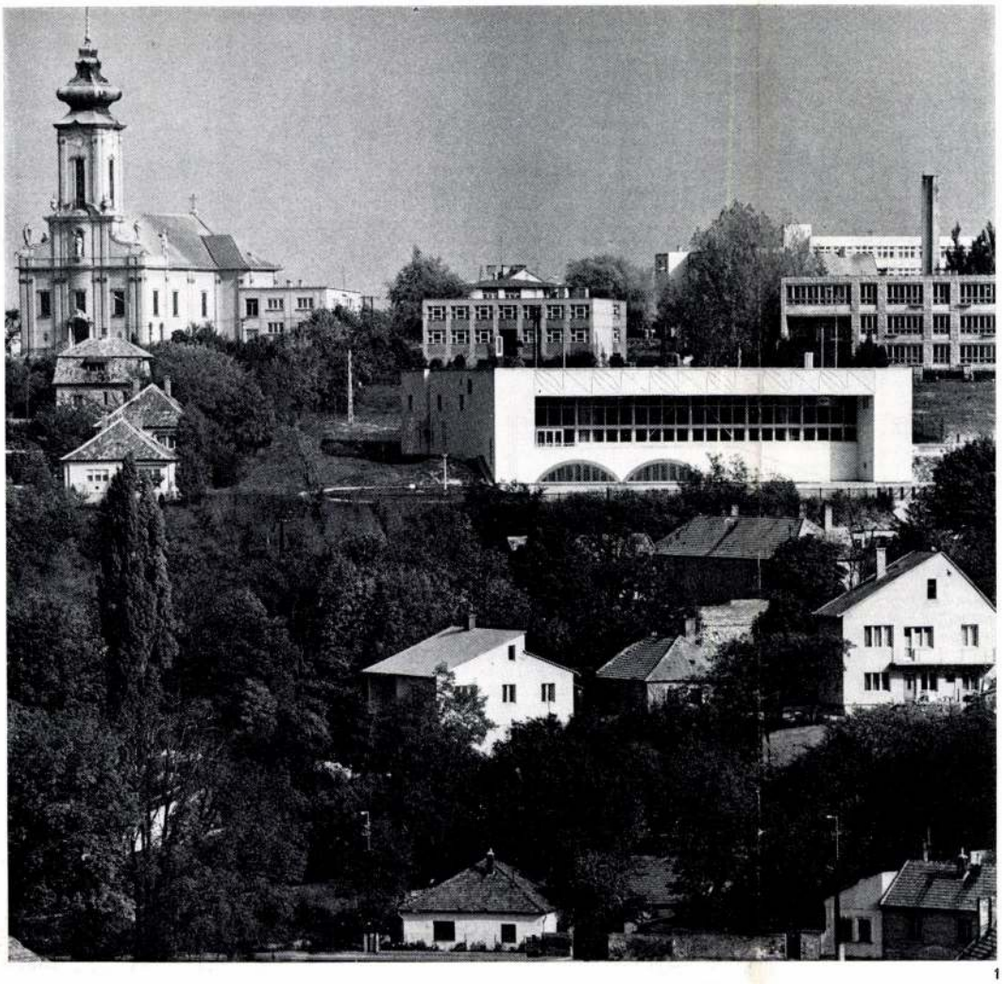

1

1. Vue perspective du bâtiment
2. Détail de façade
3. Détail de la rampe d'accès
4. Façade et jardin de devant
5. Plan de situation
6. Plan du 1er étage
   1. Terrasse couverte 2. Dépôt journalier 3. Atelier de serrurerie 4. Atelier de menuiserie 5. Commutateurs 6. Dépôt 7. Nettoyeurs 8. Dépôt, local de préparation 9. Dépôt, boyler 10. Chambre de chauffe 11. Dépôt 12. Laboratoire de photographie
7. Plan du 2ème étage
   1. Terrasse couverte 2. Vestibule 3, 4. Salle de gymnastique à usage multiple 5. Vestiaire 6. Toilette pour filles 7. Toilette pour garçons 8. Chef d'escouade 9. Radios 10. Local de couture 11. Cabinet de toilette pour filles 12. Lavabo pour filles 13. Lavabo pour garçons 14. Cabinet de toilette pour garçons 15. Salle de conférences 16. Dépôt du matériel pour l'enseignement 17. Buffet 18. Dépôt du buffet 19. Studio 20. Agrès de gymnastique

3

2

Úttörőház, Veszprém

Építész: Zalaváry Lajos (KÖZTI)

Építészkonstruktőr: Berkó Gyula; belsőépítész konzulens: Detre Villő; szerkezettervező: Kis József; gépészeti tervező: Solymosi Antal, Baltay Mihályné; fotók: Szabó József; építés éve: 1978.

Az úttörőház Veszprémben a Felszabadulás út és a Kopácsi út által határolt telken épült. Megfogalmazásom szerint az épület Kultúrház 8—16 éves gyerekek számára. Az épület monolit vasbeton ház.

Az úttörőházat a hetvenes évek legelején terveztem. A Jászberényi Fürdő tervezésekor az alföldi táji építészet hangulatát kíséreltem meg visszaadni, az úttörőház tervezésekor a dunántúli kúriák hangulata hatott rám.

Az úttörőházat elsősorban a gyerekek kedvére alakítottam ilyenre. A bejárat ünnepélyes tornácon érhető el. A tornácnak védelmet nyújtó jelentéstartalma is van, mely révén csalogató hatást kelt. A gyerekek a város különböző iskoláiból járnak ide. A tornácon gyülekezve egymással ismerkednek. A tornác barátságok kialakulását segíti.

Használatban figyelemmel kísérem az épületet és a benne zajló életet. A gyerekek vonzódnak ide. A siker a pedagógus-nevelők lelkiismeretes, lelkes, rendszeres munkáján kívül talán a miáltalunk teremtett hangulatvilágnak is köszönhető. Az épület, annak terei, arányaikkal, részleteikkel, a zöld-kékfehér, a piros-narancssárga-sárga-szürke színvilágukkal vitális, optimista, derűs atmoszférát sugároznak. Itt a gyerekek látnivalóan jól érzik magukat.

Z. L.

Magyar Építő művészet 1982/6

8

9

10

11

1. A bálterem
2. Old Timer étterem
3. Elnöki lakosztály nappali szobája
4. Old Timer étterem részlete
5. Bárpult az uszodában
6. Homlokzati arányszerkesztés
7. Elnöki lakosztály hálószobája
8. Coctail Bár
9. Söröző
10. Coctail Bár részlet
11. Tokaj Étterem
12. Vendégszoba
13. II. emeleti alaprajz

Vendégszobák 1. Liftelőtér 2. Uszodaelőtér 3. Fodrászat 4. Uszoda 5. Öltöző-mosdó 6. Büfé 7. Solarium 8. Massage 9. Szauna 10. Tornaterem 11. Diszpécserközpont 12. Szobaasszony 13. Raktár 14. MALÉV telefonközpont 15. Főelosztó 16. Akkuhelység 17. Sokszorosító

13

12

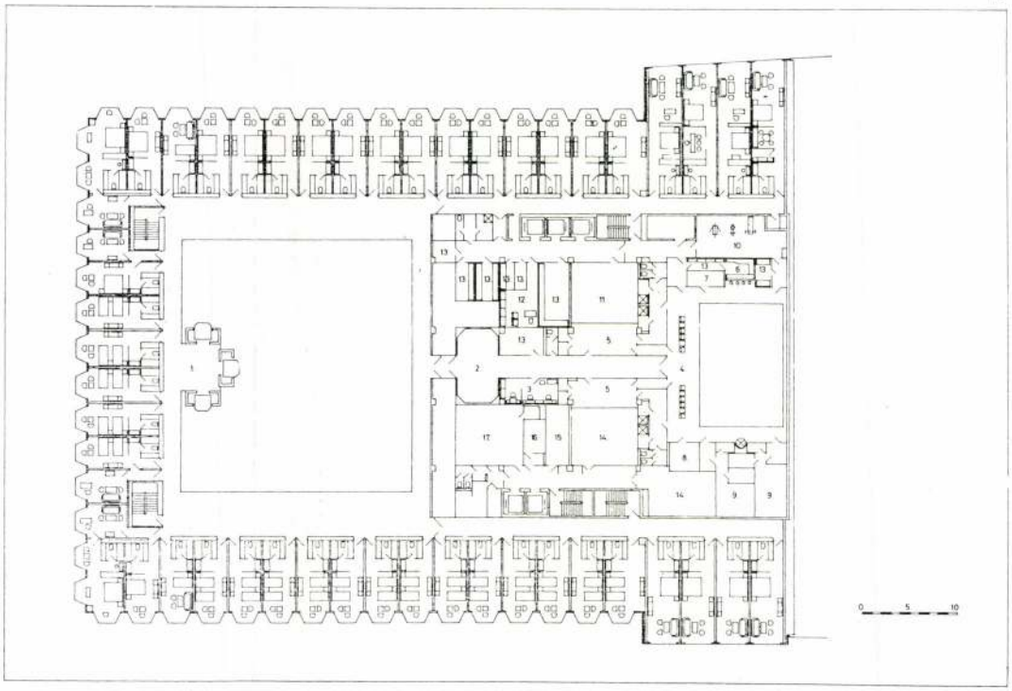

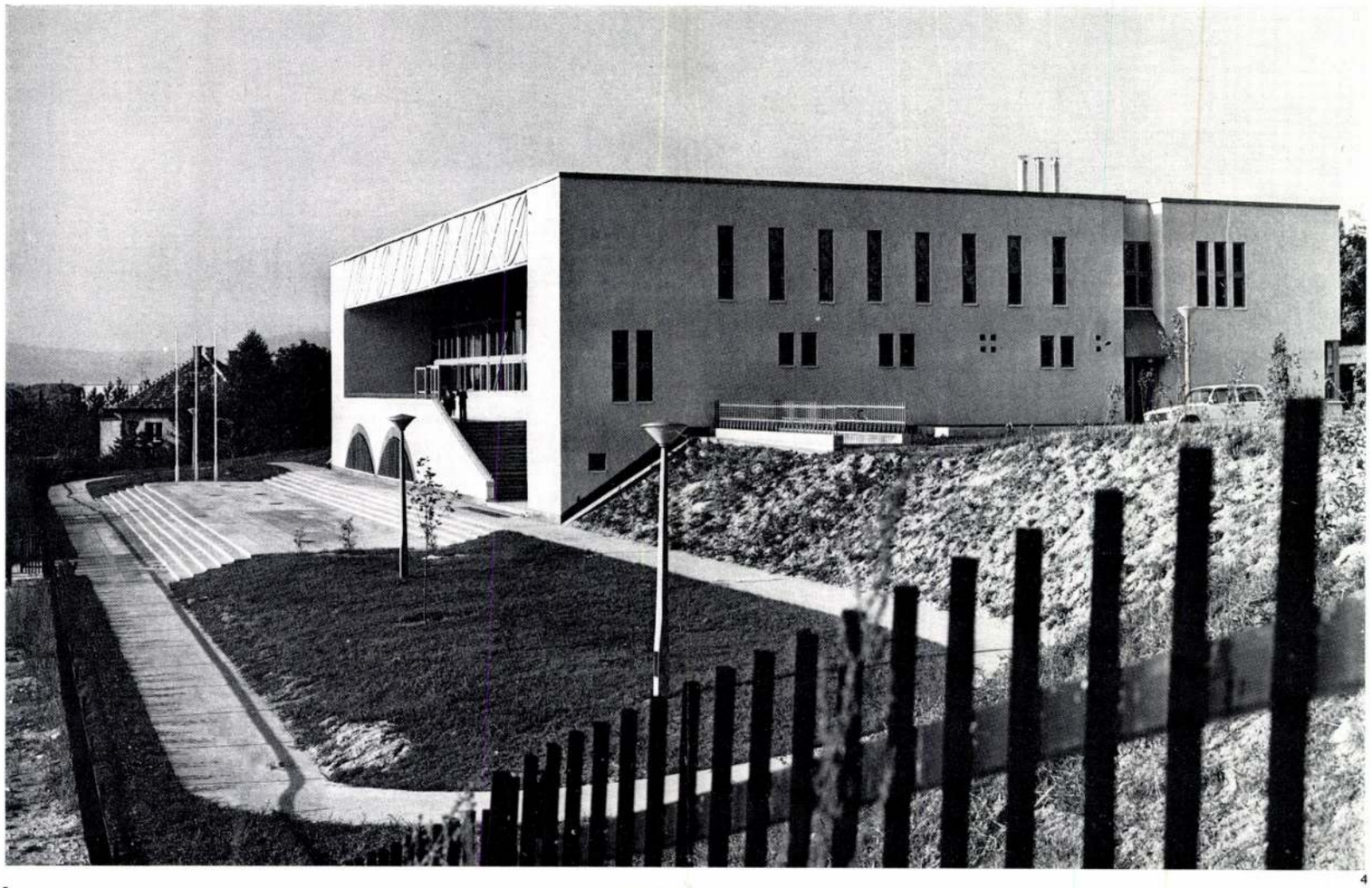

4

5

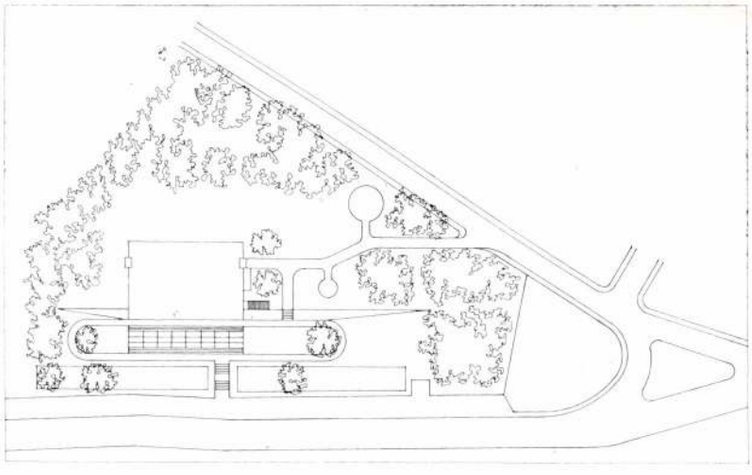

1. Az épület távlati képe
2. Homlokzatrészlet
3. Feljárat részlete
4. Homlokzat az előkerttel
5. Helyszínrajz
6. I. szint alaprajza:
   1. Fedett terasz 2. Kéziraktár 3. Lakatosműhely 4. Asztalosműhely 5. Elektromos kapcsoló 6. Raktár 7. Takarítók 8. Raktár, előkészítő 9. Raktár, boyler 10. Kazánház 11. Raktár 12. Fotólabor
7. II. szint alaprajza:
   1. Fedett terasz 2. Előcsarnok 3., 4. Tornaterem (többcélú) 5. Ruhatár 6. Leány W. C. 7. Fiú W. C. 8. Rajvezetők 9. Rádiósok 10. Varrószoba 11. Leányöltöző 12. Leánymosdó 13. Fiúmosdó 14. Fiúöltöző 15. Előadó 16. Szertár 17. Büfé 18. Büféraktár 19. Hangosító 20. Tornaszertár

6

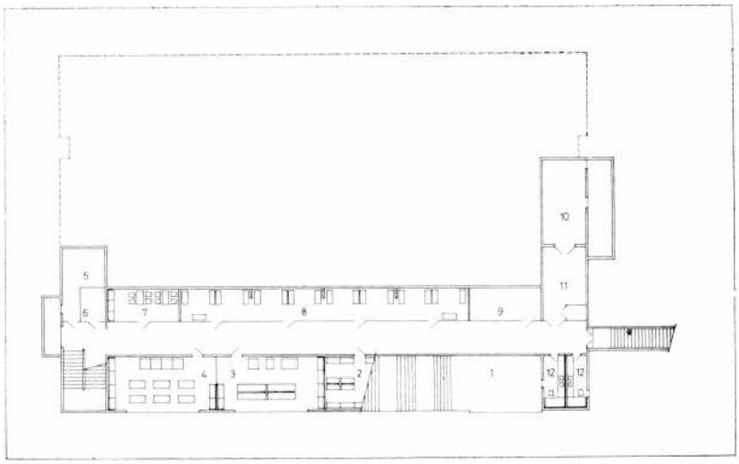

7

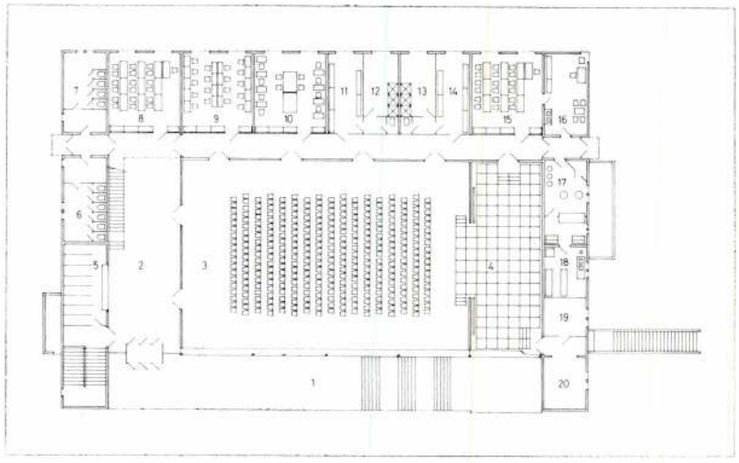

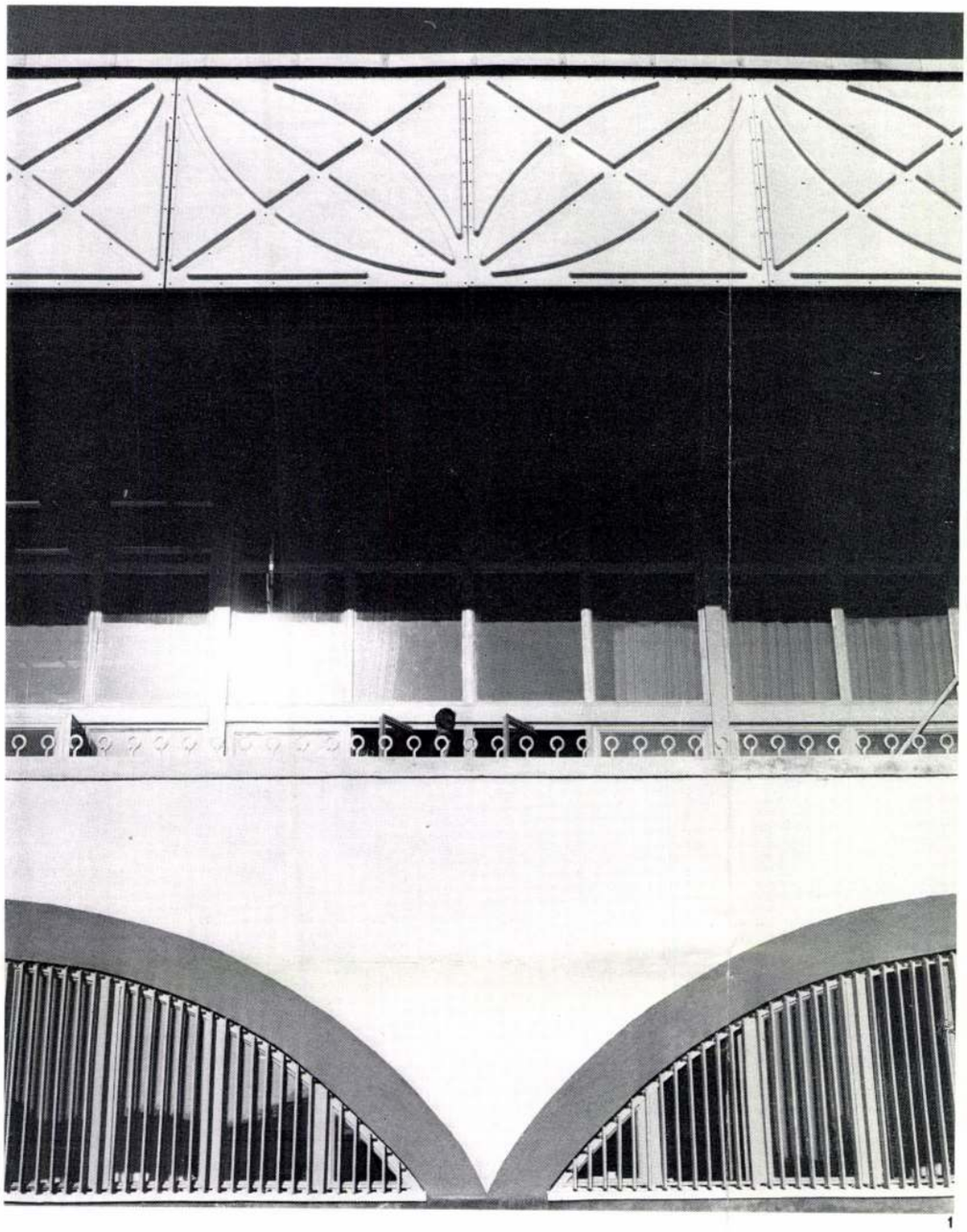

1

1. Détail du portique
2. Escaliers d'accès
3. Section dorée de la façade
4. Détail du balustrade
5. Salle à usage multiple
6. Plan du 3ème étage:
   1. Vide de la terrasse couverte 2. Vide du vestibule 3, 4. Vide de la salle de gymnastique 5. Chambre des ventilateurs 6. Économat 7. Direction 8. Club 9. Chambre pour la jeunesse 10. « Chambre des fables » 11. Chambre de jeu 12. Chambre pour méthodologie 13. Salle de lecture 14. Bibliothèque
7. Coupe

2

3

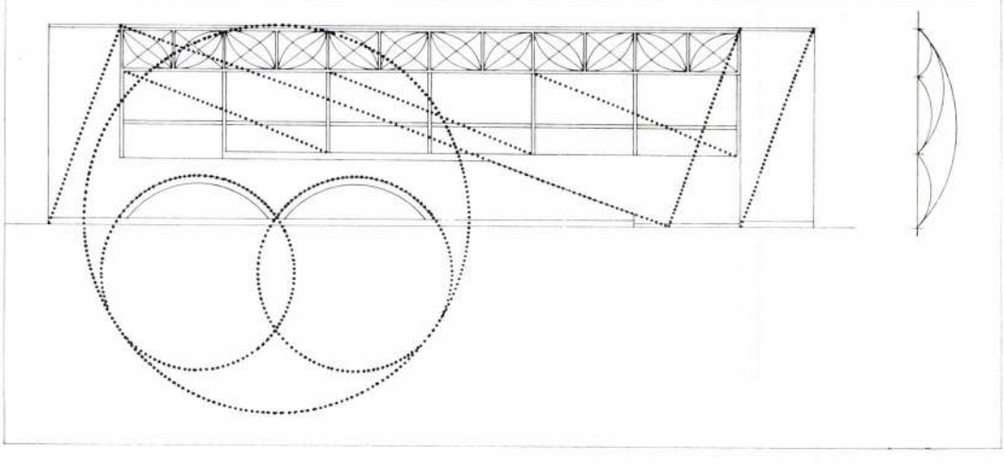

4

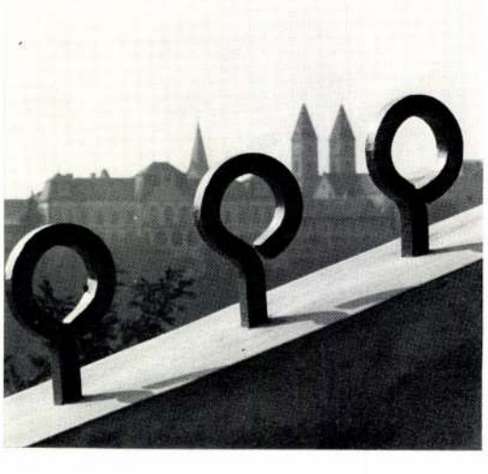

ZALAVÁRY LAJOS építész

új írás

IRODALMI, MŰVÉSZETI
ÉS KRITIKAI FOLYÓIRAT

XXX. ÉVFOLYAM
1990. ÁPRILIS
4

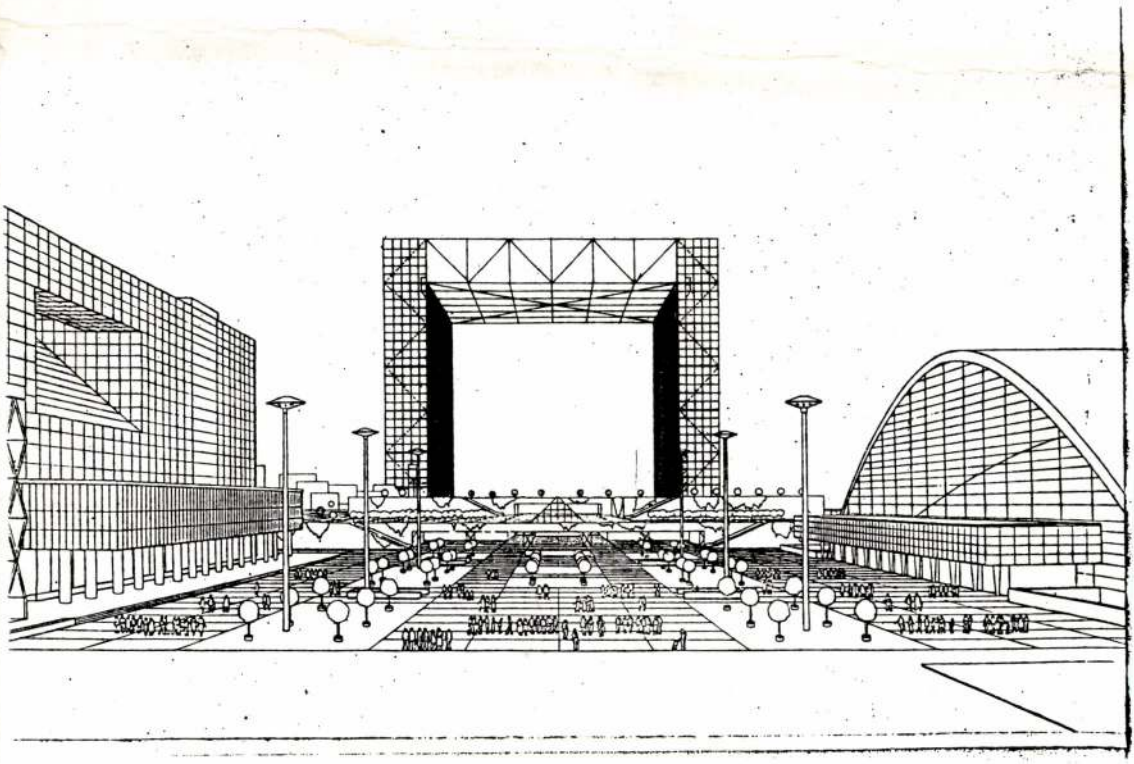

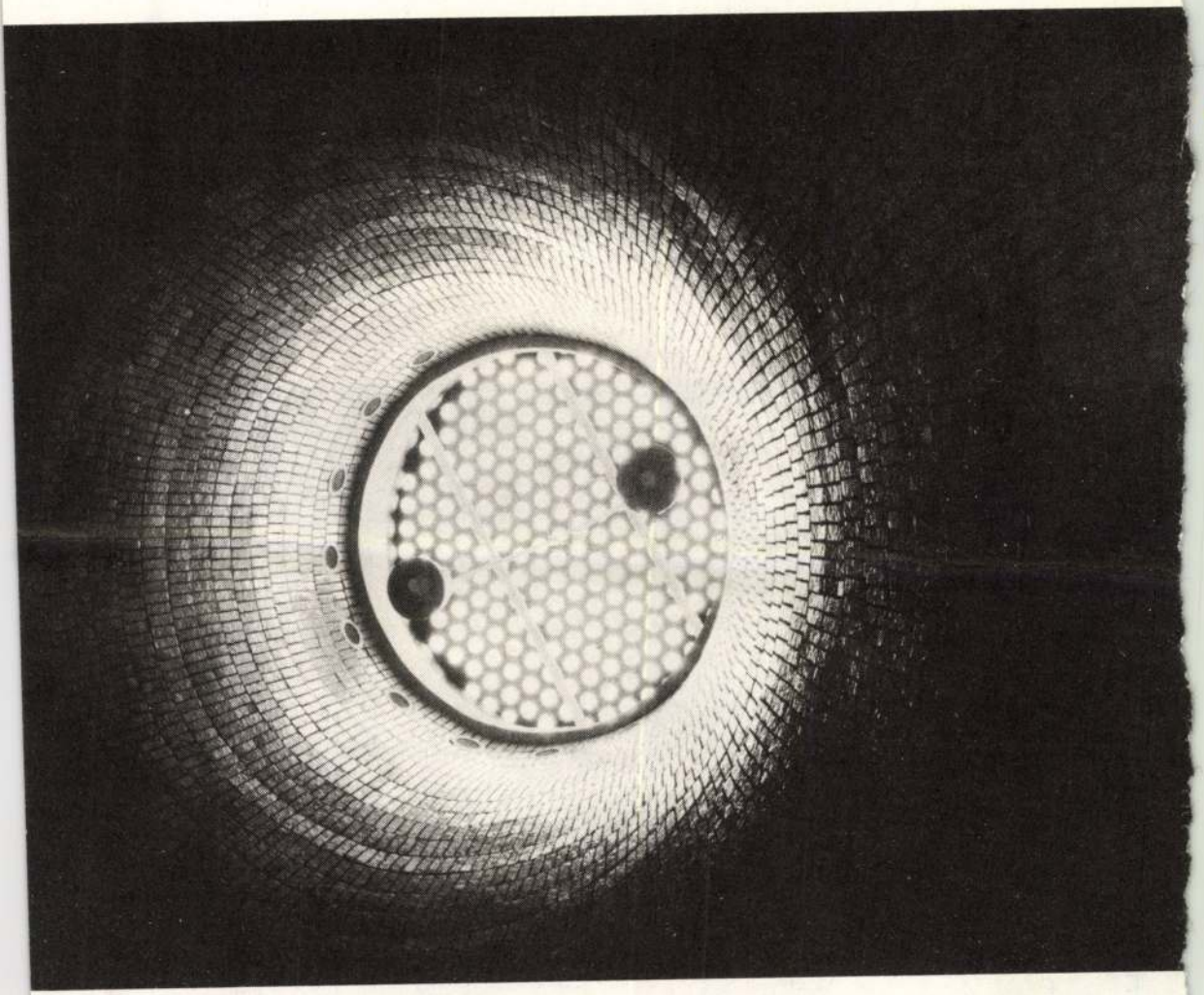

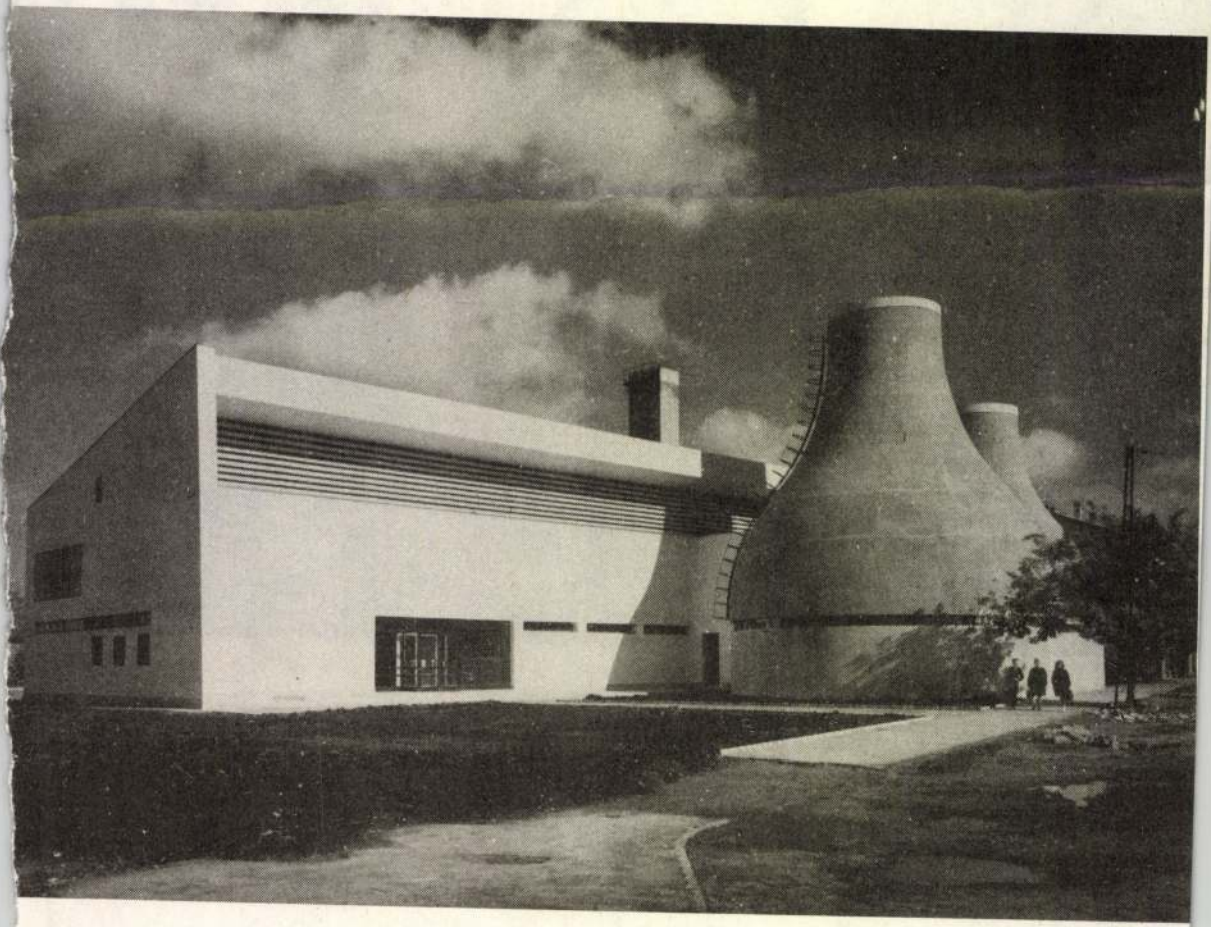

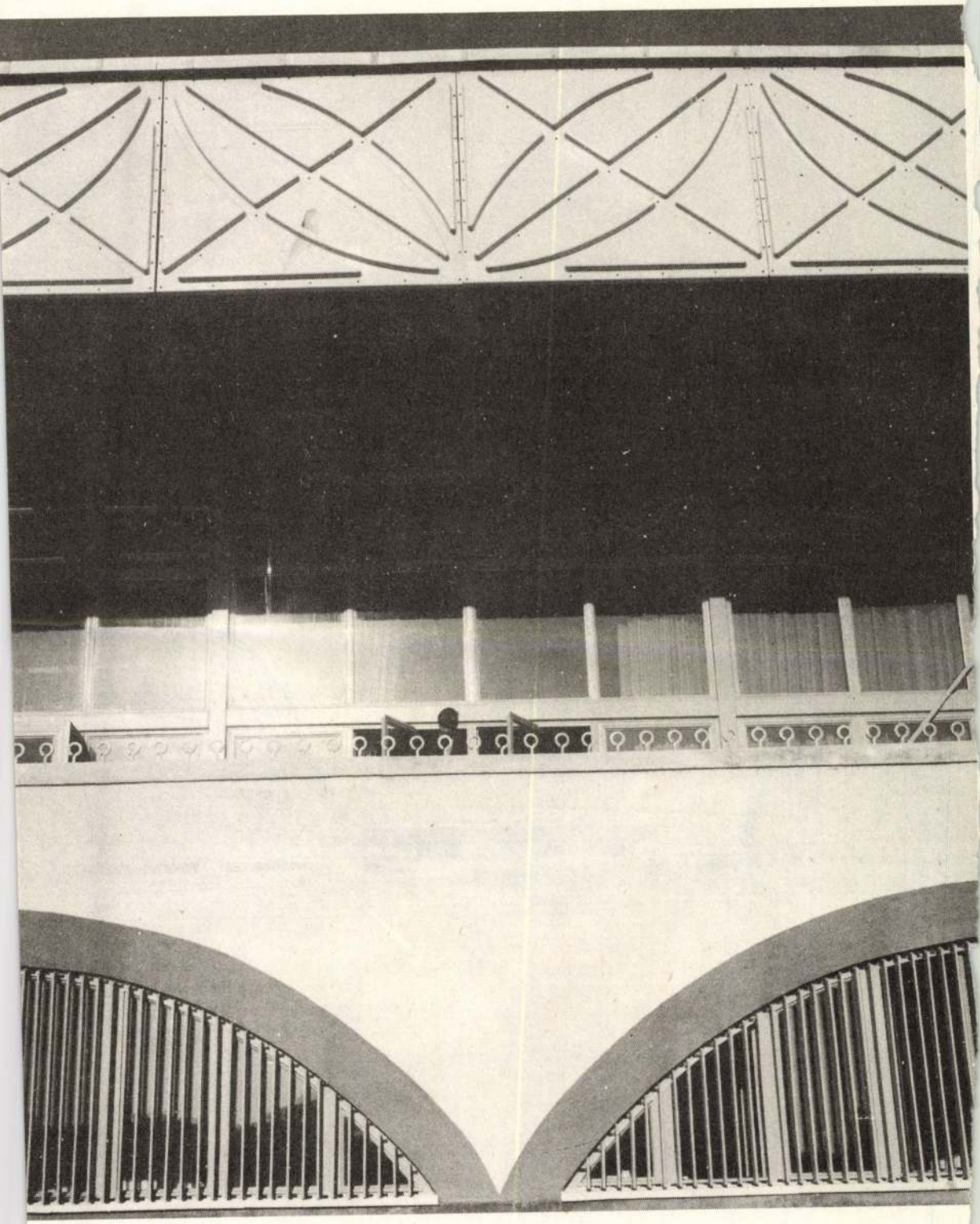

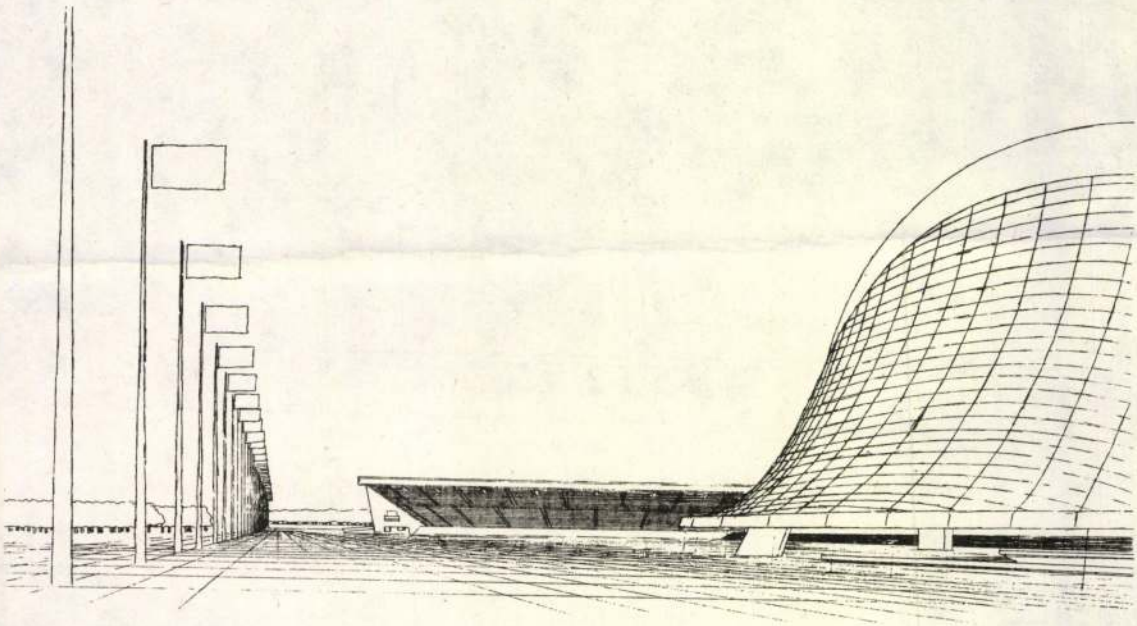

MEZŐGAZDASÁGI
BIOLÓGIAI
KUTATÓKÖZPONT

új írás

Ára: 17 Ft

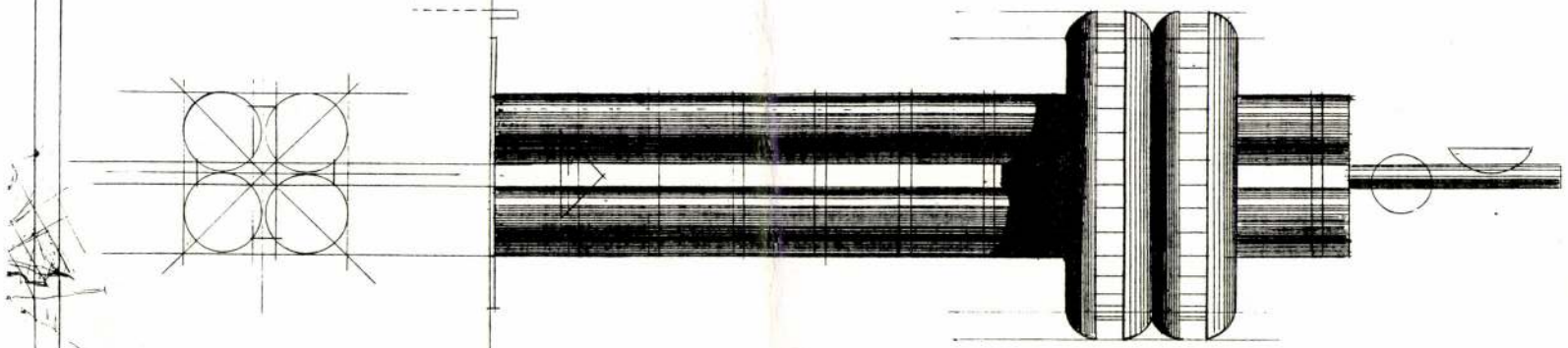

LACZKÓ ANDRÁS

Művésztársak, barátok Rippl-Rónai körül

Már Rippl-Rónai kortársainak is feltűnt, hogy a festő mily franciás könnyedséggel teremt kapcsolatokat, s alakít ki jó személyes nexust művésztársakkal, írókkal, színészekkel. Nem kell különösebben bizonygatni, hogy olykor még a futó találkozásoknak is lehet – közvetve vagy közvetlenül – művészetre kiható eleme.

Rajzok íróknak

Igaza volt annak az irodalomtörténésznek, aki úgy fogalmazott, Rippl-Rónai irodalmi kapcsolatainak teljes számbavétele legalább olyan nehéz, amilyen feladat művei jegyzékének összeállítása. Mindig előkerülhetnek kevésbé ismert nexusok...

A születési évszámok ismeretében természetesnek kell vennünk, hogy Rippl-Rónai József és Bródy Sándor egymásra talált. Az 1863-ban született író mindössze két évvel volt fiatalabb a festőnél. Ennek még akkor is jelentőségét kell tulajdonítani, ha tudjuk, hogy művészetükkel más-más stílusirányzathoz kapcsolódtak. Bródy a magyar realizmus (azaz: naturalizmus) követőjének vallotta magát, de érzékeny volt a női szépségre. Írásainak egyik gyűjteményéhez minden hivatalos elismerést megelőzően kért rajzokat Rippltől.

Az *Asszonyi szépség* című (1897) karcolat- és elbeszéléskötetét az impresszum szerint „Márk, Dudics és Rónai-Rippel" (így!) illusztrálta. Vénusznak áldozott az író. Az érzelmek végletességét, tragikus voltát rajzolta meg, nagyfokú szenvedélyességgel. „Ha márványfejek és drága kő-kámeák, a tökéletes női szépség mintáit keresem, amíg imám halkal, mind csak arra az egyre, a szélesajkúra, a kicsinyre, az elsőre gondolok" – olvashatjuk. Hasonló hangnemű a könyv tizenöt kis írása. Közöttük három rajz. Érdekességük, hogy mindegyik a kötetcím szintagmáját igyekezett a grafika eszközeivel ábrázolni. Szembetűnő az is, hogy a képek a szövegkörnyezettől függetlenek.

Rippl-Rónai rajza (monogramját vagy írását nem lehet kivenni) *A lovagló leány* című történet előtt van, de független a leírtaktól. A fiatal író kérésére minden bizonnyal egy már kész rajzot adott oda. A mű valóban az eszményített szépséget mutatja meg. A jobb profilú arc rendkívül finom vonalú, kecses, törékeny, a századvég ábrándjainak megfelelő. A ruházat nem különösebben gazdag, de a kelmék esése és a nőalak mozdulatai arra mutatnak, hogy nem köznapi modellel dolgozott. A kéztartás kecsessége és az arc ábrándozó volta emelkedettséget sugároz. Más a megoldás ezen a Rippl-Rónai rajzon, mint az egy évvel korábbi illusztráción. 1896-ban jelent meg Párizsban Rodenbach *Les Vierges* (A Szüzek) elbeszélése, amihez a fiatal festő négy grafikát mellékelt. Ezek készültekor a medi-

– Nagy és korszakalkotó műveket újraolvasol?

Zalaváry: Minden új olvasmány a fölfedezés élményével is hat, de költeményeket sokszor olvasok újra, közelebb kerülve az alkotás rejtelmeihez és a mű mondanivalójához. A Biblia állandóan előkerül. Olvasom úgy mint irodalmi alkotást, úgy is mint történelemkönyvet. A Biblia igazodást is jelent számomra. A Biblia a természetes és alapvető etikai magatartás kialakításához tud segíteni és alapot adni. A Bibliát nem értelmezem és nem magyarázom, mégis érdeklődéssel kutatom, hogy a ferences rendiek puritán és a bencések pompában úszó XIX. századi katedrálisai milyen hitvallás alapján jöhettek létre ennyire más arculatúvá.

– Vallásos vagy?

Zalaváry: A gimnáziumban tartották a katekizmust. Lehetett egyesre és ötösre felelni. Így biztosan nem. Ismerem a vallásom (vallások) történetét, a zsidók Egyiptomból való kivándorlásától napjainkig. Ennek a folyamatnak legdrámaibb pillanatai Krisztus életében, a legalapvetőbb pillanatai Krisztus utáni első, második és harmadik században történtek. Úgy érzem, hogy a későbbi időkben sok külsőség rakódott a régmúlt tiszta, világos, egyszerű megfogalmazásaihoz.

– Te az ortodoxiára vágyol? A tiszta kereszténységre?

Zalaváry: A kezdet érdekel. Szent Pál apostol igehirdetésének ideje. Ugyanakkor figyelemmel kísérem a vallás történetét, a jelképek sorsát, a szentek életét, vagy például azt, hogy a *Hiszekegy* a századok során, a zsinatok alatt hogyan változott. Mit hagytak el belőle, mit tettek hozzá. Csiszolták, hogy kerek egész legyen. A templomokban ma felcsendülő Hiszekegyben benne van a vallásunk hitvilágának lényege.

– Ha hiszed a mennyországot, milyennek képzeled? Háznak?

Zalaváry: A menny az emberiség képzeletében akkor alakult ki, amikor ott fenn még rejtélyes dolgok történtek. Ma már tudjuk, hogy több milliárd kilométerig mi vesz minket körül. A mennyet és a mennybemenetelt gyönyörű szimbólumnak tarthatja a modern ember, melynek lenyomataképpen gyönyörű műalkotások születtek a történelem folyamán.

Ma csillagász ismeretekkel nem tudunk hinni benne. Minthogy hitem szerint ott fent sem találjuk a mennyet, itt lent kellene a földön megkeresni a mennyországot.

1989.

Ezt az alapvető szociális szándékú kezdeményezést Gropius, *Moholy-Nagy, Molnár Farkas, Klee* és még sok markáns egyéniség „szalonképessé tette" és művészi szintre emelte. Ettől kezdve világos, napfényes, kényelmes, központi fűtéses, megfizethető lakások épültek. Lakótelepeken. A nosztalgikus, néhol giccses világgal szemben értéket képviselő új arányrendszert dolgoztak ki. Ami a legfontosabb volt, a művészetek hatással, kölcsönhatással voltak egymásra. A modern festészet sokat adott az építészetnek, de kimutatható a zene, irodalom és a társművészetek kölcsönhatása is.

Visszatérve a kérdésedre: Wright-nak nem volt kapcsolata a Bauhaus-szal. Ma a Bauhaus törekvésein átlépett a világ. Sok helyütt a Bauhaust retrográdnak tartják. Hatása ma is érzékelhető.

– Vannak nagy nemzedékek, például az irodalomban a *Nyugat* három nemzedéke, a festészetben a *Nagybányai iskola*. 1923-ban születtél. Kor szerint a negyedik nemzedékhez tartozol, amely az irodalomban az *Újhold*.

Van-e az építészetben is ilyen nemzedéki kapcsolódás?

Zalaváry: Van. Addig, amíg a nemzedékváltás az irodalomban az oktatástól független folyamat volt, az építészetben az oktatással részben összefügg. Az én korosztályom a háború előtt járt középiskolába, és még a háború előtt kezdte el tanulmányait az egyetemen. Régi, még adjunktusként jól felkészült pedagógusok, európai hírű szakemberek tanították az egyes tantárgyakat. Az ötvenes években ezeket a professzorokat koholt indokok alapján az egyetemről kiebrudalták. A helyükre kerülő tanárok oktatta diákok képezik a kortársaim utáni generációt. Mi még úgy éreztük, hogy a megrendelő számára kifogástalan, hibátlan terméket kell produkálnunk. Az építész sok tekintetben hasonlatos a fogorvoshoz. Ha a fogorvos rosszul kezel egy fogat, elromlik, majd menthetetlen lesz. A *nem „jó"* épület is romlik fizikai és esztétikai – szellemi – szempontból egyaránt.

– Biblia. Művészekhez és művészethez közelálló. Pilinszky, mint irodalmi művet is a legnagyobbra tartja. És Te?

Zalaváry: Én is. De e művön kívül elég sokat olvasok, talán többet, mint a korosztályom, vagy az építészek általában, bár erről statisztikai adataim nincsenek. Inkább lírát olvasok, csillagászatot, fizikát.

– Bocsáss meg, hogy közbevágok: a líra nálad csak verset jelent? Vagy lírai novellát, vagyis lírai ábrázolásmódot?

Zalaváry: Inkább verset. Ismert és kezdő lírikusokat egyaránt. A lírát azért szeretem, mert látom, hogy a költő is csiszolja a szöveget és az egyes szavak rázódnak egymás mellé, amíg nem érik el a drámai gondolatot legegyszerűbben kifejező tektonikus rendet. Nálam is így készül az épület homlokzata. Érdekes, hogy a verseket nem memorizálom, szinte elfelejtem, de tudok róluk.

– Elfelejted ugyan, de talán lerakódik Benned, zenélő katedrálisokat épít a lelkedben, nem gondolod?

Zalaváry: Minden lerakódik bennem. Észrevétlenül. Egy ember, aki naponta tornagyakorlatot végez, nem tartja számon, hogy mikor mennyit erősödött, csak érzékeli a végeredményt, hogy erősebb lett. Így járunk mi olvasók a költészettel. Olvasás közben felemelő élményben van részünk, és észrevétlenül egyfajta szellemi és lelki izmosodás ér.

– Próbáljunk kivetíteni az építészetre egy zenei példát. Zenei hasonlatot. Analógia megint, és közhely, miszerint az építészet megfagyott zene. Erre már utaltunk. Nos, Kocsis Zoltánnal folytatott és általam esszé-beszélgetéseknek nevezett sorozatomban arra céloztam, hogy két romantikus zeneszerző, egy régi és egy új, *Brahms* és *Rachmaninov* hogyan hatnak hallgatójukra, én akkor úgy fogalmaztam, hogy Rachmaninov fájdalmas és tragikus, elolvaszt és fölemel, de sohasem lesz olyan súlyos, mint Brahms. Most Kocsis válaszából említek néhány sort (annyit még hozzá kell tennem, hogy itt Pilinszkyről volt szó); mármint arról, Pilinszky rachmaninovi esetleg brahmsi, vagy éppen *schuberti* költő. Tehát „Pilinszkyre pontosan az a hideg, örök izzás volt jellemző, mint Rachmaninovra. Hideg, mert nem melegíti föl az embert olyan értelemben, mint Schubert. Talán Pilinszky is éppen ezért szerette Schubertet. Talán azért, mert ő maga egészen más volt. Ha egy Pilinszky-verset olvasok, akkor az az érzésem, hogy egy öröktől izzó csillaggal van dolgom, amely vers formájában óáltala nyerte el végleges formáját." Azt akarom kihozni ebből az egészből, hogy a Te épületeid, például az Atrium Hyatt „örök izzó csillag", vagy schuberti értelemben fölmelegít? (Rachmaninov esetében a C-moll zongoraversenyre gondoltam...)

Zalaváry: Melyik is a C-moll?

– A második. A második zongoraverseny. Igen, amit dúdolsz...

Zalaváry: Nem is tudom, hogy zenehallgatás közben vannak-e asszociációim. Én Rachmaninovot szenvedélyesnek, néhol andalítónak érzem. Még azt is mondhatnám, hogy már-már (a Te szavaiddal élve) elolvaszt. Én azért az Atrium Hyattot nem merném schuberti, rachmaninovi vagy brahmsi alkotásokkal egy napon említeni. Az bizonyos, hogy az épületben tükröződik az az élményanyag, amit ezen és még más művészek alkotásaiból merítettem. Ennek hatására az épület külső megjelenése skolasztikusan klasszicizáló, belső nagy udvara romantikus, szenvedélyes benyomást kelt. Nézd lent azt az embercsoportot!

– Akik most jöttek be a forgóajtón? Bámészkodnak...

Zalaváry: Ez az. Körülnéznek, kissé zavarban vannak, de szemmel láthatóan jól érzik magukat. Itt voltak, gyönyörködtek a tér szépségén. Valami melegség ivódott beléjük. Viszik magukkal az emléket, gazdagabbak lettek egy élménnyel. Látod, már mennek is el. Ennyi volt. Mosolyognak.

– Modern építészetről beszélvén nem maradhat ki a *Bauhaus*. E stílusirányzat, iskola házait nézve nekem inkább *Richard Strauss* zenéje jut eszembe, aki a tonalitás végső határáig elment, de nem lépett át az atonalitásba. Nyilván rád is hatott *Gropius, Wright*.

Zalaváry: A Bauhaus itt Közép-Európában az én generációm munkáira az ötvenes években nagy befolyást gyakorolt. A Bauhaus nálunk minden művészetet átitatott. A Bauhaus szociális beállítottságú irányzat volt. Érzékeltetésül: Budapest belvárosát a múlt század végén építették fel. Az utcák sűrűsége, a telkek mérete, a telkek kihasználtsága, a lakások mérete és fajtája egy azonos szisztémát követett. Az utcai lakások nagyok, tágasak, magasak voltak. Az udvarban a függőfolyosókról udvari, sötét, kis emberek számára épült kis lakások voltak. A kialakult szisztéma gazdaságos volt és az építtető pénzét lakbérekből rövid úton visszanyerte. Ezzel a szisztémával szemben tudott a Bauhaus emberközpontú (kisember központú) irányzatot kreálni, amely figyelembe vette a vékonypénzű kisember igényeit és lehetőségeit.

olvasmányélményről kérdeznélek. A pályázatokról. Én attól félek, túl rövid az idő a döntésre, hogy egy mű mélyére lehessen látni. Olyan érzésem van, hogy némelykor, vagy talán mindig, impresszió alapján döntenek egy-egy irodalmi mű értékéről. Tehát győzelemre azoknak az alkotásoknak vannak esélyeik, amelyek azonnal tudnak hatni, mondjuk újszerűek, másfajta látásmódot árulnak el, mint az eddigiek, vagy éppen könnyűsúlyban versenyeznek. Ezért veszélyes szerintem a pályázat. Úgy gondolom, a művel együtt kell élni, újra és újra el kell olvasni, át és meg kell élni. Mi hát a helyzet az építészeti pályázatokkal? Itt nincs ilyen veszély? Hogy mégsem az az épület kerül az utcára, a térre, amelyik a legodavalóbb?

Egy építészeti terv esetében is lehet a sorok között olvasni?

Zalaváry: Az építészi pályázat versenyt jelent, és mint ilyen, a pályázaton indulókat nagyobb teljesítményre serkentheti. Névre szóló megbízás esetén az építésznek a megrendelő számára egy minden tekintetben elfogadható és megfelelő épület terveit kell elkészíteni. Határidőre. Ez bizonyos kötöttséget jelent. Pályázat esetén a pályázónak szabadon szárnyalhat a fantáziája, merész, extrém és újszerű megoldásokra törekedhet. Ha a terve nem nyeri meg a zsűri tetszését, a megrendelő további 15–20 tervből válogathat a kitűzött határidő előtt. Én az építészpályázatokban a merész, újszerű kezdeményezések színterét látom. Veszély és sok kár forrása, ha a döntés elvtelen és ha a pályázatok csak gyakorlatok, az első díjas terv megvalósulása nélkül. Jó példa a Sydney Opera pályázata, ahol *Udson* építész nyerte az első díjat. Udson pályázatát a bizottság az első napokban tartott üléseken kiselejtezte. A késéssel érkező ifjabb *Saarinnen* építész a tervet a „szemétkosárból" halászta elő, és harcolta ki az első díját a terv számára.

Ez utóbbi példával érzékeltetni kívántam, hogy különböző fordulatokat sem nélkülöző esetek is előfordulhatnak a tervpályázatok értékelése közben. Az az eset is megtörténhet, hogy a zsűri nem ismeri föl egy-egy tervben megjelenő zseniális gondolatot.

– De hát magát Lechner Ödönt 15 évig hallgattatták! Valaki vagy valakik nem látták meg benne a zseniálist?

Zalaváry: Lechner Ödön élete végén nem épített semmit. A leszármazottai szerint a kortársak hibáztathatók, akik szakmai irigységből szinte maffiaszerűen gátolták meg, hogy Lechner munkához jusson. Élete végéig megtartotta tekintélyét, haláláig körülvette őt a *Japán kávéház*ban tisztelői és csodálói népes kara. Hála Istennek, nem mindig érthetetlenség érvényesül az építészetben, és idézem ismét a sydneyi pályázatot, ahol az Operaház Udson tervei szerint épült meg. Ma az épület a legjelentősebb modern építészeti alkotások egyike, és Sydney város jelképe lett.

– Óriási! Mégiscsak működik az isteni igazságszolgáltatás. De volt olyan építész is, aki korának talán a legnagyobbja – a múltkor említetted, mikor erre a beszélgetésre készültünk –, hogy tudtoddal egyetlen pályázatot sem nyert. Na most ez azt jelenti, hogy Corbusier az az építész, aki terveivel nem tudott oly gyorsan és meggyőzően hatni a zsűrire, s akihez „hosszabb olvasás" lett volna szükséges művei megértéséhez?

Zalaváry: Talán igen. Corbusier nem volt pályázó típusú építész. Pályázati eredményességhez néha furfang is szükségeltetik. Taktikázás. Corbusier erre sem volt kapható. Lángelme volt, akit csodálni és foglalkoztatni kell és nem versenyeztetni.

Pályázatok révén sok energia megy füstbe attól függetlenül is, hogy a pályázatra kiírt témák nagy százaléka nem valósul meg.

Könyvvel kapcsolatban fájdalmas élmény akkor ért, amikor történelemtanulmányaim során megtudtam, hogy az első század környékén leégett az alexandriai könyvtár. Ez a két ellentétes élmény máig él bennem. Az első élmény óta az az álmom, hogy a Kárpátok övezte földrajzi egység az itt élő népek békés szigete. Ma már nem tartom elképzelhetetlennek, hogy az az idillikus kép előbb-utóbb megvalósulhat. A második élmény számomra bénító. Nem tudom elfelejteni, hogy az akkori korban összegyűjtött írott anyag egész arzenálja ment tönkre. Pótolhatatlan, az előző korszak könyvei, levelei, irományai semmisültek meg. A könyv üzenet az utókornak. Ezért tartom megbocsáthatatlannak a könyvégetés minden formáját.

E két alapvető élmény ellenére a gondolkodásomat nem olvasmány indította el, hanem a természet szeretete. Vidéken éltünk, szoros volt kapcsolatom a természettel. Most, hogy városban élek, látom, a városi, illetve vidéki gyerek számára a kora gyermekkorban mennyire mást és mást jelent a könyv.

– Bocsáss meg, hogy megint az irodalom felé asszociálok, de úgy érzem, a művészetek őszinteség-rúgója, élményanyaga – önéletrajz. Legalábbis az *igazi*, a *nagy* művészeteké. Megjelenik az építészetben is mindez? A struktúrákban, az ornamentikában? Egyáltalán, hogyan épül, vagy épülhet be a házba, a Te házadba egy emberélet milliónyi életrajzi töredéke?

Zalaváry: Az építészetben az önéletrajzi indíttatás sem olyan közvetlen, mint például az irodalomban. Természetesen egy építészi alkotásban, épületben sok élmény és tapasztalati *anyag* koncentrálódik. Munkája során egyre több tapasztalati *adat* gyűlik össze az építészben. Idők során építészi szókincsünk és talán stílusunk is változik. Minden egyes épület az építész életrajzi adaléka; életének pillanatnyi lenyomata. Az épület nem tudja olyan tisztán tükrözni az építész eszmevilágát, mint a költészet a költőét, mert munkájában sok a környezeti és más befolyásoló tényező. Városkép, építési anyagok, szerkezetek, technológiák, funkció, a megrendelő kívánságai stb. Az építész munkájában sok a költői elem. Az építészek jelentős hányada jártasságával és tehetségével az előbb említett tényezőket bravúrosan kezelve képes arra, hogy karakterisztikusan egyéni hangvételt képviseljen. Ezen épületek olyan tisztán olvashatók, mint egy költemény.

– Az építészet művészet?

Zalaváry: Az építészet technika, egyesek ezt a technikai alkotást művészi szinten tudják művelni. Gondolj magad elé egy templomot, ahol a belső tér, a bútorok, a szobrok, festmények, a tárgyak és a zene harmonikus egységet alkotnak. Ezt a harmóniát elgondolásában építész teremti meg. Persze az építész nincsen mindig jelen az alkotásában. Nekem sem jelenik meg Feszl Frigyes alakja, ha koncertet hallgatok a Vigadóban.

– Kereshetünk valami analógiát az építészet és a zene között?

Zalaváry: Sokszor hallható, hogy az építészet megfagyott muzsika. Ilyen vonatkozásban ide kívánkozik egy anekdota. A katedrálisok építői énekeltek a kövek egymásra rakásakor, ezek a kövek ezeket a dallamokat sugározzák magukból évszázadok múlva. Az építészetben és a zenében mindazok az érzetek is megjelenhetnek, amelyeket szavakkal nem lehet kifejezni. Mi építészek építészetünkben – ez ideig – arányosan, harmonikusan komponált megjelenésre törekedtünk. A zene megengedte magának a diszharmonikus hangvételt is.

– És akkor egy újabb analógia, a változatosság kedvéért irodalmi. Egy másfajta

– Mondhatjuk azt, hogy Lechner Ödön analóg mondjuk *Vajda Jánossal*, a költészetével, ahol megjelenik, s talán először a magyar irodalomban az énlíra?

Zalaváry: Érdekes a fölvetés. Lechner építészetében két korszakot különböztethetünk meg. A korai munkásságában francia renaissance stílusban dolgozott. A későbbi korszakában fogant munkáit (szemben sokakkal) nem nevezném „szecesszsiósnak" – Vajda munkásságában és Lechner második korszakában azonosan uralkodónak érzem a legtartalmasabb érzelmek túlcsordulását. Hogy munkásságuk távol esett a politizálástól? Valójában minden, ami a XVIII. és XIX. században az irodalomban, zenében és képzőművészetben történt, nem egyszerűen politizálás volt, de harc a nemzeti jelleg fennmaradásáért és az idegen befolyás ellen.

– Analóg ez azzal, hogy *Goethe* munkásságában sem találni úgyszólván semmi nyomot a francia forradalomról. Vagy amikor betoppantak hozzá, s megkérdezték, miért nem foglalkozik a hadban álló német néppel, Goethe azt válaszolta: mert nem érek rá. Épp a Fauston dolgozom. Most gondoljunk bele, mi lett volna Goethe a Faust nélkül? Tehát úgy gondolod, hogy a magyar művészet nem a *lényeggel* foglalkozott?

Zalaváry: A XVIII. és XIX. században a művészek a lényeggel foglalkoztak. Íme az eredmény: van magyar nyelv, magyar képzőművészet, magyar irodalom. Ezek forogtak kockán a múlt századokban. Amellett Petőfi, *Madách, Arany,* báró *Kemény* és még mások az európai szellem részeit hozták létre alkotásaikban.

– Van-e egyáltalán magyar építészet? Olyan, amely csak ránk jellemző, mint ahogyan jellemző a flamand építészet Hollandiára és Belgium egyes vidékeire, vagy a klinker-tégla használata Londonra, és még sorolhatnám. Szóval létezik-e hagyomány, amelyből az újabb építészet meríthet, amelyet folytathat? Gondolok itt olyan követőkre, bár a példám kissé sántít, *Kós Károlyra* és *Györgyi Dénesre*. De hát mit is követnek őt?

Zalaváry: A múltban a magyarok lakta falun a lakóépületek belső elrendezésében határozottan fellelhető volt egy az őshazából magunkkal hozott szisztéma továbbélése. A falusi építészet és a klasszikus főúri építészet külső megjelenésében nehéz sajátos magyar építészetről beszélni. Ezen épületek arculata – megítélésem szerint – közösen magyar, szláv, sváb eredetű. Ifjúkori munkásságomban ezen épületek és a magyar falu hangulatát, hangulati elemeit kíséreltem meg átmenteni a modern építészetembe. A mai magyar faluban nagy átalakulások következtek be. A magyar települések arculata alaposan megváltozott. Ha a régi gyökerekhez kapcsolódó épületet belehelyeznénk a mai magyar faluba, az rém idegenül hatna. Anakronisztikussá válna.

Intakt területen tudnék elképzelni ilyen házat, távol mindentől, mondjuk egy rezervátumban.

– Tudom, hogy erről nincs kedved beszélgetni, de azért megkérdezem: mi volt az első *igazi* olvasmányélményed s az ebből eredő olvasatod? Elindította-e a gondolkodásodat egy olvasmány. *Az* olvasmány?

Zalaváry: Az első olvasmányomra, olvasmányélményemre nem emlékszem. Az első könyv, amelyet apám könyvtárában forgattam, az Osztrák–Magyar Monarchia részeiről és városairól a század elején kiadott terjedelmes, szöveges és képes albumszerű könyv volt. Tele békés városokkal, békés emberekkel, békés élettel.

értem én, hogy van könnyű és súlyos vers, van nagy éposz és van lektűr-ízű vers, én az építészi fogalmakra gondolok, a struktúrákra, a különbségekre egyes szerkezetek között.

Zalaváry: – Nem lehet erre egyértelműen válaszolni. Kinek mi a könnyű és mi a nehéz, ez azt hiszem, ízlés dolga. Persze van itt is, mint mindenütt egyfajta objektív mérce, melynek segítségével a szakértő építész a pontosságot megközelíthető ítéletet alkothat.

Természetesen az ítéletet sok tényező befolyásolhatja. A csapvizet forrónak érezzük, ha jeges víz után, hidegnek, ha forró víz után nyúlunk bele. Mindenesetre valóban létezik a nehézkesség és a könnyedség fogalma az építészeti eszköztárban. Az épület öntörvényű, fiktív képződmény, illúzió. Külsejében és belső tereiben egyaránt. Látványingert kapok, mint minden vizuális művészetben.

Törekvésem, hogy az épületeim terei optimista hangulatot árasszanak, fő célom, hogy az emberek az épületeim tereiben jól érezzék magukat, és nyugalomra találjanak a külvilág zajos zaklatásaival szemben. Erre törekedtem az átriumos szállodámban is.

Úgy érzem, hogy ez a törekvésem a belső térben az arányok, színek, növények megválasztásával sikeres volt.

Szakmai berkekben ez az épületbelső talán azért ért el sikert, mert levegőben volt ez a gondolkodásmód és talán nekem az elsők között sikerült egy ilyen szisztémát megvalósítanom Magyarországon. Ezzel sok építésznek adtam indíttatást és hivatkozási alapot, a megrendelők esetleges ellenállásával szemben.

– A Középülettervező Intézetben, közkedvelt nevén a KÖZTI-ben, ahol stúdiód, műhelyed van, ahol ülsz fehér köpenyedben fiatalok közt, a falon *Lechner Ödön* képét látom. Azét a Lechner Ödönét, aki a magyar szecesszió legnagyobb hatású mestere, talán nem állítok nagy butaságot, ha párhuzamot vonok közte és *Gaudi* között. Ez a fajta múlt, ha tetszik közelmúlt milyen hatással van rád? Úgy is mint olvasat, úgy is mint soha abba nem hagyható olvasmány? Vagy inkább érzület?

Zalaváry: Érdekes a párhuzamba állítás. Érdekes, de Barcelonában járva az ember felfedezi Gaudi elődeit. Gaudi nem a semmiből pattant elő, Gaudinak voltak elődei. Lechner Ödönnek nem volt elődje Magyarországon, de talán sehol a világon. A későbbiek során sokan, de először ő foglalkozott egy sajátosan magyar építészet megteremtésével.

Visszakanyarodva a múltba, valójában a magyar életet már a XVIII. század vége óta foglalkoztatta a sajátos magyar művészet létrejötte.

Külön tanulmányt érdemelne (ilyenek már készültek is), hogy mi minden történt a magyar nyelv csiszolása, illetve megmentése, továbbélése érdekében *Csokonai*tól, *Kazinczy*tól kiindulva *Petőfi*n át egészen napjainkig. Az a tény, hogy az éptészetben ez a törekvés jóval később merült fel, részben azzal is magyarázható, hogy az irodalom a legérzékenyebb az eszmeáramlatokra, az aktuális tennivalókra. (Mondhatnám azt is, hogy az irodalom „gyártja" az új időszerű eszméket.) Másrészt az építészek nem politikai indíttatásból törekedtek a magyar hangvétel megteremtésére. Természetesen ezek a fellépések is ellenzékiséget jelentettek akkor a német befolyás és a Habsburgokkal szemben.

Lechnerhez sok közöm van. Lechner közvetlen környezetéhez tartozott *Lajta* és *Málnai*. Mindkét építész munkásságában felfedezhető Lechner hatása. *Janáky István* – aki az én mesterem volt – Málnait közvetlen szellemi atyjának és mesterének tekintette. Íme a töretlen folytonosság. Én szeretném vállalni, hogy ebbe a folyamatba tartozom.

EMLÉKEK UDVARA

Időnként boldogít,
hogy van egy birodalmam,
melyben szó forma, szín
ez az egész
múlandóságra kárhozott
világ nem változik.

Látom eleven arcú
menyecskék perzselő szemét,
hallom a szoknyák harangjaiból
fehér harisnyás lábak verőit,
érzem a tánc közben szorító,
kapanyelétől dorozmás kezek
forró bilincseit,
halántékom alatt a mézszín
gyűrűkbe kondorult
mennyasszonyfürtöket.

Aztán a fejbe kólintó való:
a látomás mintája nincs sehol.
Ez itt, ki jön felém,
a régi szép asszony menyecske lánya,
fakó arcán semmit se tükröz
abból amit mögéje képzelek.

Szegény király, a szüntelen kisértő
emlékek udvarában,
elronthatatlan égi javaimmal
magamra maradok.

KOPPÁNY ZSOLT

Vendégség az Atriumban

KÖRKÉP

Beszélgetés *Zalaváry Lajos* építésszel

Az első, igazi március tizenötödikét ünnepeljük ebben az esztendőben. Az autók kitiltva mindenütt, helyet adva a fölvonulóknak. Föl s alá sétáló rendőrök, mellükön kokárdával. Átvergődöm Pestre, sikerül leparkolnom a Gresham-ház mögött, az Atrium Hyatt közelében.

Itt találkozom vele. Műve előtt, vendégek bámészkodó gyűrűjében.

Bemegyünk a hallba, mindenki ismeri őt, kabátját a főpincér viszi a ruhatárba. Odakísér minket a legjobb kilátást biztosító asztalhoz.

Leülünk a teraszosan kiképzett cukrászdában, karnyújtásnyira a fönséges látvány, a szálloda átriumosan intim, szökőkutas csobogása. Eszembe jut a megismerkedésünk. 1985-öt írtunk, a legforróbb nyári hónapban sorozatot írtam Budapest belvárosáról, s mivel szinte minden szállodát *Finta József* tervezett, automatikusan neki tituláltam az Atrium Hyattet is. Zalaváry fölhívta a szerkesztőséget, és nagy udvariasan korrekcióra kérte föl a szerkesztőket, s ahogy később elmondta nekem, nem is nagyon izgatta az ügy, mások hívták föl a figyelmét a teendőkre. Akkor így írtam a szállodáról: „Olyan, mint óriási, ám mégis leheletkönnyű karácsonyfadísz, ahogy épp most huppan le egy elképzelt „swifti" óriásfenyőről. A szálloda belseje már a jövő századot sugallja, valóban ultramodern."

– Mondd, a bútorokat is Te tervezted? A korlátot? A lámpákat? A lifteket? A liftek geometriáját?

Zalaváry: – Az építészet, a tervezés, team-munka. Így volt ezzel a szállodával is. De közreműködtek belsőépítészek, gépészek is, hogy minden a helyére kerüljön. A bútorokat belsőépítész tervezte, még az abroszokat is, nem ilyen pirosak voltak, mint amiket itt látsz. Egyébként ma már egyre inkább az a tendencia érvényesül, hogy mindent készen veszünk, elég nagy a választék, s így olcsóbb is, mintha az építész maga tervezné, ill. terveztetné belsőépítésszel.

Le Corbusier, aki nagy építész volt, ugyanígy tett, maga tervezte bútorait, vagy kész bútort vásároltatott, és rendezte be az épületeit.

– A Magyar Televízió *Unokáink is látni fogják* című sorozatában *Osskó Judit* közismert embereket faggatott arról, hogy kinek hogyan tetszenek egyes mai úgynevezett modern épületek Budapesten.

Mensáros László a Roosevelt téren állva úgy érezte, hogy a szálló jól illeszkedik a térbe és megjelenése vertikális elemeivel könnyed benyomást kelt. Például, amikor összevetette a „Zöld házat" és az Atriumot, a zöld épületet nehézkesnek találta, fogalmazása szerint belenehezül a talajba, szinte agyonnyomja a teret, addig a szálloda habkönnyű.

Ez mintha rímelne a bevezetőben visszaidézett „karácsonyfadísz" hasonlatomra. Mitől könnyű egy épület szerinted, és mitől nehéz, illetve nehézkes? Nem úgy

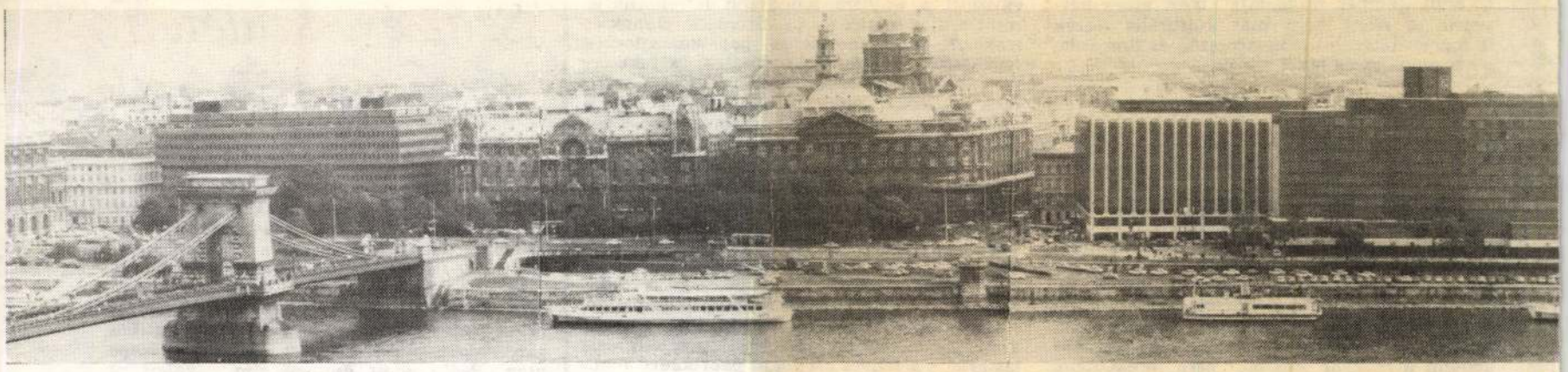

Új szállodák a Duna-parton

FORUM ÉS ATRIUM — hirdetik az új Duna-parti szállodák. Rövid o-val és rövid a-val, nem magyarul, külföldiül. A feliratokból kiderül, hogy az új luxusszállók egy-egy nemzetközi szállodaláncba illeszkednek. De beilleszkednek-e a *magyar főváros* társadalmi és térbeli kereteibe? Gazdagabbá teszik-e Budapest mindennapi életét, *építészeti kultúráját és városképét?* Betöltik-e azt a szerepet, amelyet az egykor volt szállodasor helyén épült új szállodáktól a főváros lakossága elvárt?

Ezekre a kérdésekre keressük a választ, amikor a két új szálloda építészeti kialakítását és a környezetével való kapcsolatát vizsgáljuk. A több milliárdos kettős beruházás gazdasági és műszaki kérdéseivel ebben a cikkben nem tudunk foglalkozni, ezek más jellegű elemzést igényelnek, hasonlóképpen csak érinteni tudjuk a szállodák képzőművészeti alkotásait is, a képzőművészeti anyag ugyanis olyan gazdag, hogy ennek külön cikket kellene szentelni.

Ismeretes, hogy a Duna-partnak ezt a részét 1864 után építették be — 4 emeletes, eklektikus épületekkel (szállodákkal és irodaházakkal). A második világháborút mindössze kettő élte túl, a már lebontott egykori Bristol-szálló, s a ma is látható, Thonet-udvarnak nevezett épület. A helyreállítás a felszabadulás óta foglalkoztatja a főváros vezetőit és az építészeket. Már 1946-ban tervpályázatot rendeznek, később különböző tanulmánytervek készülnek a Lánchíd és az Erzsébet-híd közötti partszakasz rendezésére, majd 1963-ban újabb nagy pályázat következik. A pályázatok és tanulmánytervek alapján megfogalmazódnak azok a *rendezési-beépítési alapelvek* (rendeltetés, épületmagasság, utcakép, városkép, közlekedés stb.), amelyek alapján kellene később a konkrét megbízók igényeit kielégíteni. A legkülönbözőbb szakemberek egyetértenek abban, hogy ezen a helyen meg kell őrizni a *horizontális* városképet, mértékadónak kell tekinteni a Vigadó, a Thonet-udvar és a volt Bristol-szálló által meghatározott magasságot. Ezt a horizontális beépítést legfeljebb egy karcsú, magas torony-(szálló)épülettel lehetne megtörni, amely a templomtornyok tanúsága szerint a városkép jellegét nem változtatja meg. Ilyen javaslatot nyújtott be *Finta József* is (Kaszta Dénessel) az 1963-as tervpályázatra, s tervükkel el is nyerték a pályázat egyik első díját.

Mindaddig, amíg konkrét megbízás híján a tervezőknek az volt a feladatuk, hogy „tapogassák ki" a lehető legjobb megoldást, a meglevő városkép megtartásának igénye magától értetődő természetességgel érvényesült. Alapvetően megváltozott azonban a helyzet, amikor az Intercontinental céggel folytatott tárgyalások eredményeképpen körvonalazódott egy luxusszálló építési programja. A szálloda építészeti tervezésére a Lakótervben Finta József kapott megbízást. Finta teljesen új építészeti koncepciót dolgozott ki. A Duna-szálló vendégszobáit úgy tájolta, hogy valamennyi szoba a Dunára nézzen. Ezt a megoldást az úgynevezett oldalfolyosós elrendezéssel érte el. Ennek az alaprajzi kialakításnak az lett az eredménye, hogy a szálloda nemcsak hátat fordított a történelmi belvárosnak, hanem jelentősen *túllépte* azt az *épületmagasságot*, amelyet korábban minden tervező tiszteletben tartott. Finta a nagy épületmagasság indokolására új ideológiát alkotott, amelynek az volt a lényege, hogy *a Duna-parti beépítés magasságát ma már nem határozhatják meg a régi négyemeletes épületek.* Ide nagyobb, jelentősebb, monumentálisabb középületek kellenek, amelyeknek léptékét a Duna szélességéhez kell igazítani, a nagy rálátást kell figyelembe venni, s ebből kell az épületmagasságot meghatározni. (Finta szerint az egyetlen jó léptékű épület a Duna-parton az Országház.)

Finta a szállodaépítés folytatásához elkészítette az egész szállodasor koncepcióját is, s amikor később, a Duna-szálló után megbízást kapott a Forum tervezésére, lényegében ennek a koncepciónak a javított változatát dolgozta ki. A Thonet-udvar helyére a Forumhoz hasonló szállodát gondolt, noha ennek a lakóháznak a lebontásáról szó sem volt, ezért a tervezőknek és az engedélyező hatóságoknak számolniuk kellett azzal, hogy az elképzelt Duna-parti együttes a két új szálloda felépülése után hosszú ideig *torzó* marad.

★

FINTA A FORUM tömegét három elemre bontotta: egy kétszintes, közösségi tereket tartalmazó tömeg a Duna felől, egy háromszintes kiszolgáló egység az Apáczai Csere János utca felől, és a kettő között a 8 szállodaszintet tartalmazó tömeg a Duna-szállóénál tömörebb, egyszerűbb, jobb formájú tetőfelépítménnyel. Ez a tömegalakítás a szállodaépítésben általánosan használt „modern" sémát követi, de a sémát Finta igen változatosan, eredeti módon alakítja.

Először is jól láthatóan megkülönbözteti a „fő" és a „hátsó" homlokzatot. Az Apáczai Csere János utca felé forduló hátsó homlokzat hosszú ablakai mögött irodahelyiségek sorakoznak, ahol a háború előtti funkcionalista építészet formái tűnnek fel: nyújtott, alacsony tömeg, szalagablak, burkolatlan, szögletes betonpillérek. Finta nem törekszik arra, hogy az utca másik oldalán álló, múlt századi épületek formáit valamilyen módon átvegye, *sem a párkánymagasságot, sem a homlokzati ritmust* nem közelíti amazokéhoz, így aztán az egységes utcaképet az Apáczai Csere János utcának ezen a szakaszán is szétrombolja.

Egészen más világ tárul fel ezzel szemben a Duna felőli oldalon. Ezen a homlokzaton Finta elemében van, olyan érzékletes megoldásokat talál, amilyeneket kevés építész volna ma képes utána csinálni. A szálloda Eötvös tér felőli főbejáratánál nem alkalmaz előtetőt, hanem az első emeleten levő uszodához kapcsolódó „szabadidő-teret" fordítja konzolosan a bejárat fölé — tökéletes formaérzékkel, s a három homlokzati anyag (homokfúvott, szürkés tónusú beton, barnás fényviszszaverő üveg és sötétbarnára eloxált alumínium lemez) szépségének teljes kiemelésével. Ennek a saroknak a látványát valósággal színházi rendezőként tervezi meg. Megállapitásomat az olvasó könnyen ellenőrizheti, ha egy téli estén megáll a főbejárat előtt, ahol az egyenruhába öltözött portás fogadja és indítja a vendégeket. A mozgalmas földszinti kép fölött, az emeleti nagy ablakon kiszűrődő fényben fürdőruhás, néma alakok tűnnek fel, akik előkelő lustasággal, unottan bámulják a korzó bundába burkolózó, fázós járókelőit.

A kétszintes Duna-parti épülettömeg és a vendégszobákat tartalmazó többszintes tömeg érdekes „mozgással" kapcsolódik egymáshoz. A főbejáratnál a két homlokzati sík között még nagy a távolság, majd — hosszirányban haladva — közelítenek egymáshoz, míg az épület túlsó végén a kezdetben *pozitív*, alacsony tömegelem a magas tömeg alá simul, mintegy *negatív* tömegformát alkotva, finoman kiharap egy keskeny szeletet a vendégszobák magas épülettömbjéből. A két épülettömeg, illetve felület lépcsőzését, a két „szólam" hullámzó, egymáshoz közelítő mozgásának vonalát nem a *mérnök*, hanem az *építész* ceruzája rajzolta meg, bizonyítván, hogy a szabad, szinte zenei formálás számára a modern építészet is kínál lehetőséget, s ilyen pillanatokban érezzük, hogy az építészet építőművészetté nemesedhet.

A homlokzatok jellegzetes *barna* színe a belső terekben is megjelenik, s külön esztétikai funkciót kap: megalapozza a rendkívül arányos belső terek disztingvált, előkelő hangulatát (belsőépítész: *Király László*). Ebben az egységes színharmóniában különleges hatást kelt az emeleti előtér felizzó textilplasztikája (*Pászthy Magda* munkája), majd a szálloda szívébe helyezett Bécsi Kávéház gyönyörű, színes fadomborműve (*Kő Pál* alkotása), amelynek finom iróniával, szelíd pajzánsággal ábrázolt alakjai szinte kilépnek a falból, s ott röpködnek a kávézó illatos, nosztalgikus valóságában. (Ilyen élő álomvilág egy másik szállodánkban is látható: a felújított margitszigeti Nagyszálló halljában, ahol Kondor Béla szép faliképe áll.)

★

AZ ATRIUM HYATT szálló építésztervezője, *Zalaváry Lajos* egészen más úton indult el, mint Finta József, ezért izgalmas a két szálloda összevetése. Az egykori Lloyd-palota és a Triesti Általános Biztosító helyén épült Atrium U-alakú tömege lezárja a Dorottya és az Apáczai Csere János utca közötti tömböt, s a Roosevelt tér felé forduló széles homlokzata magának a térnek is markáns térfalat ad az Akadémiával szemben. Az új épület egy-egy átmeneti résszel csatlakozik a két említett utca épületeihez (az átmenet tetőformája hibátlanul simul bele a szomszéd tetők vonalába), majd alaprajzban egy kissé visszalépve, mindhárom oldalon azonos kiképzésű, átforduló homlokzattal alakul ki a szomszédos épületeknél magasabb, de a Forummal lényegében megegyező magasságú szállodaépület. Az Atrium tehát, a Forummal ellentétben, „konzervatív módon" elfogadja a kialakult beépítési rendszert, s ebben a keretben próbál *másfajta modern* építészeti formarendet teremteni. A Forum erős vízszintes vo-

sikerült „Ember tragédiája" után nincs kétségem az iránt, hogy más kulturális cserék is fognak létesülni Magyarország és Románia, e két szép ország lakói között.

CESAR PETRESCU

Nyilvánvaló, hogy szilárdan hiszek a román—magyar együttműködésben, s nem tegnap vagy tegnapelőtt óta. Ez a gondolat nagyon foglalkoztatott engem 13—14 évvel ezelőtt, a „helyszínen", hogy úgy mondjam, amikor Kolozsvárt a „Gândirea"-t alapítottam és szerkesztettem. Már ennek a folyóiratnak hasábjain hirdettem ezt az eszmét; tért engedtem a magyar íróknak; arra törekedtem, hogy minden számban — legalábbis az első két évben — legyen egy-egy fordítás Adyból, Babitsból stb. Ha a „Gândirea"-nak Bukarestbe való költözésével el is távolodtam ettől a célkitűzéstől, hiszen földrajzilag nem volt többé oly égetően aktuális, mint akkor Erdélyben, ez még nem jelenti azt, hogy valaha is megtagadtam volna ezt a problémát, amelyet nem hittem és nem is hiszek puszta ábrándképnek. Hírlapi cikkekben nemegyszer hirdettem, s élénk figyelemmel kísértem az együttműködési kísérleteket egyébként is, egyik oldalról épp úgy, mint a másikról, bár ezek rendszerint, sajnos, bankettel, pohárköszöntőkkel és olyan fogadkozásokkal végződtek, amelyek ... semmire sem köteleztek.

Ebből az együttműködésből először is a hivatalos jelleget és a politikát kell kizárni.

A hivatalos közreműködés csak kompromittálná az eszmét, mert rövidlátó, félénk és szükségszerűen bürokratikus. Elég lenne, hogy valahol — Bukarestben vagy Budapesten — riasztó híreket indítsanak el valamely önkéntelen vagy előre megfontolt „árulás"-ról, hogy a hivatalos világ máris visszariadjon, meghazudtolván és semmissé téve mindazt, amit egy percig talán vallott, a jövő világosabb megítélésének hatása alatt.

Ami pedig a politikát illeti? ...

Az eszme rögtön választási labda lenne, amelyet a pártok egymásnak dobnának. Mivel a foglalkozásszerűen űzött hazafiság és az emberiesség a választási urna előtt a legcsekélyebb lelkifurdalás nélkül mindenre képes, a politika beavatkozása feltétlenül kompromittálná, elsekélyesítené s trivializálná ezt a szép gondolatot. Figyeljék meg, mily automatikusan alakul át a legnemesebb szándék is, mihelyt egyszer egy politikai párt programpontjai közé kerül!

Az erőfeszítéseket tehát ebben az irányban csakis íróknak, művészeknek, s általában a szellem embereinek lehet és szabad tenniök, szakszervezeteik és szakfolyóirataik keretében.

Megismerni annyi, mint megérteni; megérteni pedig annyi, mint félig megszeretni.

Rendszeres fordítások révén kölcsönösen megismerhetnők egymást. S anélkül tehetnők ezt, hogy akár nekünk, akár a magyaroknak az élet nemzeti szemléletéről le kellene mondanunk. Ne feledjük, hogy Goga, a hazafias költő fordította le Madách költeményét, s egy másik hazafias költő, Iosif, Petőfinek egyik igen jelentős alkotását. A nemzeti érzés nem zárja ki a művészeti és kulturális értékek pontos értékelését még akkor sem, ha oly nemzettől származnak, amellyel a történelmi vagy földrajzi sorsszerűség ellenségesnek mondható viszonyba sodort.

Teljesen bizonyos, hogy a népek közti megegyezést a kultúra hamarabb létrehozhatja, mint a diplomaták és a politikusok. Hunok és trákok? Puliszkaevők és paprikásszalonnát fogyasztók? Bocskoros parasztok és feketére kent bajuszú pusztai csikósok? Hát csupán ezek lennénk? Talán valóban ennek képzeli a naiv polgár, akinek gondolatkörét csak a budapesti revizionista, s a bukaresti antirevizionista újságok olcsó patriotizmusa táplálja ...

Olyan népek azonban, amelyeket az emberiség nagy közösségében költők, regényírók, zenészek, festők, tudósok képviselnek, amelyek más módon is kifejezésre tudták juttatni sajátos etnikumaikat, kölcsönösen megbecsülhetik mindazt, amit a művészet és a tudomány ebből a sajátos etnikumból maradandó, s általános jellegű értékké szublimált; akkor a magyart többé nem a zöldkalapos, zergetollas gróf, s a fényes csizmájú paprikaevő fogja képviselni, s a románt sem csupán a puliszkás, bocskoros paraszt. Mert mindketten mások is vagyunk. Hogy úgy mondjam: inkább mások vagyunk.

4. A negyedik kérdés valamivel kényesebb, mert a célzatos művészetnek könnyen lángralobbanó problémájához közeledünk. Nem hiszek sem a pacifista, sem a nacionalista irodalomban. A tehetséges irodalomban hiszek, a becsületes tehetséggel megírt irodalomban. Akár román az író, akár magyar, írjon úgy, ahogyan gondolkodása és ihlete diktálja. Számomra pedig fordítás tegye lehetővé a munka megismerését. Olvasói lelkiismeretem úgyis kiszitálja majd a műből azt az általános jellegű, maradandó értéket, amely a szerző nemzetéhez közelebb visz, egyszerűen ennek az értéknek felmutatása által ...

Mindez talán bonyolódott, s kissé szubtilis, pedig nem nehéz megérteni. Arany, s Petőfi rendkívül hazafias írók voltak. De nem éppen ezért hatottak nálunk műveik, hanem azért, mert megtaláltuk bennük a magyar nemzet maradandó, általánosan emberi értékeit.

Nyilvánvaló, hogy a teljesen szabadon fejlődő irodalmi termelés mellett a román—magyar együttműködésért küzdő írók másként, közvetlenebbül is síkraszállhatnak az eszme érdekében: írhatnak cikket, tanulmányokat, közös manifesztumokat. Mindezeknek harcos jellegük lehetne és szolgálnák is az eszmét, de hitelét nem rontanák le.

5. Ismétlem: a Nagyváradról megindított mozgalom teljes tetszésemmel találkozott, s bizonyos mértékben késői elégtételt is szolgáltatott. Olyan úton halad, amelyen én 13—14 évvel ezelőtt indultam el, amikor még több volt rajta a tüske, s amikor egyesek közömbösséggel, mások ellenséges érzelmekkel fogadtak. Tizennégy évi közös tapasztalat eléggé bebizonyította azonban, hogy sem a hivatalos világ, sem a politika (hisz mindkettő csak a maga javára törekszik!) nem fogja egyengetni a megismerés, a kölcsönös megbecsülés s a megértés útjait.

Minden reánk hárul. A mi erőnkre. A mi állhatatosságunkra azokkal szemben, akik megpróbálják majd, így vagy úgy, az eszmét a hivatalos világ vagy a politika mellékes céljai számára kisajátítani, s ó ezek a célok, mint két ikertestvér, úgy hasonlítanak egymáshoz Bukarestben, s Budapesten. Tartózkodjunk tehát a hivatalos tényezők, s a politika gyámkodásától. S ne ijedjünk meg ellenséges magatartásuktól sem. Azok fognak győzni — az írók — akiknek van mit adniok, s nem azok — a rossz politikusok — akik csak elvenni akarnak, akár azért, mert hivatásszerűen hazafiak, akár azért, mert, ugyancsak hivatásszerűen, emberbarátok és pacifisták.

Lucian Blaga, Camil Petrescu, Victor Eftimiu

Száz éve született Alekszej Tolsztoj

A címek és rangok megtévesztenek. Egyik Tolsztoj esetében sem tudunk megfeledkezni a grófi titulusról. Mintha az valami külön akadályt jelentett volna azon az úton, amelyet végig kellett járniuk, hogy megértsék koruk orosz történelmét, hogy megalkossák műveiket. Mintha e nélkül az az út rövidebb lett volna, mintha ez valamilyen arisztokratikus magasságot, elszigeteltséget vont volna maga után. Pedig adott esetben alig jelentett ez többet, mint nemesi-értelmiségi származást.

Alekszej Tolsztojnak éppen nem valamiféle arisztokrata szemlélettől kellett eljutnia a szocialista forradalom történelmi igazságának megértéséhez, hanem a polgári értelmiségi szemlélettől kellett megtennie az utat odáig, hogy felismerje, Oroszország jövőjét nem lehet elképzelni a bolsevikok vezette forradalom nélkül. Szükségképpen utólagos volt ez a felismerés, mint az emigrációba vonult polgári értelmiség nagy részénél. A polgárháború befejezésekor vált számukra világossá, hogy ha hazájukért tenni akarnak valamit, akkor azt csakis otthon, a kommunisták vezette országban tehetik meg. Alekszej Tolsztoj az emigrációban a „szmenovehisták" csoportjához csatlakozott, ahhoz a csoporthoz, amely nevét egy 1921-ben megjelent könyv címétől kapta, s amely könyv a bolsevikokkal való együttműködés fontolgatásának dokumentuma volt.

Az a fordulat, amely végül hazavitte Alekszej Tolsztojt Oroszországba, s amely megnyitotta előtte az utat ahhoz, hogy a legjelentősebb szovjet írók közé emelkedjék, döntően a hazafias érzésből táplálkozott, s kevésbé a proletárhatalom társadalmi igazságának felismeréséből. De a fordulatot nem egy a cári rendszerrel teljes mértékben lojális gróf tette meg, hanem olyan író, aki a forradalom előtti műveiben már Gogol, Turgenyev, Lev Tolsztoj bíráló szemével látta az orosz nemesi életet. S legnagyobb művét, a Golgotát olvasva el is tűnődhetünk azon, vajon a politikai döntés, amely Alekszej Tolsztojt a szovjet rendszer mellé állította, mennyire mélyen hatotta át az író egész szemléletét. Kétségkívül megrajzolja ez a nagyszerű trilógia az orosz nemesi értelmiség egész kálváriáját, s e kálváriának különféle változatait, s nem vitás, hogy a legszebben, a középpontba helyezve éppen azt az utat, amely a forradalom elfogadásához vezet. De az sem kétséges, hogy az ábrázolás realizmusa a történet előrehaladtával mind felszínesebb lesz, a lélekrajz finomságát, mélységét fokozatosan a külsődleges történések leírása váltja fel. A regény mindinkább krónikává válik.

Nem biztos tehát, hogy feltétlen csak egy nagy írói fordulat alanyát kell ünnepelnünk, amikor Alekszej Tolsztojra emlékezünk. Biztos azonban, hogy egy nagyszerű, következetesen tisztességes értelmiségi magatartás példáját kell látnunk életében és művében, s hogy e magatartás kivételes színvonalú reprezentánsának kell látnunk őt. Ezen az sem változtat, hogy sokat és sokfélét írt, s hogy nem minden műve olyan nagy lélegzetű, mint a Golgota vagy az I. Péter, nem mindegyik olyan kritikus élű, mint korábbi elbeszélései. Írt tudományos-fantasztikus regényt, ifjúsági szindarabokat, s nem maradhat említetlenül remek Pinocchió-átdolgozása, az Aranykulcsocska sem.

S természetesen nem maradhat említetlenül a történelmi beleélésnek, a történelem megjelenítésének az a kivételes készsége, amely leginkább a befejezetlenül maradt hatalmas kompozícióban, az I. Péterben nyilvánul meg. Alekszej Tolsztoj magatartása, politikai tisztessége, nemzetéhez való hűsége mellett legnagyobb művészi eredményeit ugyanis éppen az a kivételes készség hozta meg, amellyel a történelmi folyamatokat emberi történésekként tudta megjeleníteni. Ez tette őt századunk nagy realista írójává.

L. Z.

nalaival szemben itt hangsúlyos függőleges tagolást adnak a fehér falfelületből kiemelkedő sötét zárt erkélyek. A függőleges osztást az alsó két szint hatalmas fekvő ablaksora és a mellvéd fehér sávja nem lágyítja, így hűvösen előkelő, de a Forum mozgalmasabb, szabadabb vezetésű főhomlokzatánál merevebb homlokzat keletkezik.

Ahogy az épület tömegének és homlokzatainak kialakítása gyökeresen különbözik a Forum felfogásától, ugyanúgy más világ bontakozik ki az Atrium *belső terében* is. Míg a Forum legnagyobb hangulati-térbeli attrakciója egy kis tér az épület legbelső pontján (a Bécsi Kávéház), addig itt egy hatalmas, többszintes belső udvar került a középpontba, amely az első pinceszintre helyezett bálterem kivételével a szálló összes vendégforgalmi helyiségét egy térbeli rendszerré fogja össze. Olyan ez a tér, mintha egy függőfolyosós, belső udvaros lakóház udvarát fedték volna be, lent szökőkút csobog, az egyik sarokban egy 120 éves pálma áll, a magasban, vékony huzalokon egy könnyű, fehér repülő lebeg (utalva a szálloda társtulajdonosára, a MALÉV-re), a teraszon pedig valósággal egy kisváros élete zajlik.

Ez a monumentális térforma nem ismeretlen a modern építészetben, főleg áruházak, irodaházak épültek már ilyen belső térrel. A legismertebb, s legszebb talán a Guggenheim Múzeum csigavonalban körbeforduló rámpája. Zalaváry átriumában is maga a tér a legszebb, amelyet bámulatosan egyszerű eszközökkel formál: a könnyű tető alatt a nagy ablakokon árad be a fény, a világosra festett tömör mellvéd felső szélén zöld növények mint csipketerítők futnak végig — pontosan kirajzolva az emeletek vonalát és a tér mélységét, magasságát. A körbeforduló szabad folyosók az üvegfalú liftek függőleges hasábjába kötnek be, érzékletesen rajzolva meg az emberek mozgásának (út)vonalait. A világos színű térben egyetlen színes hangsúly a liftek tompa korallpirosa: a lift-katicabogarak hangtalanul suhannak ebben a páratlanul érdekes, tágas térben. Megértem a szálloda igazgatójának szempontjait, hogy a nem-szállóvendégeknek nem engedi meg a felvonók használatát, ugyanakkor sajnálom, hogy az érdeklődők nem élvezhetik azt a különleges élményt, amelyet a belső tér liftezés közben való feltárulása nyújt. Eddig is tudtuk, hogy a tér valójában *mozgás közben* érzékelhető, ez a dinamikus, függőleges feltárás azonban új, szinte beláthatatlan perspektívát kínál. Ahogy az autó a vízszintes városkép átélésére nyújt remek lehetőséget, úgy az üvegfalú lifttel a többszintes belső tér kialakításának hatalmas távlatai nyílnak meg. Ez a megoldás új megvilágításba helyezi a már említett *függőfolyosós lakóházak* és az ilyen városnegyedek rehabilitációját is. A lakásnak kevéssé alkalmas udvari helyiségek eredeti funkciójának megtartása helyett más funkcionális megoldások lehetősége merül fel (irodák, üzletek stb.). Maguknak a lifteknek a zárt aknákból való kiszabadítása is eddig ismeretlen élmények forrása lehet: a lifteket ugyanis nemcsak a belső térben lehet mozgatni (mint itt az Atriumban), hanem a külső homlokzaton is (mint például a Los Angeles-i Bonaventura-szállónál).

Zalaváry ezzel a térformálással ragyogóan ráérzett arra, hogy a magyar építészetet (építőművészetet) milyen irányban kell továbbfejleszteni. Ez itt igazi modern építészet — történelmi formák, oszlopfők és más, újra divatos elemek nélkül. Annyira előreszaladt, hogy még belsőépítész munkatársa, *Németh István* sem tudta követni. Mert milyen berendezés, milyen belsőépítészeti kialakítás illik egy ilyen belső terű szállodához? Nem hasonló, tiszta, világos, hűvös csillogású, szép vonalú modern bútorok, rafinált női színekkel, mint mondjuk az olasz ipari forma termékei? Vajon a Forummal folytatott izgalmas párharcban nem ez lett volna az igazi megoldás?

A belsőépítész a konvencionális utat választotta: sötét bútorokat és faburkolatokat tervezett, de a Forum patinás előkelőségét, vagy egy hasonló súlyú századfordulós középület egyedi asztalosmunkáinak eredeti szépségét ezek a berendezések nem érik el. Még él az a beidegződés is, hogy egy luxusszállóban „magyarosch" étteremnek is kell lennie, ahol van nemzetiszínű zászló, mézeskalács stb., de vannak bútorlapból kialakított műgerendák is a mennyezeten, míg a padlót geometrikus díszítésű vastag szőnyeg borítja. Az emelet másik oldalán az Old Timer nevű vendéglő is kapott dekorációt: a pilléreket, falakat sápadt, csontszínű plasztikák (*Kovács Lajos* munkája) díszítik, amelyek színükkel, lecsüngő, fáradt indáikkal óhatatlanul egy ravatalozó hangulatát idézik. Ne gondolkozzunk azon, vajon ezek a díszítések a régi szép idők elmúlását, s az elmúlás fájdalmát akarják-e szimbolizálni, inkább mondjuk meg őszintén, hogy egy szállodának (de minden más épületnek is) elsősorban a *saját személyiségét*, minden mástól megkülönböztető *egyéniségét* kell megteremtenie, s akkor az építészeti skizofrénia elkerülhető.

★

A KÉT SZÁLLODA különbözősége természetes, hiszen különböző tervezők alkotásai, azonban el kell gondolkoznunk, hogy a két alkotócsoport hogy juthatott ennyire különböző megoldásokhoz, amikor mind a befogadó környezet, mind pedig a megvalósítás ideje lényegében azonos.

A környezet önmagában sem a tiszta horizontalitást (Forum), sem a tiszta vertikalitást (Atrium) nem indokolja, a környező klaszszicista, eklektikus és szecessziós épületek mind differenciáltabb, kiegyensúlyozottabb homlokzati grafikát mutatnak. A mai építészek, úgy tűnik, sematikusabban komponálnak, vagy ezt, vagy azt a vonalat követik, a környező formaelemeknek az új épületekbe való szerves beépítése idegen tőlük, a homlokzati anyagok színének, tónusának megválasztásában is mintha nem éreznék eléggé a finomságokat (az Atrium fehér felületei például ma még túl fehérek). Mi lehet az oka annak, hogy még a legjobb magyar építészek is ennyire rabjai bizonyos sémáknak — olyan építészek, akik ebben a két épületben is bizonyították rendkívüli képességeiket, akik nemcsak a szállodaüzem ezerféle funkcionális követelményét tudták biztos kézzel kielégíteni, hanem képesek voltak egy-egy részletet is felejthetetlenül szépen megtervezni, egészben véve azonban mégsem tudták elérni, hogy épületeik *teljesen azonosuljanak* történelmi környezetükkel?

A jobb alkalmazkodóképesség hiányának nemcsak személyes okai vannak, egész eddigi tervezési gyakorlatunkra jellemző ez. A meglevő környezet különleges szeretete és megbecsülése, a kialakult formák elfogadása mindeddig csak a *műemléki tervezésben* volt mindennapi gyakorlat. Alig van olyan foghíjbeépítés, amely ne feszítené szét a rendelkezésére álló térbeli kereteket. A felújítások, bővítések, átépítések metodikája csak most kezd kibontakozni, a *környezeti formai kötöttségek nélküli tervezés sémái* ezért élnek és hatnak. Különösen, ha engedjük is élni és hatni őket.

Ilyen séma volt annak idején az egész új szállodasor legnagyobb problémáját okozó beépítési magasság megválasztásának a kiindulópontja is: a „minden szoba a Dunára nézzen" elv erőltetése a Duna-szállónál. Ha az elfogadható magasság túllépése *szóba sem jöhetett volna*, ha a városkép védelme, mint *a legáltalánosabb közösségi érdek* ugyanolyan súllyal esett volna a latba, mint a vállalkozás *üzleti haszna*, akkor egy olyan felkészültségű és tehetségű építész, mint Finta József, ilyen keretek között is megtalálta volna a jó megoldást (középfolyosós elrendezéssel 2—3 emelettel alacsonyabb lehetett volna a szálloda), s akkor a folytatás másként alakulhatott volna.

Ilyen esetekben kell a *kollektív bölcsességhez* fordulni. A kollektív bölcsességnek azonban nem a tervezők idegeit kell őrölnie, nem a már elkészült tervek átdolgoztatását kell kierőszakolnia, hanem a kiindulópontokat, a tervezésnél megtartandó értékeket, társadalmi célokat kell egyértelműen meghatároznia. A célok, a betartandó kötöttségek pontos meghatározása után bátran lehetne olyan tervpályázatokat is rendezni, amelyek feladata nem a potenciális tehetségek kiválogatása volna, hanem — konkrét program alapján — *a legtehetségesebb gondolatok, megoldások megvalósítása.*

Ma még tehát sem a város, sem az építész nem jutott el a megnyugtató megoldásig, s ha pár év (vagy évtized?) múlva fölépül is a hiányzó láncszem, a szállodasor harmóniája talán megvalósul, de akkor sem lesz harmónia *a szállodasor és a belváros között.* Kérdés, hogy unokáink, akik majd döntenek a bontások ügyében, a harmónia érdekében vajon a belvárost fogják-e feláldozni?

JÓZSEF DÉNES

Az Atrium belső tere

A Forum recepciója

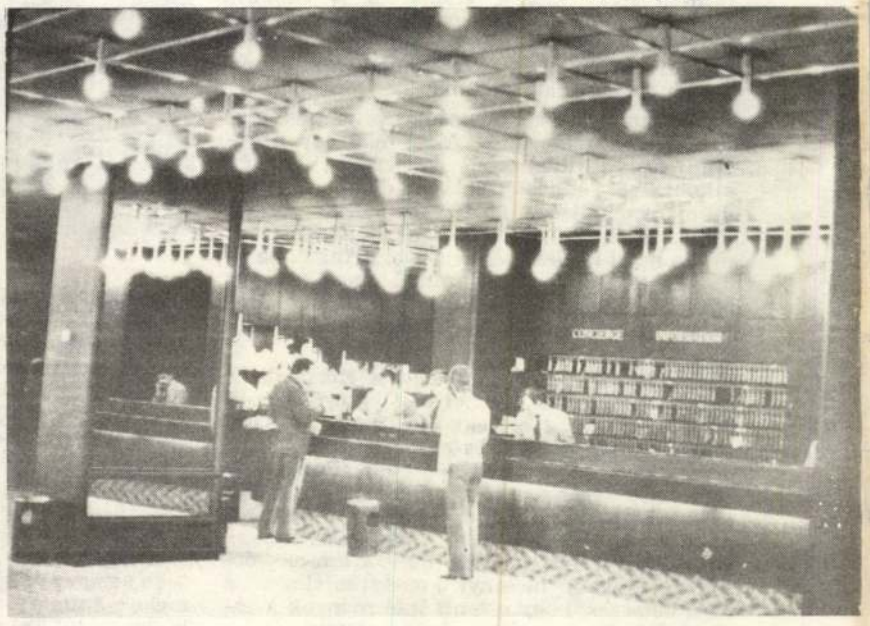

Váci hétvége

Amikor 1982 szeptemberében magánvizsgálódásaimhoz hozzáfogtam, a már több éves elégedetlenségeim, okvetetlenkedéseim végére kívántam így vagy úgy pontot tenni. Azaz, igazam van-e, ha azt állítom, hogy elégtelen — minőségileg és mennyiségileg — városunk művelődési kínálata. Persze az így feltett kérdés túl általános, érdemben és igazságosan válaszolni rá puszta benyomások és a szubjektivitást erősen tükröző közérzet alapján érdemtelen. Szűkebbre fogtam hát a témát, és megválaszolandó kérdéseimet így tettem fel: vajon mit nyújt városunk 3—14 éves állampolgárainak a szabaddá vált hétvégekre, milyen a kulturális választék „asztalunkon"?

Vizsgálódásaimat azért is e szabaddá vált hétvégekre koncentráltam, mert a tapasztalatok szerint az ötnapos munkarend összezsugorította a családok hétköznapi közös szabad idejét. A délután 16—17 órakor véget érő óvodai, iskolai munkanap és a mindennapos kötött, 19—20 órakor kezdődő elfoglaltságok (vacsora, mese, fürdetés, fektetés) közötti idő általában kevés arra, hogy hosszabb közös programokat szervezzenek a családok. E 2—3 órára esik nemcsak a játék, szabadlevegős tevékenység, s nemritkán a további, otthoni leckekészítés, ellenőrzés is (sajnos), hanem a szülőkre vár egy sor háztartási tennivaló is. Joggal feltételezhető, hogy a közös családi megmozdulásokra szabad szombatok-vasárnapok adnak alkalmat.

Városunk 50 perc vonatutazásnyi távolságra fekszik Budapesttől. Akár csak egy négytagú család útiköltsége oda-vissza: 120 Ft, autóbusszal ennek duplája, de a gépkocsi üzemanyagköltsége is 100 Ft körüli összeg. Ehhez adandó a színház-, mozi-, cirkuszjegy ára, a helyi közlekedés díja stb. Érthető, ha az utazási költségek ilyen arányú emelkedése is inkább arra ösztönöz, hogy a néhány órás program lehetőségét a lakóhelyükön keressék a családok.

Van is ragyogó új Művelődési Központunk (színházterme 500 férőhelyes), Úttörőházunk, benne külön gyermekkönyvtárunk (13 000 kötettel, fonotékával) és egy, a megyei Moziüzemi Vállalat által működtetett filmszínházunk (450 férőhelyes), hogy csak a nagyobb intézményeket soroljam fel. A 3—14 éves gyermekek száma 7000, a város összlakossága 35 000. A várost övező 10—15 km-es körzetben további tucatnyi község található, s nem kétséges, hogy a fenti intézmények a járási igények kielégítésére is hivatottak.

Mit kínált hát a város a szeptemberi—októberi 18 szabad hétvégén? (Lásd a táblázatot.) Hangsúlyozom, nem az intézmények munkájának egészét kívánom elemezni, csupán kultúra-fogyasztói szemszögből vizsgálom lehetőségeinket. A gyermekkönyvtár és az Úttörőház vasárnaponként zárva tart. Az előbbi szombat délutáni forgalma átlagosan 10—15 fő. Az alábbi táblázaton a Művelődési Központban kiscsoportfoglalkozással jeleztem egy kéthetenként szombat délelőtt működő szakkört, résztvevőinek száma általában 15—20 gyermek. A nagy rendezvényeket nagybetűvel írtam, ilyenek a gyermekszínházi és bábelőadások stb. A moziban a kifejezetten gyermekeknek kínált filmeket a szombati és a vasárnapi napokon (ezek mindig azonos filmek: ua.) egy, 16 órakor kezdődő előadásban vetítik.

Műv. Központ	Mozi	Úttörőház	Gy. Könyvtár
Szeptember			
4. kiscsop. foglalkozás	Emberevő medve	—	—
5. —	ua.	—	—
11. —	Fehérlófia	—	—
12. —	ua.	—	—
18. kiscsop. foglalkozás	—	—	—
19. —	—	—	—
25. PÓRUL JÁRT BASA	Fehér farkasok kalandja	—	—
26. —	ua.	—	—
Október			
2. —	Csak semmi pánik	Csak semmi pánik	
3. BOHÓCVERSENY	ua.	—	—
9. kiscsop. foglalk.	—	—	—
10. —	—	—	—
16. —	Fekete paripa	Mesedélelőtt a gy. könyvtárban	
17. —	ua.	—	—
23. kiscsop. foglalk.	Októberi vasárnap	Könyvjelzőkészítés a gyermekkönyvtárban	
24. —	ua.	—	—
30. —	Katonadolog	—	—
31. —	ua.	—	—

A táblázatot én kétféleképpen értelmezem. A Művelődési Központ szeptember—október 18 szombat-vasárnapján 2 nagy rendezvényt tartott, további 4 alkalommal a már említett kiscsoportos foglalkozást, a hétvégek kétharmadában nem nyújtott egyetlen műsort sem, nemhogy választékot. A mozi ugyanezen időben két gyermekeknek készült filmet mutatott be (a *Csak semmi pánik* és az *Októberi vasárnap* nem ilyen).

Ha horizontálisan szemléljük a táblázatot, kiderül, hogy a 18 hétvégi pihenőnap közül 9-en semmiféle alkalmat nem kínáltak a gyermekek számára, a másik 9 nap „választéka" kiolvasható. Talán nem tűnik fel demagógiának, ha azt ajánlom: összehasonlításként vessen bárki egy pillantást Budapest bármelyik kerületének hétvégi kínálatára, tudva azt is, hogy bármelyik kerületből, néhány forintért, egy-két negyedórás utazással akármelyik országos rangú gyermekszínház, filmszínház, Szabadidő Központ elérhető.

Mielőtt következtetéseimet levonom, még két gondolat. Az egyik: nyilvánvaló, hogy az igényes kultúrára való vágy felkeltésében és kielégítésében a közművelődési intézmények nem vehetik le teljes egészében a terheket s a kötelességeket a szülők válláról, mint ahogy az óvoda, iskola sem a gyermeknevelés ezernyi gondját. Tudom, hogyha van igény, kulturálódni (olvasni, lemezt hallgatni, televíziózni) otthon is lehet. Nincs szó tehát kulturális éhenhalásról. De szó van az egészségesebb kultúratáplálkozásról, a választékbővítésről, az igényes „tálalásról" és a megváltozott életformát jobban figyelemmel kísérő, ahhoz adekvátabban alkalmazkodó (városi) kultúrpolitikáról.

A másik: a közművelődés szakembereivel folytatott beszélgetések vissza-visszatérő érve: „hiába szervezzük a jobbnál jobb előadásokat, rendezvényeket, kicsi a látogatottság, nincs igény". Erre az érvre mindig akad bizonyíték. Eggyel én is szolgálhatok. „Első osztályos a gyermekem" címmel 6 előadásból álló sorozatot szervezett a Művelődési Központ ezekben a hónapokban. Célja az volt, hogy egy gyakorlott tanítónő és egy pszichológus vezetésével segítséget nyújtson az első osztályos gyermekek szüleinek. A helyi műsorfüzetben, a városi sajtóban ismételten reklámozott és az első iskolai szülői értekezleteken is megemlített sorozat első előadásán 3, a másodikon 4 szülő jelent meg. A szeptemberben első osztályt kezdő gyermekek száma csaknem 700.

Kis túlzással, s hasonló példákkal a tyúk vagy a tojás dilemmájához juthatnánk el. Azért nincs látogatottság, mert nincs megfelelő kínálat, vagy azért nincs kínálat, mert nincs igény, látogatottság.

Feltett kérdéseimre a választ csak a fenti két gondolatot is figyelembe véve adhatom meg. Nem hiszem, hogy igazságtalan vagyok, ha nem tartom megfelelőnek a kínálatot sem mennyiségileg sem minőségileg. Viszont hiszem, hogy kitartó, hozzáértő munkával, jó propagandával nekünk kell az első és sokadik lépést megtennünk, közművelődési szakemberekké előléptetett népművelőknek és népnevelőknek.

Nem a jó befejezés kényszere íratja le velem azt, hogy új utak, módszerek megtalálására városunkban is vannak kezdeményezések. Egyik lakótelepünk iskolájában kéthetenként, szombat délelőtt ifjúsági filmsorozat vetítését hirdették meg. Ha jó lesz a propaganda, ha az a film érkezik meg, amit várnak, ha tökéletes lesz a sötétítés, s ha a gépész nemcsak gépész lesz, nem kétséges, hogy sikere lesz. Az első előadás — én szimbólumként is értelmezem — a *Robinson Crusoe*.

FLAMM JÁNOS

ZALAVÁRY Lajos építész

FÜRTH Livia: Kiváltságos pillanatok [beszélgetés Zalaváry Lajossal] = Népszabdásg, XLIX.évf.147.sz. 1991. junius 25. 11. p. ill.

sokáig Angliában dolgozott, s alighanem ott is halt meg. Almási István viszont, miután hosszabb időt töltött Angliában és Hollandiában, 1709 után visszatért Erdélybe. Vele egyjel több lett azoknak az embereknek a száma, akiknek külföldi kiművelése a XVIII. század elejei Erdélyt gazdagította.

Lord Paget másik erdélyi pártfogoltja nem teológus, hanem Tobias Stranover, egy szebeni szász festőcsalád hagyományait folytató festőművész volt.[11] Az 1702-ben 18 éves Stranover alighanem Nagyszebenben csatlakozott a Paget-csoporthoz; nem tudni, velük tartott-e egészen Londonig, vagy lemaradt-e egy kis időre Németországban. Annyi bizonyos, hogy pár évvel Londonba érkezése után feleségül vette Bogdányi (vagy Bogdáni) Jakab festőművész lányát. Bár a magyar lexikonok adatai szerint Tobias Stranover 1724-ben meghalt, az újabb külföldi lexikonok óvatosabban csak „1731 utánról" beszélnek.[12] Több adat mutat azonban arra, hogy Stranover jóval túlélte apósát, és csak hetvenkét éves korában, 1756-ban halt meg Angliában. Az első egy levél, amelyet Bogdani Jakab William nevű fia írt, s ebben elejt egy

JEGYZETEK

1. Szamosszegi Szilvesztrányi. 1682–1771. Budapest, 1891.
2. Heregyei szerint 1684-től volt pap Fogarason.
3. (1632–1707) Wittenbergben végzett evangélikus lelkész, számos latin és néhány német nyelvű mű szerzője.
4. V.ö. *Bethlen Mihály utinaplója*. Szerk. Jankovics József. Budapest, 1981. 58.

ZALAVÁRY Lajos

Z.L./ZALAVÁRY Lajos/: Kelet-Nyugat Kereskedelmi Központ, Rákóczi út-Múzeum krt.sarok. építész: Zalaváry Lajos. = Magyar Építőművészet, 83,1992,3-4. 36-39. ill.E

KUBINSZKY Mihály:"A város sebének " begyógyitása. = Magyar Építőművbészet, 83,1992,2-3. 40. ill.

ALAUÁRI Lajos ejtén

91 6. 70

Új Művészet

Új Művészet

ZALAVÁRI Lajos építész

György Péter: A post-budai high tech. = Hálmi, 1993. 2. 295-301.

Zalaváry Lajos, Ybl-díjas építész, (Közti) 3.) Folytatás.
Teitelics kastély helyreállítása, Keszthely. Építész: Csontos Csaba,
Dobozi Miklós, Zalaváry Lajos, Dietre Villő.

Magyar Építőművészet, 1986. 5., 44-old.

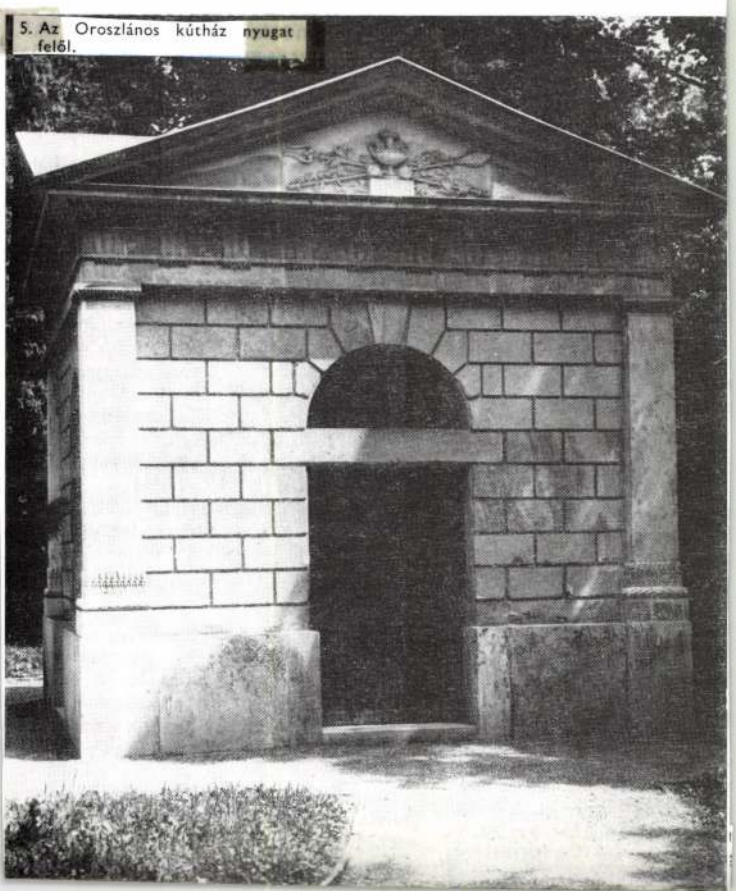

5. Az Oroszlános kútház nyugat felől.

ssy Ferenc (BME); régész: dr. Veszprém; Kivitelező: OMF Szé- GROKOMPLEX GMK Agárd.

a a Veszprém megyei Nemes- eszprémfajsz között fekszik. idék számos római villagazda- : vált ismertté talán a legna- nek központi épületét képező villa különleges rangot visel maradványaink sorában. Első- kjai és falfestménymaradványai dő arra emlékeztetnünk, hogy lefolytatott első ásatás alkal- erült elő az a mozaik is, amely udapesti Magyar Nemzeti Mú- nti rotundájának padlóját dí-

tális és a murális művészet itt it a feltárás korának muzeo- emlékvédelmi gyakorlata sze- étől elszakították, a mozaiko- tmény rekonstrukciókat a kü- eumok kiállítótermeibe szállí- iletek romjait pedig visszate- űemlékvédelemben bekövet- obszöri — szemléletváltozást léletesen illusztrálja, hogy omnegyed évszázad múltán égészeti feltárások munkáját fel, hanem arra is sor kerül- onzerválják a romokat — első- yumvilláét —, sőt arra is, hogy kre hozzák vissza a mozaikokat

szott itt célszerűnek a „továbbfolytatásos" módszer követése, hiszen manapság már a környezet figyelembevétele is valahogyan — végre — létjogosultságot nyert az architektúrában, még a rommezők kialakításánál is.

A felmenő szerkezetek részben a hajdan használt építőanyagból, kőből készültek. Csorbázott pillérek kerültek felfalazásra a főtraktus külső és belső határfalaira. A külső pillérközöket okkerszínű Copilit üvegfal tölti ki, a belső pillérközök üresek: az épület tehát kívülről zárt lett. A pillérrendszerre 15 m hosszú, ragasztott fatartókból készült egyszerű fedélszék került — az udvar természetszerű szabadonhagyásával —, a konzolos túlnyúlás adja a külső-belső folyosók védelmét. A tetőhéjalás: alumínium trapézlemez. Az udvar kerengőjének déli oldalán az eredeti maradványokból rekonstruált ablakos-áloszloprendes térfal — porticus fenestrata — húzódik, a többi oldalon fa-mellvédes tornác jelöli ki a térrendet. Befüggesztett vitrinek, terrakotta magyarázótáblák, helyiségszámok stb. teszik múzeumszerűvé a belsőséget.

Úgy tűnik, hogy sajátos atmoszférát sikerült teremteni a létesítmény enteriőrjében. Nem szándékozott ez a kísérlet rekonstrukció lenni — hiszen a terek magassága ismeretlen, így a lefedés szintjét a használhatósági meggondolások döntötték el —, s mégis, az effektív védelem igényeinek kielégítésén túl, az ide visszakerült műtárgyak vala-

Zalaváry Lajos, Ybl-díjas építész (Közti). 2. Folytatás.

Festetics kastély helyreállítása, Keszthely. Építész: Csontos Csaba, Dobozi Miklós, Zalaváry Lajos és Detre Villő (Közti).

Magyar Építőművészet, 1986. 5., 39-old.

3. Keleti főhomlokzat. Főbejárat a helyreállított erkéllyel. (Fotó: Detre Villő)

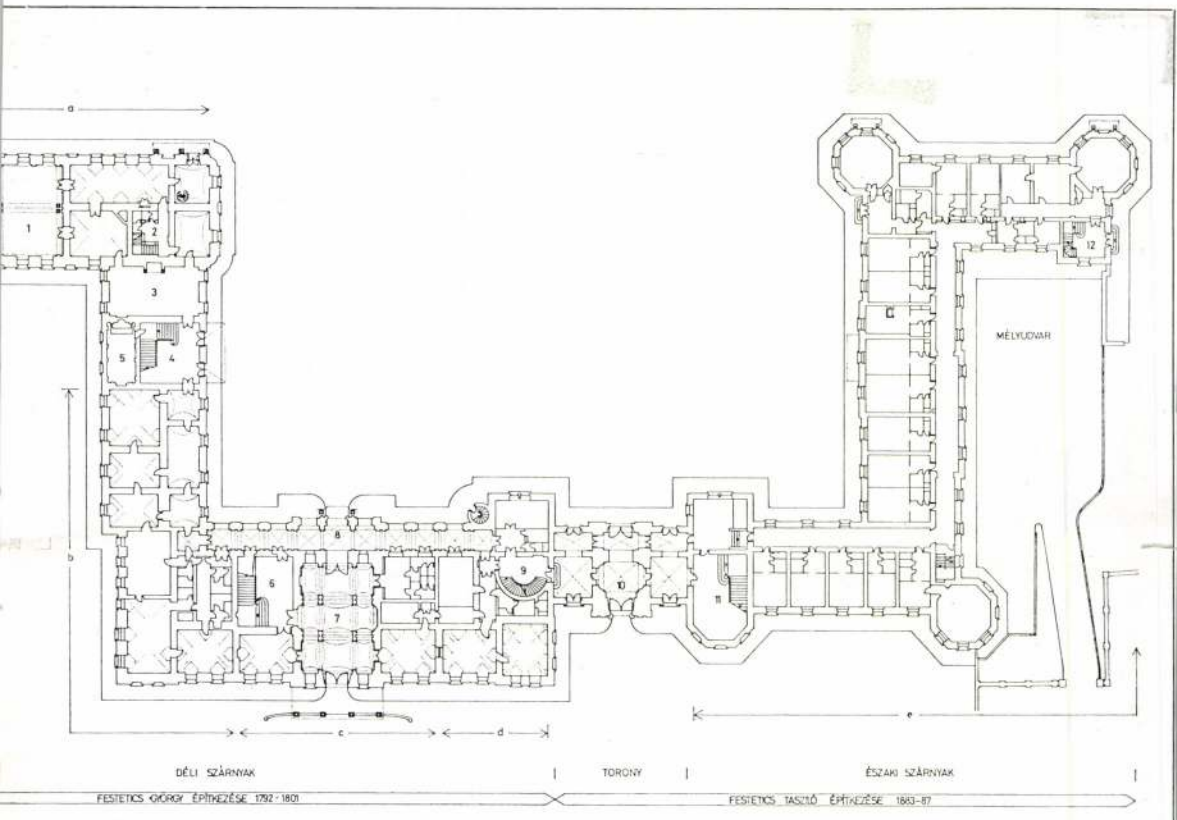
a
b
c
d
e
MÉLYUDVAR
DÉLI SZÁRNYAK
TORONY
ÉSZAKI SZÁRNYAK
FESTETICS GYÖRGY ÉPÍTKEZÉSE 1792 - 1801
FESTETICS TASZILÓ ÉPÍTKEZÉSE 1863-87

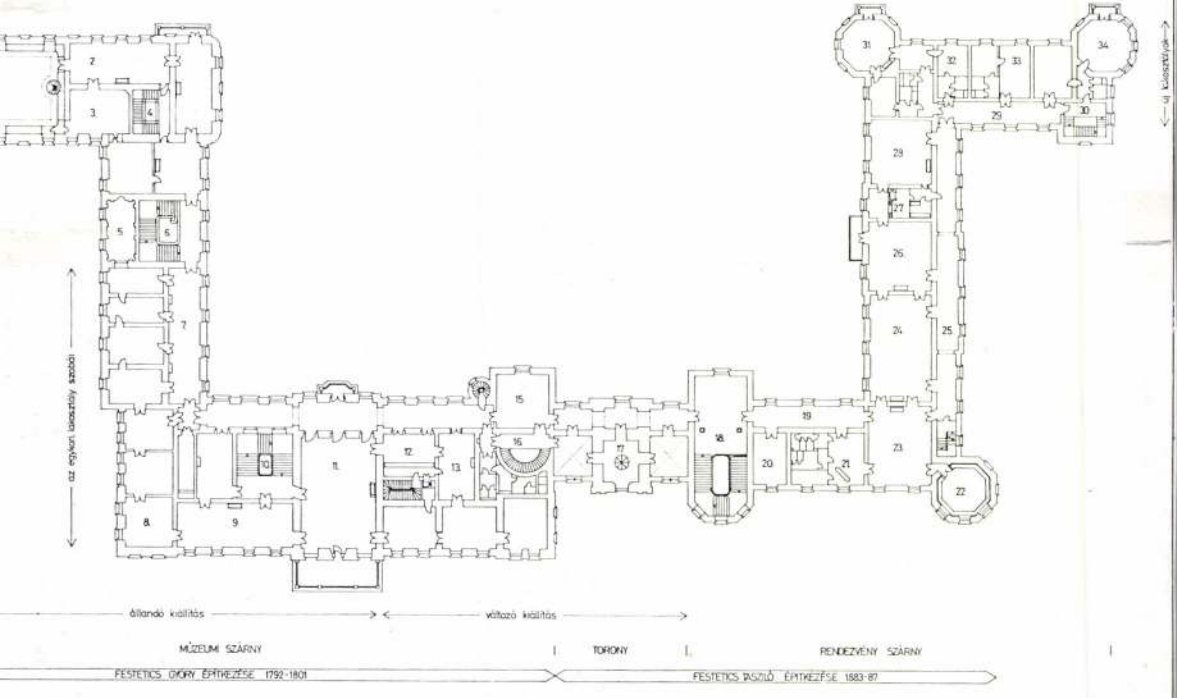
állandó kiállítás
változó kiállítás
MÚZEUMI SZÁRNY
TORONY
RENDEZVÉNY SZÁRNY
FESTETICS GYÖRGY ÉPÍTKEZÉSE 1792-1801
FESTETICS TASZILÓ ÉPÍTKEZÉSE 1863-87

ZALAVÁRY LAJOS

LD; Gáspár Tibor épitész

Balog János: A Duna - part visszavétele

UJ TÜKÖR 1982.XIX.évf.28.sz.12.o.

6. A szerződéshez szükséges előzetes engedély kelte, száma:

A kifizetésre kerülő dijból progressziv jöv.adó és községfejl. h
levonásra.

Budapest, 197.....

....

megbizott megbi

Zalaváry Lajos, Ybl-díjas
építész

4. Fürdőépület, Jászberény,
1960–63. /répr./

13

13. Zalaváry Lajos: Budapesti Műszaki Egyetem menzája, 1967

MÉ 84. 1.

Magyar Építőművészet, 1984. 1. 23-old. – és 30-old.

Zalaváry Lajos, Ybl-díjas építész

„Tornyok." Zalaváry Lajos rajzai. /repr./

Tornyok. Zalaváry Lajos rajzai

Magyar Építőművészet, 1984, 4-5 szám, 32-old.

Zalaváry Lajos / építész

L: Farkasdy Z.

– Szovetségi kérek

Magyar

Építőművészet Bp. 1983

6.

83/3

Zalaváry Lajos, Ybl-díjas építész /KÖZTI/. 1.) Folytatás

Festetics kastély helyreállítása, Keszthely. Építész: Csontos Csaba, Dobrzi Miklós-Zalaváry Lajos és Detre Villő (Közti).

1. A keszthelyi kastély kertjének főkapuja a város felől. /repr./
2. A kastély nyugati homlokzata a Helikon-tó felől /repr./

1. Földszinti alaprajz } /repr./
2. Emeleti —"— }
3. A kastély ebédlőterme, ma koncertterem. /repr./

3. A kastély ebédlőterme, ma koncertterem.

4. A Helikon könyvtár az új klasszicizáló mennyezettel. /repr./

4. A Helikon könyvtár az új klasszicizáló mennyezettel

1. Az arcképes lépcsőház a György-szárnyban. /repr./
2. A Vörös szoba mennyezete, Helikon-szárny, II. emelet. /repr./
3. Kandalló helyreállítás a Tükör-teremben, Taszilós-szárny. /repr./
4. Az új ebédlő és tálaló a Taszilós-szárnyban. /repr./
5. Az oroszlános kút részlete. /repr./

Magyar Építőművészet, 1986. 5., 38-40-41-42-old., 44-old.

Zalavári Lajos, Ybl-díjas építész
(a MÉSZ Mesteriskolája VII. ciklusának hallgatói).

Mesterek: Varga Lőrente,
Zalavári Lajos. (és még többen).

Magyar Építőművészet, 1989., 1-2. szám, 2. old.

Zalaváry Lajos, Ybl-díjas építész 3.) Folytatás.
a Merteriskola VIII. ciklusának programja, 1985–86.

Május 23. Épületlátogatás: Atrium Hyatt Budapest-Zalaváry Lajos vezető, építész műhelybe-mutatója.

Magyar Építőművészet, 1989., 1-2 szám, hátsó, belső borítón,

Zalaváry Lajos, Ybl-díjas építész — 1. Folytatás.
a MÉSZ Mesteriskola előadásai.

II. ciklus 1972-74.

Gádoros, Gulyás, Zalaváry, Solymossy:
Környezetek tervezési kérdései.

Magyar Építőművészet, 1989, 1-2 szám, 4-old.

Halaváry Lajos, Ybl-díjas építész 2.) folytatás.
a Mesteriskola VIII. ciklusának programja, 1984-85.

Május 9. „Az 50-es évek építészete – Molnár Péter építész előadása. Meghívottak: Farkasdy Zoltán, Jánossy György, Pintér Béla, Halaváry Lajos építészek.

Június 6. „Erzsébetvárosi tömbrekonstrukció" – Halaváry Lajos építész előadása.

Magyar Építőművészet, 1989., 1-2. szám, belső borítón.

Zalaváry Miklós festő

ZALAVÁRY MIKLÓS festőművész, a Magyar Képző- és Iparművészek Szövetségének, valamint a Magyar Népköztársaság Művészeti Alapjának tagja, 52 éves korában elhunyt. Temetéséről később intézkednek.

– Hí

8.

Népszabadság, Bp. 1981 július 6.

Zalavány Lajos, építén

L: Finta József

2

-- (- fényhely - nőveg -)

Esti Hirlap, Bn. 1980 júl. 5

Halaváni Lajos, Ybl-díjas építész

a Malév-szálló tervezője Halaváni Lajos Ybl-díjas építész és munkacsoportja a Közép-pillet tervezőtől.

Esti Magazin

1980. május 5. Kossuth 18.30 | Vgnó |.

Zalaváry Lajos

Zalaváry Lajos terve /munkatársai: Csontos Csaba, Dobozi Miklós; belsőépitész: Detre Villő, szerkesztőtervező: Horváth Z. Kálmán/ az alábbi pályázaton 80.000 forintos dijat nyert.

Molnár Péter: A MTESZ székház tervpályázata 197o. Magyar Építőművészet, 197o. 1.sz. 2-7. lap /Terviematertés, képekkel/

Zalaváry Lajos

Zalaváry Lajos és munkatársai /Csontos Csaba, Lobosi Miklós, Petre Villő és Horváth Z. Kálmán/ terve nyerte az egyik első díjat az új MTESZ székház tervpályázatán.

Jócsay Andor: Milyen lesz az új MTESZ székház?
Budapest, 1970. 12.sz. 27-29. l.

Zalavári Lajos
építész

A hírabbi, Mathias Rexnek nevezett
és a Hilton Szálló tervezet a Középület
tervező Vállalatnál Zalavári Lajos
Jól díjas építész húzidtte.

Dercsényi Dezső: Mathias Rex Szálló avagy Hilton Hotel?
Művészet, 1973. október – 35. oldal.

Zalaváry Lajos

a Csepel Csillag-telepi lakótelep kiépítési terv tervezője.

Tóth Endréné: Budapest Enciklopédia, Budapest, 1970.

152 p

Zalaváry Lajos

A Középületterveró Intézetben
Hornicsek munkatársa volt.

Kovács Anikó: Hornicsek László.
Művészet, 1975. julius – 6 oldal.

Szalay Rajos

1968-ban Szalay Rajos épitész
mellett a Matthias Rex Szálló ter-
vezésére is meghivtak Németh
Istvánt.

Kovács Anikó: Németh István.
Művészet, 1974. juli - 13 oldal.

Zalaváry Lajos

a jászberényi tisztasági fürdő
építészeként említve

Magyar építészet 1945-70
147. old.

Zalaváry Lajos

a csepeli 24 tantermes
iskola építéséért emlékére

Magyar építészet 1945-70
98. old.

Zalavári Lajos építész

- Stróle Mátyás - Killer István - Csontos Csaba -

- Dobozi Miklós

60 ezer forinttal jutalmazták pályaművüket az esztergomi Vármúzeum építészeti rekonstrukciója tárgyú pályázaton

Magyar Nemzet 1972 október 4

6. old.

Zalaváry Lajos

a Miskolci Műszaki egyetem
építész munkatársaként neve említve

Magyar építészet 1945-70
92. old.

Zalaváry Lajos

építész műve a Nagyothallók Intézete Bpesten. – Ism: Magyar Építőipar 1968. 1. sz. 27. l.

Az 1968. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája. – Művtört.Ért. 1971.2.sz. 149-182. l.

154. l.

Zalaváry Lajos

A Müszaki Egyetem Leánykollégiuma, 2000 adagos konyha és étterem, Budapest. /Zalaváry Lajos épitész, M.Hornies csek Klára belsőépitész./ - Ism: Csontos Csaba - Dobozi Miklós, Magyar Épitőmüvészet, 1968.5.sz.48-49. l. - Kubinszky Mihály, uo.50-52. l.

Az 1966.évi magyar müvészettörténeti irodalom bibliográfiája. - Müvtört.Írt. 1971.2.sz. 149-182. l.

154. l.

Zalaváry Lajos

Matthias Rex szálloda a Várban /Zalaváry Lajos építész Németh István belsőépitész, Kiss E. Gusztáv kertterv./
Ism: ?Magyar Építőművészet, 1968.4.sz. 18-2o. l. -
Magyar Építőipar, 1968.3.sz. 174-175. l.

Az 1968.évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája. Művtört.Írt. 1971.2.sz.149-182. l.

Zalaváry Lajos

(Közti)

Leány kollégium, 2.000 adagos konyha és étterem, Bpest.
Tervezés: 1960. Kivitelezés: 1965–1966.
(Bp-i Műnaki Egyetem Leány kollégiuma)

Magyar Épi Lüměvészet 1968. 5. sz. 48. l.

Zalaváry Lajos

és Farkasdy Zoltán tervező munkatársak a Miskolci Nehézipari Egyetem első épithezésénél 1950.

Merényi Ferenc: A magyar épitészet 1867-1967. Budapest 1970.

1241

Zalaváry Sajos

tervezte a bp-i Kacsóh Pongrác
úti nagyotholló gyermekek intézetét.
1966.

Merényi Ferenc: A magyar építészet
1867-1967. Budapest 1970.

1411

Zalaváry Lajos

Cikke (rövid méltatás) a miskolci új
sportcsarnokról.

Magyar építőművészet, 1971.5.sz. 49 l.

Zalaváry Lajos

az alábbi pályázaton megvételt nyert egyik terv egyik szerzője.

dr.Reischl Antal: A budapesti Népliget rendezésének tervpályázata.1970. - Magyar Ép.műv. 1971.4.sz.2-4.l.

Zalaváry Lajos

Tervezte a Jászberényi fürdőt. 1965.

484. s. reprodukció.

Merényi Ferenc: A magyar építészet.

1867–1967 Budapest 1970.

146 f

Zalavary Lajos

IV. éves műegyetemi
hallgató

az alábbi pályázaton fa-
lusi népház tervével
I. díjat nyert.

Tabéry Ivan: Építész-
hallgatók pályamunkái
az „Új Építészet" pályá-
zatán. Új Építészet
1948. 4. f. 135. l.

Ábrával.

ezennégyszáz pengőt a 127.69
utal jon ki.

MŰEMLÉK... ORSZÁGOS BIZOTTRÁGA
39 1930 szám
Érk.: 1930 év ~~feb.~~ jan. hó 27. n.

Zalaván Lajos, építén

L: Finta József

9.

–: Kiállítják az új Duna-parti szállodák maketjeit

Népszabadság, Bp. 1980 márc. 5.

Zalaváry Lajos
építén

Jászberény, fürdő. 1965

Repr.

Rados: Magyar építészettőrt. 409.
Műszaki Kiadó 1971.

MDK

Zalavári Lajos épitész

felszabadult Bp. művészeto. H.Szal. 1960.

Zalaváry Lajos, építész MDH

Környezetrendezési tervért első díjat kapott.

— = 1968-ban kezdik meg az új sport-csarnok építését 9

NÉPSZABADSÁG Bu. 1966. szept. 9.

Z alavári Lajos épitész M.[illegible].K.

A Budapesti Müszaki Egy etem nagy éttermének és konyhájának terve

Gárdonyi Jenő : 945 milliós beruházással fejlesztik a Budapesti Müszaki Egy etemet

Magyar Nemzet 1965. április 9. 3.1.

Zalavári 1.

Plakátjai:

Az a javaslattevő,aki bárhol alkalmazott ujitást javasol vállalatnál...az ujitási dij 20%-át kell részére kifizetnü...találmány esetén ... a találmányi dij 20%át. Bp.1962. 96x68 cm.

Hat hónapi normakedvezmény és kiegészitő fizetést kell kapni annak az ujitónak, aki saját munkájában alkalmazza az ujitást és azoknak, akik önként átveszik! Bp.1962. 96x68 cm.

Ábrázolásuk: Rajzolt betük.

Az 1961 és 62. évi grafikai plakátok és metszetek. / összeállitotta: Munkácsi Piroska /
O.Sz.K. kiadványai Bp. 1965. 130,131 l.

Zalavári 2.

Plakátja:

Ujitók! Feltalálók! Kivitelezéssel,megvalósitással,
...forduljatok a szakszervezeti bizottságokhoz.
Bp. 1962. 84x58 cm.

Ábrázolás: Cimer és rajzolt betük.

Az 1961 és 62. évi grafikai plakátok és metsze -
tek. / összeállitotta: Munkácsi Piroska / 131.1.
O.Sz.K. kiadványai Bp. 1965.

Zalaváry Lajos

Tisztasági fürdő Jászberényben /Zalaváry Lajos épitész, Moess Tibor belsőépitész/. - Magyar Epitőipar, 1966. 15.évf. 1.sz. 22-23.l.

Az 1966. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Ért. 1969. 3.sz. 243-283.l./ 25o. l.

Zalavári Lajos, építész

MDK

50 000 ft-s első díjat

nyert.

—: Döntöttek az új délpesti kórház terveiről 8.

ESTI HIRLAP

bp. 1964. nov. 28.

M.D.K.

Zalaváry Lajos épitész

Az ankarai Ishane szálló terveinek el -
készitésél Janáky István társtervezője

1957

A terv nem valósult meg

Kisdi Pál: Janáky István
Magyar épitőművészet 1966/3. 52-53.l.

Zalaváry Lajos

Építész.

Réntvet egy ankarai szálló tervezésében

Kortárs 1966 V. n. 757 old.

Zalaváry Lajos, építész

MDK

A Várhegyen épülő Mathias Rex szálloda tervezője.

Rénlet – rajza : Repr

Pakots György: Götörai terázás történelmi környezetben 4

ESTI HIRLAP Bp. 1963. febr. 17.

M.D.K.

Zalaváry Lajos épitész

Ybl -dijas

Janáky István munkatársa a miskolci Mülegyetem tervezésénél

Kisdi Pál: Janáky István

Magyar Építőművészet 1966/3. 52.l.

N.D.K.

Zalaváry Lajos épitész

Középülettervező V.

Ybl Miklós-dijjal kitüntetve

a magyothallók Tanintézete és a Jászberényben épült fürdő épitékezésienél az épitő - iparral kialakitott - az épitészeti kulturát emelő - tevékenységéért
Kitüntetések

Magyar Épitőművészet 1966/5. 9.l.

M.D.K.

Zalaváry Lajos épitész

Budapesti uj Sportcsarnok tervpályázaton

Aβfeadatnál dijazva

Társtervező: Csontos Csaba- Dobozi Miklós

Magyar Épitőművészet 1966/6. 6.l.

Zalaváry Lajos épitész M.D.K.

Budapesti uj Sportcsarnok tervpályázaton
A/ reláda tnál dijazva
Társtervező: Csontos Csaba-Dobozi Miklós

Magyar Építőművészet 1966/6. 6.l.

Zalaváry Lajos épitész M.D.K.

KÖZTI

Nagyothallók Állami Intézete

repr.

Magyar Épitőművészet 1966/6. 36-43.1.

M.D.K.

Zalaváry Lajos építész

A Zánkai Központi Uttörőváros tervpályázaton III..dij

Társtervező: Csontos Csaba- Dobozi Miklós- Kádár István- Marosi József- Falta Imre- Tolnay Pál - Csillag József- Szabó Attila

Magyar Építőművészet 1966/2. 6-12.l.

M.D.K.

Zalaváry Lajos: építés

a Csepel-Csillagtelep
további ezer lakásának ter-
vein dolgozik

Esti Budapest, 1956. aug. 29.

M.P.K.

Kalavári Lajos, épitész

a Csepel-Csillagtelep
tervéri ezen lehetőnek ter-
vein dolgozik

Ezt: Budapest, 1956. aug. 29.

M.D.K

Zalavári Lajos
építész

A Hess András tér 2 szám alatti
iskolaépület tervét készítette.

Zolnay László: Ujjáépül a budai vármegyed.
Művészet, 1961. október. 18 l.

Zalavány Lajos, építész MDK

A pesterzsébeti új kórház építészeti terveit Zalavány Lajos, Csontos Csaba és Dobozy Miklós kénítették.

(Rajz.: Repr.)

— : Ilyen lesz a dél-pesti Kórház 6.

ESTI HIRLAP, bp. 1964. júl. 17.

Zalaváry Lajos épitész M.É.K.

/KÖZTI/

Tisztaságí fürdő, Jászberény,

repr.

Belsőépitész Ö Moess Tibor

Magyar Épitőmüvészet 1964/ 6. 24-29.l

Zalaváry Lajos

Magyar Nemzet
1958 jan 11

A legfiatalabb

A legfiatalabb Ybl-díjas építész Zalaváry Lajos. 1949-ben végezte el az egyetemet, ma a Középülettervezető Vállalat műteremvezetője. A kitüntetést a lakótelepek beépítési tervének elkészítéséért kapta. Részt vett a csepeli Csillagtelep, a gyöngyösi vásártéri lakótelep és a Zsigmond téri új háztömb terveinek elkészítésében.

Fiatal, lelkes és rengeteget akar építeni. Házat, iskolát, áruházat, üdülőt.

— A csepeli lakótelep nagy erőpróba volt — emlékezik — és talán ez »hozta« a díjat is — teszi hozzá. — Lakóház, iskola, óvoda, orvosi rendelő, fürdő — mindez korszerű kivitelben. Az 1200 lakást számláló telepet 400-as tömbönként építik. Másik munkám: a Fővárosi Tanács megrendelésére modern, 2 szoba hallos és hálófülkés garzonlakásokat tervezek Óbudára, a Zsigmond tér környékére.

*

S amit mind a négyen egyként mondtak: a hosszú, munkás évek fáradságát jutalmazó nagy kitüntetéssel boldog újesztendő köszöntött be hozzájuk.

Tamás István

MDK

Zalaváry Lajos, építész

A Mátyás templom mellett épülő szállót tervezte, illetőleg az új program tervet kénítette.

Pakots György: Sétáljon a Kerengőben 4

ESTI HIRLAP, Bp. 1968. okt. 12.

Zalavári Lajos

1) Csepel csillagtelep, terve,
2) Csepeli 24 tantermes iskola, terve.

A felszabadult Budapest művészete.

Budapest, 1960. 14 l.

Kiállítás-katalógus

M.D.K.

Zalaváry Lajos épitész

KÖZTI

Mathias Rex szálloda a Várban

Belsőépitész: Németh István

Magyar Épitőművészet 1967/2, 1820.1.

Zalaváry Lajos [építész]

M D4

A Budapesti Műszaki Egyetem új épületegyüttesének terveit készíti.

— : Nagyarányú építkezések a műszaki egyetemek körútjára 11. l.

NÉPSZABADSÁG [Bp.] 1963. márc. 31.

MDK
XXXXXXXXX

Zalaváry Lajos, ép.

Miskolci R.M.Nehézipari Müszaki Egyetem
tervezöje Janáky István Ybl-dijas ép. és
Jánossy György ép.-el közösen.

Mücs.-IV.M.Képzöm.Kiáll. 1954.jan.-febr. Kat. 22.l.

MDK

Ybl díjat kapott

Zalaváry Lajos

Népakarat, 1957.dec. 29.

Zalavári Lajos építész

k ~~#~~ ezévi Ybl díj I. fokozatát

Kapta

Nagyvaja 1966 IV. 3 5 old.

MDK

1957-es Kbl-díjak

Zalaváry Lajos

Népakarat 1957. dec. 29.

Zalaváry Lajos építész / M.D.K.

XXI. Csepel ,Csillagtelepi 24 tantermes iskola

Társtervező:Oltai Pál

repr.

Magyar Építőművészet 1962 /6. 54.1.

M.D.K.

Zalaváry Lajos épitész

Résztvett a pályázaton II. dij

Társtervezö: Solymosi Antal

repr.

Szanyi József: Budai Várnegyed lakóház terv-pályázata
Magyar Építömüvészet 1964/1 2-12. l.

M.D.K.

Részvétet a pályázaton

Szanyi József: Budai Vérmezyed lakóház terv-
pályázata
Magyar Építőművészet 1964/1 2-12. l.

Zalaváry Lajos épitész

M.D.K.

Hétvégi ház - nyaralo tervek.

"Androméda" repró

Magyar Épitőművészet 1965/6. 36-37.l.

Zalaváry Lajos
építész

M.D.V.

1966-ban az Ybl díj I. fokozatát
nyerte el.

— : —

Művészet, 1966 május – 48 kep.

Zalavány Lajos, építész MDh

Az Ybl-díj I. f.-t kapta.

– : Kiosztották az idei Ybl Miklós-díjakat 6.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1966. ápr. 3.

Zalavári Lajos, építész MDL

I. f. – t kapott.

– : Kiontották a 1966. évi Ybl M. díjakat 6.

ESTI HIRLAP, bp. 1966. ápr. 2.

M.D.K.

Zalaváry Lajos épitész

Ybl Miklós -dijjal kitüntetve 1. f.

Kiosztották az 1966 . évi Ybl Miklós -dijakat

Magyar Nemzet 1966. ápr. 3. 5.l.

I. T.

M.D.K.

Zalaváry Lajos építész

A M.Építőművészet 1962 /5. sz.nak cimlapterve.

Magyar Építőművészet 1962 /5. Cimlap

Zalavári épitész

MDK

Diósgyőri kórház tervezése

Virágh Pál:A diósgyőri kórház területének rendezésére kiirt tervpályázat Magyar Epitőművészet 1954.4-6.sz.163.l.

MDK

Zalaváry épitész

Mozi és kiállitásépület terve

Körner József:Hozzászólások a Mesteriskola kiállitásához Magyar Épitőmüvészet 1955.IV.évf.6.sz. 188.l.

ZALAVÁRI LAJOS

A Dél-pesti kórház tervpályázaton első díjat nyert terv egyik alkotója

---

Dél-pesti kórház. Tervpályázat 1964. Összeáll. Pernye Edit. Bp. 1966.

Zalavári Lajos

Kulcsár Sándor: Nagyothallók Állami Intézete. /Zalavéry Lajos épitész, Moese Tiborné belsőépitész, Hreblay Ferenc kerttervező/ - Müszaki Tervezés, 1966. 11. sz.12-13. 1.

Az 1966. évi magyar müvészettörténeti irodalom bibliográfiája /Müvtört.Ért. 1969. 3.sz. 243-283. 1./ 248. XX 1.

ZALAVÁRY Lajos / kétszeres Ybl-díjas építész, műtermvezető

Részt vett az Építésügyi Minisztérium Építészeti és Építéstervezési Tanácsa, valamint a Művelődésügyi Minisztérium Műszaki Bizottsága együttes ülésein, melyek határozatai elősegítették a Nemzeti Színház tervezését.

A Budapesti Nemzeti Színház terve 1966. kidolg. Hofer Miklós, Halmágyi Ildikó, stb. Bp. 1966g.

Zalaváry Lajos

Az ankarai szálloda döterv-vázlatainak készítésével Fanáky munkatársa volt.

Major Máté: Az építészet uj világa, Magvető, 1969, 395. l.

Zalaváry Lajos

cikkei:
A balatonföldvári Kasinó tervpályázata. - Magyar Építőművészet 1967. 3. sz. 3-5. l.

Zalaváry Lajos: Budapesti Műszaki Egyetem 1000 fős kollégiuma. /Kiedi Pál, Perczel Dénes építészek, Czoczek László belsőépítész, Németh Györgyné kerttervező/ - Műszaki Tervezés, 1967. 5.sz. 3-5. l.

Az 1967. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Ért. 1970. 1.sz. 68-107. l./

75. l.

Zalaváry lajos építész
kétszeres Ybl díjas

Egyik tervezője a 80.000 ft-os díjat
nyert pályaműnek

Gásdonyi Jenő: Kihirdették az új
Technika Háza pályázat eredményét

Magyar Nemzet 1970 VII. 7 Sold.

Zalaváry Lajos építész

Zsüritag az alábbi pályázatok

Kovács Ferenc: A Sabáni Rácz gyógyfürdő terpályázata, 1969

Magyar Építőművészet 1970/4 2 old.

ZALAVÁRY LAJOS

ÉPITÉSZ. FELKÉRTÉK AZ ALÁBBI PÁLYÁZATON VALÓ RÉSZVÉTELRE.

SCHÉRY GÁBOR: NYARALÓÉPÜLETEK TERVPÁLYÁZATA.

MAGYAR ÉPITŐMŰVÉSZET, 1969/4, 2. LAP.

Zalaváry Lajos építész

Kétszeres Ybl díjas

Vezető tervezője a 80.000 ft-tal díjazott pályamunek (szepró)

Gázdony Jenő: K. tizdelték az ily Technika Hára pályázat eredményét

Magyar Nemzet 1970 VII. 7 8 old.

ZALAVÁRY LAJOS

ÉPITÉSZ. MUNKATÁRSAIVAL EGYÜTT RÉSZTVESZ A BUDAPEST HILTON SZÁLLÓ ZÁRTKÖRŰ TERVPÁLYÁZATÁN.

3 RAJZ REPR.

ÉPITŐMŰVÉSZET, 1990./1. 5. LAP.

Zalavári Lajos

A feltárt épületmaradványok konzerválása után a kolostor területére megint csak iskola kerül majd ~ tervei szerint.

Lóczy Erzsébet: A budavári Hess András tér
Képzőm. Alap Bp 1961 23.dd

Zolanány Lajos

A miskolci Nehézipari Műszaki Egyetem tervezésénél Janáky István munkatársa Jánossy Györggyel együtt.
A Várpalota újjáépítési tervezésénél is.

Major Máté: Az épitészet uj világa, Magvető, 1969, 391.l.
393.l.

MDK

Zalaváry Lajos épitész

Szolnoki mozi és kiállitási épület tervrajzai /repr.

A Mesteriskola tervei, Magyar Épitőművészet, 1955.
IV.évf.1-2.sz.6-7.l.

MDK

Zalavári L. épitész

Gipszszob. Megyery Barna müve

Arckép kiáll. Ernst Muz. 1952. aug. 11 l.

Zalaváry Lajos épitész MDK

Zsigmond-téri lakóház első tervjavaslata repr.
Zsigmond-téri lakóház második " repr.

Csordás Tibor:A tömeges lakásépités tervezési kérdései Magyar Építőművészet 1955.IV.évf.9-10.sz. 262.l.

Zalaváry Lajos, épitész MDK

A miskolci Rákosi Mátyás Nezéziparí Egyetem tervezőinek munkatársa.

5 repr.

MagyÉp 1945-55.

Tervezők: Janáky István,
Jánossy György
Társtervező: Farkasdy Zoltán
Munkatárs: Zalaváry Lajos

K. D. K.

ZALAVÁRY Lajos épitész

Harminchetteseh tere Repr
Jaunáry Istvan Társtervezője

Budapesti Sophy bécsitési tervjavas-
latok
Magyar Építőművészet 1957 (VI.) 5/6.
122. l.

ZALAVÁRY Lajos épületei

Gyöngyös, 1., 2., 3., 7. számú lakótömbök
módosított beépítési terve

Perczel Károly: A részletes rendezési
terv építészeti alkotás
Magyar Építőművészet 1957 (VI.) 5/6. sz.
172-173. l

de. D. K.

ZALAVÁRY Lajos építész

1956. évi Ybl-díjas

Magyar Építőművészet 1958 (VIII.) 1/3. sz.

1. l.

M. D. K.

ZALAVÁRY Lajos építész

Zonáry - Jánossy - Mináry ——

Ankara, vázlatok egy szállodához

társtervezője

Magyar Építőművészet 1958 (VII. 1/3. sz.

15-21. l.

le.D.K

ZALAVÁRY Lajos építész

Zsigmond téri lakóház (Rep.)

Társtervező: Oltai Pál

Magyar Építőművészet 1958.(VII) 1/3.sz.

28-29.l.

M. D. K.

ZALAVÁRY Lajos építész

Csepel, Csillagtelep lakóepületek

Társtervező: Oltai Pál (Repr.)

Magyar Építőművészet 1960. 3. sz. 13. l.

M. D. U

ZALAVÁRY Lajos építész

Hess András téri ált. iskola (Rep.)

Háfer decklos Hess A. téri ált. iskola

Magyar Építőművészet 1960. 1. sz. 19. l.
21. l

M. D. K.

ZALAVÁRY Lajos építész

(KÖZTI)

Csepel. Csillagtelepi lakótelep (1956-58.)

(Repr.)

Magyar Építőművés zet 1959. 5/6. sz. 147. l.

Zalavary Lajos

építész

Szabad Művészet

1957. 12. sz. 573. l.

megbetegedésem mi
kezdeni.
Ennek tudomás
dok
mély
Balatonszemes 1929. a
Kaul

Zalaváry Lajos

Csontos Csaba - Dobozi Miklós: Leánykollégium, 2000 adagos konyha és étterem, Budapest. - Építész: Zalaváry Lajos, belsőépítész: M. Hornicsek Klára, /fotók: Heltay László/ /Ismertetés/ Képekkel

Kubinszky Mihály: A Budapesti Műszaki Egyetem Leánykollégiuma. /Építész: Zalaváry Lajos/

Magyar Építőművészet, 1968. 5.sz.

48-49. l. 50-52. l.

Zalaváry Lajos

és munkatársainak pályaművét röviden ismerteti /képpel/
/képpel/

G-né: Budapest Hilton szálló zártkörű tervpályázata, 1969. - Magyar Építőművészet, 197o.1.sz.2-7.l.

MDK

Zalaváry Miklós

Csendélet olaj 80x60

Fiatal Képzőművészek Studiója IV. kiállítása
Ernst Múzeum 1963. június. Kat. 25.1.

MDA.

Zalaváry Miklós

Kiállitásának hirdetése

Magyar Nemzet 1965 máj.3o.lap -

MDA.

Mély megrendüléssel tudatjuk, hogy

Zalaváry Miklós

festőművész

1981. február 3-án, életének 52. évében, váratlanul elhunyt.

Temetése 1981. február 16-án, hétfőn délután 3 órakor lesz,

a **rákoskeresztúri Új Köztemetőben.**

EMLÉKÉT MEGŐRIZZÜK!

Magyar Képző- és Iparművészek Szövetsége

Magyar Népköztársaság Művészeti Alapja

A gyászoló család.

Zalaváry Miklós

MDK

Napraforgók, olf. 50x60

Hazafelé, olf. 50x60

Sárga virágok, olf. 50x60

Modnyánszky Teron 1965. máj.jun.

Zalaváry Miklós

MDK

Petróleum lámpa, olf. 50x60

Bakancsok, olf. 50x60

Gyárudvar, olf. 50x60

Mednyánszky Terem 1965. máj.jun.

Zalaváry Miklós

MDK

Fehér falu ház, olf. 40x50

Gesztenyesütő, olf. 56x46

Halak, olf. 56x46

Mednyánszky Terem 1965. máj.jun.

Zalaváry Miklós MDK

Ablak előtt, olf. 40x50

Kapirgáló, olf. 40x50

Vörös házak, olf. 40x50

Mednyánszky Terem 1965. máj.jun.

Zalaváry Miklós

MDK

Konyhasarok, olf. 60x80

Vasöntő, olf. 40x50

fiatal lány, olf. 40x50

Modnyánszky Terem 1965. máj.jun.

Zalaváry Miklós

MDK

Ősz, olf. 60x80

Józsefvárosi utca, olf. 60x80

Szurkos taliga, olf. 60x80

Mednyánszky Terem 1965. máj.jun.

Zalaváry Miklós

MDK

Bölcskei öreg fa, olf. 60x80

Téli napsütés, olf. 60x80

Varjak, olf. 60x80

Mednyánszky Terem 1965. máj.jun.

Zalaváry Miklós MDK

Melegedő, olf. 6ox8o

Este, olf. 6ox8o

Memento, olf. 6ox8o

Mednyánszky Terem 1965. máj.jun.

MDK

Zalaváry Miklós

Ablak, gouache 25x16

Udvar, gouache 25x16

Tűzfal, gouache 25x16

Mednyánszky Terem 19[illegible]. máj.jun. Zalaváry M.

Zalaváry Miklós MDK

Kompozició, kréta 25x16

Tűzhely, kréta 25x16

Házak, kréta 25x16

Mednyánszky Terem 1965. máj.jun. Zalaváry M.

Zalaváry Miklós

MDK

Csendélet kockás vázával, olf. 5ox6o

Alkony, olf. 5ox6o

Ut, olf. 5ox6o

Mednyánszky Terem 1965. máj.jun. Zalaváry M.

MDK

Zalaváry Miklós

Október, olf. 50x60

Bölcskei táj, olf. 50x60

Lila virágok fekete vázában, olf. 50x60

Mednyánszky Terem 1965. máj.jun. Zalaváry M.

Zalaváry Miklós

1961 MÁJ 20.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR NEMZET

Zalaváry Miklós festőművész kiállítása a Mednyánszky-teremben május 22-én, szombaton déli 12 órakor nyílik meg.

1024

A ZALAVÁRY MIKLÓS FESTŐMŰVÉSZ alkotásaiból rendezett kiállítást szombaton, délben nyitották meg a Tanács körúti Mednyánszky Teremben.

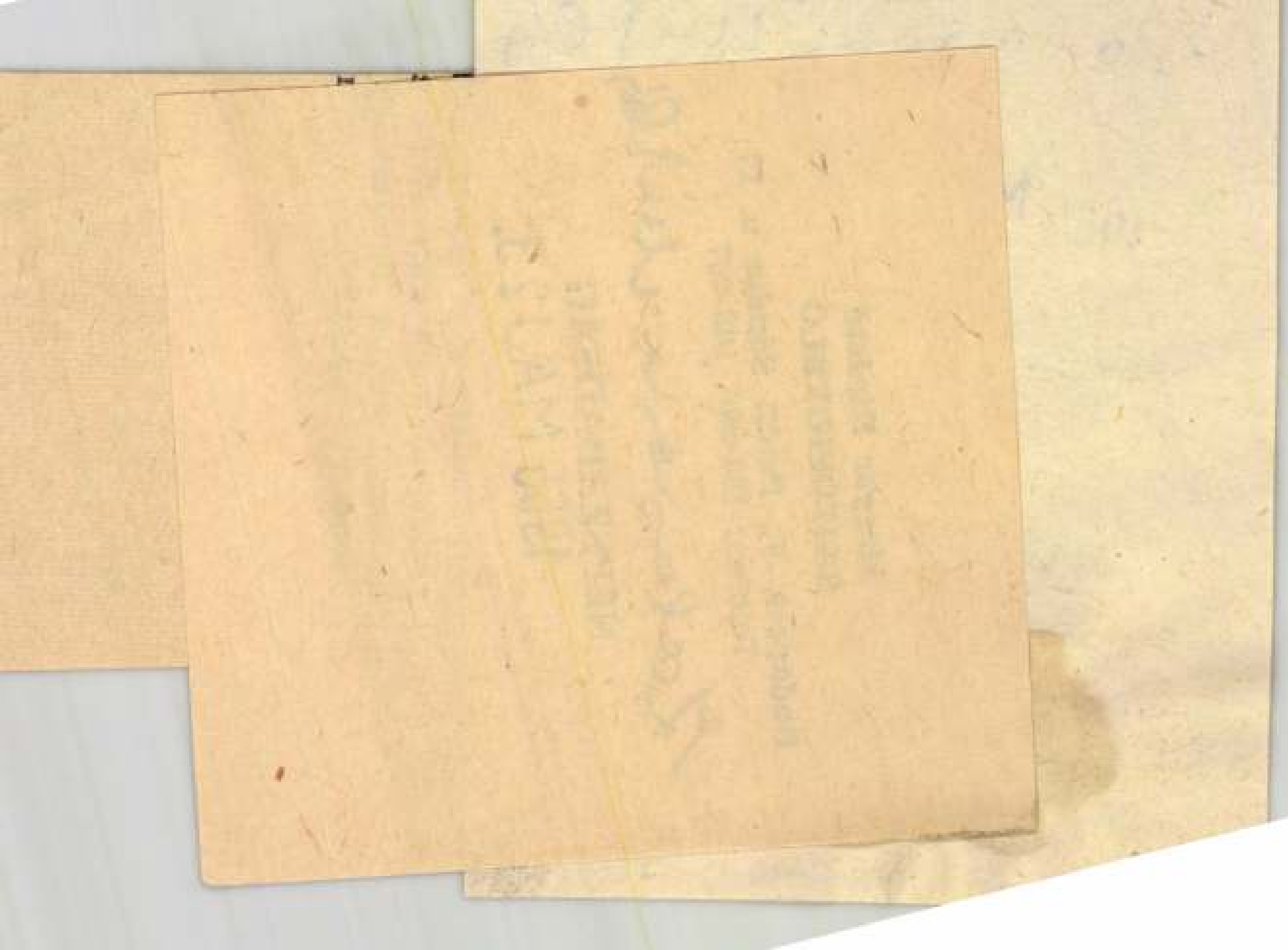

MDK.

Zalaváry Miklós

Kritika

Müvészet 1965 junius.lap 41.

MDK.

Zalaváry Miklós

Kiállitásának hirdetése

Esti Hirlap 1965 máj.2o.lap -

Zalaváry Miklós festő M.D.K.

kiállitása nyilik a Mednyánszky -teremben

Hirek

Pest megyei H irlap 1965. május 21. 5. 1.

MDK.

Zalaváry Miklós

Kiállitásának hirdetése

Magyar Nemzet 1965 május 23.lap -

MNA.

Zalavári Miklós

Családtagunk hirdetése

Mély fájdalommal 1965 május 25.-ig -

A KIÁLLÍTOTT MŰVEK JEGYZÉKE

1. Melegedő	olaj	60×80 cm	20. Bakancsok	olaj	50×60 cm
2. Este	olaj	60×80 cm	21. Gyárudvar	olaj	50×60 cm
3. Memento	olaj	60×80 cm	22. Napraforgók	olaj	50×60 cm
4. Bölcskei öreg fa	olaj	60×80 cm	23. Hazafelé	olaj	50×60 cm
5. Téli napsütés	olaj	60×80 cm	24. Sárga virágok	olaj	50×60 cm
6. Varjak	olaj	60×80 cm	25. Október	olaj	50×60 cm
7. Ősz	olaj	60×80 cm	26. Bölcskei táj	olaj	50×60 cm
8. Józsefvárosi utca	olaj	60×80 cm	27. Lila virágok fekete vázában	olaj	50×60 cm
9. Szurkos taliga	olaj	60×80 cm	28. Csendélet kockás vázával	olaj	50×60 cm
10. Konyhasarok	olaj	60×80 cm	29. Alkony	olaj	50×60 cm
11. Vasöntő	olaj	40×50 cm	30. Út	olaj	30×40 cm
12. Fiatal lány	olaj	40×50 cm	31. Kompozíció	kréta	25×16 cm
13. Ablak előtt	olaj	40×50 cm	32. Tűzhely	kréta	25×16 cm
14. Kapirgáló	olaj	40×50 cm	33. Házak	kréta	25×16 cm
15. Vörös házak	olaj	40×50 cm	34. Ablak	gouache	25×16 cm
16. Fehér falú ház	olaj	40×50 cm	35. Udvar	gouache	25×16 cm
17. Gesztenyesütő	olaj	56×46 cm	36. Tűzfal	gouache	25×16 cm
18. Halak	olaj	56×46 cm			
19. Petróleum lámpa	olaj	50×60 cm			

Franklin-nyomda

MEDNYÁNSZKY
TEREM

BUDAPEST, V.,
TANÁCS KÖRÚT 26.

ZALAVÁRY MIKLÓS

FESTŐMŰVÉSZ

kiállítása

BUDAPEST, 1965. MÁJUS 22 — JÚNIUS 5.

Zalaváry Miklós 1929-ben született Ecseren. Tanulóéveit a háború, apja elvesztése, a család anyagi gondjai kísérték. A művészeti gimnázium elvégzése és a katonaévek letelte után üzemi grafikusként dolgozott 1958-ig. Édesanyja, testvére gondoskodása tette lehetővé, hogy ezekben az években legalább szabadiskolákban folytathassa tanulmányait. 1956-óta vesz részt hazai tárlatokon, néhány képével külföldön is szerepelt. A kollektív kiállítások után most jelentkezik először önállóan munkáival. Kiállítása az utóbbi kb. egy év anyagából válogatott kis kollekció, mely azonban hosszú évek kitartó munkájának eredményét összegezi.

Mestere nem volt a szónak abban az értelmében, ahogy a fiatalokat általában megpróbáljuk valakihez kötni, az alapfogalmakat is egyedül kellett megtanulnia. Festői problémáiban egész nemzedékének problémái jelentkeznek, azé a nemzedéké, amely az egyetemes avantgarde művészet tanulságainak ismeretében azt ragadja meg a látványból, ami a képi szerkesztés törvényeinek kifejezésére leginkább alkalmas. Az indítást mindig élmény adja képeihez – a bölcskei táj, a józsefvárosi utca, stb. – és a bennük felismert elvont formákat teszi át a kép nyelvére. Néhány motívumból kialakított, geometrikus rendbe foglalt világában a képépítés alapvető törvényeit, a festészet elemi igazságait keresi. Fő törekvése a képen belüli zártság, a szigorú színbeli és formai egyensúly megtalálása. Szép példája ennek „Halak" c. képe. A csendélet tárgyainak bontottságát a terítő foltjai egyensúlyozzák, és az egésznek lezáró keretet ad az asztallap. A hal farkán megvillanó piros az asztal szélén egy foltban visszacseng, színbeli kapcsolatot teremtve a főmotívum és környezet között.

Az így nyert tanulságokat használja fel figuráiban is. Síkban tartott, erős kontúrokkal meghúzott, nagy foltokból komponált fejei nem portrék, inkább típusok (Vasöntő). Intenzív színei nem drámai hatások hordozói, felfokozottságuk tudatos szerkesztés eredménye. Képeit gyakran építi az egymást kiegészítő kék és sárga ellentétére, melyhez a szimultán vagy a semleges színek gondosan elosztott tömegei járulnak (Téli napsütés, Ősz, Konyhasarok, Alkony). A „Vörös házak"-ban egy szín árnyalataival teremt harmóniát, a csendéletek virágait a sárga melegebb és hidegebb változataiból alakítja. Ez a színbeli összhang általában intim hangulatokat fejez ki (Bakancsok, Konyhasarok), a tompított, visszafogott érzelmek közül csak a „Memento" tör ki a háború idézésével.

Emlékezetünkben marad a „Hazafelé" az alföldiekre utaló összefogott formáival, a fehér fal előtt kirajzolódó alakok dekoratív foltjával, a „Melegedő" fázós színvilága vagy a „Varjak" csillogó hidege. Kiállításából egy rokonszenves festőegyéniséget ismerhetünk meg, akit érdemes figyelemmel kísérni.

Várjuk további jelentkezését.

Nagy Ildikó

Zalavári Miklós
festőművész kiállítása nyílt meg
tegnap a Képcsarnok Vállalat
miskolci Szőnyi István-termében. A
harminc olajfestményt bemutató tárla-
tot Tamás Erwin Munkácsy-díjas
festőművész nyitotta meg.

Magyar Hírlap 1972/235 6 old

Zalaváry Miklós

A Képcsarnok Vállalat miskolci Szönyi István termében augusztus 24-én nyitja meg Tamás Ervin Munkácsy-díjas festőművész Zalaváry Miklós festőművész kiállítását.

Kiállítás a Képcsarnokban.

Észak-Magyarország 1972/197 Sold.

Zalavári Miklós festőművész

"A hét kulturális eseményeiből" c. rovat közli, hogy a művész kiállitása a miskolci Szőnyi-teremben augusztus 24.-én nyilik meg.

Élet és Irodalom, Bp. 1972. aug. 19.
XVI. évf. 34. sz. 2. lap.

Zalavár Miklós festő

Miskolcon aug. 24.- én nyílt meg a Szőnyi-teremben, tárlata.

TÉKA
1972. VIII. 31. TV. 18.45 | 11 | Kr.

Zalavári Miklós festőművész

a miskolci Szőnyi-teremben nyílik meg aug. 24.-én kiállítása.

Kiállítások.

Élet és Irodalom, 1972. aug. 19.

MK SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-729

1972 AUG 25

Magyar Hírlap

Zalavári Miklós festőművész

ZALAVÁRI MIKLÓS festőművész kiállítása nyílt meg tegnap a Képcsarnok Vállalat miskolci Szemlér István-termében. A harminc olajfestményt bemutató tárlatot Tamás Ervin Munkácsy-díjas festőművész nyitotta meg.

Zalaváry Miklós

Győrött nyílott meg kiállítása.

(vincze): Dmántúli kiállítások és kiállítók.

Fejérmegyei Hírlap, 1974. okt. 17.

Zolnay Miklós, festő

k.: Tóth Árpád

(k. a.): Katonák — 3.

ESTI HIRLAP, Bp. 1975. nov. 24.

Zalaváry Miklós Sestő

a Magyar Néphadsereg Központi Klubjában másodízben került sorapályázati tárlatra. Második díjat nyerték el művei: „a légtér védelme" – „Harckocsik a várakozási körletben" (repr. és említve)

Mészöly Gábor: Festmények-katonákról.
Néphadsereg, 1945. nov. 29.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1978 SEP — 6

MŰANYAG

Budapest

Kalotnay Pál

1021

(Zalatnay Pál grafikája)

portja ing
adást tart
ségében (X
gyes út 3.
egy alkal
most, augu

Zalavary Miklós festőművész

kiállítása a Szegedi Gulácsy Lajos
Teremben

1976. XI. 18 –

Katalógus a könyvtárban 4267/77

ZALAVÁRY MIKLÓS festő
Ecser, 1929

Művészeti Gimnáziumot végzett, majd szabadiskolákban képezte magát. 1965-ben a Mednyánszky Teremben, 1972-ben a miskolci Szőnyi Teremben rendezett önálló kiállítást; munkái szerepeltek Prágában, Berlinben, Moszkvában, Caracasban és Tokióban. - Festészetének két állandó jellemzője van: az ábrázolt világ pontosan meghatározható szigoru tárgyisága, s e dolgoknak következetes rendezése, mindenkor alávetve a képsík törvényeinek. E két törekvés között huzódik meg szemérmesen érzelmi világa, amely ünnepi hangulatot árasztva, a tárgyak vasárnapi tisztaságában jeleniti [illegible] a valóság előtti áhitatát.

Művészéletrajzok 197

Zalavári Miklós festőművész

A lap kulturális eseményeket ismertető rovata közli: Ifj. Keleti Jenő a Palotai Tárlat helyiségében december 12.-ig,
a Studió Galériában Veszely Ferenc november 27.-ig,
a pécsi Képcsarnokban Dezső József november 25.-ig tartja nyitva kiállitását.
Zalavári Miklós a szegedi Gulácsy Lajos Teremben november 18.-án,
Rátonyi József a Mücsarnokban november 13.-án,
Balogh Ferenc az Orvos Egészségügyi Dolgozók Szakszervetének székházában november 13.-án nyitja meg kiállitását.

Élet és Irodalom, Bp. 1976. nov. 13.
XX. évf. 46. sz. 6. lap.

Zalaváry Miklós, festő

Győrött nyílik meg kiállítása
okt. 17-én

— A Képcsarnok ...

ESTI HIRLAP, Bp. 1974. okt. 16.

Zalaváry Mihály

festő

Győrben a Bemutató Teremben
október 17-én nyílt meg Zalaváry
Mihály kiállítása.

----:Kiállitási naptár.

Művészet, 1974.október - 49. oldal.

Zalavári Miklós festőművész

A Győri Képcsarnok termeiben, október 17.-én nyitják meg a művész kiállitását, közli a lap kulturális eseményeket ismertető rovata.

Élet és Irodalom, Bp. 1974. okt. 12.
XVIII. évf. 41. sz. 8. lap.

Zalaváry Miklós festő

✣

Zalaváry Miklós festőművész, a Magyar Képző- és Iparművészek Szövetségének, valamint a Magyar Népköztársaság Művészeti Alapjának tagja, ötvenkettedik évében meghalt.

MN. 1981. II. 6.

Magyar Nemzet 1981. II. 6.

ZALAVÁRI Tibor

Acsay Judit: Oratorony Nagyatádon. In. Új Tükör, XXVI.évf. 47.sz.1989ó 22.p. ill.

ten Veszprémből Pápára vezető országutban" csak kisebben" „foglalatoskodott" „kőedény égetéssel". De nemcsak a termelés, hanem a műhely méreteinek csekélységét is sejtetik ezek az eredetiből vett idézőjeles kifejezések. Máshol szerény anyagi viszonyaira is találunk utalást, amit egyébként a Veszprém megyei levéltár közgyűlési jegyzőkönyveinek adatai is megerősítenek[13].

Noha a hosszú évekig elnyúló kísérletezés felőrölte Stingl szerény anyagi erejét, a legnehezebb időszak után következett. Az osztott kemence építése, a porcelán üzemszerű előállításának technológiai munkálása, kisegítő üzemek létesítése nagy gonddal, anyagi áldozattal járt. Mindez meghaladta Stingl anyagi erejét. Ha a különböző kölcsönök egyre emelkedő tendenciáit vesszük alapul és ebből próbálunk kísérleteinek adott stádiumára visszakövetkeztetni, akkor az 1837 és 1839 közötti időszak legválságosabb évét 1839-re kell tennünk. Fischer ekkor megpróbál lejével kolcson formájában behatolni Herendre[14]. zel a gyár második periódusába, az ún. Fischer korszakba lépünk.

Fischer elsőként nem személyesen, hanem csak tőkejével volt munkatársa a gyárnak. Mayer János személyén keresztül jelenik meg Herenden. Mayer és Fischer pápai kőedénygyárának egyik vezető technológusa volt, s nemcsak kőedénygyártásában, hanem a porcelánkészítésben is kompetensnek számított Pápán és Herenden. A kőedénykészítéshez értőbben, mint a porcelánhoz és a kedvenc műfaja

Emericus Zalay ötvösmester

Györi Szemle 1934. 434.

Cikk a györi ötvösökről

Zalavéji rk. templom

Szt György tiszteletére
1748-ban építtette Bíró
Márton püspök.

Pehm. 461. l.

A zalabéri Can. Vis.
szerint 1757-ben épült.

Gánc, türkisres, gemmás és gyöngyös, XI.
szárad.

Zalay Alajos

hites mérnök, a víz és
épitészeti főigazgatóság
rajzolója.

Nővtország 1845. 154. l.

Vasárnap **26** Zefirin p. v.		**Protestáns** Izsó **Görög** Adrián **Izraelita** Elul 15
Hétfő **27** Kalaz. sz. József		**Protestáns** Gebhard **Görög** Poemén **Izraelita** Elul 16
Kedd **28** Ágoston pk.		**Protestáns** Ágoston **Görög** Mózes rem **Izraelita** Elul 17
Szerda		**Protestáns** Ernesztin

Zalay Alajos

hites nierzuk

l.

Magyarországi
Nevtár 1845 re

154. l.

A Müemlékek Országos Bizottság

Mellékelten beküldöm

nyugtámat s tisztelettel kérem, ho

ügyvéd ur címére sziveskedjenek e

Zalay Sajós

1906/7

Ferkèpzomfoiskèvk

149. l.

ZALAVÁRI Lajos épitész

Pro Architektura dij 1992. julius 1.

a Bp,Rákóczi u.1-3. Kelet-Nyugati kereskedelmi Központért

Vjesnik za arh. i hist. dalmat. 79 (Split 19
Avec 4 pl.

N. ANZULOVIĆ, *O diobi biblioteke i pisa ne don Šime Ljubića*. Prilozi pov. otoka (Hvar 1987) 3—9.

Archaeological Abstracts — The Neolith -Central Europe. J. KOPACZ: *Yugoslavia*. nia archaeologiczne XXXVIII (Wrocław 19

Г. БАБИК-ЈАНЕСКА, *За животот и де шко Бабиќ* (texte comp. franç.: La vie et Boško Babić). Зборник на Бошко Баби Инст. за истраж. на старослов. култура

Š. BATOVIĆ, *Uz 75. obljetnicu života Bo* Obavijesti Hrv. arh. društva 3 (Zagreb 1

Š. BATOVIĆ, *Uz 70. obljetnicu života Đ* Obavijesti Hrv. arh. društva 3 (Zagreb 1

Š. BATOVIĆ, *Uz 65. obljetnicu života Ivan* Obavijesti Hrv. arh. društva 3 (Zagreb 1

Š. BATOVIĆ, *Uz 70. obljetnicu života* Obavijesti Hrv. arh. društva 3 (Zagreb 1

N. BEZIĆ-BOŽANIĆ, *Frane Bulić — konz* angl.: Frane Bulić as a Conservator). Vje i hist. dalm. 79 (Split 1986) 57—70.

Bibliografija Duje Rendić-Miočevića. Vjesn XVI—XVII (Zagreb 1983—1984) 4—13.

Zalaváry hajós, építész

MDK

50 000 ft-os első díjat nyert
a Dél-pesti kórház építés
tervével.
Most utólag kitüntetéssel állnak
elő az építészek.

Pakots György: Hét emelet víz alatt 3

ESTI HIRLAP 1968. júl. 24.

tes

Zalaváry Miklós

Fk.: Kötöles István — 2264 65. III. — FNYV 6 t

MEGHÍVÓ

Zalaváry Miklós festő M.D.K.

Első önálló kiállitása

Halak Hazafelé, Varjak

S.M.: Zalaváry Miklós festőművész kiállitása a Mednyánszky-teremben

Magyar Nemzet 1965. junius 15. 4.1.

"alaváry Miklós festő M.D.K.

kiállitása a Mednyánszky-teremben

Napló
"agyar "emzet 1965. május 20. 4.l.

Zalaváry Miklós M.D.V.
festő

A Medunyánszky-keremben
tartott tárlatot. — „Tek
napsütés" (repro)

Somos Miklós: Zalaváry Miklós kiállítása a . . .
Művészet, 1965. junius — 42 lap

Zalaváry Miklós
festő

M.D.K.

A kiállításán bemutatta az „Ősz",
a „Gesztengesütő", a „Fehérfalú ház",
a „Bölcskei táj", az „Ablak előtt",
című képeit.

Somos Miklós: Zalaváry Miklós kiállítása ...
művészet, 1965. június – 42 lap

Zalaváry Miklós festő

M.D.K.

A kiállításon bemutatta „Őszi est", „Napraforgók", a „Téli napsütés", a „Vajak", „Kasöntő", az „Alkony", a „Konyhasarok" c. képeit

Somos Miklós: Zalaváry Miklós kiállítása
Művészet, 1965. június – 42 lap

Szalonnay Miklós, festő

Máj. 22-én nyitották meg kiállítását
a Medgyaszay Teremben.

— : Kulturális hírek

NÉPSZABADSÁG, 1965. május 23.

Zalaváry Miklós, Jestő MDK

Tárlata megtekinthető a Medmyánszky Teremben.

— :. A Lét végi kulturális programból

11

NÉPSZABADSÁG Bp. 1965. máj. 29.

Zalaváry Miklós

Csendélet, of.

Studio 64 - Fiatal képzőművészek 9.kiáll. Ernst Múz.
1964. dec. 10 l.

Zalaváry Miklós festő

MTI

Kiállítása nyílik a Medgyaszay Teremben.

— : Kis híradó

2

ESTI HIRLAP, Bp. - 1965. máj. 20.

MDK

Zalavári Miklós

Rézművesek a Lánggyárban, o.temp.

Csapolás a " of.

Dolgozó emberek között kiáll. Ernst Muz.
1960. nov.

Zalaváry Miklós
festő

M.D.K

A „Vistulior"-ben kozmikus
egyelemes erőt erőfeltet.

Vidos Zoltán, A Fiatal Képzőmüvészek..
Müvészet,1969 okt. 19.lap

Zalaváry Miklós

Festőművész; a Medgyaszay-teremben egyéni kiállítása volt.

B. G.: A Medgyaszay-terem; Műgyűjtő, 1970. 1. sz., 4. l.

Zalavári Miklós festő MDK

Kiállítása a Medvyánszky Teremben

tekinthető meg.

—: A két végi kulturális programból 1/1

NÉPSZABADSÁG, bp. 1965. máj. 22.

MDK

Zalaváry Miklós

Csendélet, of.

Fiatal képzőművészek szemléje. Ernst Mus.
1963. jun.

Zalaváry Miklós MDK

Csendélet, olf.

Ernst Muzeum 1964.Fiatal Képzőm.V. kiáll.

Zalaváry Miklós festő

Művéből először rendezett önálló kiállítását a Képcsarnok Vállalat

Magyar Hírlap 1965 V. 29

Zalay Margit

1930/31 – 1932/33

Ferképzomfoisk vk

149.1.

Dr. Tihamér Lajos s.k. miniszteri

los másolat hiteléül:

iniszteri iroda s.tiszt.

Budapest, 1929. évi augusztus hó 5-.

A miniszter rendeletéből:

Dr. Tihamér Lajos s.k.

miniszteri osztálytanácsos.

A kiadvány hiteléül:

miniszteri iroda s.tiszt.

Zalay Margit

l.

Budiparrajzik.

1934-35. 32.l.

Kiadom Borbély József mi[illegible]
főszámtanácsos úrnak azzal
hogy a Lipesti Tudomány-
egyetem érem-és régiségtan
intézetének a könyvtárija
vadalom terhére 55 P.-t
kifizetni szíveskedjék.

Budapest, 1939. jun. 30

[illegible]
[illegible]

IV/5

Zdlay Margit

VI. c.

munkácsi nak

Ferk pzomfoiskàvk

1935-36. 7.4. l.

I MAGOCSI R. K. EGYHÁZ-KERÜLET
ESPERESI HIVATALATOL

yula festőmüvész Urak

Budapest!

n válaszolhattam,mert nem
elek,káplánom pedig csak a
ket bontja föl..Emiatt a képek
Az állomásfőnök csakis saját fele-
ván templomgondnoknak.-
r 22-én visszaküldte,amint ez a
tudom,hol akadhatott el a láda és
isebb kellemetlensége,pláne anya-
igazán nem vagyok oka,pláne távol
tás.- Eppen azért remélni vagyok
ek cimzett 60.pengős fenyege-
absolute nem szolgált rá!-Magam
aznának közöttünk;annál is in-
az egész kerület figyelő szem-
si munkára,amely többeknek min-
int dologi szempontból.-Amelyik
meg,azt aligha választanák

jében 52.P. 92.fillért fizet-
mágocsi asztalosok ládája.-
ehát a mai postával 645.P.16.F-t.
tlenségekért ismételten bocsá-

52.92
2.02
54.94

700.-
54.94
645.06

Braun Istvan
c.apát-esperes-plebános.

Zalay Ötvös Mihály
alias Koma

Szombathely 1625–1653

l.
Horváth Tibor 27. l.
28. l.
30. l.

ZALDER András
Nagyvárad, 1959. április 24.
IA Képz. Főisk. Kvár, formatervező

Banner Erdély

Hadjárat. T. 387.

A háttérben a Mosony és Magyar-Óvár ostromát szemléljük, a jobbról égő hiddal, mig az előtérben az osztrák lovasság vágtat. Felirata fölül: Jellačič által

középütt: Feldzug in Ungarn 1848.
balra: Oesterreichische Geschichtsblätter No 19.
a kép alatt: DIE EINNAHME VON WIESELBURG UND ALTENBURG
am 20 December 1848.
alól balra: NACH DER NATUR GEZ. & LITH. V.V. ZALDER.
jobbra: GEDRUCKT B.J. RAUH
középütt: VERLAGS-EIGENTHUM V.A. PATERNO´S WE & SOHN IN WIEN.
leiró szövegének kezdete: Nur mit 2 Cavallerie Batterien és be-
fejezése: Durch diese Recognoszirung wurden 2 Städte:
Wieselburg u. Altenburg genommen.

Szines kny., mér. 28.9 : 42.7 cm.

Zalder F. X

István Magyarország nádora, térdk. könyv
term. után köre rajzolta s nyomta
Zalder F. X. a ~~[illegible]~~ 40-es években —
34x43 cm. —

Kim S. (32.) 303.

Zalder, F

István nádor:

Egész alak, balra vágtató lovon ül, lovassági tábornoki egyenruhában. Jobb kezével ~~lovának~~ a kantárszárat fogja s balját lecreszt~~re tartja~~ette. Fején kalpag van kócsaggal, mentéjét panyókára vetetten viseli, oldalán díszkard és tarsoly lóg „F1" monogrammal. Dolmánya s nadrágja gazdagon zsinórzott, magas párú csizmája bojtos. Mögötte szárnysegéde nyargal és balra köpal tűnik fennünk be. Felirata a kép alatt két sorban:

ISTVÁN

Magyarország Nádora

alól jobbra: „Gedr. b. J. Rauh"

s legalól középütt: „Herausg. und lith. von F. Zalder".

Könyomat, al keret méretei 50: 40.4 cm.

Köre rajzolta: F. Zalder.

9202. (alányom. díszkiadás).

140/95 - N° 105

I. Ferencz József s táborkara:

Az előtérben, középütt, fekete arabs lovon nyargal I. Ferencz József, ki rendjelei körül az aranygyapjas, a Mária Terézia, a Szt István, a Lipót s a Vaskoronarendet viseli, kinek vállán rendszalag van átvetve s kinek derekát szolgálati jelvény szorítja. Körülötte a főhercegeket s az egész tábornoki kart látjuk, melynek tagjai felkört képezve haladnak. A háttér hegyes vidék, hol Deis városa köti le figyelmünket. Felirata a kép alatt:

„Viribus Unitis"

alól balra: „Gez. u. lith. v. Zalder"
jobbra: „Gedr. b. J. Rauh"

s legalól balra: „Wien, bei L. T. Neumann"
s jobbra: „Eigenthum des Verlegers mit Vorbehalt gegen Nachdruck."

Könyomat, alányomással, melynek méretei 52.2 : 78.6 cm.
Körerajiolta: Zalder
Átfra 7947.

191/93 № 1278.

Hadjárat 1848/9-ben:

Schlik kiveszi csapatait

Az ágaskodó lovon ülő a összes rendjelével viselő Schlik hátra nézve a kivont kardját felemelve elő vezényli csapatait, a melyek a zászlóval vezére alatt zászlóikkal előnek. Körülötte elesett katonák fekszenek a földön a előtte negyven (négysoronként) lovasnak a földön a előtte negyven (négysoronként) lovasnak a földön a előtte negyven (négysoronként) lovasnak

István nádor:

Egész alak, balra, vágtató lovon, huszártábornoki egyenruhában. Jobb kezével lovának kantárszárát fogja s balját leereszetve tartja. Fején kicsagos kalpag van, mentéjét panyókára vetve viseli s oldalán görbe kard lóg, mely mellett az „F1." monogrammos tarsoly látszik. Dolmánya s nadrágja gazdagon zsinórzott. Mögötte szárnysegédet szürke lovon s balra köpal tűnik szemmückte. Felirata az aranykeret be foglalt kép alatt négy sorban:

„István
cs. k. austriai fő-herczeg
Magyar ország Nádora
s királyi Hely tartó."

alól balra: „Lith. v. F. Zalder" s jobbra: „Gedr. b. J. Rauh."
s legalól balra: „Wien, bei L. T. Neumann" s jobbra: „Ausschl. Eigenthum des Verlegers."

Könyomat, alányomással, méretei a keretet véve 50 : 40.5. cm.

Ltfa 7642

31/93 N° 303

Zalder, F.

Hadjárat. T. 4769.

A jobbra fordult lovon ülő Schlik kivont karddal kezében buzditja katonáit rohamra. Felirata a hadi ékitményes keretbe foglalt képnek, alól a koszorúban:

SCHLIK.

a mondatszalagon: NUR IMMER VORWÄRTS SOLDATEN, FÜR KAISER U. VATERLAND, DAS WEITERE WIRD SICH FINDEN.

a ~~bal~~ sarokban balra tükörirással: F. Zalder.
jobbra: 1850.

alól balra: Lith. v. F. Zalder.
jobbra: Gedr. v. M. Bäcker.

legalól balra: Wien bei L. T. Neumann.
jobbra: Eigenthum des Verlegers mit Vorbehalt gegen Nachdruck.

Kny., alányomással, melynek mér. 37.4: 46 cm.

107-95

Mór. T. 1241. II.

A háttérbeli hegyeken innen lévő várostól balra füstfelhő látszik, a középtérben a honvéd huszárok küzdenek a dragonyosokkal, kiknek egy része az előtérben jobbról tör előre, mialatt balra az osztrákok ágyút szállitanak. Felirata:

DIE SCHLACHT BEI MOOR.

alól balra: Gez. v. Zalder.
középütt: Gedr. bei J. Höfelich.
jobbra: Lith. v. L. Lancedelli.
legalól balra: WIEN bei L.T. Neumann.
jobbra: Eigenth. d. Verlegers m. Vorbehalt gegen Nachdruck.

Szines kny., alányomással, mér. az aranykeretnek 42.1 : 55.1 cm.

Mór. T. 1240. II.

A háttérbeli hegyeken innen lévő várostól balra füstfelhő látszik, a középtérben a honvéd huszárok küzdenek a dragonyosokkal, kiknek egy része az előtérben jobbra tör elő, mi alatt balra az osztrákok ágyút szállitanak. Felirata:

DIE SCHLACHT BEI MOOR

alól balra: Gez. v. Zalder.
középütt: Gedr. bei J. Höfelich.
jobbra: Lith. v. L. Lancedelli.
legalól balra: WIEN, bei L.T. Neumann
jobbra: Eigenth. d. Verlegers m. Vorbehalt gegen Nachdruck.

Kny., alányomással, mér. az aranykeretnek 42.1 : 55.1 cm.

F. Falder

lithografus

Istvan nagyarossag

nádora

Kozat folio

szerve

Jetrése feriti

Zalder, Franz Xaver

nevét, mint a magyar negyvennyolcas forradalom ábrázolásainak szignaturáiból jól ismert osztrák művészét említi könyvismertetésében Rózsa György. /Kurt Mellach: 1848. Protokolle einer Revolution. Wien-München, 1968./

Művtört.Ért. 1970. 1.sz. 67. l.

Zalezsák Ilona

Túrkevén, a Finta Múzeumban rendezett rajzpedagógusok képzőművészeti kiállításán monotípiái szerepeltek.

-ti-: Művész-fáklyák.
Szolnok Megyei Néplap, 1972. okt. 28.

Zalezsák Tamás formatervező

Az Iparművészeti Tanács által, a Kohó- és Gépipari és a Belkereskedelmi Minisztériummal közösen kiírt pályázaton korszerű edzőeszközök tervezésére, többekkel együtt második díjat kapott. Hópalack terveit az ÉM Horgépari Országos Vállalat bíráló bizottsága dicsérettel fogadta.

Ipari Művészet, 1965. 4. sz., 97 l.

Zalezsák Tamás ipari formatervező

Az Ipari Formatervezők Nemzetközi Testülete 1972-ben Japánban kerékpárpályázatot hirdetett. Hazánkat Bezzegh Tibor Schorer József, Zalezsák Tamás, Nádas László ipari formatervezők képviselték és a harmadik helyen végeztek.

Hegedűs Mária: Harmadik hely Japánban.
Esti Hírlap, 1974. febr. 16.

Zalerský Tamás

ip. formatervező, részt vesz a kiállításon

Jubileumi képzőművészeti kiállítás Miskolc, 1975. jún–júl.

Zalezsák Tamás
iparművész

A Z-200 típusú forgalomirá-
nyító jelzőlámpa tervező-kon-
struktőr munkájáért miró jutar-
mat nyert.

—: A Kulturális Minisztérium képzőművészeti...
Művészet, 1979. május – 46. lap.

Zalezsák Tamás
Zalezsák
1021 Tamás

Évente 8—10 ezer darab mákdaráló

Az országban kapható mákdarálók nagy többségén a makói Béke Vegyesipari Ktsz védjegye látható. Évente 8—10 ezer darabot gyártanak a kis műhelyekben. A szövetkezet vezetői ipari formatervezőt kértek fel újfajta, modern vonalú mákörlő elkészítésére. Zalezsák Tamás, a Fővárosi Iparművészeti Vállalat munkatársa elkészítette a képünkön Nagy Julianna ktszbeli dolgozó kezében látható „művészi mákdarálót, amely megnyerte a szakemberek, a háziasszonyok tetszését. Ez év végén kezdik gyártani Makón. (Fotós Enyedi Zoltán.)

1968. JÚNIUS 22., SZOMBAT
Paulina napja
A Nap kél 3 óra 47 perckor, és nyugszik 19 óra 45 perckor. A Hold kél 1 óra 09 perckor, és nyugszik 16 óra 54 perckor.

KILENCVEN ÉVE,
1878. június 22-én született Magyarkanizsán Szatmári Sándor költő Népies versei, dalai szájról-szájra szálltak a munkásmozgalomban. Az ősi orosz dallamra fogságban szerzett börtöndala, a „Margit körúti fegyházban..." már az ellenforradalmi terror Magyarországán hamar elterjedt. Versei, dalai balladás-krónikás hangon, többnyire a munkásság nagy forradalmár egyéniségeiről szólnak. „Históriás ének — 1919" címmel megjelent nagyobb lélegzetű hőskölteménye a proletárdiktatúra eseményeit, szereplőit idézi.

KEVESEBB HELYEN ESŐ
Várható időjárás szombat es tig: nyugat felől felszakadoz felhőzet, már kevesebb helye esővel. Élénk, elsősorban a Du nántúlon erős nyugati, észak nyugati szél. Hűvös idő. Vár ható legmagasabb nappali hő mérséklet 19—24 fok között (MTI)

MOZI
Csongrád: Szabadság: **A 4-e labor őrültje.** Francia filmvígjá ték. (Fél 6, háromnegyed 8.)
Hódmezővásárhely: Béke: **Hé mis Izabella.** Magyar film. (Há romnegyed 6, 8.) Terv: **Találko zás a minaretben.** Magyarul be szélő jugoszláv film. (Negyed fél 8.) Kert: **Folytassa, cow boy!** Magyarul beszélő színe angol filmvígjáték. (8).
Makó: Szabadság: **Trans-Eur pa expressz.** Francia—belga fil (Negyed 6, fél 8.) Vörös Csillag: **Eltávozott a nap.** Magyar film (Háromnegyed 6, 8.)
Szeged: Szabadság: **Mely úton járjak?** Színes amerik filmvígjáték. (Fél 4, háromn gyed 6, 8.) Fáklya délután: **Ra**

Munkavállalók figyelmébe!

ELEKTROMŰSZERÉSZEKET, finommechanikai műszerészeket, szerszámkészítő lakatosokat vesz fel a Cs. m-i Tanács Vegyesipari Szolgáltató Vállalata csongrádi munkahellyel. Munkabér megegyezés szerint. Jelentkezés: Csongrádon, István u. 35., és Vásárhelyen, Vörös Csillag u. 6. sz. alatt. xH. 6241

A VÁSÁRHELYI Vágóhíd azonnali belépéssel alkalmaz vizsgázott kazánfűtőt és csőszerelőt. xH. 6114

A VÁSÁRHELYI TÖVÁLL azonnali belépéssel alkalmaz lakatos és kőműves szakmunkásokat, valamint segédmunkásokat. Jelentkezés: Móricz Zs. u. 13. sz. alatt. xH. 6087

RAKODÓMUNKÁSOKAT, fizikai munkavállalókat azonnali belépéssel keres a vásárhelyi MÉH-telep. Jelentkezés: Vásárhely, Felszabadulás u. 14. S. 028 571

16 ÉVET betöltött leányokat

KŐMŰVESEKET, segédmunkásokat és kubikosokat, magas kereseti lehetőséggel, azonnali belépéssel felvesz a Csongrád megyei Tanácsi Építőipari V. szegedi főépítésvezetősége, szeged és Szeged környéki munkákra. Munkásszállást, naponkénti hazaszállítást, egyszeri meleg étkezést és különélést biztosítunk. H. K. 205

ÓFÖLDEÁK! Földeák! Makó! Kiszombor! Ferencszállás! Klárafalva munkavállalói, figyelem! A Kenderfonó- és Szövőipari Vállalat szegedi kenderfonógyára (Szeged, Londoni krt. 3.) azonnali belépéssel textilipari betanított munkára munkásokat vesz fel. Beszállításról kedvezményes autóbuszjárattal gondoskodunk. Jó kereseti le-

Zalezsák Tamás formatervező

Kovács Júlia műsora a formatervezés lényegét akarja megközelíteni. Beszélgetőpartnerei Bezzegh Tibor, Nádas László, Seves József, Zalezsák Tamás.

Műterem a tetőn.

1974. XI. 13. Petőfi 21.25 V.

Tomás Miklós: Sorozatgyártunk lehetetlen? 6.

Nincszabadság, Bp. 1976. aug. 24

[...szerint is jó eredményt mutat.

Az első teljes termelési szakaszban az ellenőrzött 860 tengerentúli holstein-fríz tehén átlagos tejtermelése 4800 liter volt. A második tejelési időszakban (igaz, csak kisebb számú holstein-frízt tartanak még ellenőrzésben) *már 6300 liter a tehenenkénti tej-*

sérletek valóban nem is jártak kellő eredménnyel.

A kísérletsorozat és a berendezések költsége 40—60 millió forint között volt, de végül is mindent abba kellett hagyni, illetve a berendezéseket le kellett szerelni, és külföldi porleválasztókkal felcserélni.

Mivel ráadásul a gyár előzőleg a kísérleti magyar berendezésekkel rengeteg port bocsátott ki a környező értékes mezőgazdasági ...túrákra mint amilyenek a vil-

Zalezsák Tamás telefonkészüléke, amelyet tavaly a Műcsarnokban állítottak ki.

(Bánhalmi János felvétele)

zsák Tamás kedvtelésből — a megrendelés minden reménye nélkül — megalkotott telefonja, amelyet a tavalyi, jubileumi iparművészeti kiállításon a Műcsarnokban láthatott a közönség.

M.D.K.

Zalka István épitész

Vérellátó állomás, Mór, repr.

Magyar Épitőművészet 1968/3 56.1.

Zalka János, épitész

Győri Szemle, III., 1932. 228.

Stengl Marianne: Győr müemlékei.

ZALKA JANOS, térképész, /1868-1901/

ULBRICH könyve II.részében Burgenland és környező államok községi térképei,legtöbb 1770 után.A koraiak méret arányai premetrikus korból valók,a későbbiek legtöbbje méterrendszerben készült és nagyrészük a bpesti Állam nyomda terméke.A térképek szerzői többségükben magyarok így Zalka János is. 289.old

BENDEFY LASZLÓ: Karl Ulbrich:Allgemeine Bibliographie des Burgenlandes 287.old

VASI SZEMLE, XXVIII.évf. 1974. 2.szam, Szombathely

Zalka Károly, [ ]

[illegible] A pályázat 7000 *forintos első díját* kapta a [redacted] a Finomkerámiaipari Vállalatnál *Semsey Gabriella* kerámiatervező, az Általános Épületervező Vállalatnál *Zalka Károly* és a Debreceni Tervező Vállalatnál *Czikai Pál* tervező. Ezenkívül négy-négy alkotás részesült második, illetve harmadik díjban, öt pályamű alkotója pedig különdíjat kapott.

Megnyílt az Alkotó ifjúság építésügyi pályaművek kiállítása

— : Megnyílt ....

9,

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1975. aug. 27.

Zallinger András

Jávor Anna

EGYHÁZI FESTÉSZET

ZALLINGER ANDRÁS (Bécs, 1738 – Pozsony, 1805)

A bécsi Zallinger-család több tagja működött Magyarországon festőként. Andreas Matthias Maulbertsch segédeként került Pozsonyba, ahol 1770 körül letelepedett (Csatkai 1963; Petrová 1969; Petrová 1970, 209). Itt első, adattal igazolt műve a prímási palota kápolnájának Szent László főoltárképe 1791-ből. Korábbi munkája lehet a hédervári r. k. templom Szent Mihály főoltárképe, 1780-ból datált a szarvasi ev. templom oltárképe (Garas 1955, 263), 1781-ből a pozsonyi Csáky-színház részére készített terveiről szólnak elszámolások. 1798-ból két jelzett műve maradt fenn a nagyszombati Szent Miklós plébániatemplomban: az Apostolok áldozása és a Nep. Szent János mellékoltárkép, mindkettő Maulbertsch nyomán készült lendületes barokk kompozíció. Talán fia, az 1780-ban született Antal is közreműködött a nagyszombati jezsuita templom Szent Péter és Pál mellékoltárán. Utolsó, meghatározott műve a pozsonyi Nemzeti Galéria Szent Anna-képe 1801-ből. Maulbertsch mellett Pozsonyban minden bizonnyal freskófestőként is működött a prímási palota munkái mellett; a vár, az Erdődyek nyári palotája, a Corpus Christi-kápolna és az Aspermont palota mennyezeti- és falképeinél valószínűsíthető közreműködése.

Zallinger András tehetséges, de kevésbé invenciózus Maulbertsch-követő volt, aki egyes kompozíciós sémák átvétele mellett szívesen merített mestere korábbi stílusának formavilágából, így Maulbertsch példaképeinek – közöttük a velencei settecento festészete – későbarokk megoldásait használta a század utolsó éveiben, jóformán érintetlenül a bécsi klasszicista törekvésektől.

125 Szent László király apoteózisa, 1781 29. TÁBLA

vázlat a pozsonyi prímási palota Szent László-kápolnájának oltárképéhez.
olajfestmény, vörösréz, 62,7 x 43,3 cm.
MNG Régi M. O., Itsz. 74.10. Vétel 1974.

A színvázlat a szent királyt felhőn térdepelve jeleníti meg, attributumai: a három angyal által tartott magyar koronázási jelvények, a csatabárd, a feje fölé emelt fehér zászlón megfestett Mária-kép a felirattal (SS. Maria Mater – Patrona Regni") Magyarország felajánlásának barokk-kori gondolatára utalnak.

Batthány József hercegérsek megbízásából készült a jelzett főoltárkép, amely a

Művészet Magyarországon 1780-1830
MTA MKCS - MNG Bp. 1980.

vázlatnak alig változtatott arányos felnagyítása; a Maulbertsch és műhelye által kivitelezett kápolna-dekoráció része. Tematikusan kiegészíti a mennyezetképet, ahol Szent László király földi csodatételének történeti szándékkal elbeszélt jelenete látható: a király vizet fakaszt a sziklából a mennyben fényeskedő Szüz Mária oltalmában.

A vázlat színezése egyenletes, világos tónusú, a szürkészöld háttérből halkan válnak el a figurális részek színei, egyedül a fehér zászló foltja hangsúlyos.
Publikálatlan.

ZIRKLER JÁNOS (?, 1750 – Eger, 1797)

Kracker János Lukács tanítványa és segédje Egerben. Kracker halála (1779) után befejezte a mester elvállalt munkáit. (Voit: Heves I. 422, ill. helynevek szerint). Hejcei és demjéni művei (1781, 1782, 1783) után már önállóan szerződött a kömlői és a szirák Mária mennybemenetele-oltárképekre (1784–85). 1785–86-ban készült el Tiszalökön Mária látogatása-képe, a következő évben fizették ki a kápolnai templom főoltárképét. Jászberényben három oltárképet festett 1783-ban, 1783 és 1786 között készítette el a pápai plébániatemplom négy mellékoltárképét Esterházy Károly megbízásából. Feltételesen Zirklernek tulajdonítják Pásztó, Kápolna Demjén egy-egy oltárképét (1782) és a becskei plébániatemplom régi főoltárképét. 1792-ben festette az egri minoriták Pieta-oltárképét, utolsó – elkallódott – műve 1796-ból az egri jezsuita gimnázium falifülkéjébe készült Vizitáció.

Zirkler Kracker legjobb egri követője, aki értőn használta fel és bizonyos mértékben továbbfejlesztette mesterének kompozícióit, megoldásait. Vázlatainak stílusa igen közel áll a Kracker-bozzettókéhoz (Kápolna, plébánia; Eger, Múzeum), Kracker-vázlatot használt fel több művéhez, így a kitűnő egri Pieta-képhez is. Esterházy utasítására valamennyi pápai képe előkép után készült; Pittoni-kompozíciót követ pl. a Szent József halála; Maulbertsch, ill. Troger hasonló tárgyú műveinek ismeretéről tanúskodik a becskei Angyali Üdvözlet. A példaképeket több-kevesebb sikerrel, olykor klasszicizáló felfogásban variálta, így pl. higgadt, világos kompozíciójával a pápai plébániatemplom egységes berendezéséhez jól hangolt Borromei Szent Károly-oltárképen.

126 Mária neveltetése, 1784 66. TÁBLA

vázlat a pápai plébániatemplom mellékoltárképéhez.
olajfestmény, vászon, 49 x 26,5 cm.
Kápolna, r. k. plébánia

Szent Anna, a jobboldalán angyal által tartott Tízparancsolatra mutatva tanítja a mellette álló szőke gyermeklány Máriát, a kép előterében Joachim pulpitusnál olvas. A meleg színhatású, lendületes vázlat Zirkler pápai Szent Anna-oltárának pontos megfelelője (Garas 1941, 42–43). Bár Kracker több azonos tárgyú oltárképével és vázlat-stílusával is eredményesen összevethető, újabban a bozzettót is – Angyali üdvözlet-párdarabjával együtt – Zirkler műveként határozták meg (Voit: Heves 355). Ugyancsak a Kracker-monográfia óta (Garas 1941, 43) ismert a kápolnai vázlat és a pápai mellékoltárkép kapcsolata a pesti szerviták – minden részletében megegyező – főoltárképével. A főoltár felál-

125

30. tábla

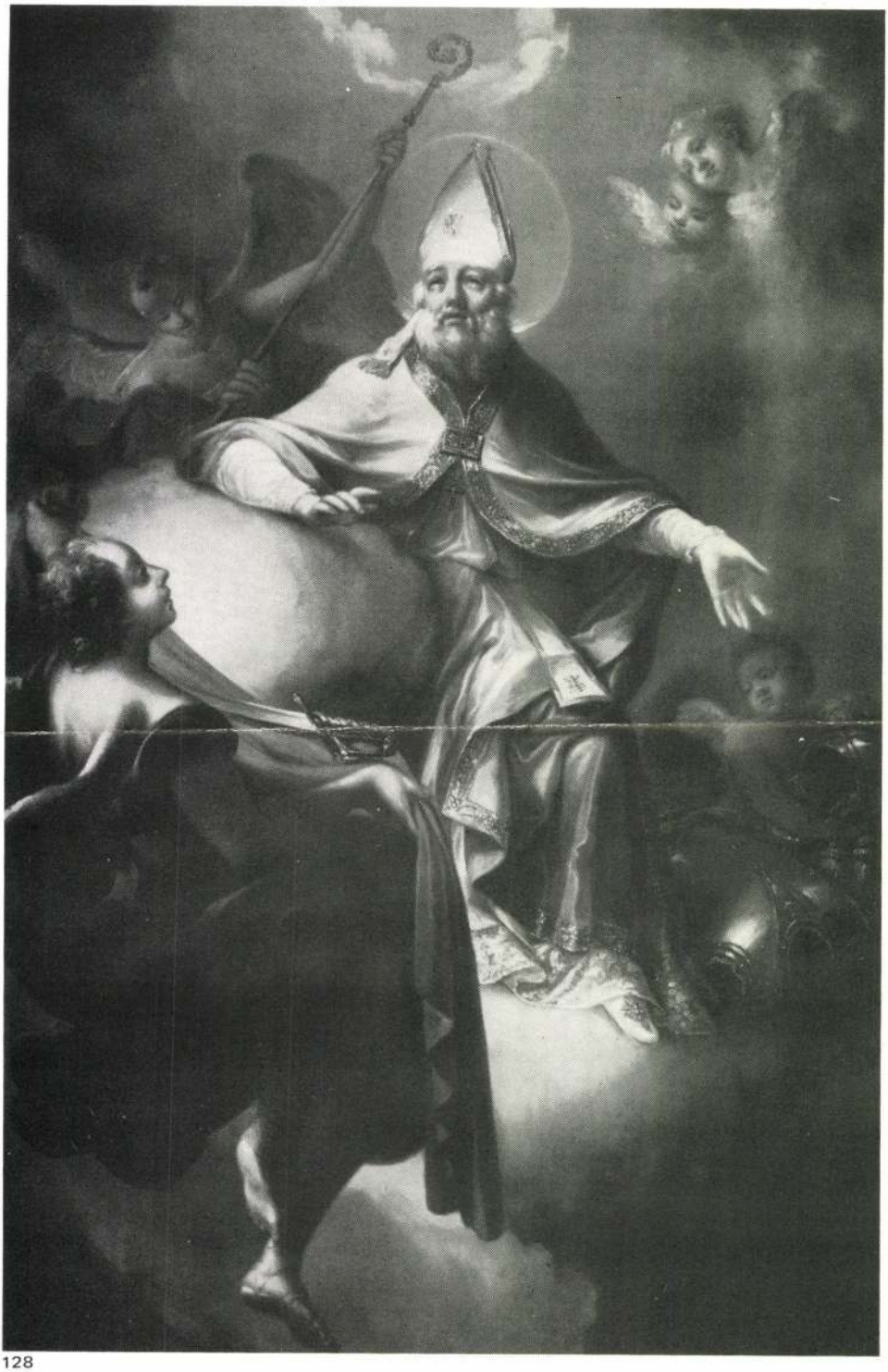

128

Fénykép

Magyar Foto: 5289/1-30 Hegedűné

„Zalka Máté Emlékmű leleplezése."

Rózsa-Kolnyak

1948. IV. 13.

Neg. van

Zalka László

könyvmásoló

1489-90

+ 1526

l.

Könyvkiáll. emlék

19. l.

KIRÁLYI MAGYAR
EGYETEMI NYOMDA
BUDAPEST

Kedves Főtitkár Ur!

Szaba
sültem kinevezéséről.
Enged
te jókivánságaimat kife

Fényképész

Magyar Foto: 5657/1-39 Hegedüsné

„Zalka Máté szobor leleplezése"

Rózsa

1948. VI. 6.

Neg. van

Falkod

(kabolcs m)

Zalkod
(Szabolcs vm)

Rk. templom.

Építés 1757.

Dorovszky Mary orsz. vm Szabolcs

76 f

95. Zalkod

(Szabolcs vm) 225 km

1. Rk. kápolna

copf stílű, csinos

kapuval

Egyszerű fa harangtorony

2. Gör. Kath. ima ház

Nyirsègi utam 1938

ZALLINGER MŰVÉSZCSALÁD

PETROVÁ-PLESKOTOVÁ, ANNA: PRÍSPEVOK
K PROBLEMATIKE MALIARSKEJ RODINY
ZALLINGEROVCOV

ARS 3. 1969, 1. str. 31-51

járuljanak hozzá azok sikeres

Záradék

A határozatot kapják:

- Központi Vezetőség és Szá
- MSZMP KB PTO
- SZOT Elméleti Kutató Inté
- Közalkalmazotti SZOT-tago
- SZOT Szervezési és Kádero
- Szakszervezetek megyei /b
- KV osztályvezetői és a vá
- Középszervek titkárai
- Alapszervezetek titkárai.

Budapest, 1985. május 7.

St. 461/234.

ZALLINGER, festő

Egerben Aszalay László kanonok képgyüjteménye adományozás révén a Liceumba került. Ezek egyike volt:
65. II.Leopold, Olajfestmény, 66.old

F.LUDANYI GABRIELLA: Az Egri Liceumi Múzeum és Képtár megalakulása 65.old

Az Egri Dobó István Múz. Evkönyve, X. 1972. Eger, 1973

Zallinger András, festő

„Szt. László apotzózisa." (~~vészet~~ (vészlet, 1780–81.)

(repr.)

Majzer Miklós: A Régi Magyar Gyűjtemény. Budapest, 1977. 5. 27. old.

Zalka György

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ESTI HIRLAP

1021

ISMÉT A DÍSZ TÉREN

Visszakerült talapzatára a restaurált 1848-as honvédszobor a Dísz téren. Zalka György alkotását 1893-ban leplezték le. Néhány hónappal ezelőtt öntödébe került, s kijavították a második világháború és az oxidáció okozta sérüléseit.
(MTI-foto — Pálfai felv.)

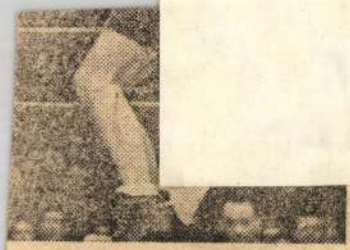

ts (Zalka HSE) harmatsúlyban
Dózsa) ellen

(Petrovits felv.)

zalékban biztos együttest, *az első vidéki bajnokot.*

A CSB utolsó fordulójára vasárnap kerül sor, a Zalka HSE Gyöngyösön a Kaposvár ellen mérkőzik, míg az U. Dózsa ellenfele a Sportcsarnokban a Bp. Honvéd lesz.

— *A legegységesebb csapat nyerte a bajnokságot* — állapította meg *Énekes Árpád*, a válogatott keret edzője. — *A CSB-ről örömmel állapítható meg, emelkedett a színvonal, és sok új, fiatal tehetség bontogatja szárnyait. Nem kell félteni ezt a sportágat.*

sportvilág

Madrid:

Real Madrid—Celtic (Belfast) 107:46 (43:13) férfi kosárlabdamérkőzés. Miután az első találkozón is a Real Madrid győzött, továbbjutott.

Salzburg:

Ausztria jégkorong válogatottja 2:0 (0:0, 0:0, 2:0) arányban győ-

lemben forgalomba hozott cikkek nagy többségének fogyasztói ára úgy van megál-

Takarítani

A Nyugati pályaudvar indítócsarnoka nagyon piszkos! Pedig ez nemcsak a fegyelmezetlen utasok bűne: többet és főképpen: gondosabban kellene takarítani. Sőt: nem ártana egyszer-egyszer még fel is mosni...

Antal Sándor

Ilyen meglepetések is érhetik az embert...

Néhány hete vásároltam lányomnak a 25. sz. Cipőboltban 262 forintért egy fekete, kivágott cipőt, elöl kerek lapocskadíszítéssel. Pár nap múlva észrevettük, hogy az egyik cipőről a díszlapocska elveszett. Másnap a fenti cipőboltban tanácsot, segítséget kértem ennek pótlására. A boltvezető, Dombó János a cipőt megnézte, közölte, hogy a cipőn egy általunk észre sem vett, más hiba is van: a talp és a felső-

Zalka Károly [ ]

Alkotó fiatalok az építőiparban

MA DÉLUTÁN: EREDMÉNYHIRDETÉS

Ma délután az *Alkotó ifjúság* pályázaton az építőipar fiataljai közül a legszínvonalasabb munkákat készítőknek *dr. Szabó János* államtitkár, a bíráló bizottság elnöke adja át a díjat.

— A pályázat szakmai csoportjaiba összesen *247 pályamű érkezett* — közölték a minisztériumban. — E nagy szám és az alkotások színvonala jól tükrözi az ágazat fiataljainak aktivitását, szakmai érettségét, tehetségét. A bíráló bizottság úgy döntött, *valamennyi díjat, különdíjat kiadja, [illegible]* jesztésre javasolt. Első díjban részesült a Földmérő- és Talajvizsgáló Vállalat *Törekvés brigádja* Alapozási tapasztalatok. Semsey Gabriella (Budapesti Porcelángyár) Belsőépítészeti kerámia, *Zalka Károly* (Általános Épülettervező Iroda) Keretszerkezetek vizsgálata és *Csikai Pál* (Debreceni Tervező Vállalat) a Debreceni Nagyerdő fejlesztési terve című pályamunkája.

A beküldött alkotásokból ma délután *kiállítás nyílik* az Építő- Fa- és Építőanyagipari Dolgozók Szak[illegible] Dózsa György

12.

75. aug. 26.

Kossuth utca 28.

Balatonfüzfőn kettőszáz négyszögöles telek eladó. Ötvenötezer

...negek. Ugyanott 236 négyszögöles panorámás telek ölenként 700 Ft-...

...jeligére a kiadóba ...

ZALLINGER András festő

HOLLÓSI Éva: Szent László a magyar képzőművészetben. = Vigilia, 57. évf. 5.sz. 1992 353.p.

Pozsony, Primási palota- házikápolna oltárképe

VLAMINCK, Maurice de 47, 89, 147
VOROSILOV, Kliment Jefremovics 222
VÖRÖS Géza 23, 159
VÖRÖSMARTY Mihály 97
VUICS István 115
VUILLARD, Édouard 89, 116
WILDE, Oskar 64, 84, 208
YBL Ervin 95, 220
ZAKARIÁS G. Sándor 177
ZEMPLÉNYI Tivadar 59
ZERKOVITZ Béla 146
ZICHY Mihály 45, 46, 152
ZCHY Rubidó 160
ZSOLNAY Vilmos 84

ZALLINGER, Andreas festő

1780 Porsony

Ars 1998 246

48. P. 1216. 18. cs. capsa 58. N. 99. és 30. cs. capsa 63. N. 5., 30.
Lehem Julianna megtámadta a korábbi bírósági végzést és 179
házy Károlynak írt levelében, hogyha esetleg visszaszerzi a pén
49. P.1216. 21. cs. capsa 60. N. 56.
50. N. 10-es oklevél alapján
51. N. 13-as oklevél alapján
52. N. 8-as oklevél alapján, és Liszkay No. 47. Czeglédi előtt Kan
prédikátor lakott a házban.
53. P. 125.
54. P. 1216. 27. cs. capsa 62. N. 1.
55. *Molnár István:* Pápa megyei város levéltára. Pápa, 1942. 9.
56. Kiss 40.
57. Kiss 40.
58. Kiss 48.
59. P. 1216. 23. cs. capsa 60. N. 325. p. 63. Az oklevél teljes szöveg
60. P. 125. 1660-ban Esterházy Pál visszaveszi a reformátusoktól a f
udvarán építenek új templomot kőtoronnyal és ezt használják
Szabó telekre. Kiss 34.; *Horváth Elek – Tóth Endre:* Pápa megye
Pápa, 1936. 118-119.
61. N. 11-es oklevél alapján
62. P. 1216. 23. cs. capsa 60. N. 325. p. 63.
63. *Kiss* 40.
64. P. 125.
65. P. 1216. 23. cs. capsa 60. N. 325. p. 64.
66. N. 5. alapján
67. *Liszkay* No. 56.
68. P. 1216. 23. cs. capsa 60. N. 325. p. 64.
69. *Liszkay* No. 8.
70. Veszprém. Laczkó Dezső Múzeum, Helytörténeti Adattár 9834
71. P. 1216. 23. cs. capsa 60. N. 325. p. 65. *Liszkay* No. 2.
72. P. 125.
73. *Liszkay* No. 33.
74. P. 125.
75. *Liszkay* No. 54.
76. P. 1216. 23. cs. capsa 60. N. 325. p. 65.
77. Cs. Dobrovits 93.
78. P. 1216. 23. cs. capsa 60. N. 325. p. 65.

ZALLINGER, Andreas fenti

levéltári adatok 1768, 72

Ars 1997 251

dbeli barokk

boltozatokkal.

sisablak s két

ves ablakok, a

restyében egy

g tekintélyes

hajóban két

és Zoerard

ított benczés

pített, 173-tól

tól 1 km-re a

romok XVII.

ró épületek

ZALLINGER Andrea Festa

Pamiatky a Múzea, 41, 1992, 5/6.
Tematikus szám: Barock in der Slowakei.
246. Zéja és 26. p

Szt-Lánki 1784.

Porsony, Primási palota, kápolna, főoltár

tott a városból a közeli megyékbe. És volt lehetősége arra, hogy lássa 1864-ben, amikor Münchenbe indultában Pesten keresztül vezetet az útja. Arra pedig, hogy erről feljegyzéseiben sehol sem emlékszik meg, egyszerű a magyarázat. Édesanyja, *Jekelfalussy Valéria* irányította gyermekeinek művészi műveltségét, többek között irodalmi ismereteit is. Ő maga szélsőséges hangulatember volt, romantikus túlzásokkal, ami fiához intézett fennkölt hangú leveleiből is érzékelhető. Erős ellentéte az érzékeny, kevéssé magabiztos, de valójában rendithetetlenül makacs fiának.[17] És, ha édesanyjának a magyar költészetben csak két istene volt: *Arany János* és *Vörösmarty Mihály*, s különös módon Petőfi neve a Szinyei családban soha még említésre sem került, akkor Pál fiának, aki feltehetően ismerte ennek az ellenszenvnek okát, jó oka volt arra, hogy saját szimpátiájáról, Petőfi költészetének ismeretéről és ennek logikus következéseképpen a kis portré készüléséről mélyen hallgasson.

A kis remekmű további sorsa is csak hipotézis marad addig, amíg egy esetleges adat valami biztos útmutatást nem ad. Egyetlen tény nyújt némi fényt a teljes bizonytalanságban és ez pedig a festővászon kimerevítő lapocskájára ráírt Ligeti név.[18] Ezek szerint a kép az ő kezébe került és rajta keresztül juthatott első tulajdonosához, feltehetően Ladics László Pesten élő nagybátyjához, *Ladics Gyulá*hoz, aki maga is komoly műgyűjtő volt. Hagyatékának egy részét unokaöccse, Ladics László örökölte. Így — valószínűleg tudatosan juttatta vissza a képet Gyulára, abba a Ladics házba, amelyben egykor mint említettük, Petőfi Sándor többször megfordult. Petőfi Zoltán hányatott életére valósággal rímel a róla készült művek oly sokáig rejtőző sorsa. A magam részéről, akinek néhány évtizede lehetősége adódott arra, hogy Izsó Miklós Petőfi Zoltánt ábrázoló mellszobrát s annak hányódá-

XV. füzet)

7. Munkácsy Mih
a bevezetést ír
8. Irányi István:
Gyula, (1964.)
9. 7. sz. id. mű 1
10. A Majális festő
önéletrajzai, v
rendezte, beve
Merse Anna. B
11. Szinyei Merse A
te. Bp. 1990.
12. H. Rapaics Jud
13. 11. sz. id. mű
14. 11. sz. id. mű
15. Hoffmann Edi
1943. 7.1.
16. Meller Simon:
szágos Magyar
VII. k.) Bp. 19
17. 10. sz. id. mű.
18. 12. sz. id. mű.

ZALLINGER, Georg, pozsonyi kőműveszegéd

G. Z., Maurergesell, 1 napos lánya meghalt. (1813, I. kötet, 555 l)

—

U. az, 1 napos lánya meghalt. (1814, 283 l)

—

G. Zeilinger, Maurergesell, 6 hónapos lánya meghalt. (1816, 1297)

—

Pressburger Zeitung
(Genthon)

ZALLINGER v. ZOLLINGER

Zollinger, Ján

l.

Čincík

64, 67, 68, 69. l.

DBILD IN DER STADTPFARRKIRCHE
ADT. 1445.

Zallinger festő MDK.

Hédervár r.k. templom főoltárkép: szt. Mihály

1770 körül

Genth. Müeml. 1959 I. 135

Zallinger, Franz Paul, festő . MNK

Az "udvari képes szobá"-nak harminc festményét (a XVIII. századi uralkodóházat) " a legjobb... hires mesterek által festett eredetiekről" Ráday Gedeon az ismert bécsi "akadémiai festő"-vel Bécsben másoltatta.

267.o.

Zsindely Ferenc: A póceli Ráday-kastély.
Műv. Ért. 1956. V. évf. 4. sz. 253-276.o.

M. D. K.

ZALLINGER Franz Paul festő

szül. 1724 Wien, megh. 1806 no.

1778 Martin Hochmeister polgár-
mester arcképe. szign.

Garas XVIII sz. 263. l.

Zallinger

Festo XVIII. 7.

Porovnaj mužodešé-
her

lásd

Műveszet

1902. 213. l.

Zallinger, Franz, 1778

jelenik Martin Hochmeister (1740-1789) nagyszebeni könyvnyomdász archeje, olajt Ugyanamar ~~Terme~~ Márton/neavü fia in dem Kostüm als Zögling des adeligen Stiftes in Waitzen, 1778-ból. fenti fertőtől.
Mind a kettő Adolf von Hochmeister tulajdonu

SHV. 2-3. l.

Zallinger

München 1902 213

Claesz Pieter van Haarlem:

élet | 101 (606), 1026 (19), 4263 (886

Zallinger, Franz

festō Bécs 1778.

l.

Biels Portrat

503, 504. 7.

Öreg Graduál, Rákóczy György - féle

VI. 65.

M. D. K.

ZALLINGER, Andreas festő

1780 Szarvas ev. t. Jézus mennybemenetele

1798 Nagyszombat székesegyház Apostolok áldozása oltárkép szign.

Szarvas XVIII. sz. 184, 196, 263, 273. l

M. D. K.

ZALLINGER Antal festő

1786-ban a somorjai t. becslésénél szerepel

Garas XVIII. sz. 263. l.

Zallinger András

l.

Evang. Kempl.

328. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Zallinger A

festő

a hedervári plebánia-
templom Szent Miklós
főoltárképe

Pig Müvel

562. l.

Fell Europa Film és
Körjvtérjesztő Vállalat

Budapest

~~Kattermeren 12~~ III er

Zallinger Andreas
festö

l.

Kapbarokk

Reg. Tars. Evk.
II. 261. l

MDK

Zallinger festő

Müvészet 1902.211-214.o.

Zallinger

(Zollinger [Zollicher]
Johann) *
festö

l.

Bluyov Brátisl.

108. l.

* Fleisch Kammer

213. l.

Zallinger

festő

lásd

Haiczl Kálmán dr:

A régi érsekprimási palota St László kápolnája

AZ ERNST-MÚZEUM KIÁLLÍTÁSAI

LXXV.

Zallinger

festő

a pozsonyi primási palota kápolnájának Szent László ábrázolo főoltár képe fenntől

XVIII-sz.

Kemény Lajos

Hefele Menyhért 1716–1794. Pozsony 1915. 22. l.

Merzlényi prel. a biztonságot
szorgalmazm. A polgármer-
ter kétizben átírt, hogy
az [illegible] [illegible]
Atykerk [illegible] [illegible] kövek hail-
lanak

Zalluiger

1781-ben a kendárlót ábrázoló oltárképet festette a prímási palota kápolnája részére.

Führer durch Pressburg und seine Umgebungen. Pressburg 1873. 45. l.

653. PORCELLÁN-KÉP, ovális, Mária e XIX. sz.

654. PORCELLÁN-KÉP, hegyi tájkép fol

655. PORCELLÁN-KÉP, tájképet ábrázol soros fakeretben. Elbogen, 1830 k.

656. TÁVCSŐ ÁRUS, bécsi porcellán-szob

657. HAT DISZTÁNYÉR, herendi porcel

658. KULACS-ALAKU VÁZA, kinai por

659. TÁNYÉR, japán porcellán. Imari d

670. PALACK-ALAKU VÁZA, japán por

671. CSÉSZE ALJJAL, bécsi porcellán. I

672. JARDINIERE TALAPZATON, here

672/a. EGY POTPOURRI VÁZA ÉS KÉ alapon arany diszités és szinesen a 1888.

673. FÜSTÖLŐ, herendi porcellán, állván

674. KÉT CSÉSZE ALJJAL, a csésze ha

675. MELLSZOBROCSKA TALAPZATON

676. VÁZA, repedezett mázzal, színes zo

677. DISZTÁL, meisseni porcellán, plaszt

678. CSÉSZE ALJJAL, bécsi porcellán,

44, 53

öblös (fedéllel), egy hengeralaku. Sokszinü zománc-
ny — kobaltkék alapon. Kina, XIX. sz.

alatt kék és a zománc fölött vörös és arany fes-

FAJÁNSZ.

695—813.

i fajánsz, kerek alak, kék stilizált virágos diszitéssel.

ánsz, stilizált kék virágos diszitéssel. XVIII. sz.
égyzetes, stilizált, kék virágos diszitéssel. XVIII. sz.
kék stilizált virágos diszitéssel. XVIII. sz.
l. XVIII. sz.
k peremdisszel, közepén szegfü. XVIII. sz.
FÜLLEL, gazdag aranyozással, ékitményes és figurális
IX. sz.

rép. 1850 k.

Zallinger

Mintán a pozsonyi érsekprimási palotát a XVIII sz. végén a régi helyén felépítették, az újból felépített sz. László kápolna főoltárára Battlugany gróf érsekprimás fentivel megfestette sz. László király képet.

Haiczl Kálmán dr

A régi érsekprimási palota sz. László kápolnája Pozsonyban.
Bratislava – Pozsony
1933. 12. l.

Zallinger

festő XVIII sz.

készítette a pozsonyi prímási palota kápolnájának Szent Károly király ábrázoló főoltárképét.

Kemény Lajos

Az esztergomi prímások alkotásai Pozsonyban. Pozsony 1941. 31. l.

Zallinger

1780 ban épitettér fel a pozsonyi primási palota sz. László kápolnájának új főoltárát, amely fölé Zallingernek sz. László képét helyezték.

Haiczl Kálmán dr. A végi érsekprimási palota sz. László kápolnája Pozsonyban. Bratislava — Pozsony 1933. 12. l.

M. D. K.

ZALLINGER, Johann festő

Pozsony, (Pressburg) primási palota

kápolnájának oszárképe:

„St. Ladislaus"

Maulbertsch-tanítvány

Gorás: Maulbertsch Bp. 1960. 129. l.

M. D. V.

ZALLINGER, Johann Jestő

F. A. Maulbertsel tanítványa esetleg tőle a tévesen M.-nek tulajdonított mennyeresképp a pozsonyi (Bratislava) kápolnában

Garos K.: Maulbertsel Bp.

236. l.

M

M. D. K.

ZALLINGER (Zollinger) Johann

megh. 1780 k.

Maulbertsch tanítványa, Pozsonyban telepedett le

Pozsonyban freskókat, arcképeket, történeti képeket festett

Pozsony Prímási palota, kápolna Szt. László főoltárkép

Garas XVIII. sz. 95, 263. l.

Zolliger Johann

Geschichts und Bildnissma-
ler, geb in der ersten Hälfte
des 18. Jahrhunderts, gest.
in Pressburg um 1780. Er
bildete sich als Schüler
des Malers Maulpertsch
an der Kaiserlichen Akade-
mie der Künste in Wien,
an welcher er dann Mitglied
wurde. Er malte Bildnisse
und Geschichtsbilder. In der
Folge liess er sich in Press-
burg in Ungarn nieder, wo
er mehrere öffentliche Ge-
bäude mit schönen Fresken
schmückte. Er blühte um
das Jahr 1765 und besass
als Bildnissmaler einen
Ruf, da er den Kaiser Jo-
seph II. und die Kaiserin
Maria Theresia malte, welche
Bildnisse der berühmte
Kupferstecher G. Haid
in Schwarzkunst (40)

Zollinger Johann 2
gestochen hats

Trodalom.

Wurzbach. Biograph Lex.
Wien 1891. 60 K. 254. l.

Hormayrs Archiv für Geschichte. Wien 1817. 371. l

Nagler G. K. Dr. Neues allgemeines Künstler Lexikon.
München XXII. K. 316 l.

Tschisckka Franz Kunst und Alterthum im österreichischen Kaiserstaate Wien
1836. 409 l.

Ballus Paul von. Pressburg und seine Umgebungen.
188. l.

Zollinger Johann

Festö

Maulfertsch Antal tanitványa. Torsonybars több épületet díszitett freskóival.

Ballus, Paul von: Presburg und seine Umgebungen. Presburg, 1823. 188. l.

Pigpáp 14. l.

Soproni múzeum III. 180

zetet Dávid Károly vagy nem ismerte-kapta megrendelőjétől, vagy ösztönösen érezte a helyes arányokat; belmagasságot, térformát, oldalarányokat.

Ma akkor érezzük jól magunkat az építészeti terekben (tévesen komfortérzetet mondunk), ha ott a létszám, a méretezés, a funkció adta mozgások, a megvilágítás igényei, a funkcionális kötöttségek „kényelmesen", problémamentesen megoldódnak. Szinte maguktól. Ám e dolgok valójában nem maguktól, hanem egy beleérző építész döntései alapján és közreműködésével történnek. Alázatos szakma a miénk, a jó építész nem jó pontokat, utánozható gegeket gyűjt magának, hanem szinte észrevétlenül szolgál. És teszi – teheti – azt, olyan szinten, olyan eszközökkel, melyek átlépik a fizikai követelmények egyszerűen mérhető rendszerét, és többet adnak annál; jó érzést,

kellemes közérzetet (a tér zsúfoltság érzete nélkül) és néha a helyhez alkalmazkodó esztétikai élményt.

A mostani rekonstrukció szinte teljesen megőrzi a monumentális utas-csarnok vasbeton pillérvázas terét, a központi épületet szárnyaival, valamint a légi

oldali kilátó teraszt és a jellegzetes irányító tornyokat. A felújítás során a modern repülőtéri „technikák" az értékek sérelme nélkül beépíthetők voltak. A mészkő falburkolat, a tardosi vörös márványhoz hasonló karakterű-színű padlóburkolat felújításra került.

A létesítmény tervezése és kivitelezése – a megszabott – 16 hónapig tartott. Kapacitása 1000 utas/óra (induló-érkező), mely kapacitás – ezzel a funkcióval számolva – hosszabb távra, terv szerint 50 évre is elegendő lesz. Bővül még a program egy új városi oldali parkolóval, valamint a légi oldalon gépfelálló helyekkel. Rohanó, technikára épülő világunkban a repülőtér-tervezés és -építés az egyik legnagyobb és legfontosabb feladat (Kínában a következő 10 évben 250 Amsterdam-Schiphol méretű repülőteret terveznek!). Éppen ezért meg kell becsülnünk a Ferihegy 1 műemléki rekonstrukciójával létrejött épületegyüttest, melyre építészeti minősége alapján büszkék lehetünk. Nem sok hasonló, működő „régi" reptér létezik ma már a világban – őrizzük hát ezt az igazi építészeti kincsünket nagy gonddal és odafigyeléssel.

Borostyánkői Mátyás DLA

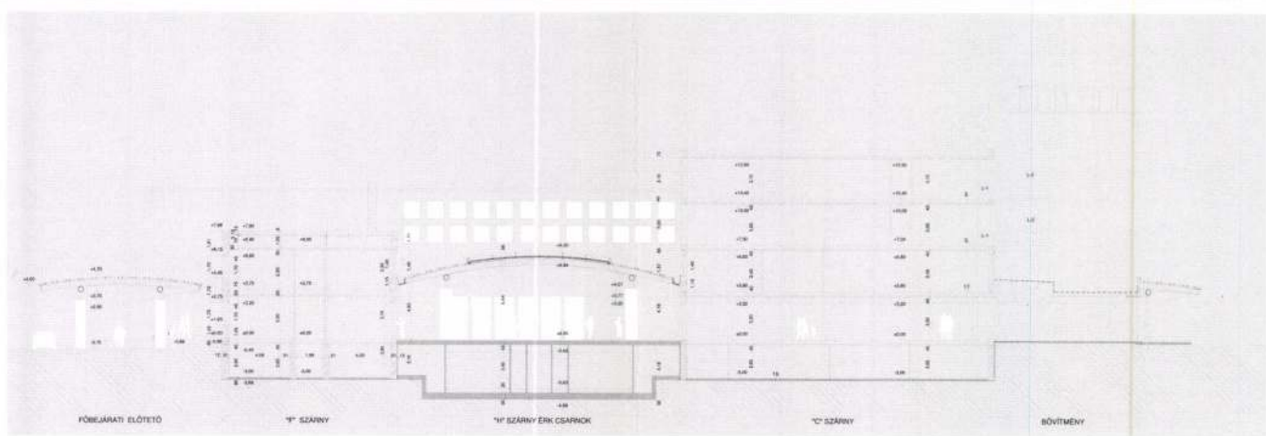

Zalotay Elemér kiállítása

N&n Galéria, 2005 november 9-28.

Be kell vallanom, készültem, de most a három órás autózásban idefele kicsit kétségbe estem – hogyan jövök én ahhoz, hogy Zalotay kiállítását bevezessem, és amit leírtam magamnak, mint kiállítási megnyitó szöveget, ez vajon érvényes-e?

ÚTKÖZBEN ZALOTAYRÓL először a repülés jutott eszembe – erről pedig egy körülbelül húsz éve látott, Nagy Lászlóval készült portréfilm, ahol Nagy

DUGVÁNYTÁROLÓ, BAJT, 1966

László épp arról beszélt, hogy visszatérő álma a repülés. És hogy sajátos módon nem úgy repül, mint a madár, hanem álló helyzetben, maga mellé szorított kezekkel. Valahol az akaratnak és a vágynak az erejével – talán mint az angyalok.

Én Zalotayval nem olyan nagyon régen találkoztam – csak néhány épületével persze – személyesen. Természetesen tudtam róla, sőt valamennyire még a gyermekkoromnak is része volt. Sárváron, ahol felnőttem, két épülete is áll, és kiskamasz koromból határozott emlékeim vannak ezekről a házakról – hogy nagyon bizarrak meg furcsák, és nagyon mások, mint a környezetük.

De ez a repülés arról a pillanatról is eszembe jutott, amikor úgy öt évvel ezelőtt először láttam a szombathelyi *Szputnyikmegfigyelő állomás*-t. Valósággal letaglózott ennek az épületnek az ereje és költőisége. Töprengek rajta azóta is, hogy – azon túl, hogy ez egy fantasztikus plasztikai mű – mi a tartalma? És arra jöttem rá, hogy egyben szimbolikus is, meg abszurd is. Egy olyan korban készült, ahol valamiféle központi akarat elhatározásából, az égen repkedő műholdakat akarták belőle megfigyelni. Nem sokkal miután felépült, abszolút funkcióját is veszítette. Az a csillagász, aki ott a szombathelyi Gothart Asztrofizikai Obszervatóriumban elmesélte ennek a történetét, említette, hogy amikor elkészült, hoztak egy mosógép nagyságú hatalmas kamerát és felvitték oda. Majd néhány hónap múlva ismét jött egy autó és elvitte. Azóta ott áll, üresen. Közben a kert körülötte elvadult, és ebben az elvadult kertben, ez a ház, vagy inkább

GOTHARD ASZTROFIZIKAI OBSZERVATÓRIUM, SZOMBATHELY, 1965

építmény, megtalálta a helyét. Hihetetlen aurája van ott. Egy tárgy az ég és föld között. A régebbi fotóin, amikor egy puszta mezőségen látszódik, még érthetetlenebbnek tetszik.

Zalotayról a másik dolog, ami útközben eszembe jutott, ez a visszatérő szó, vagy fogalom – az utópia. Az, hogy Zalotay utópista építész. Az utópiákkal valahogy úgy van pedig, hogy ha valami megvalósul, akkor az már nem az. A létrejötte minősíti az utópiát. Illetve, ha valami nem jöhet létre, lehet az utópia. Másrészt az utópiának van egy eredeti tartalma, jelentése is, hogy „hely nélküli", vagy „hely nélküliség". És ez a hely nélküliség Zalotaynak szinte minden házában benne van – mint ahogy benne van a *Szputnyikmegfigyelő*-ben, ugyanúgy van benne ezekben a magas házakban, a toronyházakban.

A harmadik dolog, ami eszembe jutott, és ami több cikkben, interjúban elhangzik Zalotayval kapcsolatban, az őszinteség. Nyilván egy őszinte emberről van szó, akiben számomra ennek az őszinteségnek az értelme nem etikai vagy erkölcsi norma vagy forma, hanem az építészetnek az őszintesége. Az építészet őszintesége, pedig valami olyasmi, mint amit Le Corbusier a tízes-húszas évek környékén megjelent, *Új építészet felé* című könyvében fogalmaz: hogy a terv és az építészet belülről kell, hogy szülessen – és a terv, az erők forrása az építésben. Vagyis az igaz építészet nem valami felé vágyódik, valamivé lenni igyekszik, hanem belülről fakad. Ebben az értelemben a Zalotay-féle építészet hihetetlenül őszinte.

Egy interjújában arra a megjegyzésre, kérdésre hogy művész-e, azt mondta: kikéri magának ezt a szót, hogy ő művész lenne. Mérnöknek tartja magát. A mérnök az, aki a valóságos, földi dolgokkal foglalkozik. Méricskél, számol és mértékegységekben határozza meg a dolgokat. Zalotay életművén végighúzódik ez a számolás. Egész életében mindent végigszámolt, minden egyes papírján, fecnijén, min-

den egyes rajzán, skiccpauszán ott vannak a számok, tonnában, kilogrammban, forintokban vagy éppen-

BŐRDISZMŰ TELEPHELY, SÁRVÁR, 1968

séggel svájci frankban. Mint valami belső kényszer a gravitáció és a repülés összehangolására, valami abszurd egyensúlyra.

Szinte abszurd az is, hogy ezek a magasházak, magasház tervek – akár a hatvanas évek első felében készült szalagház terv, akár ennek azóta készült továbbfejlesztései – mögött mindig ott van egyfajta szociális indok: az olcsó lakásépítés indoka. Zalotay mindig ezzel érvel, számolásaiban a kilogrammok, súlyok ezért változnak át forintokra. Abszurd azért is ez, mert ezek az építmények alapvetően, lényegük szerint nem szociális ügyek akarnának lenni. Az építészet történetében ilyen léptékű építészeti kifejeződések soha nem szociális okokból születtek, mindig valamiféle erősebb akarat, szellemiség, hatalom vagy egyéb állt mögöttük. Valószínűleg nagy tévedése Zalotaynak, hogy építészetének lényegét – esztétikáját, vagy ezt a fajta konstrukcióját – ilyen szociális indokkal szeretné alátámasztani és elfogadtatni.

A következő, talán legfontosabb, ami eszembe jutott út közben, az a hiány. Zalotay, aki a hatvanas évek végétől kezdve elvágyódott innen (és a repülés itt is, kicsit anekdotikus módon, jelen van – ezt Czeiner Gábortól tudom), kifejezetten azért tanult meg siklórepülni, hogy elhagyhassa az országot. Több kísérlete is volt, háromszor szállt le olyan gabonatáblában, amiről kiderült aztán, hogy még mindig itthon van. Ennek következtében megvonták tőle az engedélyt is, hogy egyáltalán felszállhasson. Tehát olyan valaki, aki a hetvenes években elhagyta az országot, és ugyanakkor valahol mégis, mint egy érzékelhető hiány, van jelen abban az építészeti körben, amiben mi itt élünk.

Ennek a kiállításnak talán a legnagyobb jelentősége: lehetőséget ad ar-

BŐRDISZMŰ TELEPHELY, SÁRVÁR, 1968

ra, hogy Zalotay valóságos része legyen a mi világunknak. Olyan ember, aki teljesen öntörvényű és belülről építkező. Aki lehet olyan igazodási pont számunkra, akik itt helyhez kötődünk és ebből a helyből, helyzetekből szeretnénk építészetet létrehozni, ami talán olyan, mint egy etalon. De hiány abban az értelemben is, hogy hiányzik Zalotay, a Mester. Mert ha az ember végignézi ezeket a tervlapokat, mögöttük hihetetlenül magas szintű és összetettségű mesterségbeli tudás érzékelhető és olvasható. És egy ilyen mester rendkívüli módon hiányzik.

A modern szó a latin „modo"-ból származik, aminek jelentése „épp most". Egy nagyon szellemes könyvben, aminek Nesze neked posztmodern a címe, definícióként ezt olvastam a modernről: „Mi a modern? Rettegés a régitől." Ebből logikusan következik, hogy a mai, modern utáni korszakot (itt persze nem a posztmodernről van szó, Zalotay ezt nyilván ki is kérné magának – neki a posztmodernről nagyon egyértelmű, elítélő véleménye van), mint ennek a régitől való félelemnek, a múlttól való fenyegetettségnek a meghaladását is fogalmazhatjuk.

Zalotayt a fenti „fenyegetettség" nem érdekli, talán sohasem érdekelte. Kérdései, kétségei nem az építészettel, nem saját építészetével, legfeljebb csak a feladással vagy folytatással kapcsolatban voltak. Hetvenhárom megélt év után – gondolom – már ezek a kérdések sem foglalkoztatják.

U. Nagy Gábor
építész

(Elhangzott 2005. november 9-én, az N&n Galériában)

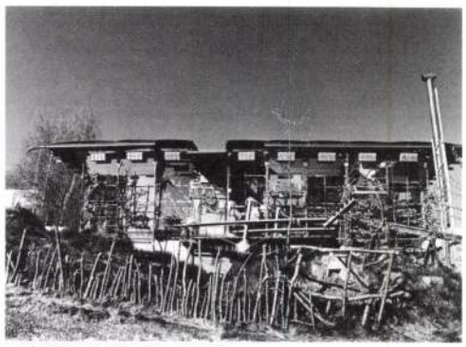

AZ ÉPÍTÉSZ LAKÓHÁZA, SVÁJC

Zalotay Elemér

Hárem, az Ezeregyéjszaka képei

Kunsthalle Krems, 2005. augusztus – november

„Idő és tér, látható valóság és megtévesztő bizonyosság, apró részletek és tág perspektívák elegye kell ahhoz, hogy a Kelet világa kifejthesse összhatását. Azt, amit a Kelet szellemének nevezünk."

Paul Valéry

A TÍZÉVES jubileumát ünneplő Kunsthalle Krems *Hárem* címen a 19. századi orientalizmust mint a romantika leglátványosabb festészeti témáját járja körül. 1995-ben Bécs *Egyiptománia* c. megatárlata egyszer már összefoglalta a romantikusok Kelet iránti áhítatát, de akkor a Louvre, a kanadai és a bécsi szépművészeti múzeumok összefogásában a főszerep az iparművészeteknek, az építészetnek, a színháznak és a régészetnek jutott. Most az utóbbi bécsi múzeum mellett a Budapesti Szépművészeti Múzeum, kisebb francia múzeumok és a londoni Najd Collection/Mathaf Gallery erőfeszítései az egzotikus nőideált és a rabszolganő misztikusnak, titokzatosnak fantáziált festői környezetét állították a középpontba.

A kor polgára és jómódú művésze ekkor kezdte észak-afrikai kulturális utazásait. Bécsből az 1850-es évektől lehetett vonattal Fiumébe, az onnan menetrendszerű gőzhajóval Alexandriába „repülni". Flaubert, Delacroix Egyiptomon kívül Marokkót és Algériát választotta ihlete forrásául. És már az utazások előtt, Byron vagy Lady Montagu (kairói brit nagykövetné) irodalmi műveiből is merített. A háremhez rabszolganőt bevásárlók piacát Giulio Rosati és a magyar Eisenhut Ferenc festette meg erotikus látomásként. Utóbbitól a *Kakasviadal* és a *Büntetésre* várva c. festmények is a tárlat főművei. Tornai Gyula *Marokkói könyvárus*-a, Canzl Ágost Elek oázisba állított *Arab nő*-je, valamint Ligeti Antal *Oázis* és Lotz Károly *Fürdőző* c művei képviselik még a 19. századi magyar festészetet. A Kelet építészeti miliőjét Ludwig Deutsch, Jean-León Gérôme, Rudolf Ernst és Fabio Fabbi olyan erővel közvetíti még a fotográfia áttörése előtt, hogy képeikről okkal feltételezhető: ott lehettek a romantika ekkor születő keleties–, mór építészeti irányának forrásai között: francia, olasz és német földön vagy az Osztrák-Magyar Monarchiában.

A korszellemet alakító etalonként itt van Ingres *Nagy Odaliszk*-jának egy kisebb változata is, 1824-ből. Végül, kijózanító kontrasztként van néhány 20. század eleji fotográfia a bécsi Néprajzi Múzeumból, melyeken tuniszi háremhölgyek villantják ki – civilizációnk szépségeszményétől messze eső –, szőrös lábszárukat (már teniszzokniban), és a leomló fátyol mögül a hárem-lét évtizedeinek, intrikákban edzett – csábosnak alig nevezhető –, annál beszédesebb tekintetét. De a katalógus tanulmányai azt is bemutatják, hogy a Nyugat makacsul lassan ábrándul ki. A vezető esszében Tayfun Belgin az utolsó egyiptomi török kormányzó háremében feleségként megfordult magyar hercegnő beszámolóját idézi. Djavidan Hanum (Sophie Vetter von Lilie és Theodor Puskás von Ditró 1877-ben Philadelphiában született, 1968-ban Grazban elhunyt lánya) May Török néven élte/írta meg a századelő kairói háremének erotikáját, egzotikumát és fényét. Andrea Winklbauer tanulmánya a modern idők femme fatale-típusát – Joan Crawford *Letty Lynton* (1932) c. filmjének fehér szőrmés, díványon heverő odaliszkjától eredezteti, a Playboy „Miss Hónap"-jainak során és a heti TV-műsorújságok és a bulvárlapok (fél)meztelen percdémonjain keresztül vezeti tovább a máig. De ez az újra és újra aktuális bulvártitokzatosság ott volt/van a sztárok lakberendezőitől a lakásmagazinokba, flaneur-designfolyóiratokba ömlő frivol, egzotikus enteriőr dömping egyedi-tipikus eszköztárában is.

Szegő György

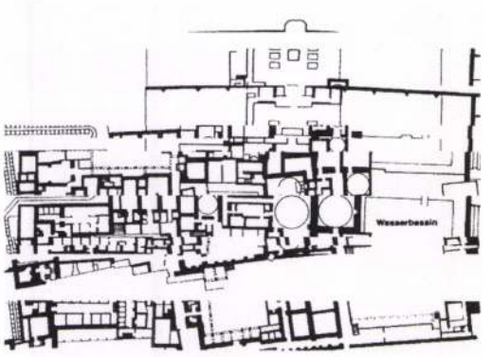

TOPKAPI-SZERÁJ, ISZTAMBUL (ÉPÜLT 1472-78), FÉNYKORÁBAN 40.000 ÁGYAS ÉS EUNUCH LAKTA

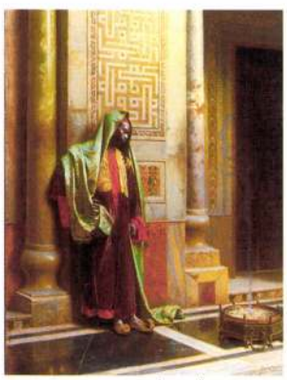

LUDWIG DEUTSCH, HÁREMŐR, 1903, NAJD COLLECTION, COURTESY MATHAF GALLERY, LONDON.

GIULIO ROSATI, EIN KAUF FÜR DEN HAREM, O. J., NAJD COLLECTION, COURTESY MATHAF GALLERY, LONDON